SLOVO BOŽÍ

Dr Josef Miklík C. S s. R.

Bohuslav Rupp

Praha 1946

VSR

Nihil obstat. Dr Ant. Stříž, censor. *Imprimatur:* Dr Theofil. Opatrný, vic. capitularis. Pragae, die 31. Augusti 1945. Nr. 7356.

ÚVODEM

První sbírka mých kázání byla v krátké době rozebrána a mnoho kněží vyslovilo přání, abych jim opět usnadnil jejich těžkou povinnost. Pokusil jsem se splniti jejich žádost; s jakým úspěchem, posoudí lépe druzí.

V poslední době přibývá hlasů, které varují před odříkáváním cizího kázání. Jejich důvody jsou velice vážné a přece je možno vyhnouti se nebezpečnému úskalí. Byl jsem kdysi na Slovensku; řecko-katolický farář kázal mé postní řeči. Použil mých myšlenek, kolorit byl jeho vlastním dílem. Doufám, že také ostatní vld. duchovenstvo bude jednati stejně.

Za svého pobytu v Terezíně nahlédl jsem hluboko do duše českého člověka; poznal jsem jeho světlé stránky, ale též jeho veliké stíny. Nejvíce bolela náboženská nevědomost; inteligence jí trpěla ještě více než prostí venkované. Proto jsem věnoval tolik kázání článkům víry a obřadům katolické církve.

I tuto sbírku jsem zbudoval na zjeveném slově Božím; je jistě pevnějším základem než všechna lidská moudrost. Proto jsem užil Písma svatého více, než bývá u nás zvykem; rád bych mu vrátil místo, které mu patří.

Spisovatel.

ČÁST PRVNÍ

NEDĚLE A SVÁTKY PÁNĚ

CÍRKEV SE NEPŘEŽILA

Nebe a země pominou, ale slova má nepominou
(Luk. 21, 33.)

Byla kdesi svatá misie. Při stavovském cvičení žen upozornil kazatel na Boží zákon, který platí všude, i v manželství. Sotva sestoupil, čekala na něho deputace a jedna z posluchaček mu pravila: »Důstojný pane, tak nekažte! To se již nehodí do naší doby.«

Myšlenka, že církev nebo — řekněme lépe — Desatero se již přežilo, není teprve vynálezem moderního člověka. Je tak stará jako lidstvo samo. Když Eva sahala po zapovězeném ovoci, byla vedena stejným duchem jako katolička, která zakazovala knězi aby nemluvil o manželských povinnostech. Když egyptský farao odbyl Mojžíše pyšnými slovy: *»Kdo je to Hospodin, abych musel poslechnouti jeho hlasu?«* (Ex. 5, 2), jednal právě tak pošetile jako Havlíček, když razil heslo: »Nic jim nevěřte a nic jim nedávejte!«

Je to tedy velmi stará choroba lidstva a skosila více duší než nejhroznější války. Bylo by proto velmi pošetilé, kdybychom před ní zavírali oči nebo ji dokonce podceňovali. Mohlo by se státi, že by v nestřežené chvíli zachvátila i nás. Proto jí věnujme dnešní kázání. Odpovězme si v něm na dvě otázky: 1. Z jakých pramenů vzklíčila domněnka, že církev a Desatero se již přežily a nehodí se do našeho století; 2. potom se po ohlédneme, jak je možno chorobu vyléčiti.

I. Přijdete-li k lékaři, nepředepíše hned léky; napřed stu duje příčiny, z kterých vaše choroba povstala. Jednejme podobně! Poznáte, že jsou to tři velmi špatné stromy, na kterých uzrálo tak jedovaté ovoce.

Prvním stromem bývá náboženská nevědomost. Projevuje se dvojím způsobem. Někdy je to skutečná neznalost náboženství a jeho pravd. A tu býváme svědky zarmucujícího zjevu. Lidé, kteří vynikají vysoko ve vědách světských, nevědí často z náboženství ani tolik, kolik musí uměti dítě z obecné školy. Četl jsem ve vzpomínkách barona Lüttwitze: Když jsme kávu dopili, přisedli jsme k ostatním a seznámil jsem se s Arnimem. Obyčejně se potom ještě koná procházka lesem, a protože cesty jsou úzké, chodí se ve dvou. náhoda mě svedla s Arnimem. Řekl jsem mu: »Velice mě zajímá, že jsem vás poznal. Slyším, jak jste prováděl boj proti církvi.« — »Ovšem.« — »Jak jste na to přišel?« — »Pro článek víry o neomylnosti. To je státu nebezpečné.« — »Tak, odpověděl jsem, »jak zní ten článek víry?« — Chvilku pře-

myšlel, potom mi řekl: »To vám v tu chvíli nemohu povědět.« — »Potom mi jistě dovolíte, abych vám sám tuto pravdu vyložil. Papež je neomylným, když jako učitel celé církve prohlašuje a rozhoduje nějakou otázku víry a mravů. Co je při tom státu nebezpečného? Nemá všude někdo poslední slovo?«

Tu se na mne udiveně podíval a tvrdošíjně opakoval: »A přece je to státu nebezpečné.« — Usmál jsem se na něho a řekl: »Nemyslíte, že by bylo dobře, kdyby naši vyslanci u Vatikánu studovali trochu bohosloví?« — Usmál se i on a pravil: »Máte pravdu.« Až potud baron Lüttwitz.[1]) Proto říkával papež Pius X.: »Největším nepřítelem katolicismu je nevědomost.«

U jiných nechybí vědomost, ale chybí náboženské uvědomění. Pěkně to pověděl Spasitel v podobenství o rozsevači: *»Jestliže kdo slyší slovo o království (Božím), ale nerozumí mu, přichází ďábel a uchvacuje to, co bylo zaseto v srdci jeho; to je ten, který byl zaset na kraj cesty.«* (Mat. 13, 19.) Srdce mnohých lidí podobá se opravdu veřejné cestě; pro samý shon a chvat nemají dosti potřebného klidu, aby pravdy svaté víry domyslili a vyvodili z nich praktické důsledky. A tak vidíte, že mnohý katolík modlí se den co den Otčenáš; denně říká v něm slova: »Odpusť nám naše viny tak, jako i my odpouštíme našim vinníkům!« — a přece žije celá léta v nepřátelství se svým sousedem. Tak si vyložíte, proč chodí pravidelně ke svaté zpovědi, při každé slibuje polepšení — a přece nikdy se nelepší. Nedomyslil; mluvila jen ústa, srdce necítilo nic. Proto se u takových lidí mohla zrodit i myšlenka, že i náboženství je jako móda, kterou dnes nosíme a zítra odkládáme.

V kterémsi kázání vypravoval strahovský opat dr. Metod Zavoral. V nemocnici potkal mladý lékař, takto neznaboh, řeholní sestru-ošetřovatelku. Pojednou pravil: »Sestřičko, tak je mi vás líto. Představte si jen, jak budete zklamaná, až umřete a poznáte, že není ani Boha, ani věčnosti, ani nebe, ani pekla.«

Ale řeholnice mu odpověděla: »Pane doktore, jaké pak zklamání? Nebude-li po smrti nic, pak mne nic nemůže zklamat — ale představte si vy svůj úžas, až umřete a poznáte, že je Bůh, věčnost, nebe i peklo.«[2])

Šťastná duše, která tak domyslila! Zachránila se sama, a zachránila i lékaře; stal se opět věřícím katolíkem.

Ještě nebezpečnější je druhý strom; říkáme mu p ý c h a. Zachvacuje chudé i bohaté, ale nejčastěji jí propadají boháči. Protože se jim na světě každý klaní a každý jim ustupuje z cesty, vzniká v jejich duši ponenáhlu myšlenka, že i Pán Bůh musí k nim míti více ohledu než k ostatním a nebrati u nich své Desatero na lékařské vážky. Nedělní mše svatá je jim proto

---

[1]) Lüttwitz: Košile šťastného člověka, Praha, 1910, 42.
[2]) Horák: Otčenáš, Praha, 1938, 45.

příliš velkým břemenem; jim stačí, zajdou-li si do kostela na Boží hody a na veliké svátky. Každou neděli ať jdou ti, kdo to potřebují. Takoví ubožáci zapomínají tak snadno na vážná slova Bible: »*Nebojí se Bůh nižádné osoby, aniž ostýchá se jakékoli veličiny; neboť malého i velkého on učinil.*« (Moudr. 6, 8.)

Byl to bohatý mladý pán. Pokládal se za tak vzdělaného, že pro něho byl Bůh dávno odbytou věcí. Kdysi jel se starým horníkem do dolů. A čím se dostávali hlouběji, tím bylo větší teplo. »Tu je teplo«, povzdechl si pojednou mladý nevěrec. »Prosím vás, rád bych věděl, jak daleko odsud je ještě do pekla?

Věřící horník pohlédl vážně na mluvku a pravil: »Přesně vám to nepovím, ale tolik vím, že utrhne-li se lano, které nás nese, za minutu tam jistě budete.« Tato kratinká poznámka otevřela mu oči.[1])

Ještě jindy je matkou bláhové myšlenky, že církev a Desatero se již přežily, v á š e ň, kterou nechceme přemáhati. Říkává se, že vášeň je velice špatným rádcem — ale málokdo tomu věří, jde-li o náboženství. Chcete se přesvědčiti, co dovede vášeň? Zajděte se mnou v duchu do Jerusalema. Tam zasedá právě nejvyšší židovský soud, zvaný veleradou. Na programu je palčivá otázka: »*Co uděláme, neboť ten člověk — Ježíš — činí mnoho divů?*« (Jan 11, 47.) Myslíte, že po takovém doznání poklekli před Spasitelem a uznali jeho božství? To by bylo rozumné, ale vášeň nemyslí. Výsledek porady shrnul evangelista slovy: »*Od toho dne tedy se uradili, že ho usmrtí.*« (Jan 11, 53.)

Tak tomu bylo za časů Kristových, tak je tomu dodnes. Kdyby chtěli povědět pravdu ti, kdo opustili církev, vyznali by vám, že u nikoho nerozhodoval rozum. Důvodem bylo právě Desatero a jeho veliké důsledky, kterým se nechtěli podrobiti.

II. To jsou prameny, z kterých vzniká myšlenka, že církev a Desatero se již přežily. Již tato jediná okolnost měla by nám udělati tuto zásadu aspoň podezřelou. Bohužel, dlouholetá zkušenost ukazuje, že obyčejně takové úvahy nestačí; proto se poohlédněme po léku silnějším a účinnějším, kterým bychom záhubnou chorobu vyhojili.

Díváme-li se po světě, vidíme, že všechno se mění; neodolá ani tvrdá skála a ponenáhlu se rozpadá v kyprou ornici. A přece jeden nepodléhá změně; je to náš Bůh. Proto praví tak krásně žalmista Páně (101, 26—28):

---

[1]) Horák: Otčenáš, Praha, 1938, 37.

»Na počátku založils, Pane, zemi,
a dílem rukou tvých jsou nebesa.
Ona pominou, ty však potrváš;
ona zvetšejí jako roucho,
ty však jsi stále týž
a tvá léta jsou bez konce.«

A právě tak věčné a nezměnitelné jest i každé Boží slovo, jak prohlásil apoštol Petr: *»Všeliké tělo jest jako tráva a všeliká sláva jeho jako květ travní; tráva uschne a květ její opadne, ale slovo Páně zůstává na věky.«* (1. Petr. 1, 24.) A kdyby ještě někdo pochyboval, k tomu volá sám Spasitel v dnešním evangeliu: *»Nebe a země pominou, ale slova má nepominou.«* (Luk. 21, 33.) To proto, že Bůh je neměnitelný, jak o něm čteme v Písmě svatém: *»Není Bůh jako člověk, by klamal; není jako zrozenec lidský, aby se měnil.«* (Num. 23, 19.) On je Pánem, my jsme jen jeho tvory, ať se tomu bráníme sebe více. Proto má právo, aby nám předepsal způsob života a my máme povinnost se mu podrobiti.

Co je to vlastně Desatero? Boží zákon, který máme zachovati, cesta, po které máme dojíti k nebeskému městu. Projděte jedno Boží přikázání za druhým a povězte mi, kterým byste mohli pohnouti, aby se nezbořil celý svět? Ani jediným! Zrušte přikázání: »Cti otce svého i matku svou!« — a rodina stane se peklem, před kterým bude prchati každý. Škrtněte: »Nezabiješ!« — a lidstvo se promění ve stádo divokých šelem, kde jeden bude ukládati o život druhému. Vypusťte: »Nesesmilníš!« — a lidstvo utone v kalných vodách nemravnosti, jako v nich utonul kdysi pohanský Řím.

Snad mi namítneš: »Ale dnešní svět je jiný, než býval. Co bylo možné kdysi, není časové dnes!« Nebudu se s tebou příti. Místo odpovědi připomínám ti jen poslední soud, o kterém mluví dnešní evangelium. Předstup tedy před soudnou stolici Ježíšovu a pověz Spasiteli do očí, že jeho evangelium se již přežilo! Ty váháš? A máš proč. Poslyš vážná slova apoštola Pavla: *»Člověče, kdo jsi, že odmlouváš samému Bohu?«* (Řím. 9, 20.)

Je-li tomu tak, nesmíš si vybírati, co se ti líbí a co se ti zdá již zastaralé. Když Pán Ježíš vstupoval na nebesa, pravil apoštolům: *»Jděte tedy a učte všecky národy! Křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého! A učte je zachovávati všecko, co jsem vám přikázal!«* (Mat. 28, 19.) Dobře si všimni slov: »všecko, co jsem vám přikázal«. A kdybys jediný zákon vynechal, nebudeš spasen. Praví ti to sám Ježíš u sv. Matouše (5, 19.) *»Kdo by tedy zrušil jeden z přikázů těchto nejmenších a vyučil tak lidi, nejmenším bude v království nebeském.«* Proto obrať, dokud je čas; za malou chvíli mohlo by býti již pozdě.

Kalná studánka nemůže vydávati čistou vodu. Sami jste

viděli, z jak kalných pramenů vyvěrá zásada, že církev a Desatero se již přežily. Někdy tak mluvívá náboženská nevědomost, která nedomyslila; jindy se tak nadýmá lidská pýcha, která se nechce skloniti ani před Bohem; ještě jindy se tak rouhá vášeň, která se nechce odříci zamilovaného hříchu. Chceme-li se uchrániti této osudné choroby, pamatujme často na poslední soud. Tam umlknou již všechny hlasy světa, tam se bude rozhodovati jen podle evangelia Kristova, který řekl: »*Nebe a země pominou, ale slova má nepominou.*« Amen.

NEODKLÁDEJ S POKÁNÍM

Ty jsi ten, který přijíti má?
(Mat. 11, 3.)

Pán Ježíš působil již druhý rok v Palestině. Jeho pověst rozlétla se po celé zemi a odevšad chvátali k němu v zástupech posluchači, aby aspoň na chvilku okřáli v blahém teple jeho vykupitelské lásky.

Kdo se mu až dosud vyhýbal, byli Janovi učedníci. S netajenou žárlivostí sledovali jeho rozvoj; pokusili se dokonce popuditi proti němu samého Mistra, ale nepochodili. Jan věděl dobře, kým je ten, kterému se nepokládal za hodna rozvázati řemínky u jeho sandálů. Již dlouho pozoroval odpor svých učedníků; konečně se rozhodl k smělému kroku. Poslal k němu dva ze svých žáků; doufal, že pohled na Krista a jeho zázraky je odzbrojí a přesvědčí.

Zda se mu to podařilo, nevíme; evangelium o tom nemluví. Záporná odpověď se zdá pravděpodobnější, protože i později nacházíme Janovy učedníky mimo církev. Ale tato událost mi připomíná jinou pravdu, neméně důležitou. Všichni víme, že také my se sejdeme jedenkrát s Kristem, bude to před jeho soudnou stolicí. Kdo by o tom pochyboval, tomu praví Bible: *»Všichni musíme se ukázati před soudnou stolicí Kristovou.«* (2. Kor. 5, 10.) Víme to, a přece většina lidí žije tak, jako by měla černé na bílém, že ještě napraví, čeho se dopustila. Den co den varuje Bůh a volá k nám dojemně tklivým hlasem umírálku. Vidíme, jak umírají staří, ale odcházejí i mladí; umírají po dlouhé nemoci, ale odcházejí i náhle. Vidíme to, a přece se nelepšíme. Snad zpíváme misionární píseň:

»Smrt přichází blíž a blíž,
snad na tebe čeká již,
jestli tě zachvátí v hříších,
jak pak obstojíš?

Snad tak zpíváme, a přece s pokáním odkládáme. Proto jsem se rozhodl promluviti k vám dnes o tomto bolestném zjevu. Ukáži vám: 1. jak je nebezpečno s pokáním odkládati; 2. jak černého nevděku se dopouští každý, kdo otálí se svým polepšením a 3. jak takové pozdní pokání jest obyčejně pochybné.

1. Je nebezpečno nevolati lékaře, když jsme onemocněli; j e š t ě n e b e z p e č n ě j š í jest otáleti s pokáním a polepšením života.

Kdysi konala prý se v pekle porada, jak získati co nejvíce lidí. Jeden navrhoval to, druhý ono, ale Lucifer nebyl dlouho

spokojen. Vše se mu zdálo příliš zdlouhavé a málo praktické. Konečně vystoupil jeden a jeho myšlenka byla uvítána s velikým potleskem. Víte, co radil? Pravil: »Já znám prostý a jednoduchý prostředek, který nezklame nikdy, ale po každé vede k cíli. Pošeptám člověku v pravý čas jediné slovo: Později. Co chceš udělati dnes, nechej na zítřek! Vidím na příklad člověka, který žije ve hříchu. Najednou se chce polepšiti, chce žíti jiným životem a tentokráte to myslí doopravdy. Odporem bych nesvedl nic. Proto mu pošeptám: Zatím toho nechej, až později, času máš ještě dost. Jestli se mi to podařilo, mám vyhráno.«[1])

Tak radil ďábel a věřte mi, nic není nebezpečnějšího nad takový odklad. Člověk se ukolébá v sladký sen, z kterého bývá náhle vyburcován ledovým dotekem smrti. Přišla, kdy se jí nadál nejméně. Božský Spasitel vypravoval o tom podobenství, které mne vždycky hluboce dojme: »*Jednomu člověku bohatému přineslo pole bohatou úrodu. I přemýšlel sám u sebe: ‚Co mám učinit? Neboť nemám, kde bych uložil svou úrodu.' A řekl: ‚Toto učiním. Zbořím své obilnice a vystavím větší, a tam složím úrodu svou i všecko zboží své a řeknu své duši: Duše, máš mnoho zboží složeno na mnoho let; odpočívej, jez, pij, vesel se!' I řekl Bůh: ‚Pošetilče, této noci požádají tvé duše od tebe.'*« (Luk. 12, 16 n.)

Proto varoval božský Spasitel opět a opět před tímto odkladem: »*Bděte, neboť nevíte dne ani hodiny.*« (Mat. 25, 13.) A jindy: »*Kdyby hospodář věděl, v kterou hodinu přijde zloděj, bděl by a nenechal by si podkopati dům. Protož i vy buďte připraveni, neboť Syn člověka přijde v hodinu, kterou nevíte.*« (Mat. 24, 43—44.) Zamysleme se ještě jednou nad těmito slovy a vryjme si hluboko do duše, co nám chtěl jimi Spasitel povědět! Kdyby hospodář věděl, že bude v noci vykraden, nezamhouřil by ani oka; tolik udělá člověk, aby si uchránil trochu lesklého kovu. Pro duši zdá se mu každá námaha příliš těžkou. Ví z úst samého Spasitele, že přijde jako zloděj v noci a přece žije, jako kdyby bylo vše v nejlepším pořádku. Když takového člověka varujete, slyšíte stále odpověď: »Teď ještě ne, až později.« Později, později, až bylo pozdě.

Jakýsi jesuita upozornil kdysi italského státníka Cavoura na spásu jeho vlastní duše; odpověděl mu: »Za rok si udělám dobrá duchovní cvičení, dnes na to nemám kdy.« Po roce byl mrtev — bez exercicií.[2]) Jinde potkal kněz osmdesátiletého starce, který nebyl již dlouho u zpovědi a upozornil ho laskavě na velikonoční povinnost. Řekl mu: »Pane faráři, jistě se vyzpovídám, ale trochu později.« Večer téhož dne zazvonil

[1]) Horák: Otčenáš, Praha, 1938, 131.
[2]) Oberhammer: Beispiele aus dem Leben, Innomostí, 1931, 88.

kdosi prudce u fary: »Důstojnosti, rychle, někdo umírá.« Kněz pospíšil na udané místo; spatřil již mrtvolu starce, s kterým ráno mluvil.[1])

Kolik ubožáků naříká dnes v pekle, protože s obrácením stále odkládali. Proto varoval již ve Starém zákoně moudrý Sirachovec: *»Neprodlévej obrátiti se k Pánu, aniž odkládej s tím den ode dne! Nebot náhle přijde hněv jeho a v čas trestu zahladí tě.«* (Sir. 5, 8.)

II. Odkládati s pokáním až na poslední chvíli není jen velice nebezpečné; je to zároveň černým nevděkem k božskému Spasiteli. Přemýšleli jste již o tom, co vlastně činí člověk, který odkládá s pokáním? Ví dobře, že Ježíš Kristus prolil kdysi ve strašných bolestech poslední krůpěj krve, aby mu zasloužil nebe. Ví dobře, že jediný Kristus má právo na celou jeho lásku. Ví dobře, kolikrát mu již nabízel nebeský Otec pomocnou ruku. To všechno ví, a přece se nechce polepšiti. Proč? Rád by napřed vychutnal až do dna zakázaný pohár rozkoší, teprve potom chce se vrátiti k Bohu. Svoje mladá léta, svoje nejlepší síly chce obětovati hříchu a ďáblu, teprve poslední zbytek života chce zasvětiti Bohu. Nač při tom spoléhá? Na dobrotu a milosrdenství Boží. Tak to řekl německý básník Jindřich Heine: »Bůh mi odpustí, vždyť je to jeho řemeslo.« Nekonečná Boží láska má mu tedy usnadniti jeho hříšný život a uspati výčitky svědomí. Chápete již urážku, jaké se dopouští na Pánu Ježíši? Proto jsi tedy umíral, drahý Kriste, aby nepatrný lidský červíček si mohl namlouvati, že tě oklame? A takové duši má Spasitel podati v posledním okamžiku rychle pomocnou ruku, aby ji vytrhl z kalných vod, do kterých se sama uvrhla?

Tato hříšná vypočítavost, s jakou chce člověk užíti světa a po smrti jásati v nebi, je políčkem do tváře Vykupitelovy. Proto se nedivte slovům, která praví Boží Moudrost v Písmě svatém na adresu takových pošetilců. (Přísl. 1, 24 n.):

»Za to, že jsem volala, a odpírali jste,
že jsem svou ruku (hrozebně) vztáhla, a nikdo nedbal,
že jste pohrdli všelikou mou radou
a mých domluv jste si nepovšimli:
také já se smáti budu, až budete hynout,
posmívat se, až na vás přikvačí hrůza.«

Snad vás tato řeč zarazila, snad si myslíte: »To pravíš ty, dobrý Ježíši, který jsi opustil 99 spravedlivých a hledal ztracenou ovečku? Který jsi plakal i nad hříšným Jerusalemem a nabízel mu svoje odpuštění?« Ano, to mluví láska, ale láska, kterou hříšník tolik roků šlapal, které se vysmíval a na kterou opovážlivě hřešil!

---

[1]) Kneller: Strafgerichte Gottes,[3]) Mohuč, 1913, 355.

»Nemylte se, Bůh nenechá se posmívati«, volá apoštol Pavel (Gal. 6, 7.) Kolik duší volalo v poslední chvíli zoufale po knězi, ale kněze již nedostali. V okolí Rýna žil lehkomyslný katolík, který již dávno neplnil svých náboženských povinností. Upozorňovali ho na to, jen se jim vysmál: »Ach, kdo by byl takovým modlilkem. To jsem dělal, když jsem byl ještě dítětem; až budu starý, naučím se tomu zase. V mladých letech se chci vybouřit. Až zestárnu, budu již vědět, jak si to zařídit.« Jednoho jitra budila ho žena do práce; nevstával, byl mrtev.[1]) Kněze se nedočkal. *»Nemylte se, Bůh nenechá se posmívati!«*

Snad mi namítneš: »Bůh je milosrdný. Odpustil i lotru na kříži; snad se smiluje i nade mnou.« A na tomto snad stavíš celou svoji věčnost? Snad se smiluje — ale uvaž i druhou možnost: Což kdyby se nesmiloval? Odpustil jednomu lotru na kříži, ale druhého ponechal ve hříchu. Co uděláš, rozhodne-li se Bůh, že právě na tobě ukáže celou hrůzu své trestající spravedlnosti?

III. Odklad s pokáním je tedy nebezpečný, protože nevíme, kdy přijde smrt; je černým nevděkem k božskému Spasiteli, protože hřešíme na jeho dobrotu a lásku; ale odložené pokání *jest obyčejně velmi pochybné.*

Chceme-li dostati rozhřešení, musíme spáchaných hříchů srdečně litovati a míti rozhodnou vůli, že se jich již nedopustíme. Povězte mi tedy: Jak bude litovati ten, kdo nehřešil ze slabosti, kdo hřešil z vypočítavosti? Znám muže, který nechce míti děti, proto nechodí ke svaté zpovědi. Teprve na smrtelném lůžku se chce obrátit. Podaří se mu to? Velice pochybuji. Jak bude litovati toho, co po celý život miloval? Jak odsoudí to, čemu dával tolik roků přednost před samým Bohem?

Bude-li přece litovati, bude jeho lítost vynucena jen strachem, a proto neplatná. Odstrašující příklad vypravuje nám Bible o králi Antiochovi (2. Mach. 9, 8 n.) Pronásledoval vyvolený národ, jak mohl; prohlásil dokonce: *»Až přijdu do Jerusalema, udělám z něho židovský hřbitov.«* Sotva domluvil, přepadly ho strašné bolesti. Jeho tělo hnilo za živa a zápach byl takový, že nikdo ho nemohl snésti. V této tísni začal se modlit: *»Spravedlivo jest býti poddánu Bohu a smrtelný člověk se nesmí domnívati, že se rovná Bohu.«* Sliboval, že napraví spáchané křivdy, chtěl se dokonce státi židem, zchoditi celou zemi a všude hlásati velikou moc Boží. Modlil se nadarmo. Bůh nepřijal lítost, která byla vynucena jen strachem, Antioch skonal v zoufalství.

Chcete věděti, jak málo možno spoléhati na takové pokání? Poslyšte, co mi vypravoval kněz: V městě N. onemoc-

---

[1]) Kneller: Strafgerichte Gottes,[3]) Mohuč, 1913, 395.

něl muž, který žil v hříšném poměru s jakousi ženou. Zavolal si lékaře. Když ho prohlédl, pravil vážně: »Jste těžce nemocen. Dejte se raději zaopatřiti!« Přišel kněz: »Čeho si přejete?«

»Prosím o zaopatření. Lékař praví, že jsem nebezpečně nemocen.«

»Rád bych vás zaopatřil, avšak nemohu, dokud žijete s osobou, která není vaší ženou. Za těch okolností nesmí vám žádný katolický kněz dáti rozhřešení. Napřed musíte onu osobu propustiti.«

»Důstojnosti, na to jsem již dávno pomýšlel a udělám to co nejdřív. Jenom vás prosím, vyzpovídejte mě!«

»Až propustíte onu ženu.«

Muž ženu propustil a kněz ho zaopatřil. Kdyby byl tehdy zemřel, celé město by bylo říkalo: »Chvála Bohu, že tak pěkně zemřel, smířen s Pánem Bohem.« Avšak poslyšte co se stalo.

Za několik dní navštívil nemocného znova lékař: »Gratuluji vám, jste zachráněn. Krise je šťastně překonána.«

»Co pravíte? Nemusím tedy zemřít?«

»Tentokrát ještě ne.«

»Děkuji vám, pane doktore!« Lékař odešel a co udělal nemocný? Hned poslal pro propuštěnou ženu a prosil ji, aby se co nejdříve vrátila. Když vstoupila do světnice, pravil: »Odpusť, že jsem tě propustil, farář mne k tomu donutil, nemohl jsem jinak. Avšak lékař mi právě pověděl, že se uzdravím. Rozumí se samo sebou, že zůstaneš u mne.« Chtěl ji obejmouti, ale v tom okamžiku klesl mrtev k zemi. To tedy znamenaly všecky jeho sliby; byly vynuceny bázní před smrtí, opravdové vůle tu nebylo.[1])

Abych ještě jednou zopakoval, co jsem vám pověděl: Odklad s pokáním je velice nebezpečný, protože nikdo nevíme, kdy přijde smrt. Jdeme opravdu po slabém ledě a nevíme, kdy se pod námi proboří; visíme na tenkém vlákně nad propastí a nevíme, kdy se pod námi přetrhne. Odklad s pokáním je za druhé černým nevděkem k božskému Spasiteli, protože hřešíme na jeho dobrotu a lásku. Boží milosrdenství je nám jen pobídkou, abychom s tím větší troufalostí dopouštěli se hříchů. Takové pokání jest obyčejně velmi pochybné. Nevedla nás láska k Bohu, naše lítost byla jen vynucena bázní. Co mám k tomu ještě povědětí? Otaž se každý svého svědomí! To ti poví nejlépe, co máš učinit. Jenom vás prosím: *»Uslyšíte-li dnes hlas Boží, nezatvrzujte svých srdcí!«* (Žalm 94, 8.) Advent je dobou přípravy a dobou kající zpovědi. Otevřeme Spasiteli své srdce, aby nám jednou otevřel svoje nebe. Amen.

---

[1]) Životem, čís. 29, 7.

KŘESŤANSTVÍ ZDROJEM RADOSTI

Radujte se v Pánu vždycky!
(Fil. 4, 4.)

Novinami prošla zpráva, že naše republika má poměrně největší procento sebevrahů. Ročně odchází se světa dobrovolně 3600 našich lidí, to znamená deset za den. Tážete se po příčině? Někdy vám řeknou, že to bylo zoufalství, jindy nešťastná láska, ještě jindy nemoc nebo neúspěch. To vše jsou příčiny hodně povrchní, na hlavní důvod zapomněli. Byl jím nedostatek pravé radosti.

Člověk je již tak stvořen, že snese mnoho, přetrpí mnoho, ale musí míti v duši radost. Dobře to pověděl P. Schikora. »Radost je jak olej, kterým musíme den co den mazati kolečka svého životního stroje, nechceme-li, aby vrzala nebo se úplně zastavila.« Proto volá i apoštol v dnešní epištole: *»Bratři, radujte se v Pánu vždycky, opět pravím, radujte se!«* (Fil. 4, 4.)

Zastavme se u této myšlenky a položme si dvě otázky: 1. kde hledá většina lidí svou radost a 2. kde možno pravou radost opravdu nalézti.

1. Snad ještě nikdy nemohl se svět pochlubiti tolika vymoženostmi jako dnes. Kino nám dovede vykouzliti pohádkové štěstí, radio nás spojuje s celým světem; našim otcům a matkám se o tom ani nesnilo. A přece ještě nikdy nebylo na světě tak málo pravé radosti jako dnes. Kdybych to tvrdil jen já, snad byste nevěřili; proto poslyšte výroky aspoň dvou vynikajících badatelů. Rudolf Eucken[1]) praví o moderní době: »Chtěli jsme jistotu, a zabředli jsme do největší nejistoty, chtěli jsme klidné štěstí, a našli jsme hořké spory, nekonečnou námahu a starost.« Ještě bolestněji naříká Chamberlain: »Štěstí vymizelo z našeho života skoro úplně. Není divokého národa, který by neměl více radosti, než veliké davy tak zvaných vzdělaných Evropanů.«

Chcete věděti proč? Otažte se jen, k d e h l e d á v ě t š i n a l i d í s v o j i r a d o s t? Jsou to velice kalné studánky, proto nedivno, že dávají tak málo občerstvení.

Jedni čerpají z pramene, kterému říkáme zábavy. Procházíte-li v masopustě našimi vesničkami, odevšad vás bodají do očí křiklavé plakáty. Na jednom čtete velikými písmenami slovo »taneční zábava«, jinde »bál« a ještě jinde »věneček«. Povrchnímu pozorovateli by se zdálo, že tu musí býti pravé

[1]) Smysl a cena života, Lipsko, 1908, 67.

štěstí a nezkalená radost. Nemylte se! Nemocnému dáváme injekci, aby necítil tolik své bolesti; jakmile pominul její účinek, pálí bolest dvojnásobně. Takovými uspávajícími injekcemi bývá většině lidí zábava; zapomenou aspoň na chvíli na svoje starosti. Když je po ní, je v duši ještě větší prázdnota, než byla před tím. Anglický lord Palmerston si kdysi povzdechl: »Život bylo by možno ještě snésti, ale ty zábavy bývají nesnesitelné.« Měl pravdu. Pití neobšťastnilo ještě nikoho a trochu tance nenasytí duši, která je stvořena pro věčnost. Anglický básník Greene okusil všech radostí, které mu nabízel život; když umíral, psal své nejkrásnější dílo, kterému dal titul: »Za haléř radosti, za milion lítosti.«

Jiní čerpají ze studánky, kterou jmenujeme rozkoše. Mládež vztahuje po ní dychtivě obě ruce, ale ani starší neodolávají po každé její omamné vůni. Jsou opravdu šťastni? Našli pravou radost? Snad nejbohatěji byla zásobena touto vodou japonská mládež, když byla vyhlášena volná láska. Ale ku podivu! Nepřibylo spokojenosti, zato se množily hromadné sebevraždy mladých lidí a v jejich ztuhlých rukou nacházeli často lístek se slovy: »Zhnusil se mi život, proto odcházím.« Správně to pověděli; nejspíše se zhnusí člověku požitky smyslné.

Kněz Leopold Arthofer vypravuje: Vešel jsem do žalářní cely jinocha, který utonul v nemravnosti a skončil zločiny. Právě si cosi psal do malého sešitku, který měl na stole, Když jsem se tázal, co si znamenal, ukázal mi poslední stránku. Tam jsem četl: »Kéž bych se znova mohl státi dítětem, blaženým dítětem, jako jsem byl kdysi, když jsem stával před oltářem s rukama k modlitbě sepjatýma. Zmizelo štěstí, zmizela radost, když jsem hanebně opustil svého Boha. Kde jsi, ty ráji mého čistého dětství?«[1]) Opravdu, nemůže oblažiti člověka, co sytí jen tělo, co ho snižuje pod nerozumné zvíře!

Ještě jiní nabírají ze zřídla, které nazýváme slávou a ctí. Jsou aspoň tito šťastni? Mají oni pravou radost? Poslyšte vyznání jednoho z nich. Německý básník Jindřich Heine opustil i Boha, aby došel slávy. Dostalo se mu jí měrou vrchovatou, byl veleben jako největší duch své doby. Byl proto šťasten? Několik roků před smrtí napsal svému bratru Maxovi: »Pozdvihl jsem čelo proti Bohu, proto ležím dnes na zemi jako rozšlapaný červ. Čest a chvála patří jen Bohu na výsostech. To ti vzkazuje tvůj ubohý bratr.«[2])

Ještě jiní hledají své bohatství v lesklém kovu a ti bývají nejubožejší. Ve věku osmdesáti let nalezli milionářku Miss Walkerovou oběšenou v jejím nádherném zámku. Sama si

---

[1]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1936; II, 423.
[2]) Životem, čís. 44, 5.

vzala život. Proč? U mrtvoly nalezli lístek s těmito slovy: »Mám všechno bohatství, všechno pohodlí, ale nemám na světě radosti. Mám stále kolem sebe jen lidi, kteří chtějí po mně dědictví, kteří chtějí na mně vymámiti něco pro svůj prospěch, mám kolem sebe neupřímné pochlebníky, kteří pomlouvají jeden druhého. Všichni jsou falešní, špatní, život nemá pro mne radosti, nevím, co je to štěstí.«[1]) — Kdo z nás ještě neslyšel jméno Rothschildovo? Kolik lidí mu již záviděl jeho miliony? A přece nepoznal na světě radosti. Jeho žena Bettina trpěla rakovinou, na kterou také zemřela. Nejstarší syn zešílel, jediná dcera Noemi byla hluchá, nejmladší syn Oskar spáchal sebevraždu, on sám nemohl skoro nic jísti. To bylo ovzduší, v kterém žil a se trápil Rothschild.[2])

II. Ne, moji drazí, nic na světě nemůže nás ukojiti a dáti nám pravou radost. Pověděl to ostatně již dávno před námi moudrý Šalomoun: *»Nahromadil jsem si stříbra a zlata, jakož i pokladů od králův i krajin; opatřil jsem si pěvce a pěvkyně a všecky rozkoše lidské, číše a džbány, aby v nich podávali nalité víno; a převýšil jsem bohatstvím všecky, kteří byli přede mnou v Jerusalemě. Čeho žádaly oči mé nic jsem jim neodepřel, aniž jsem zbraňoval srdci svému, aby nepožívalo všeliké rozkoše, a nekochalo se v tom, co jsem byl připravil. Když však jsem se ohlédl na všecka díla, která učinily ruce moje, na práce, při nichž nadarmo jsem se potil, uzřel jsem ve všem marnost a trápení ducha.«* (Kaz. 2, 8 n.) Na kolik moderních hrobů mohli bychom dáti nápis, jaký si složil Dingelstedt:

»Měl mnoho štěstí v žití svém,
však nikdy nebyl šťasten.«

A tu se vnucuje člověku bolestná otázka: »Je vůbec možno najíti na světě pravou radost? Ano, ale najdeme ji tam, kde bychom se jí nejméně nadáli. Jenom křesťanské náboženství, jen život podle zásad Božích dovede člověka úplně oblažiti. Proto říkával sv. Augustin: »Stvořil jsi nás pro sebe a nepokojné je naše srdce, dokud nespočine v tobě, ó Bože!« Nedivme se tomu! Smutným činí člověka jedině hřích, podle slov Bible: *»Nemají pokoje bezbožní, praví Hospodin.«* (Iz. 48, 22.) Zato o Boží Moudrosti praví Písmo svaté: *»Nemá hořkosti styk s ní, ani tesknosti obcování s ní, ale veselost a radost.«* (Moudr. 8, 18.)

V čem záleží pravá radost a spokojenost? Ne v bohatství, ne v rozkošech, v ničem hmotném a pozemském; pravá radost je v duši a v dobrém, spokojeném svědomí. Rozmarnou historku vypravuje baron Lüttwitz: Umíral mocný král a marně se sháněl po léku, který by mu vrátil ztracené zdraví. Kdosi mu

---

[1]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1936; II, 441.
[2]) Životem, čís. 44, 4.

poradil, aby si oblékl košili šťastného člověka, potom že bude dobře. Bez meškání poslal král svého maršálka, aby košili donesl. Maršál prošel nejbohatšími domy světa, ale nikde nenašel plného štěstí. Konečně se zatoulal do švýcarských hor a zaslechl v dáli píseň prostého pasáčka, který jásal: »Jsem nejšťastnější člověk na světě.« Maršálek pobídl koně a v malé chvíli stál před zpěváčkem.

»Hochu, jsi opravdu šťastný?«

»Jsem.«

»Tak, chlapíku, sem s tvou košilí! Dostaneš za ni, co budeš chtít.«

»Mou košili? Já nemám žádnou.«[1])

Je to jen legenda, ale vyslovuje hlubokou pravdu. Pravé štěstí nepotřebuje nic z tohoto světa, pravé štěstí je nadzemské. Proto ho máme tak málo. Lidé opustili Boha, zapomněli prakticky na Boha, proto jim vyschl i pramen pravé radosti. Splnilo se na nich bolestné slovo prorokovo: *»Mne opustili, pramen vody živé, a kopali si cisterny, cisterny rozpukané, které nemohou držeti vody.«* (Jer. 2, 13.) A nebude lépe, dokud se lidstvo nevrátí kajícně k Bohu, jehož se zřeklo.

Listujte v dějinách, brzy si všimnete zajímavého zjevu. Nejveselejšími lidmi byli katoličtí světci. Byli Bohu nejblíže, proto pili plnými doušky z jeho nekonečné slasti. Aspoň několik dokladů.

Sv. biskup Martin vykonal mnoho zázraků a přece jeho žerty rozjasňovaly celé okolí. Sv. opat Deikol se skoro stále usmíval; když se ho tázali po příčině, říkával: »To pochází z myšlenky, že nikdo mi nemůže uloupiti Boha.« Sv. František dovedl rozesmáti každého. Někdy se chopil kusu dřeva a pravítka, napodobil jimi housle a tak provázel píseň, kterou zpíval. Nemohl viděti zasmušilé tváře. Kdysi potkal zamračeného frátera: »Jak to hledíš? Urazil jsi snad Boha? Proto neobtěžuj druhé!« V klášteře v Avile ukazují dodnes bubínek a flétnu, kterými obveselovala ostatní sestry sv. Terezie. Sv. František Saleský říkával: »Svatý smutný je smutný svatý.« Nepřišla-li někdy Terezička mezi sestry, stěžovaly si, že se ani nezasmějí. A tak bych mohl pokračovat do nekonečna.[2]) Každý z katolických světců mohl by nám opakovati slova apoštola Pavla: *»Jsme jako smutní, ale vždycky se radujeme, jsme jako chudí, ale mnohé obohacujeme, jsme jako nic nemající, ale vším vládneme.«* (2. Kor. 6, 10.) Naše náboženství není náboženstvím smutku; proto nás učí církev pozdravovati i samu Matku Boží jako »příčinu naší radosti.«

Abyste mi však dobře rozuměli. Když mluvím o křesťan-

---

[1]) Košile šťastného člověka, Praha, 1910, 3.

[2]) Keppler-Kalandra: Radosti více, Hradec Králové, 1911, 109 n.

ském náboženství, nemyslím na matrikové katolíky. Ti vidí v náboženství jen trny. Ve svém kázání jsem mluvil o duších, které se Bohu opravdu věnovaly a šly za Kristem srdcem celým a nerozděleným. K takovým volá Písmo svaté: *»Těšte se z Pána, plesejte, spravedliví, jásejte všichni, kdo jste upřímného srdce!«* (Žalm 31, 11.«

Umírala řeholní sestra. Tázal jsem se jí: »Kdybyste mohla začíti znova svůj život, jak byste volila?«

»Stejně jako před čtyřiceti roky.«

»Podle toho byl váš život velice šťastný?«

»Tak šťastný, že jsem se často až bála, že mi Bůh daroval nebe již na zemi.«

»Ale přece jste ve světě tolik opustila?«

»Nikdy jsem toho nelitovala. V klášteře jsem našla všecko. Ani jediný den jsem neměla nešťastný.«[1])

Ukázal jsem vám, že pravou radost nenajdeme ani v bohatství, ani v rozkoších, ani v zábavách, ani ve světské slávě. Pravou radost může nám dáti jedině náboženství. Pěkně o tom napsal sv. Tomáš: »Odznakem všech, kdo dospěli k úplné lásce Boží, je výjimečná a neochvějná veselost, překvapující, trvalá, nenucená dětská jarost. Kdokoli je spatří, pozná již podle jejich zevnějšku, že jejich štěstí nezávisí na okolním světě, nýbrž že prýští z hlubiny jejich duše. Od Boha se nemají čeho báti, proč by tedy nebyli veselí?« Jděte v jejich jasných stopách a dožijete se také pravé radosti. Amen.

---

[1]) Oberhammer: Beispiele aus dem Leben, Innomostí, 1931, 394.

VÍCE KNĚŽÍ

Tak suď každý o nás, jako o služebnících Kristových a správcích tajemství Božích! (1. Kor. 4, 1.)

Podle apoštola Pavla je kněz *»služebníkem Kristovým a správcem tajemství Božích«* (1. Kor. 4, 1.) Proto největším dobrodiním, které může Bůh prokázati lidem, je dobrý kněz, podle slov Bible: *»Ustanovím nad nimi pastýře, jenž je bude pásti.«* (Ez. 34, 23.)

Zcela jinak smýšlí o kněžích náš lid, i když to nepoví po každé hlasitě. Kdysi jsem radil otci, aby dal svého syna studovati na kněze. Odpověděl mi: »To mu raději rozbiji sekerou hlavu.« To bylo v Čechách. Asi v téže době vracel se na Hané z čísi primice strýček Časek. Slavnost ho dojala, a přece pravil spisovateli P. Křenu-Zgodovi: »Kdybych měl tucet synů, nesměl by ani jeden na kněze.«

»Proč?«

»A vy se ještě ptáte? Na to vychovali rodiče své děti, aby si o ně každý otíral hubu? Židovi se věří, ale knězi ne.«[1])

Za takových poměrů se již nebudete divit, že u nás ubývá kněží a mnoho farností zůstává bez pastýře. V Holandsku připadá na 100.000 obyvatel asi 95 bohoslovců, jinde průměrně 26, u nás jenom pět bohoslovců.[2]) A přece nezoufám. Pán Ježíš pošle i našemu národu zase mnoho dobrých kněží, budeme-li jich jen hodni. Co máme činiti, chci vám povědět v dnešním kázání. Nejraději bych to shrnul ve tři krátké věty: Modleme se! Veďme své děti k Bohu a podporujme i hmotně výchovu kněžského dorostu!

I. Modleme se! Tak nás tomu učil sám Spasitel. Když chtěl vyvoliti svoje apoštoly, pravil k nim: *»Žeň je sice hojná, ale dělníků málo. Proste tedy Pána žně, aby poslal dělníky na svou žeň!* (Mat. 9, 37—38.) Když jsem slyšel ta slova po prvé, překvapila mne a mimoděk jsem se tázal: »Proč se máme za kněze teprve modlit? Či nemůže Spasitel bez našich modliteb vzbuditi dosti kněžských povolání?« Jistě by mohl, vždyť je všemohoucí. Dnes mu již rozumím. Kristus chce, abychom také sami přispěli něčím k velikému dílu spásy. Proto dlouholetá zkušenost dokazuje, že každý národ, každá diecése, každá obec má tolik kněží, kolik si jich vymodlila. V severním Španělsku jest osada Ceanuri; má 3000 duší, z nich je již 231 kněží. V severní Italii jest okres Lu. Čítá jen 4000 obyvatel,

---

[1]) Horák: Otčenáš, Praha, 1938, 144.
[2]) Životem, čís. 24, 5.

ale vyšlo z něho přes 500 duchovních povolání. Chcete znáti tajemství tohoto úspěchu? Povím vám je. Osada neměla dlouho kněze a nebylo ani naděje, že nějakého dostane. Koho to bolelo nejvíce, byly matky. Proto se počaly každou neděli scházeti odpoledne v kostele a modlily se za kněze. Jejich prosby byly zázračně vyslyšeny.

Modlitby je však třeba ještě z jiného důvodu. Kněžské povolání je veliká milost, tu třeba vymodliti; kněžské povolání ukládá těžké oběti, ty třeba usnadniti.

Zajímavou událost vypravuje jeden vynikající biskup: »Dokud jsem byl mladý, neměl jsem valně chuti věnovati se kněžskému stavu. Mnohem více mne lákal svět a možná, že bych byl utonul, kdyby nezakročil sám Bůh. Byl jsem kdysi na taneční zábavě. Pojednou jsem zahlédl jako ve snách tvář řeholní sestry, která na mne bolestně hleděla a v duchu jsem zaslechl slova: »Ta tobě vymodlila kněžské povolání.«

Od té doby uplynulo již mnoho let, ale nikdy jsem se nesetkal s onou tajemnou tváří. Kdysi jsem přišel na visitaci do jednoho kláštera a dal jsem si předvolati všechny sestry. Ani jediná se nepodobala té, kterou jsem viděl v tajemném zjevu. I tázal jsem se představené: »Není již žádná sestra v tomto klášteře?« — »Ano, ještě jedna, ale ta není k ničemu, proto jen pomáhá ve chlévě.« Poprosil jsem, aby ji přivedli. Sotva vstoupila, poznal jsem ji na první pohled; byla to ona, která se mi kdysi při taneční zábavě zjevila a zachovala mi povolání. Abych ji nezarmoutil, neprozradil jsem jí svoje tajemství, jen jsem se tázal: »Co děláte celý den?« — Její odpověď mi vyložila všecko: »Své práce a ponížení a bolesti obětuji Pánu Bohu, aby aspoň jednomu jinochu dal milost státi se knězem.«[1])

Proto modlete se, pokud možno, každý večer za hodné kněze! A modlívejte se společně s dětmi; mimoděk v jejich duši budíte přesvědčení, že kněz je čímsi velikým, když tatínek i maminka se za něho tolik modlí. Naučte své děti říkati často: »Pane Ježíši, dej nám více kněží!« a uvidíte, že opět ožijí naše svatostánky a znova počnou hořeti věčná světla.

Horlivější duše nespokojí se pouhou modlitbou; přidají též nějakou oběť. Dojemný případ vypisuje P. Lhande ve své knize: »Mé dítě knězem.«[2]) Jmenoval se František a bylo viděti, že Bůh ho volá ke stavu kněžskému. Ale jeho srdce ovládla láska a jeho víra se počala kolísati. Ztráta povolání zdála se jistou. Pojednou jako zázrakem rozplynuly se mraky a František vrátil se s nadšením do semináře. Tajemství tohoto obratu měl se dověděti až po primici. Tehdy ho zavedla matka na klášterní hřbitov k nízkému rovu. V něm odpočívala dívka,

---

[1]) Životem, čís. 24, 9.
[2]) Přerov, 1930, 208 n.

kterou kdysi tak dobře znal. Tam mu podala dopis, který pro něho napsala nebožka. V něm četl:

»Milovaný Františku!

Napřed mi požehnej, a to, smím-li prositi, hned po mamince. Odpusť, že jsem tak smělá. Ale domnívám se, že po mamince jsem také jaksi matkou tvého povolání. Poslyš!

Před třemi lety, když jsem tě viděla tak bolestně pochybovati na tvé životní cestě, cítila jsem, že Bůh žádá ode mne oběť, aby zachránila tvé povolání a tvoji víru. Tázala jsem se zpovědníka, prosila jsem ctihodnou Matku o dovolení. Poněkud váhali, konečně mi řekli: »Naléhá-li na vás Bůh, učiňte to!« Jednou jsi ke mně přišel do kláštera na návštěvu. Jak tehdy krvácelo pro tebe moje srdce! Na všechno povzbuzování jsi odpovídal jen smutným pohledem. Odešels. Ale hned potom jsem poklekla v naší kapli a nabídla Bohu v oběť svůj život, aby se ti vrátilo povolání a víra. Cítila jsem, že jsem byla vyslyšena.«

Dále nemohl mladý kněz čísti. V tomto hrobě odpočívala tedy hrdinná duše, která za něho nabídla Bohu svůj život a zachránila mu povolání. Slzy mu vstoupily do očí.

Velice často odměňuje Bůh modlitbu za kněze tím, že vzbudí povolání v samém lůně rodiny. Tak to dělávala matka Vaughanová; dočkala se veliké radosti, že šest jejích synů stalo se kněžími. Ale to již přecházím k druhému dílu kázání.

II. Modlitba je dobrá, ale sama ještě nestačí; je potřeba i správné výchovy v rodinách. A tu se obracím zvláště k vám, katolické matky. Bylo to veliké vyznamenání, kterého se dostalo Panně Marii, když byla zvolena za matku věčného velekněze. Po její důstojnosti neznám většího vyznamenání nad titul »matka knězova«.

Přípravná práce knězovy matky počíná již před zrozením dítka. Sama se snaží, aby žila co nejsvědomitěji a stala se hodnou takové milosti. Proto přistupuje ráda ke sv. svátostem. Když cítí, že je již matkou, obětuje den co den Bohu plod, který nosí pod srdcem a svolává naň milost kněžského povolání. Když dítě povyrostlo, vede je k Bohu a úzkostlivě je chrání před hříchem a zlou příležitostí. Ví dobře, že k dítěti, propadlému hříchům, zvolal by Bůh stejně varovně jako kdysi k Mojžíšovi: *»Nepřibližuj se sem, neboť místo, na kterém stojíš, je svaté!« (Ex. 3, 5.)* Rozumná matka mluví před dětmi s úctou a s obdivem o veliké oběti knězově a bezděky vzbuzuje v nich touhu po tomto vznešeném povolání. A když syn vstoupil opravdu do semináře, je denním předmětem jejích proseb a vzdechů. Je pravda, taková výchova ukládá těžké oběti a mnoho odříkání — ale vše je vyváženo první mší svatou synovou. Dovedete si představiti, s jakými pocity přikleká k oltáři, aby po prvé přijala andělský chléb z posvěcených rukou svého dítěte?

A přece nejkrásnější okamžik ji čeká teprve — v hodinu smrti. Jsou-li pravdivá slova Ježíšova: »*Kdokoli by podal píti jednomu z maličkých těchto jen číši studené vody proto, že je můj učedník, vpravdě pravím vám, neztratí své odplaty.*« (Mat. 10, 42), jsou-li pravdivá tato slova, s jakou láskou obejme Ježíš teprve matku, která mu darovala kněze a s ním tolik spasených duší?

Ani církev nezapomíná na rodiče, kteří ji odchovali kněze. Proto dovoluje synovi, aby při rekviem směl vložiti i modlitbu za své zemřelé rodiče. Poslyšte, jak jsou krásné tyto prosby! V jedné se praví: »Bože, který jsi nám poručil ctíti otce i matku, smiluj se laskavě nad duší otcovou i matčinou, odpusť jim jejich hříchy a učiň, abych je spatřil v nebeské radosti!« V jiné modlitbě čteme: »Přijmi, Pane, tuto oběť, kterou ti přináším za duši otce i matky! Dej jim věčnou radost v kraji života a mne spolu s nimi učiň účastným blaženosti svatých!«

Proto blahoslavený otec a blahoslavená matka, kteří darovali své dítě církvi! Nezapomene jim toho Bůh, ale také syn bude jim za to vděčný. V Záhoří v Horním Slezsku je hrob polského kněze, který vykonal mnoho pro duše. U nohou lurdské Panny Marie je za sklem zvadlý myrtový věneček. Byl nalezen v kufříku misionářově a vedle něho tento lístek: »Svatební věneček mé drahé maminky. Nosil jsem jej stále s sebou a vzpomínal na okamžik, kdy moje matka slibovala před oltářem věrnost a poctivost. Nezalekla se po devíti dětech ani desátého dítěte, tím jsem byl já. Jí děkuji po Bohu za svůj život i za své kněžské povolání. Bez ní nebyl bych nikdy vykonal tolik pro nesmrtelné duše.«[1])

III. Dobrá je modlitba, potřebná je správná výchova v rodinách, ale také ostatní mohou napomáhati v tomto velikém díle, když p ř i s p í v a j í h m o t n ě n a v ý c h o v u k n ě ž s k é h o d o r o s t u.

Je mnoho mladých lidí, kteří by se rádi věnovali kněžskému stavu — ale rodiče při nejlepší vůli nestačí. Proto byly založeny různé spolky, které sbírají almužny a z nich podporují takové hochy. Netřeba dávati mnoho; kapky jsou také malé a přece zavlaží zem, je-li jich mnoho. Ale dávati by měl každý, protože by se naučil vážiti si kněží. Říkává se: »Co nic nestojí, nestojí za nic« a je v tom kus pravdy. Neváží me si toho, co nám spadlo takřka samo do klína; pro co jsme museli mnoho obětovati, je nám vždy drahé.

Ani netušíte, kolik dobra tak můžete vykonati. Poslyšte o tom zajímavý doklad. Byla právě neděle a z kostela sv. Štěpána ve Vídni vycházely dvě sestry Maulovy. Bohužel, mezi bohoslužbou dalo se do deště a obě návštěvnice byly ve veli-

---

[1]) Oberhammer: Beispiele aus dem Leben, Innomostí, 1931, 331.

kých rozpacích, jak se dostanou domů. To zpozoroval mladý pekařský učeň a nabídl se, že jim objedná kočár. Jeho ochota se jim zalíbila. Cestou se ho tázaly: »Nechtěl bys raději studovati na kněze než péci a roznášeti chléb?« — »To bylo již dávno mým přáním, ale nemám peněz na studie.« Slovo dalo slovo a obě dámy se rozhodly, že ho budou podporovat. Víte, koho odchovaly? Svatého Klimenta Hofbauera, který se stal ozdobou rakouského kléru a zavedl do našich krajin zaslouženou kongregaci misionářů-redemptoristů.[1])

Opravdu, nejlépe uložíte své peníze, když je věnujete na výchovu kněžského dorostu. Úroky vám vyplatí sám Bůh. Já upozorňuji pouze na jedno. Jak vás bude blažiti v hodinu smrti vzpomínka: »Urazil jsem sice Boha, ale dal jsem mu kněze, který bude den co den zvedati k nebi zlatou patenu s bílým chlebem a volati: »Přijmi, svatý Otče, všemohoucí věčný Bože, tuto neposkvrněnou oběť, kterou já, nehodný tvůj sluha, obětuji tobě, svému Bohu ... za všechny křesťany, živé i mrtvé, aby mně i jim prospěla k spasení a k životu věčnému.« Vy budete již dávno tlíti v hrobě, ale z rukou kněžových bude stále ještě stoupati k nebesům vonný dým a svolávati na vás Boží lásku a Boží smilování.

Drazí křesťané! Je to bolestné, zhasne-li v kostele věčné světlo, protože není kněze, který by je udržoval. Jistě se nechcete dočkati takového neštěstí. Proto se často za kněze modlete, snažte se dobrou výchovou, aby také některé z vašich dětí přistoupilo k oltáři a podle sil pomáhejte kněžskému dorostu. Nebudete pracovat nadarmo, budete pracovat pro Boha a ten vám dá jednou bohatou odplatu. Amen.

[1]) Oberhammer: Beispiele aus dem Leben, Innomostí, 1931, 329.

VÁNOČNÍ TAJEMSTVÍ

A Slovo tělem učiněno jest, a přebývalo mezi námi.
(Jan 1, 14.)

Opět stojíme u jesliček Ježíškových a naší hlavou táhnou různé myšlenky. Snad vzpomínáme na první vánoce v Betlémě. Byly velice smutné; mysleme na ně často, abychom pro krásu našich jesliček nezapomněli na tvrdost první kolébky Spasitelovy! Představte si jen hodně živě, jak Rodička Boží klepala na tolik dveří a hledala nocleh. Všude ji odbyli. Konečně nezbylo matce Boží, než aby šla do chléva a tam se narodil očekávaný Spasitel světa.

Či snad slyšíme v duši jásavý zpěv andělský a mimoděk rozjímáme, proč nejsou lidé tak spokojeni, jak to slibovali nebeští poslové?

Vše to dovede upoutat lidského ducha o vánocích a přece to není nejhlubším tajemstvím těchto svátků. Možná, že jste na ně ještě ani nepomyslili, ačkoli je naznačil svatý Jan větou, kterou říkáme den co den: *»A Slovo tělem učiněno jest, a přebývalo mezi námi.«* (Jan 1, 14.)

Povím váin tedy dnes, co je největším tajemstvím vánoc. Vánoce jsou 1. svátkem nejhlubšího pokoření Syna Božího, ale též 2. památkou na naše největší vyznamenání.

I. Pravil jsem, že vánoce jsou svátkem nejhlubšího ponížení Syna Božího. Ze vznešeného stal se nízkým, z bohatého chudým, ze silného a mocného slabým. Snad jsme ta slova slyšeli již tisíckrát, ale dosud nevnikli do jejich tajemné hloubky. Učiňme to aspoň dnes u jesliček Spasitelových!

Ze vznešeného stal se nízkým. O vánocích zpíváte:

»Ach, kdo tě tak snížil,
jenž v nebi kraluješ,
kdo tě tak obtížil,
jenž v světě panuješ?«
A odpovídáte:
»Láska tě snížila,
láska ponížila.
Proč nás tak miluješ,
že se obtěžuješ?«

Tak zpíváte, ale pochopili jste již hluboký obsah těchto prostinkých slov?

Ježíš Kristus byl Bůh. Kdo je to Bůh? Tuto otázku dal kdysi syrakuský vladař Hiero moudrému Simonidesovi. Mudřec si vyžádal den na rozmyšlenou. Ale den uplynul a učenec pro-

sil ještě o dva dny..., pak o čtyři..., potom o osm. Konečně řekl vladaři, který se již stával netrpělivým: »Čím déle o této otázce přemýšlím, tím je mi odpověď těžší.«[1]) Měl pravdu. Boha nepochopíme nikdy. Spíše poznáme, co Bůh není, jeho božské vlastnosti zůstanou nám vždycky nerozřešenou hádankou. Proto Písmo svaté mluvívá o Bohu s největší úctou. Sv. Pavel kleká před ním v duchu a volá: *»Králi věků, nesmrtelnému, neviditelnému, jedinému Bohu budiž čest a sláva na věky věkův!«* (1. Tim. 1, 17.) Učený Newton sklonil po každé hluboko hlavu, kdykoli vyslovil toto svaté jméno. Ano, jediný pocit, který nás má ovládati při vzpomínce na Boha, je bezmezná úcta. Co je menšího než krůpěj vody nebo nepatrný prášek ve vzduchu? A právě tohoto obrazu užívá prorok Izaiáš (40, 15), aby nám naznačil velikost Boží. Praví: *»Aj, všichni národové jsou jako krůpěj na okovu a jako prach na závaží jsou před ním; aj, ostrovy jako drobný prášek.«* Nedivme se tomu! Všecko na světě vzniká a zase zaniká; jen Bůh mohl o sobě říci: *»Já jsem počátek i konec, ten, jenž jest a jenž byl a jenž přijde.«* (Zjev. 1, 8.) Všecko na světě bylo stvořeno, jen Bůh nepovstal nikdy. Proto praví sám o sobě v Písmě svatém: *»Já jsem Hospodin a není žádného jiného, mimo mne není Boha«* (Iz. 45, 5). Proto před ním padají do prachu i nejvyšší andělé a volají v hluboké úctě: *»Svatý, svatý, svatý jest Hospodin, Bůh zástupů, plná je všecka země slávy jeho«* (Iz. 6, 3).

A tento nekonečně vznešený Bůh stal se tak nízkým, že již hlouběji ani sestoupiti nemohl. Královské děti rodí se v palácích, jednorozený Syn Boží přichází na svět ve chlévě. Sv. Pavel žasne nad touto pokorou a volá: *»Sebe sama zmařil přijav způsobu služebníka tím, že podobným se stal lidem a ve vnějším zjevu svém byl shledán jako člověk.«* I to mu bylo ještě málo. Bůh, který nemá nad sebou nikoho, stal se poslušným lidí. A nešlo o maličkosti, jako kdysi v domku nazaretském: *»Ponížil sebe sama, stav se poslušným až k smrti, a to k smrti kříže.«* (Fil. 2, 7—8.)

Ale Syn Boží učinil ještě více: z bohatého stal se chudým. Bůh má všecko, od něho dostáváme všichni. On jediný je bohatý, my všichni jsme jen ubozí žebráci, kteří se chlubíme cizím peřím. Proto volá apoštol Pavel: *»Kdo dal něco Bohu, aby mu to musel Bůh oplácet?«* (Řím. 11, 34.) Opravdu nikdo. Překrásně nám líčí nekonečné Boží bohatství žalmista Páně (103, 27n.):

»To všecko (stvoření) očekává tebe,
že jim dáš pokrm v přiměřené době;
ty jim dáváš, oni si to jen sbírají,

---

[1]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1935, I, 19.

otvíráš ruku svou, a všecko plno je slasti,
odvrátíš-li však tvář svou, lekají se,
odnímáš-li jim dech, umírají
a do svého prachu se opět navracují.«

A tento nekonečně bohatý Bůh stal se chudým dítětem, jak pěkně zpíváte v jiné vánoční písni:

»Slunce stvořil's a hvězdičky,
zde ve tmě ležíš maličký!
Ty, jenž všemu oděv dáváš,
sám jsi nahý a nic nemáš,
děťátko!«

A když se již rozhodl pro chudobu, nemusel voliti aspoň takovou bídu! Ani žebrákovo dítě nepřichází na svět ve chlévě, ani žebrákovo dítě nemá místo kolébky koryto, v kterém krmili dobytek!

Ani to ještě nestačilo Synu Božímu. Aby se pokořil co nejhlouběji, stal se ze silného slaboučkým. Jeho sílu a moc velebil kdysi žalmista slovy (103, 32): *»Pohlédne-li na zemi, zachvívá se, dotkne-li se hor, kouří se z nich.«* A prorok Jeremiáš volal nadšeně: *»Není podobného tobě Hospodine, veliký jsi ty, a veliké je tvé jméno svou mocí! Kdo by se nebál tebe, o králi národů?«* (Jer. 10, 6 n.)

Ale v jesličkách? Zpíváte o tom tak dojemně:

»Ó, dítě mé roztomilé,
ty raníš srdce mé!
Ó Ježíšku jasný,
ó, synáčku krásný,
moje pacholátko,
chudé ubožátko,
ty raníš srdce mé!«

A právem. Co je slabšího nad dítě, které sebou nemůže ani hnouti, které by umřelo hladem, kdyby je matka nenakojila, které nepovstane, když upadlo, které nemůže vyvinouti ani ručičku, když mu ji matka do plének zavinula? Takovým stal se pro nás Ježíšek! Světu bylo by jistě více imponovalo, kdyby byl sestoupil na zemi jako mocný král, který by drtil železným ramenem mocnosti nepřátelské. Bůh se rozhodl pro jiné řešení.

II. Tak jsou vánoce svátkem nejhlubšího ponížení Syna Božího, ale jsou také p a m á t k o u n a n a š e n e j v ě t š í v y z n a m e n á n í.

Proč? Protože z nízkého stali jsme se vznešenými. Čím bylo lidstvo před Kristem? Otroky ďáblovými a *»kníže tohoto světa«* držel pevně v rukou naše okovy. Co z nás učinil příchod Kristův? Milované dítky nebeského Otce. Proto se smíme modliti »Otče náš«. Ještě více. Protože jsme dítkami Božími, hlásí se k nám dobrý Ježíš jako ke svým bratřím. Když posílal

Maří Magdalenu k apoštolům, pravil: *»Jdi k bratřím mým a pověz jim: Vystupuji k Otci svému a k Otci vašemu, k Bohu svému a k Bohu vašemu.«* (Jan 20, 17.) Protože jest Ježíš naším bratrem, je Maria naší matkou.

Ani na tom nebylo ještě dosti. Z chudých žebráků stali jsme se dědici království nebeského. Toto bohatství nepochopíme na světě nikdy. Sv. Pavel byl tak šťasten, že spatřil kdysi u vidění nebe. Když se ho tázali učedníci po jeho kráse, nemohl ji vypověděti; lidská slova jsou příliš slabá a ledová. Proto jen zvolal: *»Čeho oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské nevstoupilo, to připravil Bůh těm, kteří ho milují.«* (1. Kor. 2, 9.)

Ještě více. Z duchovních slabochů stali jsme se silnými a můžeme vyrůstati ve velikány ctnosti. Každý z nás může zvolati se sv. Pavlem: *»Je-li Bůh pro nás, kdo proti nám?«* (Řím. 8, 31.) Chcete věděti, jak dovede Kristus a jeho kříž člověka posíliti? Poslyšte o tom vypravovati kněze: »Náhodou vedla mne cesta podél svahu, v němž si upravili lidé, kteří nemají přístřeší, jakési díry a v nich bydlí. Jeden z nich mne pozval na návštěvu. Matné světlo svíčky, kterou zapálil, osvětlovalo místnost. V koutku chudičkého bytu spatřil jsem cosi nezvyklého. Můj hostitel zpozoroval, kam se to dívám. I přistoupil ke kříži, který tam visel, pohladil jej láskyplně tvrdou, mozolnou rukou a hlasem, který se třásl pohnutím, mi pravil: ‚Kristus — kříž — to je to poslední, co drží mne a mnohého z mých sousedů. Věřte, velebný pane, kdybychom neměli kříže, vraždili bychom asi na potkání.«[1])

Pověděl jsem vám největší tajemství vánoc. Pro Syna Božího byly dobou nejhlubšího ponížení, pro nás počátkem největšího povýšení. Bůh stal se člověkem, aby člověk se mohl státi v jakémsi smyslu Bohem. Proto praví tak pěkně sv. papež Lev: »Uznej přece, křesťane, svoji velikou důstojnost! A protože jsi dostal podíl na božské přirozenosti, neupadej hříšným životem do bývalé poroby!« Od jesliček máme vždy odcházeti s ohněm v duši; myslím s pevným předsevzetím, které pověděl sv. Jan: *»Milujme Boha, neboť on první miloval nás!«* (1. Jan 4, 19.) Křesťane, jestli ani chudičké jesle Ježíšovy tvé duše nezapálí, potom opravdu nevím, věříš-li ještě v Boží lásku. Modleme se proto:

»Dej, ať tebe duše naše
v náruč svoji přivine,
v tobě, božské Jezulátko,
věčně šťastna spočine!
Uděl, aby pokoj pravý
v srdci našem kraloval,
který při tvém narození
anděl světu zvěstoval.« — Amen.

[1]) Horák: Otčenáš, Praha, 1938, 14.

PROČ UTRPENÍ?

Tvou vlastní duši pronikne meč.
(Luk. 2, 35.)

Neděle po vánocích. V naší duši ještě ani nedozněl jásavý zpěv betlemských andělů, který sliboval pokoj lidem dobré vůle a v evangeliu slyšíme již první zmínku o bolestném meči, který měl proniknouti srdcem Mariiným. Po radosti bolest, po největší mateřské radosti největší mateřské utrpení.

Vím, že bylo mnoho filosofů, kteří slibovali lidem na zemi ráj, ale nikdo jim nevěřil. Snad jen malé dítě, snad ještě nedospělá mládež si dovede namluviti, že její štěstí potrvá věčně. Vy, kteří jste se životem již poohlédli, dáte mi za pravdu. Po radosti přichází bolest, po štěstí utrpení, tak jako po slunečném dnu přichází noc a po létě nastává zima. Na této pravdě nezměníme nic, i kdybychom se vzpírali sebevíce. Utrpení bude nás provázeti ustavičně a bude vroubiti naši životní dráhu právě tak, jako vroubívají kříže a Boží muka naše silnice.

Proto je lépe nechati bláhových nadějí na pozemský ráj a zadívati se i této bolestné pravdě naší svaté víry mužně do tváře. Učiňme to v dnešním kázání a odpovězme si na dvě otázky: 1. Proč Bůh utrpení dopouští a 2. jak si je můžeme přece osladiti?

1. Proč Bůh posílá utrpení? Důvodů je mnoho, ale dají se shrnouti ve tři základní myšlenky.

Někdy jest utrpení trestem za spáchané hříchy. Zdá se to divné, a přece je to pravda. Oheň hasíme vodou, horečku hojíme studenými obklady, a hřích léčívá Pán Bůh utrpením. Co je to hřích? V katechismu jsme se učili, že hřích je vědomé a dobrovolné přestoupení zákona Božího. Je to pravda, ale my to můžeme povědět také jinak. Každý hřích je pokusem zmocniti se jakéhosi štěstí, jakési radosti, jakéhosi uspokojení, jakési rozkoše, kterou nám zakázal Bůh. Když jsme to přece učinili a vztáhli ruku po zapovězeném ovoci, potrestá nás Pán tím, že pošle bolest, kříž, utrpení. Chce tak uhasiti oheň vášní, který nás zlákal na scestí, chce zchladiti hříšnou horečku, která se nás zmocnila. Proto již po prvním hříchu v ráji následovalo utrpení: *»V potu tváře budeš jísti chléb, dokud se nevrátíš do země, z které jsi byl vzat.«* (Gen. 3, 19.)

Kněz byl kdysi volán do nemocnice, aby zaopatřil umírající. Žila s mužem jen tak, protože byl rozvedený. Když k ní přisedl, pravila: »Pán Bůh mne trestá. Nemělo to býti. Utekla jsem z domu za ním, s vlastní matkou jsem se k vůli němu znepřátelila. Měli jsme dítě, zemřelo mi, a nyní ještě tohle« —

a ukázala na tělo, rozežrané rakovinou. »Je to Boží trest za to, že jsem hřešila« a veliké slzy jí kanuly po tváři. Upřímně se vyzpovídala a po 14 dnech skonala. Utrpení uhasilo vášeň, která ji zaslepila, bolest ji vrátila Bohu.[1])

Jindy jest utrpení varovným signálem, skoro bych řekl, výstřelem, který nás má vyburcovati z duchovní ospalosti a probuditi k novému životu. Svět zdá se nám někdy tak krásný, že začínáme zapomínati na Boha. Šli jste někdy hustou mlhou? Neviděli jste několik kroků před sebe a stále jste byli v nebezpečí, že spadnete do propasti. I v duchovním životě bývají někdy takové mlhy; nejčastěji to bývá bohatství a blahobyt. Člověk má vše, čeho potřebuje, ostatní před ním uctivě smekají a v lidské duši rodí se zvolna myšlenka, že i Pán Bůh musí míti k němu více ohledů než k jiným. Protože od Boha zdánlivě nic nepotřebuje, začne modlitbu zanedbávati, nedělní cesta do kostela zdá se mu najednou tak dlouhá a Desatero tak obtížné. Je to mlha, která začíná zahalovati jeho duši, a kdo ví, kam by až zašel, kdyby nezasáhl Bůh. Pošle utrpení. V okamžiku boří se před ním vše, nač dosud spoléhal. Bolest zavane jak ostrý vítr, rozptýlí mlhu před jeho zrakem a člověk vidí s hrůzou propast, od které byl jen několik kroků.

Vzpomínáte ještě na Šavla? Jako hustá mlha zastírala jeho duši myšlenka, že Ježíš Kristus byl rouhačem, který se jen neprávem nazýval Synem Božím. Proto pronásledoval všecky, kdo v něho věřili. Vnikal i do soukromých domů, slídil po tajných křesťanech a vydával je soudu. Ani to mu ještě nestačilo. Vymohl si od velerady plnou moc a jel do Damašku, kde byla kvetoucí obec křesťanská. Ale tam před samou branou čekal na něho Kristus. V okamžiku rozptýlila se hustá mlha a ze Šavla stal se nejhorlivější apoštol Kristův.

Jak bylo tehdy, tak bývá dodnes. »Cože? Pan odborný učitel X. u svatých svátostí?«, divili se lidé. A bylo to pravda. Po sv. zpovědi pravil knězi: »Víte, Pán Bůh každého najde. Léta letoucí jsem se nemodlil. A svatá zpověď? Co je zpovědníkovi po tom, jaký jsem,« říkal jsem si. »Nyní však musím na operaci, a nestane-li se zázrak, skončí to špatně. Víte, je to pohodlné žíti ve hříchu. Svědomí se již nějak utluče. Ale je to hrozné žíti ve hříchu, když bolest nedovolí, aby se spánek snesl na víčka a kdy každá noc se zdá bez konce. Bolesti mne přivedly opět k Bohu.«[2])

Jindy zase jest utrpení jen příležitostí, abychom si získali více zásluh pro nebe a ještě více se posvětili. Četl jsem kdysi krásnou legendu; povím vám ji, protože tak pěkně vysvětluje pravdu, o které mluvím.

---

[1]) Horák: Otčenáš, Praha, 1938, 100.
[2]) Horák: Otčenáš, Praha, 1938, 123.

Kdysi šel Kristus Pán se svatým Petrem po zemi. Vál studený vítr a jejich chatrné pláště hřály jen málo zkřehlé údy. Po nějaké době spatřili bohatého sedláka, který pásl sto ovec. Sv. Petr přistoupil a prosil o trochu vlny, aby spravil svůj šat. Ale se zlou se potázal. Sedlák opřel se o bič, který držel v ruce, a počal nadávati na línou čeládku, která nic nedělá, jen se toulá světem a obtěžuje dobré lidi. Oba poutníci šli mlčky dále. Pojednou spatřili roztrhanou chaloupku. Před ní seděla scvrklá stařenka a pásla jedinou ovečku. Sv. Petr přednesl opět svoji prosbu. Ještě ani nedomluvil, když stařenka povstala, donesla nůžky, ostříhala své jediné zvíře a podávala vlnu apoštolovi s laskavými slovy: »Jen se zahřejte, děti, dnes je opravdu zima.«

Když byli opět na cestě, tázal se sv. Petr. »Pane, co uděláš s oběma?« Pán Ježíš podíval se na sv. Petra a pravil: »Sedlákovi přidám ještě sto ovec, na babičku pošlu těžkou zimnici, která ji sklátí do hrobu.« Udiveně pohlédl apoštol na Pána a pravil: »To chceš udělat? Nebude to nespravedlivé?« — »Nebude, Petře! Sedlák přijde jednou do pekla; proto mu chci odplatit aspoň na světě několik dobrých skutků, které přece vykonal. Zbožná stařenka přijde do nebe; proto chci, aby její koruna byla ještě krásnější a její radost dokonalejší.«

Je to jen zbožná legenda, ale vystihuje hlubokou pravdu. Bůh posílá na nás často utrpení jen proto, aby nás jednou tím bohatěji odměnil. Proto vidíme ten zdánlivě nepochopitelný úkaz, který již tolik lidí svedl k rouhání: Zlým daří se na světě dobře, zbožní z utrpení ani nevycházejí. Proč, vyložila nám pěkně legenda. Opravdu, koho Pán Bůh miluje, křížkem ho navštěvuje, dí naše přísloví. Tutéž pravdu vyslovil dávno před námi zbožný Sirachovec: *»Synu, chceš-li vstoupiti do služby Boží, buď připraven, že budeš zkoušen!«* (Sir. 2, 1); *»neboť v ohni zkoušeno bývá zlato a stříbro, lidé pak bohumilí ve výhni tísně«.* (Sir. 2, 5.)

2. Bůh posílá tedy utrpení, aby nás potrestal za hříchy, kterých jsme se dopustili; aby nás vyburcoval z duchovního spánku, do kterého jsme snad již upadli; aby nás mohl tím více v nebi oblažiti. Již tyto tři myšlenky mohou nám osladiti mnohé utrpení a ulehčiti kříž, který na nás dolehl. Ale mohu vám uvésti ještě jiné důvody, které nám činí bolest snesitelnější. Nečekejte od mne důvodů pozemských; ty jsou velice chabé. Celá filosofie nedovede osušiti ani jedinou slzu a ulomiti jediný trn. Když umíral neznaboh Schopenhauer, vynutily mu bolesti slova: »Bože, Bože!« Udivený lékař se tázal: »Vy uznáváte Boha?« A nevěrecký filosof odpověděl: »V bolestech bez Boha nevystačíme.«[1]) Proto budu mluviti o důvodech nadpřirozených, o důvodech, které nám podává naše víra. Řekl jsem:

---

[1]) Oberhammer: Beispiele aus dem Leben, Innomostí, 1931, 21.

o důvodech; ve skutečnosti je to jen důvod jediný. Ať to zní sebe podivněji, utrpení a kříž jsou jedinou cestou, která vede do nebe.

Naším jediným učitelem je Pán Ježíš. Proto jste zpívali v krásné adventní písni:

»Kdo skrze Krista nepůjde,
cesty do nebe nenajde,
neboť cesty není
nižádné k spasení,
nežli Kristus Pán.«

Proto pravil sám o sobě: *»Já jsem cesta, pravda a život«* (Jan 14, 6) — to znamená: »Já jsem jediná cesta, která vede k pravému životu.« V čem záleží? A kdo jde vlastně za Kristem? I to nám pověděl dobrý Spasitel: *»Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám a vezmi kříž svůj a následuj mně!«* (Mat. 16, 24.) Proto nikdy nesliboval nebe na zemi, právě naopak: *»Na světě budete míti soužení, avšak důvěřujte, já jsem přemohl svět«* (Jan 16, 33.) A když učedníci tomu nechtěli rozuměti, pokáral je slovy: *»Ó, bláhoví a váhaví srdcem k věření všemu tomu, co mluvili proroci! Zda-li nemusel to Kristus trpěti a tak vejíti do slávy své?«* (Luk. 24, 25.) Proto říkával apoštol Pavel: *»Ač-li spolu s ním trpíme, abychom s ním i oslaveni byli.«* (Řím. 8, 17.)

A zdá-li se nám někdy utrpení příliš těžké a kříž příliš bolestný, těší nás tentýž apoštol: *»Utrpení nynějšího času nejsou ničím proti budoucí slávě, která se zjeví na nás«* (Řím. 8, 19). Proč? Protože *»ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské nevstoupilo, co připravil Bůh těm, kteří ho milují.«* (1. Kor. 2, 9.)

Říkává se: »Slova zní, ale příklady hřmí.« Božský Spasitel věděl velice dobře, jak těžká nám může býti někdy křížová cesta k nebi; proto se rozhodl, že po ní půjde sám první. A pohled na trpícího Krista je první myšlenkou, která nám může osladiti každé utrpení.

Neudělal si je Pán Ježíš lehké. Zadívejte se na jesličky a zahleďte se na svatý kříž! To byl počátek a to byl konec jeho pozemské cesty. Narodil se v takové bídě, že ani žebrákovo dítě nemá takového nedostatku, a umíral v takových bolestech, že si větších nedovedeme ani představiti. A mezi tím? Utrpení na utrpení. Proto čteme několikráte, že plakal, ale ani jednou nečteme, že by se byl usmál. Kdo by si z nás mohl ještě naříkati, vidí-li před sebou takový vzor!

Ani to Spasiteli ještě nestačilo! I jeho svatá Matka musela trpěti s ním. Miloval ji vroucně, proto ji zahrnul milostmi, jako nikoho na světě — ale utrpení jí přece neušetřil. A protože měla býti královnou všech svatých, učinil ji napřed královnou mučedníků. A tak vidíme, že trpěla nejvíce a trpěla ustavičně.

Co zatajil milosrdný Bůh, matky, před vámi, nezastřel před svou Rodičkou. Od té chvíle, co zaslechla slova Simeonova, nezmizel nikdy bolestný meč z jejího srdce; Veliký pátek byl jenom posledním zastavením této bolestné cesty.

Mohu skončiti. Utrpení nevyhneme se nikdy. Jednou to bude trest za spáchané hříchy, jindy to bude úder, který nás má vyburcovati z osudné ospalosti, ještě jindy to bude příležitost, abychom si zasloužili větší blaženost v nebi. Ale příklad Ježíše Krista a zářící vzor jeho svaté Matky osladí nám každé utrpení. Proto nesme je odhodlaně. Jednou *»setře Bůh všelikou slzu s očí našich, a smrti nebude již ani zármutku, ani křiku, ani bolesti nebude již, neboť první věci pominuly«*. Amen.

POKOJ VÁM!

Ukázala se milost Boha, Spasitele našeho, učíc nás, abychom... střízlivě a spravedlivě a pobožně byli živi. (Tit. 2, 11—12.)

Slavíme počátek občanského roku. Rok neznamená mnoho v dějinách světových, je však dosti dlouhou dobou v životě lidském. Proto přátelé přejí si na potkání »Šťastný nový rok!« Někdy jsou to jen slova ze zdvořilosti, při kterých srdce necítilo nic; jindy vycházejí opravdu z duše, škoda jen, že nemohou dáti toho, co přejí.

Jsem vaším duchovním otcem, vy mými dítkami; proto se nedivte, že mne to nutí, abych vám pověděl z tohoto posvátného místa také své blahopřání. Jindy byl bych snad na rozpacích, co mám přáti; letos uhodnu jistě nejvroucnější tužbu každého z vás. Po dlouhých letech války zavítal opět do našich měst a vesniček sladký pokoj a mír, a všichni toužíme, aby u nás trvale zůstal a neodcházel.

Tuto myšlenku chci rozvésti v dnešním kázání. Podle apoštola Pavla povzbuzuje nás příklad Kristův, abychom byli živi *»střízlivě a spravedlivě a pobožně«*; jinými slovy: abychom měli pokoj sami se sebou, pokoj s bližním a pokoj s Bohem.

I. Pokoj sami se sebou. Je možné, aby někdo neměl ani tohoto pokoje? Ano. Je mnoho lidí věčně nespokojených, stále nabručených, kteří otravují sebe i svoje okolí. Jsou nespokojeni s místem které mají, s úřadem, který zastávají, s majetkem, kterého nabyli, slovem, nic jim není po chuti.

A tak můžete býti denně svědky takových obrázků. Jde nakupovat a cestou zahlédne, že její sousedka má trochu lepší šaty. Hned se zasmuší, a kdybyste byli nablízku, zaslechli byste slova: »Parádnice! Nemá co dát do úst, ale šaty musí mít nové.« Na trhu se dověděla, že ta neb ona se dobře provdala, zatím co její dcera sedí stále doma, a novými proudy nadávek ulehčuje své rozbolněné duši. Nepodařilo se jí koupiti, co si přála; jiná sousedka jí to nevědomky vzala právě před očima. Již ani nepozdravila, rozzlobena odešla jinam. Nebo přišly žně a rolník chtěl sklízeti, ale dalo se do deště a pršelo celý týden. Obilí trochu porostlo; odnesl to Pán Bůh. A starým se pořád nechce umřít. Již stáli hromadu peněz a Bůh ví, jak to ještě dlouho potrvá.

Takových obrázků můžete spatřiti za den na sta. Co je pramenem tohoto nepokoje? Jsou to vášně, které nekrotili a které jim proto, jak říkáme, přerostly přes hlavu. U jednoho je to pýcha, která ho štve, aby se hleděl protlačiti co nejvíce kupředu, u jiných je to závist, poživačnost nebo smyslnost.

Jak se tu dopracujeme pokoje? Nezbývá než ucpati pramen, z kterého prýští tak jedovatá voda. To naznačuje apoštol slovy: *»abychom byli střízlivě živi na tomto světě«*. Pěkně to pověděl prvním křesťanům apoštol Jakub (4, 1 n.): *»Odkud vznikají boje a půtky mezi vámi? Ne-li odtud, od vašich chtíčů, které bojují ve vašich údech? Žádáte a nemáte, závidíte a nemůžeme dosíci.«* A při tom často ani nevzpomeneme, jak pošetile jednáme. Co se nám zdá u druhého zlatem, je snad jen bezcenným pozlátkem; vidíme jen růže, ale necítíme trnů, které je obklopují.

Četl jsem kdysi příběh. Dole, v údolí, před chudičkou chaloupkou sedí nádeník, znavený celodenní prací, nespokojený malým výdělkem, a dívá se vzhůru na vrch před sebou. Knížecí zámek je tam, z jehož otevřených a osvětlených oken sem do údolí zaléhá hudba. A tak si chudák oddychne: »Bože můj, mají tihle lidé zlaté časy! Kéž bych já jednou mohl býti tak dobře na tom jak oni.«

A v téže chvíli zírá z okna zámku dolů do údolí jeho majitel. Zrak jeho bloudí krajem, až konečně spočine na chatrči nádeníkově, ozářené posledními paprsky slunce. »Bože můj, jak šťastný je dole tenhle prostý člověk, který nemá ani potuchy o tom, co já mám za starosti a za odpovědnost!«[1])

Jádro tohoto příběhu je pravdivé. Nikdo nám nemůže uškoditi tolik, jako si škodíme sami, když nekrotíme svých vášní. Proto vám přeji na počátku tohoto roku slova apoštola Pavla, aby *»pokoj Boží, který převyšuje všecko pomyšlení, chránil srdce vaše i myšlenky vaše v Kristu Ježíši«* (Fil.. 4, 7).

II. Důležité jest, abychom měli sami pokoj se sebou, ještě důležitější, abychom m ě l i p o k o j s d r u h ý m i.

Chcete věděti, co ruší tento pokoj? Může to býti mnoho věcí, ale nejvíce zaviňuje jazyk. Překrásně to popisuje sv. apoštol Jakub (3, 13 n.): *Kdo jest moudrý a rozumný mezi vámi? Ukaž na dobrém životě skutky své v tichosti, která náleží moudrosti. Máte-li však hořkou řevnivost ve svém srdci, nechlubte se a nelžete proti pravdě. To není moudrost, přicházející shůry, nýbrž pozemská, smyslná, ďábelská, neboť kde řevnivost a sobectví, tam rozbroj a všeliký skutek zlý. Moudrost shůry však je především čistotná, potom pokojná, mírná, povolná, plná milosrdenství a dobrého ovoce, prostá pochybnosti, nepokrytecká. Ovoce spravedlnosti pak rozsévá se v pokoji těm, kteří působí pokoj.«*

Co je smysl těchto dlouhých slov? Projděme si je ještě jednou. Mnoho lidí se pokládá za velice moudré. Všemu rozumějí, proto také do všeho mluví. Jejich moudrost jmenuje apoštol pozemskou, smyslnou, ďábelskou; protože jejich slova

---

[1]) Horák: Otčenáš, Praha, 1938, 51.

se nerodí z lásky, vyvolávají všude jen rozbroj a svár. Křesťan, který se řídí zákonem Božím, také hledí druhému poradit. Protože ho vede upřímná láska, rozsévá kolem sebe jen pokoj a mír; protože hledá dobro druhého, nehledí prosadit svou. Proto umí včas ustoupit, proto nepodezřívá a nevidí zlé úmysly tam, kde jich nebylo.

Drazí křesťané! Oč by se stal náš život spokojenější a klidnější, kdybychom se řídili těmito zlatými slovy! Projděte si jednou v myšlenkách celý den! Možná, že budete sami překvapeni, kolika chyb jsme se dopustili, kolik bližních zarmoutili, kolik Božích přikázání přestoupili, protože jsme si nedali pozor na jazyk. Naše vesničky proměnily by se v tiché ráje, náš život by plynul klidně jako lesní potůček, kdyby nebylo zlých, klevetivých, donášivých jazyků!

V domě mladého krejčího bylo blaze. Muž byl ode všech vážený a práce bylo dosti. Kolem stolu si hrály tři roztomilé dětičky, u okna pokuřoval klidně starý otec a manželka krejčího byla andělem, který šířil všude teplo a štěstí.

Až jednou... zastavila si ji paní hostinská a pošeptala jí tajemství, které se právě dověděla: »Víš, že tvůj muž byl kdysi trestancem?« Tu jako by v malém domku zapadlo slunko. Najednou bylo v něm dusno až k zalknutí. Lidé přestali nosit práci, ukazovali na krejčího prstem a pohledy si šeptali: »Kdo by si to byl jen pomyslil?« A když jednou vzal starý otec hůl a vzkřikl: »Ven, ty podvodníku!«, odešel s pláčem krejčí a již nikdy se nevrátil. Celé to krásné štěstí rozmetal v malé chvíli klevetivý jazyk.[1])

III. Důležité je míti pokoj se sebou samým, ještě důležitější je žíti v pokoji s druhými, a l e n e j d ů l e ž i t ě j š í j e b ý t i v p o k o j i s B o h e m. Apoštol Pavel to vyjádřil slovy: *»abychom žili pobožně na tomto světě«.*

Pokoj s Bohem ruší každý těžký hřích, kterého jsme se dopustili: *»Nemají pokoje bezbožní, praví Hospodin«* u proroka Izaiáše (48, 22). Zato *»pokoj hojný mají, kdo milují zákon tvůj«*, Hospodine. (Žalm 118, 165.) Stejně napomínal své vrstevníky starozákonní prorok (Iz. 48, 18): *Ó, bys byl šetřil mých přikázání! Bylo by jako řeka tvoje blaho a tvé štěstí jako mořské vlny.«*

Důvod jest úplně jasný. Boha potřebujeme všude a nikde se před ním neskryjeme. O tom se přesvědčil prorok Jonáš. Dostal od Boha rozkaz, aby šel varovat pohanské město Ninive. Snad ho lekala daleká cesta, snad nechtěl zachraňovati nepřítele svého národa. Proto vsedl na loď a odjížděl opačným směrem, než mu rozkázal Bůh. Nepomohl si; Bůh ho přece našel. Proto praví tak krásně žalmista Páně (138, 8 n.):

---

[1]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1935; I, 464.

»Kam mohu zajít před tvým duchem,
nebo kam utéci před tvou tváří?
Kdybych na nebe vstoupil, jsi tam ty,
jestli si do pekel lehnu, hle, tys tu.
Vezmu-li si křídla zory
a spustím se v dálných končinách moře:
i tam bude ruka tvá mně v patách
a tvá pravice uchopí mne.«

Ale Boží slib a Boží hrozba neplatí jenom pro jednotlivce, platí i pro celé národy. Ani národ nezůstane dlouho šťastný a spokojený, bude-li nevěrný Bohu. Zakusili jsme to sami na sobě a Písmo svaté potvrzuje tuto dlouholetou zkušenost slovy: *»Spravedlnost vyvyšuje národ, ale ubohým lid činí hříchy.«* (Přísl. 14, 34.)

Jenom věrná služba Boží dovede člověka oblažiti v každém okamžiku. To je pokoj, který sliboval svým ctitelům Pán Ježíš, ale o kterém prohlásil, že ho svět dáti nemůže. To byl také smysl hluboce krásné národní písně, kterou naši zbožní předkové tak rádi zpívávali:

»Aby nás Pán Bůh miloval,
hříchy odpustil, nebe dal;
nic nežádáme,
jenom to samé.«

Bylo vždy zvykem počínati všecko s Pánem Bohem a s jeho svatým požehnáním. Starozákonní kněz propouštěl na rozkaz Boží ráno a večer zbožné Izraelity z chrámu a dával jim při tom požehnání slovy:

»Hospodin ti žehnej
a opatruj tě!
Hospodin tvář svou ti ukaž
a budiž ti milostiv!
Hospodin obrať svůj obličej k tobě
a uděl ti pokoje!« (Num. 6, 24 n.)

Stejně tomu bylo i v Novém zákoně. Když Spasitel poučoval apoštoly, jak si mají počínati na svých misijních cestách, pravil k nim: *»Vcházejíce do domu, pozdravte jej říkouce: Pokoj domu tomuto!«* (Mat. 10, 12.) Když jsme byli mladší a vydávali se na nějakou delší cestu, dělala nám matka na čele svatý kříž. Také my počínáme dnes dlouhou cestu, bude trvati celých 365 dní. Což divu, že i naše duchovní matka chce nám vtisknouti na čelo křížek, abychom šťastně došli. Proto, drazí křesťané, poklekněte a já jménem katolické církve dám vám požehnání. »Požehnání všemohoucího Boha, Otce i Syna i Ducha svatého sestup na vás a zůstávej po celý rok s vámi!« Amen.

BUĎ JMÉNO PÁNĚ POCHVÁLENO!

Porodíš syna a dáš mu jméno Ježíš.
(Luk. 1, 31.)

Ustavičně slyšíme nářek, jak rychle mizejí u nás krásné lidové zvyky. A neplatí to jen v životě občanském, stejně je tomu i na poli náboženském. A tak místo zbožného pozdravu »Pochválen buď Ježíš Kristus!« slyšíme již jen bezduché: »Dobrý den!«, »Nazdar!« nebo »Rukulíbám!« Zašlo se ještě dále, snad jste si toho ani nepovšimli. Jméno Ježíš ustupuje v knihách do pozadí, místo něho se zavádí slovo Kristus.[1]) Nestalo se to náhodou; je to jen důkazem náboženského chladu, který prožíváme. Kristus nám praví poměrně velice málo; slovo Ježíš nám připomíná příliš Boží právo na naši lásku a vděčnost, proto se mu raději vyhýbáme.

Konáme dnes slavnost nejsv. jména Ježíš. Proto jsem se rozhodl, že k vám promluvím o tomto jméně Bohočlověka a povzbudím vás opět k úctě a důvěře a lásce. Zaslouží si toho plnou měrou, protože slovo Ježíš je jménem nejsvětějším, nejmocnějším a nejsladším.

I. Ježíš je jméno nejsvětější. Svatá je nám památka otcova, který pro nás tolik pracoval a trpěl, a velmi by nás zabolelo, kdyby ji někdo v naší přítomnosti potupil. Svatá je nám vzpomínka na matku, která nás tolik milovala, a těžko bychom odpouštěli tomu, kdo by se jí nešetrně dotekl. A přece všecka láska otcova a matčina byla jen slabým stínem toho, co pro nás učinil Ježíš. Vzpomeňte, jak sám kdysi řekl: *»Větší lásky nemá nikdo nad tu, aby kdo položil život svůj za své přátele.«* (Jan 15, 13.) Ať jsme jacíkoli, každý můžeme říci s apoštolem Pavlem: *»Kristus si mě zamiloval a sebe sama vydal za mne.«* (Gal. 2, 20.) Proto památka Ježíšova, jméno Ježíšovo má nám býti ze všeho nejdražší a nejsvětější.

Což tedy divu, že i Písmo svaté mluví o něm s největší úctou. Podle sv. Petra (Skutky 4, 12) *»není jiného jména pod nebem daného lidem, v němž bychom měli spaseni býti.«* A stejně to kázal sv. apoštol Pavel: *»Proto povýšil ho Bůh a dal mu jméno, které jest nade všecko jméno, aby ve jménu Ježíšově pokleklo veškeré koleno: nebešťanů, pozemšťanů i těch, kteří jsou v podsvětí.«* (Fil. 2, 9.) Proto napomínal první křesťany, aby tímto svatým jménem posvěcovali celý svůj život: *»Cokoli činíte slovem nebo skutkem, všecko čiňte ve jménu Pána Ježíše Krista.«* (Kol. 3, 17.)

---

[1]) Soukup: Mluvil v podobenstvích, Olomouc, 1932, 111.

Svaté, přesvaté je jméno Ježíšovo; proto Bůh trestá tak přísně každou potupu, která se mu stala. Vy starší jistě se ještě pamatujete na strašnou záhubu lodi »Titanic« r. 1912; o život přišlo tehdy na 1100 lidí. Titanic měla býti největší lodí světa a chloubou moderní techniky. Když byla stavěna, byly její boky popsány rouhavými nápisy. Mezi jinými bylo tam možno čísti i slova: »Tebe ani Kristus nepotopí.« Katolický lodník, který to viděl, psal tehdy svým rodičům do Dublina: »Jsem přesvědčen, že tato loď do Ameriky nedojede.« A nedojela. Ledová kra jí učinila náhlý konec. Bůh nenechá se posmívati svému milovanému Synu.[1])

A ještě jeden doklad. V sicilském městě Messině nebylo již 120 roků zemětřesení. O vánocích 1909 otiskly nevěrecké noviny »Il telefono« rouhavou báseň; v ní stála také slova:

»Můžeš-li, Ježíšku,
pošli nám trošičku
zemětřesení!«

Dva dny potom, v noci ze 27. na 28. prosinec dostalo se jim božské odpovědi. Přišlo takové zemětřesení, že za půl minuty bylo město hromadou trosek a v nich zahynulo na 60.000 lidí; mezi nimi také všichni příbuzní básníkovi. On sám zešílel.[2])

Vím dobře, vy byste nebyli schopni takového rouhání; zato tím častěji vyslovujete toto svaté jméno nadarmo, zbytečně, snad i ve zlosti. Někdo nemůže ani promluviti, aby do každé věty nevpletl aspoň jedenkrát toto přesvaté jméno. Zneužívání slov »Ježíš Maria« stalo se u nás již národním zlozvykem, po tom nás v cizině poznávají. V četných státech vznikly spolky, které si vytkly za úkol boj proti zneužívání Božího jména; tu a tam byly zákonem vypsány i pokuty pro každého, kdo se tak zapomene. U nás dosud takového spolku nemáme; proto hleďme sami, aby se v našich rodinách nikdo této chyby nedopouštěl. Upozorňujte laskavě svoje děti. Ještě lépe uděláte, pomodlíte-li se po každé náhradou »Sláva Otci«.

Blah. Jindřich Suso vryl si svaté jméno Ježíšovo železem do prsou a pravil: »Milenci nosívají u sebe obraz své milenky; já tě miluji, Ježíši, vroucněji, proto jsem si vepsal tvoje jméno do svého těla.«[3]) Nikdo od nás nežádá, abychom napodobili světce doslova; udělejme to však duchovním způsobem. Vpišme si jméno Spasitelovo tak hluboce do srdce, aby je nevymazala žádná zloba lidská. Často a rádi se pozdravujme po křesťansku: »Pochválen buď Ježíš Kristus!« a odpovědí: »Na věky. Amen.« Papežové udělili 300 dní odpustků každému, kdo tento pozdrav

---

[1]) Oberhammer: Beispiele aus dem Leben. Innomostí, 1931, 161 n.
[2]) Fattinger: Predigt des Lebens,[2]) Innomostí, 1940, 300.
[3]) Kneller: Das zweite Gebot Gottes, Mohuč, 1903, 18.

vysloví nebo naň odpoví. Dovedete si představiti, jaké duchovní bohatství bychom mohli získati za celý život? Jak bychom umenšili svůj dluh, který máme u Boha?

II. Jméno Ježíšovo není jen nejsvětější, je také nejmocnější. Pamatujete se na epištolu, kterou jsem vám četl před kázáním? A na slova apoštola Petra: *Ve jménu Pána našeho Ježíše Krista... stojí tento před vámi zdráv.«* (Skutky 4, 10.) Je to úryvek z delšího vypravování Skutků apoštolských.

Jako všude na poutních místech byl také vchod do jerusalemského chrámu obležen chudáky a mrzáky, kteří se dožebrávali nějaké almužny. Kdysi šel do chrámu apoštol Petr a Jan. Když se blížili k chrámové bráně, přinášeli právě člověka, který byl od narození chromý. Petrovi se ho zželelo; proto se zastavil a pravil k nemocnému: *»Zlata a stříbra nemám, ale co mám, to ti dám: ve jménu Ježíše Krista Nazaretského vstaň a choď!* (Skutky 3, 6.) V tom okamžiku byl mrzák uzdraven a pln radosti poskakoval kolem apoštolů.

Ano, jméno Ježíšovo je nejmocnější; neodolá mu ani celé peklo. Sv. František de Paula se kdysi dověděl, že na rozbouřeném moři hrozí záhuba jakési lodi. Bez odkladu pospíšil do přístavu, udělal směrem k lodi znamení sv. kříže a zvolal vroucně: »Ježíši, Ježíši!« V tom okamžiku bouře ustala a loď veplula klidně do přístavu.[1]) Oč spíše, moji drazí, utiší toto mocné jméno záhubnou bouři pokušení, budeme-li je s úctou vzývati. Proto říkával sv. Justin: »Zápasíme-li s peklem se jménem Ježíšovým na rtech, bojuje Ježíš za nás, s námi a v nás a nepřátelé se dávají na útěk, jakmile zaslechnou jeho jméno.« Pravdu těchto slov zakusil na sobě sv. poustevník Antonín. Kdysi dorážel na něho prudce ďábel; ale světec se bránil slovy: »Všechnu tvou sílu pokoří Ježíš.« Sotva to dořekl, zmizel pokušitel.[2])

Proto si navykněte říkati v pokušení zbožně svatá jména »Ježíš, Maria a Josef«, a jistě nezhřešíte. Braňte se tak, láká-li svět, tak bojujte, svádí-li ďábel, tak se chraňte, lichotí-li tělo!

III. Jméno Ježíš není jen nejsvětější a nejmocnější; je také nejsladší; proto nám dovede osladiti každé utrpení — jak v životě, tak ve smrti.

Zajímavé potvrzení této pravdy nacházíme již ve Skutcích apoštolských. Velerada nechtěla dovoliti, aby apoštolé hlásali novou víru; proto je vsadila do vězení. Na druhý den je sice propustili, ale napřed je kázali zbičovati. A víte, jak zakončuje Písmo svaté tuto zprávu? *»I šli z velerady s radostí nad tím, že byli hodni učiněni trpěti pohanu pro jméno Ježíšovo.«*

---

[1]) Kneller: Das zweite Gebot Gottes, Mohuč, 1903, 17.
[2]) Kneller: Das zweite Gebot Gottes, Mohuč, 1903, 12.

(Skutky 5, 41.) Vzpomínka na Ježíše jim osladila bolest, kterou přetrpěli.

Když apoštol Pavel šel naposledy do Jerusalema, byl všude varován před touto cestou. Prorok Agabus vystoupil před shromážděným lidem, vzal Pavlův pás, svázal si jím ruce i nohy a zvolal: *»Toho muže, jemuž patří pás tento, židé v Jerusalemě takto svážĺ a vydají v ruce pohanů.«* (Skutky 21, 13.) Po těch slovech rozlehl se prostornou síní hlasitý pláč. Jen Pavel zůstal klidný a odpověděl: *»Vždyť já jsem hotov nejen svázati se dáti, nýbrž i umříti v Jerusalemě pro jméno Pána Ježíše.«* (Skutky 21, 13.) Ale i z novější doby se dovídáme o stejných hrdinech. Když umíral hrabě Bedřich Leopold Štolberg, pravil k lékaři: »Povězte mi upřímně: Zemru zítra či až pozítří?« Lékař odpověděl: »Vaše živá víra a váš křesťanský život mi dovolují, abych vám pověděl pravdu: Ještě před půlnocí budete zbaven svého utrpení.« Na to nemocný: »Chvála Bohu, děkuji vám. Pochválen buď Ježíš Kristus!« To bylo jeho poslední slovo; krátce potom skonal.[1])

A nedivme se této zázračné sladkosti jména Ježíšova! Připomíná nám přece toho, kdo pro nás tolik přetrpěl. Proto říkával sv. Bernard: »Co hledáš v Ježíši a co v něm nacházíš? Bloudíš-li, je ti vůdcem. Jsi-li nemocen, je ti lékařem. Jsi-li nespravedlivě očerněn, je ti obhájcem. Jsi-li v nouzi, je tvým dobrodincem, jsi-li smuten, je tvou nejlepší útěchou.«

Jméno Ježíšovo je nejsvětější, proto je nikdy zbytečně nevyslovujme; je nejmocnější, proto se k němu utíkejme v každé potřebě těla i duše; je nejsladší, u něho hledejme útěchu v každém utrpení.

Se jménem Ježíšovým přijímal nás kdysi kněz na křtu svatém do církve katolické; jeho svaté jméno bude nám jednou předříkávati v hodinku smrti. Přičiňme se, aby celý náš život byl neustálou chválou sv. jména Ježíšova; potom je budeme oslavovat i po celou věčnost. Amen.

---

[1]) Kneller: Das zweite Gebot Gottes, Mohuč, 1903, 23.

BOŽÍ PROZŘETELNOST

Kdysi jsem zaslechl slova: »Kdybych já byl Pánem Bohem, udělal bych to jinak.« A myslím, že každému z nás se již často zdálo, že to Pán Bůh nevede dobře. Nechoďme daleko, zůstaňme při dnešním evangeliu! Nebylo by lépe, kdyby sv. Rodina byla prchla do vlasti sv. mudrců? Byla by jistě přijata s otevřenou náručí a byla by mezi svými. Ale v Egyptě? Nikdo je neznal, nikdo se o ně nestaral, kol dokola modlářský lid.

A přece moderní objevy daly za pravdu Pánu Bohu. V Arabii, ve vlasti sv. mudrců, vládl tehdy král Aretas. Byl přítelem Herodovým, proto je velice pravděpodobné, že by mu byl vydal i tak dlouho hledané uprchlíky. Zato do Egypta Herodova moc nesahala. Mimo to byly v Egyptě veliké osady židovské a svatá Rodina mohla se snáze uživiti.

A jako v tomto případě, bylo by tomu též jindy. Nakonec bychom se přece přesvědčili, jak pravdivá jsou slova: »Co Bůh činí, dobře činí.« Tato okolnost mi připomíná důležitou pravdu našeho náboženství: Boží Prozřetelnost. Proto o ní dnes promluvím. Abych vyčerpal látku, rozdělíme si kázání na dvě části: I. Je Boží Prozřetelnost a II. Co z toho pro nás následuje?

I. Je Boží Prozřetelnost. Koho nazýváme prozřetelným? Kdo si zvolil určitý cíl a dovedl vybrati i vhodné prostředky, aby ho jistě dosáhl. Mluvíme-li tedy o Boží Prozřetelnosti, chceme jen říci, že Pán Bůh řídí všecko tak, aby došel stanoveného cíle.

Je k tomu třeba dvou vlastností: moudrosti a moci. Bůh ví opravdu všecko, proto ho nemůže nic překvapiti. Pěkně o něm praví kniha Sirachovcova (42, 19 n.):

»Neboť Pán má všecky vědomosti,
a proniká příznaky budoucnosti;
zvěstuje věci minulé i příští
a odkrývá stopy věcí skrytých.
Neujde mu žádná myšlenka
a nemůže se ukrýt před ním jediné slovo.«

Také má dosti moci, aby odstranil všecky překážky, které se mu stavějí v cestu. Proto praví o něm tak krásně Písmo svaté: *»Sahá mocně od konce vesmíru do konce a řídí všecko líbezně.«* (Moudr. 8, 1.)

Kdysi navštívil vladař venkovskou školu. Byla právě hodina zeměpisu. Proto se tázal žáků, kde leží jejich vesnice. Řekli mu, že v té a v té říši. »A kde je ta říše?« — »V Evropě.« — »A kde jest Evropa?« — »Na zeměkouli.« — »A kde je zeměkoule?« — Hoch se na chvíli zarazil, ale potom řekl: »V ruce

Boží.« Pravdu jsi pověděl, hochu! Všichni jsme opravdu v ruce Boží, protože je Boží Prozřetelnost.[1])

Tuto pravdu nám dokazuje na četných místech Písmo svaté. Otevřeme-li Starý zákon, jsme až překvapeni, kolikrát se v něm mluví o této věci. Poslyšte aspoň několik myšlenek.

Bůh dává všem pokrm, kterého potřebují (Žalm 103, 27n.):

»Toto všecko (stvořené) očekává tebe,
že jim dáš pokrm v přiměřenou dobu;
ty jim dáváš, oni si to jen sbírají;
otvíráš ruku svou, a všecko je plno slasti.
Odvrátíš-li však tvář svou, lekají se,
odnímáš-li dech jim, umírají
a v prach svůj se navracují.«

A tato Boží péče vztahuje se na velké i malé; proto čteme v knize Jobově (38, 41):

»Kdo pokrm krkavci připravuje,
když jeho mláďata k Bohu křičí,
když sem tam létá, že není potravy?«

Jeho Prozřetelnost nestará se jen o celek, objímá i každého jednotlivce. Proto pravil Bůh k proroku Eliášovi: *»Odejdi odtud, jdi na východ a skrej se u potoka Karit ... Tu z potoka pij, a krkavcům jsem přikázal, aby tě tam živili.«* (3. Král. 17, 3 n.). Jak víte z dějepravy, splnilo se Boží slovo do poslední písmeny. Den co den donášeli mu krkavci ráno i večer chléb a maso. Když konečně vyschl i potok, poslal ho Bůh do sidonské Sarepty; tam mu zabezpečil úkryt u chudičké vdovy.

Ještě jasněji mluví o Boží Prozřetelnosti Nový zákon. Co je bezcennějšího než vrabec a co je malichernějšího nad jediný vlas? A přece pravil Pán Ježíš: *»Zda-li neprodávají dva vrabce za pětihaléř? a nespadne z nich ani jeden na zem bez Otce vašeho. U vás však jsou sečteny i všecky vlasy na hlavě. Nebojte se tedy!«* (Mat. 10, 29 n.)

Pravdivost takových výpovědí dokazují nám skutečné události. Nemám dosti času, abych je vypočetl všecky; o jedné zmíním se přece, protože nás v biblické dějepravě tolik dojímala. Myslím Josefa Egyptského.

Z nenávisti a ze závisti byl prodán od vlastních bratří za otroka do ciziny. Ani tam se mu nevedlo dobře. Sotva se poněkud propracoval, byl osočen od manželky Putifarovy a vsazen do žaláře. Zdálo se, že jeho hvězda zapadla — ve skutečnosti teprv vycházela. Netrvalo to dlouho a jeho bratří skláněli se před ním až k zemi. Když se jim dal konečně poznati, pravil k nim dojemně krásně: *»Nebojte se, že jste mne prodali do těchto krajů!«* (Gen. 44, 5.) *»Vy jste sice měli se mnou zlé záměry, Bůh však to obrátil v dobré.«* (Gen. 50, 20.)

---

[1]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1935; I, 66.

Je tedy Boží Prozřetelnost a vede k cíli, který si předem stanovila. A přece slyšíme tolikrát slova: »Kdyby byl Pán Bůh, nemohl by se na to dívati! Dost možná, že i nám samým zdálo se někdy Boží řízení nepochopitelným, řekněme lépe, bezplánovitým. A zkušenost nám dávala — zdánlivě — za pravdu. Dobrým se dařilo špatně, zlí dobývali vítězství za vítězstvím.

Co na to odpovíme? Moji drazí, viděli jste již někdy výšivku na ruby? Před vaším zrakem byla jen jakási směs různobarevných nitek; ani nejbystřejší hlava by v nich nevytušila nějaký obraz. Ale obraťte výšivku a užasnete. Vaše oči spatří překrásný vzorek. Podobně je tomu i s Boží Prozřetelností. Obyčejně vidíme jen rub, proto se nám zdá všecko na světě bez ladu a skladu. Až nám dá Bůh zahlédnouti i líc obrazu, poklekneme v obdivu na kolena a zvoláme se žalmistou (110, 2):

»Veliká jsou Hospodinova díla,
dokonalá podle všech jeho plánů!«

II. Je Boží Prozřetelnost, o tom nemožno pochybovati. Co z toho pro nás následuje? Mnoho, chci vás upozorniti aspoň na dva důsledky.

Odevzdejme se úplně do rukou Božích! Naše lidské síly jsou příliš slabé a žilo by se nám velice těžko, kdybychom nevěděli, že za námi stojí nekonečně veliký Bůh. Pěkně o tom pěje naše kostelní píseň:

»Nebudu se nouze báti,
neb Bůh o mne pečuje,
byť mne nechtěl přítel znáti,
v Bohu jest má naděje.«

Právě proto nás učil Spasitel modliti se Otčenáš. Bůh je naším Otcem, proto nás miluje a chce nám pomoci; je však i Bohem, proto pomoci může.

K takové důvěře v Boží Prozřetelnost napomíná nás sv. apoštol Petr: *»Složte veškerou svoji starost na něj, neboť on má péči o vás!«* (1. Petr. 5, 7). Apoštol nemluvil do větru; naučil se tomu od samého Pána Ježíše. Poslyšte jen, jak dojemně k nám promlouval: *»Proto pravím vám: nepečujte úzkostlivě o svůj život, co byste jedli, ani o své tělo, čím byste je odívali! Pohleďte na ptactvo nebeské, že neseje, ani nežne, ani neshromažďuje do stodol, a váš Otec nebeský je živí... Nepečujte tedy úzkostlivě, říkajíce: Co budeme jísti, aneb co budeme píti, aneb čím se budeme odívati; ví zajisté Otec váš nebeský, že toho všeho potřebujete.«* (Mat. 6, 25 n.).

Kapitán lodi, která plula z Anglie do Ameriky, vzal s sebou také rodinu. Jedné noci strhla se prudká bouře a vlny dorážely stále zběsileji. Cestující pobíhali zmateně sem a tam a s hrůzou čekali, brzo-li se budou potápěti. V tom se probudila osmiletá dceruška kapitánova a divila se, proč se tak

všecko kymácí. Když ji pověděli o bouři a o nebezpečí, jaké jim hrozí, tázala se: »Je tatínek nahoře?« Myslila, je-li na velitelském můstku. Když přisvědčili, řekla: »Tak je dobře«. Položila se opět do lůžka a v malé chvíli klidně usnula. Myšlenka na otce ji upokojila.[1])

Drazí křesťané, učme se od tohoto dítěte hluboké životní moudrosti! Zdá-li se nám, že lodička našeho života jest ohrožena bouřemi, když vlny neštěstí a nebezpečí jí zmítají, těšme se myšlenkou, že tam nad hvězdami bdí náš dobrý Otec, a uvidíte, jak se do naší duše bude vraceti opět pokoj a mír.

Nikdy proti Boží Prozřetelnosti nereptejme, ani tehdy ne, když jsme se za něco dlouho modlili a nedostali. Jsme velice krátkozrací; ani netušíme, jak by nás mnohdy Pán Bůh potrestal, kdyby vyslyšel naše pošetilé přání. Bůh vidí dále než my, proto nám tolikrát odmítne naši prosbu. Pěkně to pověděl Pán Ježíš: »*Je který člověk mezi vámi, jenž podá synu svému kámen, když ho bude prositi za chléb? Aneb bude-li prositi za rybu, zda-li podá mu hada? Jestliže tedy vy, jsouce zlí, umíte dobré dary dávati svým dětem, čím spíše Otec váš, jenž jest v nebesích, dá dobré věci těm, kteří ho prosí!*« (Mat. 7, 9 n.)

Rozumíte těmto slovům božského Spasitele? Vyložím vám je. My, lidé, jsme vždycky více nakloněni ke zlému, a přece nedáme svému dítěti, co by mu škodilo. A co bychom neudělali ani my, chceme, aby Bůh udělal nám, svým dětem? Někdy se modlíme za věc, kterou pokládáme za tak potřebnou, jako je denní chléb — ale Bůh vidí jinak. Kdyby splnil naše přání, zabil by nás, ne-li tělesně, tedy jistě duševně. Jindy se modlíme za něco, co by náš život zpříjemnilo — a Bůh to vidí opět jinak. Nebyla by to chutná ryba, byl by to had, který by nás smrtelně zranil. Proto skloňme pokorně hlavu a nereptejme!

Povím vám o tom zajímavý případ, který mně vypravoval vysoký státní úředník: »Bylo to roku 1926. Smluvili jsme se s několika přáteli, že si zajedeme do Mnichova. V malém městečku jsme čekali na vlak, který měl brzy přijeti. V tom prosil jeden z účastníků: »Počkejte tu na mne chvilenku! Tam na lesním hřbitůvku odpočívá moje matička. Musím ji navštíviti.' Svolili jsme, ale napomínali ho, aby se brzy vrátil. Zbývalo již jen málo času. Slíbil, ale nepřicházel a moji druhové stávali se každou minutu netrpělivější; vždyť na mnichovském nádraží je čekaly jejich snoubenky.

Přítel konečně přichvátal a byl zahrnut spoustou výčitek. Pospíchali jsme k nádraží, ale přišli již pozdě, vlak právě odjížděl. Dvě hodiny to trvalo, než jsme se dočkali nového vlaku. Když jsme přijeli do Mnichova, ztrnuli jsme hrůzou. Z vlaku, kterým jsme chtěli jeti, zbyly jen trosky. Srazil se s jiným vla-

---

[1]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1935; I, 69.

kem, bylo na 30 mrtvých, skoro všichni byli raněni. A úředník skončil: Od té doby říkám často: Co Bůh činí, dobře činí.«[1])

Proto zůstaňme klidní, i když přijde bolest a utrpení. Bůh ví, co dělá a jednou mu za to budeme vděčni. Ukáži vám dva obrázky; rozhodněte sami, který byl krásnější.

V nemocnici umíral sedmnáctiletý selský synek. Když otec doslechl, že všecka pomoc je marná, vychrlil ze sebe spoustu rouhání. Skončil slovy: »Dosud jsem ještě trochu věřil, od této chvíle nevěřím nic. Není žádného Boha. Kdyby jaký byl, pak by nebyl schopen takové nespravedlnosti. Kdejaká žebrácká pakáž má fakanů ažaž a nikdo z nich nescípá, a našinec má jediné dítě a o to přijde.«[2])

Druhý obrázek: Byl pohřeb dítěte. Jediného dítěte, roztomilého děvčátka. Lidí přišlo, že hřbitov ani nestačil. Jedni ze soustrasti, druzí ze zvědavosti. Ale ku podivu, otec i matka, jak se zdálo, málo plakali. Lidé se těšili, že budou svědky kdo ví jakých scén — a zatím nic. Matka nechtěla skákati do hrobu a nervala si vlasy. To bylo zklamání a pomlouvání, že to s tou láskou nebylo takové, jak se to zdálo.

Nějaký týden po pohřbu vyrostl nad rovem náhrobeček. Na podstavci byl prostý nápis, ale pod ním zlatými písmenami slova: »Bůh věděl, proč.«[3])

Který z obou obrázků se vám zamlouvá více? Jistě že druhý, protože je rozumnější a křesťanštější. Bůh věděl, proč. Tato slova měli bychom si opakovati, kdykoli nás potká něco nečekaného, a naše důvěra v Boží Prozřetelnost by se nikdy nezakolísala.

Co si odneseme z dnešní úvahy? Dvě důležité poučky. Je Boží Prozřetelnost a nejedná moudře, kdo se jí vzpírá. Mnohem rozumněji učinil Job. Když ztrácel jednu část štěstí po druhé, když pozbyl všech svých dětí, poklekl před Bohem a zvolal:

»Hospodin dal a Hospodin vzal,
jak se Hospodinu líbilo, tak se stalo;
buď jméno Hospodinovo požehnáno!« (Job. 1, 20.)

Jednej podobně a budeš šťastný! Amen.

---

[1]) Horák: Otčenáš, Praha, 1938, 134.
[2]) Tamtéž, str. 59.
[3]) Tamtéž, str. 52.

SVĚCENÁ VODA

Jdete-li do kostela, nosíte s sebou obyčejně modlitby. Jenom včera, v předvečer sv. Tří králů jste učinili výjimku; nesli jste džbánky a hrnečky. Kdyby se vás byl někdo otázal po příčině, slyšel by zajímavou odpověď: »V kostele se bude světit voda.«

Svěcená voda vychází pomalu z módy a kropenku najdete již jen v málo chaloupkách. A kde ji ještě mají, v obyčejném životě jí neužívají. Přestala býti náboženským předmětem, je spíše jen pro ozdobu. Rozmarnou historku vypravuje švýcarský farář z Wallisu. R. 1921 navštívil katolickou rodinu. Když odcházel, všiml si u dveří krásné stříbrné kropenky. Když se chtěl požehnati, zpozoroval, že je prázdná. Vložil do ní potají peníz a odešel. Za několik neděl přišel opět, peníz ležel dosud v prázdné kropence.[1])

Není to dobře a neprozrazuje to hlubokou víru. Proto užívám vhodné příležitosti, abych vás opět upozornil na tento vydatný prostředek spásy. Vyložím vám: 1. Jak vodu světíme a 2. k čemu jí máme.

I. Obřad svěcení vody viděli jste včera; viděli, ale snad mu dobře nerozuměli. Všimněme si ho proto podrobněji.

Svěcení vody je v církvi odedávna; pokud víme, zavedl je již svatý papež Alexander na počátku druhého století. Tehdy stačilo pouhé znamení svatého kříže; teprve časem se staly obřady slavnější a složitější.

Kněz přichází v rouchu fialovém, které znamená v církvi po každé pokání. Napřed světí sůl, která má býti později vsypána do vody. Při tom říká delší modlitbu. Povím vám z ní aspoň hlavní myšlenky: »Všemohoucí, věčný Bože, prosíme pokorně tvoji nekonečnou dobrotu, abys ve své lásce požehnal a posvětil tuto sůl, kterou jsi stvořil k užitku lidského pokolení. Kdokoli jí budou užívati, ať jim slouží ke zdraví duše i těla! Cokoli jí bude posoleno, ať je čisté před tvým božským zrakem a uchráněno před každým útokem pekla. Skrze Krista, Pána našeho.«

Hned potom světí kněz vodu. Při tom říká jinou modlitbu; povím vám z ní zase jen nejdůležitější odstavce: »Bože, který jsi ke spáse lidského pokolení použil vody pro tak důležitou svátost křtu, přispěj milostivě našim modlitbám a tomuto očišťujícímu živlu uděl hojnost svého božského požehnání! Každý tvůj věrný služebník kéž v ní najde pomoc proti útokům

[1]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1936; II, 160.

zlého ducha a ochranu proti každé nemoci! Cokoli v domech nebo v příbytcích věřících pokropí tato voda, ať je očištěno od každé poskvrny! Do takového domu ať nemá přístup záhubný mor nebo jiná nakažlivá nemoc! Ať odtud zmizejí všecky úklady neviditelného nepřítele a prchne vše, co ohrožuje pokoj a bezpečnost jeho obyvatel. Skrze Krista, Pána našeho.«

Nato vsype kněz sůl do vody v podobě tří křížů a při tom se modlí: »Bože, který drtíš každou nepřátelskou moc a vítězíš nad zlobou a nástrahami pokušitele, Bože, v bázni a pokoře tě prosíme a žádáme, abys pohlédl milostivým okem na tuto sůl a vodu, abys ji svou dobrotou posvětil a svojí láskou požehnal. Kdekoli jí bude kropeno, ať na přímluvu tvého svatého jména ustane jakýkoli nápor zlého nepřítele a zmizí hrůza pekelného hada. Místo něho ať je při nás Duch svatý, protože se dovoláváme tvého milosrdenství. Skrze Krista, Pána našeho.«

Jaký je význam těchto posvátných obřadů? Je pravda, sůl má především zabrániti, aby se svěcená voda nekazila, ale tím není ještě pověděno všecko. K tomu by stačila sůl obyčejná, nesvěcená. Pravý důvod, proč smísil kněz sůl a vodu, je mnohem hlubší. Voda očišťuje. Proto se modlil kající žalmista (50, 9): *»Pokrop mne yzopem, abych očistěn byl, omyj mne, abych byl nad sníh zbílen!«* Sůl chrání před hnilobou; proto pravil Spasitel světa svým apoštolům: *»Vy jste sůl země.«* (Mat. 5, 13.) Co nám tedy přeje církev, když nám dává do rukou svěcenou vodu? Abychom se od svých denních poklesků očišťovali a do nových neupadali. Ale tím již přecházím k druhému dílu kázání.

II. K čemu je svěcená voda? O prvním účinku jsem se již zmínil; je jím očista duše.

U všech národů — i pohanských — nacházíme přesvědčení, že hřích je skvrnou na duši, které se třeba zbaviti, mají-li býti naše modlitby a prosby bohumilé. Voda se zdála takřka stvořena k tomu, aby tuto očistu vykonala; proto i pohané se před obětí umývali nebo koupali. Proto vidíte, že i Pilát si umýval ruce, když volal k rozvášněnému davu: *»Nevinen jsem krví tohoto spravedlivého.«* (Mat. 27, 24.)

Podobně tomu bylo i ve Starém zákoně. Než byli posvěceni Aron a jeho synové na kněze, měli se napřed vykoupati v pramenité vodě; mělo se tak naznačiti, že Bohu sluší obětovati jen čisté a neposkvrněné. Než dal Bůh Desatero na hoře Sinai, rozkázal celému národu, aby se vykoupal a vypral svá roucha. Takových dokladů mohl bych uvésti ještě dlouhou řadu. Na jeden případ chci vás upozorniti, protože se tak velice podobá naší svěcené vodě. Kdokoli se dotekl ve Starém zákoně lidské mrtvoly, byl před zákonem poskvrněn a nesměl

ani do chrámu, dokud se neočistil. Za tím účelem měli Izraelité očistnou vodu. Nesměla býti stojatá; proto ji brali z pramenů a přimíchali do ní trochu popela z obětovaného zvířete. Byl to jen slabý předobraz toho, co máme v Novém zákoně. Dnes víme, že křesťana může před Bohem poskvrniti jen hřích. Je pravda, svěcená voda nám nemůže nikdy odpustiti těžký poklesek; na to je sv. zpověď — ale může s nás smýti všední chyby, do kterých upadáme. Stačí, když se jí kajícně pokropíme. K tomu by se pěkně hodil zkroušený povzdech starozákonního žalmisty (50, 4): *»Úplně mne omyj od mé nepravosti a od hříchu mého očisti mne!«*

Z toho důvodu nacházíme svěcenou vodu u vchodu do každého katolického chrámu; máme smýti s duše prach všedního života, abychom předstoupili úplně čisti před Boha ve svatostánku. Aby nám církev učinila tento zvyk ještě milejším, obohatila jej odpustky. Kdykoli uděláme svěcenou vodou kříž a řekneme při tom slova: »Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého«, můžeme získati 100 dní odpustků.[1]) Nepohrdejme jimi, protože nám zkracují muky očistcové!

Očista duše není však jediným účinkem svěcené vody; ještě důležitější jest ochrana před zlým duchem. Ať se tomu moderní svět posmívá sebe více, věčně pravdivými zůstanou slova apoštola Petra: *»Střízliví buďte a bděte, neboť protivník váš, ďábel, obchází jako lev řvoucí, hledaje, koho by pohltil.«* (1. Petr. 5, 8.) A stejně vážně mluvil o této věci sám božský Spasitel, když pravil k apoštolu Petrovi: *»Šimone, Šimone, hle, satan vyžádal si vás, aby vás třídil jako pšenici.«* (Luk. 22, 31.) Byl to proto veliký úskok, který se podařil peklu. Namluvilo světu, že ďábel je pouhým výmyslem kněží a strašákem pro malé děti. Tak je ukolébal zlý duch v omamný spánek a vyrval jim z rukou nejmocnější obranný prostředek: svěcenou vodu. Opět dokázal, jak pravdivě o něm řekl Pán Ježíš: *»On (ďábel) byl vrahem od počátku a nestál v pravdě, neboť pravdy v něm není. Když mluví lež, z vlastního mluví, neboť je lhář a otec lži.«* (Jan 8, 44.) Tak zostudil tento lhář lidem svaté pomazání a naplnil je zrovna pověrečným strachem, že musí zemříti, dají-li se zaopatřiti. Tak zesměšnil odpustky, kterými si mohli umenšiti svůj veliký dluh u Pána Boha. O totéž se pokouší se svěcenou vodou. Peklo ví nejlépe, co je to svěcená voda, proto vás chce o ni připraviti.

Jak jste viděli, prosil kněz při svěcení ustavičně Pána Boha, aby svěcená voda byla ochranou proti nástrahám tohoto škůdce. A církevní dějiny jsou plny událostí, které tuto pravdu potvrzují. Misionář z východního Mongolska vypravuje: »Jedna z našich věřících byla před svým křtem ve spojení se

---

[1]) Beringer-Steinen: Die Ablässe,[15]) Paderborn, 1921; I, 117.

zlým duchem. Jeho pomocí konala obdivuhodné kousky, které jí vynesly hodně peněz. Později zatoužila po svaté víře, ale ďábel nechtěl tak snadno pustiti kořist, kterou měl v rukou. Jakmile se chtěla požehnati znamením svatého kříže, srazily ji neviditelné ruce k zemi, smýkaly jí po podlaze a zasazovaly jí bolestné rány. Když jsem jí dal svěcenou vodu, vše ustalo.«

Proto užívejte rádi svěcené vody a užívejte jí především v pokušení! Sami poznáte, jak mocné jsou její účinky. Zlý duch nemá přístupu tam, kde se brání svěcenou vodou. Ale zvláště jí kropte umírající! V tu chvíli, kdy se rozhoduje o celou věčnost, napíná peklo všecky své síly, aby strhlo do propasti lidskou duši. Braňte se prostředkem, který vám vtiskla do rukou pečlivá matka, katolická církev, braňte se svěcenou vodou!

Svěcená voda očišťuje, chrání, ale také posvěcuje. Z toho důvodu kropí církev všecko, co žehná. Proto jí vaši zbožní předkové kropili dům, chlévy i pole; proto jí užívali za bouře tak, jako dnes užíváme svěcené hromničky. Neměli hromosvodů, ještě o nich ani nevěděli; zato spoléhali více na Boha a jeho svěcenou vodu a Pán je chránil.

V Německu a jinde vídával jsem u katolických hrobů kropenku se svěcenou vodou; kdokoli se na hrobě pomodlil, pokropil jej také svěcenou vodou. A jistě jste si již všimli, že také při pohřbu kropí kněz několikrát rakev svěcenou vodou. Tím rakev nesvětí, význam tohoto obřadu je mnohem dojemnější. Vzpomeňte si na podobenství o chudém Lazarovi. Vítě ještě, zač prosil zavržený bohatec? »*Otče Abrahame, smiluj se nade mnou a pošli Lazara, ať omočí konec prstu svého ve vodě a ochladí mi jazyk, neboť se trápím v tomto plameni.*« (Luk. 16, 24.) Tato dojemná myšlenka tanula církvi na mysli, když zaváděla tento posvátný obřad. Chce takřka uhasiti očistcový oheň, v kterém trpí duše nebožtíkova. Nesmíme si to ovšem představovati příliš hmotně, jako kdyby svěcená voda mohla skutečně uhasiti tento plamen; ale bylo by chybou, kdybychom takový obřad prohlásili za bezcenný. Pravda jest uprostřed. Každé zbožné užití svěcené vody je dobrý skutek, proto před Pánem Bohem záslužný. A právě tuto zásluhu obětujeme Bohu za duši v Pánu zesnulého. Proto jsem již tolikrát litoval, že v našich krajinách vymizel zbožný zvyk kropiti hroby zemřelých svěcenou vodou. Poslechněte mé rady a říkejte při tom slova: »Odpočinutí věčné dej všem věrným zemřelým, ó Pane, a světlo věčné ať jim svítí!« Naučte tomu i svoje děti, budou to dělat vám, až budete odpočívat v posvěcené zemi.

Viděli jste obřady, kterými žehná církev svěcenou vodu a slyšeli jste i důvody, proč to činí. Svěcená voda, užíváme-li

---

[1]) Fattinger: Die Predigt des Lebens,[2]) Innomostí, 1940, 460.

jí zbožně a s důvěrou v Boha, smývá s naší duše poskvrny všedních hříchů, oslabuje v nás vliv zlého ducha a svolává na nás Boží požehnání. Vraťme kropenkám opět čestné místo, jaké měly ve zbožných českých rodinách! Kropenka u dveří je v dnešní době hrdinným vyznáním katolické víry a blaze každému, kdo se za ni nestydí. Jednou bude kněz kropit svěcenou vodou hrob, do kterého vás budou ukládati. Važte si jí, dokud jste živi, aby vám po smrti zajistila odpočinutí věčné. Amen.

NÁVŠTĚVA KOSTELA

Po třech dnech nalezli ho ve chrámě.
(Luk. 2, 46.)

Dostal jsem kdysi dopis. Ospravedlňoval se v něm otec, proč neposílá své dítě do kostela. Psal doslova: »Přítomnost bohoslužbám v kostele působí na mne hlubokým dojmem a častým chozením do kostela by mi obřady náboženské zevšedněly. Nedovedl bych bez náležité duševní přípravy býti jim pozorně přítomen. Člověku opravdu nábožensky založenému není třeba formy a vnějších popudů jako: kostela, zpěvu, hlasu varhan, kadidla, nádherných rouch, obřadů a zvonění atd., aby se duševně soustředil a nábožně pozdvihl mysl k Bohu, jak to žádá katolická církev. Mně na příklad stačí k vycítění přítomnosti Boží pobyt v liduprázdné přírodě, na místech památných, kde k člověku promlouvá zašlá sláva našeho národa, hřbitov, který nám svou přítomností ukazuje nicotnost našeho snažení, a podobně.«

Až potud zmíněný dopis. A dost možná, že i vy jste již někdy zaslechli podobná slova. Protože dnešní evangelium mluví o první cestě božského Spasitele do chrámu jerusalemského, používám vhodné příležitosti, abych se zmínil o věci podrobněji. Všimněme si napřed námitek, kterými omlouvají takoví katolíci svůj odpor k nedělním bohoslužbám; potom se ohlédneme po důvodech, které nás volají každou neděli a každý zasvěcený svátek do chrámu Páně.

I. Je mnoho námitek, kterými ospravedlňují vlažní katolíci svou nechuť k nedělním bohoslužbám; možno je shrnouti ve tři základní myšlenky.

»Bůh je všude, proto se k němu mohu modliti kdekoli.« Svatá pravda, Bůh je všude; nikdo to nepověděl tak jasně a tak rozhodně jako žalmista Páně (138, 7n.):

»Kam mohu zajít před tvým duchem,
nebo kam utéci před tvou tváří?
Kdybych na nebe vstoupil, jsi tam ty,
jestli si do pekel lehnu, hle, tys tu.
Vezmu-li si křídla zory,
a spustím se v dálných končinách moře;
i tam bude tvá ruka mně v patách,
a tvá pravice uchopí mne.«

Je tedy jisté, Bůh jest opravdu všude; proto se také k němu mohu kdekoli modliti. Apoštol Pavel vyslovuje dokonce přání: *»Chci tedy, aby muži se modlili na všelikém místě.«* (1. Tim. 2, 8.)

Z toho však ještě neplyne, že nemusíme v neděli a ve svátek do kostela. Tu možno užíti slov Pána Ježíše, která pověděl k farizeům: *»Toto jste měli činiti, ale ono neopomíjeti.«* (Mat. 23, 23.) Modlitba v přírodě je velmi krásná a vřele ji každému doporučuji, ale je pouze dobrovolným projevem bohopocty, nedělní návštěva kostela je ti příkazem a váže tě pod těžkým hříchem.

Jiní se vymlouvají: »Společná modlitba mne ruší; mnohem lépe se modlím, jsem-li o samotě. Šumící háje a bublající potůček vypravují mi jasněji o Boží velikosti nežli nádherná bohoslužba, při které není ducha.« Co na to odpovíme?

Je pravda, že lidé udělají někdy mnoho, aby nám zkazili zbožnou náladu v kostele. Zajímavý doklad vypravuje baron Lüttwitz: »Byl jsem pozván na mši svatou, které se zúčastnil Ludvík Napoleon. Pařížský arcibiskup Darboy stál u dveří, v ruce držel kropáč. Vešel Napoleon; jeho přimhouřené oko minulo arcibiskupa i kropenku, jako by jich tu ani nebylo. Neučinil kříže, nepoklonil se před Nejsvětějším na oltáři, posadil se do své lenošky a každý pohyb, každý tah tvář pravil: Zde jsem bohem já, proto se mně klaňte!«[1])

Přiznávám se, že ani já bych se při takové bohoslužbě mnoho nepomodlil, ale co z toho plyne proti nedělní mši svaté? A nezdá se vám, že v celé námitce je mnoho neupřímnosti? Taková světská bohoslužba je přece jen výjimkou a nikdo není povinen na ni jíti; Pánu Bohu i církvi stačí úplně, jsi-li na tiché mši svaté, kde tě nikdo neruší. A jdeš-li již na takovou slavnost, kdo ti poroučí, aby sis prohlížel císaře Napoleona? Věnuj se Bohu a hleď mu svou zbožností nahraditi ledovou chladnost druhých!

Obyčejně to bývá docela jinak. Nevěrec potkal na ulici známou paní a tázal se, kam jde. Když uslyšel, že do kostela, pravil s úsměvem: »Co vám tam dají? Vždyť se můžete právě tak dobře pomodliti doma nebo v přírodě.«

Paní dělala, jako by neslyšela, a přívětivě se ho tázala: »A kam jdete vy?«

»Já jdu trochu do hostince.«

Paní dala se do řeči a pravila: »Co vám v tom hostinci dají tak zvláštního? Vždyť si svoje pivo můžete právě tak dobře vypíti doma?«

»Ovšem, ale v hostinci mi lépe chutná; mám tam společníky a s nimi se v družném hovoru potěším a pobavím.«

»Vidíte, u mne je to právě tak s mým kostelem; mně se to v kostele mnohem lépe modlí. Také tam najdu společnost, která mne povzbudí a potěší.«[2])

---

[1]) Košile šťastného člověka, Praha, 1910, 50.

[2]) Soukup: Mluvil v podobenstvích, Olomouc, 1932, 122.

Druzí dovolávají se slov samého Spasitele, aby omluvili nedbalou docházku do kostela. Kdysi setkal se Pán Ježíš se Samaritánkou a dal se s ní do řeči. V hovoru předložila mu také otázku, která tolik zajímala tehdejší Židy i Samaritány. Pravila: *»Pane, vidím, že ty jsi prorok. Otcové naši klaněli se (Bohu) na této hoře (Garizim), a vy pravíte, že v Jerusalemě jest místo, kde náleží se klaněti.«* Ježíš odpověděl: *»Ženo, věř mi, přichází hodina, kdy nebudete se klaněti Otci ani na této hoře ani v Jerusalemě ... Bůh je duch, a ti, kteří se mu klanějí, v duchu a v pravdě mají se mu klaněti.«* (Jan 4, 19 n.)

Z těchto slov prý plyne, že Pán Ježíš byl proti návštěvě chrámu. A přece vidíme, že i po této řeči docházel pravidelně ňa každou slavnost do Jerusalema a svědomitě platil chrámovou daň, ze které se vydržovala bohoslužba. Mluvil často v domě Božím a nikdy neřekl ani slova proti jeho návštěvě. Jeho výpověď slyšeli také apoštolové a nepřestali chodit do chrámu, ani když jim tam hrozilo nebezpečí. Nezdá se vám, že slova Ježíšova musí míti nějaký jiný smysl? A také jej mají, jak poznáte z následující úvahy.

Mezi Židy a Samaritány vedl se odedávna spor, jakým způsobem má býti uctíván Bůh. Židé hájili bohoslužbu jerusalemskou; jejím základním prvkem byl zákon Mojžíšův a jejím ztělesněním nádherný chrám v Jerusalemě. Samaritáni neuznávali ani jerusalemskou bohoslužbu ani jejich chrám; svoji bohopoctu vykonávali zvířecími obětmi na posvátné hoře Garizim. Na přání Samaritánčino měl Spasitel rozhodnouti, kdo z obou má pravdu. Všimněte si v tomto světle jeho odpovědi! Bylo by zbytečno, praví Spasitel, zabývati se dnes takovou otázkou. Nastává doba novozákonní a v ní přestane jak bohoslužba jerusalemská tak bohapocta samaritánská. Bůh je duch, proto nepotřebuje ani krve ani obětí zvířecích. Nejvíc ho uctí ten, kdo uzná pravdy hlásané Ježíšem a v jejich duchu zařídí svůj život. Tedy ani slovo, které by odsuzovalo nedělní návštěvu kostela, nebo dávalo přednost modlitbě v přírodě.

II. Nechejme již námitek, kterými nábožná lhostejnost se snaží omluviti svoji nedbalost. Zkušenost totiž dokazuje, že kdo se nemodlí v kostele, nemodlívá se ani v přírodě. Důkazem lásky k Bohu nejsou krásná slova, nýbrž zachovávání Božích přikázání. Proto řekl Spasitel: *»Milujete-li mne, přikázání má zachovávejte!«* (Jan 14, 15). Všimněme si raději důvodů, p r o č m á m e c h o d i t i v n e d ě l i a v e s v á t e k d o k o s t e l a.

Společná bohoslužba, společná modlitba je přáním Pána Ježíše. Dobře si toho všimněte! Spasitel, který tak chválil modlitbu, při které nás nikdo nevidí, slíbil mimořádný účinek společné modlitbě: *»Pravím vám: Sjednotí-li se dva z vás na zemi o kterékoli věci, a prosí za ni, dostane se jim toho od Otce*

mého, jenž je v nebesích. Neboť kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jméno mé, tam jsem já mezi nimi.« (Mat. 18, 19). Proto vidíme, že i modlitba, které nás naučil, není sestavena pro jednoho, nýbrž pro společné odříkávání; ne »Otče můj, jenž jsi na nebesích«, nýbrž »Otče náš!« V tomtéž duchu jsou složeny též úřední modlitby církevní.

Proto jsme svědky zajímavého zjevu. Církev konala a nařizovala společné modlitby, kdykoli si chtěla vyprositi na Bohu nějakou velikou milost. První doklad máme již z doby apoštolské. Byl uvězněn sv. Petr a vše se již zdálo ztraceno. Ráno měl býti veden na popravu. Aby nemohl uniknouti, byl přivázán řetězem ke dvěma vojákům, jiná stráž stála u dveří žaláře. V této tísni *»modlitba konala za něj od církve k Bohu bez ustání«* (Skutky 12, 5) a Bůh pomohl zázrakem. Totéž dokazují pozdější dějiny. Kdykoli hrozilo církvi veliké nebezpečí, nařídila společné modlitby.

Co jest asi důvodem tohoto přání Spasitelova? A proč dává přednost společné bohoslužbě před modlitbou soukromou? Drazí křesťané, tento důvod bych vám vepsal rád hluboko do srdce; ukazuje nám nejlépe, jak velice záleželo Spasiteli na vzájemné lásce a jednotě!

Návštěva chrámu je důležitá i proto, že v kostele chce nám Bůh dávati nejvíce milostí. Snad mi někdo namítne: »Je Pán tak slabý, že by jinde pomoci nemohl?« Jistě ne, jeho moc je přece nekonečná, ale v chrámu pomáhá nejraději. Proto slíbil při posvěcení svého prvého chrámu v Jerusalemě: *»Vyvolil jsem si toto místo za dům oběti. Oči mé budou tedy otevřeny a uši mé pozorovati modlitbu toho, kdo se bude modliti na tomto místě.«* (2. Par. 7, 15).

Je to velmi na povážnou, začne-li člověk předpisovati Pánu Bohu, kde ho má vyslyšeti. Poučný příklad vypravuje nám biblická dějeprava. Onemocněl generál syrského krále, Naaman. Propadl malomocenství, které končívalo bolestnou smrtí. Náhodou se dověděl, že v Palestině žije prorok Eliseus. Přijel k jeho domu a žádal o rozmluvu. Prorok ani nevyšel; vzkázal jen generálovi: *»Jdi a umyj se sedmkrát v Jordáně, i bude uzdraveno tělo tvé a budeš čist.«* Syrský vojevůdce byl stejného smýšlení jako otec, o kterém jsem mluvil na počátku kázání. Jakmile vyslechl vzkaz prorokův, rozhněval se a pravil: *»Domníval jsem se, že vyjde ke mně, že stoje vzývati bude jméno Hospodina, Boha svého, že se dotkne rukou svou místa malomocenství a uzdraví mne. Zda nejsou lepší řeky damašské nad všecky toky izraelské?«* Tak pověděl a vydal se na zpáteční cestu. Také chtěl předpisovati Pánu Bohu, kde ho má vyslyšeti, a byl by zůstal do smrti malomocným. Ale jeho služebníci měli více rozumu než jejich pyšný pán, proto mu pravili: *»Otče, i kdyby věc velikou přikázal ti prorok, jistě měl*

bys ji učiniti; čím více, když řekl: Umyj se, a budeš čist!« Naaman uposlechl, vykoupal se sedmkrát v Jordáně a podle slov Bible, *»bylo tělo jeho zase čisté jako tělo malého dítěte.«* (4. Král. 5, 9n). Vidíte, kam zavede pýcha člověka, který chce předpisovati i Bohu, jak ho má vyslyšeti. A stejně se vede i moderním katolíkům, když místo v chrámě modlí se v přírodě; Bůh jich neslyší a jejich přání zůstávají nesplněna.

Kristus Pán si přeje, abychom konali bohoslužbu společně; Bůh nám uděluje nejraději své milosti ve svých chrámech. O nejdůležitějším důvodu jsem se dosud nezmínil; je jím rozkaz církve: »V neděli a ve svátek celou mši svatou nábožně slyšeti.«

Vím, že moderní člověk neuznává tuto velikou výsadu církve; jemu nemá církev co poroučeti, proto se také o její rozkazy a zákazy nestará. Zcela jinak hledí na to Kristus. Církvi a jejímu papeži dal rozhodující moc: *»Tobě dám klíče království nebeského, a cokoliv svážeš na zemi, bude svázáno i na nebi«* (Mat. 16, 19); to znamená: rozkazy papežovy váží ve svědomí a hřeší každý, kdo se jim protiví. Nikdo nesmí touto mocí pohrdati, protože by tak pohrdal samým Kristem: *»Kdo vás slyší, mne slyší, ale kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá«* (Luk. 10, 16). A chceš věděti, jak se dívá Kristus na každého, kdo vypověděl poslušnost církvi? Poslyš jeho vážná slova: *»Jestli kdo neuposlechne ani církve, ten ti buď jako pohan a veřejný hříšník«* (Mat. 18, 17).

Viděli jste, jak malicherné jsou všecky výmluvy, kterými se hledí ospravedlniti ti, kdo zanedbávají nedělní mši svatou. Nikdo jim nebrání, aby se modlili v přírodě a posvěcovali svoje výlety vzpomínkou na Boha — ale proto ještě nesmějí přestupovati církevní zákon. Jak docela jinak jednala dcera anglického vyslance, Jiřina Fullertonová! Šla právě v neděli do kostela, když uviděla pouliční zametačku. Přistoupila k ní a tázala se, byla-li již na mši svaté. »Jak bych mohla, když musím dnes zametati?« Tu vzala šlechetná paní koště a pravila: »Jděte do kostela, já budu zatím pracovati místo vás, potom půjdu sama.«[1]) Kdo uctil Boha více? Výletník, který se prý modlí v přírodě nebo tato anglická dáma? Vaši odpověď bych jistě uhodl. Proto jděte a jednejte podobně! Amen.

---

[1]) Kneller: Das dritte Gebot Gottes, Mohuč, 1904, 61.

ZASVĚCENÍ RODIN SRDCI PÁNĚ

Všude slyšíme nářek, že naše rodiny smrtelně stůňou. Snad ještě nikde nesplnila se tak bolestně slova proroka Jeremiáše (2, 19): *»Zvíš a zakusíš, jak zlá a hořká věc to jest, opustiti Hospodina, Boha svého«*, snad nikde se nesplnila tak strašně jako v rodině. Ročně uhasíná jen v našich vlastech na 9000 krbů, ale tím není ještě pověděno všecko. Kdo by se osmělil sečísti statisíce rodin, které se dosud nerozešly, ale kde již dávno pohasla láska? Nejvíce při tom vytrpí nevinné děti, protože pykají za hříchy rodičů. Poslyšte, jak jedno z nich popisovalo ve školní úloze prostředí, v jakém vyrůstá: »Když maminka jde večer do kina nebo do divadla, ráno zaspí. Potom je u nás veliký rámus. Tatínek nadává a jde do práce«[1]) Jiná žákyně, z měšťanské školy líčila družkám takto svoji matku: »Vy nemáte potuchy, jak to u nás chodívá — nepořádek a jen nepořádek. Ráno se mamince nechce z peřin, to čte romány, v poledne nebývá uvařeno, dnes zrovna také ne, tak tatínek, když přišel z úřadu, udělal »bengál« a šel potom do hospody na oběd, poněvadž doma by se ho byl nedočkal. Maminka — ta je samý román a samé kino a samý klep.«[2])

V této smutné době staví nám církev před oči zářný příklad sv. Rodiny v Nazaretě a myslím, že mnohý z vás si v duchu posteskl: »Kéž by tak bylo i u nás!« Moji drazí, je to možné! Jenom nesmíme zapomenouti na nutný předpoklad: na život podle náboženství. Bez Boha se nápravy nedočkáme nikdy. Pravdivá slova napsal žalmista Páně (126, 1): *»Nestaví-li Hospodin domu, marně se lopotí, kteří jej stavějí!«* Povím vám proto o jednom prostředku, který se již v tolika případech osvědčil; je jím zasvěcení rodiny božskému Srdci Páně. Abyste mi dobře porozuměli, rozvrhneme si látku na dvě části: 1. Co znamená zasvěcení rodiny božskému Srdci Páně? a 2. Jak je nejlépe vykonati.

I. Co znamená zasvěcení rodiny božskému Srdci? Pán Ježíš slíbil sv. Markétě Alacoque: »Požehnám rodiny, kde jest vystaven a uctíván obraz mého Srdce. Dám oněm rodinám mír a budu je těšiti ve všech jejich utrpeních.« Po prvé byla vykonána tato dojemná slavnost 20. července 1685 v klášterní kapličce v Paray-le-Monial ve Francii. Již tehdy se projevily blahodárné účinky tohoto slibu — ale časem upadl v zapomenutí. Teprve moderní rozvrat rodin donutil lidstvo, že sáhlo znova po tomto vzácném léku.

---

[1]) Životem, čís. 4, str. 2.
[2]) Horák: Otčenáš, Praha, 1938, 110.

Apoštolem, šiřitelem pobožnosti stal se P. Mateo Crawley.[1]) Pochází z jihoamerické republiky Peru. Vstoupil do kongregace Nejv. Srdcí Ježíše a Marie. Roku 1905 onemocněl tak těžce, že lékaři se vzdali veškeré naděje na uzdravení. Protože byl horlivým ctitelem bož. Srdce Páně, prosil P. Mateo své řeholní představené o dovolení, aby směl navštíviti francouzské město Paray-le-Monial, kde se po prvé zjevilo svaté Srdce Ježíšovo. Bylo mu to dovoleno. Sotva vstoupil na posvátné místo a chvíli se modlil, pocítil v údech jakousi ránu a jeho duši naplnila nebeská radost. Povstal ze země — byl zcela uzdraven. Hluboce dojat poklekl ještě jednou a prosil božské Srdce, aby mu zjevilo, co žádá za takovou milost. V tu chvíli slyšel v duchu jasnou odpověď — aby mu zasvěcoval křesťanské rodiny.

Proto odjel P. Mateo do Říma a prosil papeže Pia X. o požehnání k velikému dílu. Svatý Otec ho objal a pravil mu: »Projděte celý svět! Kažte a šiřte evangelium a každou rodinu získejte úctě božského Srdce. V každé rodině mu postavte trůn a zasvěťte ji božskému Srdci Páně!«

Pln radosti ujal se mladý apoštol svého díla a Bůh mu žehnal. Do roku 1917 zasvětilo se božskému Srdci již přes 5,000.000 rodin. Dnes není národa, kde by nebylo rozšířeno. Proniklo i do naší vlasti a v Praze[2]) povstala česká odbočka; škoda jen, že je dosud tak málo českých rodin, které pochopily přání Spasitelovo.

Zasvěcení rodiny neukládá žádné nové povinnosti; je to v podstatě jen slavnostní obnovení křestního slibu. Zasvěcená rodina prohlašuje, že všichni její členové chtějí svědomitě plniti svoje stavovské povinnosti. Aby dokázala lásku Srdci Ježíšovu a vyprosila si jeho požehnání, slibuje, že bude ze všech sil zachovávati Desatero, milovati upřímně božské Srdce Páně a zbožně přijímati Spasitele ve Vel. Svátosti. Ježíš stává se opravdu jejich Pánem a Králem, proto zavěšují jeho posvěcený obraz na nejčestnějším místě v domě.

Život v rodině ukládá někdy veliké oběti. Odkud načerpati dostatek síly, abychom je unesli? U Pána Ježíše, který volal: *»Pojďte ke mně všichni, kteří se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím.«* (Mat. 11, 28.) Zadívá-li se zasvěcená rodina na svůj obraz, jak dojemně k ní mluví probodené Srdce Ježíšovo! Rodičům připomíná jejich vážné povinnosti, dítkám hlásá úctu a lásku. Je skoro nemožno dopustiti se hříchu takové duši, která si zamilovala Srdce Ježíšovo. A kdyby přece klesla, volá ji Pán Ježíš k sobě, hledá ji jako dobrý pastýř ztracenou ovečku a nabízí opět odpuštění.

---

[1]) Daňha: Zasvěcení rodiny, Opava, 1918, 24.

[2]) V čele stojí dr. Josef Čihák, Praha IV., 58, který též posílá členské diplomky.

Účinky tohoto zasvěcení jsou zrovna zázračné. Nemohu vám vypravovati mnoho událostí, aspoň o dvou se zmíním přece: jedna mluví o bídě duchovní, druhá o bídě hmotné.

Kdysi kázal P. Mateo o milosrdném Srdci Ježíšově. Po kázání zastavila ho neznámá bohatá dáma a tázala se: »Důstojný pane! Slíbil jste z kazatelny, že zasvěcením rodiny možno obrátiti každého jejího člena. Můj manžel nebyl ještě nikdy u sv. zpovědi a strašně se rouhá. Mohu doufati opravdu v jeho obrácení?«

»Zcela jistě. Zasvěťte jen svou rodinu božskému Srdci Páně a přistupujte ráda k sv. přijímání!« Po dvou letech přišla žena opět k P. Mateovi a zdrceně volala: »Můj muž se dosud neobrátil a je v nebezpečí smrti.«

»Splnila jste uložené podmínky?«

»Co bylo v mých silách, jsem udělala.«

»Nebojte se tedy, váš manžel se jistě obrátí. Zítra ho navštívím.«

»Velebný pane, to je nemožné. Čtyři kněze již vyhnal, nyní má u sebe revolver. Přijde-li prý ještě jeden, že ho okamžitě zastřelí.«

»Jen důvěřujte! Zítra k němu přijdu.«

Druhého dne hleděla mne dáma téměř násilím zdržeti, abych k nemocnému nechodil. Vkročil jsem přece dovnitř. Nemocný ležel na lůžku, smrtelně vysílen. Řekl jsem mu bez obalu: »Pane, jsem kněz a chci vás zachrániti z lásky k božskému Srdci.«

Nemocný chopil se revolveru a tázal se: »Vaše jméno?«

»Na jméně nezáleží.«

»Vaše jméno? Slíbil jsem, že vás zastřelím a to také udělám.«

»Mé jméno je napsáno na tomto obrázku u nohou toho, který mne k vám posílá« a podal jsem nemocnému obrázek Srdce Spasitelova. Zadíval se na obraz, pod kterým bylo napsáno: »Pro svoje veliké milosrdenství zachraň, Ježíši, tuto duši!« Najednou odložil revolver, dal se do pláče a zvolal: »Důstojný pane, prosím vás, pomozte mi, abych se vyzpovídal. Nebyl jsem ještě nikdy u zpovědi.«[1])

To jest jeden z četných obrázků, které bych vám mohl ukázati. Srdce Páně vrací rodinám pokoj, kde ho nebylo, posílá chleba, kde ho neměli, ale i dává dítky tam, kde dosud po nich marně toužili. Aspoň jeden doklad.

Znal jsem rodinu, kde by tak rádi měli chlapečka — všecko se zdálo marné. Potrat následoval za potratem a přivolaný lékař řekl matce do očí, že již žádné dítě nedonosí. Poradil jsem jim, aby se zasvětili božskému Srdci Páně; upo-

---

[1]) Daňha: Zasvěcení rodiny, Opava, 1918, 23.

slechli a do roka rozléhal se v jejich světničce radostný křik zdravého hošíka. Od té chvíle již vyrostl, ale dosud klekává před obrazem Srdce Ježíšova a tam koná své denní modlitby.

II. Až dosud jsem vám pověděl, co znamená zasvětiti rodinu Srdci Pána Ježíše. Mnohem důležitější je druhá otázka: Jak vykonati zasvěcení, aby neslo slíbené ovoce.

Zasvěcení se může vykonati v kterýkoliv den; nejlépe zvoliti jej tak, aby všichni členové mohli býti přítomni. Nemá-li rodina dosud obraz božského Srdce, hledí si nějaký opatřiti. Devět dní před zvoleným dnem postaví tento obraz na stůl a konají přípravnou pobožnost. V ustanovený čas jdou — pokud možno — všichni ke svaté zpovědi a ke sv. přijímání.

Zasvěcení samo vykoná nejlépe kněz. Aby dojem byl hlubší, ozdobí rodina obraz Spasitelův květinami, kolem dokola rozsvítí několik svíček. Je dobré, pozve-li také ostatní příbuzné; již často se stalo, že Bůh se dotkl i jejich srdce.

V ustanovenou hodinu vejde do domu kněz, obleče rochetu a bílou štolu, načež posvětí obraz. Pokropí jej svěcenou vodou a pomodlí se s celou rodinou hlasitě vyznání víry.

V krátkém proslovu vyloží účel zasvěcení, znova jim připomene sliby, které učinil Pán Ježíš takovým rodinám. Na to přečte otec nebo matka zásvětnou modlitbu. Poslyšte z ní aspoň několik myšlenek: »Nejsvětější Srdce Ježíšovo! Tys projevilo svaté Markétě přání vládnouti nad křesťanskými rodinami. Proto dnes přicházíme, abychom prohlásili tvou neobmezenou vládu nad naší rodinou. »Načež pokračuje: »Vládni tedy nad naší myslí prostotou víry, vládni nad naším srdcem svou láskou! Ó božské Srdce, předsedej milostivě našim schůzím, žehnej našim duchovním i světským podnikům, rozptyluj naše starosti a mírni naše útrapy!« A něžně dodává: »A jestli někdo z nás přece klesne a tebe zarmoutí, upamatuj ho, ó Srdce Ježíšovo, že's dobrotivé a milosrdné ke kajícímu hříšníkovi. Když pak nadejde hodina loučení, přikvapí smrt a rozestře nad námi svůj smutek, ochotně se všichni, jak umírající, tak pozůstalí podrobíme tvým věčným úradkům. Tehdy se potěšíme vzájemně myšlenkou, že přijde den, kdy celá naše rodina, jsouc v nebi opět spojena, na věky bude chváliti tvou slávu i tvá dobrodiní.«

Po této dojemné modlitbě pomodlí se všichni Otčenáš a Zdrávas za zemřelé nebo nepřítomné členy rodiny a otec nebo matka zavěsí obraz na nejčestnějším místě ve světnici, nejlépe nad stolem. Jsou-li v rodině malé děti, mohou si potom vykonati své zvláštní zasvěcení. Na konec zazpívají všichni nějakou píseň k Srdci Pána Ježíše, pomodlí se děkovnou modlitbu a dostanou od kněze požehnání. Nemůže-li vykonati zasvěcení kněz — na př. manžel je nechce dovoliti — vykoná je sama matka; jenom obraz si dá posvětiti v kostele. Jména

všech členů zasvěcené rodiny pošle kněz národnímu sekretariátu v Praze, kde budou zapsána do zlaté knihy.

Církev odměňuje tento posvátný obřad bohatými odpustky. Všichni kdo přijali v den zasvěcení sv. svátosti a pomodlili se na úmysl sv. Otce, mohou získati odpustky plnomocné. Kdokoliv byl při slavnosti, získává odpustky sedm roků, lituje-li kajícně svých hříchů. Obnoví-li rodina své zasvěcení v jeho výroční den, získává 300 dní odpustků.

Zasvěcení není ještě všecko; je to jen počátek nového života, který se má v rodině rozprouditi. Od té doby má býti obraz Srdce Ježíšova takřka středem celé rodiny. Před ním konají své ranní a večerní modlitby, k němu se utíkají ve svých starostech a potřebách. Nejdůležitější je však duchovní obnova celé domácnosti, na té záleží Pánu Ježíši nejvíce. Rodiče se snaží, aby zachovávali svědomitě Boží a církevní přikázání a chránili posvátnost manželství. Proto přistupují rádi ke stolu Páně a zvláště první pátek v měsíci těší se jejich lásce. Největší péči věnují výchově dítek a hledí je naplniti úctou a láskou k božskému Srdci.

Ukázal jsem vám, co znamená zasvěcení rodiny Srdci Ježíšovu a jak je možno s prospěchem vykonati. Použijte tohoto nebeského daru a zajistíte si blaho a klid. Nejvíce získáte touto pobožností vy sami. Vychováte-li své děti v horlivé ctitele božského Srdce, nebudete se báti svého stáří. Neublíží vám dítě, které se zcela proniklo duchem Ježíšovým. A když se přiblíží vaše poslední hodinka, budete odcházeti s blahou nadějí. Jak vy jste otevřeli dveře své rodiny Srdci Ježíšovu, otevře vám Spasitel bránu nebeskou. Amen.

OBČANSKÝ SŇATEK

Byla svatba v Káni galilejské.
(Jan 2, 1.)

Dojemně krásný obraz líčí nám dnešní evangelium. Dva mladí lidé podali si ruce ke společné pouti životem. A jejich radost přišla posvětit sama Rodička Boží a nejsv. Vykupitel.

V naší době stává se módou sňatek bez Boha, bez Božího požehnání; říkáme mu občanský sňatek. Není tomu ještě tak dávno, co pravila dcera své matce, která ji napomínala, aby se dala sezdati v kostele: »Ale, mami, snad mi nebudeš kazit štěstí? Víš přece, že můj ženich ti do kostela nepůjde. A potom, oddavky v kostele má každá děvečka; my chceme mít něco lepšího.«[1])

Bohužel, neomezil se tento zlořád jen na města, vniká i do našich vesniček. Znám dobře výmluvy, kterými se hledí utišiti pobouřené svědomí; ale znám také smutné následky tohoto osudného kroku. Byl bych špatným pastýřem vašich duší, kdybych nevaroval: proto věnuji této důležité otázce dnešní kázání. Povím vám 1. kdo stál u kolébky občanského sňatku a 2. vylíčím jeho bolestné následky.

I. Kdo stál u kolébky občanského sňatku? A kdo šířil v katolickém světě toto poblouzení? Všimněte si toho dobře, velice vám to usnadní správné rozhodnutí.

Otevřeme-li Písmo svaté, vidíme, že první sňatek uzavřel na světě sám Pán Bůh. Když stvořil Adama, pravil: *»Není dobře člověku býti samotným; učiňme mu pomocnici jemu podobnou!«* (Gen. 2, 18). Stvořil tedy Evu a přivedl ji k Adamovi. Potom jim požehnal a řekl: *»Rostte, množte se, naplňte zemi!* (Gen. 1, 28).

Od té doby byl každý sňatek uzavírán, abych tak řekl, před očima Božíma. Když Tobiáš bral si zbožnou Sáru, vzal její otec pravou ruku své dcery, vložil ji do pravice Tobiášovy a řekl: *»Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jakubův budiž s vámi, spojiž vás a splniž na vás své požehnání!* (Tob. 7, 15). Stejně mluvil i Pán Ježíš. Je pravda, dívku si volí hoch svobodně, ale v manželství je spojuje sám Bůh. Odtud vážná slova Kristova: *»Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj!* (Mat. 19, 6). Sv. Pavel viděl dokonce v manželství obraz tajemného svazku, který je mezi Kristem a církví. Proto psal Efeským: *»Tajemství toto — manželství — jest veliké; já však to pravím s ohledem na Krista a na církev«* (Ef. 5, 32).

---

[1]) Životem, čís. 62, str. 2.

A tak tomu bylo mezi katolíky vždycky. První otřásl touto posvátnou úctou zakladatel protestantismu a odpadlý kněz Martin Luther. Prohlásil: »Manželství je úplně světskou záležitostí jako každé jiné řemeslo; proto je ponechme právníkům a světským vrchnostem!« Když o tomto výroku zaslechl Schopenhauer, řekl svým drsným způsobem: »Počkej, to ti zláme vaz.«[1]) Měl pravdu, uvolněné manželství zlámalo skutečně vaz protestantismu. Nesmíte posuzovati všecko jen podle našich krajin. Tam, kde protestanté žijí mezi katolickou většinou, neodváží se tak daleko, protože by pobouřili celé okolí. Ale vezměte na příklad Spojené státy, kde takových ohledů míti nemusí, a spatříte naprostý rozvrat. Vzniklo tak zvané kamarádské manželství. Dva lidé se poznali, jdou na úřad a dají se oddati; najmou si narychlo byt, ale zařídí si jen nejnutnější. Děti míti nechtějí; beztoho se rozejdou, jakmile jeden omrzí druhého. Proti některým výstřelkům byl nucen protestovati r. 1930 i papežský list »Osservatore Romano«. Poslyšte, jak hluboko dovede klesnouti člověk, který zapomněl na Boha. V jednom případě letěli snoubenci v letadle napřed a za nimi hnal se v jiném letadle protestantský duchovní a žehnal jim z dálky. Jindy vstoupil pastor, rodiče snoubenců a pozvaní hosté v koupacích úborech až po pás do vody; před nimi stáli ve stejném úboru oba snoubenci a za potlesku četných diváků bylo jejich manželství od pastora požehnáno. Nejsmutnější byl třetí případ. Sňatek se konal úmyslně v pátek a třináctého dne v měsíci. Protestantský pastor držel v jedné ruce obřadní knihu, ze které četl předepsané modlitby, ve druhé ruce měl králičí nožičku, aby odvrátil neštěstí, které by mohlo vzejíti z pátku nebo z osudné třináctky.[2])

Martin Luther byl tedy první, kdo počal podkopávati posvátný ráz manželství. Další neblahý krok učinil Josef II., když 6. ledna 1783 prohlásil manželství za pouhou občanskou smlouvu, která nabývá platnosti jen státními zákony. Poslední ránu zasadila 20. září 1792 francouzská revoluce; bylo uznáno jen to manželství, které bylo uzavřeno před světskými úřady. Z tak kalných zřídel zrodil se občanský sňatek. Republika československá neodvážila se jíti tak daleko jako Francie; proto dala každému na vůli, aby se rozhodl pro sňatek v kostele nebo na radnici, oba však prohlásila za stejně platné.

Občanským sňatkem nazývám tedy manželství, které nebylo uzavřeno před knězem, nýbrž před úředníkem na hejtmanství nebo na radnici. A takové manželství mám na mysli, mluvím-li dnes o sňatku občanském.

II. Zanechejme již dějin občanského sňatku a všimněme si jeho bolestných následků.

[1]) Soukup: Sborník kontroversí, Olomouc, 1934; II, 50.
[2]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1936; II, 232.

Manželství se neuzavírá na týden, na měsíc nebo na rok; uzavírá se na celý život. Proto je nemožno žíti v něm šťastně bez Boží pomoci. Pěkně to pověděl žalmista Páně (126, 1): *»Nestaví-li Hospodin domu, marně se lopotí, kteří jej stavějí!«* Naši zbožní předkové poznali dobře, že »bez Božího požehnání marné lidské namáhání«; proto radívali: »S Bohem počni každé dílo, podaří se ti až milo!« Proto modlí se církev nad oběma snoubenci: »Spaseny učiň služebníky své, Bože můj, doufající v tebe! Sešli jim, Pane, pomoc se svatyně a se Sionu ochraňuj jich! Budiž jim, Pane, věží pevnou proti nepříteli!

A právě tohoto Božího požehnání zřekl se hoch a dívka, kteří se dali oddati na radnici. Sklesli hlouběji než sami pohané. Ti aspoň cítili, že manželství je čímsi posvátným, proto je uzavírali za účastí kněží; katolický jinoch a katolická dívka odmítli podávanou Boží pravici! Což divu, že se na nich splní hrozná slova žalmistova (108, 18): *Miloval kletbu — ať ho tedy stihne; požehnání nechtěl — vzdal se mu tedy!«*

Ještě bolestnějším následkem bývá vratkost a rozlučitelnost občanského sňatku. Snadno pochopím, že se rozhodne pro sňatek na radnici muž, protože mu otvírá dveře k novému manželství; nikdy však nepochopím, jak k němu může přivoliti žena. Ona to přece bývá, která na to doplácí nejvíce.

Zadívejte s pozorně na tento obrázek: Měli svatbu na radnici a zdálo se, že nic nedovede rozleptati jejich štěstí. Uplynulo pouze několik měsíců a žena poznala s hrůzou surovou povahu mužovu. Bože, jaké to měla noci, když byla sama doma, muž seděl v hostinci a popíjel. Bývalo již po půlnoci, ale nemohla usnouti; stále ji budila myšlenka, kolik ran dostane, až se vrátí opilý muž. Řeknete, mohla mu pohroziti rozvodem. Mohla, ale co bude s ubohým červíčkem, který spal vedle v kolébce? Muž si najde snadno novou ženu, ale kdo si vezme chudou matku chudého dítěte? Kolikráte již oplakala neblahý den, kdy se dala zlákati k občanskému sňatku? Křesťanské matky! Také jste měly chvíle, kdy se vám zdálo, že se boří vše, nač jste dosud spoléhaly, ale hledaly jste útěchu v modlitbě. Také trpitelka, o které mluvím, pokusila se o modlitbu, ale po každé srazila ji k zemi myšlenka: »Milovala jsi kletbu, ať tě tedy stihne; nechtěla jsi požehnání, proto se od tebe vzdaluje.« Proto nechala modlitby, ale v duši jí zněla hrozná slova proroka Jeremiáše: *»Zviš a zkusíš, jak zlá a hořká věc to jest opustiti Hospodina, Boha svého!«* (Jer. 2, 19).

A to jsem se ještě ani slovem nezmínil o nejbolestnějším následku pro duši každého, kdo uzavřel občanský sňatek. Protože takové manželství před Bohem neplatí, je hříchem všecko, co je dovoleno manželům svátostně oddaným. Ubožáci žijí v ustavičném hříchu a žádný kněz jim nemůže dáti rozhřešení.

dokud nepromění občanský sňatek ve sňatek církevní. A kdyby zemřeli, nesmějí býti ani po katolicku pochováni.

Dokud je člověk mladý, dokud ho oslepuje vášeň, snad toto neštěstí ani tak necítí. Ale čím více přibývá let, čím více se blíží hodina smrti, tím hlasitěji volá svědomí. A bývá to opět žena, která trpí těmito úzkostmi nejvíce. Vžijte se jen do duše takové ubožačky a pozorujte myšlenky, které ji trápí.[1])

U zpovědi jsem nebyla léta a marně bych šla prosit o rozhřešení. Není na světě kněze, který by mně mohl odpustiti. Napřed bych musela slíbiti, že buď přeruším dosavadní soužití nebo vynaložím vše, abych přiměla muže, aby naše občanské manželství bylo i církevně zplatněno. Ale muž o tom nechce ani slyšeti. Jestli prý chci jíti, ať si jen jdu... Ale kam jíti s dětmi?

A tak jsem již léta v těžkých hříších bez svaté zpovědi. Po léta již žádný kněz mi nesměl podati Tělo Páně. Jak závistivě jsem tolikrát hleděla k oltáři, když jiní tam posvěcují své duše a sílí se pro těžké úkoly životní. Já přikleknouti nesmím. A kdybych umřela, Bože, nesměla bych býti ani po katolicku pochována.

Takové myšlenky nedopřávají klidu a pokoje. A což teprve, když přichází smrt skutečně? Kolik jich umíralo již v zoufalství, protože nevěděli, jak napraviti hříchy, do kterých se tak zamotali! Moji drazí, stojí to opravdu za to? Není to příliš veliká cena, kterou zaplatili svedení katolíci svoje pobloužení?

Křesťané! Ukázal jsem vám kalné zdroje, z kterých se zrodil občanský sňatek a připomenul smutné následky takového kroku. Manželé občansky oddaní nemohou nikdy spoléhati na Boží požehnání a svým krokem zatarasili si úplně cestu do zpovědnice a ke stolu Páně. Vzpomeňte si na to, kdyby vás někdy lákal svět nebo časné výhody, kterých byste snad dosáhli občanským sňatkem. Vzpomeňte, že dáváte v sázku své časné i věčné štěstí a rozhodněte se dobře: *»Ve všech svých skutcích pamatuj na své poslední věci a na věky nezhřešíš.«* (Sir. 7, 40). Amen.

---

[1]) Životem, čís. 62, str. 14.

POTŘEBA VÍRY

Nenalezl jsem tak veliké víry v Izraeli.
(Mat. 8, 10.)

Dám vám otázku: »Co se vám líbilo nejvíce na setníkovi, o kterém vypravuje dnešní evangelium?« Snad jeho láska, s jakou se staral o nemocného sluhu? Byla jistě velikou zvláštností v době, kdy otrok byl pokládán za věc, na které nic nezáleželo. Či snad pokora, s jakou mluvil s božským Spasitelem? Tato ctnost uchvátila katolickou církev tak velice, že jeho slova předříkává nám kněz před každým sv. přijímáním. Pán Ježíš zdůraznil přednost, na kterou bychom snad ani nepřipadli: jeho neobyčejnou víru. Byla tak živá, tak překvapující, že Kristus o něm mohl říci: *»Amen pravím vám, nenalezl jsem tak veliké víry v Izraeli«* (Mat. 8, 10).

Tak Spasitel. Zcela jinak oceňuje víru moderní svět. Víra je často jen popelkou; proto slýcháváme slova: »Na tom nezáleží, co člověk věří, jen když dobře žije.« Na tom nezáleží — a přece Pán Ježíš nemluvil o ničem tak často, jako o potřebě víry. A jeho apoštol Pavel prohlásil jasně: *»Bez víry nelze líbiti se Bohu.«* (Žid. 11, 6). Kdo z obou má pravdu? Odpovím vám v dnešním kázání. Budu v něm mluviti o potřebě víry. Dokáži vám, jak je nutná v životě a jak je potřebná v hodině smrti.

I. Víra je nutná v životě. Básník Machar nazval kdysi naši víru »jedem z Judey«, jedem z Palestiny; podle Pána Ježíše je »světlem světa«, které nám ukazuje bezpečnou cestu k nebi. Bez víry byli bychom opravdu jako v temnotách; nevěděli bychom ani, odkud jsme, ani, kam jdeme. Teprve víra nám dává uspokojivou odpověď.

Před slavným učencem Jouffroy mluvilo se kdysi o nerozluštitelných záhadách života. Učenec chvíli naslouchal, potom řekl: »Pánové, znám malou knihu, ze které se učí děti; jmenuje se katechismus. Tam najdete odpověď na všecky záhady, které jste tu jmenovali. Otažte se křesťana, odkud pochází lidstvo, on to ví; otážte se ho, kam všichni jdeme, on to ví. Tažte se malého dítěte, proč je na světě a co s ním bude po smrti, dá vám moudrou odpověď.«[1])

Až potud Jouffroy. Je pravda, mnoho lidí nechápe potřebu svaté víry, jiným se zdá příliš prostinká, proto jí pohrdají. Stěžoval si na to sám Pán Bůh ústy sv. evangelisty Jana: *»Světlo v tmě svítí, ale tma ho nepřijala.«* (Jan 1, 5.)

---

[1] Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1935; II, 8.

Teprve na smrtelném lůžku poznávají, oč se připravili. Francouzský nevěrec Lavedan bojoval po celý život proti Bohu; v hodinu smrti všecko odvolal. Tehdy napsal: »Posmíval jsem se víře, protože jsem se pokládal za příliš moudrého. Klamal jsem sám sebe a klamal jsem vás, kteří jste četli moje spisy nebo zpívali mé písně. Byl to omyl, mam a klam. Opustiti Boha znamená zahynouti. Nevím, budu-li zítra ještě na živu, ale svým přátelům a čtenářům vzkazuji: Lavedan se neodvážil zemříti jako neznaboh.«[1])

Víra je nám potřebná v životě, protože je nám světlem. Z toho důvodu voláme v oblíbené písni:

»Bože, co's ráčil před tisíci roky
rozžati otcům světlo víry blahé,
k tobě hlas prosby z tého vlasti vane:
Dědictví otců zachovej nám, Pane!«

Víry nám není třeba jenom ve velikých otázkách, které hýbají duší celého světa; ani ve všedním životě neobejdeme se bez hluboké upřímné víry. Víry je nám třeba v radosti i bolu; v radosti a ve štěstí, abychom nezpyšněli, v utrpení, abychom nezoufali.

Mnohý člověk nedovede býti šťastný, aby nezpyšněl a nezapomněl na dárce všeho dobra. Jeho víra je slabá, proto ani nevzpomene na slova Písma svatého: *»Dává-li Bůh komukoli bohatství a statky, a dopřává-li mu, aby jedl z nich, aby užíval údělu svého, a radoval se z práce své — je to dar Boží.«* (Kaz. 5, 18.)

Byl majitelem obrovského panství a měl právě před svatbou. Jednou si prohlížel svoje lesy. Když došli ke kůlně, ve které byla píce pro lesní zvěř, uviděl na dveřích boudy křídou napsané verše:

»Mám jenom kříže s bídou,
to jsem zde napsal křídou.
Kdo žádného kříže nemáš,
tyto rýmy směle vymaž!«

Pán přečetl si slova a se smíchem volal na hajného: »Smaž to! Já jsem ten člověk, který má jenom štěstí a kterého netíží žádný kříž.« Hajný zbledl a prosil pána, aby Boha nepokoušel. Prosil marně. Sotva verše smazal, přiběhl udýchaný posel a přerývaným hlasem oznamoval, že pánova nevěsta je mrtvá; utopila se v řece. Pán stál chvíli bez hnutí a beze slova. Potom řekl tichým hlasem hajnému: »Napiš tam zase ten veršík!«[2])

Ještě potřebnější je víra, přijde-li utrpení. Život nikoho z nás neplyne jako lesní potůček; je boj a starost a kříž. Když stařičký Jakub stanul před faraonem, otázal se ho král: *»Kolik*

---

[1]) Fattinger: Die Predigt des Lebens,[2]) Innomostí, 1940, 22.
[2]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1935; I, 75.

je ti let?« Patriarcha odpověděl: *»Dnů putování mého je sto třicet let — málo to dnů, ale zlých.«* (Gen. 47, 8 n.) A kdybych se tázal vás, moji posluchači, myslím, že bych se dočkal stejné odpovědi. Netrpíme stejně, ale trpíme všichni. Někdy je bolest tak strašná, utrpení tak hrozné, že překonává slabé lidské síly. Co nám pomůže, co nás potěší, co nám prozáří tuto neproniknutelnou temnotu? Jenom víra! Myšlenka: *»Utrpení nynějšího času nejsou ničím proti budoucí slávě, která se zjeví na nás.«* (Řím. 8, 18), dovede osušiti každou slzu a osladiti každý bol. Věřící člověk nesáhne nikdy po provaze ani se nestřílí z revolveru. Jeho víra mu praví, že nebude trpěti dlouho; přijde čas, kdy *»setře Bůh všelikou slzu s oka jeho, a zármutku, ani křiku, ani bolesti nebude již, neboť první věci pominuly.«* (Zjev. 21, 4.)

Byl kdysi bohatým obchodníkem. Do kostela nechodil, z toho prý nekoukají tisícovky. Ale přišla rána za ranou, nemoc, úpadek, konečně prodej domu a žebrota. Od té doby vídávám jej denně v kostele a v neděli stojí těsně pod kazatelnou, aby mu neušlo jediné slovo. Dal jsem se s ním do řeči. Pravil mi: »Léta letoucí nebyl jsem tak spokojený a šťastný jak nyní. Přišel jsem o všecko, ale našel jsem Boha. A netušíte, jaký mír se ve mně rozhostil. A tak jaksi bez obav zírám vstříc budoucnosti. Bůh dal a Bůh vzal, buď jeho jméno pochváleno!«[1])

II. Víra je nám potřebná v životě, protože je nám světlem. Ona dovede dáti odpověď na každou životní záhadu; chrání nás ve štěstí, abychom nezpyšněli, chrání nás v utrpení, abychom nezoufali. Již proto měli bychom si své víry vážiti nade všecko. Ale její cena zazáří nejjasněji v hodinu smrti.

Přál bych vám čísti nápisy na staropohanských náhrobcích v Římě. Kamkoli pohlédnete, všude nejistota, tápání a hrůza před hrobem. Ani jediný paprsek světla nezáří z těchto řádek. Ale zajděte se mnou do křesťanských katakomb, hned vás ovane jiný vzduch. Kolem dokola vidíte samé hroby, ale jejich nápisy mluví k vám docela jinou řečí. Všude vidíte radostnou jistotu v opětné shledání a v nový, lepší život. Křesťanská víra dovedla prozářiti i temnoty hrobové. Tato myšlenka je příliš krásná a příliš důležitá, proto se u ní zastavme.

Kdo umírá, je buď spravedlivý nebo kající hříšník a v obou případech je mu víra světlem a útěchou.

Umírá spravedlivý. V očích světa jest ubožákem. Žil prý nadarmo; ničeho si nedopřál, všeho se odřekl, co mu zakazoval Bůh. A přece odchází s úsměvem na rtech; ví, že za několik okamžiků spadne hustá rouška, která mu zastírá posmrtné taje

---

[1]) Horák: Otčenáš, Praha, 1938, 54.

a před jeho užaslým zrakem se objeví, *»čeho oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské nevstoupilo.«* (1. Kor. 2, 9.) Proto napsal apoštol Jan ve svém Zjevení (14, 13) krásná slova: *»Blahoslavení mrtví, kteří v Pánu umírají; odpočinou si od svých námah, neboť skutky jejich jdou s nimi.«* Proto bývala smrt svatých tak krásná a útěchyplná.

Slavný abbé Segur vypravuje: Znal jsem hodného hocha, jmenoval se Pavel. Žil andělsky čistě, od svého 14. roku přijímal aspoň dvakrát za týden. Rychlé úbytě učinily konec jeho životu. Navštívil jsem ho den před smrtí. Byl samá bolest a přece pohrával po jeho tváři nebeský úsměv. »Důstojný pane«, pravil mi sotva slyšitelným hlasem, »mám něco na duši.« — »Co máš? Snad nějaký hřích?« — »To ne, ale zdá se mi, že jsem nemiloval dost Pána Ježíše.« Uklidnil jsem ho a dal mu požehnání. Druhého dne začal smrtelný zápas, vedle lůžka klečela jeho matka. Pojednou otevřel oči, rozpřáhl obě ruce a po jeho obličeji se rozlilo nevýslovné štěstí. »Co je ti?«, tázala se matka. »Maminko, ta je krásná!« Po těch slovech sklesly jeho ruce, hlava se sklonila, dodýchal. Všichni byli přesvědčeni, že spatřil nebeskou Královnu, kterou tak vroucně miloval.[1])

Tak dovedla víra ozářiti smrt tohoto dítěte. Stejně sladce umírá i kající hříšník. Je pravda, nebyl vždy věrným dítkem nebeského Otce, snad se i mnoho a těžce provinil — ale vzpomínka na kajícího lotra vrátila klid do jeho rozbolněné duše. Ne nadarmo slýchával Boží slib, daný proroku Ezechielovi (33, 11 n.): *»Nechci smrti bezbožného, ale aby se obrátil bezbožný od své cesty a živ byl. Bezbožnost bezbožného nebude škoditi jemu, v kterýkoli den obrátí se od své bezbožnosti.«*

Přišla ke mně neznámá žena: »Důstojný pane, je můj manžel opravdu v pekle? Víry neměl a každý kříž, který se mu dostal do rukou, rozlámal a pošlapal. Ještě ve své poslední nemoci skoro bez ustání se rouhal. Již jsem si ani netroufala k němu se přiblížiti. Jednou jsem zaslechla v jeho pokoji jakýsi hluk. Vstoupila jsem a tázala se ho, co si přeje. »Dones mi nějaký kříž!« Zalekla jsem se a v duchu si vzpomněla na tolik křížů znesvěcených. Ale muž prosil znova, konečně jsem mu vyhověla. Strachem jsem však utekla a dívala se okénkem, co bude dále. Muž vzal kříž a líbal a líbal nohy Spasitelovy a usedavě plakal. To mi dodalo odvahy. Vstoupila jsem a tázala se, nemám-li zavolati kněze. Odpověděl: »Nejsem hoden, aby ke mně přišel kněz, neřku-li sám Spasitel. Bože, buď milostiv mne hříšnému!«, políbil ještě jednou svatý kříž a skonal.« Tak vypravovala uplakaná žena. Řekl jsem jí: »Paní, můžete být úplně klidná. Váš manžel je jistě spasen. Pán Ježíš

[1]) Kneller: Sterbebilder, Mohuč, 1913, 390.

mu odpustil, jako kdysi kajícímu lotru, který umíral po jeho pravici.«[1])

Svatý Pavel napsal slova: »*Bez víry nelze líbiti se Bohu*« a tím nejjasněji vyslovil velikou potřebu víry. Je nám potřebná již v životě. Jen víra nás dovede udržeti, abychom ve štěstí nezpyšněli nebo v utrpení nezoufali. Ještě potřebnější je v hodinu smrti, protože dovede ozářiti i temnoty hrobové. Proto věř, podle víry žij a budeš vždycky šťastný! Amen.

[1]) Oberhammer: Beispiele aus dem Leben, Innomostí, 1931, 79.

LÁSKA K BLIŽNÍMU

Milovati budeš bližního svého jako sebe samého!
(Řím. 13, 9.)

Snad ještě nikdy nepsalo se tolik o lásce jako dnes. Vezměte do rukou kteroukoli knihu, skoro na každé stránce zavadíte o slovo láska. A přece nikdy nebylo na světě tak málo lásky jako v naší době. Kde jsou ty doby, kdy pohané ukazovali na první křesťany a s obdivem říkali: »Hleďte, jak se milují!« O dnešní době platí doslova proroctví apoštola Pavla: *»Věz, že v posledních dnech nastanou časy těžké. Lidé totiž budou sobečtí, hrabiví, chlubní, pyšní, rouhaví, rodičů neposlušní, nevděční, bezbožní, nelaskaví, nesmiřliví, utrhační, nezdrželiví, neurvalí, dobrému nepříznivi, zrádní, lehkomyslní, nadutí, více rozkoší nežli Boha milovní.«* (2. Tim. 3, 1 n.)

Tak popisuje Bohem osvícený apoštol naši dobu. Sami uznáváte, že mluviti za takových okolností o lásce k bližnímu, je stavěti se proti proudu. A přece nemožno mlčeti. Nikdy se neuzdraví, kdo ani neví o své nemoci. Proto třeba znovu a znovu burcovati a připomínati tuto důležitou pravdu našeho náboženství. Věnujme jí dnešní kázání a tažme se, jaké vlastnosti má míti naše láska k bližnímu, aby zasluhovala čestného jména křesťanská.

I. Naše láska k bližnímu má býti především u p ř í m n á, ze srdce, ne jen vylhaná, farizejská.

Vypravoval mi kněz, co se mu kdysi přihodilo. Uložil do posvěcené půdy tisíce lidí, ale na jeden pohřeb nezapomene prý nikdy. Pochovávali matku dospělých dětí. To bylo bědování, slz a srdcelomného nářku! A když hrobníci chtěli spustiti rakev do hrobu, jako na povel vrhly se děti na rakev: »Maminko, maminečko zlatá, my vás nedáme, co si tu počneme bez vás?« Ale stalo se, čeho se nikdo nenadál. Pod nárazem tolika těl rakev se zakolísala, vzala převahu, spadla do hrobu, víko odskočilo a z rakve vypadla — nahá mrtvola matky. Její vlastní děti jí svlékly poslední košili![1])

Tu máte obrázek lásky neupřímné, lásky vylhané. Proto napsal apoštol Jan: *»Dítky, nemilujme slovem, ani jazykem, nýbrž skutkem a v pravdě!«* (1. Jan. 3, 18.) Není pravé lásky tam, kde při tom není srdce. Pán Ježíš mluvíval málokdy o své lásce k lidem, a přece jediný pohled na kříž nás přesvědčí, jak upřímně to s námi myslel.

Prodáváte-li zlato, přesvědčí se obchodník napřed o jeho pravosti. Takovým zkušebním kamenem lásky jsou skutky.

---

[1]) Horák: Otčenáš, Praha, 1938, 130.

Proto psal praktický apoštol Jakub prvním křesťanům: *»Kdyby bratr nebo sestra byli nazí a měli nedostatek denní výživy, někdo z vás pak by jim řekl: Jděte v pokoji, ohřívejte se a nasycujte se, avšak nedali byste jim věcí tělu potřebných, co (jim) to prospěje?* (Jak. 2, 15 n.).

Zkoumejme ve světle těchto slov svoji bližeňskou lásku! Kolikráte jsme ulpěli na pouhých slovech, k činům nedošlo. Spisovatel Otto Leixner vypravuje: Šel jsem po silnici s dívkou. Potkali jsme starého, velmi ušpiněného muže, který vlekl břemeno, příliš těžké pro jeho slabé síly. Jeho tvář byla pokryta prachem a špínou od potu a těžce oddychoval. Dívka mi řekla: »Ubohý člověk!« Odpověděl jsem jí: »Nebylo by dobře, kdybychom mu trochu pomohli?« Ulekaně odvětila: »Ach ne, vždyť je tak děsně špinavý!« A spisovatel končí své vypravování bolestnými slovy: »To je náš průměrný soucit a naše křesťanská láska! Mnoho dokážeme slovem a citem, neuděláme však nic.«[1])

To byla láska neupřímná, láska jen zdánlivá. Vizte však jiný obrázek. Jesuitský misionář kázal v Japonsku; při tom mu plivl jakýsi pohan do tváře. Klidně se otřel kapesníkem a pokračoval, jako by se nic nebylo stalo. Sotva sestoupil s kazatelny, prosil ho jeden z posluchačů o svatý křest; svoji žádost odůvodňoval slovy: »Náboženství, které vede k takové lásce, je jistě od Boha.«[2]) Kdo z obou měl pravou lásku k bližnímu? Odpověď uhodne každý. Proto končím tento odstavec slovy apoštola Petra: *»Milujte se vespolek upřímně ze srdce čistého!«* (1. Petr. 1, 22.)

II. Naše bližeňská láska nemá býti jen upřímná; ještě důležitější jest, abychom milovali *nezištně.*

Co tím chceme povědět? Prokazujeme-li druhému dobrodiní jen proto, aby nám to časem oplatil, nemilujeme bližního, milujeme vlastně jen sami sebe. Proto pravil Spasitel: *»Strojíš-li oběd nebo večeři, nezvi přátel svých, ani bratří svých, ani příbuzných svých, ani bohatých sousedů, aby snad také oni nepozvali zase tebe a nedostalo se ti odplaty. Ale když strojíš hostinu, povolávej chudých, zmrzačelých, kulhavých a slepých, a budeš blažen, poněvadž nemají, čím ti odplatiti; neboť bude ti odplaceno při vzkříšení spravedlivých.«* (Luk. 14, 12 n.)

Zakazuje nám Pán Ježíš opravdu, abychom nehostili nikdy svých příbuzných? To bychom křivdili dobrotivému Spasiteli; jeho slova mají docela jiný smysl. Neprokazujme dobrodiní jen tam, kde čekáme, že se nám dostane bohaté odměny. Při dobrém skutku musí nás vésti myšlenka na Boha a

---

[1]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1935; I, 394.
[2]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1936; II, 328.

jeho svatou vůli. Všimněte si, jak popisuje pravou lásku apoštol Pavel: *»Láska jest shovívavá, dobrotivá, nehledá svého prospěchu.«* (1. Kor. 13, 4 n.)

Příkladem obětavé, nezištné lásky bývá nám matka. Je to až neuvěřitelné, co dovede vykonati, aby zachránila dítě. Do španělské vesnice Carroceda přišla žebračka se dvěma otrhanými dětmi. Bylo velmi chladno a den se již chýlil k večeru. Prosila o nocleh, ale nikde jí nedali přespati. Proto se uchýlila do přístěnku u kostela. V noci přepadla vesnici smečka hladových vlků a brzy vyčenichala matku. Volala o pomoc, nikdo se neodvážil. Ráno nalezli sedláci její roztrhanou mrtvolu. Obě děti spaly klidně ve vysokém výklenku ve zdi, kam je matka vysadila. Obětovala se, aby jim zachránila život.[1])

To je láska, která nehledá sebe, která se umí pro druhého obětovati. A přece nebyla ještě láskou nejvyšší. Na tu nás upozornil božský Spasitel slovy: *»Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby nikdo, jenž v něho věří, nezahynul, nýbrž měl život věčný.«* (Jan 3, 16.) Proto mohl říci Pán Ježíš: *»Buďte tedy dokonalí, jak i Otec váš nebeský dokonalý jest.«* (Mat. 5, 48.) Proto říkával apoštol Pavel: *»Nikdo nehledej prospěchu svého, nýbrž prospěchu druhého!«* (1. Kor. 10, 24.)

III. Pravá láska bližeňská jest upřímná a nezištná; její největší chloubou jest, že o b j í m á v š e c k y, nikoho nevylučuje, je všeobecná.

Je snadno milovati člověka, který se nám zamlouvá, který nás svými vlastnostmi zrovna okouzluje. K tomu není třeba žádné oběti, proto za takovou lásku nesmíme ani čekati od Boha odměny. V tom smyslu pravil Spasitel: *»Milujete-li jen ty, kteří vás milují, jakou budete míti odplatu? Což to nečiní i celníci? A budete-li pozdravovati toliko své bratry, co zvláštního činíte? Což to nečiní i pohané?«* (Mat. 5, 46 n.)

Pravá křesťanská láska se pozná teprve tam, kde nás bližní odpuzuje, je nám nesympatický a nemilý. Potom neotvírá naši ruku přirozená náklonnost; v takovém případě nás vede jen víra, která nás učí hledati v každém bližním obraz Boží.

Řeknete mi snad: »Někdy je bližní tak protivný, že se nemohu přemoci.« Nepopírám, že mnohý člověk nás neláká ani zevnějškem, ani svým chováním. Přestává proto býti obrazem Božím? Podívejte se! Kříže u našich cest nebývají také někdy krásné, tu a tam je malovala ruka velice neumělá a přece je pozdravíme. Proč? Protože i v nevzhledném kříži vidíme obraz Spasitelův a ten chceme uctíti. Převeďme tuto myšlenku na

---

[1]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1936; II, 316.

svého bližního! Ať je sebe horší, je přece jen obrazem Božím; a ten uctíváš, kdykoli mu prokážeš dobrodiní.

Zajímavý doklad jsem četl v životě slavného biskupa Kettelera. Dokud byl ještě kaplanem, potkal kdysi chudé dítě, které usedavě plakalo před domem bohatého sedláka. Dal se s ním do řeči a brzy se dověděl, že má hlad; prosilo ve statku o kousek chleba, bylo však hrubě odbyto. Ketteler řekl dítěti, aby chvíli počkalo, sám vešel do domu sedlákova. Tam byli nečekanou návštěvou velice potěšeni a hned počali snášeti, co měli nejlepšího. Kaplan vlídně poděkoval, jen prosil o krajíc chleba s máslem. Divili se tomu, ale přece mu namazali pořádný krajíc. Poděkoval a odcházel. Ve dveřích se ještě otočil a pravil: »Prokázali jste mi poctu, protože jsem kněz a šlechtic; ale já jsem si ten chléb vyprosil pro chudé hladové dítě, které vás oň marně prosilo. To je vzácnější host než já, protože o něm řekl Spasitel: *»Cokoli jste učinili jednomu z těchto mých bratří nejmenších, to jste učinili mně samému.«*[1])

Ani tím není ještě vyčerpán rozsah bližénecké lásky. Spasitel káže, abychom milovali i své nepřátele. Poslyšte jeho vlastní slova: *»Slyšeli jste, že bylo řečeno: Milovati budeš bližního svého, a nenáviděti budeš nepřítele svého. Ale já pravím vám: Milujte nepřátele své, dobře čiňte těm, kteří vás nenávidí, a modlete se za ty, kteří vás pronásledují a pomlouvají, abyste byli dětmi svého Otce, jenž je v nebesích, jenž slunci svému velí vycházeti na dobré i na zlé a déšť dává na spravedlivé i nespravedlivé.«* (Mat. 5, 42 n.) A co mluvil, také činil. Když byl přibíjen na kříž a kolem dokola stáli jeho nepřátelé a pustě se mu posmívali, pozvedl oči k nebesům a dojemně se modlil: *»Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.«* (Luk. 23, 56). A jeho příkladem se řídili i světci. Sv. jáhen Štěpán poklekl v posledním okamžiku a prosil za ty, kteří ho kamenovali: *»Pane, nepokládej jim toho za hřích!«* (Skutky 7, 60.)

Láska k nepřátelům je nejtěžším příkazem našeho náboženství. Přesahuje tolik slabé lidské síly, že byste mne asi nepochopili, kdybych se o ní zmínil jen letmo. Proto jí věnuji příští kázání.

Zopakujme si ještě jednou obsah dnešního kázání. Naše láska k bližnímu má býti upřímná; nesmíme ulpěti na krásných slovech, máme konati i dobré skutky. Za druhé máme milovati nezištně, bez vypočítavosti; proto prokazovati dobro i tam, kde se nemůžeme nadíti žádného prospěchu. Naše láska má objímati všechny lidi, milé i nemilé, příjemné i protivné, přátele i nepřátele.

Pán Ježíš to pověděl mnohem stručněji: *»Milovati budeš bližního svého jako sebe samého!«* (Mat. 22, 39.) Praví-li »jako

---

[1]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1935; I, 398

sebe samého«, neudává velikost lásky, nýbrž jen způsoby, kterými se má projevovati. Proto řekl při jiné příležitosti: *»Všecko tedy, co chcete, aby vám lidé činili, i vy čiňte jim!«* (Mat. 7, 12.) Snad se dočkáme nevděku, snad prokážeme dobrodiní tomu, kdo ho nezasluhoval, ale nikdy nepozbudeme odměny u Boha. Ten bude svědomitě počítati i sklenici studené vody, kterou jsme občerstvili unaveného poutníka. Snad jsi již tolikráte toužil, abys směl posloužiti Spasiteli. Je ti to možné; cokoli učiníš svému bližnímu, prokážeš samému Pánu Ježíši. Amen.

LÁSKA K NEPŘÁTELŮM

Odpouštějte si vespolek, má-li kdo žalobu proti jinému! (Kolos. 3, 13.)

Minulou neděli jsem vám slíbil kázání o lásce k nepřátelům. Nesvornost, neláska je koukol, který zasévá ďábel nejčastěji do lidských srdcí, a jen málokomu se podaří úplně jej vypleliti. Ale již před týdnem jsem upozornil, že povinnost milovati i nepřátele jest jednou z nejtěžších ctností, které nám ukládá naše náboženství. Proto musíme pečlivě odvažovati, co ještě smíme a co již nesmíme, abychom Kristův příkaz neudělali zbytečně těžším nebo jej příliš neoslabili. Proto budu postupovati krok za krokem; dávejte dobře pozor, abyste mne správně pochopili.

I. Všimněme si napřed, co přikázání lásky k nepřátelům neznamená, čeho od nás n e ž á d á, co nám dovoluje. Jsou to čtyři věci.

Nejsme povinni odpustiti bližnímu hmotnou škodu, kterou nám způsobil, a je-li třeba, můžeme se domáhati náhrady i soudně. Proto nejsem povinen mlčeti k přehmatům bližního, kterými zkracuje moje právo; ani Pán Bůh neporoučí, abych odpustil druhému dluhy, které udělal. Smím žádati, aby mi zaplatil lékaře nebo hradil bolestné, jestli mi ublížil na těle.

Důvod je jasný. Svou povolností bych druhému neprospěl, jen bych ho ještě v jeho zlobě utvrzoval; netrvalo by dlouho a pokusil by se znova těžiti a kořistiti z mé dobré vůle. Proto nacházíme již ve Starém zákoně tolik předpisů, jak jednati na př. s dopadeným zlodějem. Pročítáme-li takové zákony, vidíme, že Pán Bůh se s nimi nemazlil; zloděj musel po každé hraditi více, než uškodil. Poslyšte aspoň několik ustanovení. Na jednom místě čteme: *»Kdo zhřeší tím, že zapře svému bližnímu věc k uschování danou neb jeho věrnosti svěřenou, nebo že mu něco zdánlivě uloupí, nebo jej ošidí, nebo nalezna ztracenou věc ji zapře; když si uvědomí svoje provinění, ať úplně vrátí vše, co neprávem si chtěl nechati, a nad to pětinu toho ať dá pánu, jehož byl poškodil. Za svůj hřích pak bude obětovati (Bohu) bezvadného berana.«* (Lev. 6, 2 n.) V jiných případech byly tresty ještě těžší. Tak čteme: *»Ukradne-li kdo hovězí dobytek nebo ovci a zabije-li je nebo prodá, pět kusů hovězího dobytka za jeden kus nahradí a čtyři ovce za jednu ovci.«* (Ex. 22, 1.)

Právě tak nejsme povinni prominouti bližnímu škodu, kterou způsobil našemu dobrému jménu. Proto smíme žádati, aby odvolal, čím nás očernil, aby napravil, čím nás zostudil,

a rozmetal podezření, které na nás vrhl. Proto se ozval Spasitel, když sluha velekněžův ho naříkl, jako by porušil povinnou úctu: *»Mluvil-li jsem zle, vydej svědectví o zlém; pakli dobře, proč mne tepeš?«* (Jan 18, 24.)

Zajímavý doklad máme v životě sv. Pavla. Apoštol přišel kázat evangelium do macedonského města Filip. Část domácího obyvatelstva vyvolala nepokoje a úředníci zbičovali Pavla i jeho průvodce a vsadili je do žaláře. Potupa byla veliká a mohla zastrašiti mladou křesťanskou obec; proto se apoštoi rozhodl, že se bude hájiti. Druhého dne nařídily úřady vězně propustiti; když o tom uslyšel Pavel, prohlásil: *»Zmrskavše nás veřejně bez předchozího vyšetření, nás, občany římské, vsadili do vězení, a nyní tajně nás vyhánějí? Ne tak, ale ať sami přijdou a nás vyvedou!«* (Skutky 16, 37.) Když o tom zaslechli úředníci, velmi se polekali; byloť přísně zakázáno bičovati římského občana; proto přišli a odprosili apoštola.

Je dovoleno přáti bližnímu pokoření, ztrátu majetku, bolest i nemoc, jsou-li tyto rány jediným prostředkem, jak ho obrátiti neb aspoň překaziti, aby druhým neubližoval. Jsou povahy tak tvrdé, že po dobrém s nimi nepořídíte nic. V takovém případě zlo, které mu přeji nebo za které se i modlím, není projevem hněvu, nýbrž důkazem upřímné lásky. Proto říkáme v litaniích: »Abys nepřátele církve svaté ponížiti ráčil, tě prosíme, uslyš nás!« Že taková modlitba je Bohu milá, dokazují četná vyslyšení. K Jerusalemu přitáhl asyrský král Sennacherib a pyšnými slovy vyzval město ke kapitulaci. Při tom neušetřil ani Boha. Psal králi Ezechiášovi: *»Ať neošálí tě Bůh tvůj, v něhož doufáš. Zda vysvobodili bohové národů všecky ty, jež pohubili otcové moji?«* Zbožný král zanesl rouhavý dopis do chrámu, rozvinul jej před oltářem Hospodinovým a modlil se: *»Otevři, Hospodine, oči svoje a viz! Slyš všecka slova Sennacheribova, která poslal, aby zhaněl nám Boha živého. Tak jest, Hospodine, zpustošili králové asyrští národy a všecky země jejich, a uvrhli bohy jejich do ohně, nebo nebyli to bohové, ale dílo rukou lidských ze dřeva a z kamene. Nyní však, Hospodine, Bože náš, vysvoboď nás z ruky jeho, ať poznají všecka království země, že ty, Hospodine, jediný jsi Bůh!«* (4. Král. 19, 14 n.) Boží odpověď přišla ještě téže noci. Do tábora asyrského sestoupil anděl Boží a pobil 185.000 vojska; město bylo osvobozeno.

Konečně smíme odsuzovati protivné vlastnosti druhého a pro ně se mu vyhýbati. Jsou lidé, kteří neřeknou jenom to, co nevědí; kteří dovedou z komára udělati velblouda, kteří vyvolávají sváry a různice, kamkoli přijdou. Ani Bůh nás nenutí, abychom se stýkali s takovými klepaři, donašeči, kteří nenechají nikoho na pokoji a nejraději perou špinavé prádlo druhých. Poslyšte o tom aspoň několik výroků Písma svatého:

»Pekelník jest a ničemný člověk,
(kdo) ustavičně rozsévá sváry;
jej stihne náhle záhuba zasloužená,
mžikem bude rozbit nezhojitelně.« (Přísl. 6, 12 n.)
Jinde čteme odsouzení:
»Ať nejsi nazýván ramenářem!
Neboť zloději kyne hanba a pokuta,
člověku dvojakého jazyka potupa nejhorší,
ramenáři pak nenávist a zášť a pohanění.« (Sir. 5, 16.)
Pán Bůh, který tak ostře odsoudil tyto lidi, nikde nás nenutí, abychom s nimi mluvili, dokud se nepolepší.

II. Zopakujeme si ještě jednou hlavní myšlenky prvního dílu. Láska k nepřátelům nám neukládá, abychom odpustili druhému hmotnou škodu, kterou nám způsobil, nebo nechránili své dobré jméno, které pošpinil. Smíme přáti nepříteli pokoření, ztrátu majetku, bolest i nemoc, jsou-li jediným prostředkem, jak ho napraviti. Smíme se vyhnouti druhému pro jeho špatné vlastnosti. To všecko je nám dovoleno. Všimněme si nyní, co nám Pán Bůh přikázáním lásky k nepřátelům z a k a z u j e, co již konati nesmíme, nechceme-li se sami prohřešiti. Jsou to opět čtyři body.

Nikdy nesmíme bližního nenáviděti. Po čem poznáme, je-li náš odpor ke druhému již nenávistí? Je mnoho známek, které to prozrazují. Vzplaneme-li hněvem, kdykoli ho zahlédneme; živíme-li v duši stále myšlenky pomstychtivé; závidíme-li mu štěstí a blahobyt; neuznáme-li nic, co vykonal, i když nám svědomí praví, že jednal dobře; podezříváme-li každý jeho skutek a hledíme jeho vážnost snížiti neb aspoň umenšiti — to vše jsou neklamné známky, že bližního již nenávidíme. A tu vyvstává proti nám příkaz Ježíšův: *»Milujte nepřátele své!«* (Mat. 5, 44.) A svatý Jan k tomu dodává: *»Každý, kdo nenávidí bratra svého, jest vražedník; a víte, že žádný vražedník nemá života věčného.«* (1. Jan. 3, 15.) Je pravda, nezabili jsme svého nepřítele, a přece bychom zajásali nebo si aspoň oddechli, kdyby odešel. Nevraždíme rukou, ale vraždíme srdcem, touhou a vůlí.

Nesmíme přáti bližnímu nic zlého z jakési pomstychtivosti neb z uražené pýchy. To bychom již nehledali jeho dobro, nýbrž svůj vlastní prospěch. Tento bod je tak jasný, že výkladu ani nepotřebuje. Každého z nás by mrzelo, kdybychom doslechli, že druhý nám přeje něco zlého. Nuže Spasitel k tomu dodává: *»Všecko tedy, co chcete, aby vám lidé činili, i vy tak čiňte jim!«* (Mat. 7, 12.)

Nesmíme odepříti odpuštění bližnímu, když prosí za prominutí a slibuje dostatečnou náhradu. Tím méně smíme žádati takové dostiučinění, které by přesahovalo velikost urážky nebo bližního pokořovalo. Již ve Starém zákoně čteme:

»Kdo chce se mstíti, od Pána dojde pomsty,
a jeho hříchy jistě zadrží.
Odpusť křivdu bližnímu svému,
pak i tobě hříchy budou odpuštěny, když budeš prosit!«
A svatopisec táže se udiveně:
»Člověk proti člověku hněv udržuje,
a od Pána hledá odpuštění!« (Sir. 28, 1 n.)

Vím, že tato povinnost může býti někdy velice těžká; proto nám ji chtěl Spasitel usnadniti. Učinil to slovy velmi důraznými: *»Odpustíte-li lidem hříchy jejich, odpustí i vám Otec náš nebeský hříchy vaše; pakli neodpustíte lidem, ani Otec váš nebeský neodpustí vám hříchů vašich«* (Mat. 6, 14n). Abychom na tuto povinnost nezapomněli, vložil ji Pán Ježíš do samého Otčenáše: *»Odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům!«* Zamyslili jste se někdy, zač se modlí člověk, který nechce druhému odpustit, ani když byl o to požádán? Prosí, aby mu Bůh také neodpouštěl: »Odpusť nám naše viny tak, jako my odpouštíme našim vinníkům!« Nestačí jenom říci: »Odpouštím mu, ale mluviti s ním už nebudu.« To lhala odpuštění ústa, srdce o tom ani nevědělo. Proto řekl Ježíš: *»Tak i Otec můj nebeský učiní vám, neodpustíte-li každý ze srdce bratru svému«* (Mat. 18, 35).

Konečně nesmíme ani nepříteli odmítnouti takové projevy úcty a lásky, které prokazujeme všem lidem. Proto kázal Bůh již ve Starém zákoně: *»Potkáš-li býka nebo osla, který se tvému odpůrci zaběhl, přiveď mu jej. Shledáš-li, že osel tvého nenávistníka pod břemenem klesl, nepomineš ho, ale pomůžeš mu ho pozdvihnouti!«* (Ex. 23, 4n). Stejně čteme v Zákoně Novém: *»Nemstěte se sami, miláčkové, nýbrž dejte místo hněvu Božímu, neboť jest psáno: Mně patří pomsta, já odplatím, praví Hospodin. Avšak lační-li nepřítel tvůj, nakrm ho; žízní-li, dej mu píti; neboť to čině uhlí žhavé shrneš na hlavu jeho. Nedej se (proto) přemoci zlému, nýbrž přemáhej zlé dobrým!«* (Řím. 12, 20n). Proto nesmíš odepříti pozdrav ani nepříteli, když tě první pozdravil; nesmíš mu odmítnouti pomoc, je-li v nebezpečí života; nesmíš ho výslovně vyloučiti ze svých modliteb, které konáš za všecky; jsi-li obchodníkem, nesmíš mu odmítnouti zboží, které máš pro všecky; jsi-li řemeslníkem, nesmíš mu odříci služby, které prokazuješ každému.

Dnešní kázání pokládám za velice důležité; proto mi jistě dovolíte, abych vám ještě jednou pověděl jeho krátký obsah. Nejsme povinni odpustiti bližnímu škodu, kterou nám způsobil na majetku nebo na dobrém jméně a smíme se domáhati spravedlivé náhrady. Můžeme přáti bližnímu pokoření, ztrátu majetku, bolest i nemoc, jsou-li jedinými prostředky, jak ho polepšiti. Smíme se druhému vyhnouti pro jeho špatné vlastnosti. Nikdy však nesmíme bližního nenáviděti, nesmíme mu

přáti zlo jen z jakési pomstychtivosti, nesmíme mu odmítnouti odpuštění, když o ně poprosil a slíbil dostatečnou náhradu. Nesmíme mu odepříti takové projevy úcty a lásky, které prokazujeme každému.

Končím slovy, kterými skončil kdysi své kázání vůdce vyvoleného národa, Mojžíš: »*Považ, že jsem dnes položil před oči tvé život a štěstí, naproti tomu však smrt a neštěstí!*« (Deut. 30, 15). Slova Ježíšova o lásce k nepřátelům zůstanou platna na věky, podle nich budeme jednou souzeni. Hleďme, aby toto přikázání nestalo se nám kamenem úrazu. Proto k vám volám jménem Spasitelovým: »*Odpouštějte, máte-li co proti komu, aby též Otec váš, jenž je v nebesích, odpustil vám hříchy vaše.*« (Mar. 11, 25.) Amen.

STUDUJ SVÉ NÁBOŽENSTVÍ!

Podobno jest království nebeské zrnu hořčičnému.
(Mat. 13, 31.)

Viděli jste hořčičné zrnko? Není větší než mák a přece z něho vypučí bylina, která dorůstá v Palestině několika metrů. Na jejích četných větvích sedají se zálibou ptáci a živí se jejími olejnatými plody.

K takovému semínku přirovnal Spasitel i svoji církev. Byla tak nepatrnou, s počátku čítala jen dvanáct členů. Ale zahřívána teplými paprsky Boží lásky rozrostla se v mohutný strom a dnes není na světě národa, kde by neměla přívrženců.

To je myšlenka, kterou chtěl pověděti Kristus tímto podobenstvím. Můžeme mu však rozuměti také jinak. Víra každého z nás byla kdysi též malým semínkem, ale měla mohutněti do šíře i hloubky. Bylo tomu tak opravdu? Nemusíme spíše lkáti, že naše náboženské poznání zakrnělo a s ním se ztrácela i víra? To mi vnuká předmět dnešního kázání. Chci k vám promluviti o potřebě, abychom své náboženské vědomosti více a více prohlubovali; učiním to ve dvou dílech: předně si všimněme důvodů, které nám k tomu radí, potom se ohlédneme po způsobech, jak to dělati.

I. Proč máme své náboženské vědomosti stále prohlubovati? Odpověď se zdá samozřejmou a přece zkušenost dokazuje, že většina katolíků by ji neuhodla.

Žádá toho především vývoj, jaký nutně prožíváme. Svatý Pavel napsal kdesi (1. Kor. 13, 11) hluboká slova: »*Když jsem byl dítkem, mluvil jsem jako dítko, smýšlel jsem jako dítko; když však jsem se stal mužem, odložil jsem, co bylo dětinské.*« Je to nutný následek našeho vzrůstu. Malé dítě není schopno rozuměti řeči dospělých, proto mu všechno podáváme dětským způsobem; není to ještě pevný pokrm, je to jen jakási kašička. Teprve později smíme mu předložiti celou pravdu a nemusíme se báti, že nás špatně pochopí. Proto je posíláme napřed do obecné školy, teprve později smí postoupiti na měšťanku, na gymnasium, na universitu. Tímto ponenáhlým vývojem se původní dětské poznatky prohlubují, rozšiřují, mohutní a rostou.

Co platí o vědách pozemských, mělo by platit i na poli náboženském. Dítě není ani schopno pochopiti celou krásu a hloubku pravd náboženských; proto mu je přizpůsobujeme. A ještě jednu vadu má takové vyučování; dítě poznává jednotlivé pravdy, ale nechápe jejich vzájemné souvislosti. Abych užil známého obrazu: má stavební kamínky, ale nedovede z nich sestaviti ještě budovu.

S takovými vědomostmi, dosud neucelenými, kouskovitými odchází dítě do života. Kdyby se rozvíjelo, kdyby se dále nábožensky vzdělávalo, mohla by se i jeho víra rozrůsti v nádherný strom a vydávati bohaté ovoce. Bohu budiž žalováno, bývá tomu právě naopak. Katechismus se odloží, kázání se počne zanedbávati, po náboženské knize se ani nesáhne. Ubohý stromek víry zakrňuje a slábne. V takovém stavu jej zastihnou rozhodná léta dospívání, léta, kdy přestává slepá dětská víra a stále rozhodněji se hlásí rozum. Představte si nerovný boj mezi vírou a vědou v takové duši. Na jedné straně netušené pokroky přírodních věd, naproti tomu mlhavé, dětsky ubohé poznatky náboženské, které se stávají časem ještě mlhavější, protože tolik zapomínáme.

Budete se ještě diviti, že v takové duši zakrnělý stromek víry úplně uvadá? V nejlepším případě rozplyne se náboženství v jakousi mlhu, která naplňuje duši. Potom jsou možné takové obrázky:

Můj známý bydlel o prázdninách ve vile, jejíž majitelka byla občansky rozvedená a chystala se k novému občanskému sňatku, ačkoli její první manžel dosud žil. Můj přítel vyslovil nad tím své podivení a tázal se paní, je-li katoličkou. Dostalo se mu takové odpovědi: »Já jsem dobrá katolička. Já sice do kostela nechodím, ale každý den ráno při vstávání řeknu: »S Pánem Bohem«[1]) — Jiný obrázek. Psal mi otec, který nechce dovoliti dítěti, aby chodilo v neděli do kostela: »Já i moje manželka jsme hluboce nábožensky založení; ale místo kostela modlíme se raději ve volné přírodě.« Tedy: dobrý katolík a člověk hluboce nábožensky založený, a při tom žije v občanském sňatku. Dobrý katolík, ale v poslední vůli ustanovil, aby jeho mrtvola byla zpopelněna. Dobrý katolík, a již celá léta nebyl u zpovědi, ač mu to církev nařizuje pod těžkým hříchem o každých velikonocích!

To je několik obrázků, tak smutných, že by člověk nad nimi zaplakal. Nechcete-li klesnouti také tak hluboko, zdokonalujte svoje náboženské poznání, rozvíjejte svou víru aspoň tak, jak pokračuje váš tělesný vývoj!

Ke hlubšímu studiu náboženství měla by nás vésti ještě jiná okolnost. Kdo svoji víru dobře zná, dovede si jí také vážiti.

Přemýšleli jste již o tom, proč tolik katolíků se za svou víru stydí? A proč tak málo se jich odváží zastati se svého náboženství, bylo-li napadeno? Nemyslete, že je to po každé zlá vůle. Nejčastěji to bývá jen bázeň; bojí se promluviti, protože svou víru neznají, protože nevědí, co by řekli na její obranu. Jak docela jinak jednají mužové a ženy, kteří znají své nábo-

---

[1]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1936; II, 290.

ženství. Jejich víra není hromadou kamení; jejich víra je nádhernou stavbou, ve které vše spolu pevně souvisí, kde jedna pravda plyne důsledně z jiné, ani jednu nemožno vynechati, aby nepovstala mezera. Proto již tolik jinověrců stalo se katolíky, jakmile poznali lépe naši víru.

Na protestantské universitě v Cambridge přednášel dějiny proslulý prof. Robert Bord. Byl sice oblíbený a na jeho přednášky docházelo mnoho posluchačů. Po jedné hodině přistoupila k němu studentka a pravila: »Pane profesore, co jste dnes přednášel o katolicismu, jest úplně nesprávné. Naše církev učí pravému opaku. Já sama jsem katoličkou, proto jsem si svou věcí jistá.« Slova odvážné dívky uvedla profesora do trapných rozpaků; slíbil však, že celou otázku ještě jednou prostuduje. Bez odkladu dal se do práce, a nevěřil svým očím. Stále jasněji poznával krásu katolické církve a jalovost všeho, čemu až dosud věřil. Stal se katolíkem, opustil universitu a počal studovati na kněze.[1])

Za katolickou víru se stydí jen ten, kdo ji nezná; čím hlouběji vnikneme do jejích tajů, tím upřímněji si ji zamilujeme, tím více si jí budeme vážiti.

A ještě jeden prospěch nám přinese hlubší poznání našeho náboženství; budeme podle jeho zásad snadněji žíti.

Všimněte si někdy v neděli naší mládeže v kostele. Uvidíte bolestné zjevy. Začala mše svatá, ale mnozí se ještě baví, někteří nepokleknou ani při pozdvihování, tak tak že se ještě pokřižují. Proč, myslíte, že to dělají? Chtějí snad potupit náboženství? Ani zdaleka. Příčinou všeho je náboženská nevědomost. Takový hoch nebo dívka nemá ani potuchy, co se děje na oltáři. Kdyby si uvědomili, že jen několik kroků před nimi je všemohoucí Tvůrce celého světa, věřte mi, padli by na obě kolena.

Jiný obrázek, ještě smutnější. Celá obec o ní věděla, že si pomohla. Šla ke zpovědi, na otázku knězovu všecko zapřela. Cestou domů se tím ještě chlubila. Povězte mi: bylo by to možné, kdyby si byla ona žena uvědomila, co je to zpověď? Nezpovídáme se knězi, zpovídáme se samému Bohu; kněz je tu jen jeho viditelným zástupcem. Proto říkáte: »Zpovídám se Bohu všemohoucímu ... a vám, otče duchovní, na místě Božím.«

Oč upřímnější byl by náš katolický život, kdybychom znali lépe své náboženství! S větším porozuměním bychom se modlili a s větší úctou přijímali svaté svátosti; ubývalo by hříchů, rostly by ctnosti.

Proto znova pravím: studujme své katolické náboženství! Nebojte se, církev vám v tom nebude brániti, nemá, co by

---

[1]) Oberhammer: Beispiele aus dem Leben, Innomostí, 1931, 132.

před vámi skrývala nebo čeho by se bála. Ustavičný náboženský pokrok vyžaduje náš lidský vývoj; čím lépe poznáme své náboženství, tím více si ho budeme vážiti a tím svědomitěji budeme podle něho žíti.

II. Chcete věděti, jak toho dosáhneme, jak své náboženské vědomosti rozšíříme? Hlavně vám doporučuji tři prostředky.

Kdysi jsem četl v evangeliu sv. Jana (7, 17) slova Pána Ježíše: *Bude-li kdo chtíti vůli jeho (=Boží) činit, pozná o tom učení, je-li z Boha.«* Přiznám se vám, že mne ta slova poprvé překvapila. »Chce-li kdo poznati pravdu mého učení, ať plní napřed vůli Boží!« Teprve při podrobnějším rozjímání jsem si uvědomil jejich hlubokou moudrost; zbožný život jest opravdu prvním prostředkem, chceme-li vniknouti hlouběji do tajů sv. náboženství a poznati lépe jeho krásy. Kdo jest oddán hříchu, nemá chuti, aby se přibližoval k Bohu a Bůh jen nerad mu dává svoje světlo. Proto čteme v knize Moudrosti (1, 4): *»Do zlovolné duše nevejde (Boží) moudrost, aniž bydliti bude v těle poddaném hříchu.«* Proto připravuje-li kněz někoho ke vstupu do katolické církve, radí mu na prvním místě, aby se chránil hříchu. Tím ukáže nejlépe svoji dobrou vůli a takové duši zjevuje se Bůh nejraději.

Zbožný život sám o sobě by ještě nestačil; třeba hledati poučení a nejdůležitějším pramenem náboženského prohloubení bývá kázání. Již často jsem slyšel stesky, jak ubývá zbožných posluchačů a nedivím se tomu. Není lásky ke kázání, kde se zahnízdila láska ke hříchu. To vám nepravím já, to vám praví sám Ježíš Kristus. Rozvažte si dobře jeho slova: *»Každý zajisté, kdo činí zlé, nenávidí světla a nejde ke světlu, aby nebyly usvědčeny skutky jeho«* (Jan 3, 20). Rozumíte dobře Pánu Ježíši? Mluvil právě o lidech, kteří se vyhýbali jeho slovům a nechodili na jeho kázání. Proč? Protože náboženské pravdy byly jako slunce, které prozařovalo jejich duši a zjevovalo jim jejich ubohost. Snad vám řeknou: »Nedovím se tam nic nového.« Nevěřte jim! Právě na kázání by se dověděli mnoho nového, před čím až dosud zavírali oči. Poznali by svoji hříšnost, svoji duševní hanbu, styděli by se sami před sebou. Proto prchají před kázáním jako zloděj prchá před denním světlem. »Nedovím se tam nic nového« — a přece bychom je uvedli do velikých rozpaků, kdyby nám měli vyložiti náboženskou pravdu, o které mluvil kazatel.

Ani kázání samo nepostačí, proto třeba zbožné četby. O mnohých otázkách nemůže mluviti kněz s kazatelny, protože by mu mnozí nerozuměli, mnozí se snad i pohoršili. V kázání obrací se kněz k celé osadě: k mladým i dospělým, k dětem i starcům. V takových bodech je nejlépe hledati poučení v dobrých knihách.

Dobrou knihou nemyslím tu romány, ani kdyby je napsali spisovatelé katoličtí. I o takových knihách platí často slova: »Není všecko zlato, co se třpytí.« Kolikráte byl bych poklekl před takovým »katolickým« spisovatelem a pro lásku Boží ho prosil, aby nemařil ovoce vykupitelské smrti Ježíšovy a odložil pero, které již dalo tolika prostým duším pohoršení.

Mluvím-li o dobré knize, mám dnes na mysli docela jiné spisy. Je to především Písmo svaté, nebo jak říkali naši zbožní předkové, Bible. Škoda, že tato svatá kniha zmizela z našich rodin skoro úplně! A přece by byla náprava tak snadná, protože »Dědictví svatojanské« (Praha IV-58) vydalo pěkné výtisky.

Druhou knihou, kterou bych zase viděl rád ve vašich rukou, je katechismus, řekněme lépe, výklad katechismu. Vím, že mnozí touto knížečkou pohrdají a za ni se stydí; ukazují jen, jak málo ji pochopili. Čtěte životy katolických světců a světic a rozněcujte se jejich zářným příkladem! Rozjímejte umučení Spasitelovo a učte se na něm poznávati velikou zlobu hříchu!

Také do naší duše zasadil na kříži svatém Pán Bůh hořčičné semínko víry a vroucně si přeje, aby se rozvilo v nádherný strom. Neudupávejme je hříšným životem, neubíjejme je nevšímavostí a netečností! Právě naopak. Zalévejme je dalším studiem svého náboženství, zahřívejme je pečlivou láskou, a dožijeme se blahého ovoce. Již na světě stane se nám sv. víra nevysychajícím pramenem štěstí a útěchy; největší odměny dostane se nám teprve po smrti. Čím lépe jsme poznávali Boha na světě, tím vroucněji ho budeme milovati v nebi a tím hlouběji dá nám nahlédnouti do své nekonečné krásy. Amen.

O ZÁVISTI

Reptali proti hospodáři.
(Mat. 20, 11.)

Vzpomeňte si ještě jednou na hlavní osoby dnešního evangelia. Na hospodáři, kterým je vlastně sám Pán Bůh, obdivujeme nekonečnou dobrotu, s jakou odměňuje každého, kdo pracoval v jeho službách. Obyčejně dává mnohem více, než zasluhujeme. U dělníků nás bolestně zaráží jejich závist; nepřáli druhům ani kousek chleba, který si vydělali.

Závist! Jedna z nejčastějších chyb lidského srdce. Slavný kazatel Abraham a Sancta Clara pravil kdysi svým posluchačům: »Na ostrově Maltě není hadů, na Sardinii není vlků, v Německu není krokodilů, ale na celém světě nenajdete místečka, kde by nebylo závisti. Málokdy se najde srdce, v němž by se aspoň občas neozvala tato nectnost. Není sebemenší zahrádky štěstí, aby se před její brankou nezastavil nějaký závistivec a jedovatě nehleděl na její růže a slunečnice. Na venkově si lidé závidí polnosti, v malých městech si závidí šaty, ve velkých městech stojí aspoň se závistí před výkladními skříněmi.«[1]) Až potud onen kazatel.

Zamysleme se dnes nad tímto smutným zjevem a věnujme jedno kázání i této osudné chybě! Ututláváním nepolepšíme nikoho, smělý řez zachránil již mnohému život. Proto si odpovězme na dvě otázky: 1. Co jest to závist a 2. Proč se jí máme varovati?

I. Co je závist? Nemyslete, že všichni lidé to vědí dobře. Nepoučené duše vidí často závist i tam, kde jí vůbec není.

Všichni víme, že závist je jakýsi zármutek nad majetkem a štěstím druhého. Ale z majetku nebo štěstí bližního můžeme se podle sv. Tomáše Aqu. rmoutiti trojím způsobem, a přece to není po každé závist. Proto dejte dobře pozor, abyste mne správně pochopili a věděli, z čeho se máte ve zpovědnici žalovati.

Někdy se trápíme pro štěstí druhého, protože víme z bolestné zkušenosti, že ho zase zneužije proti nám a bude nám hleděti ještě více škoditi. Jistě by se toho neodvážil, kdyby nebyl tak bohatý a tolik nezávislý. Takový zármutek není závistí, není ani hříchem; přejeme přece bližnímu jeho štěstí, bojíme se jen sami o sebe. Proto čteme tolikrát v žalmech úpěnlivou prosbu: *»Přelom (Bože), rámě hříšníka zlovolného!«*

---

[1]) Soukup: Mluvil v podobenstvích, Olomouc, 1932, 491.

(Žalm 9, 36.) Ramenem nazývá Písmo svaté všecko, nač může člověk spoléhati: někdy je to majetek, jindy vlivné postavení, které zaujímá, ještě jindy jeho tělesná síla. Myslíte, že taková prosba jest opravdu proti vůli Boží? Nikdy. Poslyšte jen, jak na ni odpovídá nekonečně spravedlivý Bůh:

»Pro bídu nuzných a nářek ubožených
nyní povstanu — praví Hospodin,
zabezpečím je, zřejmě se jich ujmu.« Žalm 11, 6.)

Jindy vidíme, jak bližní právě pro svoje bohatství zapomíná na svoji nesmrtelnou duši a dopouští se hříchů, na které dříve ani nepomyslil. Dokud byl chudý, dokud musel počítati s každým krejcarem, rád se modlíval a chodil do kostela; jakmile zbohatl, přestala modlitba i nedělní mše svatá. Přeji-li takovému, aby opět pozbyl svého blahobytu, nezávidím mu jeho štěstí. Právě naopak; toužím po záchraně jeho duše, toužím po jeho pravém dobru. Prorok Izaiáš miloval vroucně svůj národ; ale když viděl, jak jeho blahyt ho svádí na scestí, jak pro své poklady zapomíná na Boha a slouží modlám, pronesl tuto modlitbu (2, 7 n.):

»Plno má v zemi stříbra a zlata
a není konce pokladům jeho;
plno má v zemi své koní
a nesčetné množství vozů.
(Proto) plná jest země jeho model,
koří se dílu svých rukou . . .
protož neodpouštěj jim!«

Takový zármutek nad štěstím druhého není tedy závistí; velmi často bývá ještě ctností.

Jindy však vidíme ve štěstí druhého závadu svého vlastního štěstí, proto mu je nepřejeme. To je pravá závist, to je již hřích. Tak záviděl Kain Boží požehnání svému bratru Abelovi, tak záviděli bratří Josefovi otcovu lásku. Proto jsme učili v katechismu, že závist je zármutek z přednosti nebo statku bližního, protože nechceme, aby nás předčil nebo se nám rovnal.

Tážeme-li se po hříšnosti takového zármutku, odpovídá nám katolická mravověda velmi jasně. Závidíme-li bližnímu jenom nějakou maličkost, na př. trochu lepší šaty, nebo není-li náš cit dobře uvážen, bývá jen hříchem všedním; závidíme-li mu opravdu štěstí, majetek nebo hodné děti, a činíme to vědomě a dobrovolně, dopouštíme se hříchu těžkého. A tento hřích bývá ještě bolestnější, nepřejeme-li druhému Boží požehnání, Boží lásku, Boží dary nebo jeho zbožnost. Proto čteme v Písmě svatém tolikrát slova: *»Zjevny jsou skutky těla: smilstvi, nečistota . . . závist . . . a věci jim podobné; o těch vám předpovídám, jakož jsem byl již předpověděl, že kdo takové věci dělají, království Božího nedojdou.«* (Gal. 5, 21.)

Ztráta nebe byla by již sama o sobě dosti velikou pokutou za tento hřích; ale Bůh trestá obyčejně závistivého již na tomto světě. Protože nepřál štěstí druhému, odnímá mu Pán i jeho vlastní štěstí. O tom se dovídáme z Písma svatého: »*Kdo chce chvatně zbohatnouti, a proto závidí jiným, neví, že přijde na něho nouze.*« (Přísl. 28, 22.)

II. Závist je tedy hříchem; proto si odpovězme na druhou otázku: Proč se jí máme varovati? Důvodů bych mohl vypočítati mnoho; omezím se na dva, všecky ostatní jsou v nich obsaženy.

Závist je nejpošetilejší vášní, které může lidské srdce propadnouti. Z každého hříchu má člověk aspoň nějaký prospěch, aspoň chvilkovou radost — ze závisti nemáme úplně nic. Opije-li se kdo, zapomene aspoň na chvíli na svoje trampoty; zloděj pomůže si aspoň na nějaký čas od bídy, která ho soužila. Co má ze svého hříchu závistník? Nic. Druhému neuškodil, sobě nepolepšil.

Povím vám o něm příklad; vypravuje o něm Jakub z Vitriaka. Jakýsi král dovolil dvěma sedlákům, že mohou požádati o jakoukoli milost, ale pod jednou podmínkou: kdo nechá druhého poprosit napřed a sám poprosí až na druhém místě, dostane dvojnásobnou dávku toho, oč žádal první. Tu byla dobrá rada velice drahá, protože jeden sedlák byl lakomec a druhý závistivý. Proto nikdo nechtěl prositi první: lakomec odmítal, protože chtěl dostati více, závistivý se zdráhal, protože nepřál druhému větší zisk. Král čekal již hezky dlouho, ale marně. Proto poručil závistivému, aby žádal první. Jistě byste neuhodli, ač prosil. Přáti si něco dobrého nechtěl; zemřel by závistí, že druhý toho dostal dvojnásob. Proto pravil: »Veliký králi, chceš-li mi prokázati milost, kterou můj soused dostane dvojnásobně, prosím, abys mi dal vypíchnouti jedno oko.«[1])

Je to legenda, snad se to ani nestalo, ale ukazuje nám celou nahotu tohoto hříchu. Závistivý raději uškodí sobě, jen aby nedopřál něco druhému; proto si dal vypíchnouti oko, aby jeho soused ztratil obě. A když vidí, že přes jeho závist bližnímu přibývá, trápí se a souží a užírá, nemůže ani oka zamhouřiti, nakonec ze všeho onemocní. Proto říkáme »bledá« závist. Jak osudná nemoc je kostižer! A právě k ní přirovnává Písmo svaté tuto nectnost. Proto tam čteme slova: »*Životem těla je zdravé srdce, kostižerem je však závist.*« (Přísl. 15, 30.)

Často závidíme, a nevíme, jak by nás Pán Bůh potrestal, kdyby nám dal, co nepřejeme druhému. Byla svatba, před kostelem plno lidí. Továrníkova dcera brala si bohatého ředitele banky. Konečně přisupěla auta a chrámovou lodí ubíral

[1]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1936; II, 431.

se k hlavnímu oltáři dlouhý průvod. Ona, krásná jako měsíc, na krku náhrdelník z drahokamů, a kostelem letělo šuškání, obdivování a hlavně závist. Takového zazobance si bere, ta se bude míti.

A zatím pokleká před oltářem nevěsta a z jejích očí se derou slzy. Marně se snaží je potlačiti. Její zuby zatínají se do rtů, aby hlasitě nevykřikla, aby nezaúpěla bolem trýzněného mladého srdce, které v tu chvíli se musí zříci svého snu, svého štěstí, své opravdové lásky. Třesoucím se hlasem odříkává slova snubní formule, a když pak jde od oltáře a vidí nejedno chudé děvče, tu ona závidí, závidí svým chudým družkám, že smějí voliti podle svých srdcí, podle své lásky — zatím co ona musela pro majetek a pro peníze zaprodati své štěstí.[1])

Závist není jen hříchem nejpošetilejším, je také hříchem nejzhoubnějším, protože je matkou tolika jiných hříchů. Chcete znáti aspoň některá jména jejích dítek? Ze závisti se rodí křivé posuzování a podezřívání, pomluva a na cti utrhání, nenávist bližního, radost, když se mu vede špatně, zármutek, daří-li se mu dobře. Závistivý je schopen opravdu každého hříchu. Víte, kdo prolil na světě první krev? Byl to Kain, který záviděl bratrovi Boží požehnání. Právě na tomto odstrašujícím příkladě vidíme nejlépe hrozné následky závisti. Sám Bůh varoval Kaina: *»Proč se hněváš a proč klopíš hlavu? Budeš-li dobře činiti, zdaž se ti také nedostane odměny?* (Gen. 4, 6 n.). Mluvil nadarmo; Kain neustal, dokud bratrova krev nezbarvila zemi.

Závistivý obětuje i vlastní spásu, aby dosáhl svého cíle. Ve třetím století žil v severní Africe Tertullian. Mohl býti po všecky doby jasnou ozdobou církve. Psal ohnivé obrany proti útokům pohanů i kacířů. Byl mužem bezúhonných mravů a velmi přísného života. Často se postil a mnoho se modlil. Uměl přemáhati své vášně. Jenom jednu nepřemohl, závist. Toužil po prvním místě v církvi; protože je dostal druhý, odpadl od víry a zradil Krista.[2]) Proto nazýváme závist hříchem ďábelským; o něm praví Bible (Moudr. 2, 24 n.): *»Závistí ďáblovou přišla smrt na svět a napodobují ho ti, kdo mu patří.«*

Závist je tedy zármutek z přednosti nebo majetku bližního, protože nechceme, aby nás předčil nebo se nám rovnal. Je hříchem nejpošetilejším, protože ještě nikomu neprospěla; je hříchem nejzhoubnějším, protože je matkou tolika jiných pádů. Kdo závidí, řídí se příkladem zlého ducha; proto nevejde do království nebeského. Chraňme se tohoto jedu, který by jistě otrávil celou naši duši. Přejme druhému a bude nám přáno! Amen.

[1]) Horák: Otčenáš, Praha, 1938, 51.
[2]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1936; II, 432.

TŘI ROZSEVAČI

Vyšel rozsevač, aby rozséval sémě své.
(Mat. 13, 5.)

Podobenství o rozsevači jest úplně jasné, vždyť nám je vyložila sama věčná pravda, Ježíš Kristus. Odpovídá na otázku, proč totéž učení Spasitelovo a tytéž sv. svátosti nepůsobí u všech lidí stejně. Vina není na církvi, jak se obyčejně říká, vina je na věřících. U někoho brání účinkům evangelia povrchnost; jejich srdce je jako veřejná cesta. Pro samý shon po novinkách nemají takoví lidé chvíli pokdy, aby si pravdy svaté víry promyslili a vyvodili z nich praktické důsledky. Ulpívají na povrchu, proto nenesou skoro žádného ovoce. U jiných brzdí zdárný rozvoj nestálost a náladovost. Při kázání hned vzplanou a prolévají slzy, ve zpovědi naslibují hory doly; škoda jen, že je to hořící sláma. Stačí malá obtíž, často jen pichlavá poznámka, aby na všecko zapomněli a všeho nechali. U jiných ubíjí každé lepší předsevzetí honba za rozkošemi a starost o bohatství. Počítají jen s tím, co nese tisíce; zapomněli úplně na slova Ježíšova: *»Co prospěje člověku, byť celý svět získal, život (věčný) však ztratil?«* (Mat. 16, 26.)

To je stručný obsah podobenství o rozsevači; o tom však mluviti nebudu. Dnes myslím na jiné tři rozsevače, kteří by mohli způsobiti ve světě zázraky, kdyby splnili svědomitě své poslání. Snad již tušíte, koho míním. Jsou to: 1. otec a matka v rodině; 2. kněz ve škole a na kazatelně; 3. dobrý příklad okolí, v kterém žijeme.

I. Prvním a pro celý život rozhodujícím rozsevačem božského slova jest otec a matka v rodině. Oba jsou důležití, ale větší úkol připadá matce. Často se na to zapomíná, jak zázračnou moc vložil Bůh do rukou rodičů. Platí-li kde přísloví: »Jablko nepadne daleko od stromu«, platí především v rodinné výchově. Jmenujte mi sebe více příčin, proč dnešní mládež pustne — jednu nepopřete nikdy. Měli bychom lepší děti, kdyby všichni otcové a matky plnili svědomitě svou náboženskou povinnost.

První učitelkou náboženství má býti po vůli Boží matka. Jen ona dovede najíti nejlepší slova; proto tyto dojmy zarývají se do dětské duše nejhlouběji a nevymizí z ní nikdy.

Bylo to ve škole. Mluvil jsem k dětem, aby nikdy nezapomínaly na svoje denní modlitby. V tom se hlásila jakási drobná ručka.

»Co chceš, Aničko?«

»Prosím, vždyť to není ani možné, abychom zapomněli na ranní a večerní modlitbu.«

»Jak to?«

»Prosím, s námi se modlívá vždycky maminka a ta by ani nedovolila, abychom zapomněli.«[1])

Snad, dítě, ani netušíš, jakou chválu jsi povědělo o své matce; škoda jen, že tak nemohou mluviti všude.

Proto vidíme zajímavý úkaz. Jako známe rodiny zlodějské, rodiny opilců a rodiny zločinecké, tak mluvíme zase o zbožných rodinách, o kněžských rodinách, o svatých rodinách. Ano, svaté matky odchovaly církvi i svaté děti. Poslyšte aspoň o jedné; rodina sv. Basila darovala církvi sedm světců. Jsou to: jejich babička sv. Makrina Starší, otec sv. Basil Starší a matka sv. Emmelie. Z jejich desíti dítek uctíváme na oltáři sv. Basila Velikého, sv. Řehoře Nysenského, sv. biskupa Petra a sv. Makrinu Mladší. A nemyslete, že tak bylo jen v dobách dávno minulých, je tak dodnes. Rodina Vaughanová měla 19 dětí; ze 14 synů zasvětilo se jich šest službě oltáře, všech pět dcer stalo se řeholnicemi. V moravském Protivanově žila zlatá panímáma Kolísková, která darovala církvi šest kněží; v sousední Bukové byli manželé Kolářovi; ze šesti dětí obětovali čtyři syny stavu kněžskému. Již tato jediná okolnost nám dokazuje ducha, jaký v nich panoval: *»Po ovoci jejich poznáte je ... Nemůže strom dobrý nésti ovoce špatné, ani strom špatný přinášeti ovoce dobré«* (Mat. 7, 18n).

A ještě na jednu okolnost chci vás upozorniti. Otcové a matky, dobře si jí všimněte, týká se na prvním místě vás samých. Mysleme si dvě rodiny, v každé měli jednoho syna. V první rodině prozařovalo náboženství celou výchovu dítěte, ve druhé se hledělo jen na bohatství. Povězte mi nyní: Který syn osladí více stáří svých rodičů? Ten, kterému odkázali tisíce, ale bez náboženství, či ten, kterému proniklo až do duše Boží přikázání: »Cti otce svého i matku svou?« A když obojí rodiče zemrou, které dítě bude klečeti častěji na jejich hrobě a modliti se o jejich spásu? Myslíte, že to, které zdědilo bohaté peníze? Denní zkušenost by vás usvědčila z omylu. Na nic nezapomenou děti tak snadno, jako na majetek, který jste jim nahospodařili.

II. Druhým rozsevačem božského semene j e k n ě z. Také jemu platí slova, která pověděl Spasitel apoštolům: *»Jděte a učte všecky národy!«* (Mat. 28, 18). A je to povinnost tak vážná, že apoštol Pavel mohl napsati: *»Káži-li evangelium, nemám se čím chlubiti, vždyť jest to pro mne nutností, neboť běda mně, nebudu-li kázati«* (1. Kor. 9, 16).

Škoda jen, že lidé dovedou udělati knězi tuto těžkou po-

---

[1]) Horák: Otčenáš, Praha, 1938, 33.

vinnost skoro nesnesitelnou. Vypravoval mi kněz: Mluvil jsem k dětem ve škole o bolestném utrpení Spasitelově a jeho slavném zmrtvýchvstání. Vložil jsem do svých slov celou lásku své duše; proto jsem ani nepozoroval, že jeden z mých malých posluchačů sebou nepokojně vrtí. Konečně jsem si toho všiml:

»Co je?«

Žák povstal a jeho oči zlověstně plály, když pravil: »Co jste nám nyní vykládal, byla samá lež, Kristus nevstal z mrtvých.«

»Jak to?«

»To nikdo nedokáže, aby vstal z mrtvých.«

»Ale vždyť on byl Syn Boží, a tolik mrtvých vzkřísil před tím — vzpomeň, mládence Naimského, dceru Jairovu, svého přítele Lazara.«

»To je také samá lež, slova pravdy na tom není. Kristus byl lhář a podvodník, a vy jste také lhář a podvodník, a co vykládáte, je samá bajka a samá lež.«

Po těchto slovech podíval jsem se na ostatní děti. U většiny dětí četl jsem v očích hrůzu a bol nad takovým snížením Krista, ale jinde prozrazovala očka zrovna pekelnou radost: »Ten mu dal!« A duší mi táhla Kristova slova: *»Kdo by pohoršil jednoho z maličkých těchto, kteří ve mně věří, tomu bylo by lépe, aby mlýnský kámen zavěšen byl na hrdlo jeho a on pohroužen byl do hlubiny mořské«* (Mat. 18, 6).[1])

V našich vesničkách nezažije dosud kněz tak smutný případ ve škole; ale čeho bývá svědkem, je mnohdy ještě bolestnější. Zasévá, ale cizí ruka ničí všecku jeho práci a velmi často to bývá ruka otcova i ruka matčina. Kněz vyloží dětem, jak jsou povinny choditi do kostela na celou mši svatou — ale již příští neděli vidí účinky svého slova: ten musel pásti, druhého poslala matka do města, aby tam něco koupil, třetí nesl něco přátelům. Ještě zhoubněji působí poznámky, které dítě doma zaslechne: Ti by si toho naporoučeli. — S tím nepřijdeš nikam. — Jemu se to pěkně mluví, když nemá rodinu. — Co se míchá do věcí, kterým nerozumí. A v duši dítěte vzniká pomalu přesvědčení, že kněz tak mluviti musí, ale jeho slova že netřeba bráti na lékařské vážky.

Ani na kazatelně nedaří se knězi o mnoho lépe. A nedivím se, jsou-li slabší povahy pokoušeny, aby všeho nechaly a nemluvily.

Někdy dostoupí lidská zloba takové výše, že spravedlivý Bůh trestá na místě. Redemptoristé konali kdysi sv. misii v jihoitalském městě Birongi. To nebylo po chuti tamnímu notáři Felixi Nurdolovi. Najal několik dětí, které měly pískáním rušiti řeči misionářovy. Když to nepomohlo, tropil si druhého

---

[1]) Horák: Otčenáš, Praha, 1938, 11.

dne veřejně posměch z kázání o smrti. Pojednou hlasitě vykřikl a skácel se mrtev k zemi.[1])

Takové případy jsou na štěstí výjimkami; co bolívá kněze ještě více, bývá netečnost, nevšímavost tolika katolíků ke kazateli.

U mnohých se projevuje tím, že na kázání vůbec nejdou. Jak by vám bylo, drazí křesťané, kdybyste někomu přichystali dárek, který vás stál hodně práce a hodně starostí; chcete ho překvapiti, ale s bolestí vidíte, že o vás nestojí? Jako kdyby vás polil studenou vodou. A tuto bolest zakouší mnohý kněz neděli co neděli. Svědomitě se připravoval na kázání, snad mu věnoval celý týden, a když vystoupil na kazatelnu, vidí před sebou prázné lavice. Mládež a mužové, které by tak rád viděl kolem sebe, opět nepřišli. Všecka práce byla zase nadarmo, jeho zrní nevzejde nikdy. Drazí křesťané, mnoho lidí zapomíná, že i kněz má srdce, srdce, které touží aspoň po uznání a po vděčnosti.

Jiní přijdou na kázání, ale již dávno zapomněli, co řekl Kristus o kněžích: *»Kdo vás slyší, mne slyší, ale kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá«* (Luk. 10, 16). Vyslechnou slova knězova, snad je i zkritisují, aby se také jimi řídili, ani je nenapadne. A přece pravil apoštol Pavel: *»Nikoli posluchači zákona jsou spravedliví u Boha, nýbrž činitelé zákona budou uznáni za spravedlivé«* (Řím. 2, 13). A ještě rozhodněji se vyslovil o takových katolících sám Spasitel: *»Každý tedy, kdo slyší tato má slova, ale nekoná jich, bude jako muž pošetilý, jenž postavil dům svůj na písku. I spadl příval, přišly řeky, zavály větry, a obořily se na ten dům. I spadl a pád jeho byl veliký:«* (Mat. 7, 26n). Viděli jsme to po první světové válce, kdy u nás odpadly tisíce od katolické víry. Jejich duchovní budova stála na písku, proto neodolala, rozpadla se.

III. Důležitým rozsevačem jsou otec a matka v rodině, ještě důležitějším je kněz ve škole a na kazatelně, nejdůležitějším je dobrý příklad, který dáváme svému okolí. Proč pravím, nejdůležitější? Protože tak můžeme kázati všude, protože tak zasáhneme i toho, kdo do kostela ani nevkročí, protože dobrý příklad je mnohem účinnější než krásné kázání. Nemohu v krátké promluvě vyčerpati všechno; omezím se na několik myšlenek.

Dobrý příklad je především důležitý v rodině. Již sv. Pavel radil křesťanům v Korintě: *»Má-li která žena věřící muže nevěřícího (pohana), a ten svoluje bydliti s ní, nepropouštěj muže; neboť muž nevěřící posvěcen jest (často) skrze ženu věřící.«* (1. Kor. 7, 13n). Proslulý generál stal se ke konci svého života horlivým katolíkem a plnil vzorně své náboženské povinnosti. Jeho bývalí přátelé ho ani nepoznávali. Kdysi se ho

[1]) Kneller: Strafgerichte Gottes,[3]) Mohuč, 1913, 14.

tázali po příčině takové proměny a generál vypravoval: »Po návratu z války dal mi Bůh hluboce zbožnou manželku. Vážil jsem si její víry, ale sám jsem podle ní nežil. Nikdy se mnou nemluvila o Bohu, a přece jsem na jejím obličeji po každé poznal, že se modlila. Když byla u sv. přijímání a vrátila se domů plná pokoje, lásky a trpělivosti, zdálo se mi, jako bych viděl anděla. Celý její zjev mne k sobě vábil neodolatelně. Pojednou zmocnila se mne touha ctíti Boha právě tak, jak to dělala ona. Proto jsem ji prosil, aby mne zavedla k svému zpovědníkovi. Pod moudrým vedením tohoto kněze a s milostí Boží stal jsem se tím, čím jsem, a to mne dělá tak šťastným a spokojeným.«[1])

Katolické manželky! Vidíte-li, že váš muž začíná zapomínati na Boha, nevyčítejte mu to, ani s ním o Bohu nemluvte; tím byste ho jen dráždily. Zato hleďte, abyste byly celými katoličkami a při tom něžně milujícími manželkami; tomuto kouzlu podlehne muž dříve než sebe silnějším slovům.

Dobrý příklad nemáme dávati jen doma, ještě účinnější je na veřejnosti. Vypravoval mi známý kněz:

Bylo to večer a pražskými ulicemi uháněla elektrika. Ve voze byla pestrá společnost, mladí i staří, prostí i lepší, jak to již bývá. Jedeme Spálenou ulicí. Nikdo si ani nevšimne, kde jsme. Jen jakási slečna zadívá se oknem ven a pak její ruka činí znamení svatého kříže.

Její soused udiveně na ni pohlédne, pak se zahledí ven i on a jeho ruka pozvedá klobouk. Domyslel se, že jsme jeli vedle kostela sv. Trojice. A pak vůz zahýbá do Národní třídy a uhání dále. A u Voršilek zase — znamení kříže, zvednutí klobouku, ale již ne jednoho. Přibylo několik nových.

A vůz uhání dále, přes Vltavu na Malou Stranu. A když jsme jeli kolem Pražského Jezulátka, nebylo ve voze již takřka nikoho, kdo by nebyl pozdravil v duchu Boha ve svatostánku.[2])

Ovoce jediného dobrého příkladu! A božský Spasitel jistě žehnal nebojácné dívce; ale nejkrásnější odměnu jí ponechal až na věčnosti. Sám přece slíbil: *»Každého tedy, kdo mne vyzná před lidmi, vyznám i já před Otcem svým, jenž je v nebesích«* (Mat. 10, 32).

Věřte mi, bylo by na světě mnohem lépe, kdybychom všichni dávali dobrý příklad a žili vzorně po katolicku. A to je naše svatá povinnost podle slov Ježíšových: *»Tak svět světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré a velebí Otce vašeho, jenž je na nebesích!* (Mat. 5, 16).

Nejlepším rozsevačem božského učení zůstane vždycky Pán Ježíš, ale ani my nemáme býti neteční. Je to pro nás ve-

---

[1]) Kneller: Das fünfte Gebot Gottes, Mohuč, 1907, 377.
[2]) Horák: Otčenáš, Praha, 1938, 19.

liká čest, že smíme pomáhati, aby se šířilo po světě Boží království. Tuto povinnost mají především rodiče. Jejich polem jsou srdce dítek, které jim svěřil Bůh. Rozsevačem je i kněz ve škole a na kazatelně. Snažme se, abychom mu tuto povinnost nedělali příliš těžkou. Proto choďme rádi na kázání a řiďme se svědomitě jeho dobrým slovem. Hleďme však pracovati i sami a svým dobrým příkladem buďme dobrou vůní Kristovou. Ukazujme celým životem, že nepřijímáme nadarmo svaté svátosti. Snad ani netušíte, kolik dobra tak můžeme způsobiti. Naše tělo bude již práchnivěti v hrobě, ale dobré slovo, které jsme promluvili, dobrý příklad, který jsme dali, poroste na světě dále a rozmnoží jednou naši věčnou slávu. Amen.

VÍRA V TAJEMSTVÍ

Pane, ať vidím!
(Luk. 18, 42.)

Zdravý člověk ani nechápe, jaké dobrodiní mu prokázal Pán Bůh, že vidí. Teprv, když oslepl, poznává, co ztratil. Vojenský kněz vypravuje: Bylo to ve světové válce, v červnu 1915. Přišel jsem do polské nemocnice v Radymně. Na lůžku ležel 25letý muž, kterému vyrazil granátový úlomek obě oči; ubožák dosud nevěděl, že oslepl. Proto mnou hluboce otřásla jeho otázka, proč je tato noc tak dlouhá, a opravdu jsem nevěděl, jak mu pověděti, co se stalo.[1]) Proto se nedivím, že slepec v evangeliu nedal se okřiknouti mimojdoucími a tak hlasitě se dovolával milosrdenství Ježíšova.

Znám však jiné slepce, mnohem ubožejší, než byl žebrák u Jericha. A ku podivu! Nejenom necítí své slepoty, ještě se jí chlubí a posmívají se vidoucím. Jistě již tušíte, koho myslím. Jsou to nevěrci, jsou to lidé slepí pro nebeské světlo víry. Protože svého neštěstí nechápou, nikdy nevyjde z jejich úst prosba: *»Ježíši, synu Davidův, smiluj se nade mnou!«* (Luk. 18, 39), tím méně se sníží k pokornému doznání: *»Pane, ať vidím!«* Proto také nikdy neprohlédnou a upadnou do propasti, kterou jim nastrojil ďábel.

Žádný člověk není naprostým nevěrcem; mnohé pravdy našeho náboženství jsou tak jasné, že je musí uznati každý. Kamenem úrazu bývají hluboké pravdy, kterým proto říkáme tajemství víry. O těch chci k vám dnes promluviti. Dokáži vám, že jsou opravdu taková tajemství, a povím také důvody, proč jim máme přece věřiti.

I. Co rozumíme slovem tajemství víry? Již jsem se zmínil, že většina pravd náboženských je srozumitelná každému, pochopí je i dítě v obecné škole. Kdokoli má dobrou vůli a nezavírá úmyslně oči, pozná velice brzy, že svět nepovstal sám od sebe; jest Bůh, který všecko stvořil a všecko zachovává. Tomuto nekonečně svatému Bohu nemůže býti lhostejno, plní-li člověk jeho vůli, či šlape-li do bláta jeho přikázání. Proto i pohané si byli vědomi, že za své skutky budou odpovídati Bohu, který je buď odmění nebo potrestá.

Jiné pravdy našeho náboženství jsou však tak hluboké, že bychom jich sami nikdy nepoznali. Byly nám zjeveny Bohem, obyčejně v Písmě svatém. Ale i potom zůstávají pro nás nepochopitelnými, neproniknutelnými. Víme, co znamenají, ale nikdy jich nepronikneme. Jsou jako slunce, do kterého se také

[1]) Oberhammer: Beispiele aus dem Leben, Innomostí, 1931, 105.

nemůžeme zadívati, nechceme-li oslepnouti. Takovým pravdám říkáme tajemství víry; proto jsme se učili v katechismu: »Tajemství víry jsou Bohem zjevené pravdy, kterých nemůže žádný stvořený rozum ani poznati, ani pochopiti.«

Takovým tajemstvím víry je na př. nejsv. Trojice; kdybychom přemýšleli a hloubali sebe více, nikdy nepochopíme, jak může býti jeden Bůh, ale tři božské osoby. Takovým tajemstvím je pro nás Pán Ježíš. Víme, že byl Bůh a člověk v jedné osobě; jak si máme toto spojení představiti, zůstane pro nás povždy nepochopitelnou záhadou. Tajemstvím je velebná Svátost Oltářní. Věříme, že pod způsobou chleba je přítomen celý Kristus se svým tělem i duší, se svým božstvím i člověčenstvím; jak může býti v malé hostii, jak může býti současně v tolika svatostáncích, nevyložíme nikdy. Tu opravdu nezbývá, než pokleknouti zbožně na obě kolena a zvolati slovy oblíbené kostelní písně:

»Věřím vše, co hlásal světu Kristus Pán, v němž je základ pravdy lidstvu všemu dán.«

Vím dobře, že mnoho lidí popírá taková tajemství; ani netuší, jak velice tím snižují Boha. Bůh by přestal býti Bohem, kdybychom ho mohli plně pochopiti. Proto o něm napsal apoštol Pavel: *»Přebývá ve světle nepřístupném, jehož nikdo z lidí neviděl, ba ani viděti nemůže«* (1. Tim. 6, 16). Náš Bůh jest opravdu sluncem, do kterého se nesmí zahleděti nikdo, nechce-li oslepnouti. Proto jsem řekl: Kdybychom my, ubozí lidé mohli pochopiti Boha, přestal by býti Bohem. Proto volá na jiném místě tentýž apoštol: *»Ó hlubokosti bohatství a moudrosti a vědomosti jeho! Jak nevyzpytatelné jsou soudy jeho a nevystihlé cesty jeho!«* (Řím. 11, 33).

Chcete se ještě jinak přesvědčiti, že jsou nad námi věci, kterých nikdy nepochopíme? Apoštol Pavel byl tak šťasten, že ještě za svého života směl spatřiti nebe. Když se ho učedníci tázali po jeho krásách, neodvážil se jediného slova; lidskou řečí je nemožno vylíčiti blaženost věčnou. Proto vyznal pokorně: *»Čeho oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské nevstoupilo, to Bůh připravil těm, kteří ho milují.«* (1. Kor. 2, 9). I Pán Ježíš mluvil o pravdách, kterých nikdy nepochopíme, kde nás může zachrániti jen víra. Proto pravil Nikodemovi: *»Jestliže jsem vám pověděl věci pozemské, a neuvěříte, kterak uvěříte, povím-li vám věci nebeské?* (Jan 3, 12). »Pozemskými« věcmi nazval pravdy evangelia, které můžeme rozumem ještě pochopiti; »nebeskými« věcmi jsou tajemství, kterých náš rozum nechápe.

II. Jsou tedy tajemství víry, ale mnoho lidí je popírá; všimněme si, proč jim máme přece věřiti.

Znám dobře námitku, kterou moderní člověk omlouvá svoji nevěru: »Rád bych věřil, ale nemohu. Bůh mi dal přece oči, abych jimi hleděl, dal mi rozum, abych přemýšlel. Proto:

čeho nevidím, čeho nechápu, to nemohu míti za pravdu, tomu nemohu věřiti:«

Kdyby tato slova pronesl někdo před sto lety, mohli bychom ho ještě omluviti; v naší době může je říci pouze veliká nevědomost nebo veliká pýcha. Právě moderní věda nám dokázala, že žijeme takřka v samých tajemstvích; narážíme na ně při každém kroku. Učený George Claude byl kdysi nevěrcem: po dlouhých studiích doznal: »Prozkoumal jsem vesmír a na všech stranách jsem se setkával s pojmem nekonečna. Ať člověk počítá nebo bádá, pozoruje nebo váží, poznává nebo sní, i když se tomu brání, všude se mu vtírá, jen když upřímně hledá, ona bytost nadzemská, Bůh nekonečný, všemohoucí a nejvýš moudrý. Tak jsem přišel z nevěry k víře v Boha.«

Vraťme se však ke slovům, která jsem pověděl před malou chvilkou: Právě moderní věda nám dokázala, že takřka žijeme v samých tajemstvích. Povím vám to několika příklady; abyste mne snáze pochopili, vezmu je z obyčejného, všedního života.

Elektřina patří k nejobyčejnějším zjevům naší doby; nebude pomalu vesničky, kde by jí neměli. A jak neocenitelné služby nám prokazuje: osvěcuje naše příbytky a pohání četné stroje, elektřinou topíme i vaříme, elektřinou léčíme, ale i usmrcujeme. Těžko bychom si dnes představili moderní život bez elektřiny. A přece málokdo z lidí si uvědomuje, že elektřina je pro nás dosud naprostým tajemstvím. Podívejte se do nejučenějších knih a hledejte tam odpověď na otázku: Co jest elektřina? Nenajdete žádnou! Víme dobře, čím se elektřina projevuje; co je to, dosud nevíme. A k tomu její vlastnosti! Víte, že se pohybuje drátem rychlostí 300.000 km za vteřinu? Dovedete si to představiti? Představte si nyní, jak by vypadal směšně člověk, který by se postavil před elektrickou žárovku a opovážlivě volal: »Bůh mi dal rozum, abych přemýšlel; proto nevěřím, čeho nechápu.«

Jiný příklad. Skoro v každé rodině máte dnes radio. Stačí, abyste otočili knoflíkem a máte-li dosti silný stroj, zaslechnete kteroukoli stanici světa, ať v Evropě nebo v Asii, v Americe nebo v Australii. To je nám tak všední, že již o tom ani nepřemýšlíme; a přece je radio dosud tajemstvím, kterému nerozumíme a kterého nechápeme. Mluvíme o elektrických vlnách, které přenášejí v okamžiku lidský hlas do největších dálek — ale právě tyto vlny jsou tajemstvím, které si nikdy nepředstavíme, které nikdy nepochopíme. Je těchto vln kolem nás plný prostor a my jich necítíme, my jich nevnímáme, nemáme-li po ruce radio. Ať přijde moderní nevěrec a opakuje před přijímačem svoje směšné tvrzení: »Co nevidím, tomu neuvěřím.«

Vezměme ještě jiný příklad. Vložíme do země malé makové zrnko. Několik dní neb i několik týdnů nepozorujeme na záhonu žádné změny. Až jednoho dne jste svědky, jak ze

země pučí nepatrná bylinka, která roste a sílí a kvete a přináší několik makovic, a v každé je přes tisíc takových zrnek, jaké jste vložili na jaře do půdy. Co řídilo celý tento vývoj, je pro nás dosud tajemstvím a zůstane jím asi navždycky.

A nemusíme chodíti ani tak daleko; nechápeme ani to, co se děje v nás samých. Vzpomeňte jen na lidské srdce. Jistě netušíte, jak úžasnou práci vykoná za jediný den. Kdybyste jeho denní výkon přepočítali na práci, pozvedli byste do výše jednoho metru 87.000 kg čili devět plně naložených železničních vozů. A srdce koná tuto práci den co den po 50, 60 a 70 roků, bez přestávky a bez oddechu. I pevná silnice se opotřebuje, srdce nepotřebuje dílen, opravuje se samo. Ať jíme nebo spíme, jdeme nebo sedíme, utíkáme nebo plaveme, ať na to myslíme nebo ne, srdce odklepává si svoji práci ustavičně ve stejném taktu a každou minutu prožene krev třikrát celým tělem. To jsou zázraky, nad kterými žasne i moderní technika.[1])

Ano, žijeme opravdu mezi samými tajemstvími a věda nám odhaluje stále nová o nová. Je tomu potřeba veliké nadutosti, aby člověk se vzepřel Bohu a prohlásil: »Budu věřiti jen tomu, co pochopím svým rozumem:«

Proto se nedivím, že právě největší učenci, lidé, kteří nahlédli nejhlouběji do dílny Stvořitelovy, byli tak zbožně věřící. Anglický učenec Maxwel († 1879) složil si tuto modlitbu: »Všemohoucí Bože, jenž jsi člověka stvořil ke svému obrazu, dal mu nesmrtelnou duši, aby tě miloval a vládl tvým tvorům, nauč mne jíti po stopách díla tvých rukou tak, abychom svět podrobili své moci a náš duch se upevnil ve tvé službě. Dej, abychom tvou svatou pravdu tak přijali, abychom věřili v toho, jejž jsi poslal, aby hlásal pravdu spásy a dal odpuštění našim hříchům. Za to všechno prosím ve jménu téhož Pána Ježíše Krista.« A u Maxwella to nebyla jen prázdná slova; den co den modlíval se společně s celou rodinou a měsíčně přistupoval ke stolu Páně. Srovnejte s touto pokornou modlitbou velikého učence pyšná slova nevěrcova, který chce uznati jen to, co vidí, a jen to, co sám pochopí. Učenec prosí Boha o světlo, aby vnikal stále hlouběji do jeho díla; nevěrec světla nepotřebuje, po něm netouží. Plní se na něm bolestné slovo Ježíšovo: *»Světlo přišlo na svět, ale lidé milovali více tmu nežli světlo«* (Jan 3, 19).

Co jsem dosud pověděl, ukazuje velikou pošetilost člověka, který zamítá tajemství víry, protože jich nevidí a protože jich nechápe. Ale to není důvod rozhodující, proč máme věřiti i tam, kde lidským rozumem nechápeme. Hlavním důvodem je nekonečná Boží moudrost a Boží pravdomluvnost.

---

[1]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1935; I, 30.

Již pouhý rozum žádá, aby mladší věřil staršímu, nezkušený zkušenějšímu. Proto dítě věří otci, žák učiteli, i když se sám nemůže o pravdě jeho slov přesvědčiti; jenom člověk se odvažuje odepříti víru svému Bohu. A proč? Protože sám nechápe toho, co mu zjevuje nekonečně moudrý Bůh! Otcové a matky, jak by se vedlo vám, kdyby vaše dítě se řídilo touto pošetilou zásadou! Kdyby odmítalo všecko, čemu nerozumí a čeho dosud nechápe.

My lidé žádáme víru od druhých, a přece je možno, že se mýlíme. Nekonečně moudrý Bůh se mýliti nemůže. Proto říkával apoštol Pavel: *»Vím, komu jsem uvěřil«* (2. Tim. 1, 12). A bouří-li se někdy náš rozum, volejme pokorně se slepcem v evangeliu: *»Pane, ať vidím!«* (Luk. 18, 41) a dobrý Spasitel utiší bouři a zaplaší tmu, která nás hrozila pohltiti.

A ještě na jeden důvod bych rád upozornil; teprve z něho poznáte, jak je pro nás užitečné, že naše víra má také pravdy, kterých nechápeme. Celý náš život má býti přípravou pro věčnost; tu si máme nahromaditi zásluhy a ty si vykupujeme obětmi. Je to krásné, dáme-li Bohu něco ze svého majetku; ještě dokonaleji ho uctíváme, obětujeme-li mu své tělo, ať již postem nebo přemáháním různých pokušení; nejdokonaleji slouží Bohu ten, kdo mu dovede položiti na oltář i svůj rozum a svoji vůli. To děláme právě vírou v tajemství. Je snadno věřiti tam, kde všecko chápu; pravá bohopocta se projeví, skloním-li z lásky k Bohu rozum i tam, kde již nechápu. Kdyby všecky pravdy naší víry byly nám jasné jako slunko, neměli bychom za svou víru zásluh; věříme-li však v Boha i tehdy, kde náš rozum nechápe nebo jen nedokonale, budeme za to odměněni. Proto odpověděl tak krásně francouzský král, sv. Ludvík. Kdysi mu oznámili, že v zámecké kapli je viděti ve svaté Hostii Pána Ježíše. Nešel se podívati, jen řekl: »Ať tam jdou ti, kdo nevěří; já nechci přijíti o zásluhy své víry:«

Jsou tedy v naší víře i tajemství, jsou v ní pravdy, kterých nepochopíme nikdy — a přece by bylo nerozumno vypověděti jim uznání. Právě moderní věda nám dokázala, že žijeme v samých tajemstvích; nerozumíme ani zjevům, které vidíme ustavičně kolem sebe. Ale tato víra není nerozumná, protože spoléháme na nekonečnou moudrost a pravdomluvnost zjevujícího Boha. Taková víra je nám pramenem nesčetných zásluh; těch bychom neměli, kdybychom chápali všecko. Proto nebuďme Tomášem, který předpisoval Pánu, kdy mu uvěří: *»Neuzřím-li (sám) v rukou jeho rány hřebův a nevpustím-li prst svůj na místo hřebův a nevložím-li ruku svou v jeho bok, neuvěřím«* (Jan 20, 25). Víte dobře, jak to dopaddlo. Tomáš uvěřil i bez této zkoušky, ale zasloužil si od Spasitele pokárání: *»Že jsi mne uviděl, uvěřil jsi; blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili«* (Jan 20, 29). Amen.

TŘI ZDROJE POKUŠENÍ

Ježíš zlačněl i přistoupil k němu pokušitel.
(Mat. 4, 2.)

Překrásný obraz líčí nám dnešní evangelium. Ďábel se odvážil na samého Krista. Uškodilo to Spasiteli? Zastínilo snad pokušení jeho dobrou pověst? Právě naopak. Tím jasněji zazářila jeho velká ctnost a jeho božská svatost. Proto neklesej na mysli, cítíš-li v sobě ustavičně sklon ke zlému. Pokušení není ještě hříchem; jak vidíme na Pánu Ježíši, není ani hanbou. Rozmarně ti domlouvá sv. Jan Zlatoústý: »Zloděj nejde nikdy tam, kde ví, že nic není; a ďábel nepokouší duši, kterou má již v rukou.«

Dokud jsme na světě, pokušení se nevyhneme. Proto říkával již moudrý Sirachovec: »*Synu, chceš-li vstoupiti do služby Boží*, chceš-li vésti opravdu zbožný život, *buď připraven, že budeš zkoušen*« (Sir. 2, 1). Čím více bojů, tím větší vítězství. Proto psal sv. Jakub prvním křesťanům: »*Za čirou radost to mějte, bratři moji, když upadnete v rozličná pokušení, vědouce, že zkoušení vaší víry působí vytrvalost*« (Jak. 1, 2). Dub sílí bouří, tělo otužujeme prací a námahou, duše se zdokonaluje, když přemáhá pokušení.

Pokušení je však vždycky spojeno s jakýmsi nebezpečím; je to jako cesta na pokraji propasti. Stačí jediný chybný krok a zřítíš se do hlubiny. Proto si s ním nikdy nezahrávej, buď na stráži! Hrozí-li nakažlivá nemoc, pátráme po pramenech nákazy, abychom se snáze uchránili; chceme-li opravdu zvítěziti nad pokušeními, studujme zdroje, z kterých vyvěrají. Známe je dobře, pověděl nám je apoštol Jan: *Všecko, co jest ve světě: žádost těla a žádost očí a pýcha života, není z Otce*«, není z Boha (1. Jan 2, 16). Všimněme si jednotlivých zdrojů, a pokusme se je ucpati, aby nerozlévaly jedovatou vodu po zahradě naší duše.

II. Ž á d o s t t ě l a. Tak jmenujeme všecko, čím nás láká ke zlému vlastní tělo. Někdy je to pokrm a nápoj, jindy jsou to smyslné rozkoše, které zakázal Bůh. Nejpodrobněji rozepsal se o této bolestné skutečnosti sv. Pavel. Píše doslova: »*Libuji si v zákoně Božím podle člověka vnitřního, ale vidím jiný zákon v údech svých, který bojuje proti zákonu mysli mé a jímá (strhuje) mě pod zákon hříchu, jenž jest v údech mých*« (Řím. 7, 22n). To znamená: Kdykoli se rozhodnu pro dobro, brání se mé tělo a pokouší se strhnouti mne do pádu. Proto doznal tento vyvolený apoštol Páně: »*Tělo žádá proti duchu, duch pak proti tělu*« (Gal. 5, 17).

Na žádost těla odvolával se ďábel při prvním pokušení Páně: »*Jsi-li syn Boží, rci, ať kameny tyto stanou se chleby!*« (Mat. 4, 3), abys ukojil hlad, který tě souží. Vlastní bolestná zkušenost nás poučuje, jak těžké a dlouhé mohou býti právě boje proti vlastnímu tělu. Byli svatí, kteří doznali, že neměli jediného dne opravdu pokojného.

Jak se ubráníme? Jak ucpeme tento jedovatý pramen? Povím vám to příkladem, který mi vypravoval kněz: Navštívil jsem ústav pro choromyslné. Provázel mne učitel, který právě cvičil s pacienty vánoční akademii. Byl to velice inteligentní pán bez jakékoli známky nervové nemoci.

Sám zpozoroval můj údiv a řekl: »Důstojnosti, vám jako knězi to mohu říci. Divíte se, že jsem zde. Vysvětlím vám to. Ve světě jsem se dopustil zločinu (proti mravnosti), o kterém se nemá ani mluviti, a byl jsem za to odsouzen do káznice. Kdybych se byl vrátil do světa, zase bych byl klesl, protože jsem dědičně zatížený. Proto jsem se dal raději zavříti zde do ústavu, abych byl jist sám před sebou.«

Kněz domluvil a po chvíli dodal: »Hleděl jsem na toho muže jako na světce. Aby se uchránil hříchu, dal se raději zavříti do blázince.«[1])

Od nás nežádá Pán Bůh takovou obět. Přeje si však něco podobného: abychom své tělo mrtvili, přemáhali, krotili, drželi je takřka na uzdě, aby nad námi nezvítězilo. Proto varoval moudrý Sirachovec (5, 2n): »*Nenásleduj žádosti srdce svého a neříkej: Kdo mi může poručiti, co mám činit? Bůh totiž jistojistě trestat bude.*« A trestá někdy velmi přísně toho, kdo nedovedl přemoci svoje tělo a pro jeho choutky přestoupil Boží zákon.

Byl pohřeb. Pochovávali matku a manželku. Mělo přijít dítě, měl přijít život, ale muž nechtěl, a proto nechtěla i ona. A s mladistvým, klíčícím životem v lůně matčině zabili i matku.

Dnes je to věc tak všední, že umírají ti, kteří se ještě ani nenarodili. Ale proto vidíme, že tolik žen umírá na následky nedovoleného zákroku; jen málo jich zmírá proto, že daly život dítěti. Sloužily tělu, daly se zlákati žádostí těla a tělo je zabilo.[2])

II. Žádost těla je prvním pramenem pokušení; ještě více jich vyplývá z e ž á d o s t i o č í. Chcete věděti, co tím chci říci? Vzpomeňte zase na pokušení Páně! Ďábel ukázal Spasiteli všecka království světa i jejich slávu a řekl: »*Toto všecko tobě dám, jestliže padna budeš se mi klaněti*« (Mat. 4, 9). Je to žádost očí, chceme-li míti všecko co nejlepší; je to žádost očí, toužíme-li po všem, co je krásné a lahodí smyslům; je to

---

[1]) Životem čís. 265, str. 20.
[2]) Horák: Otčenáš, Praha, 1938, 115.

žádost očí, nepřejeme-li druhému jeho štěstí a závidíme mu jeho dobro.

Znal jsem učitelku. Stála v čele mariánské družiny, den co den bývala v kostele, a jak to již bývá, nikdo jí nebyl dosti svatý a věřící a hodný. Celý svět chtěla zreformovati, sebe pokládala za jeden ze sloupů církve. A pak jí přišel do cesty muž. Její kolega, učitel. Vůdce těch, kteří stáli na úplně protichůdném poli světového názoru, který vedl odpadové hnutí. Začal se jí klaněti, nabídl jí dokonce ruku, a ona přijala. Opakovalo se totéž, co se dálo při pokušení Páně: Všecko bude tvoje, jestli padneš a budeš se mi klaněti. A ona — neobstála. Vystoupila z církve. A za několik týdnů zahájila boj proti Kristu právě s takovým zápalem, jako kdysi šířila jeho království.[1])

Jak je možno ubrániti se tomuto nepříteli? Jak možno ucpati tento jedovatý pramen? I to nám pověděl Pán Ježíš: *»Pohoršuje-li tě oko tvé, vylup je a vrhni od sebe; lépe je tobě s jedním okem vejíti do života, než abys s oběma očima uvržen byl do pekelného ohně«* (Mat. 18, 9). Radí nám skutečně božský Spasitel, abychom se zmrzačili? To bychom mu špatně rozuměli. Jeho slova jsou jenom obrazem. Máme jednati tak, jako bychom očí neměli, jako bychom ani neviděli, co nás láká. Ale všimněte si dobře slova »vylup!« Nevyjednávat s pokušením, neuvažovat dlouho: mám — nemám. Zachráníš se jen, budeš-li jednati rozhodně a rázně. Roku 1932 zemřel v Americe milionář Minford. Zanechal osm milionů korun, z toho měla dostati jeho dcera dva miliony, ale pod jednou podmínkou: opustí-li klášter, do kterého vstoupila a vrátí se do světa. Když jí to oznámili, nerozmýšlela se ani chvilku, ale odpověděla: »Ráda se zříkám tohoto bohatství. Mé štěstí je tam, kam mne postavil Bůh.«[2]) Jednej podobně! Kdo si s pokušením zahrává, jistě podlehne; ďábel se již postará, aby ho dostal. Jidáš byl s počátku také hodný, ale pohled na zlato a peníze mu učaroval. Nešlo to najednou. Byly to jen malé krádeže, kterých se dopouštěl, ale zlý duch byl spokojen. Touha po penězích rostla a vyvolený apoštol prodal vlastního Mistra.

III. Již jsem vám ukázal dvě jedovatá zřídla: žádost těla a žádost očí; obě jsou nebezpečná, ale nejhorší je p ý c h a ž i v o t a. Touha ukázati se před druhými, honba za potleskem svedla již tolik duší na scestí. Pýchy se dovolával ďábel, když radil Spasiteli: *»Jsi-li Syn Boží, spusť se dolů!«* (Mat. 4, 6). Možná, že slovům pokušitelovým dobře nerozumíte. Prorok Malachiáš předpověděl: *»Aj, já posílám posla svého, aby připravil cestu přede mnou. Náhle pak přijde do chrámu svého panovník, po kterém toužíte«* (Mal. 3, 1). Prorok chtěl jenom

---

[1]) Horák: Otčenáš, Praha, 1938, 112.

[2]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1936; II, 461.

říci, že Spasitel světa vystoupí skoro současně se svým Předchůdcem; ale židé mu rozuměli poněkud jinak. Podle nich měl se zjeviti Vykupitel ve chrámu náhle, nečekaně. Chápete po tomto výkladě smysl slov pokušitelových? Jsi-li opravdu Mesiášem, neskrývej se! Zjev se, a všichni tě uvítají s jásotem.

Touha »ukázati se« je vrozena všem lidem. Proto radili Pánu Ježíši jeho příbuzní: *»Činíš-li tyto věci, ukaž se světu; vždyť nikdo nečiní nic skrytě, chce-li býti na jevě«* (Jan 7, 4). Proto nedivno, že se na ni odvolává i ďábel, chce-li nás polapiti; proto trestává Bůh hanbou a pokořením každého, kdo se jí poddal.

V jedné osadě na Ostravsku sbíral kněz na nové zvony. Jakmile o tom zaslechl jakýsi pokrokový horník, spustil na plné kolo: »Zatracený flanďák, sbírá na zvony. Já mu na ně nedám ani vindry. Když je chce míti, ať si je zaplatí sám, nebo ať mu je koupí arcibiskup, má beztoho peněz jako železo. Já jich potřebovati nebudu.«

Sotva uplynul týden, šel horník se svěšenou hlavou na faru objednat pohřeb pro svého syna. Vyjednal všecko, ale než odešel, vytáhl z kapsy bankovku: »Velebný pane, vezměte tu stokorunu. Je to můj dar na naše zvony. Pán Bůh mne potrestal. Já jsem z farnosti první, který jich potřebuji pro svoje dítě.« A slzy stékaly po jeho drsných lících.[1])

Tento horník podlehl pýše, ale uznal svou vinu, a Bůh mu byl ještě milosrdný. Nedopadne to pokaždé tak dobře; jindy je trest Boží citelnější.

Do chudobince v Ž. byla přijata stará paní, která se živila žebrotou, ale která před tím viděla docela jiné časy. Patřila k nejbohatším rodinám města. Tehdy, před lety patřil jí krásný dům na náměstí, kde vždy o Božím těle stával oltář. Od nepaměti jej zdobívali a tehdy bývalo v domě všeho hojnost.

Pojednou dostal se do rodiny zeť — odpadlík. Oltář byl mu trnem v oku, dělal pichlavé poznámky, a paní povolila. Jednoho dne dostal děkanský úřad oznámení, že oltář se již stavěti nebude; hned se nabídli čtyři jiní majitelé domů, mezi nimi i dva židé. A tehdy říkali lidé, že to špatně dopadne. Když ona vyhnala od svého domu Krista, že ji trest nemine. A neminul. Dnes nemá opravdu nic, zeťáček všecko promarnil. Přišli o dům, živnost i peníze. A měli pravdu lidé, když říkali, že nezemře v domě, od kterého ve své pýše zapudila svátostného Krista.[2])

Proto radil zbožný Tobiáš svému synovi: *»Nedopouštěj, by panovala v mysli tvé nebo v slovu tvém pýcha, neboť z ní vznikla každá zkáza.«* (Tob. 4, 14). Pýcha zavřela nebe ďáblu i jeho andělům, pýcha nás vyhnala z ráje, pýcha ničí každé

---

[1]) Horák: Otčenáš, Praha, 1938, 118.
[2]) Horák: Otčenáš, Praha, 1938, 30.

lidské štěstí. Ne nadarmo varuje Písmo svaté: *»Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost«* (1. Petr. 5, 5). A žalmista (36, 35n) dokládá z vlastní zkušenosti:

»Viděl jsem bezbožníka velmi zpupného,
rozkládal se jako libanský cedr;
i šel jsem tudy, a hle, (již) nebylo ho,
hledal jsem ho, a nenašel po něm stopy«.

Mluvil jsem k vám o třech pramenech, z kterých vyvěrají všecka pokušení: někdy je to žádost těla, která nás táhne ke všemu, co lahodí smyslům; jindy je to žádost očí, svádí nás, abychom toužili po všem co je krásné; jindy to bývá pýcha, která nám káže, abychom se hleděli blýsknouti a ukázati se světu. Zmínil jsem se též o prostředcích, jak možno tyto zdroje ucpati neb aspoň zneškodniti. Přemáhejme a kroťme své tělo a učme je poslouchati Boha; nehoňme se za cizím, ale buďme spokojeni s tím, co nám dal Bůh; pokořujme vrozenou pýchu a sklánějme hlavu před Bohem a jeho svatou vůlí!

Není třeba, abychom se pokušení příliš strachovali. Bůh nás neopustí, budeme-li jen míti dobrou vůli. To nám slíbil jeho jménem apoštol Pavel: *»Bůh je věrný; ten nedopustí vás pokoušeti nad to, co můžete snésti, nýbrž s pokušením učiní také úspěch, abyste je mohli snésti«* (1. Kor. 10, 13n). Nikdy si však s pokušením nezahrávejme; museli bychom dávati vinu jen sobě, kdybychom podlehli. Pěkně to pověděl moudrý Sirachovec (12, 13): *»Kdo polituje zaklinače hadů, byl-li uštknut, a kohokoli, jenž se přibližuje k líté zvěři?«* Kdo se chrání, ten se uchrání. Amen.

JE ŽIVOT ZA HROBEM?

Ukázal se jim Mojžíš a Eliáš a rozmlouvali s ním.
(Mat. 17, 3.)

Ve stejnou dobu vystřihl jsem si z různých novin tyto tři zprávy:

Z řeči dvacetiletého básníka: »Víme, že po smrti nic není, víme, že není Boha, víme, že není věčnosti.« ... Víme, víme, víme. A důkazy? Žádné.

Druhý ústřižek z pokrokových nekatolických novin: »Smrt je jako černá záclona; stojíme před ní a nevíme, co nás za ní očekává.« — To zní již poněkud skromněji.

Třetí úryvek je z řeči universitního profesora, který to myslil poctivě se svou vědou a nesliboval, čeho nemohl splniti. Ten pravil: »Už příliš dlouho jsme udržovali lid v bludu, jako by věda dovedla odpověděti na nejdůležitější otázky našeho života. Buďme upřímní a přiznejme se, že věda nedovede dáti člověku uspokojivou odpověď na nejdůležitější otázky života, a musí odkázati člověka na víru:«[1])

Proč jsem vám to vypravoval? Dnešní evangelium zmiňuje se o Mojžíšovi a jeho zjevení na hoře Tábor. Protože zakladatel židovského náboženství zemřel skoro 1500 roků před Kristem, vynořuje se mi v duši mimoděk otázka: »Končí vše smrtí? Či jest opravdu nějaký život za hrobem?« Slyšeli jste již odpověď nevěrcovu, který vše popřel; slyšeli jste odpověď pokrokového nekatolíka, který neví, co by nám řekl; slyšeli jste konečně odpověď poctivého učence, který vás odkazuje na víru. Vezměme si tuto otázku za předmět dnešního kázání; přesvědčíte se, že jest opravdu posmrtný život a poznáte, jak důležité důsledky vyvodila z toho katolická církev.

I. Jest posmrtný život? Nežli vám povím důkaz, dám vám otázku. Možná, že vás ještě ani nenapadla, a přece je velice důležitá. Víte, kdo popírá život za hrobem neb aspoň o něm pochybuje? Jsou to vždycky lidé, kteří se musí věčnosti báti. Aby své svědomí uchlácholili, aby utišili jeho výčitky a hrozby, hledí si namluviti, že hrobem všecko končí.

Jaké máme tedy důvody pro posmrtný život? Je jich mnoho; abyste si je snáze pamatovali, rozdělím je do tří skupin. Do první řadím zjevení zemřelých. Nemyslete, že jsou to jen povídačky, které možno odbýti velkopanským pokrčením ramen; některá jsou tak zaručená, že o nich nemožno rozumně pochybovati. Sám nevěrecký filosof Schopenhauer varoval důtklivě před bojácným zavrhováním všeho, co nám v té věci

---

[1]) Životem, čís. 141, str. 4.

vypravují dějiny.[1]) K takovým událostem patří i ta, kterou vám budu vypravovati.

Za napoleonských válek žil v Moskvě známý hrabě Rostopčin. Byl velitelem města; on kázal zapáliti r. 1812 Moskvu, aby tak donutil Napoleona k ústupu. Jeho přítelem byl odvážný, ale nevěrecký generál Orlov.

Jednoho jitra se hrabě Rostopčin právě oblékal, když bylo na jeho dveře prudce zaklepáno. Sotva zvolal: »Volno« vrazil do jeho pokoje generál Orlov. Jeho tvář byla smrtelně bledá, vlasy měl zježené, oděn byl jen v županu a v pantoflích.

»Co je, Orlove? Jste to opravdu vy — — a tak časně a v takovém šatě?«

Orlov vykoktal: »Příteli, já se zblázním. Viděl jsem generála V.« Hraběte Rostopčina jeho odpověď překvapila, protože generál V. bojoval již třetí týden proti Napoleonovi v Polsku. Proto se tázal: »Již se vrátil?«

»Ne, ne,« zvolal Orlov, vrhl sebou na pohovku a chytil se oběma rukama za hlavu. »Nevrátil se, a to mne tak rozčiluje.«

Trvalo dosti dlouho, než Roztopčin uklidnil generála tolik, že mohl souvisle vypravovati, co se vlastně stalo. Pravil: »Před několika týdny byli jsme s generálem V. ve veselé společnosti a tropili si smích z pekla. Pojednou mi přišla myšlenka: A což, kdyby přece bylo peklo? Protože jsem se nemohl nápadu zbaviti, řekl jsem generálovi V.: A je-li přece něco za záclonou tohoto světa? Generál mi odpověděl: Víš co, udělejme smlouvu. Kdo z nás první odejde s tohoto světa, přijde druhému povědět, jak to tam je. Myšlenka se mi zalíbila. Dali jsme si opravdu čestné slovo. Dnes ráno, před malou půlhodinou ležel jsem klidně v lůžku. Proto vím určitě, že jsem nespal. Myslel jsem na vše možné, na přítele V. jsem si ani nevzpomněl. Pojednou se rozhrnuly záclony u mého lůžka a přede mnou stál generál V. Byl zsinalý, pravicí zakrýval ránu na prsou, z které ještě tekla krev. Řekl mi: »Generále Orlove, je peklo a já jsem v něm« a zmizel. Byl jsem tak poděšen, že jsem utekl k tobě.«

Hrabě Rostopčin se pokusil chlácholiti přítele, že se mu to asi jen zdálo a po delší době se mu to opravdu podařilo. Ale za deset dní došla zpráva, že právě onoho jitra, kterého se zjevil, padl opravdu generál V. Vyšel si na obhlídku nepřátelského stanoviště, francouzská koule mu projela hrudí, byl na místě mrtev.[2])

Případ sám je úplně zaručený a bylo by nerozumné, kdybychom mu nevěřili. Že duše neumírá, že žije i za hrobem, dosvědčuje nám na nesčetných místech Písmo svaté; je jich tolik,

---

[1]) Parerga, I, 264.

[2]) Kneller: Höllengeschichten,[3]) Mohuč, 1908, 67 n.

že bych vám musel přečísti půl Bible, kdybych je chtěl všechna vypočítati. Proto se omezím na několik nejdůležitějších výroků. Aby nebylo nejmenší pochybnosti o jejich pravdě, beru je zúmyslně z úst samého Spasitele.

Kdysi varoval Pán Ježíš své apoštoly, aby se nebáli pronásledování; aby je obrnil proti lidské bázni, pravil k nim: »*Nebojte se těch, kteří zabíjejí tělo, duše však zabíti nemohou, ale bojte se toho, jenž může duši i tělo zatratiti do pekla*« (Mat. 10, 28). Jindy vytýkali židé Spasiteli, že se činí Bohem; na ospravedlněnou jim řekl: »*Nedivte se tomu, neboť přichází hodina, ve které všichni, kteří v hrobech jsou, uslyší hlas jeho (Syna Božího), a půjdou ti, kteří dobře činili, na vzkříšení k životu, ti však, kteří zlé páchali, na vzkříšení k soudu*« (Jan 5, 28). A v úchvatném kázání o posledním soudu pověděl nám také oba rozsudky, které v tu chvíli pronese: »*Tehdy řekne král těm, kteří mu budou po pravici: Pojďte, požehnaní Otce mého, vládněte královstvím připraveným vám od stvoření světa... Potom řekne i těm, kteří budou na levici: Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného, který je připraven ďáblu a jeho andělům*« (Mat. 25, 34n).

Úmyslně jsem se omezil na výroky Spasitelovy; může-li nám někdo pověděti, co nás čeká za hrobem, je to jistě Syn Boží, který s nebe sestoupil!

Ale též lidský rozum nám dokazuje, že musí býti nebe i peklo, že smrtí nemůže končiti všecko. Zlu podaří se tolikrát uniknouti lidské spravedlnosti, a skoro nikdy nebývá potrestáno po zásluze; dobro obyčejně podléhá a jen málokdy dojde na světě zasloužené odměny. Vzpomeňte si na podobenství o boháči a chudém Lazarovi! Boháč měl tolik, že opravdu nevěděl, co s penězi dělati; den co den byla v jeho paláci veliká hostina. A venku, u vrat jeho domu ležel chudý žebrák, plný bolestných ran, který neměl, co by dal do úst. Toužil, aby mu podali aspoň drobty, které padaly se stolů přesycených hodovníků, nikdo se o něho nestaral, nestál jim za to, aby se pro něho namáhali. Má tato nespravedlnost zůstati na věky nepomstěna? Má ctnost býti na věky zneuznávána? Ne, moji drazí, bude posmrtný život, kde již přestanou všecky výsady a privileje, kde bude platiti přísná Boží spravedlnost. To nám dosvědčuje Bible, to nám hlásá i zdravý rozum.

II. Je tedy život za hrobem, i kdyby to sebe více lidí popíralo a proti tomu se bouřilo. Proto se tažme, c o z t o h o p r o n á s n á s l e d u j e. Jsou to tři důležité pravdy.

Žijme tak, abychom se nikdy nemuseli báti věčnosti. Proto radíval zbožný Siracovec (7, 40): »*Ve všech svých skutcích pamatuj na poslední své věci, a na věky nezhřešíš!*« Vím, že někteří lidé neslyší rádi o podobných věcech; těm odpovídá sv. Jan Zlatoústý: »Snad si myslíš, že není časové kázati často

a mnoho o pekle. Mlčením pekla neuhasíš, budeš-li o něm mluviti, proto ještě do pekla nepřijdeš. Jedno si pamatuj: oheň v pekle hoří, ať o něm mluvíš nebo o něm mlčíš. Nechceš-li však do něho přijíti, často na ně pamatuj! Nikdo nepřijde do pekla, kdo na ně často myslil; jistě mu neujde, kdo na ně zapomínal nebo se mu dokonce posmíval.«

Druhý důsledek: Naprav, v čem jsi snad pochybil. Dokud jsi na světě, můžeš pro sebe uhasiti peklo, budeš-li spáchaných hříchů litovati.

Anglický král Jindřich VIII. opustil svoji zákonitou manželku a žil v nedovoleném poměru s Annou Boleynovou. Kdysi stáli oba u okna a dívali se na hvězdnaté nebe. Dlouho mlčeli, konečně pravila Anna: »Jak je krásná obloha! Oč to bude krásnější v nebi nad hvězdami!«

Její prostá slova pronikla jako meč duší královou. Mimoděk si vzpomněl na hrozbu apoštolovu: *»Nevejde do něho* (do nebe) *nic poskvrněného«* a v duchu mu zněla slova Pavlova: *»Nemylte se,... cizoložníci... neobdrží království nebeského.«* (1. Kor. 6, 9). Zachvěl se, vzal svoji družku za ruku, odváděl ji od okna a zašeptal. »Anno, to není pro nás![1])

To byla také bázeň před věčností, ale bázeň planá, neplodná, která nevedla k mužnému předsevzetí napraviti spáchané hříchy. Zcela jinak se rozhodl známý anglický malíř Beardson. Smutně proslul svými kresbami, kterými kazil dobré mravy. Když těžce onemocněl, poslal svému nakladateli tento dopis: »Ježíš je náš Pán a Soudce. Zapřísahám vás, zničte všecky výtisky mých obrazů a kreseb a všecko dosud nevytištěné, co máte ode mne! Psáno na mém smrtelném lůžku.«[2]) Byla to pozdní lítost, ale přece jen opravdová a účinná, a smíme doufati, že dobrotivý Spasitel byl mu milosrdným Soudcem.

Poslední důsledek: Užívej dobře času! Je vzácným pokladem, za který si můžeš koupiti věčné nebe. Nejdi životem bezmyšlenkovitě! Ztratíš-li majetek, můžeš si pilnou prací získati nový; promarněný čas nenahradí ti nikdo. Proto napomíná Písmo svaté (Sir. 14, 12):

Pamatuj, že smrt nemešká,
neboť zákon tohoto světa jest: Jistě zemřeš.
Před skonáním svým čiň tedy spravedlnost!«

A steině k nám volá apoštol Pavel: *»Dokud máme čas, činme dobré!«* (Gal. 6, 10). Proto měl sám božský Spasitel zásadu: *»Já musím činiti skutky toho, jenž mne poslal, pokud jest den; přichází noc, kdy nikdo nemůže dělati.«* (Jan 9, 4).

Dnešní kázání pokládám za velice důležité; proto si zo-

---

[1]) Oberhammer: Beispiele aus dem Leben, Innomostí, 1931, 92.
[2]) Soukup: Mluvil v podobenstvích, Olomouc, 1932, 450.

pakujeme ještě jednou jeho obsah. Duše neumírá, je život posmrtný. To nám zaručuje Písmo svaté, to hlásá i náš rozum. Proto žijme tak, abychom se nikdy nemuseli báti věčnosti! Chraňme se hříchu, a jestli jsme se ho již dopustili, konejme svědomitě pokání! Užívejme dobře času a vyplňme svůj život dobrými skutky! Naším heslem buďtež slova známé misionární písně:

»Potom k nebi pohlédni,
vzhůru srdce pozvedni,
korunou tam věčné slávy
Bůh tě odmění.
Slyš, ó duše, tento hlas,
vrať se k Bohu svému zas!
On tě volá, nevzdaluj se,
pojď, máš ještě čas!« Amen.

PROČ NAŠE ZPOVĚĎ PŮSOBÍ TAK MÁLO?

Stávají se poslední věci člověka toho horšími, než byly první. (Luk. 11, 26.)

Evangelium nám popisuje osudy duše, která se vrátila k Bohu. Je pravda, mnohdy vytrvá v dobrém, mezi svatými máme též Pavly, Augustiny, Magdaleny, nejčastěji upadne znovu do navyklých hříchů. Následky takové nestálosti bývají hrozné. Bůh volá slaběji a slaběji, zato mohutní pouta hříchu; vypadá to tak, jako by se do duše nastěhovalo sedm nových ďáblů. Svůj popis skončil Spasitel slovy: *»Stávají se poslední věci člověka toho horšími, než byly první«* (Luk. 11, 26).

Snad mi namítnete: »Toho se nebojím, chodím přece ke zpovědi.« Bohužel, právě zpovědnice nám potvrzuje hlubokou pravdivost slov Spasitelových. Přistupuješ k ní každoročně, snad i častěji. Stáváš se opravdu lepším? Ustavičně přinášíš stejné hříchy, po zpovědi jde všecko starými kolejemi.

Přiznám se vám, již často jsem uvažoval o tomto bolestném zjevu. První křesťané přiklekali jen zřídka a posvětili se; my se zpovídáme často a přece bez užitku. Kde třeba hledati příčinu? Zdá se mi, že jsem ji našel. Je to nedostatek dobré vůle. O mnohých katolících možno užíti slov Písma svatého: *»Chce a nechce se člověku lenivému«* (Přísl. 13, 4). Rádi by přišli do nebe, ale hrozí se každé oběti; rádi by sloužili Bohu, ale nesmělo by to příliš bolet. Není dosti dobré vůle rozhodnouti se upřímně pro Boha a pro ctnost. Takovým lidem zahřměl by znova do duše prorok Eliáš: *»Dokud kulhati budete na dvě strany? Je-li Hospodin Bohem, jděte za ním, pak-li Baal, jděte za tímto!«* (3. Král. 18, 21).

V době velikonoční přikazuje nám církev sv. zpověď a hrozí nám těžkým hříchem, jestli neuposlechneme. Rozjímejme proto o této vážné pravdě!

I. Nedostatek dobré vůle projevuje se u někoho již při zpytování svědomí. Marnotratný syn si nic nezastíral, nic neomlouval, nic nepřikrašloval. Chcete věděti, jak se zpytuje většina katolíků? Vlastně nijak. V katechismu jsme se ovšem učili, že této přípravě máme věnovati aspoň tolik času, jako každé jiné důležité věci, ale na to vlažný katolík již dávno zapomněl. On nikoho nezabil a nikoho neokradl, jiných hříchů nemá. Víte, proč tak mluví? Bojí se zrovna hlubšího a pozornějšího pohledu do své duše. A tak chodí celá léta ke sv. zpovědi, ale nikdy ani slovem nezavadí o určité hříchy, které člověka více zahanbují. Úřední statistiky na př. dokazují, jak naše

vesničky vymírají, jak je více rakví než kolébek, ale manželv ani nenapadne, aby se před sv. zpovědí otázali, nemají-li také vinu na tomto smutném zjevu.

Ne tak, moji drazí! Vzpomeňte na neblahé prohlídky za války! Celou půdu vám prohledali, celý sklep, stodolu; do každé skříně se podívali, ano nezapomněli mnohdy ani na psí boudu. Do každého podezřelého místa píchli nebo na ně zaklepali. A kde nebylo dosti světla, rozsvítili elektrickou lampičku a hezky z blízka si na vše posvítili.[1]) Tak důkladnou prohlídku své duše učiňme před sv. zpovědí! Jdeme-li k lékaři, dobře si promyslíme svoji nemoc, abychom věděli, jak máme mluviti. Kněz ve zpovědnici je také lékařem, má vyhojiti duši z ran, které jí zasadil hřích.

Před každou zpovědí si vezměte do rukou tak zv. zpovědní zrcadlo, máte je v modlitbách a projděte svědomitě řádku za řádkou. U větších hříchů se otažte i na počet, kolikrát jste se ho dopustili. Ďábel vám nebude na Božím soudu také nic zatajovati, poví na vás všecko. Nedávejte mu do rukou takovou zbraň! Apoštol Pavel vás ujišťuje: *»Kdybychom sami sebe posuzovali, nebyli bychom (od Boha) souzeni«* (1. Kor. 11, 31); to znamená: čím přísněji budeme souditi a zpytovati svoje svědomí, tím mírněji bude nás jednou souditi Bůh!

II. Ještě bolestněji projevuje se nedostatek dobré vůle při lítosti a dobrém předsevzetí.

Je pravda, v katechismu stojí: »Lítost je bolest a oškliwost duše nad spáchanými hříchy« a »Opravdové předsevzetí jest upřímná vůle život svůj polepšiti a nikdy už nehřešiti.« Tak jsme se tomu kdysi učili, jak tomu bývá v praxi? Místo lítosti odříká se bezmyšlenkovitě několik slov, snad i nějaká modlitbička, na skutečné polepšení života se při tom ani nevzpomene. Kněz sice upozorňuje, že bez lítosti a bez upřímného předsevzetí je zpověď neplatná a svatokrádežná — ale katolík zavře raději obě oči, jen aby neviděl propast, do které se vrhá.

Ukáži vám dva obrázky, rozhodněte sami, který se hodí na vás.

Lékař oznámil řediteli továrny: »Vaše paní je podle všeho nevyléčitelně nemocná a bude živa tak asi dva roky. Jediné, co byste pro ni mohl učiniti, jest, že s ní odjedete do lázní, aby se její bolesti zmenšily.« Odjeli tedy oba manželé do světových lázní. V hotelu seznámili se s generálem, jenž byl přesvědčeným katolíkem a nijak se tím netajil. Pojali k němu důvěru a postěžovali si mu na svou bezútěšnou budoucnost. Generál je těšil myšlenkami na Boha a jeho dobrotivost. Ředitel továrny k tomu prohlásil, že sice nevěří, ale dodal: »Pane generále,

[1]) Kazatelna, XXVIII, str. 91.

jestli se moje paní opravdu uzdraví a jestli vyhraji oba procesy, do kterých jsem zapleten, uvěřím v Boží dobrotivost a v Boží Prozřetelnost.«

Po 14 dnech setkal se ředitel nenadále s generálem na procházce. Z daleka k němu běžel a volal: »Pomyslete si, pane generále, zdejší lékař mi slíbil, že v krátké době bude moci moji paní prohlásiti za uzdravenou. A zároveň jsem dostal telegram, že jeden proces jsem již vyhrál a druhý že je na nejlepší cestě k šťastnému výsledku.« Generál mlčel, čekal ještě na další řeč, a ředitel zmlkl také. Proto se otázal: »A váš slib?« Tu pravil ředitel jaksi rozpačitě: »Vy myslíte to s tím uvěřením? Ne, s tím ještě počkáme, zatím budeme užívati života.«[1])

Druhý obrázek, tentokráte z těžkého žaláře. V zaslepené vášni zabil svého souseda a dostal za to dvacet roků. Když jej navštívil vězeňský kněz, pohlédl naň trestanec smutně a pravil: »Velebný pane, prosil bych vás o něco.« »Rád vyhovím, pokud jen budu moci.« »Prosím vás, napište panu faráři v mé rodné vesnici, aby odsloužil tři mše svaté za toho, kterého jsem zabil. Zároveň prosím, aby ohlásil s kazatelny, že na ty mše svaté dávám já. Víte... aby... aby všichni lidé u nás věděli, jak je mi toho hrozně líto, že jsem to udělal.« »S radostí vám to učiním. A ještě poprosím pana faráře, aby nevzal za ty mše svaté žádné peníze.« Tu trestanec odpověděl. »To ne, to nechci. Mám nyní vyděláno právě tolik, kolik je potřeba na tři mše svaté.« »Ale to jsou všecky vaše peníze, nebudete míti nic pro sebe.« Nic nedělá, jen když doma budou vědět, že svou chybu uznávám a jak jí lituji.«[2])

Srovnejte oba obrázky, bohatého ředitele továrny s jeho slibem a kajícího vraha v žaláři a povězte mi, kdo ukázal lepší vůli a kdo to myslil se svým obrácením doopravdy? Nevzpomínáte si při tom na jedno podobenství Pána Ježíše? Spasitel vypravoval: *»Člověk jeden měl dva syny a přistoupiv k prvnímu, řekl mu: Synu, jdi dnes, pracuj na vinici! On však odpověděl: Nechci. Ale potom ho to zamrzelo, i šel. Přistoupiv pak (otec) ke druhému, mluvil k němu taktéž. On odpověděl: Půjdu, pane — a nešel. Který z těch dvou vykonal vůli otcovu? Řekli jemu: První.«* (Mat. 21, 28 n.)

Proto se nedivte, že tolik věřících odchází od zpovědnice neuspokojeno a bez vnitřní radosti. Neměli dobré vůle, nelitovali, proto nedostali odpuštění.

III. Ještě jindy projevuje se nedostatek dobré vůle p ř i v y z n á n í h ř í c h ů.

Připouštím, že upřímné vyznání hříchů může býti někdy velice těžké. Rozmarnou historku vypravuje o tom apoštol

---

[1]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1935; I, 343.
[2]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1935; I, 256.

Vídně P. Abel. Kdysi vedl skupinu mužů na pouť do Mariazell, kde měli jíti všichni ke sv. zpovědi. Cestou se zastavili, aby si trochu odpočinuli. Všichni byli v růžové náladě; jen jeden — nebyl již několik roků u sv. zpovědi — seděl sám a hleděl zamyšleně na vrabce, který před ním vesele poskakoval. Pojednou mu uklouzl polohlasitý povzdech: »Šťastný vrabčáku, tobě je dobře. Ty nemusíš zítra ke zpovědi.«[1])

Proto pravím ještě jednou: upřímné vyznání hříchů může býti někdy velice těžké — ale to ví také kněz, kterému se zpovídáte. Proto mimoděk pohlíží s opravdovou úctou na kajícníka, který mu upřímně odhaluje svoje nitro. Neznám však bolestnějšího pocitu, než který zakouší kněz, vidí-li před sebou člověka, který hraje ve zpovědnici komedii. Kněz se pokouší doplniti otázkami polovičaté doznání kajícníkovo, ale dobře vidí, jak jeho snaha vyvolává jen rozmrzelost a nelibost. Dá tedy rozhřešení, aby nalomenou třtinu nedolomil, ale v duši ho trápí myšlenka, že je to asi všecko zbytečné, že se zase namáhal nadarmo.

Znal jsem vdanou ženu, která udržovala poměr s několika muži najednou, a když se mělo naroditi dítě, pomohla si. Po dlouhé době šla zase ke zpovědi, aby prý lidé nemluvili. Vyhledala si nejmladšího kněze,o kterém věděla, že ji nezná a že se málo táže; sama ovšem zamlčela všecko. Cestou domů se chlubila: »»Trochu jsem se toho bála, ale šlo to dobře. Měla jsem tak lehkou zpověď jako malé dítě.« Kdykoli slyším o takovém případě, myslívám si: »Proč vlastně ten člověk jde ke zpovědi? Všecky hříchy mu zůstaly, nebyl odpuštěn ani jediný — domů se vrací horší, než odcházel. K dosavadním hříchům přibyla ještě svatokrádežná zpověď a svatokrádežné přijímání! Nezpovídáme se přece knězi, zpovídáme se Bohu, toho neoklameme.

Pověděl jsem vám, proč zpovědi přinášejí někdy tak málo užitku; lidé nemají dosti dobré vůle zanechati hříchu a věnovati se zcela Bohu. Tento nedostatek projevuje se různým způsobem: někdy již při zpytování svědomí, protože se bojí pohlédnouti upřímně do své duše. Proto je pouze odbudou několika hříchy, které jim zrovna napadly a které tolik nebolí. Jindy je málo dobré vůle při lítosti a předsevzetí. Kdyby byli upřímní aspoň sami k sobě, vyznali by, že lhou, když říkají, že je hříchy mrzí a bolí; na polepšení snad nikdy ani nepomyslili. Ještě jindy projevuje se tento nedostatek při vyznávání hříchů; proto je tolik oslabují, omlouvají, jejich počet umenšují nebo je zapírají.

Úřední list československé církve »Český zápas« (IV., 38) napsal kdysi o katolické zpovědi: »Všichni škůdcové lid-

---

[1]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1936; II, 223.

stva mohou býti katolické církvi vděčni za tak pohodlné cestování do nebe: nadělají škod, vyssají chudý lid, obohatí se nespravedlivě nejrůznější lichvou, pak si popláčí, a — šups — rovnou do nebe, aniž by na nich kdo na zemi nebo na nebi požadoval napravení škod a vrácení nespravedlivě nabytého majetku a bohatství.« Je pravda, naše církev si představuje zpověď docela jinak — ale nemohu popříti, že mnoho katolíků to dělá skutečně tak, jak píše úřední list československé církve. Proto jejich zpovědi zůstávají bez užitku, nebeský lék stává se jim dokonce jedem a usmrcuje na věky jejich duše.

Naším vzorem buď marnotratný syn. Chybil velice, ale také upřímně litoval, nic neomlouval a měl rozhodnou vůli se polepšiti. Proto ho vítal otec vroucími polibky a vinul jej s láskou na svoje srdce. Udělejme to podobně a zakusíme, jak sladký je Pán Bůh každému, kdo ho upřímně hledá. Amen.

KŘESŤAN A STAROSTI

Odkud nakoupíme chlebů, aby pojedli tito?
(Jan 6, 5.)

Božského Spasitele představujeme si obyčejně jako nadšeného kazatele, který chodil od města k městu a všude hlásal nebeskou pravdu; bylo-li třeba, potvrzoval svá slova zázraky na nemocných a neživé přírodě. Z dnešního evangelia se dovídáme, že uměl pomáhati i v časných starostech. Jeho otázka: *»Odkud nakoupíme chlebů, aby pojedli tito?* (Jan 6, 5), činí nám Spasitele pojednou tak blízkým, tak lidsky krásným.

Proč to učinil? I tu možno užíti jeho slov: *»Příklad zajisté dal jsem vám, abyste i vy činili tak, jako jsem já učinil vám.«* (Jan 13, 15.) Opravdu, všechno v životě Ježíšově může nám býti vzorem; učme se od něho, jak si máme počínati ve starostech a v utrpení.

Křesťan netrpí nikdy sám; všude ho provází Bůh a jeho svatá Prozřetelnost. To nám zaručují věčně památná slova Ježíšova: *»Zdali neprodávají dva vrabce za pětihaléř? a nespadne z nich ani jeden na zem bez Otce vašeho. U vás však jsou sečteny i všecky vlasy na hlavě. Nebojte se tedy!* (Mat. 10, 29 n.) A jsou to hlavně tři myšlenky, které nám pomáhají nésti břímě denního života.

I. První myšlenka: Náš Bůh je všemohoucí, proto pomoci může. Překrásně rozvádí tuto útěchyplnou pravdu žalmista Páně (33, 18 n.):

»Spravedliví volají, a Pán je vyslýchá,
ze všech jejich tísní je vysvobozuje.
Blízko jest Hospodin těm, jimž puká srdce,
a lidem zdrceného ducha pomáhá.
Mnoho mívá soužení spravedlivý,
ale z nich všech vytrhne jej Hospodin.
Chrání Hospodin všecky jejich údy,
ani jediný z nich nebude zlomen.«

Písmo svaté je plno dokladů, které nám dotvrzují pravdu slov žalmistových. Babylonský král Nabuchodonosor postavil obrovskou sochu a vydal rozkaz: *»V tu chvíli, jak uslyšíte zvuk rohu . . . a jiných nástrojů hudebních, padnouce klaněite se zlaté soše, kterou byl dal postaviti Nabuchodonosor král. A kdyby někdo nepadl a neklaněl se, v tu chvíli uvržen bude do peci, do hořícího ohně.«* (Dan. 3, 5 n.) Všichni uposlechli, jenom tři mladí Izraelité nesklonili svá kolena před pohanskou modlou. Proto byli předvedeni před krále; na jeho otázku, chtějí-li aspoň nyní uposlechnouti, prohlásili: *»Netřeba nám,*

abychom ti na to odpověděli. Neboť hle, Bůh náš, jejž ctíme, může vytrhnouti nás z peci, z hořícího ohně, a z rukou tvých, ó králi, vysvoboditi.« (Dan. 3, 16 n.) Tato mužná odpověď rozlítila krále tak velice, že je kázal vhoditi bez meškání do plamenů. Co následovalo, líčí Písmo svaté slovy: *»Sestoupil (s nimi) anděl Páně do peci, a vyrazil plamen ohně z peci, a učinil, že byl prostředek peci, jako když vane vítr z rosy. Oheň naprosto se jich nedotekl, neučinil jim bolesti, aniž je obtěžoval.«* (Dan. 3, 49 n.)

Ale i z pozdější doby máme mnoho dokladů, že všemohoucí Bůh pomohl, i když se zdálo všechno ztraceno. Za císaře Decia žil v italském městě Nole sv. kněz Felix. Když vypuklo pronásledování, pátrali Kristovi nepřátelé i po něm. Jeho úkryt byl záhy vyzrazen a pohané přišli, aby ho odvedli. Na útěk nebylo ani pomyšlení, a přece byl zachráněn. U vchodu do skrýše počal pojednou pracovati pavouk a v krátké době byl celý otvor opředen pavučinou. Ale již tu byli pronásledovatelé a chtěli dovnitř; když spatřili neporušenou pavučinu, vrátili se domů.[1])

Náš Bůh je všemohoucí, proto může pomoci; proto zpíváte v dojemně krásné kostelní písni:

»Nebudu se nouze báti,
neb Bůh o mne pečuje,
byť mne nechtěl přítel znáti,
v Bohu jest má naděje!

II. Druhá myšlenka: Náš Bůh je nekonečně dobrotivý, protože jistě pomoci chce.

Nekonečnou Boží dobrotu velebí Písmo svaté na četných místech. Žalmista (33, 9 n.) o něm praví:

»Okuste a vizte, jak dobrý jest Hospodin,
blaze člověku, který v něho doufá.
Bojte se Hospodina všichni jeho svatí,
nemáť nedostatku, kdo se ho bojí.
Boháči strádají a hynou hlady,
těm však, již hledají Pána, neschází nic.

Ještě dojemněji mluvíval o Boží dobrotě a lásce Pán Ježíš. Podle něho je Bůh naším Otcem; proto jeho slova: *»Nepečujte tedy úzkostlivě, říkajíce: Co budeme jísti aneb co budeme píti aneb čím se budeme odívati? Ví zajisté Otec váš nebeský, že toho všeho potřebujete.«* (Mat. 6, 31.) Všimněte si ještě jednou tohoto výroku! Ani pozemský otec nemůže se dívati na utrpení svého dítěte, aby nepomohl; tím méně se toho smíme domýšleti o svém nebeském Otci. Proto praví tak krásně píseň, o které jsem se již jednou zmínil:

---

[1]) Životem, VII, čís. 146, str. 9.

»Souží-li mne nedostatek,
k tobě budu volati,
sejmeš úzkost, spravíš zmatek,
když tě budu vzývati;
veliš, bychom jako k Otci
v bědách k tobě volali,
a v tvé lásce a v tvé moci
neustále doufali.«

A dějiny nám dokazují, jak pravdivě řekl zbožný Sirachovec: *»Popatřte, synové, na dávná pokolení a vizte: Kdo doufal v Pána a byl zklamán?«* (Sir. 2, 11.) Mohl bych vám povědět tisíce dokladů; bylo by to zbytečné. Každý z vás mohl by mi vyprávěti, kolikrát mu již pomohl dobrý Pán Bůh. Proto se omezím na dvě události; jedna je z doby starší, druhá z doby novější.

V 16. století žil v Italii sv. Kajetán. Rozhodl se, že založí řeholní řád, kde by se zachovávala naprostá chudoba. Členové neměli míti ani statků nemovitých, ani pevných důchodů; nesměli žebrati, měli žíti jen z toho, co jim donesou sami od sebe dobrodinci. Nesměli ani dobrodinců vyhledávati, ve všem měli spoléhati úplně na Boží dobrotu a Boží Prozřetelnost.

Tento úmysl vyvolal u církevních představených veliký podiv, ale i odpor. Vytýkali Kajetánovi, že pokouší Boha a čeká ustavičné zázraky; ale světec se nedal. Tázal se, platí-li dosud slova Pána Ježíše: *»Pohleďte na ptactvo nebeské, že neseje, ani nežne, ani neshromažďuje do stodol, a váš Otec nebeský je živí. Nejste vy dražší než ono?* (Mat. 6, 26.) Na takový důkaz bylo těžko co odpověděti. Když papež Kliment VII. četl stanovy nového řádu, zvolal v úžase: *»Nenalezl jsem takové víry v Izraeli!* (Mat. 8. 10.)

Nový řád byl opravdu schválen a počal svoji blahodárnou činnost. Sv. Kajetán říkával často svým řeholním bratřím: Budeme-li hledati království Božího a spravedlnosti jeho, nepochybuji, že všechno ostatní, čeho potřebujeme k zachování života, bude nám přidáno bez naší starosti.« Dlouholetá zkušenost potvrdila pravdu jeho slov; vždy se našlo dosti duší, které je obětavě podporovaly. Kajetáni založili klášter i v Praze; dnes v něm přebývají redemptoristé.[1])

Druhý příklad je z doby novější. Po veliké revoluci žil v jižní Francii sv. kněz Jan Křtitel Vianney. Založil sirotčinec, bývalo v něm až 80 osob. Pojmenoval jej »Prozřetelnost« a Bůh dokázal často i zázraky, že nikdo v něho nedoufal nadarmo. Aspoň jeden obrázek: Kdysi byla již sýpka úplně prázdná; nebylo obilí, nebylo mouky, nebylo ani peněz. Světec sháněl dobrodince, klepal marně; proto uvažoval, neměl-li by po-

---

[1]) Životem, VII, str. 462.

slati děti domů. V této tísnivé starosti šel ještě jednou s představenou na sýpku, ačkoli všichni věděli, že je prázdná. Sotva vešli, zůstali jak ohromeni; sýpka byla plná nejlepšího obilí. Oči světcovy zalily se slzami. Pospíšil k sirotkům a v hluboké pokoře volal: »Děti, já jsem pochyboval o božské Prozřetelnosti, ale milý Pán Bůh mě za to velice pěkně potrestal.«[1])

Ano, Bůh je nekonečná láska a dobrota, proto nám pomoci chce. Tato myšlenka dovede osladiti každou starost a každé utrpení.

III. Třetí myšlenka: Bůh je nejvýše moudrý, proto umí nejlépe posouditi, kdy jeho pomoci opravdu potřebujeme. Je pravda, my ubozí lidé bychom si často přáli, aby Bůh pomohl, a pomoc nepřichází. Modlíme se, a nebe jako by neslyšelo.

Někdy bývá vina na nás. Pěkně nám to pověděl prorok Izaiáš (59, 1 n.):

»Aj, není ukrácena ruka Hospodinova,
aby nemohla pomoci;
aniž ucpáno jest ucho jeho,
aby neslyšelo;
ale nepravosti vaše jsou přehradou
mezi vámi a Bohem vaším,
hříchy vaše skryly tvář jeho
před vámi, aby neslyšel.«

V takovém případě nezbývá než kající návrat; proto volal Bůh ústy proroka Zachariáše (1, 3): *»Obraťte se ke mně, praví Hospodin, i obrátím se (také já) k vám.«*

Jindy odkládá Pán, aby tím jasněji zazářila naše ctnost a tím patrněji vynikla jeho pomoc. Vzpomeňte na stařičkého Abrahama. Tolik roků čekal na slíbeného syna, a když dorostl, dostal od Boha rozkaz, aby mu dítě obětoval. Aby oběť byla ještě těžší, měl syna probodnouti vlastní rukou a spáliti na oltáři. Ani to ještě Bohu nestačilo. Celé tři dni šli spolu otec a syn na obětní místo. Dovedete si představiti duševní bolest patriarchovu? Kdykoli pohlédl na milované dítě, pronikl takřka nový meč jeho srdcem. Stále doufal, že Bůh svůj rozkaz odvolá, ale nikdo nepřicházel, aby mu vyřídil tento radostný vzkaz. Již vystavěl oltář, narovnal na něm dříví, již svázal syna a napřáhl svou ruku k smrtící ráně — teprve v tomto rozhodném okamžiku zaslechl nebeská slova: *»Nevztahuj ruky své na chlapce a nic mu nečiň!«* (Gen. 22, 12).

Je pravda, pro Abrahama znamenal Boží odklad velikou bolest. Ale bez této okolnosti nikdy bychom nepoznali velikou lásku jeho zbožného srdce a nikdy bychom nepochopili velikou

---

[1]) Oberhammer: Beispiele aus dem Leben, Innomostí, 1931, 24.

odměnu, jaké se mu dostalo. Proto říká tak pěkně naše lidové přísloví: »Když je nouze nejvyšší, pomoc Boží nejbližší.«

Dokud jsme na světě, nevyhneme se starostem a utrpení. A přece si je můžeme osladiti třemi myšlenkami: Bůh je všemohoucí, proto může pomoci, i kdyby se zdálo, že vše je již ztraceno; je nejvýš dobrý, proto pomoci chce. Je však také nekonečně moudrý, on dovede nejlépe posouditi, kdy jeho pomoci opravdu potřebujeme.

Proto k vám volám slova apoštola Petra. Na církev se valilo strašné pronásledování, které rozpoutal krvavý císař Nero. Tisíce již skončily na popravišti a tisíce jiných čekaly na ortel smrti. A v této vážné době měl apoštol jedinou útěchu: *»Pokořte se tedy pod mocnou rukou Boží, složíce veškerou svou starost na něj, neboť on má péči o vás!«* (1. Petr. 5, 6). Uposlechněte jeho svaté rady a přesvědčíte se o její hluboké moudrosti. Amen.

BOŽSTVÍ JEŽÍŠOVO

Prve než Abraham byl, jsem já.
(Jan 8, 58.)

Vešli jste do chrámu a jistě jste si všimli veliké změny, jaká se v něm stala: všecky kříže, všecky obrazy Spasitelovy jsou zakryty fialovou rouškou. Znáte i příčinu. Je to památka na dnešní evangelium. Pán Ježíš pověděl židům dosti jasně, že je Syn Boží. Nevěřili mu, proto se chápali kamení, aby ho ztrestali jako rouhače. Sv. Jan zakončil svoje vypravování slovy: »*Ježíš skryl se a vyšel z chrámu*« (Jan 8, 59). Proto církev zahaluje kříže.

Ale tento obřad má ještě hlubší význam. Od smrti Ježíšovy uplynulo již 1900 roků, jeho víra se rozšířila po celém světě — a přece dodnes je Spasitel pro tolik lidí zahalen neproniknutelnou rouškou. Netuší jeho velikosti, nechápou jeho vznešenosti, protože nevěří v jeho božství.

Vím dobře, že nikdo z vás nestojí v řadách nepřátel Ježíšových. Ale nevěra bývá tolik útočná, že bude dobře, zopakujeme-li si zase jednou důvody pro tuto vznešenou pravdu. Mohl bych se dovolávati zázraků Ježíšových, mohl bych mluviti o jeho slavném z mrtvýchvstání. Neučiním toho. Nejlepším důkazem božství Ježíšova jest ustavičný boj, jaký proti němu vede nevěrecký svět. I dnešní evangelium nám poskytne vhodné látky.

I. Kristus dosud žije, proto svět bojuje proti jeho slovům.

Když Rodička Boží nesla své svaté Dítě po prvé do chrámu, zastoupil ji cestu sv. Simeon. Vzal Ježíška do náručí, zadíval se do jeho božských očí a v nich četl celou jeho budoucnost. Proto zvolal: »*Hle, tento jest ustanoven k pádu a k povstání mnohých v Izraeli a na znamení, jemuž budou odpírati*« (Luk. 2, 34). Boj proti Kristu je tedy neklamným znamením jeho vykupitelského úřadu. Všimněme si, jak se to splnilo na jeho slovech, na jeho učení. Pro důkazy nechoďme daleko, zůstaňme při dnešním evangeliu.

Vyjmeme-li Pannu Marii, která byla zázrakem Boží lásky ochráněna před každou vinou, jsou všichni lidé ubohými hříšníky. I největší světci bili se v prsa a říkali s kajícím publikánem: »*Bože, buď milostiv mně hříšnému!*« (Luk. 18, 13). Proto napsal apoštol Jan: »*Řekneme-li, že hříchu nemáme, sami sebe klameme, a pravdy v nás není ... Řekneme-li, že jsme (nikdy) nezhřešili, činíme ho (Boha) lhářem, a slovo jeho v nás není*« (1. Jan, 1, 8 n). Proto vidíme, že právě nejlepší lidé vy-

znávali pokorně svoje chyby, svoje slabosti, svoje hříchy. V knize Jobově čteme tak krásně (Job 4, 17).

»Zda může člověk před Bohem spravedliv být,
neb někdo z lidí před svým tvůrcem čist?
hle, ani sluhové jeho nejsou stálí,
také na svých andělech nepravost najde.
Čím více ti, kteří v hliněných chatách sídlí,
kteří mají základy z prachu země?

Jediný Ježíš mohl se tázati svých úhlavních nepřátel: *»Kdo z vás bude mne viniti z (nějakého) hříchu?«* (Jan 8, 46). Nebyl to jen básnický obrat; celé Písmo svaté líčí Krista jako ideál svatosti a dokonalosti. Proto voláme: »Srdce Ježíšovo, hlubino všech ctností, smiluj se nad námi!« Apoštol Pavel napsal o Pánu Ježíši: *»Toho, jenž hříchu (ani) nepoznal, učinil (Bůh) pro nás hříchem, abychom my stali se v něm spravedlností Boží«* (2. Kor. 5, 21). To znamená: Jenom čistý Beránek Boží mohl smířiti nebe i zemi. Na jeho svatá ramena složil Bůh nepravosti celého světa a jeho utrpením posvětil naše duše.

Jak odpověděli židé na slova Ježíšova? Přemýšleli o jejich hlubokém významu? Pátrali po jejich správnosti? Nebo snad dokázali Spasiteli jeho hříšnost? Ani v nejmenším. Kde nebylo důkazů, měly pomoci nadávky: *»Zdali my dobře nepravíme, že Samaritán jsi a zlého ducha máš?* (Jan 8, 48). Všimněte si dobře; svět se od té doby nezměnil. Jak bylo tehdy, je dodnes. Našli se spisovatelé, kteří prohlásili raději božského Spasitele za blázna, než by sklonili pokorně hlavu před jeho svatými slovy. A nemyslete, že se tak psalo jinde, bylo tomu tak i u nás. Machar vydal tiskem »Katolické povídky«. Neměl bych to ani opakovat, tolik rouhání je sneseno na těchto stránkách. A přece vám povím aspoň několik úryvků; pochopíte snáze tresty, které dopadly na náš národ, a již nikdy nebudete viniti Boha z nespravedlnosti. Spisovatel tedy píše:

»Pan Jošua — Jošua je hebrejské jméno pro Pána Ježíše — pan Jošua, takto tesař z Nazareta, už patrně sám neví, čím je. Brzy se vydává za proroka, brzy léčí nemocné. Tento tulák zašel si ondy až do Káně galilejské, kde se právě slavila svatba.« — »Jeden pobláznl rychle dvanáct jiných — Jošua, tesař nazaretský, má své učedníky. Ale ne v tesařině, nýbrž ve svém prorockém úřadě. Našel nějaké rybáře, nějaké tuláky, jako je sám, a s tímto průvodem chodí nyní od města k městu, od vesnice k vesnici. Slibuje prý těmto prostým lidem království nebeské a bohatství v nebi, čímž tito chudáci dali se omámiti« — »Syn Boží je přístupný i tomu věčně ženskému. V Bethanii jsou dvě sestry, už starší panny, a těm prý není pan Jošua lhostejný. A ony jemu též ne. Jen že neví, pro kterou se rozhodnout. Jedna umí dobře vařit, druhá pěkně poslouchat. Ó Marie — ó Marto — jaká těžká volba, i když je člověk pro-

rokem.« — »Jošua se zase zjevil v Jerusalemě. Jeho rouhavá drzost dostoupila svého vrcholu. Hodnověrnými svědky je zaručeno, že prohlásil: »Já a Otec jedno jsme« — ne otec jeho, tesař, ale Bůh nebeský! Totě už nebezpečné šílenství. A úřady? Mlčí.«[1])

Tak rouhavě se psalo u nás o božském Spasiteli a česká veřejnost k tomu mlčela; odměnila dokonce skladatele díla »Katolické povídky«. Byla to skoro první kniha, která u nás vyšla po převratu; byla takřka vnucována obecním knihovnám a možná, že některá z okolních vesnic ji má dosud. Budete se ještě diviti, že věčně spravedlivý Bůh musel trestati a trestal tak přísně? Bůh by nebyl Bohem, kdyby se nezastal cti svého hanobeného Syna.

Moderní lékaři dovedou použíti i jedu, aby z něho sestrojili hojivý lék. Učiňme podobně! Ustavičný boj proti Kristu je nám neklamným důkazem, že Ježíš dosud nezemřel, je dosud živý. Proti mrtvým nebojujeme; mrtvé snad odsoudíme, ale nikdy se proti nim nebráníme. A již mnohým duším stalo se toto nepřátelství cestou k pravé víře. Zajímavě o tom vypravuje vzdělaná Angličanka Bessie Anstice Bakerová. Byla původně protestantkou. Jednou si zašla na kázání, ale vývody jejich pastora ji velice pobouřily. Vytýkal Kristu samolásku a pýchu; zvláště káral jeho slova: *»Já jsem světlo světa«* (Jan 8, 12), *»Já jsem cesta a pravda a život«* (Jan 14, 6) a *»Já a Otec jedno jsme«* (Jan 10, 30). Jakmile se Bakerová vrátila domů, počala studovati evangelia. S hlubokou úctou patřila na velebný obraz, jaký se otvíral před její duší — uvěřila v božství Ježíšovo, konečně se stala katoličkou.[2])

II. Boj neplatí jen slovům Ježíšovým, ještě urputněji je napadána jeho svatá osoba.

My všichni jsme se zrodili v čase, před 100 roky nebyl tu ještě nikdo z nás. Jediný Spasitel se odvážil tvrzení, že byl vždycky: *»Prve než Abraham byl, jsem já«* (Jan 8, 58). Zamysleme se nad těmito úžasnými slovy. Abraham zemřel kolem r. 1900 před Kristem; Ježíš měl 33 roků a přece prohlásil: »Dříve než narodil se Abraham, já jsem již byl.« Jak je to možné? Proto, že byl nejen člověk, byl také Bůh.

Věčný původ Spasitelův, a proto i jeho božství máme potvrzeno na četných místech Písma svatého. V žalmu druhém praví k němu sám Hospodin: *»Syn můj jsi ty, já dnes zplodil jsem tě«* (Žalm 2, 6). Kdy bylo toto zázračné »dnes«, pověděl nám prorok Micheáš (5, 2): *»Ale ty, Betleme Efratský, maličký mezi rody judskými — z tebe mi vyjde ten, jenž má býti vladařem v Israeli, a jeho původy jsou od počátku, ode dnů*

---

[1]) J. S. Machar: Katolické povídky, Praha, 1919, 156 n.
[2]) Životem, čís. 108, str. 16.

věčnosti.« Proto pravil o sobě Spasitel ve Zjevení sv. Jana (1, 8): »*Já jsem počátek a konec, ten, jenž jest a jenž byl a jenž přijde*«. Abych se dlouho nezdržoval, končím tento odstavec slovy apoštola Pavla: »*Ježíš Kristus jest týž včera i dnes i na věky*« (Žid. 13, 8).

Rozumněli židé výroku Pána Ježíše? Pochopili nekonečnou velebnost, jakou si připisoval? Ano, právě proto se chápali kamení, aby ho kamenovali jako rouhače. Rozumí Kristu dnešní svět? Velmi dobře, proto po něm házejí blátem a kalem. Ani největšímu nepříteli bychom neudělali, co chystá nevěřící svět Pánu Ježíši. Aspoň dva obrázky. Casamicciola je lázeňské místo nedaleko Neapole. V masopustě udělali si velký kříž, pověsili naň ohavnou masku a za potlesku diváků táhli s ním městem. Po třech dnech — bylo to právě v pátek — nastalo zemětřesení, a z města zbyla jen hromada trosek.[1]) — Bylo to na Veliký pátek r. 1902 ve městě Saint Pierre na ostrově Martinique. Toho dne, kdy si připomínáme vykupitelskou smrt Ježíšovu, uspořádalo obyvatelstvo rouhavý průvod. Nesli v něm kříž; když došli na náměstí, přibili naň vepře. V tutéž dobu začal z blízké sopky Monte Pellée vystupovati dým; za 14 dní přišel výbuch a pochoval město v proudech ohnivé lávy.[2])

Ježíš dosud žije, protože je Bůh; odtud pekelná zloba, která se sápe na jeho svatou osobu. Odsuzujeme židovský národ, který se tolik provinil na Spasiteli; věřte mi, kdyby Kristus přišel opět na svět, našlo by se zase dosti ochotných hlasů, které by volaly: »Ukřižuj, ukřižuj ho!« a dosti ochotných rukou, které by mu přichystaly kříž.

Dokázal jsem vám božství Ježíšovo, a sice z nepřátelství, které vede svět proti němu. Napoleon napsal si kdysi do svého deníku: »Nyní jsem na ostrově sv. Heleny. Kde jsou nyní v mém neštěstí moji bývalí lichotníci? Kde jsou nyní přátelé a kdo si na mne vzpomene? Ano, mám dva nebo tři, věrné až k smrti, kteří šli se mnou do vyhnanství. Ale přijde hodina, kdy se mé tělo vrátí do země, aby se stalo potravou červů... Jaký to obrovský rozdíl mezi mým osudem a onou věčnou říší Kristovou, o němž se ještě dnes káže po celém světě, který na celém světě jest milován a živ.«[3]) A jindy řekl: »Věřte mi, já se vyznám v lidech; proto jsem přesvědčen, že Kristus byl víc než člověk.[4])

Vynálezce Simpson, který z pekařského učně se vyšinul svými vynálezy až na profesora, byl kdysi otázán, který svůj vynález pokládá za největší. Odpověděl: »Můj největší objev

---

[1]) Kneller: Strafgerichte Gottes,[3]) Mohuč, 1913, 80.
[2]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1936; II, 309.
[3]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1935; I, 96.
[4]) Soukup: Mluvil v podobenstvích, Olomouc, 1932, 128.

byl, že já jsem veliký hříšník a Ježíš Kristus že jest můj Spasitel.«[1]) Pamatujme si dobře tato slova. Až se budeme odpoledne modliti křížovou cestu, poklekněme vroucně na obě kolena před svým Spasitelem a zvolejme celou duší: »Klaníme se tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme tobě, neboť svým svatým křížem svět jsi vykoupil.« Amen.

[1]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1935; I, 95.

OBŘADY KVĚTNÉ NEDĚLE

Počínáme nejdojemnější týden celého roku; proto jej nazvala oddaná láska věřících Svatým týdnem. Církev koná v něm mnoho tklivých obřadů a již často jsem se tázal, proč bývá tak málo lidí v kostele. Nemilují snad svého Spasitele? To bych neřekl, pravá příčina je jinde. Nerozumějí tajemné řeči posvátných úkonů, proto jim bývá při nich tak dlouhá chvíle. Z toho důvodu jsem se rozhodl vyložiti vám obřady Květné neděle. Dávejte dobře pozor; přesvědčíte se, kolik nebeské krásy se tají v jejich prostinkých formách.

Květná neděle je dnem, kdy si vzpomínáme na slavnostní vjezd Pána Ježíše do Jerusalema; o něm čteme v evangeliu: *»Přemnohý zástup prostíral roucha svá na cestu a jiní sekali ratolesti se stromů a prostírali na cestu, zástupové pak, kteří vzadu byli, volali řkouce: Hosanna synu Davidovu!«* (Mat. 21, 8n). To je základní myšlenka všeho, co se děje dnes v chrámě. Všimněme si jednotlivostí.

Bohoslužba počíná svěcením ratolestí. V jižních krajinách se světí palmy nebo olivy, u nás se musíme spokojiti s vrbovými jehnědami, zvanými lidově »kočičky«. Nejsou tak nádherné jako věčně zelené vějíře palem nebo stříbřitě bílé listy olivové. A přece ani v Římě nedojalo mne svěcení ratolestí tolik jako naše něžné krásné kočičky. Zmínku o tomto obřadu máme již z nejstarších dob církve. Jakmile se domohli katolíci náboženské svobody, počali napodobovati slavný vjezd Ježíšův do Jerusalema. Je přirozeno, že nejokázaleji konal se tento průvod v samém Jerusalemě. Časně ráno odebrali se všichni do nedaleké vesničky Betfage. Představený františkánského kláštera oděl se v biskupská roucha, posadil se na ozdobené oslátko a jel ve slavnostním průvodu do svatého města. Provázel ho veliký zástup lidí, v rukou nesli svěcené ratolesti. Teprve před dvěma stoletími zakázala turecká vláda tento projev katolické víry.[1]) Aby církev dodala svěcení většího lesku, sestavila je v podobě mše svaté a jejích částí.

Kněz přistupuje k oltáři v rouše fialovém, kterého se užívá skoro při všech svěceních. Zatím zpívá sbor několik vět, které udávají základní myšlenku celého obřadu: *»Hosanna synu Davidovu! Požehnaný, jenž se bere ve jménu Páně! Král izraelský, hosanna na výsostech!«* (Mat. 21, 9). Jak při mši svaté následuje modlitba; kněz prosí dobrotivého Boha, aby v nás rozmnožil svoje dary a dopřál nám účasti na jeho věčné slávě.

---

[1]) Guéranger-Heinrich: Das Kirchenjahr, Mohuč, 1877; VI, 212.

Hned potom čte epištolu. V ní se vypravuje o zázračném odchodu Izraelitů z Egypta. Pomocí Boží opustili zemi, v které až dosud otročili, a na své cestě dospěli do rozkošné oasy Elimské. Tábořili ve stínu 70 košatých palem a občerstvovali se vodou dvanácti pramenů. Tam se dověděli, že bude konec hladu, který je dosud trápil. Bůh jim pošle zázračnou manu, která je bude sytiti až po hranice Palestiny. Jistě již tušíte tajemný význam celého odstavce. Milostí Kristovou opustil křesťan hřích a unikl kruté porobě ďáblově. Svatým křtem otevřel se mu pramen nebeské vody; velebná Svátost oltářní utiší jeho duševní hlad a bude jeho posilou až k branám věčnosti.

Těchto velikých dobrodiní dostalo se nám vykupitelskou smrtí Ježíšovou; proto jako graduale zpívá se úryvek Písma svatého, který nám líčí úmysl velerady vydati Krista na smrt. Zní doslova: *»Velekněží a farizeové shromáždili veleradu a řekli: Co uděláme, protože tento člověk činí mnoho divů? Necháme-li ho tak, všichni uvěří v něho, i přijdou Římané a vezmou naše místo i národ. Jeden pak z nich, jménem Kaifáš, jsa nejvyšším knězem toho roku, prorokoval řka: Jest vám prospěšno, by jeden člověk zemřel za lid, a ne aby celý národ zahynul. Od toho dne tedy se uradili, že ho usmrtí«* (Jan 11, 47n).

Hned po zpěvu čte kněz evangelium, ve kterém se vypravuje o slavném vjezdu Ježíšově do Jerusalema a počíná vlastní svěcení ratolestí. Děje se to sedmi krásnými modlitbami; povím vám aspoň hlavní myšlenky.

V první modlitbě prosí kněz, abychom slavili jedenkrát s Kristem slavný vjezd do nebeského Jerusalema. Tuto prosbu zakončuje zpěvem na způsob mešní preface; v něm oslavuje Krista jako vítězného krále celého světa. V šesti následujících prosbách svolává církev požehnání na všechny, kdo budou s živou věrou užívati svěcených ratolestí. Přeje jim ochranu těla i duše, požehnání jejich příbytků, vítězství nad úklady ďáblovými a slitovnou pomoc všemohoucího Boha. Na to kropí kněz ratolesti svěcenou vodou, okuřuje je posvěceným kadidlem a volá v poslední prosbě: »aby též naše duše se rozzelenaly dobrými skutky a šly vytrvale ve šlépějích Spasitelových!«

Po svěcení ratolestí koná se průvod; je památkou na slavný vjezd Ježíšův do Jerusalema. V čele je nesen kříž, za ním jde mládež a ostatní lid, v rukou nesou svěcené ratolesti. Po návratu najdou chrámovou bránu zavřenou. Po několika zpěvech zaklepe ten, kdo jde v čele průvodu, křížem několikráte na kostelní dveře, které se otvírají a průvod vchází do chrámu. Je to vzpomínka, ale též napomenutí. Kristus klepal tolikráte na brány jerusalemské, nabízel milost a odpuštění; nepřijali ho, proto se na nich splnila jeho bolestná předpověď: *»Jeru-*

saleme, Jerusaleme, který zabíjíš proroky a kamenuješ ty, kteří jsou posláni k tobě; kolikráte chtěl jsem shromážditi děti tvé, jako slepice shromažďuje pod křídla kuřátka svá, a nechtěli jste! Ejhle, zanechá se vám dům váš pustý!« (Mat. 23, 37n). Tak bylo kdysi v Jerusalemě, tak je dodnes u mnohého katolíka. Ustavičně klepe Spasitel na naše srdce a žádá o vpuštění; jestli jsme mu až dosud odporovali, otevřeme mu aspoň o velikonocích kající zpovědí a přivítejme ho ve sv. přijímání. Abychom jeho prosbu neodmítli, předčítá nám církev při mši svaté pašije; z nich se dovídáme, kolik bolestí stála naše záchrana božského Spasitele.

Vyložil jsem vám posvátné obřady Květné neděle. Jak vidíte, dá se z nich mnoho čerpati pro vlastní poučení. Chcete ještě věděti, k čemu máme užíti posvěcených ratolestí? Aby si zajistili Boží ochranu, dávali je naši zbožní předkové za kříž ve světnici a za nějaký trám do chléva. Sám se pamatuji, jak je zastrkovali do mladého osení a svolávali tak na své práce Boží požehnání. Nebylo ještě hromosvodů, zato bylo víc živé víry, a proto i Boží ochrany. Posvěcená ratolest hlásala každému, že je v rodině katolické, která se za svou víru nestydí a na Boha nezapomíná.

Drazí křesťané! Sv. Jan líčí nám ve svém Zjevení nebeský Jerusalem. Nebudu popisovati jeho nadzemskou krásu; nedovedl to apoštol, nedovedu to ani já. Pouze na jedno upozorním. Světec píše: *»Potom jsem viděl zástup veliký, jehož spočítati nikdo nemohl, ze všech národů a pokolení a kmenů i jazyků, ani stojí před trůnem a před Beránkem, oděni v roucha bílá a mají palmy v rukou«* (Zjev. 7, 9). Mezi těmito blaženými duchy máme býti jednou i my. Jděme za Spasitelem, jak nám to přála církev při svěcení ratolestí, nedejme se zlákati ničím, co nám nabízí svět, a také do naší ruky vtiskne jednou věčný Soudce vítěznou palmu. Amen.

TROJE VELIKONOCE

Stojíme v duchu u prázdného hrobu Ježíšova a v duši nám znějí jásavá slova apoštola Pavla: *»Kde jest, ó smrti, vítězství tvé?* (1. Kor. 15, 55). Nebeská radost rozlévá se dnes celým katolickým světem. Málokdo se jí dovede ubrániti; a přece neprožívají všichni velikonoce stejně, právě tak, jako je neprožívali stejně ani v Jerusalemě. Jinak mluvilo vzkříšení Spasitelovo k Rodičce Boží, jinak ke kajícímu Petrovi a ještě jinak k zatvrzelému Kaifášovi.

I. Víte, na koho myslil o velikonocích náš lid na prvním místě? Koho hleděl potěšiti radostnou zprávou nejdříve? Byla to Rodička Boží. Proto voláme v jedné z kostelních písní:

»Raduj se a vesel, Panno Maria,
velká tvoje žalost nyní minula;
spatříš Syna milého v blesku světla jasného,
přivineš ho k srdci opět živého.«

Opravdu, velice těžko si představíme bolest svaté Panny. Snad ještě nejlépe ji prožívá matka, které vyrvala smrt milovaného jedináčka. Pochovala drahého Ježíše, ale zapomenouti naň nemohla. Stále viděla před očima krvavý kříž a na něm své milované Dítě. Kolikrát opakovala v těchto smutných dnech slova žalmistova (41, 2n):

»Jako prahne jelen po bystřinách,
tak dychtí duše má po tobě, Bože.
Slzy mé jsou mi pokrmem ve dne v noci,
neboť mi den co den říkají: Kde jest Bůh tvůj?«

Tak lkala Matička Boží, ale její Miláček nepřicházel. Teprve v sobotu večer se poněkud uklidnila. Hustým mrakem, který až dosud zastíral její duši, počalo zvolna svítati. Vzpomínala na slavný slib Ježíšův, že třetího dne vstane opět z mrtvých, a její srdce se plnilo radostnou předtuchou. Její mateřská láska jí pravila, že ona bude první, která uvidí vzkříšeného Spasitele a v duchu jí zněla slova žalmistova (41, 6n):

»Proč jsi zarmoucená, duše moje,
a proč znepokojuješ mne?
Doufej v Boha, neb ještě mu děkovat budu,
že je mou spásou a mým Bohem!«

Ze soboty na neděli Panna Maria jistě nespala. Nemohla. Nastával přece třetí den, kdy se mělo splniti veliké přislíbení Ježíšovo. Sotva se mýlíme, že po způsobu svého národa oblekla si nejkrásnější oděv a rozsvítila ve světničce četné lampičky.

Po podlaze rozestřela myrtové větvičky, které vydechovaly příjemnou vůni.

Zvolna plynula hodina za hodinou. Minula půlnoc a jarní slunko počalo zlatiti nejvyšší vrcholky hor. V tom okamžiku zazářilo ve světničce Panny Marie nebeské světlo a před svou Matkou stál její milovaný Syn. V prvním okamžiku ho ani nepoznala, tak velice byl oslaven. S nevýslovnou láskou objal Ježíš svou milovanou Matku a tiskl dlouho její obličej na svoji božskou hruď. Chtěl jí tak nahraditi moře utrpení, které přestála pod křížem a po jeho smrti.

Trvalo to dosti dlouho, než Maria mohla promluviti. S nepopsatelnou radostí hleděla mlčky na božskou krásu svého drahého Syna a z jejích očí stékaly slzy. Tak si své shledání s Ježíšem opravdu nepředstavovala! Kde byly v tu chvíli všecky bolesti Velkého pátku? Rozplynuly se jak ošklivý sen, z kterého se právě probudila.

To byly velikonoce Matičky Boží a jsou krásným obrazem setkání každé zbožné duše po smrti s Pánem Ježíšem. Šla údolím slzavým, do krve si rozedrala nohy na drsných stezkách Božích přikázání; posmívali se jí, plivali po ní hanlivými poznámkami. Nedala se odstrašiti, a dnes zalévá její duši nekonečná radost. Utrpení pominulo, již nikdy se nevrátí; po celou věčnost bude spočívati na dobrém Srdci Ježíšově, kterého milovala, po kterém toužila, pro kterého pracovala a trpěla. Zkusí sama na sobě, jak pravdivá byla slova apoštola Pavla: *»Utrpení nynějšího času nejsou ničím proti budoucí slávě, která se zjeví na nás.«* (Řím. 8, 18.)

II. Zcela jiné velikonoce měl apoštol Petr. Veliký pátek proplakal. To nebyl již ohnivý muž, který před nedávnem ujišťoval Spasitele: *»Byť se všichni pohoršili nad tebou, já se nikdy nepohorším.«* (Mat. 26, 33.) Hanbou se neodvážil na nikoho ani pohlédnouti. Ostatní plakali nad Spasitelem, Petr musel plakati především sám nad sebou. Kolikrát již odsoudil bázeň, která ho strhla do pádu. Kolikrát si přál viděti ještě jednou Ježíše, vrhnouti se mu kajícně k nohám a prositi za odpuštění. Ale marně! Jeho nejlepší přítel ležel mrtev ve skalnatém hrobě a jak se Petrovi zdálo, již nikdo ho nedovede probuditi.

V takové náladě zaslechl v neděli ráno první zprávu o slavném z mrtvýchvstání. S počátku se při této myšlence až zachvěl. Jak ho přivítá Spasitel? Uzná ho za hodna aspoň jediného pohledu? A neodvolá veliké sliby, které mu kdysi učinil? Ale tato nerozhodnost potrvala jen okamžik. Ať si ho potrestá sebe více, jedno udělá jistě: poklekne před ním na kolena a odprosí ho za bolest, kterou mu svým pádem způsobil. V takové náladě chvátal se svatým Janem ke hrobu, ale Ježíše nenalezl. Byl zdrcen. V tu chvíli byl přesvědčen, že Ježíš se

mu vyhnul úmyslně, a v duši mu zněla slova prorokova: *»Zvíš a zakusíš, jak zlá a hořká věc to jest, opustiti Hospodina, Boha svého.«* (Jer. 2, 19.)

S takovými myšlenkami, s hlavou hluboce skloněnou vracel se sám od hrobu. S Janem již nešel, chtěl o samotě vyplakati celou bolest své raněné duše. Pojednou stál před ním Pán Ježíš. Co spolu mluvili, nedovíme se nikdy. Jistě nechybíme, řekneme-li, že Petr zvolal jako kdysi marnotratný syn: *»Pane, zhřešil jsem proti nebi a před tebou; již nejsem hoden slouti tvým apoštolem.«* (Luk. 15, 15.) Ale Ježíš ho nenechal ani domluviti. Přivinul k sobě Petra, který nechybil ze zloby, klesl ze slabosti, a duši apoštolovu zaplavila nekonečná radost.

Je pravda, dal ostatním učedníkům pohoršení, ale napravil je při první vhodné příležitosti. Troje zapření smazal trojím vyznáním lásky. Na tento okamžik nezapomněl nikdy. Jak vypravuje staré podání, zaplakal po každé, kdykoli zaslechl kohoutí zpěv. A když nadešel okamžik smrti, prosil katany, aby ho přibili na kříž hlavou dolů. Tak chtěl napraviti, čím se proti Spasiteli kdysi provinil.

Velikonoce Petrovy nebyly na světě jen jedenkrát. Jsou věrným obrazem každé kající duše, která se smířila s Pánem dobrou sv. zpovědí a dostala od něho odpuštění. Petrovu radost prožili jsme snad každý, když jsme po dobré přípravě přiklekli ke zpovědnici. Ale na jednu okolnost musím přece upozorniti. Všimněte si toho dobře! Nikde ani jediného slova výtky, nikde nejmenšího zahanbení. My lidé bychom si neodpustili, abychom druhého aspoň nějak nebodli; Bůh odpouští dokonale a zahrnuje duši milostmi, jako by ho ani nebyla zarmoutila. V životech světců nacházíme četné doklady toho, co jsem pověděl.

Vzpomeňte na svatou Anděla z Foligna! Hřešila, hřešila mnoho, svatokrádežně se zpovídala a svatokrádežně přijímala. Dlouho hledal Spasitel ztracenou ovečku, konečně ji našel. Anděla se obrátila a začala svatý život. Pán ji zahrnoval tolika milostmi, že zahanbeně zvolala: »Proč mne máš tolik rád? Vždyť jsem tak ošklivá a celý život jsem tě urážela?« Milosrdný spasitel ji odpověděl: »Prokázal jsem ti tolik lásky, protože na tvé chyby takřka ani nepamatuji.[1])

Nejen světci se těšili blahému pokoji, když se vrátili kajícně k Bohu; je tomu tak dodnes. Byl velikým hříšníkem a marně hledal ve světě pokoj a štěstí. Proto si koupil jed a již zvedal lahvičku k ústům, když do jeho světnice zalehl zvuk velikonočních zvonů a ohlas písně: »Vstal jest nad smrtí Zvítězitel!« Mimoděk vzpomněl na své šťastné mládí, dokud sloužil věrně Pánu Bohu. Ruka sklesla; odhodil jed a chvátal do

---

[1]) Životem, čís. 145, str. 10.

osvětleného chrámu. Očistil duši ve svaté zpovědi a do jeho srdce vrátil se klid, který tak dlouho marně hledal.[1])

III. A ještě na jedny velikonoce nesmíme zapomenouti; měl je velekněz Kaifáš.

Byl spokojen s dílem, které se mu tak dobře podařilo. Svědomí se sice bouřilo, ale uspával je myšlenkou, že chránil Boží zákon a jeho zájmy. Jeho rušitel leží ve studeném hrobě; úřední pečeť a římské vojsko rozptýlilo navždy pohádku o jeho slibovaném z mrtvýchvstání. Těžký kámen u jeho hrobu mu neodvalí nikdo. Radostně se usmál — v tom vrazil do chrámového nádvoří římský voják. Sotva dovedl klidně promluviti, tak ho rozčílilo, čeho byl svědkem. Teprve po chvíli mohl ohlásiti strašnou zvěst: »Ježíš není již v hrobě, v noci vstal z mrtvých.« Jako mramorový sloup stál tam židovský velekněz: konec pokoji, který si sliboval, konec vítězství, z kterého se těšil. Vše bylo nadarmo, zvítězil Ježíš.

Toť věrný obraz nekajícího hříšníka. Co se nanamáhal, aby si namluvil, že Ježíš byl obyčejným člověkem; stačí jediný okamžik, aby ho probudil ze spánku, do kterého se ukolébal. A v duši mu znějí hromovým hlasem slova Ježíšova: *»Přichází hodina, ve které všichni, kteří v hrobech jsou, uslyší hlas jeho (Syna Božího) a půjdou ti, kteří dobře činili, na vzkříšení k životu; ti však, kteří zlé páchali, na vzkříšení k soudu.«* (Jan 5, 28.)

To není vše, co děsí nekajícího hříšníka. Nemá opravdu chvíli pokoje, vše mu připomíná Krista. Zaslechne-li o nějakém zázraku, všemožně se pokouší, aby jej popřel. Nejlepším důkazm jsou vám Lurdy. Čte-li o neobyčejném projevu katolického života, cosi ho nutí, aby jej popřel neb aspoň umlčel; doví-li se o vynikajícím katolickém díle, hledí je zmenšiti, oslabiti. Proč to? Protože všecko mu hlásá pravdu, která ho tolik děsí:

»Co zasel kdo, to bude žíti,
kdo ctnost a dobro miloval,
se bude krásou věčnou skvíti,
neb Umučený z mrtvých vstal!

A přece největší zklamání ho čeká teprve za hrobem, až uvidí před sebou živého Krista, kterého na světě tolikrát popíral, tolikrát umlčoval, před kterým tolikrát oči zavíral. Jeho zoufalství líčí nám názorně posvátná kniha Moudrosti:

»Zbloudili jsme tedy s cesty pravé,
světlo spravedlnosti nesvítilo nám.
Co nám prospěla pýcha,
anebo co nám pomohlo bohatství s chloubou?
Pominulo to všecko jako stín
a jako prchavá pověst.« (Moudr. 5, 6 n.)

---

[1]) Soukup: Mluvil v podobenstvích, Olomouc, 1932, 482.

Největším nepřítelem Ježíše Krista byl francouzský filosof Voltaire. Dne 2. února 1758 psal svému příteli D'Alembertovi: »Za dvacet roků bude po Bohu.« A přesně za dvacet let, 25. února 1778 oznámil lékař nemocnému Voltairovi, že je konec, aby si zavolal kněze. Ale jeho nevěřící okolí nedovolilo. Voltaire zoufale prosil, žebral o kněze, který by jej vyzpovídal, prosil marně. Náhle ozval se pokojem pronikavý výkřik a Voltaire byl mrtev. Po dvaceti letech bylo po něm. Po Pánu Bohu? Ne, po Voltairovi.[1])

Vylíčil jsem vám troje velikonoce. Snad jen několika vyvoleným duším bylo popřáno slaviti velikonoce tak, jak je slavila Matička Boží. Ze všech sil se snažme, abychom unikli velikonocím Kaifášovým! Neprchejme před Kristem, nezavírejme Kristu, aby i on nezanevřel jednou před námi bránu nebeskou! Pro nás jsou asi nejlepší velikonoce Petrovy. Zhřešili jsme, ale litujme svého pádu; hleďme jej napraviti, a dobrý Pán bude míti po každé dosti slitovné lásky, aby nám odpustil. Amen.

[1]) Fattinger-Soukup. Katecheta vypravuje, Olomouc, 1935; I, 25.

SPALOVÁNÍ MRTVOL

Opět a opět volá nás v těchto dnech katolická církev k prázdnému hrobu Spasitelovu. Nedivme se tomu! Ježíšovo z mrtvých vstání je nám neklamnou zárukou, že ani my nezůstaneme v hrobě navždy. Ježíš nám slíbil, že přijde okamžik, kdy přemožená smrt vydá kořist, které se zmocnila. Krásně o tom praví známá velikonoční píseň:

»Vstal Kristus! Přijde s nebe zase;
sbor andělů s trub hlaholem,
jenž zazní světem v hrozné kráse,
by vstali z hrobů v těle svém;
vše mrtvé vzbudí k životu,
zlé k pláči, dobré k jásotu!«

Tak tomu bylo v církvi od počátku. Těla mrtvých se ukládala jako vzácná zrna do posvěcené půdy a nikdo ani nepomyslil na jiný způsob pohřbívání. Teprve v moderní době nastal obrat a stále častěji slyšíme o spalování mrtvol, nebo jak tomu říkají, o pohřbu žehem, cizím slovem kremace. Bohužel, neomezil se tento zlořád jen na města, jako kalný proud počíná se rozlévati i po našem venkově. A dost možná, že i k vám zavítají brzy apoštolové nového hnutí. Abyste se nedali zlákati, abyste dovedli roztrhnouti líbivou léčku, kterou budou kolem vás splétati, věnujme toto kázání této důležité otázce. Všimněme si dějin spalování mrtvol a kdo se za ně bije nejvíce; studujme důvody, kterých se dovolávají; konečně se zamyslíme nad stanoviskem církve a proč se staví ke spalování tak odmítavě.

I. Sledujeme-li vývoj kremace, vidíme mezi jejími stoupenci a hlasateli samy nepřátele církve. Již tato jediná okolnost měla by nás naplniti nedůvěrou.

Jak jsem již pravil, bylo v církvi odedávna zvykem mrtvé pochovávati. V katakombách se můžete procházeti po celé hodiny a jste ustavičně mezi hroby prvních křesťanů. A jak dojemně k vám mluví jejich nápisy: »Žije blaze, Žije v Pánu, Raduje se v Bohu, Modlí se za nás a podobně. A tak tomu bylo až do 18. století. První se pokusila zničiti tuto jednotu francouzská revoluce. Jak odstranila kříž a bohoslužbu, chtěla zakázati i pohřbívání mrtvých a zavésti pro všecky povinné spalování. Osnova zákona byla již předložena Národnímu shromáždění; její provedení zmařil Napoleon.

Myšlenka sama tím ovšem neusnula a čas od času vynořovala se opět. V polovině minulého století ujali se jejího šíření svobodní zednáři. Jejich úmysl prozradil nejjasněji sekretář lóže Luigi Castellazzo při pohřbu Viktora Huga. Tehdy na-

psal: »Civilní manželství bere církvi a papeži rodinu, beznáboženskou školou mu odnímáme dorůstající pokolení, občanský pohřeb a spalování mrtvol mu vyrve i poslední nároky na člověka. Pokrok zničí brzy církev i papeže.«

Tyto snahy rozbíjely se dlouho o zdravý cit katolického lidu, ale nepřátelé neustali a tu a tam se jim úsilí zdařilo. Roku 1873 bylo dovoleno spalování v Italii, 1878 v Německu, ostatní státy následovaly. V našich krajinách poslalo r. 1903 celkem 37 měst svoje zástupce na výroční schůzi zednářského spolku »Plamen« (Flamme); mezi nimi byla Olomouc, Prostějov, Nový Jičín a Mor. Ostrava. Roku 1912 byly podány v rakouském parlamentě dva nové návrhy; již jména jejich původců ukazují, kdo stál za celým hnutím. První návrh pocházel od nevěreckého novináře E. V. Zenkera, druhý od zrádce českého národa Karla Švihy. Bývalá republika Československá nezůstala ovšem pozadu za svými pokrokovými sousedy a spalování dovolila. V té době bylo u nás celkem 12 krematorií.

II. To jsou stručné dějiny nového hnutí. V š i m n ě m e s i d ů v o d ů, o které se opírají. Je jich několik, všecky se rozplývají před zdravým rozumem jak podzimní mlhy, když na ně zazáří slunko.

1. Lidské tělo je krásným výtvorem přírody. Proto je lépe rozložiti je čistým ohněm v původní prvky nežli je ponechati zemi.

Připouštím, že spalování je rychlejší nežli rozklad v hrobě, nikdy však nepřipustím, že je krásnější. Učenec Alexander Besi prohlásil: »Kdo viděl jednou kremaci, nechce již nikdy v životě viděti druhou, tak je to strašné.« Poslyšte, jak popisuje postup v peci očitý svědek: »Rakev s mrtvým se naloží na vozík a po úzkých kolejích se vsune do pece, rozpálené na 800—1000 stupňů tepla. Tak vysokým žárem jsou rakev i šaty na mrtvole v okamžiku straveny. Zbude nahé tělo, které prodělává hrůzné změny. Mrtvý jako by ožil; obyčejně se vysoko vymrští nebo sebou trhá, oční klapky se široce rozevrou a sklově ztrnulé oči se divoce vypoulí. Páry, které se vysokým žárem v těle tvoří, je nadmou, život nabývá ohromných rozměrů, konečně praskne a vnitřnosti se rozlejí. Za čtvrt hodiny je mrtvola rozložena; zbude hromádka popele a větší kosti, které se potom roztloukají a melou na prášek.[1]) Až potud očitý svědek. Pohled bývá tak hrozný, že jen málokomu dovolí do pece nahlédnouti.

Již to, co jsem pověděl, ukazuje jasně, kdo má větší úctu k tělu zesnulého. Ostatně stoupenci spalování měli by raději pomlčeti o úctě k nebožtíkům. U každé kremační pece je mnoho popelnic, ke kterým se nikdo nehlásí a které proto bývají po

[1]) Životem čís. 71, str. 12.

určité době pochovávány. Jindy si odnesli popel domů, ale báli se vstoupiti do pokoje, kde byl uložen, proto jej raději vyhodili. Jak velikou úctu mají ke svému tělu stoupenci kremace, dokazuje názorně tento případ. Jedna dáma nařídila ve své poslední vůli, aby její popel byl smíchán s popelem jejího oblíbeného psíka a uložen ve společné urně.[1]) Vypravoval mi přítel, jehož otec se dal upáliti: »Vešel jsem na hřbitov, kam ukládají popelnice. Až mne zamrazilo: ani jediný křížek nezdobil toto ponuré místo. Bylo mi, jako bych vešel do společnosti zavržených. A neustal jsem, dokud jsem na popelnici otcovu nepřipevnil drátem aspoň malinký křížek.«

2. Je nelidské ponechati mrtvolu drahého zesnulého za potravu červů; proto spalování náleží přednost.

Pohádku o červech a hnilobě pochovala již dávno poctivá věda. Mrtvola se pochovává podle zákona do takové hloubky, kde již červů není. Protože vzduch nemá přístupu, mrtvola nehnije: nastává ponenáhlá změna, podobná té, které říkáme u dřeva tlení. Proto ještě po letech, byla-li rakev opatrně otevřena, vidíme věrnou podobu nebožtíkovu; zavane-li na ni větřík nebo se jí dotkneme, rozpadne se teprve v popel a kosti.

3. Moderní hospodářství potřebuje každé píděe země; hřbitovy zabírají zbytečně tolik úrodné půdy.

Je podivné, že stoupenci spalování přicházejí s tímto důvodem dnes, kdy skoro každá vesnice se chlubí sportovním hřištěm. Pro všecko je na světě dosti místa, jenom mrtvým ho nepřejí. Ostatně celá námitka je hodně pokrytecká; vždyť také urny s popelem je třeba někde uložiti a stoupenci kremace navrhují k tomu účelu vysazování ozdobných hájů; pro ně asi místa nebude škoda.

4. O posledním důvodu — nebezpečí nákazy — se raději ani nezmiňuji. Vědecky je dokázáno, že správně pochovaná mrtvola nehrozí nikomu.

Všecky důvody, které jsem uvedl, jsou jen hrou na schovávanou. Hlavní příčinu nám prozradil zednářský sekretář Luigi Castellazzo. Je to boj proti křesťanství a snaha zmenšiti vliv církve co nejvíce. A to jsem se ještě ani slovem nezmínil o drahotě takových pohřbů. Náklady jsou tak veliké, že skoro každá pec musí uhrazovati z vedlejších pramenů schodky, které vznikají.

III. Všimněme si stanoviska, jaké zaujala církev katolická. Předem důležitou poznámku. Byl-li kdo pochován anebo spálen, nebrání nijak jeho vzkříšení na konci světa. Obojí vstanou stejně, jako ti, kdo byli roztrháni od dravé zvěře nebo rozmetáni výbuchem moderního granátu.

---

[1]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1936; II, 131.

Bůh je všemohoucí, proto dovede vzkřísiti všecky. Ani sebelepší pec nevyrve nikoho z rukou Božích.

Církev zakázala spalování mrtvol pod těžkým hříchem. Proto nedovoluje zaopatřiti člověka nebo pochovati po křesťansku toho, kdo ustanovil, aby jeho mrtvola byla zpopelněna, dokud nezmění svého rozhodnutí. Z téhož důvodu nekoná za něho veřejných modliteb, nečte jeho jméno s kazatelny a neslouží za něho mši svatou. Odešel se světa s těžkým hříchem na duši a vzepřel se církvi, o které řekl přece božský Spasitel: *»Kdo neuposlechne ani církve, budiž tobě jako pohan a veřejný hříšník«* (Mat. 18, 17).

Vím, že mnozí katolíci se proto horšívají a vytýkají církvi krutost a mstivost. Je to jen vědomí jejího božského původu. Církev by se opravdu zahazovala, kdyby pochovala po křesťansku toho, kdo pošlapal její zákony.

Po prvním pádu řekl spravedlivý Bůh:*»Prach jsi a v prach se obrátíš«* (Gen. 3, 19). O hrobech mluvil božský Spasitel, když pravil: *»Přichází hodina, ve které všichni, kteří v hrobech jsou, uslyší hlas jeho (Syna Božího), a půjdou ti, kteří dobře činili, na vzkříšení k životu, ti však, kteří zlé páchali, na vzkříšení k soudu.«* (Jan 5, 28n). V hrobě byl uložen božský Spasitel, do hrobu byla pochována před svým nanebevzetím jeho sv. Matka. To byly důvody, pro které se církev rozhodla pro pohřbívání. Katolický hrob promlouvá k nám tak dojemně o spánku, z kterého se jednou všichni probudíme.

Abyste mi však dobře rozumněli. Samo spálení mrtvoly není důvodem, proč si tak přísně počíná církev. Nikdo neodepře pohřeb tomu, kdo byl spálen jen nešťastnou náhodou, na př. uhořel při požáru, nebo když jeho spálení nařídil druhý. Nikdy se však nesníží tak hluboko, aby pochovala po katolicku člověka, který jí svou neposlušností naplil takřka do tváře.

Vyložil jsem vám stručně původ spalování mrtvol a zmínil se o jeho stoupencích. Jsou to nepřátelé Ježíšovi. Důvody, kterých se dovolávají, byly již dávno vyvráceny poctivou vědou. Proto církev trvá důsledně na pochovávání mrtvých a nepovolí, dokud přátele spalování povede nenávist a odpor ke Kristu a jeho církvi. A kdyby vás někdo pokoušel, abyste si ustanovili pohřeb žehem, dobře si rozmyslete, co chcete učiniti. Je to strašná myšlenka: odcházeti před soudnou stolici Ježíšovu s těžkým hříchem na duši. Vaši otcové odpočívají v půdě, kterou tolik roků vzdělávali; řiďte se jejich příkladem! Amen.

VĚŘÍM V ODPUŠTĚNÍ HŘÍCHŮ

Hluboko v Tibetské zemi vyniká nad divokými horami vrchol pokrytý věčným sněhem a ledem. Jmenuje se Kailas. Navštíviti tuto horu je touhou každého Inda. Z nejvzdálenějších končin země putují tam bez ustání v celých zástupech. Mnohým trvá cesta rok, někdy i déle, ale nikdo nelituje námahy. A když konečně došli k hoře, vrhají se na zemi a kladou hlavu na její skalnatá úbočí. Proč to? Jsou přesvědčeni, že tak dojdou odpuštění hříchů.

Odpuštění hříchů! Studujte dějiny lidstva, a brzy uvidíte zajímavý zjev. Co poutalo lidi nejvíce, nebylo bohatství, ani rozkoše, ani sláva; byla to palčivá otázka, jak se možno zbaviti toho, co se jmenuje hříchem. Proudy zvířecí neb i lidské krve prolilo lidstvo, aby došlo duševního klidu, aby dostalo odpuštění spáchaných hříchů.

V době velikonoční volá nás církev ke zpovědnici. Vím, že vy všichni jste přesvědčeni o moci knězově; proto říkáte v apoštolském vyznání víry: »Věřím .. v odpuštění hříchů.« A přece bude dobře, připomeneme-li si znova tuto blahou pravdu našeho náboženství; s tím větší důvěrou budeme odkrývati své rány ve sv. zpovědi.

I. Naše církev dostala skutečně právo odpouštěti jménem Božím spáchané hříchy.

Mluvil jsem kdysi s člověkem, který již leta nepřiklekl ke zpovědnici. Víte, jak bránil svoje stanovisko? Pravil doslova: »Kněz je člověk jako každý jiný, má také hříchy, možná, že těžší než kajícník, který se mu vyznává. Jak by tedy mohl říci, že mi odpouští?«

Námitka vypadá velice svůdně, a přece neobstojí. I nemocný lékař může druhého vyléčiti; mnozí dokonce tvrdí, že rozumí pacientovi lépe, prodělal-li sám jeho chorobu. Můj odpůrce jen opakoval nevědomky bludnou větu Husovu, který také upíral hříšnému knězi moc rozhřešovati. Naše víra v odpouštění hříchů nestojí na větší nebo menší zbožnosti knězově; její základ je mnohem pevnější.

Nikdo nepochybuje, že náš Spasitel měl moc a právo odpouštěti hříchy. A také je opravdu odpouštěl; o tom vypravují velmi často sv. evangelia. Aspoň jediný doklad. Ježíš byl kdysi pozván na hostinu od farizea Šimona. Neodmítl. O tom se dověděla žena, která měla ve městě velmi špatnou pověst, ale mírnost Ježíšova jí dodala odvahy. Přišla mezi hostinou, dala se do usedavého pláče, smáčela slzami nohy Ježíšovy a utírala je svými vlasy. Spasitel viděl jí dobře do duše; viděl upřímnou lítost nade vším, čeho se dosud dopouštěla. Proto

pravil: »*Odpouštějí se tobě hříchy.*« (Luk. 7, 48). Takových dokladů mohl bych vypravovati celou řadu. Není toho třeba, znáte je všichni.

Ale Ježíš viděl také do budoucnosti; viděl již napřed všecky pochybnosti a námitky, kterými budou krátkozrací lidé odmítati nejvzácnější lék, který jim uchystala jeho nekonečná láska. Aby je umlčel, dokázal svoji velikou moc zázrakem. Poslyšte, jak se to stalo. Kdysi učil Spasitel v jednom domě, kolem dokola byl veliký zástup. Právě k němu přinesli na lůžku člověka mrtvicí raněného. Ale Ježíš viděl dobře, že nemoc byla jen trestem za hříchy, kterých se ubožák dopustil. Proto chtěl napřed vyhojiti duši, teprve potom zamýšlel uzdraviti i tělo. Proto pravil: »*Buď dobré mysli, synu, odpouštějí se ti hříchy tvé.*« Jeho slova pobouřila přítomné zákoníky a duší jim bleskla myšlenka: »*Tento se rouhá.*« Spasiteli to neušlo, proto pravil: »*Proč myslíte zlé věci v srdci svém? Co je snáze říci: Odpouštějí se tobě hříchy tvé, či říci: Vstaň a choď?* Jistě je snazší vysloviti první větu, protože nikdo nevidí jejích zázračných účinků; poručiti nemocnému, aby chodil, je již těžší. Po tomto úvodu Spasitel pokračoval: »*Abyste však věděli, že Syn člověka má moc na zemi odpouštěti hříchy, tedy* — dí ochrnulému — *vstaň, vezmi lože své a jdi domů!*« (Mat. 9, 2n). A člověk, který nemohl sebou před tím ani hnouti, ke všeobecnému úžasu povstal, vzal svoje lože a odnášel si je domů.

Měl tedy Kristus moc a právo odpouštěti na světě hříchy; a tuto zázračnou moc předal své církvi. O tom vypravuje dnešní evangelium. Večer toho dne, kdy bylo slavné zmrtvýchvstání, byli apoštolé ve večeřadle. Pro jistotu zamkli i dveře, tak velice se báli židovské velerady. Pojednou stál mezi nimi Ježíš a řekl jim: »*Pokoj vám. Jako mně poslal Otec, i já posílám vás.*« To znamená: Všecku moc, kterou jsem dostal od Otce pro spásu světa, vám předávám. »*Potom na ně dechl a pravil: Přijměte Ducha svatého: kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se jim, a kterým je zadržíte, zadrženy jsou.*« (Jan. 20, 21n). Těmito slovy dostali apoštolé, tito první kněží katolické církve moc, aby na světě odpouštěli hříchy. Kdykoli tedy přiklekáte ke zpovědnici, máte blahou jistotu, že kněz vás může zbaviti těžkého břemene, které vás tíží.

II. Církev má právo hříchy odpouštěti a této zázračné moci také vždy užívala.

Zajímavý doklad nacházíme již ve Skutcích apoštolských. Pavel kázal právě v Efesu a jeho slova padala do půdy velice úrodné. Pohanské město se měnilo a sv. Lukáš dodává:» *Také mnozí z věřících přicházeli vyznávajíce a vypravujíce skutky své*« (Skutky 19, 18). Myslíte, že se šli jen pochlubiti, co dobrého vykonali? Ne, byly to první zpovědi a jejich následkem

bylo spálení pohanských knih, o kterém mluví sv. Lukáš v dalším odstavci.

Listujeme-li v církevních dějinách, můžeme udati pro každé století četné svědky, že církev opravdu hříchy odpouštěla. Nemohu se pouštěti do podrobností, na to by nestačil celý den; ale několik dokladů vám přece povím.

Na počátku druhého století žil sv. biskup, Ignác Antiochenský († 107). Ve svém krásném listě k věřícím města Filadelfie praví: »Bůh odpouští kajícníkům, utekou-li se ke knězi.« Klement Alexandrijský († 217) těší kajícího hříšníka slovy: »Kdokoli se podrobil andělu pokání« — tímto krásným jménem nazývá kněze — »kdokoli se podrobil andělu pokání, nebude litovati, až bude opouštěti své tělo a nebude zahanben, až přijde Pán k soudu ve své velebnosti.« O něco později žil největší učenec katolického starověku, Origenes († kolem 254). V jednom kázání praví o knězích: »Odhalíme-li své hříchy, nejen Bohu, nýbrž i těm, kteří mohou přiložiti lék na duševní rány, budou naše hříchy jistě smyty.« V téže době žil v severní Africe Tertullian; prohlásil: »Církev má moc odpouštěti hříchy.«

Ke konci čtvrtého století píše krásně sv. Jan Zlatoústý: »Kněží jsou bytosti pozemské, jsou připoutáni k zemi, a přece dostali moc, jakou nedal Bůh ani andělům ani archandělům. K žádnému z nich neřekl Pán: Cokoli svážete na zemi, bude svázáno i na nebi, a cokoli rozvážete na zemi, bude rozvázáno i na nebi.« A jinde praví: »Nebeský Otec předal všechen soud Synovi a já s úžasem vidím, jak Syn předává celé své právo svým kněžím.« O něco později žil veliký ctitel Panny Marie, sv. Cyril Alexandrijský († 444); klade si otázku: »Proč dal Spasitel svým učedníkům tak velikou moc, která, jak se zdá, patří samému Bohu?« A sám si odpovídá: »Pokládám za užitečné, aby ti, kteří dostali dechnutím Ducha svatého, měli také moc odpouštěti nebo zadržovati hříchy. Tito mužové, kteří dostali Ducha svatého, odpouštějí hříchy dvojím způsobem: na křtu svatém nebo ve svátosti pokání.«

Tak bychom mohli procházet století za stoletím, v každém najdeme dosti svědků pro odpouštění hříchů. Byl to největší dar, jakým obohatil Spasitel svoji církev, ale byl to i pramen nejčistších radostí. Stařičký kněz tázal se kdysi svých mladších spolubratří: »Víte, který den byl v mém životě nejkrásnější?« Jeden hádal na první sv. přijímání, druhý na svěcení kněžské, třetí na den první mše svaté. Ale kmet pravil: »Byly to krásné dni, jeden krásnější než druhý, ale žádný nebyl nejkrásnější. Nejkrásnější den mého života byl tento: Zpovídal jsem jednou pozdě do noci. Když jsem vyšel ze zpovědnice, unaven do úpadu, přistoupil ke mně muž, smutně známý v celém okolí, a prosil o svatou zpověď. Přiklekl tedy muž, o němž se vědělo,

že již dlouhá léta nebyl u zpovědi a jenž dával veřejné pohoršení. A nyní se chtěl vrátiti ke svému Spasiteli. Když po dlouhé rozmluvě jsem mu dával rozhřešení, tu jsem cítil, že tento den byl nejkrásnějším z mého celého života. Tehdy jsem po prvé prožil, jak pravdivá jsou slova Kristova:*»Tak bude větší radost v nebesích nad jedním hříšníkem, pokání činícím, než nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří pokání nepotřebují.«*[1])

III. Církev katolická dostala od Spasitele moc, aby jeho jménem odpouštěla na světě hříchy. To nám zaručuje Písmo svaté i katolické dějiny. Totéž možno dokázati i pouhým rozumem.

Každá sebemenší duše cítí hřích jako veliké břemeno, proto též touží po odpuštění. Někdy je duševní nepokoj tak veliký, že člověk až onemocní nebo si sáhne na život. Pruský král Bedřich II. tázal se kdysi proslulého lékaře, proč poměrně tak málo katolíků přichází do blázince. Zkušený lékař odpověděl: »To vám mohu, veličenstvo, povědeti. Katolíci nežijí lépe než protestanté, ale mají zpověď, která s nich snímá břemeno hříchů. Protestanté takového dobrodiní nemají, proto podléhají nebo páchají sebevraždu.«[2]) Protestanté zavrhli zpověď, proto jsme svědky zajímavého zjevu. Více a více se množí hlasy, které volají po zavedení zpovědi. Tak píše uherský kalvínec Maurus Jókai: »Katolická církev má jednu věc, tak vznešenou, tak utěšující, že by sama dostačila svou hodnotou, aby byla zavedena na celém světě, kde trpí duše. Je to zpověď. Jan Kalvín udělal velikou chybu, že ji odstranil. Neznal lidské srdce.«[3]) Anglikánské časopisy se velice pohoršovaly, že v jejich církvi se šíří hanlivý zlozvyk — soukromá zpověď. Bránily se marně, lid si přece vynutil zavedení zpovědi. Takových dokladů mohl bych uvésti dlouhou řadu. Dobře napsal již Tertullian: »Lidská duše je v podstatě křesťanská«; proto touží po zpovědi, ve které by si ulevila. Na jednom zámku v Německu sešla se pestrá společnost; byli tam katolíci i protestanté. Jak to již bývá, přešla řeč brzy na pole náboženské. Jeden z protestantských důstojníků prohodil: »Kdyby nebylo zpovědi, možná, že již zítra bych byl katolíkem.« To slyšela mladá hraběnka; odpověděla: »Stanu-li se kdy katoličkou, bude to jen proto, že mají zpověď. »Neuplynulo mnoho roků a požádala opravdu o přijetí do církve: přilákala jí zpověď.[4])

Dokázal jsem vám, že katolická církev dostala opravdu moc odpouštěti hříchy a svého práva vždy také užívala. Vím, že mnoho katolíků nechápe velikého daru, jaký jim udělil mi-

---

[1]) Soukup: Mluvil v podobenstvích, Olomouc, 1932, 500.
[2]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1935; I, 250.
[3]) Oberhammer: Beispiele aus dem Leben, Innomostí, 1931, 306.
[4]) Fattinger: Predigt des Lebens, Innomostí, 1940, 435.

losrdný Spasitel; ale sotva znají pramen tohoto odporu. Ďábel zná nejlépe cenu svaté zpovědi; proto se tolik namáhá, aby nás o ni připravil. Již nám vyrval svěcenou vodu, zesměšnil odpustky, naplnil nás hrůzou před sv. pomazáním nemocných, ještě se pokouší o zpověď. Nedejte se oklamati! Všecky jeho nášepty odrážejte slovy Ježíšovými: »*Kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se jim.*« Amen.

DOBRÝ PASTÝŘ

Já jsem pastýř dobrý.
(Jan 10, 11.)

Proslulý dr. Baedeker vypravuje ze svých cest po Rusku: »Na osamělé horské stezce potkal jsem mladého člověka; již podle šatu jsem poznal, že je to pastýř. Jeho obličej byl vážný, ustaraný. Na otázku: » Kam tak pozdě?« dostal jsem odpověď: »Zabloudilo mi jehňátko, jdu je hledat.« Šli jsme spolu mlčky, bez jediného slova; viděl jsem, že mladý pastýř stále dává na něco pozor. Pojednou hlasitě vykřikl, lehl si a přitiskl ucho k zemi. Náhle vyskočil, jeho obličej zazářil: »Zaslechl jsem je,« a chvátal v určitou stranu. Po malé chvíli vracel se i s jehňátkem.«[1])

Právě tohoto přirovnání užil o sobě božský Spasitel — slyšeli jste to v evangeliu — a katakomby nám dokazují, jak hluboký dojem učinilo na první křesťany. Procházejte se jen chvíli tímto podzemním bludištěm, a jistě uvidíte několikráte obraz dobrého pastýře. Někde vede jen stádo nebo je právě napájí, nejčastěji nese nalezenou ovečku na svých ramenou. Tato myšlenka dodávala prvním křesťanům síly a odvahy. Připomínala jim krásná slova žalmistova (22, 1n):

»Pán je dobrý pastýř, netrpím nedostatku,
kde pastvy hojnost, tam léhat smím.
K vodě, kde možno si odpočinout, mne vodí,
duši mou občerstvuje.
Provádí mne po stezkách spolehlivých
k vůli svému jménu.
I když mi projít jest údolím stínu smrti,
nebojím se zlého, neboť ty jsi se mnou.«

Proto pod ochranou dobrého pastýře se scházeli k bohoslužbám, před jeho obrazem bývali křtěni a přijímali tělo Páně, pod jeho bedlivým okem ukládali své zesnulé k věčnému odpočinku.

Od té doby uplynulo již mnoho století, mnoho se ve světě změnilo, ale obraz dobrého pastýře dosud nepobledl. Věnujme mu dnešní rozjímání; jeho ovocem bude jistě větší láska a poslušnost k dobrému Spasiteli.

I. První, co zdůraznil Kristus Pán na dobrém pastýři, jest obětavá láska, s jakou chrání své stádo. Je-li třeba, nezalekne se ani smrti: *»Dobrý pastýř dává (i) život svůj za ovce své«* (Jan 10, 11). Tím se právě liší od pouhého nájemníka:

---

[1]) Fattinger: Predigt des Lebens, Innomostí, 1940, 180.

»Nájemník však, totiž ten, kdo není (pravý) pastýř, jehož nejsou ovce vlastní, vida vlka, an jde, opouští ovce a utíká; a vlk lapá a rozhání ovce« (Jan 10, 12).

Jsou to jen krátká slova, ale obsahují celé moře lásky. Bůh si nás stvořil, proto již od samého počátku měli jsme jíti jen za jeho hlasem. Bohužel, nebyli jsme spokojeni s dobrým pastýřem; raději jsme se oddali svému největšímu nepříteli, o kterém píše apoštol Petr: *»Protivník váš ďábel obchází jako lev řvoucí, hledaje, koho by pohltil«* (1. Petr. 5, 8). Jeho svůdné sliby byly lákavější; dali jsme přednost pozlatku před drahým zlatem.

Ale láska dobrého pastýře byla ještě větší než naše zloba. Víte, co učinil? Povím vám to napřed příkladem. Za francouzské revoluce umíral jeden z jejích stoupenců. Přísahal, že nepustí k sobě kněze; odváží-li se některý přece přijíti, že živ od něho neodejde. O tom se dověděl jeden šlechetný kněz; hned si umínil, že ho navštíví. Sotva ho spatřil umírající, jako by nabyl nových sil; začal ruce a vzkřikl: »Co? Kněz v mém domě? Bídníku, dvanáct takových, jako jsi ty, jsem zabil těmato rukama, ty budeš třináctý.«

Na to kněz klidně: »Ne drahý příteli, mýlíš se. Nezabil jsi jich dvanáct, nýbrž jedenáct. Ten dvanáctý se uzdravil a stojí před tebou.« Po těchto slovech rozhalil prsa a ukázal mu stopy po ranách, které mu kdysi zasadil. Potom pokračoval: »Bůh mi zachránil život, abych já zachránil tvoji duši.« Taková láska dojala hříšníka. Obrátil se a skonal smířen s Bohem a s církví.[1])

Žasneme nad láskou tohoto kněze, ještě dokonaleji nás miloval Pán Ježíš. Zaplatil drahou výkupnou cenu, jen aby nás zachránil. A to nebylo málo, co žádal spravedlivý Bůh; do poslední krůpěje musel vylíti svou krev. A činil to s takovou láskou; ještě se modlil za své katany: *»Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí«* (Luk. 23, 34). Právem k nám volal apoštol Pavel: *»Jste koupeni za cenu velikou. Nuže, oslavujte a noste Boha v těle svém!«* (1. Kor. 6, 20).

Učinili jsme to? A zmoudřeli jsme škodou, která nás postihla? Co nám praví naše svědomí? Kolikráte opustili jsme ve slepém vzdoru sladkou ochranu dobrého pastýře a prchli před ním daleko, tak daleko, kde by nás nerušila ani vzpomínka na jeho lásku. A možná ještě dnes hledá nás dobrý pastýř, volá nás do svého stádce, snad dosud marně. Jak dlouho budeme ještě odpírati jeho slitovné lásce? Či chceme, aby se také na nás splnila bolestná slova prorokova: *»Zvíš a zkusíš, jak zlá a hořká věc to jest opustiti Hospodina, Boha svého!«* (Jer. 2, 19).

---

[1]) Životem, čís. 132, str. 7.

II. Obětavá láska stála Pána Ježíše mnoho, ale tím ještě nebyl vyčerpán úkol dobrého pastýře; stará se o v h o d n o u p a s t v u pro svoje ovečky. Ví dobře, že všechno neprospívá všem. I v jeho stádě jsou různé povahy, různé sklony, proto i různé potřeby. Proto nás ujišťuje:»*Já jsem pastýř dobrý a znám své a znají mne moje*« (Jan 10, 14).

Již ve Starém zákoně sliboval Bůh: »*Na pastvinách nejlepších pásti je budu, tam odpočívati budou na bylinách zelených*« (Ez. 34, 14). A jak bohatou pastvu přichystal nám Bůh! Lační-li naše duše, sytí nás svým nebeským učením, žízníme-li v útrapách tohoto života, napájí nás božskou útěchou, umdléváme-li na cestě, posiluje nás svým vlastním tělem a krví.

Ani to mu ještě nestačilo. Jsou ovečky zdravé, ale jsou také ovce nemocné. Proto sliboval již ústy svého proroka: »*Co bylo polámáno, obváži, co bylo mdlého, posilním, a co silného a tučného, opatrovati budu*« (Ez. 34, 16). Proti všem neduhům přichystal nám lék ve svaté zpovědi; a blíží-li se poslední okamžik, dodává nám odvahy svatým pomazáním. Abych se jenom zastavil u této poslední myšlenky. Mnohý katolík ani nechápe, co má ve svatém pomazání. Protestanté zamítli tuto svátost, proto se cítí v hodinu smrti tolik opuštění! Katolický baron Lüttwitz vyravuje: »Můj otec byl věřícím protestantem, nikdy své ranní modlitby nevynechal a mnohdy šel i do kostela; když pracoval k smrti a kazatel ho chtěl potěšiti, přerušil ho otec: »Milý pane pastore, když je člověk zdráv, tu je všecko překrásné; ale když se blíží smrt, tu člověk poznává, že to všecko jsou jen prázdné řeči«.[1])

Jak ses odvděčil svému dobrému pastýři? Nemohl by také o tobě říci bolestná slova prorokova:

Slyšte nebesa, pozoruj země,
neb Hospodin mluví:
Syny jsem vychoval, vyvýšil,
oni pohrdli mnou?«
(Iz 1, 2).

Zamysli se, nejsi-li také ovečkou nevěrnou? Chodíš rád na kázání? Či snad je ti při něm dlouhá chvíle, proto je vynecháváš? Jak často přistupuješ ke stolu Páně? Hojíš ve svaté zpovědi rány, které ti zasadil hřích? Neprchej před těmito otázkami; odpověď na ně ti ukáže, jsi-li ve stádci Ježíšově, či snad jsi již daleko zabloudil.

III. Dobrý pastýř se konečně snaží, a b y j e h o s t á d a p ř i b ý v a l o. Proto sliboval již ústy prorokovými: »*Co se bylo poztrácelo, shledám, co bylo rozptýleno, zase přivedu*«

---

[1]) Lüttwitz - Silva - Taroucová: Košile šťastného člověka, Praha, 1910, 119.

(Ez. 34, 16). A stejně volá v dnešním evangeliu božský Spasitel: »*Mám ještě jiné ovce, které nejsou (dosud) z tohoto ovčince; také ty musím přivésti a hlas můj slyšeti budou, a bude jeden ovčinec a jeden pastýř*« (Jan 10, 16).

Rozumíte dobře této touze Srdce Ježíšova? Starozákonní prorok předpověděl o budoucím Vykupiteli: »*Málo je to, žes mým sluhou, abys vzbudil kmeny Jakobovy, a zbytky Israelovy přivedl nazpět: ejhle, činím tebe světlem (pohanských) národů, abys byl spásou mou až do končin světa*« (Iz. 49, 6). Vykupitel nepřišel na svět jen proto, aby zachránil nepatrné zlomky jednoho národa; jeho spása měla se rozlíti po celém světě. Proto Ježíšovo oko hledělo v tu chvíli do budoucnosti. Viděl nesčetné miliony duší, dotud pohanských. Také za ně tekla jeho vykupitelská krev, také za ně umíral kdysi na kříži. Což divu, že tolik toužil, aby je připojil ke svému stádci a přivedl do své církve.

Zpytuj své svědomí! Snad denně odříkáváš v Otčenáši prosbu: »Přijď království tvé!« Nuže, co jsi učinil až dosud pro rozšíření Boží říše mezi pohany? Kolik jsi věnoval na katolické misie? Vzpomeneš si aspoň někdy, kolik nesmrtelných duší hyne proto, že katolíci se o své misionáře nestarají? Nemysli však jen na pohany! Vzpomeň na své nejbližší, zadívej se na členy vlastní rodiny! Možná, že vidíš, jak tvůj manžel opouští stádce Kristovo. Co jsi až dosud učinila, abys ho opět získala? Snad bloudí i tvé dítě? Snad je sám a sama posíláš na zapovězenou pastvu?

Ježíš Kristus jest opravdu dobrým pastýřem: chrání své stádce a nelitoval ani vlastního života pro jeho spásu: pečuje o nejlepší pastvu, proto nám dal vlastní tělo ve Svátosti oltářní; všemožně hledí, aby jeho věřících přibývalo a touží po obrácení pohanů. Nemysli, že na tom všem nezáleží! Kde jsi za života, tam budeš státi i po smrti. Smrt na tom nezmění nic. Nuže, pověz mi: Kdyby tě dnes odvolal Ježíš z tohoto světa, stál bys na posledním soudu po jeho pravici — či snad po jeho levici? Naprav, dokud je čas! Buď věrnou ovečkou dobrého pastýře, potom tě od něho nikdo neodloučí. Amen.

NIC NA SVĚTĚ NETRVÁ VĚČNĚ

Maličko, a již neuzříte mne, a opět maličko, a uzříte mě.
(Jan 16, 16.)

Dne 14. ledna 1912 bylo viděti na večerním nebi zvláštní úkaz. Zjevil se nádherný meteor a ozářil jasně celou krajinu, svítil několik okamžiků a — zmizel. Na tento úkaz jsem si vzpomněl, když jsem četl slova Pána Ježíše: *»Maličko, a již neuzříte mne, a opět maličko, a uzříte mě«* (Jan 16, 16). My lidé zakládáme si tak rádi na tomto světě, a přece všecko tu trvá jen krátkou dobu, opravdu — maličko. Lidský život zdá se nám dlouhý, dokud jej prožíváme; když jsme došli až na konec a zadíváme se zpět, je tak krátký, že bychom si nejraději posteskli se spisovatelem knihy Jobovy (8, 9): *»Jsme včerejší a nic nevíme, ano, jako stín jsou dny naše na zemi.«*

Ježíšovo slovo »Maličko« vnuká mi však ještě jinou myšlenku. Nic netrvá na světě věčně; to je pro nás velikou útěchou, ale také vážnou výstrahou.

I. Vše na světě trvá jen krátce; to je pro nás velikou útěchou — v utrpení.

Vím z vlastní zkušenosti, jak může sklíčiti bolest, trvá-li hodně dlouho. Bezesné noci zdají se zrovna nekonečné. Pěkně to popisuje sv. trpitel Job (7, 11n):

»Bojování je život člověka na zemi;
jak dny nádeníka jsou dny jeho.
Jako otrok, který po stínu prahne,
a jako nádeník, jenž čeká konec práce;
já také byl jsem podělen měsíci strádání
a nocí traplivých napočítáno mi.
Lehnu-li si, říkávám: »Kdy vstanu?«
Pak zase večera nemohu se dočkat,
neb jsem přesycen bolestmi až do tmy.«

Tak nám popisuje svoje dlouhé utrpení patriarcha Job. Názorný doklad máme v životě sv. Lidvíny. Jednou bruslila s dětmi na ledě; při tom ji kdosi povalil a Lidvína si zlomila žebro. Celých 38 roků byla nemocná, z nich proležela na lůžku 33 let. Trpěla tolik, že se nám to zdá neuvěřitelné. Její tělo bylo skoro nehybné a pravá ruka zakrněla. Protože mohla ležeti pouze na zádech, vytvořily se záhy bolestivé rány. Na pravé oko oslepla úplně, levé bylo tak citlivé, že světla nesneslo, a Lidvína musela ležeti ve tmě. K bolestem tělesným přidružily se i veliké bolesti duševní. Kolikráte zaslechla jen od nespokojených rodičů poznámku: »K čemu ses narodila; nejsi k ničemu, jsi jen na obtíž.« Nedivme se, že dívka se nemohla dlouho spřáteliti s myšlenkou na život, jaký ji čekal.

Přicházeli ji těšiti; jejich prázdná slova ji bodala jak ostré jehly. Myslívala si: »Vám se to pěkně mluví, když jste zdrávi a daří se vám dobře.« Navštívil ji zpovědník a radil jí, aby rozjímala o umučení Spasitelově. Pokusila se o to, ale potom mu řekla: »Velebný pane, nejde to, všecka námaha je marná.«

A přece to šlo. Lidvína si nakonec tak zamilovala svoje utrpení, že odpověděla komusi, jenž jí radil, aby prosila za své uzdravení: »Kdybych si mohla jedním Zdrávasem vymodliti uzdravení, neudělala bych to.« Zato často říkávala: »Bože, rozmnož moje bolesti, ale rozmnož také moji lásku!«[1])

Chcete znáti její veliké tajemství? Lidvína pochopila hlubokou pravdu slov apoštolových: *»Nynější soužení naše, které jest pomíjející, lehké, zjednává nám v míře přenesmírné slávu věčnou, plnovážnou... Zboural-li se pozemský náš příbytek stánkový, máme budovu u Boha, příbytek nikoli rukama udělaný, věčný, v nebesích«* (2. Kor. 4, 17n).

A nemyslete, že tak bylo v dobách dávno minulých, je tak dodnes. Vypravoval mi nemocniční kněz: »U nás jest okresní chorobinec. Je tam přes sto lidí, mužů i žen, mladých i starých. Peklo si dovedou připraviti navzájem. Mezi nimi leží nemocná dívka. Nikdy jsem ji neviděl smutnou. Právě naopak. Vejdu-li do pokoje, kde leží, již zdaleka mne vítá její úsměv. A přece je to ubohá troska lidského těla; je tomu dvacet dlouhých let, co stála naposledy, a již nikdy nepovstane.

»Jak se máte?«, otázal jsem se jí jednou. Odpověděla: »Díky Pánu Bohu, velebný pane, tak dobře, ani bych si nic jiného nepřála. »Víte, kdo jí pomáhal trpěti? Byla to myšlenka na blaženou věčnost, která ji čeká.[2])

Drahý křesťane! Snad také trpíš, a možná, že trpíš velice, ale víš dobře, že nebudeš trpěti věčně. Apoštol tě ujišťuje, že *»utrpení nynějšího času nejsou ničím proti budoucí slávě, která se zjeví na nás«* (Řím. 8, 18). Snad si ještě popláčeš, ale dříve, než se naděješ, zasvitne i pro tebe den, kdy *»setře Bůh všelikou slzu s očí tvých, a smrti nebude již, ani zármutku, ani křiku, ani bolesti nebude již, neboť první věci pominuly«* (Zjev. 21, 4).

II. Tak Ježíšovo slovo »Maličko« je nám útěchou v každém utrpení; je však také vážnou výstrahou, kdybychom lnuli ke světu a jeho štěstí.

Snad někoho láká pozemská čest a sláva. Nic není nestálejšího, měnivějšího, náladovějšího. Zakusil to na sobě i božský Spasitel. Na Květnou neděli pozdravovaly ho nadšené zástupy jásavým »Hosanna«, a v pátek volaly již: »Ukřižuj, ukřižuj ho!« Právem se říká: »Lidská sláva — polní tráva«, a tutéž myšlenku čteme i v Písmě svatém. Prorok Isaiáš dostal

---

[1]) Životem, čís. 8, str. 24.
[2]) Horák: Otčenáš, Praha, 1938, 60.

od Boha rozkaz, aby ohlásil pyšnému světu zdrcující rozsudek: *»Vše, co má tělo, jest jako tráva; a všecka sláva jeho jak polní květ.«* (Is. 40, 6.)

Dne 22. ledna 1930 měly se slaviti sedmdesáté narozeniny českého spisovatele Dr Jaroslava Vlčka. Všecky časopisy měly již přichystány oslavné články, v Praze byly svolány četné schůze, na které se již sjížděli jeho ctitelé — vše se rozplynulo v jediném okamžiku. V předvečer svých oslav, dne 21. ledna vyšel si jubilant, zdánlivě zdráv a svěží na malou procházku. Pojednou zavrávoral, domů přivezli jen jeho mrtvolu.[1])

Na někoho usmívá se štěstí po celý život, aspoň nezasvěcení diváci se tak domnívají. Nedejme se klamati třpytným zevnějškem; nebývá opravdu všecko zlato, co se třpytí. Německý básník Goethe byl pokládán za nejšťastnějšího člověka. Sám napsal, že nebylo lásky, úcty a radosti, které by se mu nebylo dostalo. A přece to byl jen klam. Když ve svém stáří pohlédl do minulosti, doznal, že celý jeho život byl jenom dlouhým řetězem zklamání, duchovního nepokoje, marností a mýdlových bublin. A dávno před ním vyznal Šalamoun: *»Velmi jsem převýšil moudrostí všecky, kteří byli přede mnou v Jerusalemě ... Ale shledal jsem, že i v tom jest námaha a trápení ducha, protože při mnohé moudrosti mnoho je starosti.«* (Kaz. 1, 16.)

Jiného zase láká bohatství. Je mu rozkoší hromaditi poklady na poklady; ale žalmista Páně volá ke každému z nás (48,17 n.):

»Klidný buď, bohatne-li člověk,
roste-li sláva jeho domu.
Nevezmeť nic s sebou, když umře,
nepůjde dolů s ním jeho sláva.«

R. 742 umíral kalif Hešam. V jeho domě bylo 700 beden zlata, 4000 vzácných koní a 400 hedvábných oděvů. Když si na to vzpomněl, bolestně si posteskl: »Nadarmo jsem se namáhal. Dnes vidím, že jsem byl po celý život jenom hlídačem cizích pokladů.« A dávno před ním to pověděl moudrý Šalamoun: *Nahromadil jsem si stříbra a zlata, jakož i pokladů od králů i krajin ... a převýšil jsem bohatstvím všecky, kteří byli přede mnou v Jerusalemě ... Když však jsem se ohlédl na všecka díla, která učinily ruce moje, na práce, při nichž nadarmo jsem se potil, uzřel jsem ve všem marnost a trápení ducha.«* (Kaz. 2, 8 n.)

Ještě nestálejší je pozemská krása a smyslné rozkoše. Roku 1539 zemřela španělská královna Isabela. Byla krasavicí ode všech obdivovanou, ale v mladém věku podlehla zákeřné chorobě. Její rakev doprovázel do královské hrobky bohatý

---

[1]) Kazatelna XXVIII., str. 136.

vévoda František Borgia. Než byly tělesné pozůstatky vloženy do hrobky, otevřeli ještě jednou její rakev. Nesnesitelný zápach ohromil všecky a pohled na zohavenou mrtvolu byl strašný. Vévoda František byl tak dojat, že opustil svět, vstoupil do kláštera a stal se světcem.

Vrtkavost všeho pozemského stala se již mnohému počátkem obrácení. V době sv. Jeronýma žila v Římě bohatá Blesilla († 380). Byla již křesťankou, ale učení Ježíšovo ulpělo pouze na povrchu. Byla ještě mladá, proto jí lichotilo, byla-li chválena a obdivována. Celé hodiny vydržela před zrcadlem a celé hodiny ji musely služebné česati a zdobiti.

Možná, že Blesilla byla by navěky zahynula; proto jí ukázal Bůh, jak nestálé je všecko, nač dosud spoléhala. Její krásný manžel náhle zemřel, ona sama těžce onemocněla a stála na pokraji hrobu. To jí otevřelo oči. Když se uzdravila, začala nový život a dnes ji uctíváme na oltářích.[1])

Ježíšovo slovo »Maličko« je nám útěchou v utrpení. Ani nejtěžší kříž nepotrvá věčně, proto jej nesme odhodlaně! Možná, že Bůh se již chystá, aby jej sňal s našich ramen a odměnil nás korunou věčnou. Je nám však také výstrahou, abychom nevěšeli své srdce na statky pozemské. Vpišme si hluboko do duše slova apoštolova: »*Bratři, čas je krátký ... neboť tvářnost tohoto světa pomíjí.*« (1. Kor. 7, 29.) Proto žij tak, abys nemusel litovati! Amen.

[1]) Životem, čís. 146, str. 14.

KAM JDEŠ?

Jdu k tomu, jenž mě poslal, a nikdo z vás neptá se mě: »Kam jdeš?« (Jan 16, 5.)

Každé loučení je těžké, nejtěžší bylo Pánu Ježíši na Zelený čtvrtek. Věděl dobře, co čeká jeho apoštoly. Jako smečka vlků vrhnou se nepřátelé na opuštěné stádce. Tak rád by jim odhalil temný závoj budoucnosti, tak rád by je varoval a připravil, ale apoštolové jako by ho ani neslyšeli, jako by mu ani nerozuměli. Vždycky mívali tolik otázek, dnes, ku podivu, mlčeli. Báli se strašné jistoty, kterou již nejasně tušili. Právě proto si posteskl božský Spasitel: *»Jdu k tomu, jenž mě poslal, a nikdo z vás neptá se mě: Kam jdeš?«* (Jan 16, 5.)

I lidský život je cestou, dlouhou cestou a důležitou cestou, protože na jejím zdaru záleží věčné štěstí, či neštěstí každého z nás. A přece většina lidí vydává se na tuto cestu tak, jako by šli na denní procházku. Jdou bez vůdce, ani jednou si nepoloží otázku: »Kam jdeš?« Proto jich tolik bloudí a tolik jich ztroskotává! Moji drazí, kolik bolestných oklik bychom si byli ušetřili, kolika zklamání bychom se byli vyhnuli, kdybychom se byli častěji zamyslili sami nad sebou a vážně se otázali: »Kam jdeš?« Tato otázka je vždy důležitá; v některých okamžicích života je příkazem. O tom chci k vám dnes promluviti.

I. Otázka: »Kam jdeš?« je důležitá, k d y k o l i n á s l á k á s v ě t d o b l í z k é p ř í l e ž i t o s t i k e h ř í c h u.

Co jmenujeme blízkou příležitostí? Místo, osobu, společnost, v které obyčejně klesáme do hříchu. Víš-li tedy ze smutné zkušenosti, že zase neodoláš, půjdeš-li tam, kde jsi již tolikrát padl, zbývá ti jediná možnost: útěk. Kolik slz bychom si byli ušetřili, kdybychom se byli vyhnuli tomu neb onomu divadlu, té které knize, tomu kterému spolku! Kolik duší by se bylo zachránilo, kdyby si nebyly zahrávaly s nebezpečným ohněm vášní a rozhodně přerušily známost, která přestávala býti čestnou a čistou! Z toho plyne důležitá zásada: Máš-li se rozhodnouti, máš-li voliti mezi Bohem a hříchem, otaž se vážně sám sebe: »Kam jdeš? Kam to chceš jíti?«

Nespoléhej na šťastnou náhodu! David byl silnější než ty; jen jednou se nevyhnul pohledu na cizí ženu, a klesl. Šalamoun byl moudřejší než ty; nevyhnul se pohankám, na konec pálil kadidlo jejich modlám. Petr byl světější než ty; neodešel z nebezpečné společnosti, a třikrát zapřel svého Spasitele.

Ostatně příklady nemusíme hledati jen v Bibli; denní život nám jich poskytuje sdostatek.

Slyšel jsem kdysi životní truchlohru mladého muže. Vy-

studoval s vyznamenáním, on, syn bohatých a vážených rodičů. Byl velmi hodný a měl před sebou život nejkrásnějších nadějí. Založil si právnickou kancelář a zasnoubil se se šlechetnou dívkou, která ho oddaně milovala. Po zasnoubení slavil s několika kamarády »loučení« se svobodným životem. Přebrali při tom, hodně přebrali a jeho podnapilí druhové ho zavedli do domu hanby. Ani dobře nevěděl, co dělá. Ale zhřešil, po prvé ve svém životě, a při tom se nakazil. Následky byly strašné: oslepl, zešílel, dvanáct let prožil v blázinci, potom teprve skonal.[1])

Jiný případ, stejně bolestný, jenže tentokrát zavinila vše sklenice. Byl bohatým pekařem, ani haléře dluhu. Právě naopak. Měl uloženo pro stáří 80.000 K, kromě toho pro svoji nejstarší dceru 60.000 věna. Kdysi zašel do hostince, zalíbilo se mu tam, šel po druhé, po třetí, konečně chodil pravidelně. Když promarnil vlastní uložené peníze, začal utráceti věno dceřino, konečně si pomáhal dluhy. Po sedmi letech mu všecko prodali, sám byl živ dělníkem skoro jen z milosti druhých.[2])

Bylo to ještě v době, kdy se svítilo petrolejem. Na mém stolku hořela lampa, její světlo přilákalo večerní můru. Přilétla až k samému plameni, ale zděšeně prchla. Jenže plamínek lákal znova; opět se přiblížila, tentokráte ještě více. Nestalo se jí zase nic. Po třetí byla ještě smělejší, ale pochodila špatně. Plamen zasykl a její znetvořené tělíčko spadlo na stůl. Mimoděk jsem si vzpomněl na varovná slova Písma svatého: »*Kdo miluje nebezpečí, zahyne v něm*« (Sir. 3, 27).

Proto světci nesmlouvali, jednali rázně. Sv. Tomáš Aquinský se rozhodl, že vstoupí do kláštera. To mu nemohli odpustiti jeho šlechtičtí příbuzní. Proto se všemožně pokoušeli, aby ho odvedli od jeho myšlenek; když to nepomáhalo, zavřeli ho do věže otcovského zámku. Jeho vlastní bratři přivedli tam k němu jednu z nejkrásnějších dívek, aby ho strhla do pádu. Světec chtěl odejíti. Když zpozoroval, že věž je zavřena, vzal z krbu hořící poleno dřeva a vyhnal drzou osobu.[3])

II. Důležitá jest otázka: »Kam jdeš?«, kdykoli nás láká blízká příležitost ke hříchu; ještě důležitější, p ř i s t u p u j e m e - l i k s v a t ý m s v á t o s t e m.

Myslíte opravdu, že by se odvážil svatokrádežné zpovědi katolík, který by se vážně zamyslil nad touto svátostí? Šel by bez důkladné přípravy, kdyby vzpomněl na úvodní slova: »Zpovídám se Bohu všemohoucímu?« Utíkali by křesťané hned po sv. přijímání z kostela, kdyby pamatovali, kdo zavítal do jejich duše? Přiklekl by kdo s těžkým hříchem ke stolu

---

[1]) Horák: Otčenáš, Praha, 1938, 115.
[2]) Horák: Otčenáš, Praha, 1938, 111.
[3]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 380.

Páně, kdyby vzpomněl na hrozná slova apoštola Pavla: *»Kdo bude jísti chléb tento aneb píti kalich Páně nehodně, vinen bude tělem a krví Páně; neboť kdo jí a pije nehodně, odsouzení sobě jí a pije, poněvadž nerozeznává těla Páně?«* (1. Kor. 11, 27n). Odvážil by se někdo vstupovati s těžkým hříchem na duši do stavu manželského, kdyby uvážil slova žalmistova: *»Nestaví-li Hospodin domu, marně se lopotí, kteří jej stavějí?«* (Žalm. 126, 1). To jest jen několik otázek, ale jak vidíte, každá nesmírně důležitá. Proto svaté svátosti nebývají nám lékem, nýbrž jedem, který nás usmrcuje; proto chodíme ke zpovědi, a nelepšíme se; proto přijímáme, a jsme duchovními slabochy jako dříve; proto máme církevní sňatek, a odcházíme od oltáře bez Božího požehnání.

Je to až bolestné, jak převrácené pojmy mívají proto katolíci o svatých svátostech. Bylo to v pařížském chrámě den před oddavkami. Oba snoubenci přiklekli ke zpovědi. Ženich byl hotov brzy, nevěsta klečela u zpovědnice skoro půl hodiny. Podle všeho radila se s knězem o povinnostech svého nového stavu. Dlouhá zpověď roztrpčila ženicha tak, že prohlásil: »Nikdy si nevezmu za manželku děvče, které potřebuje k vyznání svých hříchů půl hodiny.« Ze sňatku opravdu sešlo, ale událost dostala se do novin, kde ji četl jeden z nejbohatších pařížských obchodníků. Ten si pomyslil: »Dívka, která si vede tak svědomitě při tak důležitém kroku životním, bude jistě spolehlivou společnicí v životě.« Požádal o její ruku a v den svatby byla nevěsta zahrnuta blahopřáními z nejvznešenějších kruhů pařížských. Budoucnost dokázala, jak moudře volil tento obchodník, jeho manželství bylo po celý život šťastné.[1])

Jdeme-li tedy ke sv. svátostem, zamysleme se po každé vážně, co chceme učiniti. Potom přestanou neúplné a kusé zpovědi; teprve po svědomitém zpytování a s opravdovou lítostí budeme přiklekati. A knězova slova: »Já ti odpouštím všecky tvoje hříchy ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého« vrátí nám pokoj a mír, kterého jsme neměli. Potom se neodvážíme jíti ke stolu Páně bez náležité přípravy neb odcházeti bez důstojného díkůčinění a sv. přijímání stane se nám bohatým zdrojem milostí. Potom nikdo nebude vstupovati se zamlčeným těžkým hříchem na duši do stavu manželského a tato svátost bude mu útěchou a posilou v bouřích života.

III. Otázka: »Kam jdeš?« je tedy důležitá, láká-li nás blízká příležitost ke hříchu; ještě důležitější, přistupujeme-li k sv. svátostem, n e j d ů l e ž i t ě j š í j e v h o d i n u s m r t i.

Písmo svaté napomíná: *»Ve všech svých skutcích pamatuj na poslední své věci, a na věky nezhřešíš«* (Sir. 7, 40). Proto mívali světci před sebou často obraz úmrlčí lebky, aby nikdy

---

[1]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 512.

nezapomněli na vážnost tohoto okamžiku. Jiní zašli ještě dále. Císař Maximilián I. († 1519) měl u své světnice stále rakev. Císař Jindřich II. Svatý († 1024) ji měl u svého lůžka.[1])

Neříkám, že to máte dělati podobně, ale jistě by neškodilo, kdybychom se aspoň občas zamyslili nad vážnými slovy apoštola Pavla: *»Uloženo jest lidem jednou umříti, a potom bude soud«* (Žid. 9, 27).

Je-li vzpomínka na smrt důležitá, dokud jsme zdraví, je tím důležitější, když jsme těžce onemocněli. Je to dětinské zavírati oči před hrozícím nebezpečím; tím je nezažehnáme a proto se nám nebude umírati lépe, že jsme se na smrt nepřipravili. Povězte mi sami: Kdyby každý těžce nemocný katolík položil si vážně otázku: »Kam jdeš?«, odkládal by opravdu s pokáním až na poslední hodinku? Třásl by se hrůzou před sv. pomazáním, o kterém napsal apoštol Jakub: *»Stůně-li kdo z vás, povolej k sobě kněží církve, a ti ať se modlí nad ním, mažíce ho olejem ve jménu Páně . . . a polehčí mu Pán, a je-li ve hříších, budou mu odpuštěny?«* (Jak. 5, 14n). Bylo by možno, aby umírající katolík nařídil spálení své mrtvoly, které mu zakazuje církev? Odvážil by se předstoupiti s tímto těžkým hříchem před soudnou stolici Ježíšovu? Jistě ne, protože by věděl, že bude odsouzen. Pohrdl přece církví, o které řekl Pán Ježíš: *»Neuposlechne-li (kdo) ani církve, budiž tobě jako pohan a veřejný hříšník!«* (Mat. 18, 17).

Pověděl jsem vám, jak je důležité pro náš život, abychom nikdy nejednali bezmyšlenkovitě, abychom stále pamatovali, co chceme a kam hodláme dojíti. Otázka: »Kam jdeš?« měla by býti takřka hvězdou celého našeho života. Vždycky je důležitá, ale jsou určité okamžiky, kdybychom na ni neměli zapomenouti. Zmínil jsem se zvláště o třech: láká-li nás blízká příležitost ke hříchu, přistupujeme-li ke sv. svátostem a v hodinu smrti.

Drazí křesťané! Snad jste ještě nezapomněli na poslední sv. misii, kterou jsme u nás měli. V písni, kterou jste při ní zpívali, jsou také slova:

»Jednu jenom duši máš,
ach, proč o ni víc nedbáš?
Pomni, jestli duši ztratíš,
vše ztraceno máš!«

Kdybychom se otázali zemřelých v pekle, čeho dnes litují nejvíce, dostali bychom ode všech stejnou odpověď: »Že jsme tolik zapomínali na Boha a na svou spásu!« Dnes vidí s hrůzou, že zbloudili, ale svého omylu již napraviti nemohou. My to ještě můžeme udělati, proto to také udělejme! Amen.

---

[1]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 118.

KŘÍŽOVÉ PRŮVODY

Budete-li zač prositi Otce ve jménu mém, dá vám.
(Jan 16, 23.)

Tři dny před Nanebevstoupením Páně koná katolická církev prosebné průvody do polí. Jejich účelem je vymodliti na Pánu Bohu, »aby úrodu zemskou dáti a zachovati ráčil.« Říkáme jim také průvody křížové; to proto, že věřící se zastavují u čtyř křížů, u každého čtou jedno evangelium a konají společné modlitby.

Kdysi bývaly tyto průvody svátkem pro celou osadu a nebylo rodiny, která by na nich nebylo zastoupena. V poslední době nasadila nevěra i tu své páky; počala průvody zesměšňovati. Odpadlý kněz dr. Schacherl napsal o nich dokonce tato rouhavá slova: »Na jaře koná církev procesí do polí, tak zvaná křížová, ‚aby pánbůh(!) úrodu zemskou dáti a zachovati ráčil.' Co si má přírodovědecky myslící člověk o účinku těchto procesí mysliti? Ví, že vše v přírodě děje se dle nezměnitelných zákonů přírodních. Ví, že když meteorologické a klimatické podmínky jsou dány, aby byla hojná úroda, že úroda bude i bez modlení, má-li býti neúroda, i kdyby všichni kněží celý rok chodili do polí se modliti, že ani o jeden klásek více na nich nenaroste.«[1])

Tak bojovala nevěra, a její úsilí nese zhoubné ovoce. Rok co rok řídnou řady prosebníků, někde se scvrkly opravdu již jen na hlouček několika babiček. Abych vás opět povzbudil k této krásné pobožnosti, vylíčím vám vznik a rozvoj křížových průvodů; potom se zmíním o duchu, v jakém je máte konati, chcete-li dosáhnouti slíbených účinků.

I. Vznik křížových průvodů sahá do doby velmi dávné.

Kolem r. 450 po Kristu trpěla jižní Francie velmi mnoho. Sucho ničilo polní úrodu, zemětřesení bořila města a domy, ustavičné nájezdy nepřátel nedopřávaly klidu pokojnému obyvatelstvu. V této veliké tísni zavedl viennský biskup sv. Mamert kající průvody. Konaly se tři dny, které předcházejí slavnost Nanebevstoupení Páně. Jeho důvěra nebyla zklamána. Bůh počal opět žehnati zpustošené zemi, utrpení přestalo.

Myšlenka sama se velice zalíbila. Okolní biskupové zaváděli podobné průvody ve svých diecésích a synoda Orleanská rozšířila je r. 511 na celou Francii. Čím více rostla říše francká, tím více se šířily i prosebné průvody. Papež Lev III. (795—816) zavedl je již v celé církvi. Asi v té době počalo pronikati křes-

[1]) Patnáct let v klášteře, str. 39.

ťanství i do našich vlastí a s ním přišly k nám i prosebné průvody.

Způsob, jakým se průvody konaly, nebyl hned všude stejný, má dlouhý a pestrý vývoj. Protože účelem byla ochrana polní úrody, chodilo se, pokud jen možno, do polí. Pohled na bující osení a myšlenka na možnou zhoubu měla rozohniti pobožnost věřících. Teprve ponenáhlu ustálil se dnešní pořad. Základním prvkem jsou litanie ke všem svatým a zastavení u čtyř polních křížů nebo kapliček. U každého kříže se zpívá jedno ze čtyř předepsaných evangelií, po něm následují modlitby za polní úrodu. Ustavičně se opakují myšlenky, aby všemohoucí Bůh posílal potřebnou vláhu a teplo, zadržoval záhubné bouře a krupobití, vzdálil nakažlivé nemoci a odvrátil válku a její smutné následky. Poslyšte aspoň jednu z těchto dojemných modliteb:

»Všemohoucí, věčný Bože, který jsi celý svět z ničeho stvořil a jej spravuješ, který jsi k obživě lidského pokolení kázal pole obdělávati: pokorně prosíme tvé milosrdenství, abys všecko, co v našem kraji dobrého a prospěšného jest naseto a nasázeno, milostí svou chránil, dal nám vhodné počasí, odvrátil každé nebezpečí, které by nám hrozilo, a dal nám hojnou a zdárnou úrodu zemskou. Dej, aby všecko v určitou dobu dobře dozrálo, abychom my, tvoji služebníci byli štědře obdařeni tvými dary a stálými chvalozpěvy tě vděčně a nábožně velebili.«

Na konci každého zastavení žehná kněz okolním polím slovy: »Požehnání všemohoucího Boha, Otce, Syna i Ducha svatého sestup na nás a na zemskou úrodu a zůstaň s námi vždycky!«

II. To je původ křížových dnů a pořad, jakým se konají. Chceme-li se však těšiti z jejich blahých účinků, m u s í m e s p l n i t i d v ě p o d m í n k y.

Předně: naše modlitba musí býti společná. Čeho bychom nedosáhli, kdyby mezi námi klečel sám božský Spasitel a volal s námi o slitování? Mohl by nám nebeský Otec čeho odepříti, kdyby mezi námi spatřil svého milého Syna? A právě tuto velikou výsadu slíbil Spasitel společné modlitbě. Slyšte jeho slova: *»Sjednotí-li se dva z vás na zemi o kterékoli věci a prosí za ni, dostane se jim toho od Otce mého, jenž je v nebesích. Neboť kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jméno mé, tam jsem já mezi nimi«* (Mat. 18, 19 n).

Proto vidíme zajímavý úkaz: Kdykoli si chtěla církev vymodliti nějakou velikou milost, nařizovala společné modlitby. A dějiny nám vypravují mnoho dokladů, které potvrzují zázračné účinky společné modlitby.

Římský císař Mark Aurel táhl r. 170 po Kr. proti národům, kteří obývali nynější Moravu. Při tom byl vlákán ne-

přítelem do úzkého údolí a obklíčen. Bylo hrozné vedro, vojáci strádali palčivou žízní a nikde nebylo možno dopíditi se vody. V této veliké tísni vrhli se křesťané jednoho pluku na kolena a počali se vroucně modliti. Netrvalo to dlouho, a vystoupily černé mraky a strhla se strašná bouře. Vojsko nachytalo si vody a občerstvilo se; potom se vrhlo znova na nepřítele a zahnalo jej na útěk. Na památku této zázračné události dostal pluk jméno »bleskový«.[1])

Jak bylo kdysi, tak je dodnes; slib Ježíšův nepozbyl dosud platnosti. Právě na něm založil své dobročinné dílo v Turině blah. Josef Benedikt Kottolengo. Jeho ústavy jsou jako malé město; žije v nich na 10.000 lidí, a jakých lidí: sirotků, mrzáků, nemocných, slabomyslných, nevyhojitelných a podobně. A tyto obrovské ústavy jsou vydržovány jenom z almužen, a přece nikdy nic nechybělo. Chcete poznati tajemství Kottolengových úspěchů? Zajděte se mnou do ústavního kostela. Uvidíte, že je skoro plný; přijďte za hodinu, za dvě, přijďte v noci, a s úžasem poznáte, že kostel je stále plný. Celý ústav je totiž rozdělen na skupiny, každá má svoji hodinu, kterou prodlí na modlitbách. A tato ustavičná společná modlitba udržuje ústav, přesně podle slov Spasitelových: »*Hledejte tedy nejprve království Božího a spravedlnosti jeho, a toto všecko* (čeho potřebujete) *bude vám přidáno.*« (Mat. 6, 33).

Takové věci jsou ovšem nepochopitelné pro moderního člověka, který pozbyl již víry v nekonečně mocného Boha; měl se o tom přesvědčiti i blah. Kottolengo.

Jeho ústavy rostly den ze dne, ale s nimi rostly též starosti státních úřadů. Nepřispívaly sice ničím, ale mimoděk se tázaly: »Co bude s těmi ubožáky, až zemře Kottolengo? Kdo se jich ujme? Nestanou se břemenem státu?« Jednoho dne objevil se u Kottolenga sám ministr vnitra a začal: »Promiňte, pane kanovníku, že vás obtěžuji? Jste ředitelem tohoto ústavu?«

»Excelence, nejsem ředitelem. Jsem jenom nástrojem Boží prozřetelnosti.«

»Odkud berete prostředky, abyste živil tolik lidí?«

»Od Boží prozřetelnosti, jsem jejím nehodným sluhou.«

»Ale k výživě tolika lidí je přece třeba peněz a majetku. Kde je dostáváte?«

»Měl jsem již čest říci Vaší Excellenci, že o všecko se stará Prozřetelnost.«

»To všecko je dobré a pěkné, ale královská vláda má právo věděti, jak se to děje. Pouštěti se bez peněz do takového podniku není moudré a není bez nebezpečí.«

---

[1]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 526.

»Excellence, náš dům žije pod ochranou Prozřetelnosti, která nám posílá dobrovolné dary. Vaše Excellence se znepokojuje věcí, která mi nepůsobí ani nejmenší starosti. Boží prozřetelnost nás neopustí, věřte mi to! Lidé nás mohou opustiti, Bůh nikdy.«

Ministr vrátil se ke králi a pravil mu: »Ten kanovník mi udělal hloupé kázání o Prozřetelnosti, ale nevyložil mi vlastně nic.«[1]) Tato rozmluva byla před sto roky. »Nevyložil mi nic«, a ústavy Kottolengovy trvají dodnes. Myslete si na místě italského ministra universitního profesora dra Schacherla s jeho přírodovědeckým výkladem polní úrody — jak vidíte, podobají se sobě jako vejce vejci.

Nedávejme proto vinu Pánu Bohu, když našim polím nežehná a při práci nám nepomáhá. Dokud bude choditi na křížové průvody jen několik babiček, nemůžeme čekati obrat. Ale zkuste to! Přijďte na průvod opravdu všichni; spojme všichni své hlasy ve vroucí modlitbě a uvidíte, že Pán zase požehná, pomůže, posílí.

Ani společná modlitba sama by nás ještě nespasila; chceme-li si vyprositi vše potřebné, musíme ji konati v duchu kajícím. Hlavním důvodem, proč Bůh nežehná, proč trestá, jsou přece lidské hříchy. Smyjme hřích, a přestanou tresty! Pěkně o tom zpíváme:

»Tys hospodář pečlivý,
Otec všech milostivý.
Tenkráte jenom ustáváš
a nám svých darů nedáváš,
když tě pohnem k přísnosti
hříchem a nepravostí.«

Tato podmínka je tak samozřejmá, že jí nemusím ani dokazovati; nemůžeme přece čekati projev lásky od toho, koho jsme urazili, dokud svého provinění nenapravíme.

Již sama účast na křížových průvodech je jakýmsi pokáním; seděti doma bylo by pohodlnější. Ještě více obtíží působí u mnohých lidské ohledy. Mužové, mužové! Říkáme o sobě, že jsme »silnějším« pohlavím, ve skutečnosti býváme bojácnější než zajíci. Stačí jediná pichlavá poznámka, abychom se s náboženstvím krčili a skrývali. Zase by ožily naše křížové průvody, kdybychom měli více mužů, kteří svůj katolický prapor nenosí v kapse. Kdo má rozum, ten mi rozumí!

Vyložil jsem vám vznik a vývoj krásné pobožnosti křížových průvodů. Chceme-li si na nebi vymodliti opravdu hojnou úrodu, konejme je zase společně a konejme je v duchu kajícím! Přijďte proto všichni, z každé rodiny ať je aspoň

---

[1]) Životem, čís. 152, str. 28.

jeden na průvodu! Budete míti sami radost, když orosenými poli poletí k nebi naše společná prosba:

»Ach, vyslyš naše modlení,
odvrať od našich stavení
mor, hlad, vojnu, soužení,
dej nám chléb každodenní!«

A dobrý Otec na nebesích shlédne s láskou na naše modlitby a rozleje po našich polích zase své požehnání. Amen.

DVĚ CESTY DO NEBE

Hleděli upřeně do nebe, když se tam ubíral.
(Skutky 1, 10.)

Když se Spasitel loučil při poslední večeři s apoštoly, pravil k nim: »*Jdu, abych vám připravil místo. A jestli odejdu a připravím vám místo, přijdu zase a vezmu vás k sobě, abyste i vy byli, kde jsem já*« (Jan 14, 2). Tehdy mu učedníci nerozuměli; teprve dnes mělo jim vzejíti světlo. Pán Ježíš je vedl na horu Olivetskou; tam, kde počalo jeho utrpení, začala i jeho sláva. Požehnal jim a před jejich zrakem počal se vznášeti k nebesům. S úžasem hleděli apoštolé na zázračný zjev. Kdo ví, jak dlouho by tam byli stáli, kdyby je nebyli upozornili sami andělé.

Drazí křesťané! Ve své velekněžské modlitbě pravil Pán Ježíš: »*Otče, chci, aby, kde jsem já, byli se mnou i ti, které jsi mi dal, by viděli slávu mou*« (Jan 17, 24). I naším konečným cílem má býti nebe. Proto je důležité, abychom znali dobře cesty, které tam vedou. Jsou jenom dvě: cesta nevinnosti a cesta pokání.

I. Kdo přijde do nebe cestou nevinnosti? Tohoto štěstí se dostane jen těm, kteří se nedopustili žádného hříchu, aspoň ne těžkého. Je to cesta nejkratší a nejbezpečnější, a blaze každému, kdo ji našel.

Tak přicházejí do nebe malé pokřtěné dítky. Proto misionáři přinášejí v pohanských krajinách tolik obětí, aby pokřtili umírající děti. Sebe delší cesta nezdá se jim příliš obtížnou a dlouhou, mohou-li svatým křtem otevříti někomu krásné nebe. Proto bylo založeno Dílo sv. Dětství Ježíšova, které sbírá almužny, aby umožnilo vykoupení a křest pohanských dítek. Proto je na pováženou odkládati příliš dlouho se sv. křtem; již často se stalo, že kněz přišel již pozdě. Proto je to konečně, moji drazí, takový zločin, jestli katolická matka zbaví se dítka ještě před jeho narozením. Svým skutkem zavřela vlastnímu dítěti nebeskou bránu. Dovedete si představiti shledání těchto dvou duší před soudnou stolicí Kristovou? Dítě, připravené o nebe, bude se dovolávati Boží pomsty proti vlastní matce! A nedejte se mýliti výkladem některých nesvědomitých lékařů, že plod byl ještě malý; hned při početí tvoří Bůh nesmrtelnou duši. Proto před Bohem je to stejný zločin, pomůže-li si v prvním měsíci nebo až později.

Je pravda, dokud je matka mladá, snad si takových hříchů ani příliš nevšímá; výčitky svědomí umlčí myšlenkou, že druzí to dělají také. Ale když přibývá roků a blíží se smrt, počíná

se hlasitěji ozývati zločin, kterého se dopustila. Blaze, uzná-li aspoň potom svoji vinu a hledí ji napraviti upřímným pokáním.

Znal jsem rodinu. Chodili spolu do kostela a po každé jsem se vzdělal, jak zbožně se modlívali. Jednou jsme se dali do hovoru a otec rodiny mi prozradil bolest, která je tolik trápila.

»Velebný pane, my máme strašný hřích na svědomí. Po převratě chodili u nás v úřadě stůl od stolu, abychom se dali vypsati z víry. Byl to neslýchaný teror, já jsem podlehl také. Odpadli jsme oba k bezvyznání.

Narodil se nám hošík, pokřtít jsme ho nedali. Když mu bylo pět roků, umřel. Vám nemusím vykládati, co to znamenalo pro jeho duši. Do nebe nepřišel. Představte si naši strašnou odpovědnost — vlastní vinou jsme připravili své dítě o nebe. Proto se nyní modlíme, aby se Pán Bůh smiloval a nám odpustil.«[1])

A jestli se již někdo z vás tohoto hříchu dopustil, hleďte jej Pánu Bohu nahraditi. Za ztracenou duši dítěte dejte mu jinou duši a postarejte se jí o sv. křest. Není to tak těžké; každý kněz vám rád vyjedná křest některého pohanského dítka v zemích misijních.

Do nebe nepřijdou jen pokřtěné malé děti, přijdou tam i dospělí, kteří skonali po křtu svatém. Na jednom starokřesťanském náhrobku čteme slova: »Skonal v bílém.« Snad ještě nechápete, co tím chtěli povědět. Byl-li v první církvi pokřtěn dospělý člověk, nosil po celý týden bílý šat — na znamení nevinnosti, kterou dostal. A v těchto dnech zemřel nebožtík, o kterém mluví nápis.[2])

Do nebe přišly přímo i duše mnohých světců, zvláště mučedníků. Snad se dopustili také nějaké menší chyby, ale smazali ji krví, kterou pro Krista prolili. Dojemně krásný příklad vypravuje se v životě sv. Doroty († 251).

Byla pro křesťanskou víru odsouzena na smrt. Když kráčela na popraviště, byl studený zimní den. Ledový vichr burácel a sněhová vánice zahalovala nebe i zemi. S úsměvem pravila světice: »Hleďte, jak pustá a nevlídná je tato země! Blaze mi, že jdu do krásnějšího kraje, kde nebeský blankyt nikdy se nehalí mrakem, kde ustavičně vane jarní vzduch, nivy se zelenají a v zahradě mého Snoubence skvějí se lilie, kvetou vonné růže a zrají sladké plody. Jak se těším, že smím již vstoupiti do tohoto ráje.«

Její slova zaslechl mladý úředník Theofil, který si rád tropil posměch z křesťanské víry. Přistoupil až k samé světici

---

[1]) Horák: Otčenáš, Praha, 1938, 91.

[2]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1935; I, 203.

a pravil k ní posměšně: »Nevěsto Kristova, tak mi pošli ze zahrady svého Snoubence kytici těch krásných růží a košíček sladkého ovoce, které tam budeš trhati.« Svatá panna pohlédla vážně na posměváčka a pravila: »Stane se, čeho si žádáš. Dostaneš růže i ovoce, jen buď hoden toho daru.«

Když došla sv. Dorota až na popraviště, poklekla a vroucně se modlila. Kde se vzalo tu se vzalo, pojednou stálo před ní sličné dítě, drželo v ruce košíček, v něm byly tři bílé růže a tři jablka. Pravilo: »Milá sestro, to ti posílá tvůj Snoubenec.« Dorota odpověděla: »Dones to tajemníkovi Theofilovi.« Hned potom byla sťata. Mezitím seděl Theofil ve společnosti veselých druhů a žertovně vypravoval, že každou chvíli čeká z ráje květiny a ovoce, které mu odtud slíbila poslati krásná křesťanská dívka. V tom okamžiku přistoupil k němu hošík s košíčkem růží a jablek, podal mu dar a pravil: »To ti posílá Dorota ze zahrady svého Snoubence.« Kdyby před Theofilem bylo udeřilo, nebyl by snad tak zmaten, jako těmito slovy. Zvážněl, uvěřil v Krista a vyznal svou víru veřejně. Byl za to mučen, drásali ho železnými háky, pálili pochodněmi, vše bylo marné. Trpěl klidně, jen se stále modlil: »Kriste, uveď mne do sboru svých svatých vyvolených!«[1])

Takové šťastné duše nenacházíme jen v dobách dávno minulých, žijí dodnes, škoda jen, že je jich tak málo. Při železničním neštěstí byla též usmrcena matka. Její děti stěžovaly si na to velikému divotvůrci, knězi Pavlu Mollovi. Odpověděl jim: »Spíše se z toho máte radovati. Vaše maminka vešla přímo do nebe, očistec ani neuviděla. Zasloužila si to svým posledním zbožným úkonem. Když pozorovala, co se děje, řekla odevzdaně: »Pane, staň se tvá vůle!«[2])

II. Celkem musíme říci: Cesta nevinnosti je výsadou nečetných duší. Obyčejně tu platí slova Spasitelova: *»Mnoho je povolaných, ale málo vyvolených«* (Mat. 22, 14). Většina lidí přichází do nebe cestou pokání. Je to sice oklika, ale buďme vděčni, že nám ji milosrdný Pán Bůh dovolil. Nikdo neřekne, že bouřlivá plavba je krásná; a přece chvátáme do kostela, abychom poděkovali Bohu, když jsme se dostali šťastně do přístavu. Nikdo netouží po operaci a přece se jí rádi podrobíme, abychom si zachránili život. K takové bouřlivé plavbě, k takové operaci bych přirovnal cestu pokání. Buď Spasiteli vděčný za to, že nám ji svou smrtí na kříži zasloužil.

Kolik nádherných hvězd by bylo pohaslo na nebi katolické církve, kdyby do nebe nevedla též cesta kajícnosti. Neměli bychom sv. Maří Magdaleny, neměli bychom sv. Pavla, neměli bychom sv. Augustina a tolik jiných světců a světic. Ani

---

[1]) Životem, čís. 147, str. 14.
[2]) Oberhammer: Beispiele aus dem Leben, Innomostí, 1931, 95.

Bůh nepohrdá hříšníkem, který se k němu kajícně vrací, nesmíš jím pohrdati ani ty. Proto ti vzkazuje v Bibli sám Pán: *»Nepohrdej člověkem, odvracujícím se od hříchu, aniž činí mu výtky! Pomni, že všichni lidé jsme hodni trestu!«* (Sir. 8, 6.)

Jenom jediná smrt jest opravdu hrozná — smrt ve hříchu, té se bojme! Onemocnělo sedmileté dítě; jeho otec byl pijanem, a kdykoli se vracel z hostince, proklínal až běda. Kdysi přišel opět pod obraz Boží. Když poněkud vystřízlivěl, sklonil se nad lůžkem těžce nemocného dítka a volal: »Vezmi mne s sebou, bez tebe nechci žíti.« Ale umírající dítě usedlo na lůžko a pravilo: »Tatínku, s tebou bych nechtěl umírati.« Dopovědělo a skonalo.

Tato slova zdrtila otce. Ať šel kamkoli, stále mu znělo v uších: »Tatínku, s tebou bych nechtěl umírati.«[1])

Ano, jedině hrozná je smrt hříšníkova. A protože nikdo nevíme, kdy Pán Bůh zavolá, neodkládejme s pokáním, a buďme stále připraveni. Nikdo nemáme černé na bílém, že se ještě vyzpovídáme, budeme-li hřešiti na Boží milosrdenství. Proto varuje Písmo svaté:

»Neříkej: Smilování Páně veliké jest,
smiluje se nad množstvím hříchů mých!
Neboť jako milosrdenství, i hněv náhle přichází od něho,
ale na bezbožnících spočine hněv jeho.
(Proto) neprodlévej obrátit se k Pánu,
aniž odkládej s tím den ode dne!« (Sir. 5, 6n.)

Vyložil jsem vám dvě cesty, které vedou jistě do nebe: cesta nevinnosti a cesta pokání. První je přímá, proto nejkratší, a blaze každému, kdo po ní šel; druhá je s oklikami, a přece děkujme Bohu, že nám ji dal.

Slavný kazatel Abraham od svaté Kláry popisoval kdysi svým posluchačům takto nebe: »Věčné nasycení bez jakéhokoli hladu, věčné bohatství bez jakéhokoli nedostatku, věčná radost bez zármutku, věčná láska bez mrzutosti, věčná krása bez ošklivosti, věčný pokoj bez únavy, věčné přátelství bez závisti, věčné vítězství bez bojů, věčná jednota bez nesvornosti, věčné zdraví bez nemoci, věčný život beze strachu před jeho koncem, věčné štěstí bez jakékoli nehody, věčné trvání blaženosti bez konce, věčné Alleluja.«[2]) Stojí to opravdu za to, abychom se přemáhali, abychom bojovali, abychom se snažili. Končím slovy apoštola Pavla: *»Nevíte-li, že ti, kteří běží o závod, všichni sice běží, ale jen jeden dostává cenu vítězství? Tak běžte i vy, abyste ji dosáhli!«* (1. Kor. 9, 24.) Amen.

---

[1]) Keller: Sterbebilder,[2] Mohuč, 1913, 421.
[2]) Soukup: Mluvil v podobenstvích, Olomouc, 1932, 215.

LÁSKA K CÍRKVI

Přichází hodina, že každý, kdo vás zabije, bude se domnívati, že by tím Bohu sloužil. (Jan 15, 2.)

Na hrobě kardinála Mermilloda je prostinký kámen a na něm nápis: »Dilexit Ecclesiam« — po česku: »Miloval církev.« Již mnoho lidí zastavilo se u jeho náhrobku a četlo tato dvě slova — ale snad málokdo pochopil celou jejich hloubku. Je to opravdu největší chvála, kterou můžeme dáti muži, smíme-li o něm říci: »Miloval církev.« Proč? Kdo miluje církev, miluje také Krista, který ji založil, a miluje Boha, který Krista poslal.

Žijeme dnes v době smutné, o které předpověděl Kristus, že *ochladne láska mnohých a ubude víry* (Mat. 24, 12). A podívejte se dnes kolem sebe! Dnes se pokládá za hanbu hlásiti se veřejně k církvi, a moderní člověk se tím nijak netají, že nás katolíky pokládá za zaostalé. Vymyslili pro nás dokonce potupné jméno zpátečník a veřejně nás prohlásili za nepřátele národa.

Bohužel, podařilo se jim zastrašiti mnohé a strhnouti na svou stranu především inteligenci. Bylo by nás daleko více, kdyby nebylo tolik lidské bázně. Zní to skoro jako výsměch, ale je to bolestná pravda. Nazýváme se chlubně století svobody, a přece nikdy nebylo na světě tolik duší slabých, nesamostatných a otrockých jako právě dnes. Vím dobře, že o vás neplatí tato trpká slova. Vy jste se přihlásili hrdě a bez bázně pod bělostný prapor Kristův a hrdě se hlásíte k ideálům katolickým. A přece žádný, dokud jsme na světě, nemáme to černé na bílém, že církev katolickou nezradíme a nevstoupíme do řad jejích nepřátel. Podlehli i kněží, můžeme v slabé chvilce podlehnouti i my. Proto bude dobře, když si znova připomeneme důvody, proč jsme a zůstaneme katolíky.

I. Nejsem katolíkem jen proto, že jsem se v církvi katolické narodil a že každý má zůstati v tom, v čem vyrostl. To by byl příliš slabý důvod a nedůstojný učedníka Kristova. Proč jsem a zůstanu katolíkem, má důvody hlubší, vážnější, dospělého muže důstojnější.

Jsem a zůstanu katolíkem, protože jenom katolická církev mi může dokázati, že ji založil sám Spasitel, Ježíš Kristus. Každá jiná náboženská společnost má za svého zakladatele člověka, ať se již jmenoval Arius, Luther nebo Farský; jenom u kolébky katolické církve stál Ježíš Kristus, protože jenom ona trvá již přes 1900 roků.

Jsem a zůstanu katolíkem, protože jenom katolická církev

mi dochovala celé a neporušené učení Ježíšovo. Každé jiné náboženství slevilo, právě proto, že bylo lidské. Jsem a zůstanu katolíkem, protože jenom v katolické církvi vidím zázračnou jednotu učení. Protestantských církví máme dnes na 600, československá církev trvá teprve dvacet roků a již je rozdělena ve tři směry, které se vzájemně pronásledují. Ale co věřím já, věří se mnou stejně 400 milionů katolíků, a co věří oni, věřím i já.

Jsem a zůstanu katolíkem, protože jenom katolická církev má zpověď a všech sedm svátostí. Jsem a zůstanu katolíkem, protože jenom katolická církev nesnížila Matičku Boží na obyčejnou ženu a hrdě vyznává její panenství a její zázračné mateřství. Jsem a zůstanu katolíkem, protože jenom katolická církev modlí se za své zemřelé a nezapomíná jich ani za hrobem. Můj hrob se již dávno propadne, moji příbuzní již dávno zapomenou, ale nezapomene moje svatá matka, katolická církev. Den co den bude kázati svým kněžím, aby na mne pamatovali při nejsvětější oběti mše svaté a bez přestání bude i za mne opakovati vroucí prosbu: »Odpočinutí věčné dej všem věrným zemřelým, ó Pane, a světlo věčné ať jim svítí!«

Jsem a zůstanu katolíkem, protože k této církvi se hlásil výkvět všeho, co nazýváme uměním a vědou. Nemohu se pouštěti do podrobností, na to by nestačila veliká kniha; omezím se jen na několik obrázků.

Alexander Volta († 1827), objevitel elektrického proudu, prost vší lidské bázně, byl denně přítomen mši svaté, o větších svátcích přijímal svaté svátosti, a to znamenalo v té době velice mnoho. V neděli odpoledne vysvětloval obyčejně dětem v kostele katechismus. Vroucně uctíval blah. Pannu. Denně se modlíval sv. růženec, její obraz nad domovní branou vždy pozdravil, v sobotu rozsvěcoval před ním sám světlo, zapomněl-li na to jeho služebník.

Augustin Cauchy († 1857), král matematiků, napsal díla, která čítají 11.531 stran. Na smrtelném loži poručil, aby schody, po kterých měl nésti kněz nejsv. Svátost, ozdobili nejkrásnějšími květinami z jeho zahrady. Napsal: »Jsem katolík a kdyby se mne kdo tázal po důvodech, ochotně bych mu je pověděl. Viděl by pak, že mé přesvědčení, není výsledkem zděděných předsudků, nýbrž hlubokého badání. Jsem upřímný katolík, jako byla a jest většina nejvýtečnějších mužů naší doby.«[1]) Z těchto důvodů jsem a zůstanu katolíkem.

II. Ale nespokojím se jenom příslušností matrikovou; budu tím, čím mne chtěl míti Kristus a splním vznešený úkol, jaký mi vytkl.

V jednom svém kázání mluvil Spasitel o poměru, jaký má býti mezi církví a světem. Mezi jiným pravil svým učední-

[1]) Kubeš: Sbírka příkladů, Olomouc, 1940; I, 131.

kům: »*Vy jste světlo světa.*« (Mat. 5, 14.) Tedy ne tmou a zpátečníky, ne jedem z Judey, jak pravil o nás Machar, nýbrž světlem máme býti světu.

Zabloudili jste již v noci v hustém lese? Můj Bože, jaký to skličující pocit. Kol dokola mrtvé ticho a hluboká tma a jak příšerný zdá se nám v takové chvíli každý šelest. Ale jak zajásá naše srdce, když uvidíme v dálce před sebou světélko. Mimoděk zrychlujeme kroky, dojatě děkujeme svému zachránci.

Obraťme tento obraz na věc, o které mluvíme. Není to žádným tajemstvím, že dnešní svět bloudí. Společnost lidská je si už vědoma, že ztratila správnou cestu a stojí na pokraji hluboké propasti. Materialismus, anarchismus a jak se všecky moderní bludy jmenují, ohrožují samy základy lidstva. Odtud ustavičné rozebírání otázek náboženských, odtud tak zvané hledání Boha.

Kdo má vyvésti lidstvo z bídy, do které se uvrhlo? Slyšte, co vám praví Kristus: »*Vy jste světlo světa!*« Tedy my katolíci jsme od Krista povoláni k tomu, abychom obrodili svět a vrátili mu ztracený život. Ale tu mě napadá zvláštní otázka: »Proč nás tedy svět dosud za světlo nepokládá? Proč nechvátá s radostí do našeho tábora? Proč v nás vidí svého nepřítele?« Moji drazí, buďme si upřímní! Není to jenom vinou světa, že dnešní společnost je tak zkažená a nevěrecká — je to i naše vina. Proč? Protože naše světlo víry často jen bliká, jinými slovy: protože nejsme dosud celými katolíky, jak si nás představoval Kristus.

Věříme na př., že je nad námi nekonečný Bůh — a přece svět vidí, jak snadno jeho vůli přestupujeme. Ústy vyznáváme, že ve svatostánku přebývá náš Spasitel, Ježíš Kristus — a svět s údivem pozoruje, jak na něho zapomínáme a v jeho přítomnosti ani nepoklekneme. Hrdě se nazýváme dítkami církve — a svět vidí, jak její přikázání nohama šlapeme.

Tento rozpor mezi naší vírou a naším životem bije zrovna do očí v otázkách mravních. Nazýváme se katolíky, máme katolické spolky — ale v praktických otázkách mravních milkujeme se světem, uzavíráme s ním nedůstojné kompromisy a napodobujeme jeho zásady. Rádi zapomínáme, že Spasitel prohlásil rozhodně: »*Nikdo nemůže dvěma pánům sloužiti.*« (Mat. 6, 24.)

To tedy bývá naše praktické katolictví: půl srdce Kristu a půl srdce světu, slovy následování Krista, skutky koketování se světem. Proto se, moji drazí, nedivme, že svět pochybuje o upřímnosti naší víry, že nás katolíky pokládá za farizeje. Proto se nehněvejme, že svět v nás dosud nevidí svoji záchrannou hvězdu. Hleďme raději, abychom byli katolíky celými, katolíky ne slovem, nýbrž duší a činem, a uvidíte, že obrátíme svět.

A zase naopak. Zkušenost dokazuje, že svět pohrdá katolíkem, který podle své víry nežije a používá každé příležitosti, aby mu jeho zahanbující nedůslednost vyčetl. Cosi podobného stalo se pozdějšímu jihoamerickému presidentu Garciu Morenovi. Dokud ještě studoval v Paříži, povolil také ve své náboženské horlivosti. Kdysi přišel do společnosti, kde se mluvilo proti zpovědi. Garcia se jí zastal a nadšeně hájil její božský původ a její blahodárné účinky. Jeho odpůrci umlkli, konečně vystoupil jeden a posměšně pravil: »Velice pěkně mluvíte, pane Garcio. Proto nám povězte, kdy jste byl naposledy u zpovědi?« Kdyby vedle mladého Garcie bylo udeřilo, nebyl by tak zaražen jako touto kratinkou otázkou. Chvíli mlčel, potom pravil: »Pane, tento důvod platí dnes, ale zítra již platiti nebude.« Chvátal domů a ještě téhož večera přiklekl ke zpovědnici a stal se světcem, který položil život za katolické zásady ve státě.

Tak pohrdá dvojakým katolíkem svět, a Kristus? Ani ten si neváží ctitele, který stále kolísá mezi Bohem a světem, mezi ctností a hříchem. Slyšte jeho vážná slova: *»Ne každý, kdo mi říká: ‚Pane, Pane,' vejde do království nebeského, nýbrž kdo činí vůli Otce mého, jenž jest v nebesích* — čili po katolicku žije — *ten vejde do království nebeského.«* (Mat. 7, 21.) A jinde dodává: *»Mnozí mi řeknou v onen den* — v den posledního soudu: *‚Pane, Pane, zda-li jsme ve jménu tvém neprorokovali, a ve jménu tvém nevymítali zlé duchy a ve jménu tvém nečinili mnoho zázraků? A tehdy prohlásím jim: Nikdy jsem vás neznal; odejděte ode mne, pachatelé nepravosti!?* (Mat. 7, 22 n.) Proč jich neznal? Protože ústy věřili, skutky se Kristem neřídili!

Chcete si získati opravdu obdiv světa? Buďte celými katolíky! Velice poučný případ vypravuje se v životě svatého Moravana, Klimenta Hofbauera. Studoval na vídeňské universitě a profesor učinil kdysi posměšnou poznámku o církvi. Mladý Hofbauer povstal a hlasitě zvolal: »Pane profesore, co tu pravíte, není katolické.« Vzal knihy a odešel. Všichni žasli nad jeho odvahou, ale poslyšte, co se stalo.

Po mnoha letech přišel sv. Kliment opět do Vídně. Kdysi potkal na ulici starého pána, který se zastavil a upřeně světce pozoroval. Konečně k němu přistoupil a tázal se: »Nejste vy Hofbauer?« Když světec přisvědčil, vzal ho profesor za ruku a vroucně mu děkoval za odvahu, s jakou se zastal kdysi proti němu katolické církve.

Buďme celými katolíky. Potom budeme moci také my zvolati na konci života, co řekl kdysi před svými žáky slavný lékař a učenec, dr. Hyrtl:

»Sedmdesát let žiji, mnoho jsem zakusil radostí, ale nejčistší a nejtrvalejší byly ty, které mi dala víra Kristova.

Sedmdesát let žiji, mnoho strastí jsem přetrpěl, ale nikde jsem nenašel tolik útěchy a síly jako v církvi katolické.

Sedmdesát let žiji, nejednou jsem stál na pokraji vlastního hrobu a tu jsem nejlépe poznal, že jenom víra může zahnati hrůzu smrti a bezpečně nás převésti k branám věčnosti.«

Ano, drazí křesťané! Budeme-li celými a praktickými katolíky, napíše jednou také na náš hrob anděl Boží a vděčný katolický lid zlatá slova: »Dilexit Ecclesiam« — »Miloval církev.« Amen.

DUCH SVATÝ – ŽIVÁ VODA

Všichni byli naplněni Duchem svatým.
(Skutky 2, 4.)

Spasitel mluvil několikrát o živé, pramenité vodě, kterou sliboval svým učedníkům, a nadšenými slovy líčíval její nebeské účinky. Kdysi rozmlouval se Samaritánkou a pravil: *»Kdybys znala dar Boží a kdo je ten, jenž ti praví: Dej mi píti, ty bys ho poprosila a dal by ti vody živé.«* A když se tomu žena divila, řekl jí Pán Ježíš: *»Každý, kdo pije z vody této (studně), žízniti bude opět; kdo však se napije z vody, kterou já mu dám, nebude žízniti na věky; nýbrž voda, kterou já mu dám, stane se v něm pramenem vody tryskající do života věčného.«* (Jan 4, 10 n.)

Jindy přišel Pán Ježíš do Jerusalema na židovskou slavnost stánků a díval se na dojemný obřad, který tam konali. Den co den šel kněz k blízkému prameni Siloe, nabral do zlaté nádoby trochu vody, nesl ji ve slavném průvodu do chrámu, smísil ji s vínem a vylil k oltáři. Spasitel pozoroval chvíli zástupy, potom hlasitě zvolal: *»Žízní-li kdo, pojď ke mně a pij! Kdo věří ve mne, prameny vody živé poplynou z útroby jeho.«* (Jan 7, 37.) Při této příležitosti se také dovídáme, co myslil Pán Ježíš touto pramenitou vodou. Sv. Jan praví: *»To řekl o Duchu svatém, kterého věřící v něho měli přijímati.«* (Jan 7, 39.)

Duch svatý — živá, pramenitá voda. Vidím, že vás tento obraz poněkud zklamal. Kdyby Spasitel nazval Ducha svatého ohněm, spíše byste mu rozuměli; ale voda? A přece je to nejkrásnější obraz, jakého možno užíti. Dejte pozor, vyložím vám to.

I. Voda především živí. My, kteří jsme vyrostli v Čechách a na Moravě, neumíme si vody vážiti. Je jí všude tolik, že nám úplně zevšedněla. Ale zajděte se mnou do Palestiny nebo na některou poušť; tam teprve pochopíte, proč Písmo svaté přirovnává k vodě největší Boží dobrodiní.

Ohlížíte se kolem sebe, nikde nevidíte jediné travičky. Kamkoli oko dohlédne, všude jen žlutavý písek, který rozpaluje ohnivé východní slunce. Celé dny můžete cestovati, a vaše oko se neobčerství nikde zelení. Konečně jste zahlédli na obzoru několik palem. Chvátáte k nim a brzy odpočíváte v jejich chladivém stínu. Kde se tu vzaly? Kdo vyvolal tento veliký zázrak? Dovíte se to brzy. Nedaleko vás zurčí vesele pramének vody. To je ten kouzelník, který dovedl vyčarovati z rozpáleného písku bujné rostlinstvo.

Ostatně, i u nás se můžeme aspoň někdy přesvědčiti, že

bez vody není života. Vzpomeňte na některý suchý podzim! Obdělali jste vzorně svoje pole, nikde nebylo ani hroudy, a zaseli jste na př. pšenici. Den co den jste pátrali, ale marně. Nevzešlo jediné zrnko. Pojednou zatáhlo se nebe černými mraky a přišel dešť. Netrvalo to dlouho, a pole se zelenalo bujným osením.

Čím je přírodě voda, tím je pro duši Duch svatý. Bez jeho pomoci nevypučí ani jediná ctnost, nevyroste jediný dobrý skutek. Proto je dnes tak málo zbožných křesťanů, protože je tak málo ctitelů Ducha svatého. Učíme ve škole děti, s tisíců kazatelen zaséváme do lidských srdcí blahé símě Kristovo, a pole zůstávají pustá a prázdná. Proč? Protože jim chybí potřebná vláha, nemají milosti Ducha svatého. Zakusili jste jistě již sami na sobě, jak pravdivá jsou slova kostelní písně:

»Smyj, co třísní vina zlá,
zavlaž srdce vyprahlá,
rány zhoj, ať nezhynu!«

Kolikrát byla i naše duše vyprahlá jako troud, sebelepší zbožná myšlenka nás nedojala. A jindy? Stačil jediný pohled na kříž, abychom se rozplakali útrpností s božským Spasitelem. Odkud taková změna? Duch svatý svlažil svou milostí půdu našeho srdce, a hned se zazelenalo.

Chcete viděti názorně, jak dovede přetvořiti člověka Duch svatý? Zajděte se mnou v duchu do pohanského Říma.

Bylo to roku 285. Pohanský herec Genesius se právě chystal, že provede na jevišti veselohru; chtěl zesměšniti katolické obřady sv. křtu. Myšlenka přilákala mnoho diváků, přišel i největší nepřítel církve, císař Dioklecián.

Když se opona vyhrnula, bylo viděti na jevišti Genesia. Hrál těžce nemocného, sténal a svíjel se bolestí. V tom přiběhli jiní herci a se strojenou útrpností se tázali: »Je ti zle, ubožáku? Jak ti můžeme ulehčiti? Či myslíš, že jsme truhláři, abychom tě ohoblovali?« Byla to narážka na Krista, kterému se pohané posmívali jako tesaři. Po tomto obhroublém vtipu zaburácelo celé divadlo hlučným potleskem.

Genesius dělal uraženého a rozkřikl se: »Hlupáci, toužím po duševním ulehčení. Přeji si umříti jako křesťan.« Divadlo se znovu otřásalo smíchem. Ale již se zase tázali herci: »Proč si toho přeješ?« Genesius napodobil křesťana, proto pravil: »Chci ve veliký den soudu býti jako ti, kdo opustili pohanské bohy. Přiveďte mi křesťanského kněze, ale rychle!«

Na jeviště vstoupil herec, ustrojený za katolického kněze. Usedl u lůžka Genesiova a tázal se: »Milý synu, proč jsi mne volal?« Až dosud vše bylo jen hrou. Ale v tom okamžiku stala se s Genesiem veliká proměna. V jasném světle Ducha svatého poznal pravdivost křesťanské víry. Co řekl, nebylo již hrou, byla to skutečnost: »Žádám si dojíti milosti Kristovy, abych

byl znovuzrozen a zbaven svých hříchů.« Stejně vážně odpověděl i na ostatní otázky, které mu dával domnělý kněz. Nikdo nepozoroval změny, která se s ním stala; vykonali na něm křestní obřady, oblekli ho bílým rouchem, jaké nosívali křtěnci, a do rukou mu vložili hořící svíci.

V tom okamžiku vrazilo na jeviště několik herců, přestrojených za vojáky. Vrhli se na Genesia a oznámili mu, že jako odpadlík bude postaven před soud. Avšak Genesius se jim vytrhl, ukázal na přítomného císaře a hlasitě zvolal: »Tam je můj soudce.« Všichni trnuli nad touto smělostí, avšak Genesius pokračoval: »Až dosud jsem se posmíval víře Kristově. Dnes poznávám svůj blud. Vyznávám, že Kristus je pravý Bůh a že jen skrze Krista lze dojíti spásy.«

Rozhněvaný císař odevzdal Genesia prefektu Plauciánovi; ten dal herce natáhnouti na skřipec. Ale i v největších bolestech vyznával mučedník: »Není jiného Boha než ten, kterého nyní znám a ctím. Lituji, že jsem tak pozdě v něho uvěřil. Lituji, že jsem se mu tak dlouho rouhal.« Genesius byl sťat a církev ho uctívá na oltářích.[1])

Tak mocný je Duch svatý. V jediném okamžiku proměnil kdysi krvavého Šavla v apoštola Pavla a rouhače Genesia v Božího mučedníka.

II. Tím není ještě vyčerpán hluboký obsah obrazu, o kterém mluvím. Voda není jen nutnou podmínkou života, voda též hasí žízeň a občerstvuje.

Co znamená žízeň, nepochopíme v našich krajinách nikdy. U nás, kde v každém údolíčku najdete nějakou studánku a u každého domu pohodlnou studnu, znějí zprávy cestovatelů jako pohádky pro děti. Ale zajděte si do východních pouští, kde po celé dny neuvidíte pramene, kde poutník nebere s sebou jen potřebnou potravu, nýbrž i potřebnou vodu, a pochopíte, proč mohl říci Spasitel, že nezůstane bez odměny ani sklenice vody, kterou jsme podali žíznivému pocestnému.

Není jen žízeň tělesná, ještě mučivější je žízeň duševní; je to touha lidského srdce, aby mělo jasnou a přesvědčivou odpověď na všecky otázky a záhady, které je trápí. Takovou žízeň zakoušejí především nekatolíci.

V Anglii žil horlivý protestantský duchovní Newman. Plnil svědomitě svůj úřad, ale marně se bránil pochybnostem, je-li anglikánská víra opravdu církví Kristovou. Na katolicismus ani nepomýšlel; jen prosil Boha o světlo. A stalo se, čeho se ani nenadál. Ponenáhlu se v jeho duši rozjasňovalo a 1845 stal se Newman katolíkem. Ještě po letech říkával každému: »Bylo mi jako plavci, který po dlouhé bouři vplul do klidného přístavu.«[2]) Proto zpíváme:

[1]) Životem, čís. 160, str. 22.
[2]) Životem, čís. 40, str. 7.

»Božský utěšiteli,
sladký duší příteli,
v tobě šťastně spočinu!«

III. Voda živí a občerstvuje, ale voda hasí též oheň; i tu je krásným obrazem Ducha svatého.

Již apoštol Pavel stěžoval si na zhoubný žár vášní, které hoří v našich údech a v našem srdci. Napsal o tom: *»Libuji si totiž v zákoně Božím podle člověka vnitřního, ale vidím jiný zákon v údech svých, který bojuje proti zákonu mysli mé a jímá mě pod zákon hříchu, jenž jest v údech mých.«* (Řím. 7, 22 n.) Jednou je to lidská bázeň, která nám brání konati dobro; jindy je to pýcha, která nám nedovoluje, abychom se sklonili před svým Bohem, nejčastěji to bývá touha po zakázaných rozkoších. Boj bývá tak těžký, že sám apoštol si posteskl: *»Já nešťastný! Kdo mě vysvobodí z těla smrti této?«* (Řím. 7, 24.) Odpovídá mu známá kostelní píseň:

»Duchu svatý, bázní Boží
vzdaluj od nás zlost a hřích,
chceme kráčet, věrni Bohu,
Krista Pána v šlépějích.«

Ano, Duch svatý dovede posíliti, abychom přemohli každé pokušení; všecka krása světa nezláká toho, koho osvěcuje Duch Boží.

Bohatý Peršan Suanes stal se křesťanem i s celou rodinou. Byl proto předvolán před krále. Ten se ho tázal: »Rád bych věděl, který z tvých služebníků je nejhorší? Suanes netušil nic zlého, proto odpověděl podle pravdy. Nato král: »Buďto se vzdáš křesťanské víry, nebo se staneš i s rodinou otrokem právě toho služebníka.« Suanes zbledl a pohlédl tázavě na svoji manželku. Ta ho však pokynem povzbuzovala, aby se rozhodl pro Krista. Stal se otrokem a zůstal jím z lásky k Bohu až do smrti.[1]) Kdo mu dal takovou sílu? Ten, o kterém zpíváte:

»Bez tvé božské milosti
pusto v lidské bytosti,
všechnu ztrácí nevinu.«

Drazí křesťané! Vidíte, jak vhodně přirovnal Pán Ježíš Ducha svatého k vodě. Je nutnou podmínkou nadpřirozeného života ctností, protože nám umožňuje konati dobro; tiší naši duševní žízeň, protože nás poučuje o všem, čeho potřebujeme ke své spáse; hasí škodlivý žár vášní a dodává nám síly v každém pokušení. Amen.

---

[1]) Životem, čís. 40, str. 16.

HŘÍCHY PROTI DUCHU SVATÉMU

Každý zajisté, kdo činí zlé, nenávidí světla a nejde ke světlu. (Jan 3, 20.)

Duch svatý je nejvzácnějším ovocem kříže Kristova. Ať jsi chudý nebo bohatý, mladý či starý, Duch svatý tě neopouští nikdy. Mluví k tobě vnitřní milostí, varuje hlasem svědomí, napomíná ústy kněze a rodičů. I o něm můžeme říci, co praví o sobě Pán Ježíš: »*Hle, stojím u dveří a tluku; jestliže kdo uslyší hlas můj, a dveře mi otevře, vejdu k němu a budu večeřeti s ním a on se mnou.*« (Zjev. 3, 20.)

Bohužel, neotvírají všichni tomuto nebeskému hostu. Kdokoli odmítá milost Boží, kdokoli odporuje volání Božímu, dopouští se hříchu proti Duchu svatému. Avšak katolický katechismus dal toto hrozné jméno jen šesti hříchům; nazýváme je tak proto, že zcela zvláštním způsobem odporují milosti Ducha svatého, proto obyčejně znemožňují obrácení hříšníkovo. Právě před nimi varoval tak důrazně Pán Ježíš: »*Všeliký hřích, i rouhání se lidem odpustí, ale rouhání proti Duchu svatému se neodpustí. A kdo by řekl slovo proti Synu člověka* — proti Pánu Ježíši — *bude mu odpuštěno, kdo by však mluvil proti Duchu svatému, tomu nebude odpuštěno ani v tomto věku, ani v budoucím.*« (Mat. 12, 31 n.)

Proč? Nemá snad Pán Bůh dosti milosrdenství, aby odpustil? Jistě ne. Sám přece slibuje u proroka Ezechiele: »*Zda-li vůle má jest smrt bezbožného — praví Pán Bůh — a ne spíše, aby se obrátil od cest svých a živ byl?*« (Ez. 18, 23.) Proč mu tedy přece nebude odpuštěno? Protože úmyslně zavírá oči, aby neviděl, úmyslně si ucpává uši, aby neslyšel, jedním slovem, protože nechce.

Jistě již chápete, jak je důležité, abychom se uvarovali toho, co jmenujeme v katechismu hříchy proti Duchu svatému. Je jich šest; vyložím vám je v dnešním kázání.

První hřích proti Duchu svatému: Na milosrdenství Boží hřešiti. Kdo se ho dopouští? Kdo hřeší a své hříchy omlouvá slovy neb aspoň myšlenkou: »Bůh je milosrdný, zase odpustí.« Dobrota Boží je tedy ještě jakýmsi povzbuzením, aby se tím spíše hříchu dopustil. Před takovou opovážlivostí varuje nás Písmo svaté:

»*Neříkej: Hřešil jsem, a co smutného přihodilo se mi za to?*
A neříkej: Smilování Páně veliké jest,
smiluje se nad množstvím hříchů mých.
Neboť náhle přijde hněv jeho
a v čas trestu zahladí tě.« (Sir. 5, 4 n.)

Je pravda, Bůh čeká někdy dlouho, hodně dlouho, ale nikomu neslíbil, že mu dá ještě milost a slitování. Na kolika lidech splnila se již vážná předpověď Spasitelova: *»Budete mě hledati, ale (již mne) nenaleznete.«* (Jan 7, 34.) Kolik duší oplakává dnes v pekle opovážlivost, s jakou hřešili kdysi na Boží milosrdenství!

Stalo se to v lavantském údolí v Korutanech. Tam měl kdosi domek mezi kostelem a klášterem, ale sv. svátosti nepřijímal. Když ho napomínali, jen se usmíval a říkával: »U mne to není nebezpečné, mně se nemůže nic státi, protože mám Pána Boha s obou stran: nalevo v klášteře, napravo v kostele.« A přece se zmýlil. Jednoho rána našli mezi kostelem a klášterem jeho chladnou mrtvolu. Měl Boha s obou stran, a když ho potřeboval, neměl ho nikde.[1])

Druhý hřích jest opakem prvního; dopouští se ho, k d o z o u f á n a d B o ž í m m i l o s r d e n s t v í m. Opovážlivec spoléhá na Boží milosrdenství, zoufalec ztrácí důvěru v Boží dobrotu; první pokládá spasení za příliš snadné, druhý za nemožné; první vidí v Bohu jen milosrdného Otce, proto tím směleji hřeší, druhý v něm vidí jen neúprosného Soudce, proto zoufá. Zapomíná na Boží slib:

»Byť byly vaše hříchy jak šarlat,
jak sníh budou zbíleny;
byť byly červené jak červec,
jak vlna zběleji.« (Iz. 1, 18.)

Nedůvěra v Boží dobrotu, zoufalství, bývá velmi často léčkou zlého ducha. Před pádem ti namlouvá, že Bůh je láska, že se proto báti nemusíš, po hříchu tě děsí jeho spravedlností.

Tohoto hříchu se dopustil Kain. Když uslyšel Boží rozsudek, nelitoval, neprosil za odpuštění, nýbrž zoufale volal: *»Můj zločin jest větší, než abych zasluhoval odpuštění.«* (Gen. 4, 13.) Stejně zoufal i Jidáš, a skončil sebevraždou. Pěkně o něm praví sv. Augustin: »Jidáš zahynul ne proto, že Mistra zradil, nýbrž proto, že zoufal nad jeho dobrotou.« Kdyby se byl pokořil, kdyby poprosil za odpuštění, byl by je dostal stejně jak apoštol Petr.

Třetí hřích: P o z n a n é k ř e s ť a n s k é p r a v d ě t v r d o š í j n ě o d p í r a t i.

Tak hřešili farizeové a zákoníci. Slyšeli slova Ježíšova, viděli zázraky, kterými je potvrzoval, a přece nevěřili. Co mohli, popřeli, kde bylo svědků příliš mnoho, připsali dílo vlivům ďábelským: *»Tento nevymítá zlé duchy, leč Belzebubem, knížetem zlých duchů.* (Mat. 12, 24.) A nemyslete, že takoví lidé již vymřeli. Jsou dodnes, a je jich více, než se domníváte. Francouzský spisovatel Emil Zola přijel do Lurd,

---

[1]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1936; II, 157.

aby dokázal, že vše je podvod. Byl svědkem takových divů, že byl zdrcen. Svému příteli doznal: »Knihu o Lurdech asi psáti nebudu.« A přece ji napsal. Úmyslně zkreslil události, zamlčel co mu bylo nepohodlné, přibájil, co se vůbec nestalo. Lurdští lékaři dokázali mu podvod, Zola se jen usmíval, protože kniha nesla tolik peněz. Jesuita J. Konrád Kubeš mluvil kdysi o Lurdech s inteligentem. Na jeho námitku: »Ona uzdravení se vztahují pouze na nervové nemoci. Uveď mi jediný doklad, že tam byla rázem vyhojena porušená tkáň, kostižer nebo něco podobného« — na tuto námitku ukázal mu P. Kubeš roentgenový snímek takového zázraku, a odpověď: »Nevěřím.«[1]) Právem řekl o takových lidech Spasitel: *»Neposlouchají-li Mojžíše a proroků, neuvěří, ani kdyby někdo vstal z mrtvých.«* (Luk. 16, 31.)

Čtvrtý hřích: B l i ž n í m u m i l o s t i B o ž í n e p ř á t i n e b o m u j í z á v i d ě t i.

Je to ošklivé, závidíme-li bližnímu jeho štěstí a blahobyt; je to však ďábelské, nepřejeme-li mu Boží dary a jeho lásku. Ďábelské proto, že první se dopustil takového hříchu sám zlý duch. Nepřál prarodičům milost Boží, o kterou se sám připravil, záviděl jim nebe, které sám ztratil; proto neustal, dokud je nestrhl do pádu. Stejně hřešil Kain, protože se mrzel na bratra pro požehnání, kterým ho provázel Bůh. Marně mu domlouval Pán: *»Proč se hněváš a proč klopíš hlavu? Budeš-li dobře činiti, zdaž se ti nedostane také odměny?* (Gen. 4, ? n.) Neustal, dokud bratrova krev nezbarvila zemi.

Pátý hřích: K e s p a s i t e l n é m u n a p o m í n á n í s r d c e z a t v r z e l é m í t i. Tak nedbal napomínání farao, proto naň přišlo deset egyptských ran. Tak nedbal varovného hlasu Ježíšova apoštol Jidáš, a skončil provazem. Tak nedbali Ježíše obyvatelé Jerusalema, a zahynuli v troskách spáleného města. A kolik duší řídí se dodnes jejich špatným příkladem!

Smutně zajímavý příklad vypravuje Tomáš Echi. V Augsburku bylo několik žebráků. Jakémusi občanu se jich zželelo; proto se rozhodl, že je dá na své útraty vyhojiti. Jistě byste neuhodli, co se stalo. Jakmile o tom doslechli žebráci, utekli všichni z města, zůstali jenom dva. Proč? Protože by po uzdravení museli pracovati, jejich žebrota jim byla pohodlnějším pramenem příjmů.[2]) Zrovna tak jedná každý, kdo odmítá spasitelné napomínání, protože se nechce polepšiti a zanechati hříchů, které si již zamiloval. Proto se nedivte strašným slovům Božím, která čteme v Písmě svatém o Boží Moudrosti (Přísl. 1, 24 n.):

---

[1]) Kubeš: Sbírka příkladů, Olomouc, 1940; I, 340.
[2]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 366.

»Za to, že volala jsem, a odpírali jste,
že jsem svou ruku (hrozebně) vztáhla, a nikdo nedbal,
že jste pohrdli všelikou mou radou
a mých domluv jste si nepovšimli;
také já se smát budu, až budete hynout,
posmívat se, až na vás přikvačí hrůza,
až vás zachvátí z nenadání bída
a zkáza jako bouře až se strhne,
až přijde na vás soužení a úzkost.
Tu budou vzývat mne, ale nevyslyším,
pilně mne hledat, ale nenajdou mne.«

Šestý a poslední hřích: V životě nekajícím úmyslně až do konce setrvati.

Kdo se dopouští tohoto hříchu? Ne ten, kdo odkládá s pokáním, protože si namlouvá, že ještě nezemře. Jedná pošetile, ale přece neodmítá Boží milosti. Této hrozné viny se dopouští ten, kdo vědomě a dobrovolně chce zůstati ve hříších, kterých se dopustil. Může se to státi různým způsobem: buď že zamítá kněze, který mu nabízí útěchu svatého náboženství, nebo že nechce napraviti spáchané hříchy, ani když na to byl upozorněn: nechce vrátiti nespravedlivý majetek neb odvolati pomluvu, kterou proti druhému rozšířil, nebo propustiti ženu, která není jeho manželkou.

Takového hříchu se dopustil lotr po levici Spasitelově, který zůstal hluchý i k jeho božským slovům. O podobném případě vypravuje kněz Alexander Hohenlohe, který zemřel 1849 v pověsti světce:

Znal jsem mladého muže, který si špatným životem podkopal zdraví. Zbývalo mu již jen několik dní. Navštívil jsem ho několikrát, ale marně jsem se pokoušel převésti rozhovor na vážnější pravdy. O Bohu nechtěl ani slyšeti. Když jsem ho upozornil na nebezpečí a prosil, aby neodmítal milost, kterou mu nabízí Spasitel, rozzuřil se a zlostně zvolal: »Táhněte k čertu a dejte mi pokoj! Mám-li již scípnout, ať tedy scípnu! O kněžourech nechci ani slyšet.« Povstal jsem a řekl mu klidně: »Půjdu tedy, ale napřed se za vás ještě pomodlím.« Neřekl na to ani slova. Po krátké modlitbě jsem mu pravil: »Na shledanou. Před soudnou stolicí Boží se opět uvidíme.« Odpoledne zaklel, z úst se mu vyřinul proud krve a učinil konec jeho životu. Až potud kněz.[1])

Drazí křesťané! Vyložil jsem vám, co jsou hříchy proti Duchu svatému a kdo se jich dopouští. Je jich šest: Na milosrdenství Boží hřešiti; nad milosrdenstvím Božím zoufati; poznané křesťanské pravdě tvrdošíjně odpírati; bližnímu milosti Boží nepřáti nebo mu jí záviděti; ke spasitelnému napo-

[1]) Keller: Sterbebilder,[2] Mohuč, 1913, 431.

mínání srdce zatvrzelé míti a v životě nekajícím úmyslně až do konce setrvati.

Apoštol Pavel prosil kdysi křesťany v Efesu: »*Nezarmucujte svatého Ducha!*« (Ef. 4, 30.) Stejně volám k vám i já dnes. Duch svatý byl až dosud naším největším dobrodincem, provázel nás svou láskou od kolébky a bude nás provázeti až do hrobu. Chraňme se proto, abychom se mu nikdy nevzepřeli a jeho pomocnou ruku neodmítli.

»Duchu svatý, dej, ať známe,
co je dobré a co zlé,
ať tvůj svatý zákon věrně
opatrujem v mysli své!« Amen.

NEPOSUZUJME!

Nesuďte, a nebudete souzeni.
(Mat. 7, 1.)

Jsou na světě lidé, kteří nenechají nikoho na pokoji; před jejich jazykem není jist nikdo, ani Pán Bůh. Vhodně o nich píše žalmista Páně (72, 9):

»Ústy svými na nebe míří,
a jejich jazyk rejdí po zemi.«

Vím, že tato nectnost připisuje se obyčejně ženám, ale my mužové nebýváme o mnoho lepší. Vzpomeňte jen, co bývá hlavním předmětem našich hovorů. Propere se špinavé prádlo celé vesnice; došla-li zásoba, vzpomene se i na nebožtíky. Proto říkával sv. František Saleský: »Snadno odsuzujeme jiné, když však druzí odsuzují nás, hned jim to máme za zlé. Máme takřka dvě srdce: jedno pro sebe, všecko milostivé a laskavé, druhé pro bližní, přísné, nevlídné a závistivé.«

A přece je málokterá chyba lidského jazyka tak zhoubná jako posuzování. Nikdo by nedovedl sečísti slzy, které již vynutil tento zlozvyk. Moudrý Sirachovec dokonce tvrdí:

»Rána bičem působí modřinu,
ale rána jazykem drtí kosti.
Mnoho lidí padlo ostřím meče,
ale ne tolik, kolik zahynulo jazykem.« (Sir. 28, 21n).

Věnujme proto jedno kázání i této neřesti a studujme důvody, které by nám měly znechutiti posuzování. Mohl bych jich uvésti mnoho; abyste se ji snáze zapamatovali, omezím se jen na tři, ale zato nejdůležitější.

I. Neposuzujme, protože lidský soud bývá tak často mylný a klamný. Ulpíváme na povrchu, do srdce nevidíme nikomu. Proto říkával Tertullian: »Ty, člověče, soudíš toliko podle zevnějšku; co vidíš, to pokládáš za pravé. A přece vidíš jen tak daleko, kam dohlédne tvůj zrak. Oči Boží vidí jinak. Člověk nahlíží jen do obličeje, Bůh do srdce.« Proto tak často odsuzujeme, co Bůh chválí a haníme, co zasluhuje obdivu. I v Písmě svatém máme řadu dokladů, jen nesprávně posuzují lidé svého bližního.

Za velekněze Heliho žila v Palestině Elkanova manželka Anna. Byla zbožná, ale marně se těšila na dítě. Ve svém velkém zármutku si umínila, že vykoná pouť k Božímu stánku v Silo. Tam poklekla, dala se do usedavého pláče a vroucně se modlila: *»Hospodine zástupů, shlédneš-li milostivě na trápení služebnice své . . . a dáš jí chlapečka, dám jej Hospodinu na všecky dny života jeho«* (1. Král. 1, 11). Tuto vroucí prosbu opako-

vala několikráte, ale mlčky. V tu chvíli seděl velekněz Heli před vchodem do svatostánku a pozoroval její ústa. Víte, co si při tom myslil? Pravil k ní: *»Dlouho-li budeš opilá? Prober se maličko z vína, kterým čiší!«* Anna mu odpověděla: *»Nikoli, pane můj, ale žena velmi nešťastná jsem já. Vína ni čeho jiného, co může opojiti, jsem nepila, ale vylévala jsem srdce své před obličejem Hospodinovým. Nehleď na služebnici svou jako na ničemnici; nebo z přílišné bolesti a žalosti své mluvila jsem dosud.«* (1. Král. 1, 14 n.)

Stejně zakusil Pán Ježíš, jak bývají lidské úsudky klamné a nespravedlivé. Kdysi ho pozval farizej Šimon na hostinu. Mezi jídlem vešla do světnice žena, známá po celém městě jako hříšnice, *přinesla alabastrovou nádobu masti, postavila se vzadu u nohou jeho, počala smáčeti slzami nohy jeho, utírala je vlasy hlavy své, líbala mu nohy a mazala je mastí.«* To viděl farizej, a hned byl hotov s úsudkem: *»Kdyby to byl prorok, věděl by, kdo a jaká je to žena, která se ho dotýká.«* (Luk. 7, 37 n.). Dnes víme, jak velice se mýlil!

Ještě názornější doklad čteme v životě apoštola Pavla. Připlul právě na ostrov Maltu; protože bylo zima, zapálili obyvatelé ostrova veliký oheň, aby se trosečníci ohřáli a osušili. Skutky apoštolské vypravují: *»Když však Pavel, nasbíravnějaké množství chrastí, přiložil na oheň, zmije, vyběhnuvši pro horko, zavěsila se mu na ruku. Jak obyvatelé uzřeli to zvíře viseti mu na ruce, pravili sobě vespolek: Jistě vrahem jest člověk ten; neboť ač z moře vyváznul, pomsta nedává mu žíti. Ale on, odraziv to zvíře do ohně, neutrpěl nic zlého. Oni pak čekali, že oteče aneb padna náhle zemře. Když však dlouho čekali a viděli, že nic zlého se mu neděje, obrátivše pravili, že jest bohem.«* (Skutky 28, 3 n.)

Tedy napřed vrahem, potom bohem. Na těchto příkladech vidíte nejlépe, jak klamný, nespravedlivý bývá lidský soud. Mýlil se velekněz Heli, mýlil se farizej, mýlili se obyvatelé ostrova Malty. Kdybychom chtěli býti upřímní aspoň sami k sobě, vyznali bychom, že většina našich úsudků o druhých byla právě tak nespravedlivá a klamná. Učme se z toho a již neposuzujme!

Kolik zla způsobily již na světě tyto nespravedlivé úsudky a podezření! Kolik rodin bylo rozvráceno, kolik drahých životů bylo zničeno!

Bylo to r. 1903 v německém městě Oldenburku. Jakési paní ztratil se prsten, kterého si velice vážila. Prohledala celý byt, nenašla nic. Její podezření padlo na služku, kterou obvinila z krádeže. Marně se dovolávala své neviny, paní hrozila, že ji udá soudu. Dívka pocházela z velice hodné rodiny; myšlenka na hanbu tak ji rozrušila, že skočila do vody. Po několika letech opravovali dělníci zchátralou podlahu právě v oné

světnici. Když odtrhali prkna, našli ztracený prsten; zapadl tam skulinou v podlaze. Prsten se tedy našel, kvapný úsudek se ukázal nespravedlivý, ale ztracený život mrtvé dívce nevrátí již nikdo![1])

Proto nás varuje Písmo svaté (Sir. 11, 7 n.):

»Dokud nevyšetříš, nehaň,
až se vyptáš, kárej spravedlivě!
Dokud nevyslechneš, slova neodpovídej,
a prostřed mluvení nevskakuj do řeči!«

II. Neposuzujme bližního, protože se tak často klameme; neposuzujme ani proto, že se tím dopouštíme tolika hříchů.

Posuzování zůstává málokdy samo o sobě. Skoro po každé je provází četná skupina jiných hříchů: někdy je to podezřívání, jindy pomluva nebo nactiutrhání, jindy neláska, škodolibost, přetvářka a závist. Pán Ježíš dokonce tvrdí, že ten, kdo posuzuje, bývá často horší než bližní, kterého soudí: *»Proč pak vidíš třísku v oku bratra svého, a trám ve svém nepozoruješ? Aneb kterak díš bratru svému: Nechej, ať vyjmu třísku z oka tvého, a hle, trám jest v oku tvém? Pokrytče, vyjmi nejprve trám z oka svého, a potom přihlédni, abys vyvrhl třísku z oka bratra svého.«* (Mat. 7, 3 n.) Bližní snad chybil z přenáhlení, z okamžité slabosti, z prudkého výbuchu vášně; ty chybuješ dobrovolně, promyšleně, ze zloby.

I v Písmě svatém máme řadu dokladů, že takoví kritikové bývají horší a hříšnější než ti, které posuzují. Vidíme to jasně na božském Spasiteli a jeho sv. Předchůdci. Pán Ježíš o tom pravil: *»Přišel Jan, nejedl ani nepil, a říkají: Má zlého ducha. Přišel Syn člověka* — totiž Pán Ježíš — *jedl i pil, a praví: Hle, člověk žrout a pijan vína, přítel celníků a hříšníků.«* (Mat. 11, 18 n.) Stejně to dopadlo, když vešli do chrámu farizej a publikán. První se modlil: *»Bože, děkuji tobě, že nejsem jako jiní lidé, lupiči, nespravedliví, cizoložníci, aneb jako i tento celník«.* Zatím stál ubohý celník zdaleka, *»nechtěl ani očí k nebi pozdvihnouti, nýbrž bil se v prsa svá a říkal: Bože, buď milostiv mně hříšnému.«* Kdo z obou byl lepší a bohumilejší? Pověděl nám to sám Spasitel: *»Tento odešel do domu svého ospravedlněn, onen nikoli.«* (Luk. 18, 11 n.)

Jako bylo v době Pána Ježíše, je dodnes. Plukovník vystrojil kdysi malou hostinu několika důstojníkům; při ní jim ukázal také svou zlatou tabatěrku. Po malé chvíli chtěl si šňupnouti, ale marně hledal vzácnou tabatěrku. Proto pravil: »Pánové, podívejte se do kapes, možná, že jste ji někdo v roztržitosti zastrčil do kapsy.« Všichni uposlechli a obraceli kapsy; jen jeden praporčík byl ve velikých rozpacích. Konečně řekl:

---

[1]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 287.

»Zaručuji se čestným slovem, že tabatěrku nemám, ale kapsy neobrátím.« Brzy potom se důstojníci rozcházeli; všichni byli přesvědčeni, že zlodějem byl praporčík.

Druhého dne zavolal si plukovník praporčíka a pravil mu: »Tabatěrka se našla. Rád bych věděl, proč jste nechtěl obrátit své kapsy.« Mladý důstojník odpověděl: »Vám, pane plukovníku, povím celou pravdu. Moji rodiče jsou velice chudí. Abych je mohl podporovati, nejídám v poledne nic teplého. Spokojuji se jen kouskem chleba a salámem. Kdybych byl kapsy obrátil, viděli by to druzí a smáli by se mi proto.« Prostá odpověď praporčíkova dojala plukovníka; proto pravil: »Jste opravdu hodný syn. Ode dneška budete obědvávat se mnou: aspoň budete moci lépe své rodiče podporovati.«[1])

III. Posuzujeme-li druhého, velmi často se klameme a dáváme se zlákati zevnějškem, a po každé hřešíme. Již tyto důvody by nás měly odstrašiti. Nejvážnější důvod jsem si nechal na konec. Kdo posuzuje bližního, bude sám od Boha přísněji souzen.

To nám pověděl božský Spasitel: »*Nesuďte, abyste nebyli souzeni; neboť jakým soudem soudíte, takovým budete souzeni, a jakou měrou měříte, takovou bude vám odměřeno.*« (Mat. 7, 1n).

I lidé soudívají přísněji toho, kdo nenechá nikoho na pokoji. Netrvá to dlouho, a neúprosný kritik s hrůzou pozoruje, jak se mu počínají lidé vyhýbati, jak umlkají, vstoupí-li do jejich společnosti. Potom se táže: »Proč?« Všem dává vinu, na sebe ani nevzpomene.

Četl jsem kdysi rozmarnou anekdotu. Jakýsi vladař navštívil žalář a tázal se každého vězně, proč byl zavřen. Všichni tvrdili, že jsou tam nevinně; jen jeden doznal kajícně, že vězení zasloužil pro své nepravosti.[2]) Tak tomu bývá i mezi lidmi. Raději stokrát odsoudíme druhé, než bychom pokorně doznali: »Moje vina.«

Ještě bolestněji bude takový kritik překvapen, až stane před soudnou stolicí Kristovou. Sv. Pavel ho upozorňuje: »*Jsi bez omluvy, člověče, a to každý, který (bližní) soudíš; neboť tím, že soudíš jiného, sám sebe odsuzuješ*« (Řím. 2, 1). Proč? Protože svým posuzováním ukazuješ, jak dobře jsi věděl, co se smí a co se nesmí. A sv. Jakub k tomu dodává: »*Soud nezná milosrdenství s tím, kdo sám neučinil milosrdenství.*« (Jak. 2, 13), kdo soudil druhého přísně a bezohledně.

Možná, že každého z nás napadla již vážná otázka, jak pochodíme na soudu Božím. Pán Ježíš nám odpověděl: Stejně, jako vy soudíte ostatní: »*Jakým soudem soudíte, takovým bu-*

---

[1]) Keller: Das achte Gebot Gottes, Mohuč, 1912, 208.
[2]) Soukup: Mluvil v podobenstvích, Olomouc, 1932, 233.

dete souzeni, a jakou měrou měříte, takovou bude vám odměřeno« (Mat. 7, 2). Byl jsi nemilosrdným kritikem ostatních? I tebe bude souditi Kristus stejně. Zakrýval jsi láskou chyby druhých a hleděl omluviti aspoň úmysl, kde jsi nemohl omluviti skutek? I k tobě bude Spasitel milosrdný.

Drazí křesťané! Pověděl jsem vám, proč se máme varovati posuzování: protože náš soud bývá jen povrchní, a proto tak často nespravedlivý a klamný; protože se při tom dopouštíme tolika hříchů a obyčejně bývame horší než ten, koho posuzujeme; protože si tak činíme Boží soud těžším a bezohlednějším. Chraňme se této nectnosti, a kde můžeme, odvracejme od ní i jiné; aspoň neposlouchejme takové řeči. Nebylo by tolik kritiků, kdyby nebylo tolik ochotných posluchačů. Končím slovy apoštola Petra (1. Petr. 3, 10n): *»Kdo chce milovati život a viděti dobré dny, zdržuj jazyk svůj od zlého a rty své od toho, aby nemluvily lstivě; odvrať se od zlého a čiň dobré; hledej pokoje a sháněj se po něm, neboť oči Páně jsou obráceny na spravedlivé a uši jeho kloní se k prosbám jejich, ale hněv Páně proti těm, kteří činí zlé.«* Amen.

OBŘADY SV. KŘTU

Učte všecky národy, křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.
(Mat. 28, 19.)

Vzpomínáme dnes na největší tajemství naší víry, na nejsv. Trojici. Jak může býti jeden Bůh, a přece ve třech osobách, nepochopíme nikdy. Tu je nejlépe skloniti hlavu před Pánem Ježíšem a vyznati s apoštolem Pavlem: *»Vím, komu jsem uvěřil«* (2. Tim. 1, 12).

Dnešní slavnost připomíná mi také jedno z největších dobrodiní Božích, sv. křest. Vím dobře, že většina moderních katolíků nechápe hluboký význam této svátosti. Pro ně klesl křest na několik obřadů, kterým nerozumějí a na několik modliteb, kterých nechápou. Proto ani příliš nelitují, zemře-li dítě bez této svátosti. Proto odkládají celé týdny, často tak dlouho, až bývá pozdě. Proto bez větších výčitek svědomí nechávají děti nepokřtěné.

Proto jsem se rozhodl vyložiti vám dnes katolické obřady sv. křtu. Viděli jste je již tolikrát, mnozí z vás byli i křestními kmotry, proto se sluší, abyste jim dobře rozumněli. Přesvědčíte se, s jak posvátnou úctou chystá se církev k tomuto vznešenému úkonu; ani vám nebude věcí, na které by nezáleželo.

Napřed důležitou poznámku. Studujeme-li obřady této svátosti, vidíme, že mají mnoho společného se svěcením chrámu. Církvi tanula na mysli hluboká slova apoštola Pavla: *»Nevíte-li, že tělo vaše jest chrám Ducha svatého?* (1. Kor. 6, 19) *a že Duch Boží přebývá ve vás? Kazí-li někdo chrám Boží, toho zkazí Bůh; neboť chrám Boží jest svatý, a tím (chrámem) jste vy«* (1. Kor. 3, 16). Z toho důvodu jsou oboje obřady tolik podobné.

Kmotrové nejdou s dítkem hned do kostela; není ještě pokřtěno, není dosud dítkem Božím, proto nemá ještě práva býti v domě nebeského Otce. Proto čekají u vchodu do chrámu v sakristii. Přichází kněz, oděn rochetou a štolou kající barvy fialové. V první církvi křtili se většinou dospělí, proto odpovídali knězi sami; dnes křtíme dítky, proto jejich jménem odpovídají kmotrové. Když se tedy kněz dověděl, jak se má dítě jmenovati, táže se:

»Co žádáš od církve Boží?«

»Víru.«

»Víra co tobě dá?«

»Život věčný.«

»Chceš-li tedy vejíti do života, zachovej přikázání: Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a z celé duše své a ze vší síly své a bližního svého jako sebe samého.«

Až dosud je duše dítka poskvrněna hříchem dědičným, a proto příbytkem zlého ducha. Ale Spasitel dal církvi zázračnou moc »*zlé duchy vymítati*« (Mar. 16, 17) a poroučeti jeho jménem, aby opustili člověka a již mu neškodili. Při křtu svatém činí to kněz třikráte: dvakrát u vchodu do kostela, po třetí bezprostředně před posvátným obřadem. I tu se řídí příkladem Pána Ježíše. Když se zjevil po svém zmrtvýchvstání apoštolům, »*dechl na ně a řekl jim: Přijměte Ducha svatého*« (Jan 20, 22). Proto i kněz dýchá třikráte do tváře křtěncovy a říká: »Vyjdi, duchu nečistý, a učiň místo Duchu svatému Utěšiteli!« Nejmocnější zbraní proti nástrahám pekla je svatý kříž. Proto kněz znamená čelo a srdce dítěte znamením sv. kříže; při tom říká: »Přijmi znamení kříže, jak na čelo, tak na srdce, osvoj si věrnost v nebeských přikázáních a buď takových mravů, abys mohl býti chrámem Božím.«

Po delší modlitbě klade kněz ruku na hlavu křtěncovu; chce tak naznačiti, že církev ho přijímá pod svoji mateřskou ochranu. Při tom říká: »Všemohoucí věčný Bože, Otče Pána našeho Ježíše Krista, račiž shlédnouti na tohoto svého služebníka; otevři mu bránu své dobroty, aby tobě ochotně sloužil v tvé církvi a denně víc a více prospíval.«

Jako katolík bude míti i pokřtěné dítě vážnou povinnost, kterou vyjádřil Spasitel slovy: »*Vy jste sůl země!*« (Mat. 5, 13). Sůl chrání před hnilobou a povinností katolíka není jen spasiti druhé, na prvním místě má spasiti sebe. Jeho víra ho má ochrániti přede vším, co jmenujeme hříchem. Proto kněz dává zrnečko posvěcené soli do úst dítěte a říká: »Přijmi sůl (svaté) moudrosti; buď ti k spáse pro život věčný;« Hluboký význam tohoto obřadu vysvětluje pěknou modlitbou, která následuje: »Bože Otců našich, Bože, původe veškeré pravdy, pokorně tě prosíme, rač milostivě shlédnouti na tohoto svého služebníka; nenechávej ho déle lačněti, nasyť ho nebeským pokrmem a doveď ho ke koupeli znovuzrození, aby si zasloužil s tvými věrnými dosáhnouti věčné odměny!«

A znova vzpomíná církev na nepřítele, který má dosud v rukou duši dítěte. Ještě není chrámem Božím, dosud je příbytkem zlého ducha. Proto po druhé káže kněz jménem Božím zlému duchu, aby opustil duši. Jako při svěcení chrámu dělá biskup na stěnách svaté kříže, znamená i kněz čelo dítěte tímto posvátným znamením spásy a praví: »Toto znamení svatého kříže, kterým znamenáme jeho čelo, neopovaž se, satane, nikdy porušiti!« Obřady u vchodu do kostela zakončuje kněz dojemnou prosbou. V první církvi nazývali svatý křest světlem. Až do té doby žil pohan v temnotách bludu a hříchu; teprve sv. křtem mělo mu vzejíti světlo. Proto se kněz modlí: »Věčnou a nejvýš spravedlivou dobrotivost tvou, Hospodine svatý, původce světla a pravdy, vroucně vzýváme, abys tohoto slu-

žebníka svého ráčil osvítiti světlem svého učení. Dej mu pravé vědění, aby se stal hodným milosti tvého křtu a držel se pevné naděje, pravé rady a svatého učení!«

Tím se končí první část posvátných obřadů, které se konají u vchodu do kostela nebo v sakristii; druhá část se koná u křtitelnice. Ale do chrámu nemůže nikdo, komu to církev nedovolí; ji ustanovil Pán Ježíš za rozdavatelku milostí. Proto kněz položí na dítě konec štoly a vede je do chrámu; při tom říká: »Vejdi do chrámu Božího, abys měl podíl s Kristem v životě věčném.« Cestou modlívali se křtěnci Věřím v Boha a Otčenáš. Místo dítěte říkají obě modlitby jeho kmotrové.

Když došel průvod až ke křtitelnici, chystá se kněz k posvátnému úkonu. Duše dítěte má se v malé chvíli státi chrámem samého Boha. Proto kněz po třetí poroučí zlému duchu, aby opustil duši, která se stala dědičným hříchem jeho majetkem. Ale církev vzpomíná, že křtěnec byl až dosud hluchý k Božímu volání a neměl žádné záliby v zákoně Božím. A přece ani křest by nás nespasil, kdybychom vůle Boží nedbali, jí neposlouchali a podle ní nežili. Proto za příkladem Pána Ježíše dotýká se nasliněným prstem uší křtěncových a praví: *»Efeta — Otevři se!«*; jako by řekl: Poslouchej svědomitě, co ti káže Bůh a nikdy nezavírej ucho jeho svatému hlasu! Na to se dotýká jeho nosu a praví: »K vůni líbezné.« Tuto líbeznou vůni má vydechovati křesťanský život pokřtěného dítka.

Již se blíží posvátný okamžik, kdy křestní voda má smýti s duše poskvrnu dědičného hříchu a z dítka Adamova učiniti milované dítě Boží. V tuto rozhodnou chvíli vzpomíná církev na vážná slova Ježíšova: *»Nikdo nemůže dvěma pánům sloužiti«* (Mat. 6, 24); nemožno býti sluhou Božím a při tom se říditi nášepty ďáblovými. Proto se kněz táže:

»Odříkáš se satana?«

»I všech skutků jeho?«

»I vší nádhery jeho? «a kmotrové odpovídají jménem dítěte: »Odříkám.« Moji drazí, není to planá formalita, s tímto slibem setkáme se jedenkrát na soudu Božím. Proto říkával svým posluchačům sv. Ambrož: »Byl jsi od kněze otázán: Odříkáš se ďábla a skutků jeho? Co jsi odpověděl? Odříkám. Odříkáš se světa a rozkoší jeho? Cos odpověděl? Odříkám. Buď pamětliv této své řeči, nikdy nezapomeň, kde jsi to slíbil a komu jsi to slíbil. Zápis o tvém slibu nechová se na zemi, nýbrž v nebi.« Hned potom maže kněz dítě na prsou, na zádech a mezi lopatkami posvátným olejem v podobě kříže a říká při tom slova: »Maži tě olejem spásy v Kristu Ježíši, Pánu našem, abys měl život věčný.« Olej znamená Ducha svatého, kterého se má dítěti co nevidět dostati; církev si přeje, aby nového křesťana chránil dobrotivý Bůh před bludem a učil jej nésti spokojeně jho Kristovo.

Nato přistupuje kněz k samé křtitelnici, mění fialovou štolu za bílou a dává křtěnci poslední otázky. Je to vlastně vyznání víry, bez které je nemožno zalíbiti se Bohu. Otázky jsou:

»Věříš v Boha Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země?«

»Věříš v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho, narozeného a ukřižovaného?«

»Věříš i v Ducha svatého, svatou církev obecnou, svatých obcování, hříchů odpuštění, těla vzkříšení a život věčný?« Kmotrové odpovídají: »Věřím.« Poslední otázka: »Chceš býti pokřtěn?«, kmotrové odpovědí jménem dítěte: »Chci.«

Nato bere kněz posvěcenou vodu, leje ji třikráte ve znamení svatého kříže na temeno hlavy a říká: »Já tě křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.« Tímto úkonem stalo se dítko údem tajemného těla Kristova, které jmenujeme církví, a jeho duši bylo vtisknuto nezrušitelné znamení katolického křesťana. I kdyby později zradilo Krista, přece nikdo nesmaže s jeho duše tuto nebeskou pečeť. Bude jeho věčnou slávou jedenkrát v nebi nebo jeho věčnou hanbou, přijde-li do pekla. Aby se to nestalo, aby tento chrám Boží nebyl již nikdy poskvrněn, maže kněz temeno dítěte sv. křižmem. Duše dítka byla křestní vodou zbělena nad sníh; dědičný hřích jí byl odpuštěn a ona sama ozdobena nebesky vzácným pokladem posvěcující milosti. Proto kněz klade na dítě bílou roušku a říká: »Přijmi roucho bílé a dones je bez poskvrny před soudnou stolici Pána našeho Ježíše Krista, abys měl život věčný.« Svatým křtem není ještě vše dokonáno; svatým křtem nastupujeme teprve dalekou cestu k nebeskému Jerusalemu. Svatá víra má býti světlem, které nás má ustavičně provázeti; proto kněz podává dítku hořící svíci a praví: »Přijmi hořící svíci a zachovej bez úhony svůj křest. Zachovávej Boží přikázání, abys, až Pán přijde k nebeské svatbě, mohl mu jíti v ústrety se všemi svatými dvoru nebeského a byl živ na věky.« Hned potom propouští kněz křtěnce slovy: »Odejdi v pokoji a Pán buď s tebou!«

To jsou obřady katolického křtu. Sami vidíte, kolik hlubokých myšlenek v sobě tají! Nic se nedivím, že světci s takovou láskou vzpomínali na křtitelnici a tak rádi chvátali do farních chrámů, kde se stali kdysi dítkami Božími. Francouzský král, sv. Ludvík IX. († 1270) byl pokřtěn v zámecké kapli v Poissy a za krále korunován v remešském dómě. Když se ho tázali, které místo je mu milejší, odpověděl: »V zámecké kapli jsem se stal dítkem Božím, v Remeši jsem se stal králem. Ale hodnost dítka Božího je nesmírně vzácnější než důstojnost královská. Tuto mi vezme smrt, důstojností Božího dosáhnu věčné blaženosti.«[1])

---

[1]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1935; I, 195.

Obřady křestní mluví k nám řečí ještě vážnější. I nás přinesli kdysi ke křtitelnici a také naším jménem slibovali naši kmotrové Bohu lásku a věrnost. A když jsme byli u prvního svatého přijímání, obnovili jsme slavnostně a dobrovolně svoje sliby. Zachovali jsme je svědomitě? Zpytujme se dnes; na odpovědi záleží celá naše věčnost. Amen.

DĚJINY A VÝZNAM SVÁTKU

Konáme dnes nejslavnější svátek celého roku. Katolická církev, která jindy uctívá svátostného Spasitele jenom v posvátném šeru svých svatostánků, vychází dnes do ulic, aby veřejně vyznala svoji víru ve vel. Svátost oltářní. Katolický lid pochopil dobře její vroucí přání, proto dává Spasiteli, co má nejvzácnějšího. Rukama nevinných dítě sype mu na cestu vonné kvítí, staví mu oltáře a zdobí z lásky k němu své domy.

Svátek Božího těla je však také slavností, proti které bouří zlobná nevěra nejvíce. Sami se ještě pamatujete, jak bývaly právě toho dne odváděny dítky do lesů a hájů, aby nemohly na průvod. Bojovalo se v novinách, bojovalo se v parlamentech a na schůzích, ale bojovalo se i v městských radách, které škrtaly položky, jež jejich zbožní otcové odhlasovali pro tento průvod. Kdo se ho přece zúčastnili, byli zesměšňováni a vyhrožováno jim propuštěním z úřadu. A štvavá práce nezůstala bez ovoce. Ustavičně ubývalo nebojácných mužů, kteří se nedali odstrašiti.

V naší osadě jsme, Bohu díky, dosud nedošli tak daleko a Boží tělo je svátkem celé farnosti. Dej Bože, aby tomu tak bylo vždycky! Abych vás povzbudil k ještě větší horlivosti, vyložím vám dějiny tohoto krásného svátku a vylíčím jeho význam.

I. Je vynikající známkou všech Božích skutků, že vyrůstají z nepatrných počátků. Podobenství o zrnu hořčičném, »*které jest sice nejmenší mezi všemi semeny, ale když vzroste, je větší než všecky byliny, a stává se stromem, takže ptáci nebeští přilétají a hnízdí v jeho ratolestech*« (Mat. 13, 32), toto podobenství neplatí jen o celé církvi, splnilo se i na všech jejích slavnostech. Tak tomu bylo s úctou k božskému Srdci Páně, tak bylo s Lurdami, tak bylo i se slavností Božího těla.

Roku 1193 narodila se v belgické osadě Retinne dívenka Juliána. V pěti letech osiřela a byla dána na vychování do kláštera sester sv. Augustina nedaleko města Lutychu. Tam se počala zdárně rozvíjeti její krásná duše; netrvalo dlouho, a bylo všeobecné přesvědčení, že s Juliánou přišla do kláštera světice. Její nejmilejší modlitba byla pobožnost k vel. Svátosti; před svatostánkem vydržela celé hodiny.

Když bylo Juliáně 16 roků, měla při modlitbě vidění. Spatřila měsíc v úplňku, zářil krásně, jenom jedna jeho část byla dosud tmavá. To se opakovalo několikráte, ale světice marně přemýšlela o významu tohoto zjevu. Teprve po dlouhých modlitbách se jí dostalo poučení: zářící měsíc byl obrazem katolické církve; temné místo znamenalo svátek vel. Svátosti,

kterého dosud nebylo. Zároveň se dověděla, že právě ji vyvolil Bůh, aby se postarala o zavedení této slavnosti.

Kdyby jí byl Pán Ježíš poručil, aby za něho obětovala svůj mladý život, nebyla by se tolik zalekla jako této čestné úlohy. Znova a znova prosila Spasitele, aby svěřil tento veliký úkol některému knězi, prosila marně. Jednou přednášela opět svoje přání; jako odpověď zaslechla slova Písma svatého: »*Velebím tě, Otče, Pane nebe i země, že jsi tyto věci skryl před moudrými a opatrnými, a zjevil jsi je maličkým*« (Mat. 11, 25).

Tento boj trval celých dvacet roků. Juliána se konečně přesvědčila, že nesmí již déle odpírati svatému přání Ježíše Krista a rozhodla se, že splní, co od ní žádal Bůh. Obrátila se tedy o radu na zbožného kanovníka Jana z Lausanne; ten se radil ještě s jinými výtečnými kněžími, mezi nimi byl také Jakub z Troyés, pozdější papež Urban IV. Všichni schválili myšlenku Juliány. Povstali ovšem i nepřátelé, ale světice se nezakolísala. A jako dříve se modlívala, aby Pán od ní nežádal takovou obět, prosila ho nyní za sílu, aby jeho vůli splnila.

Prvním, koho se podařilo získati, byl lutyšský biskup Robert. R. 1246 nařídil, aby ve všech kostelech jeho diecése konala se slavnost Božího těla. V předvečer svátku měl býti půst a věřící měli se připraviti dobrou zpovědí na zbožné svaté přijímání. Ale člověk míní, Pán Bůh mění. Dříve než mohl býti rozkaz proveden, zemřel biskup Robert a jeho nástupce nejevil mnoho nadšení pro nový svátek. Vše zůstalo prozatím jen na papíře.

Ale Bůh se postaral, aby lidská zloba nemařila jeho dílo. V téže době přišel do Lutychu papežský legát, kard. Hugo. Obnovil nařízení zesnulého biskupa a sám konal 1247 poprvé průvod Božího těla. Zároveň poručil, aby se slavnost konala ve všech osadách, které podléhaly jeho pravomoci. Uposlechli, ale jen tak dlouho, dokud zůstal v Lutychu kard. Hugo a jeho nástupce Petr Kapoch. R. 1264 zavedl svátek papež Urban IV. pro celou církev, ale trvalo ještě dosti dlouho, než byla všude přijata.

Zatím co jinde se ještě přeli, mají-li průvod konati, chopili se naši zbožní předkové s radostí vhodné příležitosti, aby osvědčili veřejně svoji úctu a lásku k vel. Svátosti. První zmínku o této slavnosti u nás nacházíme již r. 1321; pražský arcibiskup Arnošt z Pardubic vypočítává ji 1349 mezi zasvěcenými svátky. Když později počalo k nám pronikati z Německa protestantství, smluvili se katolíci s bývalými husity a konávali společně oslavu Božího těla.

A jak slavné bývalo u nás tehdy Boží tělo! V průvodu kráčelo na sta družiček, hoši bývali oblečeni za anděly a klaněli se vel. Svátosti. Šlechtici pokládali si za čest, když směli

slavnostně nésti nebesa, pod kterými kráčel kněz s monstrancí.

II. To byl počátek a vývoj dnešního svátku. Všimněme si ještě jeho h l u b o k é h o v ý z n a m u ; tím si zároveň odpovíme na otázku, proč se máme průvodu zúčastniti.

Boží tělo je především slavným vyznáním katolické víry. Je to krásné klečeti před Spasitelem v tajemném přítmí našich kostelů, kde nás nikdo nepozoruje; ještě krásnější je provázeti ho veřejně ulicemi našich vesnic a měst. Plukovník Jindřich Fogt byl upozorněn, že se lidé nad tím pozastavují, že chodí v uniformě na průvod Božího těla. Odpověděl jim dosti po vojensku: »Nebál jsem se ve válce (1870) praskání granátů, nebudu se bát ani povídání hloupých lidí.«[1])

To byla řeč důstojná katolického muže, který znal dobře slova Pána Ježíše:»*Každého tedy, kdo mne vyzná před lidmi, vyznám i já před Otcem svým, jenž je v nebesích*« (Mat. 10, 32). Prapor se nenosí v kapse a náboženství se nesmí skrývati mezi čtyřmi stěnami; kdo chce býti katolíkem jen tam, kde ho nikdo nevidí, není hoden tohoto vznešeného jména. Jak velice svou bázní prohloupil, pozná teprve na Božím soudu. Spasitel přece řekl docela jasně: »*Kdo se styděti bude za mne a za slova má, za toho bude se styděti Syn člověka, když přijde ve slávě své*« (Luk. 9, 26).

Slavnost Božího těla není jen vyznáním víry, je také veřejným díkem božskému Spasiteli za nekonečný dar vel. Svátosti. Sv. Augustin napsal kdysi krásná slova: »Neostýchám se tvrditi, že Bůh, i když je všemohoucí a vševědoucí, nemohl nám již dáti více; ač je nekonečně bohatý, neměl již nic lepšího, co by nám dal.« Vel. Svátost je přece tělo Bohočlověka, Pána Ježíše. Jdeme-li tedy na průvod Božího těla, děkujeme Pánu Bohu za první svaté přijímání, děkujeme mu za všecku útěchu, které se nám dostalo před svatostánkem, děkujeme mu i za poslední útěchu, jaké se nám dostane v hodinu smrti.

Císař Napoleon neuměl jen vítěziti v bitvách, uměl si také vážiti náboženství. V lázeňském městě ve Francii byl volán biskup, aby zaopatřil umírající dceru proslulého generála. Nemocná mluvila tak krásně o náboženství, že dojala biskupa až k slzám. Proto se jí tázal: »Kdo vás naučil takovým zásadám? «

»Za to děkuji po Pánu Bohu císaři Napoleonovi,« odpověděla nemocná a vypravovala: »Byla jsem i se svou rodinou na ostrově Sv. Heleny, kde dlel císař ve vyhnanství. Bylo mi asi deset roků. Jednoho dne zavolal si mne císař a pravil: »Milé dítě, při tvém postavení bude ti později hroziti mnoho nebezpečí; neubráníš se jim, nebudeš-li míti náboženství. Ale kdo tě v něm má vyučovati? Tvůj otec nemá náboženství žádného,

[1]) Kubeš: Sbírka příkladů, Olomouc, 1940; I, 128.

tvoje matka ho má ještě méně. Proto já sám splním jejich povinnost. Přijď ke mně zítra, budeme míti první hodinu. Tak jsem chodila celá dvě léta několikrát za týden k císaři. Když mi bylo 12 roků, pravil císař: »Nyní jsi, milé dítě, dostatečně poučena o náboženství; teď je na čase pomýšleti vážně na tvé první sv. přijímání. Proto zavolám z Francie zbožného kněze. Ten tě připraví k tomuto posvátnému úkonu a mne připraví na dobrou smrt.«[1])

Proto se nedivím jiné události ze života tohoto císaře. Kdysi se mluvilo v jeho společnosti o tom, který den v jeho životě byl nejkrásnější. Jedni jmenovali to vítězství, druzí ono, ale císař pravil vážně: »Pánové, můj nejkrásnější den byl den prvního svatého přijímání.«

Drazí křesťané! Tak smýšlel muž, před kterým se kdysi třásla celá Evropa. A tuto lásku a vděčnost chceme vyjádřiti Spasiteli, jdeme-li na průvod Božího těla.

A ještě jeden význam má dnešní slavnost: chceme dáti Pánu Ježíši náhradu za všecky urážky, kterých se mu dostalo za jeho pozemského života a za všecky potupy, které přetrpěl ve svatostánku.

Čím byl celý pozemský život Spasitelův? Nekonečnou řadou ústrků, urážek, potupy a bolesti. Vzpomeňte jen na jeho zrození! Ani obyčejnou kolébku mu nemohla vyprositi jeho svatá Matka, proto se musel spokojiti s korytem, v kterém krmili dobytek. A to byl jen počátek. Kolikrát hladověl a žíznil, kolikrát byl tupen a pronásledován, kolikrát podezříván! A tak to šlo bez přestání až do jeho smrti na kříži.

A ve svatostánku? Bože, kdo by dovedl sečísti urážky, kterých se mu dostalo od nevěřících? Kolik od vlastních křesťanů? Kolikrát byl přijat svatokrádežně? Kolikrát zhanoben neúctou těch, kdo přišli do kostela? Nic se nedivím, že kdosi nazval katolické svatostánky druhou Kalvarií!

Za to všecko chceme dáti o Božím těle Spasiteli náhradu. Nemysleme však jenom na druhé, vzpomeňme i sami na sebe. Dočkal se Pán Ježíš útěchy aspoň od nás? Dočkal, ale takové, že se zjevil sv. Markétě Alacoque, ukázal jí své Srdce, ale Srdce opletené trním a pravil: »Podívej se na toto Srdce, které lidi tak milovalo, že si pro sebe nic neponechalo. Za tu lásku se mi dostává jen urážek, nevděku, chladu.« Použijme proto dnešního průvodu, abychom Spasiteli nahradili, čím jsme se sami prohřešili!

Snad jsme již často záviděli šťastným zástupům, které směly provázeti Pána Ježíše při jeho vjezdu do Jerusalema. Dnes můžeme být stejně šťastni jak oni. Až půjdeme ulicemi naší osady, vyznáme veřejně svou víru v jeho božskou důstoj-

---

[1]) Keller: Das hl. Altarssakrament,[4] Mohuč, 1905, 107.

nost, poděkujeme mu za všecku lásku, kterou nám prokázal ve svatostánku a odprosíme za všecko, čím jsme se proti němu provinili. Budou-li nás provázeti tyto tři myšlenky, nedáme se zlákati, abychom cestou mluvili, zvědavě se rozhlíželi, snad se i smáli. Proto k vám volám slovy kostelní písně:

»Ó, ať se každý v průvod staví,
jejž Kristus Ježíš sám dnes slaví,
jsa od andělů provázen!
Ať srdce každé, láskou vzňaté,
ctí v pokoře to tělo svaté,
ať světí slavně dnešní den;« Amen.

PROČ SE LIDÉ VYHÝBAJÍ SV. PŘIJÍMÁNÍ?

Žádný z těch mužů, kteří byli pozváni, neokusí večeře mé. (Luk. 14, 24.)

Hostinou, o které mluví Spasitel v evangeliu, je na prvním místě katolická církev a věčná blaženost v nebi. Je jí také vel. Svátost oltářní a sv. přijímání. Den co den chystá nám Boží láska tuto hostinu, ale většina lidí nedbá. Zní nám to skoro jako pohádka, čteme-li o touze, s jakou se blížili k oltáři první křesťané. Tak píše sto roků po Kr. sv. mučedník Ignác: »Nelibuji sobě v potravě pomíjející, ani v rozkoších tohoto života. Po chlebě božím dychtím, po chlebě nebeském, kterýž jest tělo Ježíše Krista, Syna božího, jenž v posledních časech se zjevil jako potomek Davidův a Abrahamův, a po nápoji božím, po jeho krvi dychtím, jež je láskou nevyprchávající a život věčný.«[1])

Tak bylo kdysi. Dnes musíme býti rádi, přistupuje-li většina katolíků aspoň jedenkrát do roka. A přece se najdou lidé, kteří ani to neudělají. Mnohé neodstraší ani hrozná slova, kterými zakončil Spasitel dnešní evangelium: *»Pravím vám, že žádný z těch mužů, kteří byli pozváni, neokusí večeře mé.«* (Luk. 14, 24.)

Chcete, aby i před vámi zavřel jednou Pán Ježíš svoje nebe? Jistě ne. Proto se zamysleme, čím omlouvají svoji netečnost k vel. Svátosti; pravím, omlouvají, protože skutečný důvod je docela jiný, zmíním se o něm později.

I. První výmluvu naznačil Spasitel slovy: *»Statek jsem koupil a musím vyjíti a jej zhlédnouti. Prosím tě, měj mne za omluvena.«* (Luk. 14, 18.) Zastavte se aspoň na chvilku u této výmluvy, jistě se usmějete její jalovosti. *»Statek jsem koupil«*, a proto nemohu přijíti. Opravdu, proto? Byl by snad statek zmizel nebo se propadl, kdyby byl svou návštěvu o den odložil? Domy a pole nemají nohy, aby se zaběhly. Stejně pošetile jednají všichni, kdo zastírají hospodářskými pracemi svou nechuť k častějšímu sv. přijímání.

Sv. Isidor byl také rolníkem a pracoval u bohatého sedláka Jana Vergase. Den co den bylo ho viděti na mši svaté; teprve po této duchovní hostině dával se do práce. Ostatním čeledínům byl proto trnem v oku; obžalovali ho u hospodáře jako lenocha. Jan Vergas uvěřil pomluvám a vytýkal ostře Isido-

---

[1]) List k Římanům 7; Vaněk: Studnice Boží moudrosti, Pelhřimov, 1939, 401.

rovi jeho domnělou nedbalost. Světec odpověděl: »Je pravda, že chodím před prací denně na mši svatou, ale proto jsem nikdy svou práci nezanedbal. Až přijdou žně, ukáže se, čí pole byla lépe obdělána.« Hospodář tedy čekal a byl velice překvapen; Isidorova pole vydala mnohem více než ostatní.

Legenda vysvětluje nám krásně tento veliký úspěch. Kdysi přišel hospodář opět nečekaně na pole. Isidor klečel právě před obrazem Panny Marie a vroucně se modlil. Hospodář chtěl již hubovati, ale náhle zmlkl. Spatřil na poli dva potahy, poháněli je andělé. Od té chvíle vážil si Isidora jako velikého pokladu.[1])

Je to jen zbožná legenda, ale pěkně nám vysvětluje hluboká slova Spasitelova: *»Hledejte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho, a toto všecko* (čeho k životu potřebujete) *bude vám přidáno.«* (Mat. 6, 33.) Modlitbou a svatým přijímáním ještě nikdo nezchudl a nic nezanedbal. Bůh, kterému hleděl udělati radost, nahradí mu stonásobně každou minutu, kterou věnoval jeho svaté službě.

Německý spisovatel vypravuje: »Přišel jsem z nádraží do katolického kostela, právě počínala poslední mše svatá; byla sloužena pro polské žňové dělníky. Byl jsem v sakristii, vedle mne stál farář. Při pohledu na upracované ruce těchto dělníků a dělnic mi pravil: »Jsou to chudáci. Můžete se dívati na Poláky, jak chcete, jedno jim neupřete. Zachovali si víru a hlubokou zbožnost. Mnozí z nich mají do kostela tři hodiny pěšky, 16 dělnic jde ke svatému přijímání, ačkoli je jedna hodina po obědě. Jak jsme my proti nim malincí![2]) Až potud německý spisovatel. Nenapadají vás při tom slova Pána Ježíše: *»Budou poslední prvními a první posledními?«* (Mat. 20, 16.) My máme do kostela jen několik kroků, a nejdeme k nebeské hostině, kterou nám nabízí Bůh. *»Statek jsem koupil a musím vyjíti a jej zhlédnouti.«* (Luk. 14, 18.)

II. Druhou výmluvu naznačil Spasitel slovy: *»Patero spřežení volů jsem koupil, a jdu je zkusit; prosím tě, měj mne za omluvena.«* (Luk. 14, 19.) Tedy obchod, honba za penězi a majetkem je druhým pláštíkem, kterým zastírají mnozí svoji nechuť k častějšímu svatému přijímání. Odsuzujeme Esaua, který za trochu čočky prodal své právo prvorozenské a s ním i otcovo požehnání. A přece možno uvésti na omluvu jeho velikou únavu. Vrátil se právě s pole a mohl říci: *»Hle, umírám, co mi prospěje právo prvorozenství?«* (Gen. 25, 32.) Čím omluví svoji nedbalost tito moderní Esauové? Odváží se říci Spasiteli: »Chtěl jsem zbohatnouti?« Kde bude při Božím soudu všechno jejich bohatství? To jim odejme smrt.

---

[1]) Životem, čís. 153, str. 21.
[2]) Oberhammer: Beispiele aus dem Leben, Innomostí, 1931, 293.

Umíral bohatý továrník. Lékař ho upozornil na nebezpečí, které mu hrozí. Víte, co učinil? Dal si přinésti všecky své cenné papíry, držel je v ruce a volal: »Smrti, vezmi si z těchto papírů, kolik ti líbo, ale nechej mi život!« Prosil marně. Smrt se nestarala o bohatství, které jí nabízel, v malé chvíli byl chladnou mrtvolou.[1])

Oč moudřeji jednal osmiletý mexický hošík Ludvík Vetanzas. Jeho otec byl odsouzen jako katolík revolučním soudem na smrt. Nebál se smrti, umíral pro Krista, a přece ho bolela myšlenka, že má odejíti bez útěchy náboženské. Dlouho se modlil, a Bůh splnil zázračně jeho vroucí přání.

O nastávající smrti otcově dověděl se i jeho synek. Proto poprosil pana biskupa. Ten neotálel. Napřed podal svaté přijímání dítěti, potom zavinul druhou svatou hostii do hedvábného šátečku a vložil ji na prsa hochova. Hoch vešel do vězení. Na otázku, co chce, odpověděl: »Chci ještě naposledy políbiti svého tatínka.«

Žalářník snad něco tušil, proto začal hocha ohmatávati. Nenašel nic, proto mu dovolil, aby vešel — ale na rozchodnou bodl jej dýkou do ruky. Hoch nechápal, co se vlastně stalo, jen cítil, jak mu počalo náhle ubývati sil. Proto pospíšil do světnice, kde byl otec. Ten byl radostně překvapen a sevřel dítě do náruče, ale hošík zvolal: »Jen rychle, rychle, tatínku!« a počal otci předříkávati vzbuzení lítosti. Potom vzal sv. hostii a podal ji zbožně svému milovanému otci.

Teprve nyní všiml si otec veliké změny, jaká se stala s jeho dítětem. Jeho tvář planula jako v horečce. Ještě pověděl krátce, co se mu stalo, za několik okamžiků skonal. Pohled na oteklou ruku synovu prozradil zlobu žalářníkovu. Bodl dítě otrávenou dýkou, proto následovala tak rychle smrt.[2])

Mám k tomu ještě něco dodávati? První snad získali jakési bohatství, ale byly to poklady, *»kde rez a mol kazí, a kde zloději vykopávají a kradou«;* druhý zbohatl tam, *»kde ani rez, ani mol nekazí, a kde zloději nevykopávají, aniž kradou«* (Mat. 6, 18n). Kdo jednal moudřeji?

III. Třetí výmluvu naznačil Spasitel větou: *»Ženu jsem pojal, a proto nemohu přijíti«* (Luk. 14, 20). Tedy rozkoše, požitky, pohodlí a radovánky jsou třetím pláštíkem, kterým zakrývají mnozí svou nechuť k častějšímu sv. přijímání. Sv. Augustin napsal kdysi o sv. přijímání nadšená slova: »Ó, ohni, který ustavičně svítíš, ó, lásko, jež vždycky hoříš, sladký Kriste, dobrý Ježíši, světlo věčné a neuhasitelné, chlebe života, jenž nás krmíš, avšak sám v sobě se nikdy nezmenšuješ, každého dne za pokrm se nám dáváš, a přece vždycky celý zůstáváš:

---

[1]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1936; II, 442.
[2]) Fattinger: Predigt des Lebens, Innomostí, 1940, 418.

zasvěť mi, zapal mně, osvěť a posvěť mou duši, vyprázdni ji ode vší zloby, naplň ji milostí, a tak plnou zachovej, abych ke spasení duše své jísti mohl chléb těla Tvého, tak, abych jej požívaje, živ byl z Tebe, živ byl skrze Tebe a přišel k Tobě a odpočinul v Tobě.«[1]) Tak nadšeně psal o svatém přijímání světec, jehož si zabrazujeme s planoucím srdcem. A my, ledově chladní lidé budeme se vyhýbati tomuto svatému ohni, který by nás mohl roznítit a zapáliti čistou láskou k Bohu?

Naštěstí, máme dosud hrdiny, kteří vědí, co je sv. přijímání, a proto jsou schopni každé oběti. Vojenský kněz vypravoval:

»Jednoho večera přišel ke mně vojín a prosil o svaté přijímání. Upozornil jsem ho, že ke stolu Páně musíme přistupovati lační, ale voják odpověděl: Důstojný pane, dosud jsem nejedl. Po celý den jsem byl zaměstnán v kasárnách. Zítra odjíždíme na frontu, rád bych se ještě posílil tělem Spasitelovým.

Snad ani nemusím podotýkati, jak mne dojala jeho slova. Podal jsem mu sv. přijímání a ještě dlouho jsem vzpomínal na tuto obětavou duši.«[2])

Takové oběti nevidíme jen mezi dospělými, ještě více překvapují u malých dětí. Vypravoval misionář, který dlouho působil v Číně:

»Jednoho dne jsem mluvil k dětem o veliké lásce Pána Ježíše k maličkým a jeho touze, aby zavítal do jejich nevinných srdcí. Mezi posluchači byla i šestiletá Sigu. Sotva bylo po náboženství, chvátala k řeholní sestře a pravila: »Sestro, hned mne zaveď ke knězi, musím mu něco pověděti.« Sestra zavedla Sigu k mé světnici. Jindy tak bojácná Sigu srdnatě zaklepala. Přivítal jsem ji otázkou: »Co mi neseš?«

»Musím ti pověděti něco velikého.«

»Ty? To se těším. Honem mi to pověz!«

A malá Siga dala se do řeči, až mne to překvapilo. Pravila: »Prosím tě, dej mi milého Ježíše! Tys pravil, že tolik touží po dětech a že každou hodinu na nás čeká. Proč ho nechováš na mne čekati? Sigu má tak velikou touhu po Ježíši. Nenechávej mne tak dlouho čekati. On přece řekl: Nechte maličké ke mně přijíti a nebraňte jim! Proto mi nebraň, dej mi Ježíše!«

Velice mne dojala nezvyklá řeč malé žákyně. Abych ji nějak upokojil, řekl jsem jí: »Sigu vidíš, ty jsi hodná, že máš Ježíše tak ráda. Ale podívej se, ty jsi přece jen taková malá.«

»Ale tys pravil, že právě ty maličké má rád.«

»To je pravda, Sigu, ale ty jsi příliš maličká. Kolik je ti let?«

---

[1]) Manuale 11.

[2]) Keller: Das hl. Altarssakrament,[4] Mohuč, 1905, 122.

»Já nevím.«

»Tak počkej, otevři ústa, a já poznám po tvých zubech, kolik je ti let.«

Sigu otevřela radostně ústa. Byla přesvědčena, že když má tolik zoubků, nemůže býti již tak malá, jak jsem říkal. Podíval jsem se jí na zoubky a řekl s úsměvem: »Vidíš, vidíš, já to věděl, že jsi ještě příliš maličká. Vdyť máš ještě mléčné zoubky.«

»A až nebudu mít mléčné zoubky, potom mi dáš Pána Ježíše? A každý den?«

»Ano, potom ti dám Pána Ježíše. A každý den.«

Malá prosebnice se uklonila a odešla. Poklekl jsem před křížem a děkoval Spasiteli za lásku, jaká mluvila z dětského srdce. Kdybych byl v tu chvíli tušil, co jsem svou odpovědí způsobil, nebyl bych tolik spokojený.

Asi za hodinu zaklepal kdosi prudce na moje dveře. Vešla Sigu, ale jak vypadala. Její baculatá tvářička byla jediný proud slzí a ze rtů se drala červená krev. Udiveně jsem pohlédl na dítě, ale Sigu mne předešla a pravila: »Podívej se, již tam nejsou žádné mléčné zoubky. Dáš mi nyní Pána Ježíše?«

Víte, co udělala? Vyrazila si kamenem všecky zoubky, aby mohla ke sv. přijímání. Slzy mi vyhrkly do očí, vzal jsem Sigu do náručí a pravil: »Ano, již ti dám Pána Ježíše.« Druhého dne klečela Sigu před oltářem. Hlavičku měla ještě ovázanou, ale její očka zářila nebeským blahem.[1])

Pověděl jsem vám tři důvody, kterými omlouvají mnozí katolíci svou nechuť k častějšímu sv. přijímání. Jedni svádějí vinu na svoje práce, jiní na starosti o majetek, jiní na péči o pohodlí. Hlavní důvod nepověděl z nich nikdo. Je to malá víra a je to láska ke hříchu. Ústy snad ještě vyznávají, že ve svatostánku přebývá Spasitel, ale jejich víra je tak slabá, mrtvá, nevede k činům. Proč? Protože by se museli přemáhati, protože by se museli odříci hříchu, v kterém se jim tak pohodlně žije.

Jak dlouho? Možná deset, dvacet, třicet, padesát roků, a potom? Potom přijde smrt. V tu chvíli budou klepati na dveře Božího milosrdenství. Otevrou se? Možná, že ano, možná, že ne. Možná, že právě na někom z nich rozhodl se božský Spasitel splniti poslední slova dnešního evangelia: *»Žádný z těch mužů, kteří byli pozváni, neokusí večeře mé«* (Luk. 14, 24). Otevírejme často svá srdce Pánu Ježíši ve sv. přijímání, otevře nám jednou síně nebeské. Amen.

---

[1]) Fattinger- Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1935; I, 238.

PROČ JE UCTÍVÁME?

Každá doba má určitou vlastnost, kterou se liší od ostatních. Na počátku církve byla to neohroženost, s jakou kráčeli učedníci Ježíšovi i na smrt; později byla to něžná úcta k Panně Marii a pobožnost sv. růžence; vynikajícím znakem naší doby je úcta a láska k božskému Srdci Pána Ježíše. A tak bývám svědky, jak první pátky nebo první neděle v měsíci přivolávají ke stolu Páně tisíce a tisíce oddaných duší. Obraz trním věnčeného Srdce Ježíšova najdete v každé opravdu katolické rodině.

Ani naše osada nechce zůstati stranou. Bývá mi velikou útěchou, vidím-li tu klečeti na počátku měsíce nevinné dítky, dorůstající mládež a dospělé. Snad se tedy otážete: K čemu dnešní kázání? Není zbytečné. Horlivé má ještě více rozohniti, vlažné nadchnouti, kolísající utvrditi, netečné probuditi. Proto promluvím o lásce božského Srdce: je nejvíce štědrá, více již dáti nemohla, a při tom nejvíce tupená a zneuznávaná.

I. Srdce Ježíšovo je n e j v í c e š t ě d r é; dalo nám tolik, že více již dáti nemohlo. Otevřeme Boží knihu, Písmo svaté. Mluví se v něm velmi často o lásce Boží k nám. Vybírám aspoň dva výroky; první dokazuje délku této lásky, druhý její nepochopitelnou vroucnost. U proroka Jeremiáše čteme (31, 3): *»Ano, láskou věčnou miloval jsem tebe, proto jsem zachoval tobě smilování.«* Zamysleme se nad těmito slovy! Ještě nebylo nic z toho, co jmenujeme světem, ale již byl Bůh a v jeho srdci hořela láska k nám. Pro nás chystal tento svět, pro nás do něho kladl všecka bohatství. Od věčnosti myslil, drahý křesťane, i na tebe, chystal ti každou radost, která tě potkala, chystal ti štěstí, v kterém žiješ. *»Láskou věčnou miloval jsem tebe.«* A protože předvídal tvůj bolestný pád, staral se o tvou spásu a záchranu. Ještě jsi nebyl ani na světě, a Bůh již rozhodl, že pošle svého jediného Syna, aby ti opět otevřel ztracené nebe.

Láska mateřská pokládá se obyčejně za vrchol lásky. A přece musí umlknouti před Srdcem Ježíšovým. Chcete se o tom přesvědčiti? Zadívejte se jednou vážně na sv. kříž a zamyslete se nad bolestmi ukřižovaného! Slyšeli jste o tom již tolikrát, že vám vše zevšednělo. Dovedete si představiti, jak bylo ubohému odsouzenci, když mu přibíjeli ruce a nohy? Nuže, přiveďte sem matku a povězte jí, aby se dala za své dítě ukřižovati. Polekaně na vás pohlédne, tolik lásky nebude míti. Ježíš tu lásku měl a s takovou odevzdaností kladl na kříž ruce i nohy, aby nás vykoupil. Proto mohl říci u proroka Izaiáše (49, 15n):

»Může zapomnít na své dítko žena,
bez citu s plodem své krve býti?
A byť ona se zapomněla,
já přece nezapomenu tě!
Aj, na své ruce jsem si tě poznamenal!«

Bolestné rány, které přetrpěl, připomínají mu ustavičně jeho velikou lásku k nám. Byla to nesmírná cena, kterou zaplatil; co nás mnoho stálo, na to nezapomeneme nikdy.

Ani to ještě nestačilo božskému Spasiteli. Pán Ježíš věděl dobře, kolik nás čeká bojů a pokušení, kolikrát potekou po naší tváři bolestné slzy, jak se budeme třásti při pouhé myšlence na smrt. Aby byl naší silou, naší útěchou, naším lékem, rozhodl se, že s námi zůstane ve svatostánku. To byla láska, které nepochopíme nikdy. Pán Ježíš byl vševědoucí, proto věděl dobře, co ho čeká na našich oltářích. Již při poslední večeři viděl tisíce svatostánků, kde bude úplně opuštěn, ještě opuštěnější, než byl kdysi ve chlévě betlemském; pro všecko budou míti lidé dosti času, na svého Spasitele zapomenou. Viděl miliony duší, které půjdou lhostejně vedle jeho chrámů, ke kterým bude věčné světlo volati nadarmo. Viděl všecku neúctu, všecka rouhání, všecky svatokrádeže — a přece se rozhodl, že nás neopustí.

Od jeho smrti změnilo se na světě mnoho, ale nezměnila se láska Ježíšova. Jako kdysi, tak volá dodnes: *»Pojďte ke mně všichni, kteří se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím«* (Mat. 11, 28). Právem zpíváme:

»Ví to kmet i dítka ret,
ví to celý Boží svět,
jak jsi ty nás miloval,
krev a život za nás dal.
Srdce Páně, lásky chráme,
tobě věrnost zachováme!«

Nebyl bych hotov, kdybych měl vypočítávati všecky důkazy lásky Pána Ježíše; zmíním se o dvou. V jednom zachránilo Srdce Ježíšovo duši, ve druhém tělo.

Bylo to 1927 v Augsburku. V podkrovní světnici ležel na smrtelném lůžku dvacetiletý mladík. Nemoc si zavinil hříchy, kterých se dopouštěl. Ještě nemocnější byla však jeho ubohá duše. V tom zalétl jeho zrak k prostinkému obrazu Srdce Páně, který měla matka na stěně, a z jeho úst se vyhrnul proud strašných kleteb a rouhání. U lůžka klečela jeho ustaraná matka. Věděla, že již nezachrání tělo, proto chtěla zachrániti aspoň duši. Pravila synovi: »Moje drahé dítě, pomodli se aspoň jedinou modlitbičku k tomuto svatému Srdci; uvidíš, že ti odpustí.« Ale slyšela jen odpověď: »Chce-li čert, ať si vezme tebe i mne.«

Matka již nenaléhala. Pohlédla ještě jednou prosebně na

Srdce Spasitelovo a chvátala do blízkého kostela sv. Mořice, tam poklekla a prosila vroucně za své ztracená dítě. Připomínala Spasiteli lásku, s jakou odpustil kdysi kajícímu lotrovi, a několikráte opakovala: »Pane, rozpomeň se na mne, až přijdeš do svého království!«

Po mši svaté vracela se domů. Skoro se bála vejíti do světnice umírajícího, aby nebyla svědkyní nových rouhání. Konečně si dodala odvahy. Ještě byla ve dveřích, když zaslechla synova slova: »Maminko, jednal jsem špatně. Právě se mi zdálo, jak Spasitel pohlédl na mne z tohoto obrazu a v duši jsem slyšel slova: Budeš-li litovati, bude ti odpuštěno. Proto tě prosím, zavolej mi kněze!«

Slunko zapadlo, když mladý muž, smířený s Bohem, dokonal; ale před obrazem Srdce Ježíšova klečela jeho matka a děkovala vroucně Bohu za jeho veliké milosrdenství.[1])

V tomto případě zachránilo Srdce Ježíšovo duši; poslyšte, jak zachránilo i tělo. R. 1720 vypukl ve francouzském městě Marseille hrozný mor a v krátké době zkosil na 40.000 životů. Zdálo se, že celé město vymře. Na radu služebnice Boží Magdaleny Remusetové zasvětil biskup město božskému Srdci Páně — od té chvíle nezemřel již nikdo.[2])

II. Láska Ježíšova je nejvíce štědrá, dala nám vše, co mohla; při tom je to l á s k a n e j v í c e t u p e n á a z n e u z n a n á.

Vypravoval mi kněz: Byl policejním strážníkem a onemocněl plicním neduhem. Bylo zle, musel až do Tater, aby byl zachráněn. Ale nebude, říkal lékař, který ho ošetřoval. Nemoc pokročila již příliš doleko. Zatím jeho vzorná manželka šetřila doma z hubeného platu až k nemožnosti, jen aby mu přilepšila.

Jednoho dne dostal anonymní psaní: »Milý pane, nechci Vám přitěžovati ve Vaší nemoci, ale upozorňuji Vás, abyste si dával pozor na to, co nyní provádí Vaše manželka. Váš dobrý přítel.« Tak zněl dopis, a nemocný uvěřil. Domů již nepsal, ani o vánocích nevzkázal dětem pozdrav. Teprve po čase zvěděla žena obsah strašného dopisu. Dovedete si představiti její bolest, bolest zrazené upřímné lásky?[3])

A tuto bolest zakouší Srdce Ježíšovo ustavičně. Utrpení počalo, dokud byl ještě na světě. Všemožně hleděl, aby zachránil lid před mravní zkázou; nazývali ho proto svůdcem. Když konal zázraky a hojil nemocné, roztrušovali o něm, že je spojen s ďáblem. Přijal-li pozvání na hostinu, aby získal Bohu i nejopuštěnější, šeptali si: *»Hle, člověk žrout a pijan*

---

[1]) Fattinger: Die Predigt des Lebens, Innomostí, 1940, 192.
[2]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1936; II, 272.
[3]) Horák: Otčenáš, Praha, 1938, 128.

vína, přítel celníků a hříšníků« (Mat. 11, 19). Nebylo jediného dobrého skutku, který by nezesměšnili, nepočernili, nepoplivali!

A když vstoupil na nebesa? Ani potom neustal boj a trvá dodnes. O nikom se nepsalo tak surově, tak sprostě jak o našem Spasiteli. J. S. Machar vydal tak zvané »Katolické povídky« (Praha, 1919, 160). V nich čteme na př. slova: »Píše se nám o pohoršení, které způsobil tulák a prorok Jošua« — to je hebrejské jméno pro Pána Ježíše. »Řečený muž vešel totiž do domu pana, Šimona, posadil se za stůl, a v tom se otevřely dveře a přišla pověstná nevěstka toho města Magdalena, aby si s mistrem »pohovořila«. Jaký hovor to byl, pochopí snadno každý počestný člověk. Paní Šimonová a dcera její s rozhořčením odešly z pokoje.«

Tak se psalo o božském Spasiteli a našly se tisíce čtenářů, kteří takové knihy zrovna hltali. Mimoděk mne napadají slova kostelní písně:

»Lide hříšný, pohlédni,
jak to Srdce bije,
jak do kapky poslední
krev pro tebe lije«

— ale místo lásky se mu dostává jen potupy, hany, urážek.

Nemyslete jen na druhé, vzpomeňte sami na sebe! Před lety vyvolalo v Praze rozruch, když mladý Hlasivec vzal revolver a zastřelil vlastního otce. Lidé trnuli nad zhovadilostí synovou, při tom ani nevzpomněli, že stejně splácejí Srdci Ježíšovu jeho nekonečnou lásku. Dal nám zpověď, abychom se zbavili hříchů, a lidé — jí zneužívají! Vystrojil nám nebeskou hostinu, abychom jí sytili hladovou duši, lidé k ní přistupují svatokrádežně. Dal nám kříž, abychom pohledem naň tišili rozbolněnou duši — lidé před ním ani nesmeknou. Dal nám bolestnou Matku, aby mírnila naše strasti, lidé ji zarmucují novými hříchy. Kolika katolíkům mohl by Spasitel opakovati otázky, které dal kdysi nevděčným židům:

»Lide můj, co jsem ti učinil,
aneb v čem jsem byl tobě na obtíž, odpověz mi?«

(Mich. 6, 3).

Srdce Ježíšovo milovalo lidi láskou nejněžnější, ale dočkalo se od mnohých jen urážek a nevděku. To je důvod, proč slavíme první pátky: chceme Spasiteli nahraditi všecku lidskou zlobu. Nebudeme pracovati nadarmo. Amen.

JEŽÍŠOVA LÁSKA K BLIŽNÍMU.

Reptali: Tento přijímá hříšníky.
(Luk. 15, 2.)

Dnešní evangelium dokazuje nad slunce jasněji, jak my lidé dovedeme býti krátkozrakými. Vytýkali jste již někdy lékaři, že se ujímal nemocných? Právě naopak! To byla největší chvála, kterou jste o něm mohli pověděti. Proto nechápu, jak mohli vmetnouti božskému Spasiteli do tváře výtku, že se ujímá hříšníků. Sám přece prohlásil: *»Nepotřebují lékaře zdraví, nýbrž nemocní ... Nepřišel jsem volat spravedlivé, nýbrž hříšné«* (Mat. 9, 12n). Jeho slitovná láska k ubohým duším je pro nás největší potěchou. Nikdo nemusí zoufati, má-li jen dobrou vůli. I kdyby se dopustil největších hříchů, budou mu odpuštěny, bude-li jich upřímně litovati.

Dnešní evangelium je příliš krásné a zaslouží si podrobnějšího rozboru. Ztracenou ovečkou byl každý z nás podle hlubokého výroku Izaiášova (53, 6):

»My všichni jako ovce zbloudili jsme,
každý na svou cestu uchýlil se.«

A nikdo nevíme, nepotká-li nás takové neštěstí ještě jednou. Proto se zamysleme nad slitovnou láskou božského Srdce Ježíšova; možná, že dnešní kázání bude nám jednou záchranou hvězdou, která nám ukáže opět cestu do pravého ovčince Kristova.

I. Dobrý pastýř volá zbloudilou ovečku. Představme si hodně živě tento krásný obraz.

Pastýř ve Svaté zemi zaháněl na noc své stádo do ohrady, aby je uchránil před možným nebezpečím. Při tom obyčejně ovečky také počítal. A tu zpozoroval, že jedna chybí. Co učinil? Počal je volati jejich jmény; při každém pozvedla jedna radostně hlavu — až při jednom jméně se neozvala žádná. Opakoval jméno ještě několikráte, opět nedostal žádné odpovědi. Prohlédl stádo znova, jeho tušení proměnilo se v jistotu. Jedna z oveček se ztratila.

Převeďme tento krásný obraz do duchovního života! Pán Ježíš je vševědoucí, proto nemusí dlouho pátrati, kdo se dopustil hříchu. Ví od prvního okamžiku, kdo opustil jeho svaté zásady a šel za svůdným hlasem světa. A přece neskládal nečinně ruce v klín. Volá ztracenou ovečku. Vzpomeňte na první hřích v ráji a na Boží slova: *»Adame, kde jsi?«* Volá nepokojem, který nedopřává hříšné duši klidu a který nám tak pěkně popisuje kající žalmista Páně (31, 3n):

»Že jsem se tajil (s hříchem), *chřadly mi kosti,*
neboť celý den jsem úpěl.
Tížila mne ve dne v noci tvá ruka,
svíjel jsem se ve své bídě
jako trním pobodaný.«

Mluví k duši bázní před trestající Boží spravedlností. Proto se skryl Adam po spáchaném hříchu; připomíná jí štěstí, jakému se těšila dokud sloužila věrně Bohu, a neštěstí, do jakého se uvrhla svým hříchem. To je smysl dojemných slov marnotratného syna: *»Kolik dělníků v domě otce mého má hojnost chleba, a já hynu zde hladem!«* (Luk. 15, 17). Je pravda, mnohému člověku je lhostejno, žije-li v milosti Boží či ve hříchu, ale není to lhostejno Spasiteli, který pro něho kdysi umíral.

II. Vraťme se opět k obrazu palestinského pastýře; jakmile se přesvědčil, že jedna z oveček se zaběhla, p o č í n á j i h l e d a t i.

Žádná hora není mu dosti příkrá, aby na ni nevystoupil, žádné údolí dosti srázné, aby je neprošel, žádné trní a houští dosti bodlinaté, aby je neprohledal. Nohy ho bolí, tělo umdlévá, ale neochabuje láska, která mu dodává nových a nových sil. A zaslechl-li v dálce její úzkostný hlas, zrychluje kroky, aby co nejdříve měl opět v rukou ztracený poklad.

Zajímavý doklad nám vypravuje Písmo svaté (1. Král. 9, 3n): *»Kisovi, otci Saulovu, ztratily se kdysi oslice. I řekl Kis Saulovi, synu svému: Vezmi s sebou jednoho ze služebníků, vstaň, jdi a hledej oslice. Prošli tedy pohoří Efraim a území Salisa, nic však nenalezli; prošli také územím Salim, ale ani tam jich nebylo; prošli též území Jemini, nic nenašli. Tak přišli do krajiny Suf«* — zchodili tedy území veliké jako naše Morava.

Převeďme obraz do skutečnosti. Saul hledal ztracená zvířata jen několik dní, božský Spasitel hledá ztracenou ovečku často celá léta.

Hledá ji především výčitkami svědomí, které bývají tím prudší, čím větší byly hříchy, kterých se duše dopustila. Stará pověst vypravuje: Byla to šlechtična, krásná, ale světácká. Chtěla si stále uchovati svou krásu, chtěla se stále baviti, a děti by jí překážely, proto vraždila v sobě každý klíčící život. Kdysi byla opět na honu, na spáchané hříchy ani nepomyslila. Přijela k jakési studánce. Jen jako mimoděk zahleděla se do její hladiny, v tom zbledla. Ze studánky hledělo na ni pět dětských tvářiček, zkrvavených až běda. Pět jejích dítek, jež zavraždila ještě dříve, než se mohly narodit. Omdlela a spadla s koně.[1])

[1]) Životem, čís. 135, str. 14.

Je to jenom pověst? Je to hluboká pravda, že svědomí se nedá umlčeti ani podplatiti. Snad se nám podařilo na chvíli je uspati, ale probudí se opět, kdy se toho nejméně nadějeme, a znova nám postaví před oči spáchaný hřích. Neutíkej před ním, jeho hlasem volá tě sám Bůh. Řiď se raději moudrou radou Písma svatého (Žalm 94, 8): *»Kéž byste poslechli dnes hlasu jeho: Nezatvrzujte svých srdcí!«*

Jindy hledá Pán Ježíš ztracenou ovečku dobrým příkladem, který ji zasáhne náhle a nečekaně jako blesk z jasného nebe. Sv. Augustin vedl v mládí velice hříšný život. Kdysi rozmlouval se svým přítelem Alypiem. V tom přišel na návštěvu vysoký císařský úředník Pontician a vypravoval neobyčejnou zprávu o sv. poustevníku Antonínovi. Kdysi zaslechl v chrámě slova evangelia: *»Chceš-li dokonalý býti, jdi, prodej, co máš, dej chudým, a přijď a následuj mne!«* (Mat. 19, 21). To ho tak dojalo, že rozdal celý majetek, odešel na poušť, kde svatě žil a zemřel. Jeho příklad zapálil ostatní. Poušť se plnila zbožnými ctiteli Spasitele a Pontician líčil jejich nebeskou spokojenost a kolik duší opustilo již svět, aby se řídily jejich vzorem.

Agustin byl těmito slovy celý rozechvěn. Vyskočil, chopil Alypia za obě ramena a volal: »Neplatí to i nám? Co se děje? Slyšel jsi? Neučení povstávají a uchvacují nebe, a my se svou moudrostí bez srdce, jak jsme hluboko zapleteni v žádosti těla a krve!« Byl tak rozrušen, že utekl z domu do zahrady. V jeho duši zuřila strašná bouře. Rval si vlasy, bil se v prsa, lomil rukama a volal: »Jak dlouho budu ještě otáleti? Zítra? Stále zítra? Proč ne dnes? Proč nemá býti v tuto hodinu konec mé hanbě?« Byl rozhodnut, a z hříšného Augustina stal se světec Augustin.[1]) Dobrý pastýř našel konečně ztracenou ovečku, kterou tak dlouho hledal.

Když nepomohly ani výčitky svědomí, ani dobrý příklad druhých, sesílá dobrý Ježíš utrpení. Za času francouzské revoluce odpadlo i dosti katolických kněží. Kdysi bavilo se několik protestantských duchovních. V tom vešel posel o oznamoval, že za vesnicí umírá jakýsi cizinec a prosí o duchovního. Jeden z přítomných se hned nabídl, že se na něho podívá. Jaké však bylo jeho zděšení, když slyšel z úst umírajícího slova: »Jsem katolický kněz, který odpadl od víry. Rád bych se vrátil do církve a dostal rozhřešení. Prosím vás, zavolejte mi katolického kněze!«

Kdyby vedle pastora bylo uhodilo, nebyl by se tak polekal jako při těchto několika slovech. Jeho oči se zalily slzami, bylo viděti, že i k němu promluvil v tu chvíli Bůh. Proto pravil: »Milý příteli, i já jsem býval katolickým knězem, ale pro

---

[1]) Životem, čís. 160, str. 25.

hmotné výhody zradil jsem Krista. Jistě se ještě pamatujete, že pro umírajícího vrací mi církev všecku moc, kterou jsem měl. Proto vám mohu dáti rozhřešení.« Vyzpovídal ubožáka, který skonal se slzami radosti — ale i pro něho měla událost veliký význam. Stal se opět katolíkem a hleděl vzorným životem napraviti pohoršení, které tak dlouho dával.[1]) Tak našel utrpením dobrý Pastýř dvě ztracené ovce najednou.

III. Vraťme se ještě jednou k palestinskému pastýři. Našel již ovečku, ale je tak vyhladovělá, tak zesláblá, že by sama ke stádu nedošla. Co udělá? Bez meškání bere ji na svá ramena a pln radosti odnáší ji do svého ovčince.

Ani tento krásný obraz není bez skutečnosti. Někdy je hříšník tak zapletený do svých návyků, že se mu zdá nemožné, aby jich zanechal. Snad se o to již pokusil, ale upadl znova. V takovou chvíli přichází dobrý Pastýř svou milostí a podpírá a pomáhá duši, až se jí podaří, co se již zdálo nemožné.

Ke sv. Filipu Neriovi přišel v Římě ke zpovědi student, který byl již delší dobu otrokem svých vášní. Světec ho přijal s velkou láskou a před rozhřešením dal mu radu: »Potká-li tě opět neštěstí, že upadneš zase do hříchu, přijď hned ke sv. zpovědi!« Již druhého dne přišel kajícník znova. Sv. Filip ho přijal se stejnou láskou a dal mu stejnou radu. To se opakovalo celých 14 dní — ale vášně slábly, až konečně ustaly docela. Později vstoupil student do kláštera sv. Filipa a stal se vzorným knězem.[2])

Drazí křesťané! Mluvil jsem k vám dnes o pravdě velmi potěšující. Pánu Ježíši není lhostejná ztráta ani jediné duše; volá ji, hledá ji a všemožně jí usnadňuje cestu. Co z toho pro nás následuje? Byl-li jsi až dosud dobrou ovečkou, která se nikdy nezatoulala, poděkuj za to božskému Spasiteli a pros vroucně, aby tě ochránil i v budoucnu. Praví-li ti svědomí, že tě musel dobrý Pán Bůh již tolikráte hledati, odpros za svoji nestálost a ujisti ho věrností a láskou. A co mám říci, křesťane, tobě, který jsi byl až dosud hluchý ke každému volání Božímu? Ani ty neztrácej mysli! Dokud jsi na světě, čeká i na tebe dobrý Ježíš; dokud jsi na světě, máš ještě naději, že ti bude odpuštěno. Proto již neprchej před Bohem, neskrývej se před ním ve víru světských zábav, dej se mu konečně nalézti. Pán ti již urovná cestu, uvidí-li jen tvou dobrou vůli. Snad jsi již dlouho rmoutil jeho božské Srdce, udělej mu aspoň tu radost, o které mluvil Spasitel slovy: *»Tak bude větší radost v nebesích nad jedním hříšníkem pokání činícím, než nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří pokání nepotřebují«* (Luk. 15, 7). Amen.

---

[1]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 475.
[2]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 477.

PRACUJ S BOHEM!

Celou noc pracovavše, nic jsme nechytili.
(Luk. 5, 5.)

V moderní době mluví se mnoho o práci. V novinách čítáte oslavné články, na schůzích vám velebí její krásu; většina lidí vidí v ní jen zlo, kterému se nemožno vyhnouti. Zní nám to skoro jako pohádka, co čteme v životopise sv. opata Ermenfrida: »Ve starší době bylo v církvi zvykem, že při mši svaté posvěcovali chléb, a tyto částečky, zvané eulogiemi, odnášeli si věřící domů. Když opat Ermenfrid spatřil při rozdávání eulogií dělníka, políbil napřed jeho mozolovitou ruku, teprve potom mu podal posvěcený chléb.«[1])

Tak bylo kdysi, dokud náboženství pronikalo ještě celý život lidstva a tehdy mělo řemeslo opravdu zlaté dno. Jakmile jeho vliv pohasl, nastal neblahý útěk před prací. Nechci říci, že se dříve pracovalo více, ale pracovalo se radostněji, pracovalo se úspěšněji, protože se pracovalo s Bohem.

Tato myšlenka je velice důležitá; zaslouží si, abychom se u ní zastavili. Pro většinu z vás bude práce, těžká práce údělem celého života. Nemá-li se vám státi břemenem, které by jenom tížilo, musí býti posvěcena Bohem. Jak to udělati? S Bohem práci počínejme, s Bohem práci konejme, s Bohem ji ukončujme, a doděláme se jistě úspěchu.

I. S Bohem práci počínejme! Naši zbožní předkové říkávali: »S Bohem počni každé dílo, podaří se ti až milo!« Začínati práci s Bohem znamená dávati se do díla s vědomím vlastní nemohoucnosti, vlastní slabosti. Proto nespoléháme na sebe, spoléháme úplně v pomoc a přispění Boha, který může všecko. To je smysl hlubokých slov žalmistových (126, 1n):

»Nestaví-li Hospodin domu,
marně se lopotí, kteří jej stavějí.
Marno vám před svítáním vstávat,
vstávati po dlouhém ponocování.«

Napište sebe delší řadu nul, neznamenají dohromady nic; dejte před ně jedničku, a máte tisíce a miliony. Práce bez Boha je ničím; myšlenka na Boha je tou zázračnou jedničkou, která vše posvěcuje, zkrášluje, zúrodňuje. Proto napsal apoštol Pavel (1. Kor. 10, 31): *»Jestliže jíte nebo pijete nebo cokoliv jiného činíte, čiňte vše k slávě Boží!«*

S Bohem počíná, kdo začíná s modlitbou na rtech. Můžeme-li, jděme ráno na mši svatou a s kněžovým požehnáním

[1]) Životem, čís. 162, str. 21.

dejme se do díla. Jestli nám to naše poměry nedovolují, aspoň se pomodleme. Můžeme to učiniti různě. Buď použijeme zbožného povzdechu: »Pane, ku pomoci mé přispěj!« nebo: »Pomoc naše ve jménu Páně, který stvořil nebe i zemi.« Ještě nejvíce bych doporučoval modlitbičku, dnes tolik oblíbenou: »Všecko pro tebe, nejsvětější Srdce Ježíšovo!«

Mistry v tomto zbožném zvyku byli naši předkové. Každou důležitou práci, i jednání na zemském sněmu zahajovali společnou modlitbou. Myšlenka na Boha prozařovala celý jejich život; aspoň několik dokladů. Když vyjížděli na pole, udělali bičem na zemi kříž nebo se sami požehnali. Když seli, rozhodili první hrst zrní v podobě kříže; když osení vzrostlo, zasazovali do polí posvěcené ratolesti z Květné neděle. Dříve než počali kositi, poklekl hospodář a modlil se společně s ostatními:

Pane Bože, račiž požehnati,
naspořit a naděliti,
aby bylo sporo,
jako Pána Ježíše slovo.«

Když hospodyně zadělala, udělala kopistí na těstě kříž, než bochník nakrojili, udělali na spodní kůrce tři kříže.

Tak naši zbožní předkové a Bůh provázel jejich práci svým požehnáním podle slov Písma svatého (Přísl. 10, 22):

»Požehnání Páně, to činí boháče,
a nepřidruží se k nim utrpení.«

Nikdo nežádá, abyste je ve všem napodobovali. I tu platí přísloví: »Jiná doba jiné zvyky.« Ale na jedno nesmíme zapomenouti nikdy: i práci dává zdar sám Bůh, proto v něho doufejme, od něho si vyprošujme pomoc a sílu! Jistě to nebylo české, když nám rušili ve školách modlitbu. Ustavičně se dovolávají Husa a Komenského, tentokráte na ně zapomněli!

II. Je důležité, abychom s Bohem práci začínali, ještě důležitější, abychom v ní s Bohem pokračovali.

O kom smíme říci, že pracuje s Bohem? Pravdu má přísloví: »Bez Božího požehnání marné lidské namáhání« — ale při tom nesmíme složiti nečinně ruce v klín a spoléhati jenom na Boha. Máme důvěřovati v Boha, jako by úspěch záležel jenom na něm, ale při tom pracovati tak, jako by zdar byl jen výsledkem naší snahy. Myšlenka na Boha, který vše vidí, má nám býti pobídkou, abychom pracovali co nejlépe. Lenochům Pán Bůh nežehná; proto čteme v Písmě svatém radu: *»Cokoli může učiniti ruka tvá, usilovně dělej«* (Kaz. 9, 10), protože *»na mizinu přivádí ruka líná«* (Přísl. 10, 4). Odtud naše přísloví: »Člověče, přičiň se, a Bůh ti požehná!«

Nemyslete, že Pánu Bohu je lhostejné, jak hospodaříme s hřivnami, které nám dal. Vzpomeňte jen na známé podobenství Spasitelovo! Člověk, který dostal jedinou hřivnu, netěžil

s ní, ale zakopal ji do země, po čase vracel ji pánovi. Byl pochválen? Slyšte odpověď Boží: *»Služebníku nešlechetný a lenivý«* a jeho rozsudek: *»Služebníka neužitečného uvrzte do tmy; tam bude pláč a skřípění zubů«* (Mat. 25, 29). Proč tak přísný trest? Poškodil snad pána? Vrátil mu poctivě jeho majetek, ale nepracoval, nic nezískal, proto byl potrestán. Práce, svědomitá práce není jen libovůlí, je naší svatou povinností. *»Člověk se rodí k práci jako pták k letu«*, praví Písmo svaté (Job. 5, 7).

Dějiny nám vypravují mnoho dokladů, jaké požehnání provází práci, která byla konána s myšlenkou na Boha. Sv. Jiljí byl kdysi pozván, aby pomohl srážeti ořechy; za to mu byla slíbena část úrody. Než vstoupil na strom, poznamenal se svatým křížem. Když se na konec dělili, dostal tolik, že jich nemohl ani odnésti.[1])

Sv. Jan Bosco sloužil v mládí u hospodáře. Když se na poli modlil »Anděl Páně«, ostatní se nad tím pozastavovali. Ale světec jim pravil: »Kdo se modlí, tomu ze dvou zrnek vyrostou čtyři klásky, kdo se však nemodlí, bude míti jen dva klasy, i kdyby zasel čtyři zrnka. Modlete se také, a místo dvou klasů budete míti čtyři.[2])

Jak to můžeme udělati? Je to snažší, než si myslíte. Někdy stačí, když si zapějeme nějakou zbožnou píseň. Bude to jistě lepší než bezduché odrhovačky o krásné cikánce. Ale někdy nám není do zpěvu, proto vám poradím prostředek ještě prostší a účinnější. Ať pracujete na poli kdekoli, odevšad vidíte na svůj vesnický chrám. Zastavte se na okamžik v práci a zaleťte v myšlenkách ke svatostánku. Pokloňte se v duchu Spasiteli, který tam přebývá, položte mu svou práci na stupně oltářní a poproste, aby jí požehnal. Taková vzpomínka trvá jen okamžik, ale vyváží hodinovou modlitbu. A ze svatostánku zaletí k vám opravdu požehnání Ježíšovo a rozmnoží vaši práci, jako rozhojnilo kdysi rybolov apoštolů.

III. Je důležité, abychom s myšlenkou na Boha práci počínali; ještě důležitější, abychom s myšlenkou na Boha pracovali; nejdůležitější, abychom p o p r á c i B o h u p o d ě k o v a l i.

Je to zvláštní, jak my lidé dovedeme býti k Bohu nevděční. Lidem děkujeme za každou maličkost, sami žádáme, aby druzí uznali naše dobrodiní, jen k Bohu se chováme docela jinak. Dokud nás tíží starost, dokud nám hrozí nebezpečí, umíme sepnouti ruce ku vroucí prosbě; když Pán Bůh pomohl, již na jeho lásku ani nevzpomeneme. Nemyslete, že je to Pánu Bohu lhostejné. Když Pán Ježíš uzdravil deset malomocných, vrátil

---

[1]) Životem, čís. 152, str. 15.
[2]) Životem IX, str. 147.

se jen jeden, aby mu poděkoval. Spasitele zabolel tak nevděk ostatních, že si hlasitě postěžoval: »*Nebylo jich deset uzdraveno? Kde jest jich (ostatních) devět? Neshledal se nikdo, jenž by se byl vrátil a vzdal chválu Bohu, jediné cizozemec tento?*« (Luk. 17, 17n). Proto k vám volá apoštol Pavel: »*Buďte vděčni!*« (Kol. 3, 15). Ano, buďme vděční, protože dík je jako nová prosba. Stokrát raději prokážeme dobro tomu, kdo nám poděkoval, nežli nevděčníkovi, který si na nás ani nevzpomněl. Bůh jedná podobně. To věděl sv. Felix z Kantalicia; proto jeho nejmilejší modlitbičkou bylo: »Bohu díky« — a vykonal mnoho zázraků.

Vděčnost k Pánu Bohu za zdařenou práci nesmí se projeviti jen slovy, jen modlitbou; ještě důležitější je praktický život. Budeš-li přesvědčen, že tvůj úspěch pochází na prvním místě od Boha, nebudeš se jím chlubiti. To je smysl hlubokých slov apoštola Pavla: »*Co máš, abys toho nebyl dostal? Jestli však jsi (to) dostal, proč se chlubíš, jako bys nebyl dostal?*« (1. Kor. 4, 7). A ještě na jeden projev díků chci upozorniti. Nikdy nezneužijeme Božího daru, abychom Pána uráželi. Bůh nám nežehnal proto, aby nám usnadnil hříchy, a je to velmi nezdárné dítě, které oplácí nebeskému Otci tvrdým kamenem.

Pověděl jsem vám, jak můžeme svolati na své ruce Boží požehnání a zajistiti si úspěch. S myšlenkou na Boha, s důvěrou v jeho pomoc práci počínejme! S myšlenkou na Boha práci konejme! Proto pracujme ze všech sil, ale občas zaleťme vroucím povzdechem k Bohu! Po vykonané práci Bohu poděkujme!

V dnešním evangeliu viděli jste názorný doklad práce bez Boha a práce s Bohem. Celonoční lov nevynesl apoštolům ani jediné rybičky; Ježíšovo požehnání způsobilo, že se obě lodi až potápěly. Z tohoto kázání odneste si domů pevné přesvědčení: »Kde Bůh hospodaří, tam se dobře daří.« Amen.

KŘESŤANSKÁ SPRAVEDLNOST.

Nebude-li hojnější spravedlnost vaše nežli zákoníků a farizeů, nevejdete do království nebeského. (Mat. 5, 20.)

Spravedlností, o které mluví Pán Ježíš v evangeliu, není jedna ze čtyř základních ctností; ta nás vede k tomu, abychom dávali každému, čím jsme povinni. Spravedlnost v ústech Pána Ježíše znamená vlastně zbožný život. Proto pravil pěkně sv. Augustin: »Spravedlnost není nic jiného, leč nehřešiti; nehřešiti není však nic jiného než zachovávati přikázání. »Proto myslím, že posluchači Pána Ježíše byli velice překvapeni, když zaslechli jeho dnešní slova. Nedovedli si ani představiti větší zbožnost, než jakou viděli na farizeích. Bylo ještě možno konati delší modlitby, zachovávati přísnější posty a dávati větší almužny, než konali jejich učitelé? A přece pravil Pán Ježíš: *»Nebude-li hojnější spravedlnost vaše nežli zákoníků a farizeů, nevejdete do království nebeského«* (Mat. 5, 20).

Nesprávný pojem o zbožném životě nenacházíme jenom ve Starém zákoně; propadá mu i mnoho katolíků. Proto věnujme dnešní kázání této důležité věci a tažme se, jaká má býti naše zbožnost, naše spravedlnost, aby nás přivedla opravdu do nebe. Jsou to tři vlastnosti: nesmí býti jen vnější, musí býti v duši; nesmíme si z Božích přikázání vybírati, musíme je zachovávati všecka; nesmíme konati dobro jen pro chválu lidskou, musíme je konati pro Boha. Zastavme se u jednotlivých bodů!

I. Naše zbožnost nesmí býti jenom vnější, na venek, musí býti v duši, před Bohem.

Jak by to bylo pošetilé, kdybychom očistili jen povrch nádoby, ale její vnitřek nechali ve špíně. Stejně nemoudře jednali farizeové. Kde je mohli viděti lidé, zákon Boží zachovávali; kde nebylo svědků, hřešili. Proto jim vytýkal božský Spasitel: *»Běda vám, zákoníci a farizeové, pokrytci, neboť čistíce číši a mísu povrchu, uvnitř však jsou plny loupeže a nečistoty. Farizeji slepý, vyčisť prve vnitřek číše a mísy, aby čist byl i povrch jejich. Běda vám, zákoníci a farizeové, pokrytci, neboť podobáte se hrobům obíleným, které zevně se jeví lidem úhlednými, uvnitř však jsou plny kostí umrlčích a všeliké nečistoty. Tak i vy zevně jevíte se lidem spravedlivými, uvnitř však jste plni pokrytectví a nepravosti.«* (Mat. 23, 25n).

Tak bylo kdysi, a tak je dodnes. Mnohý katolík by se propadl hanbou, kdyby lidé o něm pověděli něco zlého, špatného, nečestného. A při tom se dopouští klidně i největších

hříchů, když ho nikdo nevidí. A tak jsme svědky, že mnohá matka nevynechá kostel jedinou neděli, protože by to lidé zpozorovali; při tom si dala pomoci, zabila vlastní nezrozené dítě, protože našla lékaře, který uměl mlčeti jako hrob. Tak bývame svědky, že mnohý hoch nebo dívka nepromluví jediného špatného slova, protože by si zadali; při tom se kochají nejhanebnějšími myšlenkami a představami, protože to nikdo nevidí. To je spravedlnost, zbožnost farizejská: navenek býti krásným a ctnostným, v duši a před Bohem třeba největším hříšníkem. O takové zbožnosti prohlásil Spasitel, že nikoho do nebe nepřivede.

Chcete viděti rozdíl mezi zbožností zdánlivou? Povím vám to příkladem, který jsem slyšel od známého kazatele. Vypravoval: »Před nedávnem jsem se zastavil před výkladní skříní s hudebními nástroji. Chtěl jsem vlastně věděti, proč je tam tolik lidí. Ve výkladě ležely různé housle, za 100, 200, 300 Kčs; nejkrásnější byly ty, které stály jen 100 Kčs. Vedle nich jsem viděl staré, odřené housle, a jejich cena — 10.000 Kčs. Kdybych se byl tázal přítomných diváků, které housle se jim líbí více, jistě by byli dali přednost novým; jen odborník by uznal a ocenil vzácné vlastnosti starých houslí.«[1])

Podobně tomu bývá i s lidskou zbožností. Není všecko zlato, co se třpytí, a před Bohem nebývá vždycky krásné, co chválí lidé.

Sv. Karel Borromejský hrál kdysi s několika kněžími kulečník. Mezi hrou pravil jeden z přítomných: »Co bychom dělali, kdyby za hodinu měl nastati soudný den?« Jeden pravil: »Já bych se modlil«, druhý: »Já bych si vykonal ještě zpověď z celého života.« Jenom světec mlčel. Když se ho konečně otázali, odpověděl: »Hrál bych dále, protože i tuto hru jsem obětoval cele Pánu Bohu.«[2]) To byla zbožnost, která nemusela nic odvolávati, nic napravovati a zlepšovati, to by byla zbožnost opravdu před Bohem.

II. První vlastností pravé zbožnosti je tedy žíti tak, abychom se nemuseli báti ani samého Pána Boha a jeho pohany; s tím souvisí druhá vlastnost: Z B o ž í c h p ř i k á z á n í s i n e s m í m e v y b í r a t i, musíme je zachovávati všecka.

Právě v tom chybovali židovští farizeové. Plnili jen ty příkazy, které se jim zamlouvaly; konali často mnohem více, než žádal Bůh, ale bez výčitek svědomí obcházeli Boží zákon, kde jim ukládal oběti. Báli se vstoupiti do paláce pohanského Piláta, aby se snad neposkvrnili, ale klidně hlasovali pro smrt nevinného Beránka Božího. Proto jim vytkl Spasitel: *»Běda vám, zákoníci a farizeové, pokrytci, kteří desátky dáváte*

---

[1]) Kazatelna X, 369.
[2]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 349.

z máty a kopru a kmínu, a opustili jste to, co jest důležitější v zákoně: spravedlnost, milosrdenství a věrnost. Toto jste měli činiti a ono neopomíjeti. Vůdcové slepí, kteří cedíte komára, velbloud a však polykáte« (Mat. 23, 23 n).

Ani tento druh farizeů dosud nevyhynul. A tak vidíme, jak tolik lidí by se stydělo, kdyby se dopustili malé lži nebo byli přistiženi při sebemenší nepoctivosti, a při tom přestupují Boží přikázání. Posílají děti do školy, ať je venku počasí jakékoli, v neděli jim stačí jakákoli výmluva, aby zanedbali mši svatou a děti nechaly doma. Kolika takovým lidem zahřměl by Spasitel znova do duše: *»Toto jste měli činiti, ale ono neopomíjeti!«*

Z Božích přikázání si nesmíme vybírati. Proto Spasitel kázal apoštolům: *»Jděte tedy a učte všecky národy. Křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. A učte je zachovávati všecko, co jsem vám přikázal.«* (Mat. 28, 19). Dobře si všimněte slov: *»všecko, co jsem vám přikázal.«* Nelíbí se Bohu, kdo si vybírá jen, co se mu líbí. Proto říkal sv. Jakub: *»Kdo by celý zákon zachoval, prohřešil se však v jednom (jeho příkazu), provinil se proti všem«* (Jak. 2, 10). Víte, proč? Myslete si hudební sbor. Co vám prospěje, budou-li hráti všecky nástroje dobře, ale jeden špatně? Tento jediný nástroj pokazí celou hudbu. A co vám prospěje, zachováte-li všecka Boží přikázání, ale jedno pošlapete? Tento jediný hřích pokazí před Bohem dojem celého vašeho života.

III. Naše zbožnost nesmí tedy býti jen vnějšková a musíme zachovati všecka Boží přikázání. Ani to by ještě nestačilo. Musíme k o n a t i d o b r o p r o B o h a, ne pro chválu lidskou.

»Všecko pro lidskou chválu« bylo vůdčí myšlenkou farizeů. Dávali veliké almužny, ale na ulicích. Jak se dovídáme z evangelia, chodil před nimi trubač a svolával okolní chudé. Konali dlouhé modlitby, ale stávali při tom na rozích ulic, aby je bylo odevšad dobře viděti. Konali tuhé posty, ale v takový den chodili smutně a zasmušile, aby si každý povšiml jejich dobrého skutku. Pro lidi pracovali, od lidí dostali odměnu.

Ani tento druh lidí dosud nevyhynul. Zajímavý doklad čteme v životopise ruského cara, Petra Velikého. Na svých cestách po Evropě přišel také do kostela v Gdansku. Náhodou se posadil do lavice, v níž seděl i starosta města. Když šel kostelník vybírati na světlo, přichystal si car tolar a položil jej na lavici. Sotva to uviděl starosta, vytáhl z peněženky také tolar a položil jej také na lavici před sebou. Car vzal druhý a položil jej na první, hned po něm to udělal také starosta. A tak to šlo dále, až měl každý před sebou hromádku stříbrňáků. Konečně položil na vrch dukát, totéž učinil starosta.

V tom přišel kostelník a starosta vložil mu do sáčku všecky peníze, které měl před sebou. Když přišla řada na cara, dal kostelníkovi jenom tolar, který si původně připravil, ostatní peníze vložil opět do kapsy. Tak vytrestal pyšného starostu, který se chtěl pochlubiti svým velikým bohatstvím.[1])

Konáme-li vše opravdu pro Boha, nebudeme se sháněti po skutcích, které vyvolávají obdiv světa; i nejobyčejnější práce je vzácná, konáme-li ji s myšlenkou na Boha. V jednom klášteře žili kněz a řeholní bratr; první psal učené knihy, druhý zametal chodby. Kdysi se spolu setkali a prostý bratr řekl knězi: »Vaše Důstojnost dostane od Boha velikou odměnu za knihy, které způsobily tolik dobra.« Kněz odpověděl: »Milý bratře, v den posledního soudu budou stejně ceněny moje knihy jak vaše smetáky. A byl-li váš úmysl při zametání lepší než můj, dostane se vám ještě větší odměny, než bude moje.«[2])

Ano, drazí křesťané! Pánu Bohu nezáleží na tom, konáme-li skutky veliké, či plníme-li jen všední povinnosti. U Boha rozhoduje dobrý úmysl, s jakým jsme své práce konali. Proto se může snadno státi, že v nebi bude mnohem výše prostá babička, o které svět ani nevěděl, nežli kazatel, který svými řečmi strhoval celé okolí.

Pověděl jsem vám, kdy je naše zbožnost bohumilá. Je k tomu třeba tří věcí: Nesmí býti jen vnější, musí býti v duši, před Bohem; z Božích přikázání si nesmíme vybírati, musíme je zachovávati všechna; své dobré skutky nesmíme konati pro chválu lidskou, hlavním důvodem musí býti čest a sláva Boží.

Drazí křesťané! Co jsem vám řekl, stačí pro celý život. Snad se nám nepodaří dostoupiti vrcholu, jaký obdivujeme na svatých; konejme aspoň tolik, co můžeme! Na divadle nehrají také všichni stejně vznešené úlohy, někdo je králem, jiný jen žebrákem. A přece může žebrák sehráti svoji úlohu výborně, a král propadnouti. Snad i ty budeš na velikém divadle světa jen takovým žebrákem, snad i tvůj život bude se skládati ze samých maličkostí. Splníš-li dobře svůj životní úkol, uzná to dobrotivý Bůh a také tobě řekne jedenkrát blahá slova: *»Dobře, služebníku dobrý a věrný, že jsi byl nad málem věrný, nad mnohem tě ustanovím, vejdi v radost Pána svého«* (Mat. 25, 21). Amen.

---

[1]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 346.
[2]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 349.

KDO NÁM POMŮŽE?

Lítost mám nad zástupem.
(Mar. 8, 2).

Snad ještě nikdy nebylo na světě tolik bídy, tolik bolesti a utrpení jako dnes. Tisíce a tisíce strádají v nemocnicích, miliony se táží úzkostlivě: *»Co budeme jísti aneb co budeme píti aneb čím se budeme odívati?«* (Mat. 6, 31). Jako temné mraky valí se odevšad na nás zkáza, a naděje, jak se zdá, nekyne žádná. Našlo se dosti proroků, kteří slibovali na zemi ráj; lidstvo se brzy přesvědčilo, jak málo jim smí důvěřovati. Není tedy opravdu naděje, že bude lépe, že vybředneme z bídy, do které nás uvrhl hřích? Radujte se, vím o vůdci, za kterým smíme jíti s klidem a důvěrou. Jest jím Ježíš Kristus. Jeho slova: *»Lítost mám nad zástupem«* (Mar. 8, 2) jsou nám zárukou, že nás miluje. Chce opravdu pomoci? Smiluje se ještě jednou nad lidstvem, které se ho tak bolestně zřeklo? Ano, dosud čteme v evangeliu jeho krásná slova: *»Pojďte ke mně všichni, kteří se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím.«* (Mat. 11, 28).

Pojďme tedy za Spasitelem, ale pojďme se srdcem celým a nerozděleným! Učme se ze škod, které nám způsobila dosavadní nevěra a polovičatost. Jen on nás může zachrániti z trojí bídy, v které úpíme: z bídy tělesné, z bídy duševní a z bídy duchovní. Zastavme se u jednotlivých bodů!

I. Ježíš Kristus jest naším vykupitelem z bídy tělesné. Je to strašné moře slz, které zaplavilo svět pro hřích Adamův a pro hříchy, které po něm následovaly. Trpíme všichni, ale nejtíže dolehlo utrpení na malé děti, na chudé a nemocné.

My, kteří jsme vyrostli v jakémsi blahobytu, nedovedeme si ani dobře představiti trpký osud chudého dítěte. Nemíti nad hlavou střechu, v dešti a sněhu státi na ulici a žebrati o kousek chleba, toť velmi častý obrázek ze života těchto vyděděnců. Ne, nedivím se, vyrůstají-li z nich potom bytosti zahořklé a zatrpklé proti celému světu. Jdou vedle výkladních skříní, vidí za nimi tisíce hraček, ani jediná není tam pro ně. Potkávají bohaté dámy, které chovají a mazlí se se svými psíčky, pro ně nemá nikdo hřejivého slova. Což divu, že již jejich malá pěst se zatíná a srdce plní nenávistí k ostatním.

Co teprve říci o chudých a nemocných? Mnoho se již namluvilo o rovnocennosti všech lidí, ale podívejte se pozorněji na skutečný život! Pěkně to popisuje apoštol Jakub: *»Jestliže by vkročil do vašeho shromáždění muž se zlatým prstenem v rou-*

še nádherném a vešel by též chudák v rouše ošumělém, a jestliže byste pohlédli na toho, jenž jest oblečen v roucho nádherné a řekli byste mu: Ty, posaď se pěkně tuto, a chudákovi byste řekli: Ty stůj tamo nebo posaď se u mého podnoží, zdali jste se nestali soudci s myšlenkami zlými? (Jak. 2, 2n). Moji drazí, od té doby uplynulo 1900 roků, ale na světě se nezměnilo nic.

Mají chudáci zůstati opravdu navždy odstrčeni? I pro ně přišel Ježíš Kristus a především z lásky k nim stal se tak chudičkým, že mohl říci: *»Lišky mají doupata a ptáci nebeští hnízda, ale Syn člověka nemá, kam by hlavu položil«* (Mat. 8, 20). Ale Ježíš učinil ještě více. Postavil se sám mezi chudé, mezi žebráky; dobrodiní, které jim prokážeme, prohlásil za dobrodiní prokázané jemu samému. To je smysl jeho hlubokých slov: *»Cokoli jste učinili jednomu z nejmenších těchto bratří, mně jste to učinili«* (Mat. 25, 40).

Anglická kněžna Lady Greyová chtěla kdysi vyzkoušeti dobročinnost svých poddaných. Za tuhé zimy oblékla se do žebráckých šatů a klepala u jednotlivých dveří. Někde ji surově odbyli, jinde dostala několik bezcenných dárků, jen na dvou místech byla přijata s láskou. Druhého dne byli pozváni všichni obyvatelé vesnice do zámku a sluhové je uvedli do veliké jídelny. Tam bylo každému předloženo to, co včera daroval přestrojené kněžně. Před jedním ležel na talíři kousek plesnivého chleba, před jiným dva syrové brambory, před třetím napolo shnilé jablko, některé talíře byly úplně prázdné, jen dva byly plny dobrého jídla. Hned potom vešla do sálu kněžna a pravila: »Včera jsem chodila po vaší vesnici, přestrojená za žebračku. Chtěla jsem vyzkoušeti vaši dobročinnost. Vracím vám, co jsem od vás dostala.«[1]) Dovedete si představit hanbu, která se zmocnila všech přítomných? Oč větší bude naše zahanbení, až nám ukáže na posledním soudu Ježíš Kristus naše almužny, kterými jsme odbývali chudé a žebráky! Udělá to, protože řekl: *»Cokoli jste učinili jednomu z nejmenších těchto bratří, mně jste to učinili«* (Mat. 25, 40).

Drazí křesťané! Kdyby tato slova Ježíšova pronikla opravdu každého člověka, věřte mi, brzy by bylo po bídě. Pro všecky je na světě dosti a Pán Bůh prostřel stůl pro všecky.

Na dunajském parníku jela bohatá dáma. Jak to již bývá, otevřela svému okolí celé své srdce. A tak se dověděli, že má měsíčně 2000 K — na tehdejší poměry veliký obnos, doma že má tři roztomilé kočičky, jejichž výživa stojí 20 K denně. Když jedna onemocněla, dala ji do lékařského ošetřování, to stálo 400 K. Snad by byla mluvila ještě déle, ale nikdo již neposlouchal.[2])

---

[1]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 316.

[2]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1936, II., 367.

Z hmotné tělesné bídy nevyvede nás moderní humanita; tu pomůže jen upřímný návrat ke Kristu a k jeho evangeliu. Od něho se dovídáme, že všichni, bohatí i chudí jsme dítkami jednoho nebeského Otce, a v podobenství o nemilosrdném boháči nám ukázal, co čeká po smrti každého, kdo nechal hladověti chudé.

II. Bída tělesná může býti někdy velice trpká; ještě horší je b í d a d u š e v n í.

V každé lidské duši ozvou se časem otázky: Odkud? a Kam? Odkud je všecko? a Proč jsem na světě? Na tyto základní otázky nemělo lidstvo před Kristem odpovědi. My, kteří jsme vyrostli v křesťanském ovzduší, nedovedeme si ani představiti mučivou nejistotu, která se zmocňovala pohana, kdykoli si vzpomněl na posmrtný život. Procházel jsem se v Římě pohanským hřbitovem; ani jediný jasnější paprsek neprozařoval tuto hlubokou tmu; z každého nápisu mluví k vám nejistota, pochybnost, zoufalství.

Teprve Ježíš Kristus zažehl světlo, které zaplašilo v krátké době všecky temnoty. Jeho slova: *»Vyšel jsem od Otce a přišel jsem na svět; opět opouštím svět a jdu k Otci«* (Jan 16, 28) vypisují životní dráhu každého z nás. Jsme od Boha a jsme tu pro Boha.

V naší době šíří se myšlenka, že postačitelnou odpověď nám dovede dáti i věda. Moji drazí, přál bych vám čísti takové knihy; myslím, že byste je velice brzy odložili. Jsou tak ubohé, že se jim posmíval i Masaryk. Píše: »Co dnes víme? Odkud je člověk? Nevíme. Je duše? Nevíme. Jaký je účel života? Nevíme. Jsme vůbec? Nevíme. A toto soustavné »nevíme« se nazývá vědou a lidé tleskají pokroku vědy. — Na konec cítí člověk přece jen svoji rozervanost. Čím více chce zapomenout a špiní se hýřením, tím je to horší. Nezbývá než revolver anebo — kostel a kněz.« Tak psal o moderní vědě první president československé republiky. Proto doznal český spisovatel Hilbert: »Svět nezůstane nevěreckým, protože nevěreckým zůstati nemůže.« Jestli kdy, platí právě v této věci nadšená slova apoštola Petra: *»Pane, ke komu půjdeme? Ty máš slov života věčného, a my jsme uvěřili a poznali, že ty jsi Mesiáš, Syn Boží* (Jan 6, 69n).

III. Zlá je bída tělesná, ještě horší je bída duševní, nejhorší je b í d a d u c h o v n í n e b o m r a v n í.

Dnes si jen těžko představíme mravní bídu hříšného lidstva před Kristem. Výroky tehdejších spisovatelů se nám zdály jen nadsázkami věčně nespokojených mravokárců. Sám Bůh se postaral o odpověď. R. 79 po Kr. bylo zasypáno několik italských měst žhavým popelem sopky Vesuvu — mezi nimi též Pompeje. Smrt přišla tak náhle, že uniklo jen velice málo jednotlivců. Tyto vykopávky nám odhalily mravní zchátralost

tehdejšího římského světa. Procházel jsem se zmlklými ulicemi Pompejí; dojem, který si odnášíme, možno vystihnouti slovy: jídlo, pití a do nebe volající nemravnost.

Ano, tak nám popisují tehdejší spisovatelé současné lidstvo. Cicero se bál poslati děti do pohanských chrámů, protože by se tam naučily nemravnosti, kterou byla uctívána bohyně Venuše. Thukydides si naříká: »Nemáme otců, nemáme matek, nemáme dětí.« Seneka píše o svých pohanských krajanech: »Divoké psy zabíjíme, nemocné hovado odstraňujeme, slabé děti topíme.« Tacitus volá zoufale: »Naše nepravosti jsou nesnesitelné, ale také nenapravitelné, protože nemáme proti nim léku.«

To byl svět, do kterého přišli apoštolové s Kristovým evangeliem. A ku podivu! Mraky se začaly měnit a z bahna vyrůstaly nejkrásnější lilie. Brzy po Kristu píše jeden z obrácených pohanů, sv. Justin: »My, kteří jsme dříve sloužili jen nečistotě, usilujeme o mravní čistotu; my, kteří jsme se chamtili jen za ziskem, rádi se dělíme o svůj majetek se všemi. Modlíme se za své nepřátele a hledíme je přesvědčiti, aby žili také podle zářných nauk Kristových.«

Ježíšovo učení je dosud dosti silným kvasem, aby od základů změnilo lidskou společnost a zahojilo všecky rány, které jí zasadil hřích. Proč tedy působí tak málo? Proč po 1900 letech není Evropa ještě vyléčena? Protože zatvrzele odmítá pomocnou ruku, kterou jí podává Kristus, protože nechce skloniti hlavu pod jeho svatý zákon. Odřekla se Spasitele, chtěla jíti svou vlastní cestou, proto se na ní plní slova prorokova (Jer. 2, 19): *»Zvíš a zakusíš, jak zlá a hořká věc to jest, opustiti Hospodina, Boha svého.«*

Bylo to roku 1912, kdy vyplula na širé moře chlouba Anglie, obrovská loď »Titanic«. Byl to div moderní techniky; co se jí mohlo státi? Přišel 15. duben a s ním katastrofa. Stačil jediný ledovec a pro Titanic nebylo záchrany. V poslední okamžiky zazněla nad vlnami lodní hudba. Nehrála již valčíky. Posvátně, jako v nějakém chrámě nesly se nad hladinou zvuky modlitby: »Blíž k Tobě, Bože můj.«

I naše století vyplulo směle na veliké moře života. Spoléhalo na své síly, na své vymoženosti, své pokroky a své vynálezy. Krista neznalo, a potom — přišla katastrofa. Toneme, a kalné vlny hrozí pohltiti všecko, nač jsme dosud spoléhali. Je ještě záchrana? Ano. Blíž k Tobě, Bože můj, blíž k Tobě, Kriste Ježíši! A opět se nad námi zaklene modré nebe klidu a spokojenosti a míru.[1]) Amen.

---

[1]) Životem, čís. 226, str. 31.

VARUJ SE ŠPATNÝCH ŘEČÍ!

Po ovoci jejich poznáte je.
(Mat. 7, 16.)

Pán Ježíš uměl málo slovy pověděti velice mnoho. Všimněme si na př. dnešního evangelia! Všichni jsme stromy ve veliké zahradě Boží. Jsi-li stromem dobrým či špatným, nepozná se ani podle listí, ani podle vnějšího zjevu; to ti poví nejlépe ovoce, jaké přinášíš.

Takovým ovocem jsou především tvoje skutky, ale jsou jimi i tvoje řeči. Dobré řeči přivedly již mnoho duší do nebe; špatné řeči otevřely již mnohým peklo. Věnujme aspoň jedno kázání i této vážné pravdě naší svaté víry a zamysleme se nad zlobou špatných řečí!

I. Špatné řeči j s o u j e d e m, který otráví ponenáhlu celé okolí. Neškodí jen tomu, kdo je mluví; skoro po každé strhují do pádu i druhé. Božský Spasitel byl vtělená láska; dovedl odpustit i nejhorší hříchy. A přece planula jeho slova ohněm, když se rozhovořil o špatných řečech. Pravil doslova: *»Běda světu pro pohoršení!«* Je pravda, při dnešní zkaženosti lidstva nevyhneme se pohoršení. Proto dodal: *»Je nutno, aby přicházela pohoršení, ale běda člověku tomu, skrze něhož pohoršení přichází«* (Mat. 18, 7).

Hrozili bychom se vraždit něčí tělo, ale zabíti duši nepokládají mnozí za nic. Chcete-li poznati zkázu, jakou dovede způsobiti jediné slovo, zajděte se mnou v duchu do ráje! Tam stála Eva před stromem, z kterého jim zakázal Bůh jísti. Dívala se naň docela klidně; myšlenka na Boží vůli byla jí dosud svatou a nic ji nelákalo, by ji přestoupila. Věřila dosud Bohu a věřila v jeho lásku k lidem. V tom se s ní dal do řeči had, řekněme lépe: ďábel, který použil hada jako svého nástroje. Již jeho první otázka obsahovala kapku jedu: *»Je to pravda, že vám Bůh zakázal jísti se všech stromů rajských?«* (Gen. 3, 1). Napověděl tak Evě, že jejich závislost na Bohu se mu zdá upřílišněnou, nedůstojnou a pokořující. Žena porozuměla dobře této narážce, její hrdost se vzepřela, proto se pokusila Boží rozkaz oslabiti. Odpověděla: *»Z ovoce stromů, které jsou v ráji, jísti smíme; z ovoce stromu však, který jest uprostřed ráje, zakázal nám Bůh jísti, ano i dotýkati se ho, abychom snad nezemřeli«* (Gen. 3, 2 n). Osudné: snad. Po prvé styděla se Eva za svoji poslušnost k Bohu, jeho požadavek se jí zdál upřílišený a trest nepoměrně veliký — proto jej oslabila slovíčkem: snad. Právě na tento okamžik čekal ďábel; proto se odvážil k rozhodnému útoku: *»Nikoli, nezemřete. Ví totiž Bůh, že*

toho, dne, kterého z něho pojíte, otevrou se oči vaše, a budete jako bohové, poznávajíce dobré i zlé.« (Gen. 3, 4). Napověděl jí: »Nebojte se, nečeká vás smrt, nýbrž nový život. Bůh ví, dobře, že se mu vyrovnáte, jakmile z ovoce požijete. Protože vám nepřeje takové vyznamenání, postrašil vás hrozbou smrti.

Víte dobře, jak strašné následky měla tato řeč. Eva uvěřila svému největšímu nepříteli a strhla do pádu Adama a s ním celé lidské pokolení. Všecky slzy, které byly na světě prolity, všecko utrpení, bída a nouze zrodily se z této jediné špatné řeči. Odváží se ještě někdo lehkomyslné výmluvy: »Vždyť jsou to jen slova« nebo »Řeč se mluví a voda se pije?« Kde mohlo býti dnes lidstvo, kdyby nebylo této osudné řeči!

Špatné řeči jsou vždycky zlé, ale jejich zloba roste do nekonečna, mluvíme-li je před dětmi. Proč? Protože dítě je tak bezbranné proti každému útoku; protože zkažené dítě znamená zkaženého člověka; protože bývá tak těžko napraviti právě taková pohoršení. Proto pronesl Spasitel slova, která by měla otřásti do duše každým svůdcem: *»Kdo by pohoršil jednoho z maličkých těchto, kteří ve mne věří, tomu bylo by lépe, aby mlýnský kámen zavěšen byl na hrdlo jeho a on pohroužen byl do hlubiny mořské.«* (Mat. 8, 6).

Vím, že se lidé často omlouvají: »Dítě tomu ještě nerozumí.« Má to býti omluva, ve skutečnosti je to jen nová obžaloba. Právě proto, že dítě tomu ještě nerozumí, bude pátrati, bude se dotazovati druhých a doví se věci, na které jste ani nepomyslili.

II. Všechny špatné řeči jsou záhubné, ale dva druhy bývají nejzhoubnější: řeči proti víře a řeči proti mravům.

Je pravda, někdy dovede i dítě odraziti útok na svoji víru. Otec sv. Jany Františky Chantalové byl vysokým francouzským úředníkem, proto k němu přicházelo i dosti šlechticů protestantských. Jak to již bývá, mluvívalo se často o náboženství. Malé Janě bylo teprve pět roků. Právě si hrála ve světnici, když zaslechla poznámku jednoho šlechtice, že ve svatostánku není opravdu přítomen Ježíš Kristus. Dívenka se již neovládla; pohlédla vážně na šlechtice a pravila: »Pane, musíme věřiti, že Ježíš Kristus je přítomen v nejsv. Svátosti, protože on to řekl. Jestli mu nevěříte, prohlašujete ho tím za lháře.« Zaražený šlechtic chtěl dívenku uchlácholiti, proto jí nabídl cukroví. Nepochodil. Hodila je do ohně a pravila: »Vidíte, pane, tak budou jednou hořeti v pekle všichni, kteří nevěří tomu, co řekl Božský Spasitel.«[1])

To jsou však vzácné výjimky; obyčejně to dopadne právě naopak, a dítě se stává obětí protináboženských řečí. Mnohdy

---

[1]) Životem IX., str. 484.

stačí jen nepatrná poznámka, aby úplně podryla a podkopala dětskou víru pro celý život.

Německý spisovatel Grillparzer († 1872) zemřel jako úplný nevěrec. A přece o něm víme, že byl v mládí velice zbožný. Rád se modlil, často čítal životy svatých, doma měl oltářík, před kterým konával svoje pobožnosti. Jeho vychovatelka bývala dojata až k slzám, když jej vídala klečeti před tímto oltáříkem. Ztráta víry začala na gymnasiu; poslyšte, jak nám líčí Grillparzer svoje neštěstí: »Kdysi měl otec více hostí. Protože v pokoji bylo málo místa, přišel s přáteli do mé světničky; podle všeho si nevšimli, že jsem tam také. Pojednou pozvedl pohár a zvolal: »Buďme veselí, dokud jsme na světě! Kdo ví, bude-li nám na onom světě také tak dobře.« Jeden z hostů prohodil: »Ostatně, kdo ví, je-li co po smrti.« V tom okamžiku mne zpozorovali a hleděli smazati dojem neprozřetelné poznámky, ale bylo již pozdě. Slova hostova zaryla se hluboko do mé duše, a pro mne začaly dny, které pokládám za nejsmutnější z celého života. Přestal jsem se modliti, o Boha jsem se již nestaral.« Až potud spisovatel. Jak žil, tak zemřel. Když se přiblížila poslední chvíle, kněze odmítl. To bylo ovoce jediné neprozřetelné poznámky.

A nemusí to býti ani řeči proti víře; mnohdy stačí jen výrok o knězi, aby podkopal všecko. Jednou v neděli vrátila se jakási matka z kostela a před svým desítiletým synáčkem dovolila si slova: »Dnes bylo kázání takové nijaké, skoro jsem při něm spala.« Otec dal matce potají štulec, ale bylo již pozdě. Synáček si dobře všiml matčiny kritiky a jeho úcta ke knězi byla tatam. Nemusí-li poslouchati matka, nemusí poslouchati ani on. V jediný okamžik bylo zničeno všecko, co po léta v jeho duši stavěla.

Zlé jsou řeči proti víře, ještě osudnější bývají řeči nemravné; pravím osudnější, protože jejich následky bývají nedozírné pro tělo i duši.

Je pravda, dobře vychované dítě dovede se uhájiti i v takovém případě. Pozdější slavný jesuita P. Roh byl jako student s několika hochy na výletě; v tom začal kdosi neslušnou píseň. Student Hoh dal mu takový štulec, že v okamžiku byl v silničním příkopě. Po letech říkával žertem: »V celém těle měl jsem již revmatismus, jenom pravé rameno nebolelo mne ještě nikdy.«[1])

Škoda jen, že takové případy jsou vzácnou výjimkou; obyčejně to končí pádem nevinné duše. Duchovní správce věznice, Leopold Arthofer vypravuje: »Jednoho dne rozmlouval jsem dlouho s mladým trestancem. Již delší dobu jsem tušil, že v jeho duši hlodá bolest nad neštěstím, do kterého upadl.

---

[1]) Keller: Das sechste Gebot Gottes, Mohuč, 1908, 183.

Na jeho příjemném obličeji bylo viděti ustavičnou bolest. Při dnešní rozmluvě otevřel mi konečně celé srdce. Pravil:

»Důstojnosti, když jsem byl ještě dítětem, svedl mne náš sluha ke špatnosti, jejíž dosah jsem tehdy ani nechápal. Ale moje duše byla tím otrávena a s ní i moje mladá léta. Jak jsem mohl býti šťastný, kdyby nikdo nebyl poskvrnil moje dětství. Ale tak ubíhala léta, moji rodiče nepozorovali nic, ale já jsem již dávno nevěděl, co je to štěstí a spokojenost. Snad mne považujete za zkaženého. Věřte mi, kdykoli jsem sahal po poháru zapovězených rozkoší, cítil jsem v duši hnus.«

Po těch slovech selhal mu hlas, mladý trestanec zakryl si oběma rukama obličej a plakal, až se celý třásl. Odcházel jsem z jeho cely, ale duší mi táhla slova Spasitelova: *»Běda člověku tomu, skrze něhož pohoršení přichází.«*[1]) (Mat. 18, 7).

Myslím, že nikdo by se neodvážil mluviti před dítětem o takových věcech, kdyby si vzpomněl, kolik zla způsobí svou řečí. Vím to z vlastní zkušenosti. Byl jsem vychován velmi zbožně a vracel jsem se právě z kostela. Na rohu ulice — dodnes vidím přesně to osudné místo — na rohu ulice zastavil mne můj spolužák a odhalil přede mnou tajemství života a jeho vzniku. Kolik bouří způsobil tím v mé duši, kolik zbytečných bojů a kolik porážek! Vzpomenu-li si na to vše, chápu již strašná slova Ježíšova: *»Kdo by pohoršil jednoho z maličkých těchto, kteří ve mne věří, tomu bylo by lépe, aby mlýnský kámen zavěšen byl na hrdlo jeho a on pohroužen byl do hlubiny mořské«* (Mat. 18, 6).

Drazí křesťané! Varoval jsem vás, abyste se chránili zlých řečí. Neškodíte jimi jen sobě, škodíte i druhým a budete odpovídati za všecky duše, které jimi pohoršíte. Všechny špatné řeči jsou zlé, ale nejosudnější bývají řeči proti víře a proti mravům. Proto varoval apoštol Pavel: *»Smilství však a všeliká nečistota nebudiž ani jmenována mezi vámi, jak se sluší na věřící«* (Ef. 5, 3). Naší zásadou budiž heslo sv. Joba: *»Dokud naposled nevydechnu, nebudou mluviti rty moje nepravost«* (27, 3). Amen.

---

[1]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1935; I, 427.

LICHVA.

Učiňte si přátele z mamony klamné, aby, když dokonáte, přijali vás do stanů svých.
(Luk. 16, 9.)

Pozemské statky staly se již mnoha duším příčinou věčné záhuby. Podle hlubokých slov Spasitelových jsou opravdu velmi často trním, které udusí v člověku všecky ideály a celý náboženský život. Dobře to pověděl Pán Ježíš: »*Nikdo nemůže dvěma pánům sloužiti; nemůžete Bohu sloužiti a mamoně.*« (Mat. 6, 24.) Bohatství, neb aspoň přílišná snaha po zbohatnutí je vždycky nebezpečná; a přece jsou určité doby, kdy toto nebezpečí roste a mohutní. Takovou příležitostí bývá pro mnohé válka. Zatím co tisíce zmírají na bojištích, zatím co miliony strádají v největší bídě, hledí druzí kořistiti a hrabati. Byli jsme toho svědky za první světové války a těšili jsme se, že se již nikdy nedočkáme něčeho podobného; za druhé války bylo to ještě horší.

Proto jsem se rozhodl promluviti dnes aspoň o jednom takovém hříchu; říkáme mu lichva. Abych nic nevynechal, rozdělím si celou látku na dva díly: v prvním vám povím, kdo se tohoto hříchu dopouští, ve druhém udám důvody, proč se máme lichvy varovati.

I. Kdo se dopouští lichvy. Nevědí to všichni dobře; snad proto se takových hříchů tak snadno dopouštějí. Otevřeme-li katolický katechismus, najdeme tam také otázku: »Kdo hřeší lichvou?« Odpověď je poněkud delší, má tři části; projděme bod za bodem!

Lichvy se dopouští především ten, kdo žádá z půjčených peněz nespravedlivě vysoké úroky. Ve Starém zákoně zakázal Pán Bůh Izraelitům, aby půjčovali svým chudým krajanům na úrok. Tak čteme na př. v druhé knize Mojžíšově (22, 25): »*Půjčíš-li peněz někomu z mého lidu, chuďasovi, který s tebou bydlí, nebudeš na něho nastupovati jako vydřiduch, aniž ho vymáháním úroků budeš utiskovati.*« Tento Boží zákon platil velice dlouho; i po Kristu pomáhali bohatší katolíci svým chudým souvěrcům bezúročnou půjčkou. V moderní době přestaly peníze býti prostým platidlem a staly se důležitým činitelem hospodářským, proto ani církev nezakazuje dnes mírný úrok. Jeho výše bývá obyčejně stanovena státním zákonem. Kdo se tedy dopouští dnes lichvy? Kdo využívá nouze druhého a úrok neúměrně zvyšuje, nebo mu ukládá jiná břemena, na která nemá práva. Kolikrát splnilo se již v takovém případě slovo Písma svatého: »*Bohatý panuje nad chudým, a dlužník je sluhou věřitele.*« (Přísl. 22, 7.)

Lichvářský obchodník půjčil domkářovi 200 K, aby si opravil stodůlku — ale za to musel u něho kupovati a mlčeti, bylo-li zboží špatnější nebo nepravá váha.

Ještě horší bývá druhý způsob: Lichvou se proviňuje, kdo zboží a potraviny umělým způsobem zdražuje a prodává je nad jejich skutečnou cenu. Co dovede lichvář, nebo, jak jste říkali, keťas, viděli jsme za poslední války. Vajíčko se prodávalo za 15 K, mouka za 40 K, máslo za 400—500 K, a ještě se to zdálo některým mamonářům málo. Úplně se zapomnělo na varovná slova Písma svatého. (Přísl. 11, 26): »*Kdo skrývá obilí, na toho svolává lid kletbu, požehnání však na hlavu toho, kdo prodává je.*«

Svatý divotvorce P. Matouš z Bascia byl kdysi pozván v Benátkách ke stolu nepoctivého advokáta. Sotva usedl, vzal do ruky kousek advokátova chleba a vymačkal z něho krev. Ukázal to svému hostiteli a pravil: »Podívej se, takový chléb jíš. Požíváš pot a krev chudých, vdov a sirotků, a ještě směle prosíš nebeského Otce: Chléb náš vezdejší dej nám dnes! Kdykoli ta slova říkáš, měl by ses zachvěti při vzpomínce na ten hrozný chléb, prosáklý krví nešťastných bytostí!«[1])

Kdyby dnes přišel P. Matouš do našich domů a vzal do ruky chléb, který tam leží na stole, z kolika bochníků by kapaly slzy, z kolika bylo by slyšeti vzdechy a pláč chudáků, kteří museli obětovati poslední kus šatu, aby se zbavili mučivého hladu. Budete se ještě diviti, že Pán Bůh trestá a posílá utrpení? Nespravedlivě nabytý majetek bude ležeti jako můra nad mnohými statky a poli; dočkáte se toho ještě, že přijdou na buben, protože za války nespravedlivě zbohatli!

Ale lichvy dopouští se i ten, kdo zneužívá jakýmkoli způsobem nouze bližního ke svému zisku a prospěchu. Jakýsi úředník měl vzácnou rodinnou památku. Byl to drahocenný náhrdelník, který chtěl od něho koupiti jakýsi bohatý továrník. Nabízel mu již 4000 K, ale úředník nechtěl o prodeji ani slyšeti; byla to přece památka na jeho rodiče. Jednoho dne rozstonala se jeho jediná dceruška na souchotiny a lékař radil jako jediný prostředek, by ji poslal do mořských lázní. Co dělat? Úspor nebylo a dítěti hrozila smrt. Proto se rozhodl, že náhrdelník prodá. Přišel k továrníkovi; ale ten brzy vypozoroval, že úředník peněz potřebuje. Proto prohlásil, že skvost již nechce. Ubohý otec byl ohromen, ale lichvář krčil jen rameny. Konečně mu nabídl 800 K. Chuďasovi stouply do očí palčivé slzy, nejraději by byl odešel — ale vzpomínka na nemocné dítě ho držela. Prodal rodinnou památku za cenu, jakou nabídl lichvář.[2])

---

[1]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1935; I, 457.
[2]) Kazatelna XIII (1915), 391.

II. To jsou hlavní způsoby, jakými se lidé lichvy dopouštějí. Všimněme si důvodů, které by nás měly před tímto hříchem ochrániti.

Nečekejte, že vám budu popisovati škody, které přináší nespravedlivý majetek. Říká se: »Jak nabyl, tak pozbyl«, a denní zkušenost dokazuje pravdivost tohoto přísloví. Nespravedlivý majetek nepřinesl ještě nikomu požehnání; protože toužil po cizím, přichází o své. Proto praví Písmo svaté (Přísl. 16, 8): *»Lépe mít maličko, ale spravedlivě, než veliké příjmy, ale nepoctivě.«* To věděl dobře anglický dělník, o kterém vám chci vypravovati.

Byl povolán k soudu a tam se dověděl, že jeho strýc mu odkázal 25 milionů. Na otázku, přijímá-li dědictví, odpověděl rozhodně: »Ne.« Soudce pohlédl udiveně na prostého dělníka, a úžasem oněměl. Teprve po chvíli opakoval svou otázku, ale dostal na ni stejnou odpověď. Soudce nechápal, ale dělník mu pravil: »Vím dobře, jak přišel strýc ke svým penězům. Jsou nepoctivé, lpí na nich slzy chudiny. Nebyl bych šťasten, kdybych je přijal. Dejte je raději na nějaký zbožný účel! Jsem dosud zdráv a svůj chléb si, bohudíky, ještě vydělám.«[1])

Uznávám, že tyto důvody jsou velice vážné, ale nebudu o nich mluviti. Upozorním vás na jiné, ještě závažnější a ještě osudnější.

Lichvář dopouští se hříchu, který jmenuje Písmo svaté do nebe volajícím. Je pravda, svět si chudiny neváží. Nemůže se brániti, proto se nebojí jí ubližovati. Tím vzácnější je však před Bohem, který hrozí přísnými tresty každému, kdo by se odvážil jim křivditi. Proto slibuje v žalmu (11, 8):

»Pro bídu nuzných a nářek zubožených
nyní povstanu, dí Hospodin,
zabezpečím je, zřejmě se jich ujmu.«

Chudá vdova měla pole, z kterého živila sebe i rodinu. Bohatý soused zapletl ji do soudu, při kterém přišla o všecko. Prosila tedy, aby si směla vzíti aspoň pytel země z onoho pole, které bylo dosud jejím majetkem. Soused ochotně dovolil. Nato jej požádala, aby jí pomohl zdvihnouti pytel na ramena. Nemohl, tak byl těžký. Tu mu řekla vdova: »Je-li ti již pouhý pytel země z mého pole tak těžký, jak ti bude těžké před Pánem Bohem jednou celé moje pole!« Ta slova působila na boháče jako blesk z jasného nebe. Zamyslil se a vrátil vdově pole, kterého nespravedlivě nabyl.[2])

Lichva mívá však ještě osudnější následky: zaslepuje duši a zatvrzuje srdce. Bolestná zkušenost dokazuje, že spíše ob-

---

[1]) Fattinger: Die Predigt des Lebens, Innomostí, 1940, 336.
[2]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1935; I, 459.

měkčíte skálu než člověka, který propadl mamonu. Kdybyste před ním vyplakali moře slz, nesleví se svých požadavků. Za peníze obětuje opravdu i vlastní spásu.

Umíral lichvář a povolal si kněze, aby ho zaopatřil. Přišel, ale upozornil hříšníka, že musí nahraditi všecko, čeho nespravedlivě nabyl. Když se zdráhal, pravil mu kněz: »Spása vaší duše musí vám býti dražší nežli váš majetek.« Víte, jakou dostal odpověď? »To udělat nemohu, raději obětuji spásu své duše.« Obrátil se ke zdi a skonal.[1])

A ještě o jednom následku hříchu lichvy mluvívá Písmo svaté (Přísl. 21, 13): *»Kdo své ucho zacpává ke křiku chuďasově, sám také bude křičet, a nedojde vyslyšení.«* Nikomu Pán Bůh neslíbil, že jeho štěstí potrvá na věky. Dříve či později přijde kříž na každého, přijde i na lichváře. I zkoušený lichvář bude volati k Bohu o pomoc, ale bude volati marně. Za to mu ručí neomylné Písmo svaté.

Drazí křesťané! Nikdo z nás není ve skutečnosti neomezeným pánem svého majetku. Všichni jsme pouze správcové Boží a máme hospodařiti s hřivnami, které nám svěřil. Jednou — a možná, že to bude dříve, než se nadějeme — řekne Spasitel každému z nás: *»Vydej počet ze správy své!«* (Luk. 16, 2). Jak nám bude v tu chvíli? Zaradujeme se, protože nás bude čekati odměna — či budeme ve stejných rozpacích, v jakých byl správce v dnešním evangeliu? Hleďme, aby v našem domě nebylo ani haléře, na kterém by lpěla slza chudákova. *»Lepší mít maličko, ale spravedlivě, než veliké příjmy, ale nepoctivě«* (Přísl. 16, 8). Amen.

---

[1]) Das siebente Gebot Gottes, Mohuč, 1910, 171.

NEUŽÍVÁNÍ MILOSTI.

Když Ježíš město spatřil, zaplakal nad ním.
(Luk. 19, 41.)

Slzy Ježíšovy mluví tak dojemně k naší duši. Víme, že Spasitel miloval svůj národ, a proto i své hlavní město; a přece ani dlouhou řadou kázání nepověděl by nám tolik, kolik nám pověděl pláčem nad Jerusalemem. Všimněme si však i důvodu, který mu vynutil slzy. Prozradil nám je slovy: *»Kdybys bylo poznalo i ty, a to aspoň v tento den tvůj, co jest tobě ku pokoji!«* (Luk. 19, 42). Tolikráte volal již Bůh hříšné město, ale neslyšelo, nechtělo slyšeti, protože nechtělo skloniti hlavu před Spasitelem.

Tato okolnost připomíná mi důležitou pravdu naší svaté víry. Říkáme jí zneužívání milostí. Pro ni jsou v pekle všichni, kdo tam přišli. Abych vás uchránil tohoto neštěstí, vyložím vám, kdo se dopouští tohoto hříchu a proč je tak nebezpečný.

I. Kdo se dopouští zneužívání milosti Boží? Je článkem katolické víry, že bez milosti Boží, bez pomoci Boží nemůžeme vykonati nic dobrého a pro nebe zásložného. To nám pověděl Spasitel slovy: *»Beze mne nemůžete činiti nic«* (Jan 15, 5). To neplatí jen o velikých skutcích, které by jaksi přesahovaly slabé lidské síly; bez Boží pomoci nemůžeme ani vysloviti zbožně svaté jméno Ježíšovo, jak nás ujišťuje apoštol Pavel: *»Nikdo nemůže říci: Pánem jest Ježíš, leč v Duchu svatém«* (1. Kor. 12, 3). Bez Boží pomoci nejsme schopni ani jediné zbožné myšlenky, jak praví týž apoštol: *»Ne že bychom sami od sebe jako ze sebe byli způsobilí něco mysliti, nýbrž že způsobilost naše jest z Boha«* (2. Kor. 3, 5).

Jsme-li však tolik závislí na Pánu Bohu, mimoděk ozývá se v nás myšlenka: Jest o naši spásu dobře postaráno? Báli bychom se zbytečně. Sám Spasitel nás ujišťuje, že nenechá nikoho zahynouti. Jeho vinou nepřijde do pekla nikdo; proto praví: *»Hle, stojím u dveří a tluku; jestliže kdo uslyší hlas můj a dveře mi otevře, vejdu k němu a budu večeřeti s ním«* (Zjev. 3, 20). Ano, Bůh stojí ustavičně u dveří našeho srdce, ale je mnoho lidí, kteří mu neotvírají. Volá hlasem svědomí, neslyší; napomíná dobrým příkladem okolí, nedbají; varuje slovem knězovým, ucpou si uši, aby je nikdo nerušil. Tomu říkáme zneužívání milostí Božích.

Ukáži vám několik takových obrázků; vybírám je úmyslně z Písma svatého, které je dosud nejbohatší studnicí náboženského poučení.

První obraz: bratrovrah Kain. Když viděl, že Bůh přijal

s láskou obět Abelovu, zanevřel proti němu nesmiřitelným hněvem. Bůh varoval: *»Proč se hněváš a proč klopíš hlavu? Budeš-li dobře činiti, zdaž se ti nedostane (také) odměny?* (Gen. 4, 6n). Mluvil k hluchým uším; Kain neustal, dokud bratrova krev nezbarvila zemi. Neužil Boží milosti, přeslechl Boží volání.

Druhý obraz: lidé před potopou. Hřešili, a hřešili tolik, že Bůh *»želel,* litoval, *že učinil na zemi člověka«* (Gen. 6, 5). A přece ani tehdy nezapomněl na své milosrdenství. Je pravda, jeho spravedlnost rozhodla: *»Nezůstane na věky dech můj v člověku, žije příliš podle těla«* — ale milosrdenství dodalo: *»Povolím mu sto dvacet let«* (Gen. 6, 3). Víte, co učinil? Rozkázal Noemovi, aby stavěl archu; pracoval na ní sto roků. Je přirozeno, že zpráva o podivné stavbě rozlétla se bleskem po dalekém okolí. Se všech stran přicházely zástupy zvědavců a prohlíželi si archu. Na to čekal Bůh; po jeho přání používal Noe vhodné příležitosti, varoval před hříchem, napomínal k pokání, hrozil trestem. Mluvil marně, jak nám pověděl Spasitel: *»Jedli a pili, ženili a vdávali se až do dne, kdy Noe vešel do korábu, a nic nezvěděli, až přišla potopa a všecky zachvátila«* (Mat. 24, 38n). A přece ani v tuto chvíli nepřestal Bůh volati k pokání. Vody přibývalo jen pomalu, jen zvolna stoupala výš a výše a mnoho lidí se při tom obrátilo. Záhuba těla stala se mnohým spásou pro duši. Proto o nich píše apoštol Petr: *»Ti někdy byli nevěřící, když totiž božská shovívavost čekala ve dnech Noemových za stavby korábu«* (1. Petr. 3, 20). Byli nevěřící, ale nezůstali jimi. Když viděli, jak se plní, čím Bůh hrozil, litovali spáchaných hříchů a spasili duše. Proto je našel Ježíš v předpeklí, když tam po své smrti sestoupil.

Takových obrazů mohl bych ukázati ještě mnoho, ale čas kvapí. Zmíním se pouze o jednom; je jím apoštol Jidáš. Málokterou duši volal Spasitel tak dlouho a tak dojemně jako svého bývalého apoštola.

Již rok před osudnými velikonocemi rozešel se Jidáš duševně s Pánem Ježíšem. Ještě se od něho neodloučil, ale již nevěřil. A tehdy po prvé zaklepal Spasitel na duši apoštolovu. Stalo se to v synagoze kafarnaumské. Když Petr prohlásil jménem všech učedníků: *»Pane, ke komu půjdeme? Ty máš slova života věčného, a my jsme uvěřili a poznali, že ty jsi Mesiáš, Syn Boží«* (Jan 6, 69), odpověděl mu Spasitel: *»Zdali nevyvolil jsem vás dvanáct? A jeden z vás je ďábel«* (Jan 6, 71). Evangelista k tomu poznamenal: *»Pravil to o Jidášovi, neboť to byl ten, jenž ho měl zraditi«* (Jan 6, 72).

Jidáš přeslechl varovné volání Spasitelovo a snoval dále svoje černé plány. Proto klepal Ježíš po druhé na jeho srdce, tentokráte za okolností velice dojímavých. Právě umyl nohy

apoštolům, mezi nimi též Jidášovi; potom pravil: *»I vy čisti jste, ale ne všichni.«* Evangelista nás opět upozorňuje: *»Věděl totiž Ježíš, kdo jest ten, jenž ho zradí. Proto řekl: Nejste čisti všichni«* (Jan 13, 10n).

I toto volání Boží vyznělo nadarmo; netrvalo však dlouho, a Ježíš klepal po třetí na srdce zrádcovo. Řekl apoštolům: *»V pravdě pravím vám: Jeden z vás mne zradí* (Jan 13, 21). A když Jidáš se stavěl, jako by se ho ta slova ani netýkala, připomněl Spasitel hrozný trest, který stihne jednou zrádce: *»Syn člověka sice jde, jak o něm psáno, ale běda tomu člověku, skrze něhož Syn člověka bude zrazen; lépe by mu bylo, kdyby se byl ten člověk nenarodil«* (Mar. 14, 21). Nemohu vypočítávati všechno, co ještě následovalo; víte, že i po zrádném polibku varoval Ježíš apoštola ještě jednou: *»Jidáši, políbením zrazuješ Syna člověka?«* (Luk. 22, 48).

Bůh tedy volá hlasem svědomí, varuje laskavým slovem knězovým, povzbuzuje dobrým příkladem okolí, klepe na srdce utrpením — ale hříšník nedbá, nevidí, neslyší, protože nechce. Neužívá Boží milosti.

II. Všimněme si důvodů, proč je tento hřích tolik nebezpečný.

Neužívání milostí je velikou urážkou. Bůh volá, a hříšník neslyší; Bůh napomíná, a člověk nedbá; Bůh hrozí, a člověk se směje. Sv. apoštol Pavel užívá velmi vhodného obrazu o poli; jste rolníci, proto mu budete rozumněti: *»Země zajisté, která pije déšť často na ni přicházející . . ., vydává však trní a hloží, jest zavržitelná a kletbě blízká, a konec její spálení«* (Žid. 6, 7n). Stále osévati pole, a nikdy nic neskliditi, stále hledati ztracenou ovečku, a viděti, jak úmyslně se vám vyhýbá; stále státi u dveří, a klepati marně — omrzelo by každého z nás. Proto se nedivte, že i nekonečně svatý Bůh opouští konečně duši, která mu stále vzdoruje.

V Písmě svatém čítávám slova, která mnou pokaždé otřesou. Mluví je Boží Moudrost, tedy táž božská osoba, která se pro nás později stala člověkem. Praví doslova (Přísl. 1, 24n):

»Za to, že volala jsem, a odpírali jste,
že jsem svou ruku (hrozebně) vztáhla, a nikdo nedbal
že jste pohrdli všelikou mou radou
a mých domluv jste si nepovšimli:
také já se smát budu, až budete hynout,
posmívat se, až na vás přikvačí hrůza,
až vás zachvátí z nenadání bída,
a zkáza jako bouře až se strhne,
až přijde na vás soužení a úzkost.
Tu budou vzývat mne, ale nevyslyším,
pilně mne hledat, ale nenajdou mne.
Za to, že v nenávisti měli kázeň,

že si bázeň Páně neoblíbili,
aniž uposlechli rady mojí,
ale pohrdli všelikou mou domluvou.
Protož ať jedí ovoce svých mravů
a svými zásadami ať se nasytí.«

Snad se vám zdají tato slova drsná a tvrdá. Již jsme si tolik navykli dívati se na Spasitele jako na dobráka, že jsme úplně zapomněli na jeho božskou velebnost a jeho nekonečnou spravedlnost. Chcete-li pochopiti plně obsah slov, která jsem vám pověděl, postavte se jednou před svatý kříž a zamyslete se nad bolestmi Pána Ježíše! Bylo to krvavé moře, kterým se musel probroditi. A všecky ty bolesti nestály takovému člověku za to, aby se přemohl, aby se polepšil, aby splnil varovný hlas Boží. Ona hrozná slova Bible mluví tedy láska, ale láska tupená, láska zneuznaná, láska nohama šlapaná.

Drazí křesťané; Pověděl jsem vám, co znamená neužívati milosti Boží. Takového hříchu se dopouští každý, kdo vědomě, zatvrzele odporuje Božímu volání. Je pravda, Bůh je milosrdný, ale je také spravedlivý; proto často opouští duši, která jeho hlasu dlouho odporovala.

Vzpomeňte si každý sám na sebe! Možná, že také někoho z nás hledá již dlouho dobrý pastýř, možná, že mými ústy volá někoho dnes již naposledy; neposlechne-li ani dnes, možná, že příští kázání bude mu konati již sám Bůh — v plameni pekelném. Proto končím slovy misionární písně:

»Slyš, ó duše, tento hlas,
vrať se k Bohu svému zas!
On tě volá, nevzdaluj se,
pojď, máš ještě čas!« Amen.

MODLITBA A „MODLITBA“.

Dva lidé vstoupili do chrámu, aby se modlili.
(Luk. 18, 10).

Modlitba není jen nutným prostředkem spásy, je pro nás také velikým vyznamenáním. Lidé si pokládají za čest, bylo-li jim dopřáno mluviti s presidentem; při modlitbě máme slyšení u samého Boha. Proto říkával sv. Jan Zlatoústý: »Kdo by se nedivil veliké dobrotě, jakou dokázal Bůh nám, ubohým lidem. Takovou ctí zahrnul smrtelníka, že ho pokládá za hodna, aby s ním rozmlouval. Opravdu mluvíme s Bohem, kdykoli se modlíme.«

Právě proto vážili si naši zbožní předkové tolik modlitby. Spisovatel Kosmák vypravuje o stařičké matce: »Dala celý statek svému synovi, nic si nevymínila — a nyní syn neměl pro ni ani vlídného pohledu, každé sousto lakotně a zlostně jí odměřoval. Vdaná hodná dcera s pláčem ji prosila, aby se uchýlila k ní, na rukou že ji tam všichni budou nosit; sám farář jí domlouval, aby odešla od ničemného syna, ale ona jen smutně zavrtěla hlavou: »Velebný pane, od rána do večera v tom domě všichni zlořečí; kdybych i já odešla, kdo by se tam modlil?«[1])

Tak se dívali na modlitbu dříve. Dnes modlitba upadá; i tu zasáhl zhoubný duch nevěry. Mnoho lidí se nemodlí vůbec; jinde se ještě modlí, ale jejich modlitba je spíše urážkou Boží, a proto bezvýsledná. Na příkladě farizea a celníka uvažujme, jak se máme modliti, bychom byli vyslyšeni. Je důležitý jak způsob, kterým modlitbu konáme, tak její obsah.

I. Všimněme si napřed z p ů s o b u, jak se oba mužové modlili; pozorujme jejich vnější chování a učme se z jejich příkladu!

Je pravda, u Pána Boha rozhoduje především srdce. Ale my lidé jsme již takoví, že nedovedeme od sebe oddělit duši od těla, vnitřní zbožnost od vnější úcty a sebranosti. Proto vytýkal sv. Jan Zlatoústý svým posluchačům: »Mluvíš-li se svým přítelem, činíš to pozorně; mluvíš-li s Bohem, toulají se tvé myšlenky kdesi po trhu.« Proto říkával sv. Cyprian: »Jak můžeš žádati, aby tě slyšel Bůh, když neslyšíš ani sám sebe«, když ani sám nevíš, co při modlitbě říkáš.

Vnější uctivost, vnější zbožné chování je tedy činitelem velice důležitým při každé modlitbě. Všimněme si proto obou mužů, o kterých vypravuje evangelium. Farizej vešel do chrámu

[1]) Životem, čís. 9, str. 9.

a dobře si prohlédl všecky přítomné; proto mu neušel ani celník, který se krčil až kdesi vzadu. Vzpomínka na nekonečného Boha ho nedrtila; proto kráčel směle až před samý oltář. Bohu nic neudělal, nic od něho nepotřeboval. Hlavu nesklonil, v prsa se nebil; svědomí mu nic nevytýkalo. Byl sám se sebou spokojen, neměl čeho litovati.

Zcela jinak celník. Také šel do chrámu, ale myšlenka na spáchané hříchy nedovolila mu jíti až k samému oltáři. Proto zůstal jen vzadu. Ani se neosmělil pohlédnouti na oltář; příliš mu připomínal jeho nehodnost a Boha, kterého urážel. Proto bil se v prsa a volal: *»Bože, buď milostiv mně hříšnému!«* (Luk. 18, 13).

Nemyslete, že tak bylo jen v době Pána Ježíše, je tak dodnes. A tak jsme svědky, že mnozí přicházejí do kostela, snad i pokleknou, snad jsou i na mši svaté, a přece si na Boha ani nevzpomenou. Jejich pozornost upoutají úplně přítomní. Když odcházejí, vědí přesně, která měla dnes nové šaty, kdo měl střevíce sešlapané nebo klobouček málo moderní. Všecky posoudili, na sebe a na Boha při tom zapomněli.

Jak se chová při modlitbě křesťan, který ví, proč šel do kostela? Již u vchodu pokropí se zbožně svěcenou vodou a udělá svatý kříž. Ach, tyto kříže! Již často jsem si přál míti nějaký filmovací přístroj a zachytit všecky způsoby, řekněme lépe, všecky nezpůsoby, kterými znetvořují lidé toto posvátné znamení naší spásy. Byla by to bolestná podívaná; sami byste se přesvědčili, že většina katolíků neumí se ani pokřižovati.

Při modlitbě klečíme. Pán Ježíš byl Syn Boží, a klečel. Apoštol Pavel byl veliký učenec a světec, a při modlitbě klečel. Komu jsou jeho šaty milejší a dražší než úcta k nekonečnému Bohu, nemůže čekati, že bude vyslyšen.

Jakýsi učenec přišel do kodaňského chrámu Panny Marie, aby si prohlédl proslulou sochu Kristovu, zhotovenou slavným Thorwaldsenem. Když se před ni postavil, byl velice zklamán; socha naň neučinila žádný dojem. Tu mu kdosi pravil: »Pane, to si musíte pokleknouti a potom se podívati vzhůru; tak si to sochař představoval. »Učenec uposlechl a byl uchvácen vzneseným zjevem Spasitelovým.[1]) Totéž bychom mohli říci i četným katolíkům, kteří si stěžují, že jejich modlitby zůstaly oslyšeny. Poklekni, pokoř se před Bohem, a uvidíš, že tvoje prosba dojde splnění.

Zbožný katolík ví, že při modlitbě je prosebníkem, proto má ruce sepjaté. Nikdy neuvěřím, že se modlí zbožně, kdo si ruce vzadu založí, kdo si pohrává s kloboukem nebo si dá ruce do kapes.

II. Důležitá je vnější zbožnost při modlitbě, která se pro-

---

[1]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 529.

jevuje uctivým držením těla, zbožným znamením svatého kříže, pokleknutím a sepjatýma rukama; ještě důležitější je v n i t ř n í z b o ž n o s t. Spasitel řekl kdysi o vyvoleném národě: *»Lid tento ctí mne ústy, kdežto srdce jejich daleko jest ode mne.«* (Mat. 15, 8.) Každý, kdo cestuje Tibetem, všimne si brzy tak zvaných modlitebních mlýnků. Jsou to větší nebo menší válečky, na které jsou napsány modlitby; těmito válečky otáčejí někdy rukama, jindy je upevní u potoka a voda jimi otáčí podobně jako u nás mlýnským kolem a lidé se tam domnívají, že je to modlitba.[1]) Každý rozumný člověk musí se usmáti takové pošetilosti — a přece i u nás máme mnoho takových modlitebních mlýnků. Odříkávají modlitbu za modlitbou, a při tom ani nevědí, co říkají.

Kdysi bylo veliké sucho, pole vadla, hrozila neúroda. V kostele zpívali:

»Svatá Maria, přispěj nám,
hojný deštíček vypros nám!«
Vedle mne stál mladík, a víte, co zpíval?
»Svatá Maria, přispěj nám,
jasné slunéčko vypros nám!«

Ten jistě nevěděl, co vyslovují ústa.[2]) Byl to modlitební mlýnek, který bezmyšlenkovitě opakoval, co měl před sebou v knížkách.

Ani to ještě nestačí; důležitý je též obsah modlitby. Modlíme se, abychom Boha chválili, modlíme se, abychom mu děkovali, modlíme se, abychom prosili. Všimněme si v tomto světle modlitby obou mužů, o kterých uvažujeme. Zač se modlil farizej? Čtěte jeho modlitbu, kolikrát chcete, nenajdete ani jediné prosby. Boha nechválil, neprosil o nic; za to si pochválil sám svoji zbožnost a zkritisoval celníka, kterého zahlédl. Modlitba celníkova obsahovala jedinou prosbu, prosbu za odpuštění hříchů a pronášel ji tak kajícně, tak vroucně, že pronikla nebesy.

Nemyslete, že tento obraz se neopakuje v našich chrámech! Je zjevem velice častým. Jsou katolíci, kteří poslouchají kázání — při tom nemyslí na svou duši, jen rozdávají, co komu patří. Jdou ke svaté zpovědi, odříkají: »Já bídný hříšník zpovídám se Bohu všemohoucímu.« Čekáte vyznání spáchaných hříchů? Nedočkáte se ho. Místo něho vám vypočtou svoje dobré skutky, a jmenují-li přece nějakou chybu, opentlí ji tolika omluvami, že z ní nakonec nezbude nic. Proto se opakuje totéž, co se stalo v chrámě jerusalemském: *»Tento odešel do svého domu ospravedlněn, onen nikoli.«* (Luk. 18, 14.)

Drazí křesťané! Vyložil jsem vám, kdy jsou naše modlitby

---

[1]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 531.
[2]) Kazatelna X (1912), 424.

bohumilé a svolávají na nás Boží požehnání. Modlitba je všemohoucí, ale musí býti konána, jak se patří. Spasitel slíbil: »*Proste, a bude vám dáno; hledejte, a naleznete; tlucte a bude vám otevřeno; neboť každý, kdo prosí dostává, kdo hledá nalézá, a tomu, kdo tluče, bude otevřeno.*« (Mat. 7, 7 n.) Farizej se modlil, a nedostal. Proč? Protože neprosil, nehledal, netloukl. Celník se modlil, a dostal. Proč? Protože prosil, hledal a tloukl. Řiďme se jeho příkladem! Modleme se uctivě, poklekněme zbožně, přežehnejme se a sepněme ruce, mysleme na to, co říkáme, a odneseme si také domů Boží požehnání. Amen.

ZAMLČOVÁNÍ HŘÍCHŮ.

Přivedli mu hluchoněmého a prosili ho, aby vložil na něj ruku. (Mar. 7, 32.)

Každý hluchoněmý je člověkem, kterého musíme politovati. Neslyší, co se kolem něho děje, nevnímá sebe krásnější hudbu, a když vám chce něco povědĕti, namáhá se marně. Proto prokázal Spasitel veliké dobrodiní ubožákovi, o kterém vypravuje dnešní evangelium.

Tato událost připomíná mi ještě větší ubožáky. Jsou také hluší a němí, ale svoji chorobu zavinili si sami, a prchají před lékařem, který by je mohl uzdraviti. Snad již tušíte, koho míním. Jsou to lidé, kteří zamlčují ve zpovědi své hříchy. Nemluví, kde by mluviti měli, neslyší, kde by slyšeti měli. Svatá zpověď, která mohla uzdraviti rány, které jim zasadil hřích, stala se jim jedem, který otrávil jejich duši.

Abych vás uchránil tohoto neštěstí, promluvím dnes o zamlčování hříchů. Ukáži vám, kdo se ho dopouští, zmíním se o důvodech, proč k němu dochází, a vyložím jeho smutné následky.

I. Kdo zamlčuje hříchy ve zpovědi? — Odpověď zdá se na první pohled úplně snadná, a přece dosti katolíků mívá v té věci pojmy velice zmatené; proto jim bývá sv. zpověď tak trapná a těžká, proto se jí tolik vyhýbají.

Co jsme vlastně povinni ve zpovědi na sebe požalovati? Otevřeme katolický katechismus; tam čteme: »Jsme povinni povědĕti předně všecky těžké hříchy; za druhé: okolnosti, které dělají z malého hříchu hřích těžký; za třetí: okolnosti, které přidávají k jednomu hříchu hřích nový.« Tak katechismus. Zastavme se na chvíli u toho, co jsem právě řekl.

Předně jsme povinni udati ve zpovědi všecky těžké hříchy; tedy i jejich počet, aspoň tak, jak si jej pamatujeme. Víme-li určitě, kolikrát jsme se hříchu dopustili, povíme to určitě; nemůžeme-li se již upamatovati, řekneme aspoň, kolikrát to bylo za týden, za měsíc nebo rok. Za druhé jsme povinni říci okolnosti, které dělají z malého hříchu hřích těžký a veliký. Abych vám to pověděl příkladem: dáš-li druhému políček, bývá to obyčejně jen všedním hříchem; udeříš-li však otce nebo matku, je to hřích těžký. Tuto okolnost — že jsi udeřil otce — musíš tedy ve zpovědi na sebe povědĕti. Za třetí musíme říci okolnosti, které přidávají k jednomu hříchu hřích nový. Vezme-li někdo něco druhému, dopouští se krádeže; vzal-li však věc posvěcenou, dopustil se svatokrádeže, a tuto okolnost musí ve zpovědi naznačiti. Hřešil-li kdo se svo-

bodnou dívkou, dopustil se smilství; provinil-li se s cizí manželkou, dopustil se cizoložství, o této okolnosti musí se tedy ve zpovědi zmíniti.

Z toho vidíte, že nemusíme ve zpovědi povědět všecko, a přece jsme se nedopustili zamlčování. Nejsem povinen vypočítávati na př. všecky maličkosti, které jsem spáchal, i když jsem si na ně vzpomněl. Nemusím popisovati způsob, jakým jsem těžký hřích učinil, jen když udám jméno hříchu. Právě tato okolnost činívá mnohému kajícníkovi zpověď tak nemilou a tolik trapnou. Nejsem povinen vypisovati okolnosti, které nedělají z malého hříchu těžký ani nepřidávají k jednomu hříchu nový hřích. Proto nemusíš na př. připomínati, že to byla právě farní zahrada nebo farní pole, na kterém jsi se dopustil krádeže. Konečně nikdo nemusí jmenovati osobu, s kterou hřešil, a kněz se vás na to nikdy nebude tázati.

Kdo se tedy proviňuje zamlčováním hříchů? Dejte na to dobře pozor, je to velice důležité. Kdo vědomě a dobrovolně vynechá ve zpovědi nějaký těžký hřích; kdo na knězovu otázku dá zápornou odpověď, ačkoli svědomí mu praví, že to učinil; kdo odpoví knězi tak nejasně a vyhýbavě nebo mluví úmyslně tak tiše, že mu kněz rozuměti nemůže. Kdo vědomě zmenší počet těžkých hříchů, kterých se dopustil, nebo zamlčí okolnosti, které byl povinen povědět.

II. Jaké bývají důvody, proč někteří své hříchy zamlčují? Je to vlastně jediný důvod: falešná bázeň a falešný stud. Ty zavírají kajícníkovi ústa, aby nepověděl, co mu káže Bůh.

Někdy bojí se kajícník, co si o něm pomyslí kněz, bude-li upřímný. K sv. Františku Saleskému přišel kdysi vysoký pán; nešel ke zpovědi, chtěl se jen otázati na některé pochybnosti, které ho mučily. Mezi jiným pravil: »Co si budete o mně mysliti, vyznám-li se vám ze všech svých těžkých hříchů?« Světec se usmál na neznámého člověka a pravil: »Budu vás pokládati za světce, neboť jenom veliké duše umějí se přiznati pokorně ke svým pádům.« To dojalo pána tolik, že se opravdu vyzpovídal.[1])

Jsem již dlouhá léta knězem, vyzpovídal jsem tisíce lidí, ale ještě nikdy jsem nepohrdal duší, která mi otevřela celé své srdce. Za to jsem se již velmi často vzdělal hlubokou pokorou lidí, kteří mi své chyby vyznávali. Jsem také člověk, proto dovedu oceniti oběť, kterou je stálo takové vyznání.

Jiného leká bázeň před velikým pokáním, které by dostal. Ke zbožnému arcibiskupu v Sieně, Petru z Corbeil přišel kdysi muž, který se dopustil mnoha těžkých hříchů. V slzách vyznal svoje veliké pády a prosil arcibiskupa o přísné pokání.

---

[1]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 490.

Ten odpověděl: »Milý synu, tvoje hříchy jsou opravdu veliké; proto ti ukládám pokání sedm let.« Kajícník pravil: »Rád je budu konati třeba až do smrti.« Tato ochota dojala arcibiskupa; proto pravil: »Protože ukazuješ tak dobrou vůli, zkrátím ti pokání na tři léta.« Ale hříšník nebyl ještě spokojený a řekl: »To je příliš málo pro moje hříchy; kdybych mohl, obětoval bych Bohu i svůj život.« Tu pravil arcibiskup: »Jdi tedy a pomodli se jeden »Otče náš«, a buď jist, že ti Pán všecko odpustil.[1])

Je pravda, že kněz má určiti pokání podle velikosti spáchané viny, ale může je z důležité příčiny i umenšiti. Započte na př. do pokání obtíže, které vám způsobilo kající vyznání hříchů. Ještě více je může zmenšiti, vidí-li kající slzy, které proléváte. Kněz může vzíti pokání sám na sebe a vykonati sám, co se vám bojí uložiti. A určí-li přece někdy těžší pokání, jistě se vás otáže, můžete-li je opravdu vykonati.

Ještě jiného odstrašuje, protože neví, jak by svůj hřích na sebe pověděl. V takovém případě je nejlépe upozorniti kněze, že byste ještě něco rádi pověděli, ale nevíte jak. Kněz se vás již otáže sám a možná, že budete překvapeni, jak malicherná byla obava, která vás zdržovala.

III. Chcete-li se uchrániti tohoto neštěstí, všimněte si též n á s l e d k ů, jaké mívá zamlčování hříchů. Jsou tři, jeden bolestnější než druhý.

Především: celá zpověď, ve které jsi něco zamlčel, byla neplatná. Katolický kněz setkal se v lázních s pacientem, který tam léčil své srdce, ale dosud nadarmo. Dali se spolu do řeči. Spíše jen žertem poradil pánovi svatou zpověď, když ostatní léky nic nepomáhají. Za několik měsíců dostal od pána dopis: »Vy jste chtěl snad udělati jen nevinný žert, ale já to vzal doopravdy. Připravil jsem se dobře na sv. zpověď a upřímně jsem se vyzpovídal. Potom jsem odejel z lázní a přestal užívati prostředků, které mi lékaři předepsali. Dnes jsem zdráv; svatá zpověď mne vyhojila.[2])

O tento blahý klid připravuje se každý, kdo ve zpovědi něco zamlčel. Odešel nespokojený, rozervaný, protože zneužil svátosti Božího milosrdenství. A co bývá nejsmutnější? Kdo se odvážil jedenkrát něco zamlčeti, nemá obyčejně již odvahy, aby to pověděl. Kolik duší přišlo již do pekla proto, že ve zpovědi hřích zamlčeli. Ďábel se již postaral, aby jim zavřel ústa, kdykoli chtěli svůj poklesek pověděti. Odkládali, až bylo pozdě.

Ještě bolestnější bývá druhý následek: svou zpovědí dopustili se nového hříchu, říkáme mu svatokrádež. Odešli od

---

[1]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 501.
[2]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1936; II, 227.

zpovědnice horší, než přiklekli. Všecky hříchy jim zůstaly, ani jediný nebyl odpuštěn — ale přibyl k nim nový hřích, přibyla k nim svatokrádež. Přistupuje-li v ruské církvi kajícník ke zpovědi, klade mu kněz na hlavu štolu a praví: »Jestli mi něco zamlčíš, tvoje hříchy se ti zdvojnásobí.« U nás to neříkáme, ale věříme stejně. O člověku, který zamlčel hříchy, můžeme právem užíti slov, která řekl sv. Petr k Ananiášovi: *»Nelhal jsi lidem, nýbrž Bohu.«* (Skutky 5, 7.)

A ještě o jednom následku musím se zmíniti. Kdo chce napraviti zamlčování hříchů, musí opakovati všecky zpovědi, v kterých hřích nepověděl. Je to podobně, jako když zapínáte knoflíky. Jakmile jste zapjali špatně jeden knoflík, jsou špatně i všecky následující. Chcete-li chybu napraviti, musíte všecky knoflíky znova rozepnout a zapnout. Stejně je tomu i ve svaté zpovědi. Nestačí jen udati hřích, který jsme kdysi zamlčeli; musí se opakovati všecky zpovědi, protože žádná neplatila.

Drazí křesťané! Pověděl jsem vám, kdo se dopouští zamlčování hříchů, a udal četné způsoby, jak se ho možno dopustiti. Vyjmenoval jsem vám i důvody, pro které lidé hříchy zamlčují, a vypočetl smutné následky pro duši.

Vím, jak těžko se napravuje právě tento hřích. Jak jsem již pravil, mnoho duší je v pekle proto, že něco zamlčely a potom již neměly odvahy, aby zlo napravily. Proto mi jistě prominete, přivedu-li i tyto ubožáky k božskému Spasiteli a poprosím za jejich uzdravení.

Kdysi ti přivedli, Pane Ježíši, hluchoněmého, tys ho uzdravil. Otevřel jsi jeho uši a rozvázal jsi jeho jazyk, že opět slyšel a mluvil. Také já ti dnes přivádím hluchoněmé, smiluj se nad nimi! Svou božskou mocí přetrhej pouta, která je tíží, promluv k jejich duši svou spasitelnou bázní, aby též oni promluvili ve zpovědnici! Uzdrav je, milosrdný Ježíši! Budou ti za to děkovati po celou věčnost, jako ti kdysi děkovaly zástupy, když spatřily zázrak, o kterém vypravuje evangelium. Amen.

JEŽÍŠ NAŠÍM SAMARITÁNEM.

(Homilie)

Podobenství o milosrdném Samaritánu patří k nejkrásnějším odstavcům v evangeliu. Rozumíte mu dobře, a setřel bych všecku jeho něhu, kdybych je chtěl vysvětlovati. Ať jdeme kamkoli, všude vidíme ležeti plno ubožáků. Nastoupili životní cestu s nejlepšími nadějemi, růžovými barvami si vykreslili svoji budoucnost; netrvalo to dlouho, a tvrdá rána je srazila k zemi. Někdy to bylo neštěstí, které je oloupilo o všecko, jindy nemoc, která jim podryla zdraví, jindy zlý člověk, který jim přišel do cesty. Nechoďme vedle nich bez zájmu, jak to učinil židovský kněz a levita, buďme jim milosrdnými Samaritány! Nemůžeme-li zhojiti jejich rány, nalejme do nich aspoň konejšivého oleje soucitné lásky a pomozme, pokud stačí síly! »*Jdi, a čiň i ty podobně!*« neřekl Spasitel jen židovskému učenci, který se ho tázal. Jeho slova platila celému světu.

O tom dnes mluviti nebudu. V milosrdném Samaritánovi vidím dojemně krásný obraz božského Spasitele, který se ujal padlého člověka. Projděme s touto myšlenkou slovo za slovem; uvidíte, kolik náboženského poučení a kolik útěchy možno z nich načerpati.

»*Člověk jeden šel z Jerusalema do Jericha.*« Nepoznáváš v tomto poutníkovi sebe samého? Tímto člověkem je totiž každý z nás. Vyšli jsme z nebeského Jerusalema, protože duše každého z nás byla stvořena přímo od Boha. Byla stvořena v nebi, ale v nebi neměla zůstati. Bůh nás postavil na zem, abychom si tu napřed vybojovali korunu věčné slávy; teprve potom nás chtěl vzíti tam, kde »*smrti nebude již, ani zármutku, ani křiku, ani bolesti.*« (Zjev. 21, 4.)

»*I upadl mezi lotry, kteří ho nejen oloupili, nýbrž i zranili, a odešli, polomrtva ho nechavše.*« Bolestný obraz ještě bolestnější skutečnosti. Člověk učinil teprve několik kroků, ještě byl v ráji, když byl přepaden lupičem. Byl jím sám ďábel, který nám nemohl odpustiti, že jsme dosud miláčky Božími. Proto přepadl naše prarodiče, přelstil je a okradl je o všecko bohatství. Uloupil jim posvěcující milost Boží, usmrtil hříchem jejich duši a smrtelně zranil jejich tělo. To byl první přepad, ale nebyl poslední. Tato truchlohra se opakovala v životě každého z nás. Obohaceni milostí Boží, ozdobeni křestní nevinností vydali jsme se na životní cestu. Naše štěstí netrvalo dlouho. Již po několika letech přepadli i nás lupiči: jeden se jmenoval svět, druhý špatný přítel, třetí hříšný

příklad. Než jsme se nadáli, byla nám milost Boží uloupena, křestní nevinnost ztracena, duše hříchem usmrcena. Tak jsme leželi ode všech opuštěni, zrazeni na veliké cestě, kterou jmenujeme životem. Pomůže nám někdo, ujme se nás někdo? To byla otázka, která nás znepokojovala. V tom jsme zaslechli kroky a v duši se nám rodila blahá naděje.

»I přihodilo se, že kněz jeden šel tou cestou, a uzřev jej, pominul.« Byl to kněz izraelský a vracel se z chrámové služby, která tehdy trvala celý týden. Dost možná, že tam právě četl slova Písma svatého: *»Shledáš-li, že osel tvého nenávistníka pod břemenem klesl, nepomineš ho, ale pomůžeš mu ho pozdvihnouti.* (Ex. 23, 5.) Dobře znal Boží rozkaz: *»V zemi, v níž budeš sídliti, nebude se nedostávati chudých; proto já ti přikazuji, bys otvíral ruku potřebnému bratru svému a chudému, který s tebou v zemi přebývá.«* (Deut. 15, 11.) Tak četl, ale nepochopil. Na zemi neleželo raněné zvíře; byl to člověk, a jeho krajan. Raněný, oloupený, a volal hlasitě o pomoc. Slyšel jeho nářek, viděl jeho prosebný pohled, nic ho nedojalo, šel dále, jako by se nic nebylo stalo. Ubohý člověče, marně čekáš pomoci od lidí, kteří mají plná ústa »rovnosti, volnosti a bratrství«, kteří kolem sebe házejí humanitou.

»Podobně i levita, přibyv k tomu místu a uzřev jej, pominul.« Levité byli v jakémsi smyslu služebníky kněží, protože jim pomáhali při bohoslužbě. Je-li nám nemilosrdný kněz obrazem inteligence, zastupuje levita nižší vrstvy lidské společnosti. Řídí se obyčejně příkladem mocných. Obojí, velcí i malí, bohatí i chudí opustili zraněného ubožáka, který jim nemohl nic dáti a ničím prospěti.

Slova Ježíšova nejsou jen pouhým obrazem, obsahují hlubokou pravdu. Nikdo na světě nemohl nám vrátiti ztracenou milost posvěcující a duševní život, nikdo nás nemohl odíti novým rouchem, nikdo nemohl zhojiti rány, které nám zasadil hřích. A přece se nad námi kdosi smiloval. Pomoc přišla, odkud jsme se jí nadáli nejméně, zachránil nás ten, komu jsme nejvíce ublížili, koho jsme ve svém nerozumu nejvíce urazili.

»Samaritán však jeden, konaje cestu, přišel k němu, a spatřiv ho, pohnul se milosrdenstvím.« Mezi Židy a Samaritány bylo takové nepřátelství, že si nepodali ani sklenici vody. Ale pohled na bídu raněného obměkčil srdce Samaritánovo. Mezi Bohem a hříšným člověkem bylo také nepřátelství. Člověk vzepřel se proti Bohu, vypověděl mu poslušnost a do bláta zašlapal jeho přikázání. Ale jeho bída dojala Syna Božího tolik, že zapomněl na všecky urážky a rozhodl se, že nás zachrání. Vzal na sebe lidskou podobu a přišel na svět. Když viděl naši bídu, několikrát zaplakal a dojemně volal: *»Pojďte ke mně všichni, kteří se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím.«* (Mat. 11, 28.) Volal marně. Ubohé lidstvo nepoznalo

v něm svého největšího dobrodince a prchalo před tím, který je mohl zachrániti. Ani tato zloba ho neodstrašila. Sám se vydal na obtížnou cestu za ztracenými ovečkami, krvavě si zranil ruce i nohy, ale neustal, dokud nás nenašel.

»I přistoupil k němu a ovázal jeho rány, naliv na ně oleje a vína, a vloživ jej na své hovádko, dopravil ho do hospody a měl o něj péči.« Mistrně líčí nám evangelium, co pro nás vykonal dobrý Spasitel. Přistoupil k nám, stal se člověkem, *»který byl podobně jako my zkušen ve všem kromě hříchu.«* (Žid. 4, 15.) Aby nikdo se neostýchal k němu přijíti, stal se nejchudším z chudých, tak že mohl o sobě říci: *»Lišky mají doupata, a ptáci nebeští hnízda, ale Syn člověka nemá, kde by hlavu položil.«* (Mat. 8, 20.) Aby nikoho neodstrašil, byl tak laskavý, že starozákonní prorok mohl o něm napsati (Iz. 42, 3):

»Třtiny nalomené nedolomí
a knotu doutnajícího nedohasí.«

Přistoupil tedy k padlému člověku a počal hojiti jeho rány. Nalil do nich oleje a vína, kázal evangelium lásky. Je pravda, mluvil často o Bohu, ale nazval ho sladkým jménem Otec. Mluvil o jeho spravedlnosti, ale ještě častěji o jeho nekonečné lásce. A protože se mu zdálo, že tento lék působí příliš pomalu, dal mu léky ještě vzácnější a účinnější. Byly to svaté svátosti, při většině z nich užíváme opravdu posvěceného oleje. Dal mu své tělo a krev pod způsobou chleba a vína.

Ale člověk raněný tak dlouho hříchem byl ještě příliš slabý, než aby se mohl dáti opět na strmou cestu k nebeskému Jerusalemu. Proto ho podpíral svou milostí a pečoval o něho celá tři léta. Když konečně měl opustiti svět a vrátiti se k Otci, přece nezapomněl na svého chráněnce.

»A druhého dne vyňav dva denáry, dal je hospodskému a řekl: ‚Měj o něj péči, a co nad to vynaložíš, já ti nahradím, až se budu vracet‘.« Řekl jsem, Ježíš opustil svět, ale neopustil člověka. Založil katolickou církev, která měla býti až do skonání světa útočištěm všech, kdo byli poraněni. Ustanovil kněze a biskupy, jim předal zázračnou moc, aby jeho jménem léčili rány ve zpovědnici a krmili duše u stolu Páně. Každému z nich řekl vážná slova: *»Měj o něj péči!«* A protože i kněz je člověkem a jeho horlivost by mohla ochabnouti, slíbil, že se jednou vrátí, aby dobré odměnil, nedbalé potrestal.

To je podobenství o milosrdném Samaritánu, když je převedeme na božského Spasitele. Všimněme si ještě posledních slov evangelia: *»Kdo z těch tří zdá se tobě, že byl bližnímu tomu, jenž upadl mezi lotry? A on řekl: Ten, jenž mu prokázal milosrdenství.«*

Drazí křesťané! Také nám vtírá se dnes mnoho přátel. Lichotí se k nám ďábel, tiskne se na nás svět, usmívá se na

nás věda, uchází se o nás nevěra. Komu věnujeme svoji lásku? Nežli se rozhodneme, nežli zadáme svoje srdce, vzpomeňme si, kdo se nás ujal, když jsme byli ode všech opuštěni. Nebyl to ďábel, nebyl to svět, nebyla to věda, nebyla to nevěra. Byl to Ježíš Kristus, o kterém napsal apoštol Pavel: »*Zamiloval si mě a sebe samého vydal za mne.*« *(Gal. 2, 20.)* On jediný má proto právo na naši lásku, jen jemu máme darovati celé své srdce, jak nás k tomu vybízí známá kostelní píseň:

»Když sčítám všecky práce, kroky,
jež pro mne Ježíš vykonal,
když uvážím, jak žití roky
jen lásce mojí věnoval,
dím jemu: Srdce Spasitele,
i já chci pro Tě pracovat,
jen Tobě dát své srdce celé,
rád za Tebe i umírat!«

Nespokojme se však pouhými slovy! To by nás nespasilo. I k nám volá apoštol Jan: »*Dítky, nemilujme slovem, ani jazykem, nýbrž skutkem a v pravdě.*« (1. Jan 3, 18.) Jak to prakticky prováděti, pověděl nám Spasitel větou: »*Miluje-li kdo mne, slovo mé zachovávati bude.*« (Jan 14, 23.) Kdysi rozhodli jsme se pro Krista; dnes obnovme svůj křestní slib:

»Tvůj svatý prapor vyvolil jsem sobě,
jej nezradím, to přísahal jsem Tobě.« — Amen.

O Š.PATNÉM TISKU.

Malomocenství je nejstrašnější metlou, která souží lidstvo. V našich krajinách si nedovedeme jeho hrůzu ani dobře představiti. Počíná malými skvrnkami, jako by nemocného někdo pobodal jehlou. Ponenáhlu se vytvoří vřídky, potom vředy, konečně odumírá úd po údu, hnije, odpadá. Tento pochod je velice pomalý, obyčejně trvá několik roků. Pohled na ubožáka bývá strašný, a nic se nedivím, že tolik jich končí sebevraždou.

Při tom je malomocenství velmi nakažlivé a snadno se přenáší na okolí. Kolik katolických kněží, kolik milosrdných sester zaplatilo již svou lásku životem! Ujali se ubožáků, ošetřovali je, až sami podlehli. Proto bývali v době Kristově malomocní vylučováni z lidské společnosti a vyháněni do pouští a hlubokých lesů. Ani moderní věda na tom mnoho nezměnila; i dnes bývají malomocní odváženi na osamělé ostrovy, do oddělených nemocnic, aby druhé nenakazili.

K malomocenství přirovnal kdosi špatný tisk, a právem. Jistě se nakazíš nevěrou, jistě přijdeš o nevinnost, neodložíš-li z rukou vše, co jmenujeme špatným tiskem. Nejsou to jenom noviny, časopisy a knihy, ve kterých se soustavně útočí na víru a náboženství; ještě nebezpečnější bývá tak zvaný tisk neutrální, tisk nestranný. Nebezpečnější proto, že podává jed v malých dávkách a přikrývá a zdobí jej zdánlivou nestranností.

Drazí křesťané! Kdyby se rozkřiklo, že v Praze vypuklo malomocenství, tisíce by opouštěli město, aby se zachránily. Špatného tisku si nevšímá nikdo, špatného tisku se nebojí nikdo, nikdo se nemá na pozoru; a přece je hrobařem mravnosti, hrobařem víry a hrobařem lidské společnosti.

I. Špatný tisk jsem jmenoval hrobařem mravnosti. Víte, kdo zavinil zkázu dnešní mládeže? Špatný tisk. Kdo rozvrátil naše rodiny? Špatný tisk. Kdo namluvil modernímu člověku, že čistota je nemožná? Špatný tisk. Kdo otupil tolik svědomí, že se mohou v našich městech veřejně nabízeti ochranné prostředky, hráti nemravná divadla, předváděti oplzlé filmy? Špatný tisk.

Byla by to strašná galerie, kdybych vám předvedl všecky oběti, které má na svědomí špatný tisk! Kolik nadějných životů bylo jím zmařeno, kolik bělostných květů pošlapáno, kolik duší otráveno! Bohužel, musím se omeziti pouze na několik obrázků; škoda, že jich nemohu ukázati více. Jistě byste potom nedovolili, aby vaši synové a vaše dcery si kupovaly za drahé peníze tento moderní jed.

Belgický otec měl zbožnou dceru, která chtěla jíti do

kláštera. Všecky domluvy nepomáhaly; proto nevěrecký otec nastoupil jinou cestu. Nabídl dceři knihu, aby prý se trochu pobavila; byla to kniha nemravná. Manželce se chlubil: »To jí vyžene z hlavy všecky klášterní myšlenky!« A opravdu vyhnalo. V 16 letech byla úplně zkažená a pokusila se o vraždu. Dostala se proto k soudu. Protože nebyla ještě plnoletou, odnesla to jen desítiletou káznicí.[1])

Druhý obraz: Na velikém hřbitově trestnice stojí stranou kamenný kříž. Nepohoda učinila již nápis nečitelným. Není ho škoda, beztoho se nikdo o hrob nestará. Již dávno pukla bolem srdce rodičů, kteří jej tam postavili. Slyšte jeho smutnou historii.

Walter byl synáčkem bohatého obchodníka a radostí svých rodičů. Jeho čisté oko zářilo zrovna nevinností — až jednou dal mu zkažený kamarád nemravnou knihu. Walter usedl v městském sadě na lavičku a počal si prohlížeti obrázky. Byly takové, že jeho obličej se zalil ruměncem, ale dal se přece do četby.

Na počátku se mu zdálo, jako by slyšel varovný hlas. To si vzpomněl na oblíbeného profesora náboženství a v jeho duši se rozpoutal těžký boj. Nakonec zvítězila vášeň a ovládla úplně mladého muže. Strhovala jej stále hlouběji a hlouběji, po několika letech octl se Walter v trestnici, kde dokonal. Na osamělém hřbitově trestnice stojí dosud jeho kamenný kříž.[2])

Kdyby mužové, kteří píší takové knihy a romány, zamyslili se někdy nad strašnými slovy Pána Ježíše: *»Běda člověku tomu, skrze něhož pohoršení přichází«* (Mat. 18, 7), věřte mi, jistě by odložili svoje pero, a proud nemravnosti přestal by se rozlévati po našich městech a vesničkách!

II. Špatný tisk je tedy hrobařem mravnosti, ale tím jsem pověděl dosud velice málo. Je také h r o b a ř e m v í r y.

Víra je nejvzácnější dar, kterého se nám dostalo, protože *»bez víry nelze líbiti se Bohu«* (Žid. 11, 6). Právě proto odsoudil Spasitel tak přísně každého, kdo podkopává tuto ctnost v lidské duši; a ještě horší běda, činí-li to v duši dítěte: *»Kdo by však pohoršil jednoho z maličkých těchto, kteří ve mne věří, tomu bylo by lépe, aby mlýnský kámen zavěšen byl na hrdlo jeho a on pohroužen byl do hlubiny mořské:* (Mat. 18, 6). Proč mluví Spasitel tak přísně? Kdo ztratil nevinnost, může ještě vše napraviti kajícími slzami; duší, která pozbyla víry, nepohne obyčejně již nikdo!

Špatný tisk působí několikerým způsobem. Útočí-li na náboženství přímo, není ještě tak nebezpečný, protože každý hned vidí, s kým se setkal. Mnohem hroznější bývá jeho vliv

---

[1]) Keller: Das erste Gebot Gottes, Mohuč, 1902, 181.
[2]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1935; I, 436.

tam, kde články víry zesměšňuje, překrucuje nebo zkresluje. Není každý bohoslovcem, aby hned poznal, kde končí pravda a kde již začíná lež. Aspoň dva příklady.

Fr. Dvořák vydal nevěrecký »Katechismus naší doby.« Tam píše o odpustcích: »Kdo zaplatili, mohli si koupiti odpuštění nejen všech svých minulých, nýbrž i budoucích hříchů; a také hříchů, na které právě pomýšleli. Obdrželi odpustky na tak dlouho, jak mnoho zaplatili; případně po celý život.« Spisovatel se jistě domníval, kdo ví jakou ránu zasadil katolické církvi. Nuže, otevřeme katolický katechismus a podívejme se, co jsou odpustky. Tak čteme doslova: »Odpustky jsou odpuštění časných trestů, které nám ještě zbývají, když nám byly ve zpovědi hříchy již odpuštěny.« Tedy pravý opak toho, co tvrdí spisovatel. Odpustky se hříchy vůbec nepromíjejí, odpouštějí se jenom časné tresty, které bychom měli vytrpěti za hříchy, kterých jsme se dopustili a které nám byly ve zpovědi již odpuštěny. Ale kolik čtenářů Dvořákových dovede rozeznati pravdu a lež, pšenici a plevy, světlo a stín!

Jiný případ, tentokráte z novin církve československé. V jejich úředním listě čteme: »Všichni škůdcové lidstva mohou katolické církvi býti vděčni za tak pohodlné cestování do nebe: nadělají škod, vyssají chudý lid, obohatí se nespravedlivě nejrůznější lichvou, pak si popláčí a — šups, rovnou do nebe, aniž by na nich kdo na zemi nebo na nebi požadoval napravení škod a vrácení nespravedlivě nabytého majetku a bohatství.« Tak »Český zápas« (IV., 38). Je to pravda? Otevřeme opět katolický katechismus. Tam čteme otázku: »Co musí sobě umíniti, kdo činí před zpovědí opravdové předsevzetí?« Odpověď je poněkud delší; její čtvrtý odstavec zní: »že navrátí cizí majetek, pokud jen bude moci, že napraví dané pohoršení i škodu, kterou způsobil bližnímu na jeho cti, na jeho časných statcích nebo jiným způsobem.« Učí tedy katolická církev pravému opaku toho, co tvrdil »Český zápas«. Ale kolik čtenářů dovede vše správně rozhodnouti? A tak vniká ponenáhlu jed nevěry do duše, která až dosud věřila, jasné slunko víry zakrývají zvolna mraky, až je zahalí úplně!

Ještě osudnější následky mívá špatný tisk tam, kde vypravuje vymyšlené zločiny, kterých prý se dopustili kněží. Prostému čtenáři je nemožno zkoumati po každé pravdu; líčení bývá často tak podrobné a přesné, že jakákoli pochybnost se zdá již předem vyloučena, a přece je vše od začátku až do konce vylháno a vymyšleno. Víte, že vůdce francouzských nevěrců, Voltaire, radil kdysi svým stoupencům: »Lžete, lžete, lžete, něco se přece uchytí.« A často se uchytí tolik, že čtenář přijde konečně o víru. Vždy se najde dosti pošetilých lidí, kteří si řeknou: »Něco na tom musí býti, jinak by to nemohlo přijíti do novin.« Myslíte opravdu? Poslyšte!

R. 1930 přinesly španělské noviny »Voz de Guipuzeva« tuto zprávu: »V klášteře sester ve Valladolidu byla vychovávána také dcera vysokého důstojníka. Kdysi prozradila otci hanebnosti, které se v klášteře páchají, a otec to vytkl představené. Toho večera se dcera již domů nevrátila. Znepokojený otec došel do kláštera a tázal se, je-li jeho dcera ještě ve škole. Odpověděli mu, že již odešla. Celá věc se mu zdála podezřelou; proto vnikl do kláštera a prohledával světnici za světnicí — konečně našel mrtvolu své dcery. Podle jedněch byla probodána nesčetnými noži, podle jiných byla oběšena. To otce tak rozčililo, že na místě zastřelil čtyři řeholnice. Klášter byl státně zrušen, sestry odvedeny do vězení.«

Tak napsal list »Voz de Guipuzeva«. Úřady uložily redakci velikou pokutu, protože se ukázalo, že vše, od první písmenky do poslední bylo vylháno. Redakce pokutu zaplatila, ale zprávu přejaly jiné noviny a roznesly ji po celém světě.[1])

III. Špatný tisk je hrobařem mravnosti a víry; ještě hůře, že je též hrobařem lidské společnosti.

Nejstrašnější revoluce byly smutným ovocem špatného tisku. Jasný doklad máme na Francii. Revoluci, která stála statisíce pokojných občanů život, rozdmýchal svými spisy Voltaire a Rousseau. Když král Ludvík XVI., který skončil také na popravišti, spatřil kdysi jejich obrazy, zachvěl se a zvolal: »Ti zničili Francii.« I Napoleon doznal, že si netroufá vládnouti národu, který čte Voltaira a Rousseaua, proto jejich spisy zakázal.[2])

Špatný tisk podkopává pomalu, ale jistě oba pilíře, na kterých stojí lidská společnost: oltář a trůn, náboženství a stát, Desatero a zákon. Čtěte životopisy vrahů, lupičů, žhářů, všude to začalo špatnou četbou.

Drazí křesťané! Ukázal jsem vám, jak špatný tisk je hrobařem mravnosti, hrobařem víry a hrobařem lidské společnosti. Proto se nebudete diviti, že katolická církev zakazuje pod těžkým hříchem takovou četbu; v některých případech vylučuje neposlušného čtenáře ze svého středu. Kdyby v některém městě vypukl mor, zakázaly by úřady přístup do takového města, a všichni by poslechli, aby se nenakazili. Poslouchají katolíci, když jim církev zakazuje špatnou četbu? Málokdy. Ještě jí vytýkají, že omezuje jejich svobodu, a zlobí se, že je pokládá dosud za nemyslící děti. Nedivte se jí! Tato starostlivá matka nasbírala za dva tisíce roků mnoho zkušeností; proto ví nejlépe, co nesmí dovoliti.

Proslulý vídeňský kazatel, P. Abel, pravil kdysi svým po-

---

[1]) Oberhammer: Beispiele aus dem Leben, Innomostí, 1931, 149.
[2]) Das erste Gebot Gottes, Mohuč, 1902, 184.

sluchačům: »Vy Vídeňáci, jste hloupější než krysy. Ony požírají jed, který jsme jim nachystali. Je to od nich hloupé, ale nikdy je nenapadne, aby si tento jed napřed zaplatily. Vy však platíte drahé peníze za jed, kterým se otravují vaše duše, platíte za špatné knihy a noviny. Proto jste hloupější než krysy.«[1])

Žádná lékárna nesmí vám vydati jed bez dovolení lékařova. A tytéž úřady trpí, aby po našich městech a vesničkách prodával se bez omezení a bez dozoru jed pro duše. Proto chraňte se sami a chraňte i své děti! Naplňte je svatou bázní Boží, potom nebudou toužiti po zapovězeném ovoci. Buďte na stráži! Kdo se chrání, ten se uchrání! Amen.

[1]) Životem, čís. 2, str. 12.

SVĚCENÍ NEDĚLE.

Hledejte tedy nejprve království Božího a spravedlnosti jeho, a to všecko bude vám přidáno. (Mat. 6, 33.)

Žijeme v době, kdy ze starostí ani nevycházíme. Když ráno vstáváte, čeká již u vašeho lůžka, když večer usínáte, i ve snu vás pronásleduje. A do tohoto shonu o denní chléb zaznívá slovo Spasitelovo: »*Nepečujte úzkostlivě, říkajíce: Co budeme jísti aneb co budeme píti aneb čím se budeme odívati?*« (Mat. 6, 31.) Přeje si Pán Ježíš opravdu, abychom složili nečinně ruce v klín a čekali, až nebe pomůže? Jistě ne, proto sám pracoval, proto pracovali i jeho apoštolové, proto napsal sv. Pavel: »*Nechce-li kdo pracovati, ať nejí!*« (2. Sol. 3, 10.)

Jeho slova mají docela jiný význam. Chtějí nás povznésti nad zemskou hroudu a obrátiti náš zrak k nebesům, kde sídlí náš nekonečně dobrý Otec. Sami víte, jak starost o větší skývu chleba dovede člověka potrápiti, a mnohdy se zdá, že by si pomohl, kdyby na př. nesvětil neděle a svátky, kdyby je věnoval práci. Sami byste mi mohli jmenovati sousedy, kteří již podlehli této svůdné zásadě a neděli nesvětí. Snad mají okamžitý úspěch, na konce poznají, jak bolestně se přepočítali. I ve starostech o denní chléb musíme především zachovati Boží přikázání. To je smysl hlubokých slov Ježíšových; proto končí dnešní evangelium výzvou: »*Hledejte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho, a toto všecko (co potřebujete) bude vám přidáno*« (Mat. 6, 33).

Proto k vám promluvím o svěcení neděle. Nebudu se dovolávati Božího zákazu, ačkoli je tak přísný. Kdo se odvážil přestoupiti jej jednou, učinil by tak i po druhé. Spíše vám ukáži, jaké požehnání provází každého, kdo ji světí. Neděle chrání zdraví, neděle množí majetek, neděle léčí duši.

I. Neděle chrání zdraví. Stroj nedovede pracovati bez ustání, čas od času potřebuje nové prohlídky a opravy. Tím méně to dovede člověk. Jeho pracovní síla se vyčerpává, jeho svěžest ochabuje, jeho zdraví trpí, je-li ve stálém napětí. Lékařskými pokusy bylo dokázáno, že nám vyhovuje nejlépe týden sedmidenní, totiž šest dní práce, sedmý den odpočinek. Tyto pokusy vykonal prof. Niemeyer v Lipsku; jejich výsledek možno shrnouti slovy: Denní ztráta životní síly nenahradí se úplně ani potravou, ani spánkem. Je třeba nového dne, sedmého dne, je třeba neděle. Počítáme-li, že v pondělí obnáší pracovní schopnost člověka 500 jednotek, klesne denní prací na 450. Spánkem pozvedne se pracovní schopnost, ale jen na 490 jednotek. Každý následující den snižuje pra-

covní schopnost o 50 jednotek, každá noc ji zvyšuje o 40 jednotek. V sobotu činí tedy úbytek již 60 jednotek, ale nahradí se plně nedělním klidem a spánkem ze soboty na neděli a z neděle na pondělí.«[1])

Po veliké francouzské revoluci ujalo se ve Francii pořekadlo, že neděli zachránili francouzští voli. Stalo se to takto. Revoluční hrůzovláda si umínila, že zahladí i poslední stopy po náboženství. Proto zakázala bohoslužbu, zrušila neděle a svátky, konečně sáhla i na týden a zavedla tak zvané dekády, desátky. Mělo se pracovati devět dní, teprve desátý den byl dnem klidu a odpočinku. Ale nepochodila. Lid se bouřil a volal: »My bychom konečně devítidenní práci ještě vydrželi, ale nevydrží ji naši voli.« Vláda byla nucena povoliti a týden obnovila.[2])

Ano, tažte se svědomitých lékařů a zkušených lidí, všichni vám povědí totéž, co řekl učený Francouz Michal Chevalier: »Kdo nechce světiti neděli jako svátek církevní, musí ji světiti aspoň po zákonu zdravovědy.« My rolníci to snad ani tak necítíme, za to tím více to cítí dělníci v továrnách, řemeslníci v dílnách a úředníci v kancelářích. Ředitel velikého pařížského obchodního domu »Magasins du Louvre« prohlásil na kongresu pro nedělní klid: »Již dlouho jsme cítili, že u našich zaměstnanců není něco v pořádku, a máme jich na 3000. Často jsme museli propouštěti děvčata a mladé muže, protože již nebyli práce schopni. Nevěděli jsme, kde to vězí. Tu nás napadlo dáti zřízencům v neděli volno. Tázali jsme se asi tisíce svých nejlepších zákazníků, zda by nemohli své nákupy obstarati již v sobotu nebo až v pondělí. Nikdo proti tomu nic nenamítal, a za dva měsíce byl u nás zaveden nedělní klid. Zaměstnanci se v neděli zotavili a v pondělí byli tak svěží, že nedělní ztráta bývala již v úterý plně vyvážena.«[3])

Bývá mi tak líto každého rolníka, který v neděli pracuje. Ničí svoje zdraví, ničí pracovní schopnost potahu, a při tom nedělní prací nic nezíská; ale to již přecházím ke druhému dílu.

II. Neděle množí majetek. Pamatuji se dobře, jak se za mých mladých let agitovalo proti neděli. Říkalo se dělníkům: »Svěcením svátků ztrácíte ročně 52 pracovních dnů. Oč by vzrostl váš blahobyt, kdybyste směli vydělávati i v neděli.« Touha po zisku byla větší než úcta k Božímu zákonu. Byla tedy zavedena nedělní práce v továrnách a příkladem továren počali se říditi i mnozí venkované. A následky? Vzali jsme Bohu neděli, a Bůh nám vzal svoje požehnání. Dlouho-

---

[1]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, 1911, 214.
[2]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1935; I, 375.
[3]) Životem, čís. 12, str. 5.

letá zkušenost dokazuje, jak pravdivě říkával arský farář, sv. Jan Vianney: »Dvě věci přivádějí na žebrotu: nedělní práce a nespravedlivý majetek.«

To nejsou jen slova kazatelská, to je pravda, potvrzená staletou zkušeností. Nedělní práce nepřinesla ještě nikomu požehnání, ale ožebračila již miliony.

Dva příbuzní mlynáři měli blízko sebe mlýny. Jeden z nich to nemohl přivésti nikam, druhému se vedlo stále dobře. Kdysi navštívil chudý mlynář svého bohatého příbuzného a postěžoval si: »Nevím, jak to přijde, že tobě se vede tak dobře, mně rok od roku hůře.« Soused mu odpověděl: »Tvůj mlýn má jednu velikou chybu.« — »Jakou?« — »Tu, že mele i v neděli.«[1])

A ještě jeden obrázek vám ukáži; krásně o něm vypravuje německý spisovatel Albán Stolz. Zámožný obchodník navštívil v neděli svého známého, obuvníka. Tam se pracovalo jako ve všední den. Obchodník se tomu podivil, ale obuvník se omlouval: »Milý pane, já jsem velice chudý; chci-li uživiti rodinu, musím vydělávati i v neděli.« Obchodník odpověděl: »Právě proto to nemůžete nikam přivésti, protože pracujete i v neděli. Jak vám má Bůh žehnati, když jeho zákon přestupujete? Zkuste to! Nedělejte půl roku v neděli nic; já vám nahradím škodu, kterou tím utrpíte.« Domluveno, ujednáno. Za půl roku přišel obchodník opět a tázal se, kolik má hraditi. Radostně zvolal obuvník: »Nic. Svěcení neděle mi přineslo jen požehnání!«[2])

Neděle patří Bohu, a běda každému, kdo mu ji krade. Nejbohatším národem světa jsou Angličané, ale v Anglii se zachovává neděle nejpřísněji. Něm. kardinál Bertram vypravuje: »Před několika týdny jel jsem vlakem. V sousedním oddělení posmíval se kdosi nedělnímu klidu, jak jej zachovávají Angličané. Pomyslil jsem si: Ti asi vědí nejlépe, zač děkují nedělnímu klidu.«[3]) Ano, dvě věci přivádějí na žebrotu: nedělní práce a nespravedlivý majetek.

III. Neděle chrání zdraví a množí majetek, ale tím jsem ještě nepověděl všecko. N e d ě l e l é č í d u š i.

Člověk není jen tělo, je také duše, a duše potřebuje spokojenosti, štěstí a lásky. Dejte tělu všecko, člověk nebude přece šťastný, nebude-li spokojena i duše. Abyste mi dobře rozuměli, ukáži vám to příkladem. Skoro všichni žijete v rodině. Mezi týdnem si ani spolu dobře nepromluvíte, protože vás rozděluje práce. Pojíte takřka jen stoje; nahodilý nezdar vás rozruší a vaše špatná nálada přelévá se i na celé okolí. Děti jsou

---

[1]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 219.
[2]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 216.
[3]) Životem, čís. 12, str. 3.

ve škole a marně se těší, že je tatínek večer pohladí nebo si s nimi pohraje. Kdyby to trvalo déle, nastalo by jistě odcizení.

Ale přijde Boží neděle. Práce ustala, všude posvátný klid. Bohoslužba posvětila duše a v poledne zasedá celá rodina společně k obědu. I otec je dnes jaksi jiný, něžnější, a děti si znova uvědomují jeho velikou lásku. Rodinné pouto bylo opět navázáno, rodina se zase našla.

Co bylo řečeno o rolníkovi, platí ještě více o dělníkovi. Po celý den rodinu ani nevidí, a když se vrátí večer unaven domů, nemá chuti, aby se s někým laskal. Jinak je tomu v neděli. Neděle je poutem, které sbližuje celou rodinu. Tuto zajímavou podrobnost dokázala úřední statistika z roku 1907. Z 342 nešťastných manželství, která byla tehdy rozvedena, nechodilo 320 manželských dvojic na nedělní mši svatou.[1])

Důležitost nedělního klidu pro duši pochopili nejlépe dělníci v Anglii. Proto také nikdo se neodváží sáhnouti jim na tento poklad. Roku 1844 přijel do Anglie ruský car Mikuláš I. a chtěl si také prohlédnouti proslulé železárny Johna Nasmyta. Poslal k němu svého pobočníka, aby mu oznámil na neděli carovu návštěvu. Továrník však odpověděl: »V neděli tu car nic neuvidí, protože se u mne v neděli nepracuje.« — »To je pro vás maličkost, abyste uvedl továrnu aspoň na hodinu do chodu. Tím si zajistíte carovu přízeň.« — Továrník pravil: »Milý pane, milost Boží je mi milejší než přízeň vašeho cara. Ostatně i kdybych chtěl pracovati já, své dělníky sem v neděli nedostanu.«[2])

Drazí křesťané! Nezadrží-li někoho z vás od nedělní práce těžký hřích, kterého se tím dopouští, ať se zamyslí aspoň nad výhodami, které mu přináší svěcení neděle! Neděle chrání zdraví, množí majetek a léčí duši a vrací jí zase klid a spokojenost. Dejme Bohu, co je Božího, a Bůh dá nám zase své požehnání. Amen.

---

[1]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1935, I, 376.
[2]) Spirago-Červinka, Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 215.

OBŘADY KATOLICKÉHO POHŘBU.

Když se přibližoval k bráně města, vynášeli mrtvého. (Luk. 7, 12.)

Každý pohřeb je velice smutnou událostí. Nepochováváme jen mrtvého, vždycky s ním odnášíme i část své duše a svého srdce. Kdybychom spojili všecky slzy, které tu již tekly, věřte mi, žádná loď by toto moře nepřeplula. Tu nepomůže ani věda, ani filosofie; v takovém okamžiku může potěšiti jen víra. Jediný Ježíš Kristus mohl říci zarmoucené matce: *»Neplač!«*, protože jen on je *»vzkříšení a život.«*

Tuto myšlenku vyjadřují též obřady katolického pohřbu. Vidím vás často, jak prokazujete svým zesnulým sousedům tuto poslední poctu, ale nebývám s vámi spokojen. Mnozí se chovají tak, že na první pohled vidíte, jak málo chápou hluboký význam pohřebních obřadů. I za rakví se dovedou baviti o hospodářství nebo cuchati ostatní přítomné. Proto jsem se rozhodl, že vám je jednou vyložím. Nebudu mluviti o pohřbu dítěte. Při něm se církev spíše raduje, protože opět je v nebi o anděla více. Omezím se na pohřeb dospělého.

Pohřební obřady dělíme na tři části: jedny koná kněz v domě zesnulého, druhé v kostele, třetí na hřbitově. Zastavme se aspoň na chvíli u každé skupiny!

I. Obřady v domě zesnulého jsou dojemnou prosbou, aby Pán Bůh odpustil nebožtíkovi všecko, čím ho na světě zarmoutil. Proto kněz přichází oděn rouchem černým, rouchem smutku, bázně a nejistoty. Napřed kropí mrtvolu svěcenou vodou; při tom říká slova: »Rosou nebeskou obcerstvi duši tvou Bůh Otec i Syn i Duch svatý!« Starostlivá matka, církev ví dobře, jak slabý je každý člověk; tak slabý, že apoštol Jan mohl napsati slova: *»Řekneme-li, že hříchu nemáme, sami sebe klameme, a pravdy v nás není.«* (1. Jan. 1, 8.) Svěcená voda má takřka uhasiti očistcový oheň, v kterém nebožtík trpí, a osvěžiti jeho zemdlenou duši. Hned potom okuřuje kněz mrtvolu; při tom říká: »Vůní nebeskou nasyť duši tvou Bůh Otec i Syn i Duch svatý!«

Před Bohem neplatí žádné úřady, které snad nebožtík zastával, Boha neoslepí bohatství, které snad měl, ani vážnost, jaké se těšil. Před Pánem platí jen dobré skutky, které vykonal, a kající slzy, které prolil. Nebožtík již plakati nemůže; jeho jménem dovolává se Božího milosrdenství sám kněz. Proto počíná kající žalm (129), vkládá jej takřka do úst zesnulého a modlí se:

»Z hlubin volám k tobě, Hospodine,
Hospodine, vyslyš hlas můj!« — a dojemně dodává:

»Budeš-li, Pane, hříchy mít na zřeteli,
Hospodine, kdož obstojí?«

Ale Bůh není jen spravedlivý, je také milosrdný; proto následují útěchyplná slova žalmu:

»U tebe je však slitování, Pane,
a pro tvůj slib v tebe doufám.
Důvěřuje duše má slovu jeho,
doufá duše má v Pána.«

Tak volá kněz jménem zesnulého a dodává vroucně: »Prosíme, Pane, vysvoboď duši služebníka svého ode všech pout hříchu, aby se radovala ve slávě vzkříšení mezi svatými a vyvolenými. Skrze Krista, Pána našeho!«

II. Tím se končí obřady v domě; druhá část koná se v kostele. Připomíná katolíku Boží soud, kterému byla duše podrobena, jakmile opustila tělo. Proto cestou do kostela zpívají zpěváci žalm:

»Smiluj se nade mnou, Bože, dle svého velkého milosrdenství
a dle množství svých slitování zahlaď nepravost mou!
Úplně omyj mne od mé nepravosti
a od hříchu mého očisti mne!«

Dokud je člověk na světě, dovede si leccos omluviti, svědomí uchlácholiti, hřích takřka opentliti nicotným pozlátkem ctnosti. Zcela jinak vidí duše všecko v jasném světle Božím. Tam již padl závoj, vášně usnuly, svědomí se probudilo. Proto následuje v žalmu kající doznání:

»Nebo nepravost svou já poznávám
a hřích můj přede mnou je vždycky.
Proti tobě samému jsem prohřešil se,
a co zlého je před tebou, učinil jsem.«

Dnes již ví, že hřešil; proto kajícně prosí:

»Odvrať obličej svůj od mých hříchů
a vymaž všecky mé nepravosti.
Nezamítej mne od své tváře
a svého svatého ducha mi neodnímej!«

Mezitím přišel průvod až do kostela. Duše má takřka předstoupiti před svého Soudce. Církev ví dobře, že tu třeba přímluvy a ochrany. Proto se obrací ke svatým andělům a ochráncům zemřelého a prosí je slovy: »Přispěchejte, svatí Boží, vstříc pospěšte, andělové Páně, vezměte s sebou duši jeho a doprovoďte ji před božský trůn Nejvyššího!« V tomto svatém průvodu má se duše objeviti před soudnou stolicí Kristovou. Kněz ji provází přáním: »Nechať přijme tebe Kristus, jenž tě zavolal, a do sídel nebeských ať tě provodí andělé!« Na to se obrací ještě jednou k jejím svatým ochráncům a prosí je: »Vezměte s sebou duši jeho a doprovoďte ji před božský trůn Nejvyššího!« Ani to ještě církvi nestačí; sama se obrací

k božskému Spasiteli a volá: »Odpočinutí věčné dej mu, ó Pane, a světlo věčné ať mu svítí!«

Ale církev má v rukou ještě účinnější prostředek, aby usmířila Boží spravedlnost a vyprosila milosrdný soud; je to oběť mše svaté. Proto kněz opouští rakev, přistupuje k oltáři a nabízí Bohu předrahé Tělo Spasitelovo a jeho svatou Krev. Velice malé pochopení prozrazují proto věřící, kteří zbavují nebožtíka této veliké pomoci.

Po mši svaté vrací se kněz k rakvi. Po lidsku řečeno, duše zesnulého došla zatím před soudnou stolici Kristovu. Proto církev jako pečlivá matka předstupuje před Spasitele světa a dojemně se přimlouvá: »Nevcházej v soud se služebníkem svým, Pane, neboť žádný člověk nebude ospravedlněn před tebou, nedáš-li mu odpuštění všech hříchů. Nechť tedy netíží rozsudek tvůj toho, jehož ti doporoučí opravdová prosba víry křesťanské, nýbrž ať s milostí tvou zaslouží ujíti soudu odvety, když za života označen byl znamením svaté Trojice. Jenž jsi živ a kraluješ na věky věkův.«

Povzbuzena mateřskou přímluvou církve předstupuje takřka duše nebožtíkova před svého Soudce a volá: »Libera me!« — »Vysvoboď mne, Pane, od záhuby věčné v onen den hrůzný, strašný, v němž nebe třásti se má i země. Až přijdeš, abys soudil veškeren svět ohněm; a já hrůzou se chvěji a děsím se, až rozsudek přijde a s ním budoucí hněv tvůj!« Tak lká duše nebožtíkova a kněz ji ještě jednou doporučuje Božímu milosrdenství. Činí to modlitbou: »Bože, jehož vlastností jest vždycky se smilovávati a odpouštěti, pokorně prosíme za duši služebníka tvého, které jsi rozkázal z tohoto světa odejíti, abys ji nevydával v moc nepřátel ani na ni nezapomínal, nýbrž abys poručil přijmouti ji svatými anděly a uvésti do vlasti rajské, aby, ježto v tebe doufala a věřila, nesnášela trestů pekelných, nýbrž požívala radostí věčných. Skrze Krista, Pána našeho!«

III. Tím se končí obřady v kostele; poslední část se koná na h ř b i t o v ě. Jejich hlavní myšlenkou je naděje na opětné vzkříšení a shledání v nebi. Starostlivá matka načechrává kolébku, aby její robátko sladce odpočívalo; podobně činí i církev. Jejím jménem kropí kněz hrob svěcenou vodou a okuřuje jej kadidlem, aby se v něm dobře spalo nebožtíkovi. Potom ukládá rakev do posvěcené země a říká: »Přijmi, země, co tvého jest, přijmi Bůh, což jeho jest; tělo ze země jest stvořeno, duše shůry jest vdechnuta.« Vhodí třikrát trochu hlíny na rakev a říká: *»Pomni, člověče, že prach jsi a v prach se obrátíš!«*

Tělo bylo uloženo do země, ale nemá tam zůstati věčně. Proto kněz připomíná nad otevřeným hrobem slavný slib Spasitelův: *»Hle, já jsem vzkříšení a život; kdo věří ve mne, i kdyby mrtev byl, bude živ přece, a každý, kdo žije a věří ve*

mne, smrti neuzří na věky.« Při tom pěje chvalozpěv sv. Zachariáše, v kterém se nám slibuje Vykupitel.

Obřady zakončuje kněz modlitbou: »Prokaž, prosíme, Hospodine, tomuto zemřelému služebníku svému milosrdenství, aby nedošel za skutky své trestů, a poněvadž si přál konati tvou vůli, aby milosrdenství tvé jej přidružilo ke sborům andělským, jakož pravá víra pojila jej se zástupy věřících. Skrze Krista, Pána našeho.« Kde je to zvykem, přidává kněz modlitbu k Sedmibolestné. Sama stála kdysi u kříže Synova, její láska nás neopustí, až budeme umírati.

Vyložil jsem vám posvátné obřady katolického pohřbu. Kolik hlubokých myšlenek, co proseb je skryto v těchto prostinkých slovech! Oč jsou krásnější než kremace! Doufám, že je budete sledovati příště s větším porozuměním, a proto i s větší vroucností. Amen.

KŘESŤANŠTÍ FARIZEOVÉ

Ježíš vešel do domu jednoho z náčelníků farizejských. (Luk. 14, 1.)

V nedělních evangeliích děje se častěji zmínka o farizeích. Sám božský Spasitel vykreslil nám jejich smutný obraz. Všimněme si aspoň několika rysů! Byla to především touha po lidské chvále a lidském uznání. Vše konali jen pro pochvalu lidskou: dávali hojné almužny, ale tam, kde je viděli druzí; konali dlouhé modlitby, ale při tom stávali na rozích ulic, aby též ostatní mohli se obdivovati jejich zbožnosti. To byla jedna vada farizeů, nebyla však vadou jedinou. Pán Ježíš jim trpce vytýkal přeceňování maličkostí, které ani přikázány nebyly, a podceňování důležitých zákonů Božích. Právě o této vadě chci k vám dnes promluviti, protože dosud nevymizela a najdeme ji často i mezi katolíky. Abych vás před ní uchránil, povím vám, jak se projevuje, a udám prameny, z kterých vyvěrá.

I. Farizeové přeceňovali maličkosti, ale podceňovali věci důležité. Několik příkladů objasní vám nejlépe podstatu této veliké nectnosti.

Farizeové pokládali by si za hřích zasednouti ke stolu, dokud si neumyli ruce. Činili to z obavy, aby se snad neposkvrnili dotekem něčeho nedovoleného a nepřenesli tak nečistotu i na pokrm, kterého požívali. Proto vytýkali kdysi Pánu Ježíši: »*Proč přestupují učedníci tvoji podání starších? Neboť neumývají si ruce, když jedí chléb?*« (Mat. 15, 2.) Oloupiti však stařičké rodiče o potřebnou podporu a nechati je zmírati hladem, nebylo jim ničím. Tu si našli hned lacinou omluvu, že svůj majetek věnovali Bohu, který je naším pravým a jediným Otcem.

Ve Starém zákoně bylo zapověděno jísti maso ze zvířete, které uhynulo. Farizeové šli ještě dále. Aby snad nespolkli mrtvolku komára, který se utopil ve víně, nápoj napřed procedili — ale při tom se nijak neostýchali hlasovati pro nespravedlivou smrt samého Syna Božího nebo utratiti nepřítele, který jim mohl býti nebezpečný.

Bůh nařídil, aby Izraelité obětovali chrámu část polní úrody a díl ovoce ze svých zahrad; říkalo se tomu desátky. Měli tak uznati, že vlastním pánem Palestiny je Bůh, oni sami jsou jen jeho osadníky. Farizeům se to zdálo příliš málo. Aby dokázali svou větší oddanost, odváděli podíl ze všeho — při tom se nelekali špatných myšlenek a žádostí, jen když je nikdo neviděl.

Takoví byli farizeové. Proto se nedivte, že božský Spasi-

tel zahřměl proti nim své strašné: *»Běda vám!«* Jerusalemský chrám již dávno zašel, židovský stát se rozpadl pod údery římských mečů, kdysi vyvolený národ byl rozprášen po celém světě — ale farizejský duch nevymřel dodnes. Jeho stoupence nacházíme i v naší církvi, a je jich více, než si myslíme. Projevuje se několikerým způsobem.

Je to farizejství, koná-li kdo rád věci, které Bůh ani neporučil, a při tom zanedbává, co Bůh káže. A tak jsme svědky, že některá matka je na každém posvícení a nevynechá jediné pouti v dalekém okolí — a při tom zanedbává domácnost, nestará se o výchovu dětí, neplní své stavovské povinnosti. Je-li muž nespokojen, stěžuje si, že je pronásledována, odsoudí-li druzí její převrácenost, hned si cosi pomyslí o jejich malé zbožnosti a věrnosti. Tak vidíme, že mnoho katolíků by si neodpustilo, kdyby vynechali popelec, nešli si pro blažejské požehnání nebo si nedali posvětiti hromničku; zanedbati však nedělní mši svatou nebo velikonoční zpověď a svaté přijímání, neodpustiti bližnímu, který se jich nešetrně dotekl, nedělá jim žádné výčitky.

Abyste mi však dobře rozuměli. Nikdo vám nezakazuje soukromé pobožnosti, ale i tu platí zásada, kterou pověděl Pán Ježíš farizeům: *»Běda vám, zákoníci a farizeové, pokrytci, kteří desátky dáváte z máty a z kopru a z kmínu, a opustili jste to, co jest důležitější v zákoně: spravedlnost, milosrdenství a věrnost. Toto jste měli činiti, a ono neopomíjeti.«* (Mat. 23, 23 n.) Ano, toto jste měli činiti, ale to druhé jste neměli zanedbati. Boha více uctíš poslušností, nežli sebevětším pokáním, které si sám uložíš!

Je to farizejství, dbáme-li na maličkosti, a při tom porušujeme věci velké a důležité. Někdo by se za žádnou cenu neodvážil zrušiti slovo dané příteli — ale šlapati nohama sliby dané kdysi Bohu na křtu svatém není mu ničím. Ukrásti sousedovi ždibec trávy pokládal by si za veliký hřích, dopustiti se však svatokrádeže, zamlčeti ve zpovědi spáchané hříchy se nebojí. Jsou katoličky, které by za živý svět neublížily svému dítěti — ale zbaviti se dítka dosud nezrozeného je jim maličkostí, z které se ani nezpovídají.

Drazí křesťané! Bůh nedal jen přikázání malá, dal i příkazy velké. Proto bude trestati přestoupení každého z nich a bude je trestati po zásluze. Je-li ti hanbou malá lež nebo nepatrná krádež, čím větší hanbou ti bude, až Pán odhalí na posledním soudu tvé velké hříchy! Co ti pomůže, pokládají-li tě lidé za čestného? Před Bohem jsi jen obíleným hrobem, plným nečistoty a nepravosti!

Je to konečně farizejství, hřešíme-li proti Božímu zákonu a žijeme tak, jako kdyby nad námi ani Boha nebylo, dokud je nám dobře. Začne-li však Bůh trestati, pošle-li utrpení, modlí-

me se a jsme nespokojeni, nedá-li nám hned, oč jsme se modlili. A tak jsme svědky, že lidé přestupují ustavičně Boží zákon, a přijde-li trest a Bůh nepomáhá, udiveně se táží, jak se na to může dívati, nebo pochybují, je-li vůbec někdo nad hvězdami.

Drazí křesťané! Dosud nevymřeli lidé, kteří si představují Pána Boha jako milého dědouška, který se jen shovívavě usmívá i k největším urážkám, jaké mu metáme do tváře. Je pravda, Bůh je nekonečná láska a dovede odpustiti mnoho. Je však také nekonečná spravedlnost, která odplácí každému po zásluze. Díval-li se před tím Bůh na tvé hříchy, nebylo-li tobě ničím utrpení Ježíšovo, nediv se, nechává-li tě potom trpěti a svíjeti se pod křížem, který jsi na sebe přivolal svými hříchy. Pěkně to pověděl žalmista Páně (17, 26 n.):

»Ke svatým se chováš svatě,
k mužům bez úhony — bezúhonně,
s vybranými vybraně si vedeš,
s úskočným však dle jeho úskočnosti.«

Jak ty k Bohu, tak i Bůh k tobě; co jsi zaséval, to budeš i sklízet. Zdá-li se ti tedy, že tě Bůh neslyší, vzpomeň si na Boží slovo u proroka Jeremiáše (30, 15):

»Co (nyní) křičíš pro své poranění?
Nezhojitelná je bolest tvoje?
Pro množství tvé nepravosti,
pro tvrdé hříchy tvé naložil jsem tak s tebou.«

II. To je farizejství, jaké nacházíme i v církvi. Sami jste viděli, že není zjevem právě vzácným. Je ho více, než by se na první pohled zdálo. Chcete věděti, odkud se zrodilo? J e h o p ř í č i n y bývají velice různé. Někdy je to jen jakási náboženská zvědavost, jindy to bývá náboženská nevědomost, jindy pošetilá pýcha.

U někoho zaviňuje všecko jakási náboženská zvědavost. Jsou lidé, kteří chtějí míti všude nějakou změnu; co se pravidelně opakuje, brzy je omrzí. Myslím, že by se velice zastyděli, kdyby si uvědomili svoji duševní nevychovanost, těkavost a náladovost, které propadli. Představte si jen, kam by dospěla rodina, kde by se řídila matka v denním životě podobnou zásadou? Kdo by vařil, stlal, dělal pořádek, kdyby ve všem měla rozhodovati jen novota a touha po změně? Proto více duševní sebekázně, více duševní opravdovosti, více zásadovosti, a první pramen moderního farizejství vyschne sám sebou.

Nejčastěji plyne tento nezdravý směr z náboženské nevědomosti. Zní to skoro neuvěřitelně, a přece je to pravda. Dnešní století nazýváme chlubně stoletím vědy, v novinách o tom čítáme oslavné články, a přece nikdy nebylo na světě tolik náboženské nevědomosti jako dnes. Naši předkové neznali radia, neměli kina, neužívali telefonů a telegrafů, ne-

jezdili drahou a nelétali ve vzduchu — ale znali dobře své svaté náboženství. Dnes katolík vám řekne, že byl v neděli odpoledne na mši svaté, nerozezná svaté pomazání od pouhého svatého přijímání, které kněz donesl nemocnému. Jakmile zaslechne v kostele zvonek, bije se v prsa, i když k tomu není žádného důvodu, za to při pozdvihování zůstane státi neb i sedět. Že v tu chvíli sestupuje na oltář sám Syn Boží, ani ho nenapadne. Nejbolestněji projevuje se jeho náboženská nevědomost při zpovědi, opravdu neví, co by knězi řekl — proto k ní raději nechodí.

Tu by pomohlo nejvíce náboženské poučení. Ale kdo mu je má dáti? Snad kázání? Na to se již dávno nechodí. Či náboženská četba? Té již dávno odvykl. A tak klesá hlouběji a hlouběji, jeho víra ustavičně slábne; stačí jediný náraz, snad jediná posměšná poznámka, aby vystoupil z církve nebo dal vypsati své děti z náboženství. Nemyslete, že nanáším příliš temné barvy; dokázalo to poslední sčítání obyvatelstva.

Ještě o jednom prameni se třeba zmíniti; je jím pýcha dnešního člověka. Na první místo postavil sebe a své zájmy; v Boha ještě věří, aspoň tak říká, ale čeká, že Bůh odmění tuto blahosklonnost a ukáže se za to uznalým. Že by se měl také podrobiti církvi, ani ho nenapadne. Proto se dovede velice rozčiliti, odváží-li se církev odsouditi některou jeho módu, zakázati mu jeho milovanou četbu, omezovati jeho zneužívání manželství nebo dokonce žádati, aby politika byla proniknuta duchem Kristovým. Úplně zapomněl na slova Písma svatého (Moudr. 6, 8):

»Nebojít se Bůh nižádné osoby,
aniž ostýchá se jakékoli veličiny,
neboť malého i velkého on učinil
a jednostejně pečuje o všecky.«

Tato pýcha je však nebezpečná ještě z jiného důvodu: svolává na lidi Boží tresty. A nejčastěji trestá Bůh tím, čím kdo hřešil. Byli jsme pyšni na svou vědu, ale tato věda lila děla a tanky, sestrojila létadla a bomby. Sesadili jsme Boha a na jeho místo postavili jsme člověka — ale tento člověk žádal od nás tolik, že celý Boží zákon byl jenom dětskou hříčkou proti jeho zákonům.

Ukázal jsem vám, že dosud nevymřelo farizejství. U někoho se projevuje tím, že koná rád věci, které mu nikdo neporoučí, ale zanedbává Boží Desatero. Jiní si hledí maličkostí, ale nohama šlapou zákony velké a důležité. Ještě jiní si na Boha vzpomenou teprve tehdy, když je počíná tlačiti kříž. U někoho pramení takové poblouzení z jakési náboženské zvědavosti, u jiného z nevědomosti, ještě u jiného z pýchy, která se nechce skloniti ani před Bohem. Varujme se této nectnosti! Amen.

MILOVATI BUDEŠ PÁNA BOHA SVÉHO?

Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, a z celé duše své a ze vší mysli své.
(Mat. 22, 37.)

Je to zvláštní, jak lidé myslívají málo na to, co říkají. I nejvznešenější věty stanou se v jejich ústech prázdnými slovy a myslím, že by byli mnohdy velice překvapeni, kdybyste jim pověděli, co právě řekli. Jedním z takových rčení jsou i slova »milovati Boha nade všecko.« Opakujeme je na počátku každého růžence, říkáme je ve zpovědní formuli, a přece si snad nikdy neuvědomíme jejich hluboký obsah. V tomto případě mohla by se nám bezmyšlenkovitost krutě vymstíti; láska k Bohu je totiž nutnou podmínkou spásy, je takřka zlatým klíčem, který nám jednou otevře nebe.

Dnešní evangelium poskytuje mi vhodnou příležitost, abych se zmínil o věci podrobněji. Ježíšova slova: »*Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, a z celé duše své a ze vší mysli své*« (Mat. 22, 37), jsou příliš důležitá, než abychom je krátce odbyli. Věnujme jim proto dnešní kázání této první povinnosti každého z nás. Jsme přece proto na světě, »abychom Pána Boha poznávali, ho milovali, jemu sloužili a jednou se s ním věčně radovali.«

I. M i l o v a t i b u d e š P á n a B o h a s v é h o z c e l é h o s r d c e s v é h o! Srdce bylo odedávna pokládáno za sídlo lásky; proto dává hoch své vyvolené dívce aspoň perníkové srdce, aby jí tak pověděl obrazem, co jí snad dosud neřekl slovem.

Naše láska k Bohu nemá však býti polovičatá; máme ho milovati »z celého srdce«. Mnoho lidí nerozumí dobře této větě; proto si vyčítají, že nemají pravou lásku k Bohu. Klademe-li do hrobu milovanou matku, cítíme jistě větší a prudší bolest, než když litujeme spáchaných hříchů. Je proto naše láska k Bohu již nedokonalá? Ne! Musíme dobře rozlišovati lásku citovou a lásku rozumovou. Své známé milujeme citově, proto jejich ztrátu cítíme více; Boha máme milovati spíše rozumově. Co to znamená?

Boha miluje z celého srdce, kdo mu dává přednost před každou stvořenou věcí, kdo jest ochoten ztratiti spíše všecko než jeho přízeň a lásku. To je smysl hlubokých slov Pána Ježíše: »*Kdo miluje otce nebo matku více nežli mne, není mne hoden, a kdo miluje syna nebo dceru více nežli mne, není mne hoden*« (Mat. 10, 37). Poručí-li Bůh něco, ale otec nebo matka ti káží opak toho, a ty přece poslechneš Boha, je tvoje láska k němu nade všecko, je z celého srdce. Taková láska nezalekne se žádné

obtíže, nedá se odstrašiti ničím. Takovou lásku líčí nám Písmo svaté (Píseň 8, 6 n) krásnými slovy:

»Ano! Jeť jako smrt mocné milování,
silná jako hrob jest láska.
Žár její — žár jest ohně, plamenů,
spousty vod té síly nemají,
lásku by uhasily;
řeky jí nezatopí.
Dá-li kdo všecek majetek za lásku,
dojde jenom odmrštění.«

Snad se vám zdá, že je nemožno milovati Boha nade vše. Ukáži vám zářivý vzor takové lásky; měl ji starozákonní patriarcha Abraham. Po dlouhých letech dočkal se konečně jediného syna. Vyrůstal před jeho očima jak olivový stromek, když tu zaslechl Boží hlas: *»Vezmi jednorozeného syna svého Izáka, jejž miluješ, jdi do země Vidění a tam ho obětuj v zápalnou oběť na jedné hoře, kterou ti ukáži«* (Gen. 22, 2). Srdce patriarchovo v tu chvíli jistě zakrvácelo. Bořilo se mu všecko, nač spoléhal, ale láska Boží byla mu nade všecko. Písmo svaté praví: *»Abraham tedy ještě za tmy vstav osedlal osla a vzal s sebou dva služebníky i syna Izáka«* (Gen. 22, 3) a vydal se na cestu. Celé tři dny kráčel po boku milovaného dítěte, stále ještě doufal, že Bůh odvolá svůj rozkaz — čekal nadarmo, s nebe nepřicházel nikdo. Konečně stanul na určeném místě. *»Tam vzdělal oltář, svrchu narovnal dříví, a když byl Isáka, svého syna svázal, položil ho na oltář na hranici dříví. Vztáhl pak ruku a uchopil nůž«* (Gen. 22, 9 n). Je pravda, smrtící ránu již nezasadil, anděl Hospodinův zadržel mu ruku — ale jeho oběť byla přece přinesena, jeho láska k Bohu zvítězila i nad láskou k dítěti.

Křesťanský otče! Katolická matko! Tobě neporučí Bůh, abys mu zabil vlastní rukou své dítě — ale snad volá tvého syna ke službě oltáře, snad volá tvou dceru do kláštera. Tu máš dokázati, miluješ-li Boha opravdu více nežli svou krev, je-li ti láska k Bohu dražší než láska k dítěti. Vzpíráš-li se jeho svatému hlasu, kladeš-li překážku za překážkou, nemiluješ dosud Boha nade všecko. Ale Bůh to může udělati též jinak. Tvé dítě, na kterém jsi založil svou budoucnost, to dítě onemocní a lékař ti napoví, abys byl připraven na nejhorší. V malé chvíli boří se všecky tvé plány. Zůstaneš-li přece klidný, skloníš-li pokorně hlavu, dovedeš-li říci s trpělivým Jobem (1, 21):

»Hospodin dal a Hospodin vzal,
jak se mu líbilo, tak se stalo,
buď jménu Hospodinovu žehnáno!«, dovedeš-li to poděti, je tvoje láska k Bohu opravdu nade všecko, miluješ Boha skutečně z celého svého srdce.

II. Milovati budeš Pána Boha svého z ce-

lé duše své! Tělo bez duše je mrtvé; teprve duše mu dává život a s ním i schopnost pracovati. Proto Boha miluje z celé své duše ten, kdo všecky své práce koná pro Boha, kdo jeho svaté službě zasvětil všecky své síly a všecky své schopnosti. O takové lásce praví středověký spisovatel Rhabanus: »Pravá láska nepokládá nic za těžké, za trpké, za nesnadné, za smrtonosné. Která zbraň, jaké rány, který trest, jaká smrt může přemoci lásku dokonalou?« A Tomáš Kempenský, spisovatel krásné knihy »O následování Krista« k tomu dodává: »Láska necítí břemene, nic nedbá těžkostí, nikdy se nevymlouvá na nemožnost, ano ráda by učinila více, než může.«

Drahý křesťane! Kdy miluješ Boha opravdu z celé své duše? Konáš-li jenom to, co chce Bůh, a hledíš-li to konati co nejlépe. Nezáleží na tom, je-li tvá práce před světem ceněna neb uznávána; hlavní jest, abys konal, co ti káže Bůh, a konal to co nejlépe. I kdybys po celý život zametal jenom ulice, budeš odměněn více než velikáni, kterým se svět obdivoval, ale kteří na Boha zapomněli. Nikdo od tebe nežádá, abys opustil svět a vstoupil do kláštera; zůstaň na tom místě, kam tě postavil Bůh, ale hleď splniti jeho svatou vůli dokonale. Nemáme jen svaté papeže a biskupy, máme i svaté rolníky; na oltářích nectíme jen svaté krále, uctíváme tam i svaté žebráky; Bůh nekorunoval věčnou slávou jenom učence, ozdobil nebeskou korunou i prosté řemeslníky. Poslyš nadšená slova ze Zjevení sv. Jana: *»Potom jsem viděl zástup veliký, jehož spočítati nikdo nemohl, ze všech národů a pokolení a kmenů a jazyků, ani stojí před trůnem a před Beránkem, oděni v roucha bílá, a mají palmy v rukou svých, a volali hlasem velikým, řkouce: Spása Bohu našemu, jenž sedí na trůně a Beránkovi!«* (Zjev. 7, 9n.)

Jenom v jednom případě nemiloval bys Boha z celé své duše; kdybys věnoval své síly nějakému hříchu. Římský císař Titus měl prý překrásného jelena. Aby mu nikdo neublížil, dal mu na čelo pásku se zlatým nápisem: »Nedotýkej se mne! Jsem císařův!«[1]) Snad je to jen pověst, na tobě se splnila doslova. Sotva ses narodil, nesli tě ke křtu svatému. A tehdy ti vtiskl nekonečně svatý Bůh na čelo svoji pečeť, tehdy stal ses majetkem Božím. Proto nedopusť, aby někdo spáchal na tobě svatokrádež, abys věnoval své síly hříchu a ďáblu. Jsi Boží, proto jen Bohu má platiti každá tvoje práce.

III. Milovati budeš Pána Boha svého ze vší mysli své!

Mysl, myšlenka. Boha miluje ze vší své mysli, koho provází celým životem myšlenka, vzpomínka na Boha. Na něho myslí ve vroucí modlitbě, když ráno se probouzí, na něho

---

[1]) Životem, čís, 13, str. 13.

myslí, když večer usíná. Vzpomínka na Boha provází ho po celý den — ale zvláště v hodinu pokušení. V okamžiku, kdy na jedné straně stojí vůle Boží, snad obtížná, a na druhé straně hřích a rozkoš, kterou nám slibuje, v takovém okamžiku má nám býti vzpomínka na Boha světlem, které nás ozáří a ukáže nám cestu.

Vzpomínka na Boha má nás provázeti i v utrpení. Je snadné milovati Boha, dokud nám žehná a korunuje každou naši snahu úspěchem. Pravá láska pozná se teprve v utrpení. Trápí-li tě nemoc, zničil-li zhoubný požár celé tvé životní dílo, byla-li tvá dobrá pověst zašlapána do bláta, zdá se ti, že tě všichni opustili. Vidíš-li v takovém okamžiku laskavou ruku dobrého Otce, miluješ Boha skutečně z celé své mysli. Vzpomínka na Boha dovede osladiti i největší bol, největší kříž, nejhorší utrpení.

A neříkejte, že tento požadavek je nad naše síly. Dobře vychované dítě také nenosí otce a matku ustavičně ve své duši, řekněme lépe, nemyslí na ně stále. Ale kdykoli se octne v nebezpečí, že by se dopustilo něčeho nečestného, jako mimoděk zjeví se před jeho duševním zrakem ustaraná tvář otcova, laskavé oko matčino. Myšlenka: »Co by tomu řekli rodiče?« je jako světlo, které ukáže, jak se má rozhodnouti.

Udělejme to také tak! Vtiskněme si hluboko do duše vzpomínku na milujícího Otce v nebesích, myšlenku na Sedmibolestnou Matku pod křížem a věřte mi, celé peklo se bude namáhati marně, aby nás strhlo do hříchu.

Drazí křesťané! Mluvil jsem k vám o lásce Boží, jak nám ji káže Pán Ježíš. Boha milujeme z celého srdce, když mu dáváme přednost před každou jinou věcí a je-li nám jeho svatá vůle zákonem, před kterým se skláníme v hluboké úctě. Boha milujeme z celé duše, když svoje denní povinnosti konáme co nejlépe a nikdy neužijeme darovaných sil ke hříchu a k urážce Boží. Boha milujeme ze vší mysli, když na něho často myslíme. Mám k tomu ještě něco dodati? Ano, slova apoštola Pavla: *»Za to se modlím, aby láska vaše víc a více se rozmáhala.«* (Fil. 1, 9.) Svatý Augustin napsal kdysi hluboká slova: »Miluj Boha, a potom čiň, co se ti líbí!« Proč? Protože láska Boží nedopustí, abys spáchal něco, čím bys zarmoutil milovaného Boha. Je pravda, v pozemském údolí svítí nám na cestu k nebi tři hvězdy: *»Nyní trvají víra, naděje, láska, tyto tři; ale největší z nich jest láska«* (1. Kor. 13, 13), praví ti apoštol. Amen.

OBŘADY SVATÉHO POMAZÁNÍ

Přinesli k němu ochrnulého, ležícího na loži.
(Mat. 9, 2.)

Dojemný obraz kreslí nám svaté evangelium. Přátelé přinášejí k Pánu Ježíši na lůžku nemocného. Znali tedy dobře jeho lásku právě k těmto ubožákům, a neprosili nadarmo. Cestou domů již nemocný jejich služby nepotřeboval; sám si odnesl i lůžko, na kterém tak dlouho trpěl a sténal.

Od té doby uplynulo 1900 roků, ale Ježíšova láska k nemocným a trpícím se nezměnila. Zato se velice změnili lidé. Vědí dobře o božské moci Spasitelově, ale nejdou k němu. Slyší v evangeliu jeho hlas: *»Pojďte ke mně všichni, kteří se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím«* (Mat. 11, 28), ale raději se mu vyhnou, aby se s ním ani nesetkali. Proč? Protože peklu se podařilo namluviti modernímu světu, že svaté pomazání je klíčem do hrobu.

Již dlouho jsem přemýšlel, jak bych vám vymluvil tuto pošetilou bázeň. Zdá se mi, že jsem našel prostředek velice účinný. Vyložím vám obřady svatého pomazání, povím vám doslova modlitby, které při něm kněz koná; snad přece uvěříte, že vám církev nestele rakev, a nebudete čekati s touto svátostí až na poslední chvíli, kdy by pomohl již jenom zázrak.

Má-li přijíti kněz k nemocnému, upravíme napřed světnici, kde leží. Na vhodném místě, nejlépe tak, aby nemocný viděl na kněze, postavíme stůl; k němu nízkou stoličku, aby si měl kněz kam kleknouti. Na stůl dáme bílý ubrus. V některých rodinách mají k tomu účelu již vhodné plátno s vyšitým obrazem Spasitelovým a nějakým nápisem. Opravdu nevím, proč by i naše dívky nemohly takové plátno připraviti. Míváte u kamen pěkné obrazy a nápisy, udělejte i jeden pro Spasitele!

Na stůl postavíme kříž, po obou stranách aspoň po jedné svíci. Máte-li v oknech květiny, dejte je tam také. Má-li nemocný přijímati, dáme na stůl dvě zpola naplněné sklenice; v jedné je obyčejná voda, nejlépe trochu odražená, vedle kávová lžička. Ve druhé sklenici je svěcená voda, v ní myrtová kytička nebo svazeček prázdných obilních klasů, aby kněz měl čím nemocného pokropiti. Po straně stolu je talíř, na něm pět kousků bavlnky, trochu soli nebo kousek měkkého chleba, ještě lépe skrojek citronu, aby si měl kněz kam utříti ruce od svatého oleje.

V našich krajinách kněz nemocného obyčejně napřed zpovídá a podává mu sv. přijímání; teprve potom mu uděluje svaté pomazání. V kázání budu mluviti jen o poslední svátosti.

Kněz vchází do pokoje nemocného a za příkladem Pána Ježíše pozdravuje slovy: »Pokoj domu tomuto. A všem obyvatelům jeho!« Ostatní při tom klečí. Na to kropí kněz nemocného a všechny přítomné svěcenou vodou a říká:

»Pokrop mne ysopem, abych očistěn byl,
omyj mne, abych byl nad sníh zbílen.
Smiluj se nade mnou, Bože,
podle svého velkého milosrdenství« (Žalm 50, 9. 3).

Přidává: »Sláva Otci i Synu i Duchu svatému, jakož byla na počátku, nyní i vždycky, až na věky věkův.« Amen.

»Pomoc naše ve jménu Páně,
který stvořil nebe i zemi.
Pán s vámi.

I s duchem tvým!« A říká první tři modlitby. Již z nich vidíte, že církev nepřichází usmrcovat a zabíjet, přichází hojit a léčit, nenese slzy a bol, přináší útěchu a Boží požehnání. V první modlitbě prosí kněz: »Pane Ježíši Kriste, nechť zároveň s tvým nehodným sluhou vkročí do tohoto domu věčné štěstí, Boží požehnání, nezkalená radost, účinná láska a stálé zdraví; zlí duchové ať prchnou z tohoto místa, andělé pokoje ať v něm přebývají; ať opustí tento dům všechen zlomyslný svár. Ať svaté jméno tvé, Pane, zazáří nad námi, a požehnej našemu jednání, posvěť příchod svého nehodného sluhy ty, jenž svatý jsi a dobrotivý, a zůstáváš s Otcem a Duchem svatým na věky věkův.«

Ve druhé modlitbě prosí kněz o Boží požehnání pro všecky obyvatele domu: »Modleme se a prosme Pána našeho, Ježíše Krista, aby požehnal tomuto domu a všem jeho obyvatelům; aby jim dal dobrého anděla strážce, aby mu sloužili a rozjímali o jeho zákonu; ať od nich odvrátí všechny protivné nemoci, ať je vysvobodí ze všeliké hrůzy a všeho nepokoje, aby ve zdraví zachoval všecky v tomto příbytku.«

Ve třetí modlitbě obrací se kněz především k andělu strážci: »Vyslyš nás, Hospodine svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože, a rač seslati s nebe svého svatého anděla, aby střežil, opatroval, chránil, navštěvoval a hájil všech, kdo přebývají v tomto domě. Skrze Krista, Pána našeho.«

Nato se pomodlí kněz Confiteor a vyzve přítomné, aby se za nemocného hlasitě modlili; nejlépe Otče náš, Zdrávas Maria a Věřím v Boha. Ale církev ví dobře, kolik nemocí bývá trestem za spáchané hříchy. Proto kněz přistupuje k lůžku nemocného, žehná mu, klade ruku na jeho hlavu a říká: »Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Ať zhasne v tobě všeliká moc zlého ducha vkládáním mých rukou a na přímluvu slavné a svaté Rodičky Boží Marie Panny, jejího slavného snoubence sv. Josefa a všech svatých andělů, archandělů, patriarchů, proroků, apoštolů, mučedníků, vyznavačů, panen a všech svatých:«

Potom vezme svatý olej, maže oči nemocného a při tom říká: »Skrze toto svaté pomazání a své předobrotivé milosrdenství odpusť ti Bůh, cokoli jsi zavinil zrakem.« Otře bavlnkou posvátný olej a stejným způsobem maže uši, nos, ústa, ruce a nohy. Hned potom očistí si kněz ruce solí, chlebem nebo citronem; jak bavlnku, tak vše ostatní po jeho odchodu spalte!

Tím bylo uděleno svaté pomazání. Následuje několik modliteb. Uvádím je pro jejich krásu a vroucnost:

»Pane, smiluj se nad námi;
Kriste, smiluj se nad námi!
Pane, smiluj se nad námi!
Otče náš.
Uzdrav služebníka svého,
Bože můj, doufajícího v tebe!
Sešli mu, Pane, pomoc se svatyně
a se Sionu ochraňuj ho!
Budiž mu, Pane, věží mocnou
před nepřítelem;
Nic neprovedíž nepřítel proti němu
a syn nepravosti ať mu již neškodí!
Pane, vyslyš modlitbu mou!
A volání mé k tobě přijď!
Pán s vámi!
I s duchem tvým

Modleme se! Pane Bože! Ty jsi skrze apoštola svého Jakuba pravil: *»Stůně-li kdo z vás, povolej k sobě kněze církve, ať se modlí nad ním, mažíce ho olejem ve jménu Páně; a modlitba víry uzdraví nemocného a ulehčí mu Pán, a jestliže je v hříších, budou mu odpuštěny;* posilni, prosíme, Spasiteli náš, uzdrav milostí Ducha svatého tohoto nemocného, zhoj jeho rány, odpusť mu hříchy, zbav ho všech bolestí na těle i na duši a propůjč mu milostivě vnitřního i zevnějšího zdraví, aby přispěním milosrdenství tvého byl uzdraven a navrácen k dřívějším povinnostem.

Modleme se! Shlédni, prosíme, Hospodine, na služebníka svého neduživostí hynoucího, a občerstvi duši, kterou jsi stvořil, aby še tímto utrpením polepšil a vděčně poznal, že můžeš nejen raniti, nýbrž i zhojiti.

Modleme se! Pane svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože! Mnohonásobnou dobrotou ochraňuješ své tvory, vlévaje na nemocné milost svého požehnání. Vyslyš milostivě vzývání jména tvého, zbav služebníka svého nemoci, obdař jej zdravím, pozdvihni jej svou pravicí, posilni silou, ochraň svou mocí a navrať své církvi v žádoucím zdraví. Skrze Krista, Pána našeho.«

Následuje velmi dojemný obřad. Kněz bere do rukou svatý kříž a dává jím nemocnému požehnání; při tom se modlí:

»Ježíš Kristus, náš Pán, buď ve vás a s vámi po všechen čas a všude, aby vás chránil a občerstvoval, aby vás zachovával, spravoval a sílil, aby vás opatroval a vám žehnal.

Duch svatý sestup a spočívej na vás! Amen.

Hospodin odpusť vám každý hřích! Amen.

A vyhoj každou křehkost vaši! Amen.

A vysvoboď život váš od zahynutí! Amen.

Vaše touhy po všem dobru naplň trojjediný Bůh, který živ jest a kraluje na věky věkův.«

Potom podává nemocnému svatý kříž, aby zlíbal rány Spasitelovy; při tom praví: »Pokoj vám!«

Nakonec položí kněz ruku na hlavu nemocného a říká: »Uděl vám zdraví duše i těla Bůh Otec, který vás stvořil, Bůh Syn, který za vás na kříži trpěl, Bůh Duch svatý, který vám byl dán na křtu svatém. Svatý trojjediný Bůh rozmnožuj ve vás milost svou ku blahu duše a těla, zbav vás všeho zlého a zachovej ve všem dobrém.«

Tím končí obřady svatého pomazání. Povězte mi sami, kde tu byla jediná zmínka o smrti a hrobě? Ve všech modlitbách prosila církev dobrého Boha, aby vrátil nemocnému zdraví a síly. Kolikráte mohli jste se uzdraviti, kdybyste nebyli s touto svátostí odkládali až na poslední okamžik. Bůh nebude činiti zázraky proto, že někdo se vyhýbá léku, který mu ve své lásce nabízel. Zavolejte tedy kněze zavčas, zakusíte na sobě blahých účinků svatého pomazání. Amen.

O LŽI

Odložte lež a mluvte pravdu každý s bližním svým.
(Efes. 4, 25.)

Kolem roku 300 žil svatý biskup Firmus. Kdysi přišel k němu člověk, kterého pronásledovala císařská policie, a prosil o útulek. Světec ho skryl, jak mohl nejlépe. Ale policie našla záhy stopu a vnikla do domu biskupova. Vyslýchali přísně Firma, neví-li o uprchlíkovi. Stačilo jen popříti, ale světec smýšlel jinak. Proto odpověděl: »Lháti nemohu a prozraditi ubožáka nechci.« Byl proto odveden, souzen, mučen a odsouzen, ale marně. O věci se dověděl císař. Šlechetná povaha biskupova dojala ho tolik, že dal oběma milost.[1])

Tak se dívali na lež první křesťané. To proto, že byli hluboko proniknuti slovem Spasitelovým: *»Budiž řeč vaše: ano, ano; ne, ne; co nad to jest, ze zlého jest«* (Mat. 5, 37). Od té doby se na světě mnoho změnilo a lež stala se vadou nejvíce rozšířenou a nejméně obávanou. Lže dítě i dospělý, lže chudý a lže bohatý, lže král, ale lže i žebrák. A přece mluví Písmo svaté právě o této neřesti tak vážně. Na jednom místě nacházím slova: *»Ohavností Pánu jsou rty lživé«* (Přísl. 12, 22), jinde dokonce hrozbu: *Ústa lživá zabíjejí duši«* (Moudr. 1, 11).

Abych vás uchránil před touto nectností, vyložím vám, co je lež, a proč se jí máme vyvarovati.

I. Co je lež? Možná, že někoho z vás napadlo: Zbytečná otázka! To ví přece každé dítě. Myslíte opravdu? Mnoho lidí neví, co je lež; proto se domnívají, že již selhali, když na př. nepověděli druhému celou pravdu.

Všimněme si napřed dvou případů, kdy jsme pravdu neřekli, a přece jsme neselhali.

Předně: Nemusíme pověděti celou pravdu člověku, který nemá práva se nás dotazovati. Ani Pán Bůh nežádá, abychom odkrývali své srdce před každým, koho potkáme. Proto můžeme odpověděti vyhýbavě. Chcete věděti, jak? Ukáži vám to několika příklady.

Roku 1925 skonal v Irsku svatý dělník, Mat Talbot. Kdysi pracoval v továrně. V tom spatřil dělníka, který se ukryl za hromadu dříví. Talbot věděl hned, kolik uhodilo. Minulou sobotu odešel totiž bez dovolení z práce a dodnes se dílovedoucímu neomluvil.

Sotva si to uvědomil, přišel dílovedoucí a tázal se: »Talbote, neviděl jste toho a toho dělníka?« a jmenoval právě onoho,

---

[1]) Životem, VII, str. 445.

který se ukryl za dřívím. Tu byla dobrá rada velice drahá, ale Talbot si uměl pomoci. Pravil: »Kdybyste se mne na takové věci raději neptal. Víte přece, jak nerad na takové otázky odpovídám.« Dílovedoucí pochopil, proto již nenaléhal. Jen prohodil: »Až ho uvidíte, řekněte mu, aby ke mně přišel« — a odešel. Po jeho odchodu zavolal Talbot ukrytého dělníka a tázal se:

»Slyšels?

»Slyšel.«

Tak si to pamatuj! Já nebudu lháti, abych tě z louže vytahoval.«[1])

Jiný případ. Sv. Tomáš, arcibiskup z Canterbury († 1170) byl pronásledován anglickým králem Jindřichem II. Kdysi setkal se v lese s vojáky, kteří ho měli zatknouti. Protože byl přestrojen, vojáci ho nepoznali. Na jejich otázku: »Nejsi snad arcibiskup?«, se usmál a pravil: »Tak si dobře prohlédněte můj šat a uhodnete sami, jsem-li arcibiskupem.« Vojáci se dali oklamati a odešli.[2])

Třetí obrázek beru z obyčejného života. Jakási paní měla surového manžela. Kdysi ji opět udeřil tak silně do obličeje, že jí poranil nos i ústa. Brzy potom potkala na ulici sousedku, která si hned všimla jejího poranění. Jiná žena byla by si snad stěžovala; tato odpověděla moudře: »To se může každému přihodit, že mu padne na nos víko truhly.«[3])

Smíme tedy odpověděti vyhýbavě tomu, kdo nemá práva se nás dotazovati. Smíme však užíti také obojakého rčení, které možno vyložiti správně i nesprávně. Táže-li se kdo kněze na věci, které ví jenom ze zpovědnice, může klidně říci: »Nevím.« Je tázán jako člověk, co ví ze zpovědnice, ví jen jako zástupce Boží.

Alexandrijský biskup sv. Atanáš († 373) byl odsouzen na smrt od císaře Juliána. Když se to dověděl, pospíšil k řece Nilu, vsedl do lodi a prchal. Jeho pronásledovatelé byli mu záhy v patách. Proto světec obrátil loď a dal se po proudu. Brzy potom setkal se s lodí, která ho pronásledovala. Vojáci se tázali: »Neviděli jste biskupa Atanáše?« Světec odpověděl: »Před malou chvilkou plul proti proudu.« Pronásledovatelé jeli s největším chvatem dále a světec byl zachráněn.[4])

Podobný případ stal se za francouzské revoluce knězi Kolmarovi. Na jeho hlavu byla vypsána cena 1000 tolarů. Kdysi navečer vnikli vojáci do domu, kde se Kolmar právě skrýval. Když zabouřili na dveře, sám jim šel otevřít, v ruce držel světlo. Na otázku, je-li Kolmar doma, odpověděl: »Toho

[1]) Životem, čís. 83, str. 6.
[2]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 309.
[3]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 310.
[4]) Tamtéž, str. 309.

ztěžka dostanete. Ostatně pojďte se mnou, budeme hledat.« Vojáci prohledali za jeho vedení celý dům, nenašli ovšem nic. Když odcházeli, volal za nimi ještě Kolmar: »Vždyť jsem vám to hned povídal, že ho nedostanete.«[1])

Není to tedy lež, dáme-li na neoprávněnou otázku odpověď vyhýbavou neb obojakou. Kdo se tedy dopouští lži? Katechismus odpovídá: »Lháti je vědomě mluviti proti pravdě, abychom druhého oklamali.« Dobře si všimněte slov: »mluviti proti pravdě« a »abychom druhého oklamali.« V tom je právě podstata lži.

Všecky lži nejsou stejné, rozdělujeme je na tři skupiny. První jmenujeme lží žertovnou, protože jejím účelem bývá pobavení druhého. Sem patří tak zv. myslivecká latina, vypravuje-li kdo veselé příhody, které se mu ani nestaly. Horší je lež služebná, kterou hledíme prospěti sobě nebo druhému, nejhorší je lež ďábelská, kterou chceme druhému uškoditi. Bohoslovci jí dali toto jméno, protože první se jí dopustil ďábel v ráji.

II. Proč se máme lži varovati? Nebudu vám vypočítávati důvody přirozené. Proto se ani slovem nezmíním o tom, že lhář pozbývá ponenáhlu úcty a důvěry u všech čestných lidí; nevěří mu ani tam, kde mluví skutečně pravdu. Jakýsi pasáček chtěl si kdysi ztropiti žert; proto počal volati: »Vlci, vlci!« Ostatní pastýři přispěchali hned na pomoc, ještě se jim vysmál. Udělal to i po druhé a znova se smál těm, kdo mu chtěli pomoci. Po nějaké době byl opravdu přepaden vlky. Zoufale volal o pomoc, nepřišel nikdo, již mu nevěřili. Ztratil velmi mnoho dobytka, taktak že zachránil holý život.[2])

O takových důvodech mluviti nebudu, omezím se jen na pole náboženské.

Každá lež je hříchem, protože přestupuje zákon Boží. Písmo svaté praví docela všeobecně: *»Neobelhávejte se vespolek!«* (Kol. 3, 9). Velikost hříchu řídí se škodou, kterou jsme druhému způsobili. Lež žertovná a lež služebná bývají nejčastěji jen hříchem všedním, lež ďábelská je skoro po každé hříchem těžkým. Jenom tam, kde jsme druhého poškodili nepatrně nebo kde lež nebyla dobře uvážena, možno mluviti o hříchu všedním.

Věřte mi, bylo by to nepřehledné moře slz, kdybych vypověděl všecka utrpení, která již přivedla na lidi lživá ústa. Vězeňský kněz, Leopold Arthofer vypravuje: Nedávno byl dodán do naší trestnice muž; podle úředních spisů byl odsouzen pro hanebný zločin. Kdysi mne navštívil v kanceláři, byl na smrt bledý. Pravil mi: »Důstojnosti, jsem nevinen.« Jeho hlas

---

[1]) Spirago, tamtéž, str. 310.
[2]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 300.

se chvěl, hned jsem poznal, že to není obyčejný vězeň. Ale dělal jsem, jako bych mu nevěřil, proto jsem pravil: »Nevinen? Vždyť jste byl přece odsouzen pro výpovědi svědků?«

»Jediným svědkem proti mně byla dívka, která mne obvinila z tohoto zločinu. Ale každý z nás ví, že je to dívka zkažená, která mne na smrt nenáviděla.«

»Rád bych vám uvěřil. Ale, víte, my tu máme již smutné zkušenosti s těmi, kteří o sobě tvrdili, že jsou nevinni.«

Po těchto slovech přistoupil muž až k samému pracovnímu stolku, sevřel mi křečovitě pravici a zvolal: »Vy mi nevěříte, ale já jsem tu špatnost opravdu nespáchal. To vám přísahám před Pánem Bohem. Vím, že si tím nepomohu, ale chci, abyste aspoň vy, jako kněz, mi věřil, abych tu měl aspoň jediného člověka, o kterého bych se mohl ve svém neštěstí opříti.« Potom se dal do usedavého pláče, ale najednou zvolal: »Ta, která mne sem svou lží přivedla, ta musí být od Boha potrestána! Ať jí za živa shnije jazyk, ať si zoufá v hodinu smrti.[1])

Proto se nedivte, že Pán Bůh trestá často lež a trestá ji někdy tak přísně. Svatý biskup Epifan († 403) šel kdysi po ulici. Jakmile ho zahlédli dva žebráci, smluvili si ďábelský plán. Jeden z nich se dělal mrtvým, druhý nad ním bolestně plakal. Když došel sv. biskup až k nim, tázal se po příčině nářku. Dověděl se, že mu právě skonal přítel a nemá, zač by ho pochoval. Světec dal mu potřebné peníze, ale pravil vážně: »Pochovej dobře svého přítele!« Sotva odešel, volal žebrák se smíchem na svého druha: »To se nám to povedlo!« Ale ten neodpovídal; podíval se lépe, jeho druh byl opravdu mrtev.[2])

Ještě osudnější následky mívá lež ďábelská. Kdo se jí dopustil, je povinen odvolati, čím bližního očernil, a nahraditi mu škodu, kterou mu způsobil. Obyčejně k tomu nemá odvahy, a hyne na věky.

Jakýsi španělský šlechtic přišel ke zbožnému knězi, aby se otázal o radu. Pravil mu: »Před nedávnem jsem byl ve vznešené společnosti. Všichni chválili ctnosti jedné vynikající dámy, jen já jsem mluvil tak, jako bych věděl o jejích těžkých pádech. Od té doby nemám pokoje.« Svatý kněz položil šlechtici ještě několik otázek, potom pravil: »Vám není pomoci, vy nikdy rozhřešení nedostanete.« Šlechtic byl zdrcen. Proto odjel do Salamanky, kde byla proslulá katolická universita, a předložil svoji otázku profesorům. Ti odpověděli: »Každý hřích, proto i váš může býti odpuštěn ve svaté zpovědi. Nemusíte udělati nic jiného, nežli že ústně nebo písemně povíte všem, kdo byli tehdy přítomni, že to byla nepravda, co jste o dámě pověděl. Potom si vykonáte sv. zpověď.« Když to šlechtic

---

[1]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1936; II, 394.
[2]) Keller: Das achte Gebot Gottes, Mohuč, 1912, 69.

uslyšel, vykřikl: »To je nemožné! Moje čest mi zakazuje, abych se prohlásil za lháře.« Na to odpověděli profesoři: »Vidíte, jak pravdivě mluvil onen svatý muž, když vám řekl, že pro vás není pomoci a že rozhřešení nikdy nedostanete.«[1])

Drazí křesťané! Pověděl jsem vám, co je lež, a vylíčil její smutné následky. Nyní již rozumíte, proč praví Písmo svaté: *»Ústa lživá zabíjejí duši«* (Moudr. 1, 11). Chraňte se tohoto hříchu! První lhal na světě ďábel, neřiďme se jeho příkladem! Nejkrásnější ozdobou křesťanovou jest upřímnost a pravdomluvnost. Proto volával svatý David:

»Polož, Pane, stráž ústům mým
a pevné dveře mým rtům!« (140, 3). Amen.

[1]) Keller: Das achte Gebot Gottes, Mohuč, 1912, 102.

ZÁZRAKY JSOU MOŽNÉ

Neuzříte-li divů a zázraků, neuvěříte.
(Jan 4, 48.)

Písmo svaté je plné událostí, které jmenujeme zázrakem. Čteme o nich skoro na každé stránce evangelia a byly to hlavně zázraky, které přivedly k církvi pohanský svět.

Za francouzské revoluce hlásal učenec Lepaux nové náboženství, ale nemohl získati nikoho. Stěžoval si na to kdysi státníku Talleyrandovi; ten odpověděl: »Mne to nepřekvapuje, že se vám dílo nedaří. Chcete-li dosáhnouti úspěchu, jděte a konejte zázraky: uzdravujte nemocné, křiste mrtvé, nechejte se ukřižovati a pohřbíti, a vstaňte třetího dne z mrtvých. Ujišťuji vás, celý svět za vámi poběhne.«[1])

Tak nebylo jen za francouzské revoluce, tak bylo i v době Spasitelově. I pro Pána Ježíše byl zázrak nejlepším důkazem jeho božského poslání. To je smysl hlubokých slov, která pověděl královskému úředníkovi: *»Neuzříte-li divů a zázraků, neuvěříte«* (Jan 4, 48).

A přece slyšíme v moderní době ustavičně papouškovati větu, že zázrak je nemožný. Tak píše anglický učenec Needham: »Pro vědeckého pracovníka stal se zázrak nemožností.« Profesor Masaryk napsal: »My eliminujeme (vylučujeme) všeliký zázrak pro přítomnost, minulost i budoucnost« (Věda a církev). Tato nevěra nezachvátila jenom města, nezůstal jí ušetřen ani venkov. A tak napsaly kdysi agrární noviny rouhavá slova: »Jeden vagon umělého hnojiva zmůže více než všecky modlitby církve.« Vím, že jste dosud nezašli tak daleko, ale kdo mi může zaručiti, že i do naší vesničky nezavítá nějaký prorok moderní nevěry! Abych vás připravil na možný útok, promluvím dnes o zázracích. Vyložím vám, co jmenujeme zázrakem, a dokáži jejich možnost a skutečnost.

I. Co jmenujeme zázrakem? Kdybychom se řídili obyčejným způsobem mluvy, nedošli bychom daleko. Lidé jmenují zázrakem všecko, co vyniká nad prostřednost a proto vyvolává jakýsi obdiv. A tak slýcháte, že některá dívka je zázrakem krásy, vynález — zázrakem moderní techniky, uzdravení — zázrakem lékařské vědy. I Spasitel užíval někdy slova zázrak v tomto širším smyslu. Proto varoval kdysi apoštoly: *»Povstanou nepravi Kristové a nepraví proroci, a budou činiti veliké zázraky a divy, takže by uvedli v blud, kdyby možno bylo, i vyvolené«* (Mat. 24, 24). To platí zvláště o nej-

[1]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 18.

větším odpůrci Spasitelově, o Antikristovi; o něm píše apoštol Pavel: »*Jeho přítomnost bude podle působnosti satanovy s veškerou mocí a divy a zázraky lživými*« (2. Sol. 2, 9).

O tom dnes mluviti nebudu, omezím se jen na zázraky v pravém smyslu slova. Podle katolického učení je totiž zázrak mimořádný skutek, který nemůže býti vykonán žádnou silou přirozenou, nýbrž toliko všemohoucností Boží. Pravíme: skutek mimořádný. Vyroste-li z malého seménka veliký strom, je to čin, který nesvede lidská věda. A přece nenazveme tento úkaz zázrakem, protože se opakuje ustavičně. Zázrak je vždycky cosi mimořádného, cosi neobyčejného, co se pravidelně neděje, výjimka, ne však pravidlo. Pravíme dále: zázrak je mimořádný skutek, který nemůže býti vykonán žádnou silou přirozenou, ani lidskou, ani andělskou, ani ďábelskou; jeho příčinou může býti jen Bůh.

Zázraky rozeznáváme dvoje: Někdy může i příroda učiniti totéž, nemůže to však udělati stejným způsobem. I lékař dovede vyhojiti ránu, ale potřebuje k tomu delší doby a vhodných léků. Zahojí-li se v Lurdech veliká rána v jediném okamžiku, je to zázrak, toho příroda nedovede. Operuje-li lékař slepce a vrátí mu zrak, je to přirozené; pomazal-li Spasitel oči slepého od narození blátem a poslal ho k rybníku Siloe, aby se tam umyl, byl to zázrak. Zázraky první skupiny přesahují tedy obor přirozeného jenom způsobem, jakým byly vykonány.

Mnohem podivuhodnější jsou zázraky skupiny druhé, ty nemůže příroda vykonati nikdy. Vzkřísil-li Spasitel Lazara, který odpočíval již čtyři dni v hrobě, proměnil-li v Káni vodu ve víno, rozmnožil pět chlebových placek a dvě rybičky tak, že se nasytilo 5000 mužů a ještě zbylo dvanáct košů drobtů, to všecko byly zázraky, kterých příroda nikdy nevykoná, to mohl jen všemohoucí Bůh.

Zázrak je vždycky událost, která vyvolá v celém okolí veliký rozruch, a se všech stran hrnou se lidé, aby spatřili šťastnou duši, které se dostalo od Boha takového projevu lásky. Snad právě proto domnívají se někteří lidé, že také církev se zrovna žene za zázraky; ani netuší, jak velice se mýlí. Snad nikdo nezkoumá každou takovou událost tak přísně a tak nestranně jako církev. Názorný doklad máme z italské vesničky Paganico Sabino. Tamější farář tvrdil svým věřícím, že když rozlomil při mši svatou hostii, tekla z ní krev. Jakmile o tom doslechli v Římě, nařídili vyšetřování; při něm se ukázalo, že vše byl podvod a klam. Nehodný kněz byl zbaven navždy kněžského úřadu i stavu a vyloučen z církve.[1])

Jak opatrně jedná církev, viděti nejlépe při svatořečení.

---

[1]) Fattinger: Die Predigt des Lebens, Innomostí, 1940, 89.

Má-li kdo býti prohlášen za světce, je třeba několika zázraků, které se staly na jeho přímluvu. Mnohdy jsou to takové události, že sami svědkové trnuli nad jejich velikostí — a Řím je přece neuznal!

II. Celé moje kázání stálo by však na písku, kdybych nedokázal, že zázrak je možný. Opak tvrdí moderní věda. Podle ní jsou přírodní zákony tak stálé a neměnitelné, že jakýkoli nadpřirozený zásah jest úplně vyloučen. Tak píše na př. Tyndall: »Kdybychom si mohli vymodliti jediný hojný déšť mimo jeho čas, způsobili bychom tím takovou poruchu ve světovém stroji, že by jí nebylo možno napraviti.«

Je to skutečně pravda? Přemýšlejte! Kdo vložil do světa zákony, jimiž se řídí? Kdo vykázal hvězdám jejich odvěké dráhy, kdo určil moři jeho hranice? Byl to nekonečně mocný Bůh, o kterém praví tak krásně žalmista Páně:

»Vímť já, že veliký je Hospodin,
že Bůh náš nade všecky bohy jest.
Vše, co chce, Hospodin činí na nebi,
na zemi, v moři a ve všech propastech« (Žalm 134, 5).

Proč by tento Bůh nemohl učiniti výjimku, kdykoli uzná za vhodné? Kdo mu vzal jeho nekonečnou moc? Proto nechejme již neplodných úvah a otevřme raději Písmo svaté. Tam se dovíme o Bohu více, než nám povědí všichni učenci světa.

Je jisto, že náš Spasitel vykonal mnoho zázraků. Uznali to i židovští nepřátelé; proto si kdysi postěžovali: *»Co uděláme, protože tento člověk činí mnoho divů«* (Jan 11, 47). Bylo jich mnohem více, než kolik nám jich dochovala evangelia; proto napsal apoštol Jan: *»Také mnoho jiných divů činil Ježíš před svými učedníky«* (Jan 20, 20). A bylo jich tolik, že Miláček Páně zvolal: *»Kdyby napsána byla každá věc zvláště, myslím, že by ani celý svět neobsáhl těch knih, které by musily býti napsány«* (Jan 21, 25). Odchodem Ježíšovým nezašla moc zázraků. Před svým nanebevstoupením slíbil Spasitel apoštolům: *»Těch pak, kteří uvěří, budou následovati tyto zázraky: Ve jménu mém budou zlé duchy vymítati, novými (neznámými) jazyky mluviti, hady bráti, a jestliže by co jedovatého pili, neuškodí jim; na nemocné budou ruce vkládati a ti se uzdraví«* (Mar. 17, 17n). Žasneme nad skutky, které vykonal Ježíš, jako nad nimi žasly zástupy, které je viděly; a přece sliboval Spasitel: *»Vpravdě, vpravdě, pravím vám: Kdo věří ve mne, bude i on činiti skutky, které já činím, ano větší nad ty bude činiti, neboť já jdu k Otci«* (Jan 14, 12). Nechceme-li prohlásiti Pána Ježíše za lháře, musíme skloniti pokorně hlavu a uznati, že zázrak je možný.

Proto vidíme, že již ve Starém zákoně vykonal Bůh četné zázraky, aby dotvrdil svoji vůli, své přání nebo svůj rozkaz.

Když posílal Mojžíše k faraonovi, měl mu vyříditi: »*Toto ti praví Hospodin: Po tom poznáš, že já jsem Hospodin: Hle, udeřím holí, kterou mám v ruce, do vody řeky (Nilu), a obrátí se v krev*« (Ex. 7, 17). A jinde praví Pán Bůh:

»*Dávat budu v poušti růsti cedrům,*
akaciím, myrtám a olivovým stromům,
štípit budu v pustině cypříše,
jilmy a spolu i jedle,
by viděli, poznali a považili,
aby spolu porozuměli,
že ruka Hospodinova to udělala,
že svatý Izraelův to učinil« (Iz. 41, 19n).

Máme však ještě pádnější důkaz, že zázraky jsou možné. Dějiny nám vypravují o nesčetných událostech, které vykonal Bůh a kterých lidská věda nikdy nevyloží. A nemusíme choditi do dob dávno minulých; v naší době, takřka před našima očima dějí se divy a zázraky. Škoda jen, že naše noviny je úmyslně umlčují. Dovíte se, co se stalo v kterékoli zapadlé Lhotě — o Lurdech, o zázracích v katolické církvi nedočtete se v nich nic. Moderní člověk zavírá úmyslně oči, aby neviděl, ucpává si uši, aby neslyšel a nemusel nechati svého hříšného života.

Zázraky jsou prý nemožné! Nuže, vyložte mi tuto událost z 9. září 1921. Sestra Marie Serafina Magnifico měla tuberkulosu nejen plic, nýbrž i kostí. Na 200 vředů zohavovalo její mladé tělo. Trpěla již devět roků, a lidské pomoci nebylo. Proto se obrátila k nebi a konala jednu devítidenní pobožnost za druhou; ráno 9. září 1921 byla u sv. přijímání, pojednou pocítila v celém těle nový život. Bolesti ustaly, vředy zmizely, vstala, chodila, pracovala jako ostatní.[1])

Zázraky jsou prý nemožné! Nuže, vyložte mi tuto událost z 13. května 1930. Švýcarská dívka Lydie Lischerová onemocněla r. 1924 na žaludeční vředy. Brzy se však ukázalo, že trpí též tuberkulosou, která zachvátila i míchu i páteř. Na zádech se jí utvořil dosti veliký hrb, r. 1928 otevřelo se na těle několik ran, z kterých vytékal ustavičně hnis. Následujícího roku přidala se ještě tuberkulosa pobřišnice a dívku museli krmiti uměle, aby nezemřela hladem. R. 1930 projížděl Curychem německý poutnický vlak, do kterého vnesli i nemocnou dívku. Chtěla v Lurdech poprositi za uzdravení; pro jistotu měla s sebou i peníze na pohřeb, tak byla již ubohá. Dne 13. května měla býti ponořena do posvátné vody, ale nikdo se toho nechtěl odvážiti, tak byla slabá. Konečně přece splnili její vroucí prosbu. Když ji kladli do lurdské vody, zašeptala vroucí modlitbu, plnou pokorné oddanosti: »Milý

[1]) Životem, čís. 246, str. 17.

Bože, udělej se mnou, co sám chceš!« Sotva ji vzali z vody, projela jejím tělem strašlivá bolest. Dívka zaúpěla, všichni myslili, že nastává její poslední hodinka — ale bolesti okamžitě zmizely. Sama povstala a šla do lékařské kanceláře, aby se dala prohlédnouti. Po ranách nezbylo ani stopy, znetvořující hrb zmizel úplně, tuberkulosa byla tatam.[1])

Zázraky jsou prý nemožné! Nuže, vyložte mi konečně tuto událost z r. 1903. Paní Rauchelová pocházela z Lotrinska; onemocněla lupusem, strašnou nemocí, podobnou rakovině. Lékaři jí provrtali celé dásně, vytrhali zuby, vypalovali rány, ale lupus řádil dále. Nos a ústa byla již jediným krvavým otvorem, v lících měla otvory, kterými bylo možno prostrčiti prst. Měla-li něco pojísti, bylo nutno ucpati napřed tyto otvory kusy bavlnky. Zoufalá přišla do Lurd, omývala se posvátnou vodou, ale nebe ji zdánlivě neslyšelo. Při průvodu s Vel. Svátostí skryla se za oltář a tam se modlila vroucně sv. růženec. Když se kněz vracel s Vel. Svátostí, spadl jí pojednou obvazek, kterým měla zakrytu tvář. Prosila ošetřovatelku, aby ji obvaz lépe upevnila. Ošetřovatelka vykřikla však překvapením: »Vždyť jste zdravá!« Nemocná nevěřila, tak přišlo všechno náhle. Museli jí podati zrcadlo, aby se sama přesvědčila. Všechny strašné rány byly v okamžiku zahojeny![2])

Zázraky jsou tedy možné a dějí se dosud. Co tím chci povědět? Chci vás snad povzbuzovati, abyste se o ně modlili? Nebylo by to nic hříšného, ale můj účel byl docela jiný. Může-li Pán Bůh zasáhnouti tak mocně do života jednotlivců, může-li pomoci i tam, kde se již všechno zdálo ztraceným, může tím spíše přispěti v našich denních starostech, v honbě za živobytím, v chorobách a křížích, které nás potkávají. Proto se rádi modlete a modlete se vytrvale, dodnes platí slova Ježíšova: *»Proste, a bude vám dáno; hledejte, a naleznete; tlucte, a bude vám otevřeno; neboť každý, kdo prosí, dostává, kdo hledá, nalézá, a tomu, kdo tluče, bude otevřeno«* (Mat. 7, 7n). Amen.

---

[1]) Oberhammer: Beispiele aus dem Leben, Innomostí, 1931, 55.
[2]) Nový život, XII, 79.

KRISTUS — KRÁL

Byl to velebně krásný okamžik, o kterém vypravuje dnešní evangelium. Pilát, znepokojený ustavičnými žalobami židů, povolal Pána Ježíše opět do soudní síně. Tak tu stáli proti sobě spoutaný Bůh a římský vladař. Pilát se otázal: *»Ty jsi král židovský?«* (Jan 18, 33). Spasitel neodpověděl hned přímo na danou otázku; napřed musel opraviti bludnou myšlenku Pilátovu. Nikdy nechtěl býti králem v tom smyslu, v jakém jím byl tehdejší císař nebo i sám Pilát; nikdy netoužil po trůnu pozemském. Proto prohlásil: *»Království mé není z tohoto světa«* (Jan 18, 36). A když udivený Pilát se tázal: *»Tedy králem jsi ty?«*, pravil Pán Ježíš slavnostně: *»Ano, já jsem král. Každý, kdo je z pravdy, slyší můj hlas«* (Jan 18, 37).

Na tento okamžik si vzpomínáme dnes, kdy konáme slavnost Krista-Krále. Má to býti den upřímného zpytování svědomí a den dobrých předsevzetí. Je-li Kristus opravdu naším králem a bude-li v poslední den souditi opravdu celý svět, bylo by na pováženou, kdybychom se mu vzepřeli, kdybychom jeho královskou důstojnost neuznávali nebo ji dokonce hříchem hanobili.

Proto rozjímejme, jak nám líčí královskou důstojnost Kristovu Písmo svaté; potom se zamyslíme, jak se chová ke Kristu dnešní svět; na konec si položíme otázku, na čí straně stojíme my sami.

I. Byl to bolestný tah, který se podařil peklu na samém počátku lidských dějin. Podle vůle Stvořitelovy měl býti člověk králem celého světa. Proto řekl Bůh: *»Učiňme člověka k obrazu a k podobě naší; ať panuje nad celou zemí!«* (Gen. 1, 26). Dobrotivý Bůh šel ve své lásce ještě dále; na královskou hlavu prvního člověka vložil i posvátný vínek kněžství. Člověk, obdařený rozumem a svobodnou vůlí, měl státi mezi Bohem a mezi nerozumným tvorstvem; měl jako velekněz celého světa přednášeti Bohu velebný hymnus ostatního nerozumného tvorstva. Tak velice nás povýšil Bůh.

Bohužel, jeho radost — po lidsku řečeno — netrvala dlouho; první hřích učinil přes Boží plán tlustou čáru a z hlavy Adamovy spadla jak koruna královská, tak bělostný vínek kněžství. Místo mezi Bohem a světem osiřelo, a nebylo nikoho, kdo by je vyplnil.

Radujme se, moji drazí! Boží moudrost je nekonečná a napravila tisíckráte dokonaleji, co pokazil Adam. Náš dobrý Stvořitel se rozhodl, že na uprázdněné místo Adamovo postaví vtěleného Syna, Ježíše Krista; on měl býti od té doby

jediným králem a jediným velekněžem celého světa. Již nikdy se neměla opakovati rajská katastrofa.

Od té chvíle počal Bůh připravovati lidstvo na jeho příchod. A jak velebnými barvami líčí nám Bible tohoto budoucího krále. Jeho moc bude sahati od jednoho konce světa až ke druhému. Proto mu pravil Bůh v žalmu: »*Syn můj jsi ty, já dnes zplodil jsem tebe. Požádej, a dám ti národy v majetek a v tvé vlastnictví končiny země!*« (Žalm 2, 2, 7n). A jinde čteme ještě určitěji: »*Klaněti se mu budou králové světa a všichni národové mu sloužit*« (Žalm 71, 11). Bude to království pokoje a blahého míru, jak je líčí žalm 71: »*Zjedná právo ubohým z lidu, přispěje na pomoc utištěným. Kvésti bude v jeho dnech právo a hojnost blaha. On bude požehnáním národům, všecek svět bude jemu žehnat*« (Žalm 71, 4. 7. 17). A toto blahé království neskončí se nikdy, jak předpověděl Daniel: »*I dal jemu moc a čest a vládu; všichni národové, kmeny a jazyky sloužiti budou jemu; moc jeho jest moc věčná, jíž nepozbude, a vláda jeho nebude zrušena*« (Dan. 7, 14). Ani tato světová říše Boží nebude bez nepřátel. Ale běda každému, kdo se vzepře jeho moci, jak pověděl prorok Izaiáš (60, 12): »*Národ a říše, která by nesloužila tobě, zahyne, a národové zpustošením pohubeni budou.*«

Takovými barvami líčila Bible již ve Starém zákoně Krista-Krále. Konečně nadešla blahá doba, kdy Pán Bůh chtěl splniti, co tolikráte sliboval. Do Nazareta byl poslán archanděl Gabriel a z jeho úst slyšela Panna Maria radostnou zprávu: »*Neboj se, Maria, neboť jsi nalezla milost u Boha. Hle, počneš v životě, porodíš Syna a dáš mu jméno Ježíš. Ten bude veliký a Synem Nejvyššího slouti bude; Pán Bůh dá mu trůn Davida, otce jeho, bude kralovati v domě Jakubově na věky, a království jeho nebude konce*« (Luk. 1, 30). A když se slibované Dítě opravdu narodilo, zpívali andělé nad jeho jesličkami: »*Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem bohumilým!*« (Luk. 2, 14). A když odcházel Spasitel z tohoto světa, pravil apoštolům: »*Dána jest mi veškerá moc na nebi i na zemi. Jděte tedy a učte všecky národy; křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého a učte je zachovávati všecko, co jsem vám přikázal!*« (Mat. 28, 18n).

Jaké jsou povinnosti poddaných tohoto krále? Jaké zákony budou platiti v jeho říši? Nechce násilí, chce jenom lásku. Volal všecky, ale nikoho nenutil. Proto pravil: »*Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sám sebe, a vezmi kříž svůj a následuj mne!* (Mat. 16, 24). A co od nás čeká tento nebeský král? Dal každému z nás určité dary; jednomu více, druhému méně. Nedostali jsme je, abychom je promarnili, abychom si jimi život zpříjemnili. Máme s nimi hospodařiti. Na konci světa přijde ve vší velebnosti a bude souditi. Spravedlivé postaví po

své pravici, aby je na věky odměnil, zlé po levici, aby je trestal.

Ani toto království nebude bez nepřátel, a Spasitel nám pověděl, jak skončí jejich boj. Učinil to v obraze velikého kamene. Běda každému, kdo se mu vzepře: *»Kdo padne na ten kámen, rozrazí se; na koho však on padne, toho rozdrtí«* (Mat. 21, 44). A když apoštolé se třásli obavou před pronásledováním, pravil jim Ježíš: *»Na světě budete míti soužení, avšak důvěřujte, já jsem přemohl svět!* (Jan 16, 33). Toto vítězství bylo dokonalé. Proto volá jásavě svatý Pavel: *»Povýšil ho Bůh a dal mu jméno, které jest nade všecko jméno, aby ve jménu Ježíšově pokleklo veškeré koleno, nebešťanů, pozemšťanů i těch, kteří jsou v podsvětí«* (Fil. 2, 9n).

II. To je obraz, jaký nám kreslí o Kristu-Králi Písmo svaté. Podívejme se nyní, jak se chová k jeho královské důstojnosti svět? Písmo svaté to vystihlo několika slovy: *»Nechceme, aby tento kraloval nad námi!* (Luk. 19, 14). Všimněte si dobře, svět nemůže říci: »Neznáme Krista.« Ví dobře o jeho učení, tak dobře, že apoštol Pavel mohl napsati: *»Neslyšeli? Ba ano; po veškeré zemi rozešel se hlas jejich (apoštolů) a na konec země (zní) slovo jejich«* (Řím. 10, 18). Svět ví tedy dobře o Kristu, ale nechce se mu podrobiti. Proto to strašné: »Nechceme!« A kdyby bylo možno svázati opět Spasitele, opět by se našlo dosti ochotných lidí, kteří by zběsile volali jako na Veliký pátek: »Ukřižuj, ukřižuj ho!« Proč taková nenávist k největšímu dobrodinci lidstva? Protože zásady Ježíšovy jsou pravým opakem zásad světa. Proto není v Desateru přikázání, které by svět nepřestupoval a do bláta nešlapal.

Náš božský Král praví: »V jednoho Boha věřiti budeš!« — a lidé? Jeho církví pohrdají, jeho náboženství se posmívají, proti jedinému Bohu staví svoje bůžky, svoje vášně, jim obětují tělo i duši. Pán káže: »Nevezmeš jména Božího nadarmo!« — a svět? Žádné jméno nebývá tak lehkomyslně a tak zbytečně vyslovováno jako svaté jméno Ježíšovo a sladké jméno jeho přesvaté Matky. Bůh praví: »Pomni, abys den sváteční světil! — a lidé? Jděte v neděli po našich českých krajinách, všude uvidíte pracující lidi a pracující dobytek. A mše svatá? To již není moderní, moderní člověk se modlí raději v přírodě, kde mu šumí les nad hlavou a u nohou bublá stříbrný potůček. Pán praví: »Cti otce svého i matku svou! — a děti na své rodiče zapomínají, je neposlouchají, ve stáří je utiskují, ani se nemohou dočkat, až zavrou oči naposledy. Bůh praví: »Nezabiješ!« — a lidé se vzájemně pronásledují, nenávidí a škodí si, kde mohou. Došli jsme ještě dále než sami pohané. »Nezabiješ!« — a lidé se vzájemně pronásledují, nenávidí a nezrozené a ještě se chlubí touto vymožeností a posmívají se

těm, kdo tak hluboce neupadly. Pán káže: »Nesesmilníš!« — a moderní svět? Právě toto přikázání přestupuje nejvíce. Nohama je šlapou mladí i staří, svobodní i manželé. Odtud ten bolestný úkaz, že ubývá kolíbek, ale přibývá rakví a naše vesničky ponenáhlu, ale jistě vymírají. Již často mne napadla myšlenka: Jaké dobrodiní by prokázal Spasiteli, kdo by zastřel v mnohých rodinách ty svaté kříže, aby Kristus Pán nemusel býti svědkem, jak toto veliké přikázání je před jeho očima nohama šlapáno.

A tak projděte jedno Boží přikázání za druhým, přesvědčíte se, jak daleko odchýlil se již svět od Spasitele. Tato propast je tak veliká, že milosrdný Pán Ježíš, který odpustil na kříži i kajícímu lotrovi, pronesl ve své poslední modlitbě strašná slova: *»Otče, za svět se nemodlím!* (Jan 17, 9).

III. Kde stojíme my, moji drazí? Jsme poslušnými poddanými tohoto Krále — či snad jsme již také volali s hříšným světem: *»Nechceme, aby tento kraloval nad námi?«* Odpověď je velice důležitá, protože na ní závisí naše věčné blaho nebo naše věčné utrpení. Zamysleme se tedy každý sám nad sebou!

Praví-li nám naše svědomí, že jsme byli Spasiteli věrni a zachovali, co jsme mu kdysi slibovali na křtu svatém a při prvním svatém přijímání, poděkujme mu za to a slibme mu znova věrnost! Vytýká-li nám vnitřní hlas, že jsme až dosud chtěli sloužiti dvěma pánům, že jsme, jak se říká, zapalovali jednu svíčku Pánu Bohu a druhou ďáblu, obraťme, a napravme dvojnásobnou horlivostí svou dosavadní poloviČatost! Slyšíme-li však v duši hlas, že jsme byli poddanými neposlušnými, smyjme kajícími slzami svoje veliké viny. Dosud je čas. Dosud k nám rozpíná Ježíš se svatého kříže svoje laskavé ruce, dosud nás volá ze svatostánku, dosud nás zve ke zpovědnici a nabízí milost a odpuštění. Použijme jí, brzy by mohlo býti již pozdě.

Končím. Kdysi klekali rouhavě před Pánem Ježíšem římští vojáci a volali posměšně: »Zdráv buď, králi židovský!« My poklekněme před ním se srdcem plným víry a lásky a zvolejme: »Klaníme se tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme tobě, neboť svým svatým křížem svět jsi vykoupil!« Amen.

BOŽÍ MILOSRDENSTVÍ

Slitoval se pán nad služebníkem a dluh mu odpustil. (Mat. 18, 27.)

Roku 70 po Kristu byla předložena římskému senátu pozoruhodná otázka: »Jakým jménem nazvati nejvyššího boha?« Návrhů bylo velice mnoho. Jeden si přál, aby se jmenoval bohem bohatství; jinému se zamlouvalo více »bůh mocných«, ještě jinému »bůh moudrých«. Konečně povstal jeden ze členů a pravil: »Je-li nejvyšší bůh bohem bohatých, nebude nikdy bohem chudých; je-li bohem mocných, nemůže býti zároveň bohem poddaných; je-li bohem moudrých, nebude nikdy bohem nevzdělaných. Proto navrhuji jméno »bůh lásky.«[1])

Ano, moji drazí! Katechismus nám vypočítává mnoho Božích vlastností, pro nás je nejdůležitější Boží láska a Boží milosrdenství. Co by nám prospěla nekonečná Boží krása, kdybychom neměli naděje, že ji kdy spatříme? K čemu by nám byla Boží všemohoucnost, kdyby jen smrtí trestala každého, kdo se jí vzepřel? Teprve Boží milosrdenství činí nám Boha tak drahým, tak milým, tak lásky hodným.

Dnešní svět nemá správného pojmu o Božím milosrdenství; proto vidíme, jak jedni na ně opovážlivě spoléhají, druzí nad ním zoufají. Abych vás uchránil obojího bludu, povím vám, čemu nás učí o Božím milosrdenství Písmo svaté; teprve na tomto podkladě upozorním, co z toho pro nás následuje.

I. Otevřeme-li Písmo svaté, jsme až překvapeni, kolikrát se v něm mluví o Božím milosrdenství. Že je Pán Bůh mocný nebo moudrý, hlásá nám vše, co kolem sebe vidíme; že se umí též smilovati a odpouštěti, zdálo se lidem neuvěřitelným. Proto jim o tom tolikrát vypravoval na posvátných stránkách Bible. Nemohu vám vypočítávati všech jejích výroků, o několika zmíním se přece.

Žalmista volá (117, 1n):

»Chvalte Hospodina, nebo jest dobrý,
neboť je na věky milosrdenství jeho!
Ať tedy říká Izrael: Ano, je dobrý,
ano, na věky je milosrdenství jeho!
Nechať tedy říká (kněžský) Áronův rod:
Ano, je na věky milosrdenství jeho!
Ať tedy říkají ctitelé Hospodinovi:
Ano, je na věky milosrdenství jeho!«

Písmo svaté netvrdí jen, že Bůh je milosrdný; z něho se dovídáme ještě mnoho jiného. Pramenem jeho milosrdenství není snad slabost a nemohoucnost; jeho důvodem je veliká

[1]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 52.

láska k lidem. Proto praví tak krásně žalmista Páně (102, 8n):

»Slitovný a milostivý jest Hospodin,
shovívavý a nadmíru dobrotivý.
Nemá ve zvyku ustavičně kárat,
aniž na věky hněv chovat.
Ale jak vysoko nad zemí jest nebe,
milost jeho se klene nad jeho ctiteli.
Jako se slitovává nad dětmi otec,
tak Pán nad těmi, kteří se ho bojí.
Neboť on ví, jaké stvoření jsme,
na paměti má, že prach jsme!«

Ve své lásce je Pán ochoten odpustiti každému, kdo ho prosí. Proto nám praví žalmista z vlastní zkušenosti:

»Vyznal jsem se ti ze svého provinění,
nepravost svou jsem ti nezakrýval,
tys mi odpustil bezbožnost hříchu mého« (Žalm 31,5).

Z toho důvodu radí každému:

»Proto se modli k tobě každý zbožný
za doby potřeby; ani v potopě
množství vod ho nezasáhne« (Žalm 31, 6).

Z tohoto milosrdenství není vyloučen ani největší hříšník; nikdo nesmí zoufati, má-li dobrou vůli se polepšiti. David se dopustil velikých hříchů. Svedl cizí manželku a dal zabíti jejího muže, aby utajil svůj zločin. Bohu neunikl. Když pominula vášeň, vyznal se kajícně ze svého pádu a důvěrně volal:

»Smiluj se nade mnou, Bože,
dle svého velkého milosrdenství
a dle množství svých slitování
zahlaď nepravost mou!« (Žalm 50, 3).

Je to tak dojemné, čteme-li v Písmě svatém, jak něžně domlouvá Bůh hříšníkovi, kterého musel potrestati:

»Na maličkou chvilku jsem opustil tebe,
s velkým však slitováním domů tě zavedu.
Ve chvilce hněvu jsem skryl svou tvář maličko před tebou,
ve věčné milosti jsem se však slitoval nad tebou« (Iz. 54, 7n). Když Izraelité kdysi zoufali nad Božím milosrdenstvím a si ztěžovali: *»Nepravosti a hříchy lpí na nás a my v nich chřadneme«* (Ez. 33, 10), vzkázal jim Bůh po proroku Ezechielovi: *»Jakože živ jsem já, praví Pán Bůh, nechci smrti bezbožného, ale aby se obrátil bezbožný od své cesty a živ byl«* (Ez. 33, 11). A když někteří ještě trnuli hrůzou před uraženou Boží velebností, promluvil k nim ústy proroka Izaiáše (49, 15):

»Může zapomenout na své dítko žena,
bez citu s plodem své krve býti?
A byť i ona se zapomněla,
já přece nezapomenu tě.
Aj, na své ruce jsem si tě poznamenal!«

Rány Ježíšovy jsou jistou zárukou, jak vážně to myslí Pán Bůh s odpuštěním!

Bůh stanovil jedinou podmínku: pokání. Chceš-li dojíti odpuštění, lituj spáchaných hříchů, více od tebe Pán nežádá. Proto napomínal král Ezechiáš své krajany: »*Obrátíte-li se k Hospodinu, bratří vaši a synové dojdou milosrdenství; jeť dobrotivý a milostivý Hospodin, Bůh váš, a neodvrátí tvář svou od vás, obrátíte-li se k němu*« (2. Par. 30, 9). Bůh, jako uražený, mohl si určiti náhradu, mohl žádati dostiučinění. Spokojil se jen tvou dobrou vůlí; žádá jen, aby ses odřekl hříchu, odsoudil spáchané viny a jich litoval. Tak velkomyslně neumí odpouštěti člověk, tak odpouští jen nekonečně milosrdný Bůh. Když tedy o letnicích tázali se posluchači apoštola Petra: »*Co máme činiti?*«, odpověděl jim: »*Čiňte pokání!*« (Skutky 2, 37). Zamyslete se jednou nad těmito slovy! Tížila je strašlivá vina, zabili samého Syna Božího, a přece stačila kající slza, by vše bylo odpuštěno, smazáno.

Tážeme-li se, proč je k nám Bůh tolik milosrdný, Bůh, který pro jediný hřích zatratil anděly, odpovídá nám Bible poukazem na vykupitelskou smrt Ježíšovu. Slyšte slova Spasitelova: »*Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby nikdo, jenž v něho věří, nezahynul, nýbrž měl život věčný*« (Jan 3, 16).

Nejkrásněji vylíčil nám Boží milosrdenství Pán Ježíš v podobenství o marnotratném synovi. Nezdárný syn udělal všecko, aby zranil co nejvíce milující srdce otcovo; rozplýtval ve špatné společnosti majetek, který stál otce tolik práce a námahy. Konečně upadl do bídy a rozhodl se, že se vrátí domů. Jenomže cesta byla těžší, než si myslil, a dlouho se neodvážil přijíti blíže. Víte, kdo mu usnadnil návrat? Sám otec! Pán Ježíš praví: »*Když byl ještě daleko, otec jeho spatřil ho a byl hnut milosrdenstvím, i běžel a padl mu kolem krku a zulíbal ho*« (Luk. 15, 20). Ne, nikdo nemusí zoufati, má-li jen dobrou vůli napraviti, čím se provinil!

II. Tomu nás učí Písmo svaté o Božím milosrdenství; co z toho pro nás následuje? Mnoho, povím vám aspoň několik myšlenek.

Milosrdenství Boží vnucuje nám především pokornou úctu a vděčnost. Pohané si vymyslili tisíce bohů, ani jeden z nich nebyl milosrdný. Proto volal prorok Micheáš (7, 18): »*Který bůh je podoben tobě, jenž odnímáš nepravosti?*« A dodává: »*Nespustí již hněvu svého, neboť rád bývá milosrdný.*« Proto s obdivem volal kdysi Mojžíš: »*Vládce, Hospodine, Bože! Milosrdný a dobrotivý, shovívavý, k slitování velmi náchylný a věrný! Ty prokazuješ milosrdenství tisícům, snímáš nepravost, zločiny a hříchy* (Ex. 34, 6n). Proto si umiňoval žalmista Páně (88, 1):

»O milostech Páně věčně chci zpívat,
od rodu do rodu věrnost tvou rty svými hlásat!«

Tento obdiv nesmí ulpěti na prázdných slovech; aspoň někdy se zamysleme, jak jsme se chovali k milosrdnému Bohu. Chraňme se, abychom hříšně na jeho dobrotu nespoléhali, aby dobrota Boží nás nesváděla k novým pádům. Je pravda, Bůh je milosrdný, ale již apoštol Pavel varoval první křesťany: *»Nemylte se, Bůh nenechá se posmívati!«* (Gal. 6, 7). Proto nikomu neslíbil, že mu zase odpustí, bude-li ho znova urážeti. Proto varoval moudrý Sicharovec (5, 4n):

»Neříkej: hřešil jsem, a co smutného přihodilo se mi za to?
Pro hřích odpuštěný nebývej bez bázně
a nehromaď hřích na hřích!
A neříkej: Smilování Páně veliké jest,
smiluje se nad množstvím hříchů mých.
Neboť jako milosrdenství, i hněv náhle přichází od něho,
ale na bezbožnících spočine jeho hněv.«

Kolik duší úpí dnes v pekle, protože spoléhali hříšně na Boží dobrotu! A jestli jsme se již provinili, modleme se pokorně se zbožným Esdrášem: *»Bože můj, hanbím a stydím se pozdvihnouti tváře své k tobě; neboť nepravosti naše přerostly hlavu naši a hříchy naše vzrostly až k nebi... Pro nepravosti naše vydáni jsme byli my, králové naši, kněží naši v moc králů cizích zemí, pod meč, v zajetí, za kořist a na veřejnou hanbu... Nyní maličko a na chvilku dostalo se nám milosrdenství... Avšak, co mám říci, Bože náš?... Opustili jsme zase příkazy tvé«* (Esdr. 9, 5n).

Drazí křesťané! Pověděl jsem vám, čemu nás učí Písmo svaté o Božím milosrdenství a připomněl vám důsledky, které z toho pro vás plynou. Když prorok Jeremiáš přemýšlel o dějinách svého národa, o Boží lásce, s jakou je chránil, a o nevděku, jakým mu lid splácel, zvolal dojatě: *»Je to hojnost milostí Hospodinových, že není veta po nás; nemáť konce jeho milosrdenství«* (Pláč 3, 22). Vzpomeneme-li každý z nás na svůj dosavadní život, na všecky nevěrnosti, kterých jsme se dopouštěli, na hříchy, které jsme páchali, a tážeme-li se po příčině, proč nás dosud Bůh neopustil, musíme zvolati stejně jako prorok: *»Je tu hojnost milostí Hospodinových, že není veta po nás!«* Buďme mu za to vděčni a celým svým životem plňme slova žalmistova (88, 1): *»O milostech Páně věčně chci zpívat, od rodu do rodu věrnost tvou rty svými hlásat«*. Amen.

CENA LIDSKÉ DUŠE

Čí jest tento obraz i nápis?
(Mat. 22, 20.)

Pro božského Spasitele byla spása duše nejdůležitější záležitostí každého člověka. Ani celý svět se všemi poklady neměl pro Pána Ježíše takové ceny jako jediná lidská duše. Proto pravil: »*Co prospěje člověku, byť celý svět získal, duši však ztratil? Anebo jakou dá člověk výměnu za věčný život svůj?*« (Mat. 16, 26).

Tak Pán Ježíš. V očích dnešního člověka pozbyla lidská duše úplně své ceny. Pro tělo udělá všecko, pro duši zdá se mu každá obět příliš velikou a těžkou. Proto zrovna trneme, vidíme-li, za jaké maličkosti ji mnozí prodávají! Někomu stačí nepatrný zisk, jinému chvilková rozkoš, třetímu potlesk davu, aby obětoval duši neb aspoň ji vydal ve vážné nebezpečí.

Nebyl bych dobrým pastýřem, kdybych vás nevaroval před tímto osudným bludem. Na štěstí poskytuje mi dnešní evangelium vhodnou příležitost, abych se rozhovořil o veliké ceně lidské duše. Jest opravdu vzácným penízem, který nám svěřil Bůh a který bude od nás jednou požadovati. Všimněme si proto jejího obrazu a nápisu; na konci z toho vyvodíme praktické důsledky.

I. Již od nejstarších dob razí panovníci na mince svůj obraz. I naše duše nese obraz svého nebeského krále a právě tento obraz jí dodává takové ceny.

V naší době rozšířila se domněnka, že praotcem člověka byla opice. Oč vznešeněji líčí náš původ Bible! Chcete věděti, čí obrazem je lidská duše? Odpověď nám podává Písmo svaté. Tam čteme velebná slova:

»*Stvořil tedy Bůh člověka k obrazu svému,*
k obrazu Božímu stvořil ho,
muže a ženu stvořil je« (Gen. 1, 27).

Jistě jste již často slyšeli tento svůj matriční zápis, napsaný rukou samého Boha, ale snad ještě nikdy o něm nepřemýšleli. Zastavme se tu na chvíli! O Pánu Bohu praví náš katechismus: »Bůh je bytost, která má nejdokonalejší rozum, nejdokonalejší svobodnou vůli, ale těla nemá.« V čem tedy se podobáme Bohu? Svým tělem? Jistě ne, Bůh těla nemá. Obraz Boží je v naší duši. Máme rozum, kterým můžeme obsáhnout každou pravdu, máme svobodnou vůli, kterou se můžeme rozhodnouti pro dobro nebo zlo.

Polský král Boleslav nosil u sebe stále obraz svého dobrého otce. Kdykoli měl podniknouti něco důležitého, zadíval

se na tento obraz a říkával: »Neudělám nic, zač by ses musel, otče, styděti.«[1])

Křesťane drahý, převeď tuto myšlenku sám na sebe! Zadívej se na chvíli na svůj božský vzor a zpytuj podle něho své svědomí! Nevykonal jsi opravdu dosud nic, zač se musel tvůj nebeský Otec styděti a hanbiti? Přemýšlej! O Pánu Bohu napsal apoštol Jan: *»Bůh jest láska«* (1. Jan. 4, 8). Bůh jest láska, a ve tvém srdci hoří snad již léta plamen závisti, pomsty a škodolibosti! Bůh řekl o sobě: *»Já jsem Hospodin a neměním se«* (Mat. 3, 6), a ty? Kolikráte jsi zrušil sliby, které jsi mu učinil na křtu svatém, předsevzetí, která jsi pronesl ve zpovědnici! Bůh je nejvýš svatý; proto řekl: *»Svatí buďte, jako já svatý jsem«* (Lev. 11, 44), a ty? Nemusíš doznati s pokorným Esdrášem: *»Bože můj, hanbím a stydím se pozdvihnouti tváři své k tobě, neboť nepravosti mé přerostly hlavu mou a hříchy moje vzrostly až k nebi?«* (Esdr. 9, 8). Bůh je nejvýš spravedlivý, a ty? Kolikráte jsi ukřivdil svému bližnímu, kolikráte pošlapal do bláta jeho dobré jméno? A tak projdi jednu Boží vlastnost po druhé, s hanbou poznáš, jak jsi ještě daleko od svého božského vzoru! Co bys odpověděl, kdyby tě v tuto chvíli povolal Spasitel před svůj soud, ukázal na tvoji duši a tázal se: *»Čí jest tento obraz?«*

Proto neodkládej! Naprav, cos pokazil, očisti, co jsi pošpinil, zdokonal, co jsi porušil!

Na penízi nevidíme jen obraz, je tam i nápis. Teprve z něho se dovídáme, kolik peníz platí a jakou má cenu. I na tvé duši čtu krvavým písmem psáno: »Koupena za krev Kristovu.« Proto volal apoštol Petr k prvním křesťanům: *»Vždyť víte, že nikoli porušitelnými věcmi, zlatem nebo stříbrem byli jste vykoupeni . . ., nýbrž drahou krví Krista jakožto Beránka neúhonného a neposkvrněného«* (1. Petr. 1, 18n). Zamysli se aspoň jednou nad těmito vážnými slovy! Byl jsi otrok pekla, a tvým kupcem byl sám nekonečně moudrý Bůh. Víš, kolik za tebe dal? Obětoval pro tebe poslední kapku krve; ani tato cena nezdála se mu přílišnou. Nemysli, že Krista usmrtila lidská zloba; nemohli mu ublížiti, kdyby sám nebyl chtěl. Byla to jeho veliká láska, která ho přivedla na kříž. Proto mohl říci: *»Život svůj dávám za ovce své . . . Nikdo neodnímá ho ode mne, nýbrž já jej dávám sám od sebe«* (Jan 10, 15, 18). Jestli ani Kristova smrt tě nepřesvědčí o ceně tvé duše, opravdu nevím, co by tě ještě poučilo!

Jsi tedy obrazem Božím a neseš na sobě nápis Kristův. Vzpomínám si na událost ze studentských let. Byl jsem na výletním místě, zvaném Skalka. Do každé sklenice byl vpálen nápis: »Byla jsem ukradena na Skalce.« Tak chtěl majitel

---

[1]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1935; I, 86.

zabrániti, aby mu hosté sklenice neodnášeli. Křesťane drahý, zamysli se nad těmito slovy! I tvoje duše má nápis: »Majetek Kristův.« Jaká hanba, dostane-li se tvou vinou tento vzácný peníz do rukou ďáblových! Ani pekelné plameny nesmaží nápisu: »Byla jsem kdysi majetkem Ježíšovým.« I v pekle pozná na tobě každý, komu jsi kdysi patřil. Co ti mělo býti slávou, stane se ti hanbou a pokořením!

II. Co z toho pro nás následuje? Je-li naše duše opravdu tak vzácná, že Syn Boží se nerozpakoval dáti za ni svou vlastní krev, přičiňme se ze všech sil, abychom ji pro nebe zachránili. Známá misionární píseň praví tak dojemně:

»Jednu jenom duši máš,
ach, proč o ni víc nedbáš?
Pomni, jestli duši ztratíš,
vše ztraceno máš!«

Nejsou to jenom prázdná slova, je to svatosvatá pravda. Nejlépe zná cenu lidské duše peklo. Proto ďábel plní při schůzkách spiritistů (duchařů) každé jejich přání: donáší jim květy, které mu jmenovali, zvedá do výše věci, které naznačili, koná rozkaz, který mu dali. Ví, že bude bohatě odměněn, dostane-li jedenkrát jejich nesmrtelné duše.

Tolik činí peklo, aby tě zničilo! Co děláš ty, abys svou duši zachránil? Můj Bože, jak je to bolestné! Každá ztráta nás dovede rozteskniti, obětujeme celé dny, abychom našli maličkost, která nám někam zapadla — pro svou duši nemá tolik lidí ani okamžik! Žena v evangeliu ztratila jediný peníz, a rozsvítila světlo a metla celý dům, aby jej opět nalezla; tisíce lidí ztrácí nesmrtelnou duši, a žijí klidně dále, jako by se nic nestalo.

Spása duše je věc velmi důležitá, ale není ještě všecko. Všecky peníze nejsou stejně krásné, stejně čisté, nemají stejný lesk; podobně je tomu i s dušemi. Kdo se chránil svědomitěji hříchu, kdo takřka čistil svou duši utrpením, vynikne nad ostatní. Proto konej dobro, aby tvoje odměna byla co největší.

Co by za to dala mnohá dívka, kdyby mohla zvětšiti svou krásu aspoň o jediný stupeň! A přece uplyne několik málo roků, a nejkrásnější tvář se pokryje vráskami a ztratí krásu, která ji kdysi zdobila. Krása duše potrvá na věky a máš opravdu možnost ji zvětšiti a rozmnožiti. Koupej se často v drahé krvi Kristově, přistupuj ke svaté zpovědi, nasycuj se nebeským chlebem, přijímej Vel. Svátost a tvoje duše poroste v kráse, kterou ti neodejmou ani léta, ani bol a utrpení.

A ještě na jeden důsledek musím upozorniti. Je-li tvá duše tolik vzácná, chraň se každého místa a každé společnosti, kde bys ji mohl ztratiti. Neseš-li miliony, nepůjdeš za noci lesem a nepůjdeš sám; zvolíš cestu nejbezpečnější a vezmeš s sebou spolehlivé průvodce. Tvoje duše jest ještě dražší! Proto

se vyhni každé nebezpečné příležitosti a zvol si vůdce! O jednoho se ti postaral sám Bůh, je jím anděl strážný. Modli se k němu ráno i večer, nestyď se za modlitbičku, které tě naučila matka! A jsi-li v rozpacích, kudy se dáti, poraď se s knězem ve zpovědnici!

Drazí křesťané! Naše duše je vzácným penízem. Vyšla z rukou samého Boha a nese na sobě jeho obraz. Byla koupena předrahou krví Spasitelovou, jemu ji máme v hodinu smrti odevzdati. Chraňme se, aby nám peklo neuloupilo tento nebeský poklad, proto se vyhněme každé příležitosti ke hříchu! Jistě se spálí, kdo si zahrává s pekelným ohněm. Láká-li nás pozemská krása, vzpomeňme na slova sv. Terezie: »Není žádného paláce, jenž by byl tak krásný a skvělý jako svatá, čistá, ctnosti zcela oddaná duše.« Všecko na světě nás může zklamati: práce se nám nezdaří, nahromaděné peníze se rozkutálejí, co jsme věnovali duši, ponese věčné úroky.

»Proto budiž starost tvá
jediná a horlivá,
ať se tvá i bližních duše
věčně zachová!« Amen.

BURCUJME DUCHOVNÍ SPÁČE!

Neumřela dívka, nýbrž spí.
(Mat. 9, 24.)

Dceruška Jairova právě dokonala; to věděli všichni, kdo byli doma. A přece prohlásil Spasitel: »*Neumřela dívka, nýbrž spí*« (Mat. 9, 24). Mohl to říci plným právem. Všemohoucímu Bohu bylo právě tak snadné probuditi dívenku ze smrtelného spánku jako její matce vyvolati ji ráno z teplého lůžka.

Slova Spasitelova připomínají mi ještě jiný spánek, osudnější než sama smrt; je jím duchovní spánek nebo, jak říkáme, vlažnost. Bývá průvodcem každé války; tím spíše války ze všech nejstrašnější, kterou jsme právě prožili. Po dlouhé době dohřímala na bojištích děla a ve vzduchu umlkla letadla; je proto na čase, bychom setřásli nedůstojná pouta spánku, do kterého jsme se ukolébali. Náprava nebude ovšem dílem jednoho dne; je však třeba počíti hned a neodkládati. Proto vám vyložím, co jmenujeme duchovním spánkem, a udám vhodné prostředky, jak probuditi ospalce, kteří mu propadli.

Chceme-li hojiti chorobu, studujeme napřed její původ a její projevy. — Co tedy jmenujeme duchovním spánkem?

Člověk není jen tělo, je také duše; nemá jen síly hmotné, má též rozum a svobodnou vůli. Jeho život neprojevuje se jen skutky, které koná, nýbrž i věrou a mravním životem.

Víra! Bylo by bláhové, kdybychom si zapírali, že v mnohé duši víra již usnula. Není ještě mrtvá, ale spí; proto se neprojevuje praktickým životem. Mnoho mladých lidí bylo náhle vytrženo z prostředí, v kterém dosud vyrůstali. Obratem ruky byli přesazeni do poměrů, na které nebyli připraveni. Návštěva kostela byla jim často znemožněna, po dlouhou dobu neslyšeli povzbuzujícího slova knězova, nemohli přikleknouti ke zpovědnici, protože cizí kněz jim nerozuměl. S počátku se snad ještě modlívali, ale zdálo se jim, že nebe jejich úpěnlivých proseb ani neslyší. Budete se ještě diviti, že víra v takové duši zvolna pohasínala, až usnula úplně?

Ani dospělým nevedlo se lépe. Od malička slýchávali, že je nad námi spravedlivý Bůh, který dobré odměňuje, ale zlé trestá — skutečnost zdála se docela jiná. Byli utiskováni, a nikdo se jich neujímal; trpěli, volali k nebi, ale nikdo nepřicházel, aby jim pomohl. Zdálo se, že všude vítězí jen zloba, násilí, nespravedlnost. Proto jejich víra se zakolísala, jejich důvěra v Boha poklesla, jejich láska zeslábla. Propadli duchovnímu spánku.

Ještě bolestněji se to projevilo na poli mravním. Zmizel dohled rodičů, na jeho místo nastoupil špatný příklad okolí. Kamkoli se ohlédli, všude viděli, jak jejich druhové odhazují jeden příkaz Desatera po druhém; odkládali pouta, která jim uložil Bůh a nebe mlčelo; nepřicházel nikdo, aby je za to ztrestal. Tato volnost působila na mnohé jak omamný jed a brzy si dovolovali věci, za které by se byli kdysi do duše styděli. A tak jsme svědky, jak v sobotu rozjíždějí se z našich měst tisíce hochů a dívek v oděvu, který musí katolická mravouka nazvati úplně nedostatečným. Válečná bída namluvila jiným, že je nemožno uživiti četnou rodinu, a po našich městech rozrostly se nápisy, které nabízejí každému ochranné prostředky. Z obavy před prací vstoupilo sta hochů a dívek v nepromyšlený sňatek; po krátké době se ukázalo, že jejich volba byla pochybená, proto volají po rozvodu a rozluce. Přibylo rozvrácených rodin a přibude dětí, kterým se již nedostane vychování. Pěkně o tom napsal francouzský myslitel Pascal: »Protože lidé nedovedli vyléčiti bídu a nevědomost, rozhodli se, že na ně nebudou mysliti. Byla to útěcha velice ubohá; zlo tím nevyléčí, ale způsobí, že se na opravdové léčení nebude ani mysliti.«

II. To jsou důvody a to jsou projevy toho, co jmenujeme duchovním spánkem. Není to ještě smrt, není to ještě popření katolické víry a katolické mravnosti; je to jen zatemnění, uvolnění, mohlo by však míti nedozírné následky, kdyby se s nápravou otálelo. Mimoděk se nám vnucuje otázka, co udělati, abychom kalný proud zastavili, jak tyto duchovní spáče probuditi.

Již jednou jsem pravil, že náprava nebude dílem jednoho dne. Bude třeba úsilovné práce, andělské trpělivosti a jemných rukou, aby se zahojily rány, které nám zasadila válka.

Prvním a nejdůležitějším prostředkem je modlitba. Víra a dobrý život jsou především plodem milosti Boží; tu tedy třeba vymodliti. Apoštolové nekázali za lepších okolností, a přece obrátili svět, protože se tolik modlili. Církev prožívala doby ještě horší, viděla ještě větší zkázu mravů, a přece zvítězila, protože se modlila. Povstali ariáni, popřeli božství Ježíšovo, zaplavili celý tehdy známý svět, církev je přece přemohla. Proč? Protože v této době naplnily se egyptské pouště zbožnými dušemi a jejich modlitby svolaly na tehdejší společnost lidskou potřebnou vláhu milosti Boží. Ve středověku se zrodil blud Valdenských a rozléval se po celé Evropě; překonala jej modlitba sv. růžence, hlásaná sv. Dominikem. Modlitba za pobloudilé je mocnou zbraní a může jí bojovati každý. Snad neumíš kázati a psáti, modliti se můžeš vždycky! Proto volej, pros a uvidíš, jak kolem tebe počne rozkvétati nový život víry a dobrých mravů.

Modlitba je tedy prvním prostředkem, jak můžeme pro-

buditi duchovní spáče, není však prostředkem jediným. Mnoho zmůže i poučování. Duchovní vlažnost nebývá obyčejně zaviněna zlobou, nejčastěji pramení z náboženské nevědomosti. Nedejte tělu, co potřebuje, brzy zakrní; neživte v duši víru, zanedlouho usne.

Poučování možno vykonávati několikerým způsobem. Máš-li od Pána Boha vzácný dar řeči, promluv se svým bližním! Slovo, pronesené v pravý čas a na pravém místě, vykonalo již zázraky. Bl. Petr Faber vešel kdysi navečer do lesní hospůdky, aby tam přenocoval. Brzy se tam přihnalo i několik mladých lidí a bavili se tak nemravně, že bylo hanba jim naslouchat. V tom poznal jeden z nich, že v koutku světnice sedí kněz. Proto se ho otázal: »Co říkáš naší zábavě?« Bl. Faber odpověděl: »Právě jsem myslil na hrozný Boží soud, který vás čeká, proto je mi vašich duší tak líto.« Tato prostinká slova zarazila mladíky tak, že umlkli. Světec použil vhodné příležitosti a mluvil o hrůze hříchu, o pekle a nejistotě smrti. Naslouchali mu tiše, ráno si vykonali všichni životní zpověď.[1])

Nedal-li ti Pán Bůh takový dar, pracuj tiskem! Nahodilá četba stala se již mnohému klíčem do ráje. Generál Nikolaj byl poslán za místodržitele na Kavkaz. Protože byl zvyklý na divadla, koncerty a zábavy, pociťoval tím tíživěji svoji osamocenost. Proto dopsal příteli do Paříže, aby mu poslal bednu knih, ale hodně veselých a zábavných. Přítel splnil jeho přání a poslal mu samé romány a povídky. Jen jako ze žertu přiložil také knížečku biskupa Dupanloupa »O pravé zbožnosti«. Víte, co se stalo? Místodržitel knihu opravdu přečetl a za několik měsíců požádal o úřední dovolenou. Zajel k biskupu Dupanloupovi do Orleansu a vykonal u něho osmidenní duchovní cvičení. Po nich vstoupil do přísného řádu kartusiánů a zůstal v něm až do smrti.[2])

Proto půjčujte náboženské knihy katolíkům, u kterých vidíte, že jejich víra pohasíná; je také dobré nechati ve vlaku, v čekárně, v hostinci jako náhodou dobré noviny nebo poučnou brožurku. Budete na věčnosti velice překvapeni, kolik dobra jste tím způsobili!

V jedněch anglických novinách byl kdysi uveřejněn obsah pěkného kázání. Noviny byly poslány do Ameriky a tam odloženy do starého papíru. Kdysi jich použili jako obalu pro poštovní zásilku do Australie. Tam byly odloženy po druhé, po čase zabalil do nich kdosi zásilku do Anglie. Tak vykonaly noviny cestu kolem celého světa. V Anglii se dostaly do rukou staré paní, která již nebyla 20 let u svaté zpovědi. Ze zvěda-

---

[1]) Životem, čís. 159, str. 2.
[2]) Životem, čís. 2, str. 16.

vosti si je přečetla, kázání ji dojalo, došla do kostela a tam se vyzpovídala.[1])

Třetí prostředek, jak vyburcovati vlažné katolíky z duchovního spánku, je dobrý příklad. Chceš obrátiti druhé? Žij sám vzorně podle zásad své víry!

V Haagu se konala průmyslová konference. Holandská vláda vystrojila na počest pozvaných hostů velikou slavnost. Všichni byli již pohromadě, v tom zazvonil ministr Koolen a požádal účastníky o chvilku ticha, aby se každý mohl před jídlem pomodliti. Hned udělal kříž a modlil se, většina se řídila jeho příkladem.[2])

Dobrý příklad nikoho neurazí, ale poučí mnohé. Kdysi potřeboval římský císař mnoho vojínů. Také do Egypta přišli jeho úředníci a odváděli mladé muže; mezi nimi byl též pohan Pachom. Ubožáci byli vtěsnáni do malého ležení, neměli ani co pojísti, proto trpěli hladem. K večeru přišlo do ležení mnoho neznámých lidí a donesli vojákům pokrm a nápoj. Jejich přívětivost a láska učinily na mladého pohana hluboký dojem. Tázal se jich, kdo jsou; tak se dověděl po prvé o Kristu a jeho církvi. Dal se pokřtíti, odešel na poušť a prožil ostatní léta v nejtužším pokání. Dnes ho uctíváme na oltářích.[3])

Ukázal jsem vám, kolik duší propadlo po válce duchovnímu spánku. Usnula jejich víra, usnula jejich mravnost, a mohli by zahynouti na věky, kdybychom se jich neujali. Učiňme to, buďme i jejich apoštoly! Modleme se za jejich obrácení a vyprošujme jim potřebnou milost! Poučujme je slovem i písmem a hleďme je získati Kristu! Vliv špatného okolí napravme dobrým příkladem! Nebudeme se namáhati nadarmo; sv. apoštol Jakub nás ujišťuje: »*Bratří moji, jestliže by kdo mezi vámi zbloudil od pravdy a někdo by ho obrátil, věz, že kdo odvrátí hříšníka od bludné cesty jeho, vysvobodí duši jeho od smrti a přikryje množství (svých) hříchů*« (Jak. 5, 19 n.). Amen.

---

[1]) Životem, čís. 2, str. 19.
[2]) Oberhammer: Beispiele aus dem Leben, Innomostí, 1931, 131.
[3]) Životem, čís. 153, str. 30.

POSLEDNÍ DEN SVĚTA

Končíme církevní rok, který nám tak živě připomíná celé dějiny lidstva i jejich poslední zúčtování. Snad právě proto čte církev dnes evangelium o posledním soudu. Kým nepohnul ani pohled na Kristův kříž, koho nezdržela před hříchem vzpomínka na jeho slitovnou lásku, toho snad vyburcuje aspoň myšlenka na hrůzy, které ho čekají, půjde-li dále cestou, kterou si zvolil. Církev ví dobře, že již zbožný Sirachovec radíval svým členářům: *»Ve všech svých skutcích pamatuj na poslední své věci, a na věky nezhřešíš«* (Sir. 7, 40).

Drazí křesťané! Uposlechněme jeho dobré rady a zamyslíme se nad hrůzami, které na nás přijdou. Není třeba nanášeti temnější barvy; postačí slova svatého evangelia. Hrozné bude jitro, ještě hroznější jeho poledne, nejhroznější jeho večer.

I. Hrozné bude jitro posledního dne. Jitrem tu jmenuji vše, co bude předcházeti.

Budou to hrozné časy na konci světa. Je pravda, Kristovo evangelium bude hlásáno po celém světě, židovský národ jako celek vstoupí do církve katolické, ale pronásledováním Antikristovým prořídnou tolik řady vyznavačů Ježíšových, že Spasitel se mohl kdysi otázati svých apoštolů: *»Nalezne Syn člověka* (vůbec ještě) *víru na zemi, až přijde?«* (Luk. 18, 8). Tak málo jich odolá poslednímu náporu pekla!

Konečně dozuří pronásledování, Antikrist podlehne a zmučené lidstvo se bude těšiti na klidnější život, bude se těšiti marně. Nastal konec světa, nadešel poslední den. Slunce již nevyjde a lidé budou marně čekati na jeho oblažující světlo. Slunko zhaslo; s ním pohasne i měsíc, na obloze bude viděti jen padající kusy rozbitých hvězd. Všude zavládne hluboká tma, do které zazáří na nebi Kristův kříž. Moře se rozbouří a jeho vlny budou se přelévati se strašným hukotem po zemi a naplňovati všecko hrůzou a zděšením. Evangelium o tom praví: *»Na zemi bude úzkost mezi národy pro nesnáze nad hukotem moře a příbojů, takže lidé budou trnouti strachem a očekáváním těch věcí, které přijdou na veškeren svět«* (Luk. 21, 25 n). A kříž na nebi bude planouti všude a nikdo se před ním neskryje. V tu chvíli umlkne lidská pýcha, která se tak ráda bouřila proti nekonečnému Bohu; mnozí budou volati po knězi, ale hledejte v noci obchodníka, abyste naplnili své zhaslé lampy vzácným olejem Boží milosti.

Lidstvo se ještě nevzpamatovalo z první hrůzy a již přikvačí nová. Spasitel kdysi prohlásil: *»Přichází hodina, ve které všichni, kteří v hrobech jsou, uslyší hlas jeho (Syna Božího), a půjdou ti, kteří dobře činili, na vzkříšení k životu, ti však,*

kteří zlé páchali, na vzkříšení k soudu« (Jan 5, 28 n). Dlouho mělo lidstvo pro tuto výstrahu Ježíšovu jen potupný posměch a pohrdalo každým, kdo se odvážil mluviti o budoucím zmrtvýchvstání — nuže, tato hodina nadešla. Podle slov evangelia *»pošle Syn člověka anděly své s mohutným hlasem trouby, i shromáždí vyvolené jeho od čtyř větrů, od konce až do konce nebes«* (Mat. 24, 31).

Představte si jedenkráte vážně tento okamžik! Všecky hroby se počnou otvírati, ale jak nestejné postavy budou z nich vycházeti! *»Tehda budou se spravedliví stkvíti jako slunce«* (Mat. 13, 43), pravil Pán Ježíš, druzí budou temní jako černá noc. Daniel o tom praví: *»Ti, kteří spí v prachu země, probudí se: jedni k životu věčnému a druzí k hanbě.«* (Dan. 12, 2.) Kde budou v tu chvíli všichni velikáni, kterým se obdivoval svět? Zapadli, již nikdy nepovstanou; bude o nich platiti slovo Izaiášovo: *»Kterak jsi spadla s nebe, krásná jitřenko!«* (Iz. 14, 12.)

II. Hrozné bude jitro posledního dne, ještě hroznější bude jeho poledne.

Nebe, které bylo až dosud zahaleno hlubokou tmou, se náhle rozevře a Pán Ježíš bude sestupovati na svět. Nebude přicházeti sám, budou ho provázeti miliony svatých andělů; nebude to již chudičké dítě, které se kdysi třáslo zimou v jesličkách a pro které měl svět jenom posměch; bude to vtělený Bůh, Soudce celého světa. Dovedete si představiti hrůzu, jaká se zmocní všech, kdo měli pro Spasitele jen potupu. Splní se na nich slovo Ježíšovo: *»Tehdy počnou říkati horám: Padněte na nás! a pahrbkům: Přikryjte nás!«* (Luk. 23, 30.) Potom bude již marné plakati a naříkati, slzami se již nezmění nic. Doba milosrdenství uplynula, nastal čas přísné spravedlnosti.

Pozorujme, co bude dále. Pán Ježíš usedne na trůn a počne soud. Zjeví se andělé a rozdělí celé lidstvo, jedny postaví po pravici, druhé po levici. Podle čeho? Snad podle bohatství, jaké kdo měl? To již nemá ceny! Podle úřadů, které kdo zastával? Také ne! V tu chvíli bude rozhodovati jen zbožný život a milost Boží. A tak uvidíme po levici velikány, kterým kdysi svět tleskal, učence a umělce, které nadšeně odměňoval, spisovatele, kteří svými knihami podkopali víru a mravnost tolika duší, státníky, před kterými se třásli národové, boháče, kterým svět záviděl, filmové hvězdy a herečky, kterým se obdivoval. Po pravici bude tolik prostých rolníků, o kterých svět ani nevěděl, tolik chudých, které utiskoval, tolik dělníků, které vyssával, tolik zbožných katolíků, kterým přezdíval tmářů a zpátečníků! Dobře tu možno užíti slov apoštola Pavla: *»Co pošetilého jest podle soudu světa, to vyvolil si Bůh, aby zahanbil moudré, a co slabé jest podle soudu světa, to vyvolil si Bůh, aby zahanbil silné, a co neurozené jest*

ve světě a opovržené, a co není ničím, to vyvolil Bůh, aby zkazil to, co je něčím« (1. Kor. 1, 27 n).

Tak tu bude státi před Pánem Ježíšem všecka věda, která se nechtěla skloniti před jeho církví; všecko umění, které si namlouvalo, že nikdo nemá práva je omezovati; budou tu králové a státníci, kteří na zemi nohama šlapali Boží zákon a nechtěli nad sebou uznati žádného pána; budou tu kapitalisté, kteří pro svůj prospěch vyssávali bezbranný lid; bude tu všecko, čemu se svět kdysi obdivoval, co velebil a do nebe vynášel, a bude čekati na svůj rozsudek. Umlknou všecky omluvy, kterými uspávali a klamali svoje svědomí, umlknou všichni, kdo na světě kritisovali Krista a jeho církev. Jejich náladu líčí nám posvátná kniha Moudrosti (5, 8 n):

»Co nám prospěla pýcha
aneb co nám pomohlo bohatství s chloubou?
Pominulo to všecko jako stín
a jako prchavá pověst.«

III. Hrozné bude jitro posledního soudu, ještě hroznější bude jeho poledne, n e j h r o z n ě j š í b u d e j e h o v e č e r.

Počne vlastní soud. Nebeským světlem prozáří Spasitel v tu chvíli svědomí každého z nás a v tomto světle bude viděti každý všecky hříchy, kterých jsme se dopustili, ale též všecko dobré, co jsme vykonali. Co se mnohý nanamáhal, aby oklamal kněze ve zpovědnici, vše bylo marné. Celý svět uvidí jeho hanbu, nikdo ji nezakryje.

Za hlubokého ticha povstává Ježíš na trůně, aby pronesl rozsudek, platný pro celou věčnost. S nebesky milým úsměvem obrátí se Spasitel napřed k těm, kdo mu budou po pravici, a řekne: *»Pojďte, požehnaní Otce mého, vládněte královstvím připraveným vám od stvoření světa!«* (Mat. 25, 34.) V tu chvíli zaplaví jejich duši nesmírná radost. Všecky námahy, které je stála služba Boží, všecko pronásledování, vše bude zapomenuto a již nikdy se nevrátí. A širými prostorami zahlaholí mohutný zpěv: *»Hoden jsi, Pane a Bože náš, aby se ti dostalo slávy a cti a moci!«* (Zjev. 4, 11.) Potom se obrátí Ježíš k zástupům po levici a zahřmí jim do duše strašná slova: *»Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného, který je připraven ďáblu a jeho andělům!«* (Mat. 25, 41.)

Hned potom vzplane obrovským požárem naše země. Shoří vše, co lidé dosud milovali, nač spoléhali, na čem tolik lpěli, proč Boha uráželi, a v záři těchto plamenů nastane poslední a nejbolestnější loučení. Spasitel o tom řekl: *»I půjdou tito do trápení věčného, spravedliví pak do života věčného«* (Mat. 25, 46). Představte si živě tento okamžik, plný hrůzy a bolu! Otec po levici, matka po pravici, dítky, jedny na straně pravé, druhé na levé. Rozcházejí se a mají se rozloučiti na věky, již nikdy se neuvidí! Rodiče budou vytýkati dětem, že jim

byly příčinou záhuby, děti budou proklínati rodiče, že je lépe nevychovali! Manžel bude zlořečiti manželce, protože svou smyslnou krásou ho připravila o nebe, manželka bude proklínati muže, od kterého se dala svésti. A všecko bude již nadarmo. Rozejdou se, aby se již nikdy neshledali.

Drazí křesťané! Neuvažujme o tomto strašném dnu jako o něčem, co by se nás netýkalo. Apoštol Pavel praví každému z nás: »*Všichni budeme státi před soudnou stolicí Boží*« (Řím. 14, 10). Kdyby ses vzpíral sebe více, nezměníš na tom nic. Mnohem důležitější je otázka, kde v tu chvíli budeš. Po pravici či snad po levici? Povím ti to. Tam kde jsi nyní. Smrt na tom změní obyčejně velice málo. Proto neodcházej z kostela, dokud si na tuto otázku neodpovíš! Praví-li ti svědomí, že jdeš opravdu cestou Boží, poděkuj mu za to a popros o novou sílu, abys vytrval. Kárá-li tě vnitřní hlas, obrať, dokud je čas. Dosud ti nabízí Bůh svou milost; uchop se jeho pomocné ruky, konej pokání a Bůh ti bude milostivý. »*Hledejte Hospodina, dokud může býti nalezen, vzývejte ho, dokud blízko jest*« (Iz. 55, 6). Amen.

ČÁST DRUHÁ

SVÁTKY SVATÝCH A ŘEČI PŘÍLEŽITOSTNÉ

Neposkvrněné početí Panny Marie.

HVĚZDA JITŘNÍ

Přivstaňte si někdy před svítáním a zadívejte se na oblohu. Na východní straně spatříte jasnou hvězdu, jasnější než všecky ostatní. Náš lid ji pojmenoval krásným slovem jitřenka. Je nám neklamným znamením, že již brzy zazáří slunko.

Východem slunka jako by hvězda pohasla. Chvíli ji ještě vidíte, čím výše vystupuje slunce, tím více bledne, až se vám ztratí úplně. Teprve, když slunko zapadlo, objevuje se znovu — tentokráte jí říkáme večernice — a září jasně po celou noc.

Jitřenka je překrásným obrazem neposkvrněné Panny. Nazýváme ji tak v litaniích loretánských, zpíváme tak o ní v kostelních písních; jméno nám již tak zevšednělo, že na ně ani nemyslíme. Učiňme to aspoň dnes v kázání; přesvědčíte se, že Maria Panna byla opravdu jitřenkou celého lidstva a je dosud jitřenkou každého z nás.

I. Pravil jsem, že Maria Panna byla jitřenkou celého lidstva.

Kdybychom věřili moderním spisovatelům, nebylo by na světě šťastnějších lidí nad pohany. Neobmezoval je Boží zákon, netížila je bázeň před peklem. Skutečnost byla docela jiná. My, kteří jsme vyrostli v zemi, kde již tisíc roků září světlo evangelia, jen těžko si představíme hlubokou noc pohanství. Tma v duši a tma v srdci, tma v radosti a tma v bolesti, tma v životě a tma v hodinu smrti, to bylo a tím jest dosud pohanství.

Jak bolestně dlouhá byla tato noc. Od prvního pádu uplynuly již tisíce roků, ale tmy neubývalo, nikde ani stopy po ranních červáncích. Právě naopak; tma rostla a houstla. Hříchů přibývalo, spása nekynula odnikud. Což divu, že tehdejších lidí se zmocňovalo zoufalství a v duši se rodila myšlenka na dobrovolný odchod. Tak doznal pohanský spisovatel Plinius: »Žádné přání neozývalo se v srdci člověka tak často jako touha — umřít. A umřít co nejrychleji!«

Ani u vyvoleného národa nebylo o mnoho lépe. Měli zákon Boží, ale neměli dosti síly, aby jej zachovali. Co jim mohlo býti vzpruhou, stalo se mnohým kamenem úrazu. Věděli o slíbeném Vykupiteli, ale nevěděli, kdy přijde. Proto slyšíme tolikrát nářek:

»Opustil mne Hospodin,
Pán na mne zapomenul« (Iz. 49, 14).

Bůh nezapomněl a na nebi se objevila jitřenka. S počátku svítila jen slabě, čím dále tím více jejího jasu přibývalo. Co na ní zářilo nejkrásněji, byla bělostná čistota jejího neposkvrněného početí. Nevědělo se ještě, bude-li chudá či bohatá, vznešená či prostá, o jednom se vědělo jistě: bude bez hříchu. Vždyť sám Duch svatý řekl o ní s obdivem: *»Jak jsi krásná, přítelko má, jak jsi krásná!«* (Píseň 4, 1). Jenom tak mohl se splniti Boží slib:

»Nepřátelství ustanovuji mezi tebou a ženou,
mezi potomstvem tvým a potomstvem jejím;
ona rozdrtí hlavu tvou,
kdežto ty budeš úklady činiti její patě« (Gen. 3, 15).

Jitřenka ohlašuje, jaký bude den, neposkvrněná Panna předpovídala, jaký bude Ježíš Kristus. Neposkvrněná slibovala světu Neposkvrněného! Proto mohl napsati o něm později apoštol Pavel: *»Takový zajisté příslušel nám velekněz, svatý, nevinný, neposkvrněný, oddělený od hříšníků, jenž nemá potřebí každého dne jako jiní velekněží konati oběti nejprve za hříchy svoje, potom za hříchy lidu«* (Žid. 7, 26n).

Východem slunka jitřenka bledne, slábne, mizí; veřejným vystoupením Ježíšovým ustupuje Panna Maria do pozadí. Janu Křtiteli věnovali evangelisté celé stránky, o Matce Boží se z nich nedovídáme skoro nic. Takřka zapadla do tiché samoty domku v Nazaretě a později v Kafarnaum; nebyla tam, kde tleskali jejímu Synovi nebo ho chtěli provolávati králem. A je-li přece tu a tam o ní zmínka, o její největší přednosti, o jejím neposkvrněném početí nemluví se nikde. Svítilo božské slunko, jitřenka zašla.

Nastal Veliký pátek a s ním i večer života Spasitelova. Jeho slunko chýlilo se k západu, zato na nebi církve zazářila večernice a její lesk ustavičně rostl a sílil. Zářila pod křížem nadzemskou trpělivostí, brzy zazářila svým božským mateřstvím, konečně zazářila svým neposkvrněným početím.

Francouzský romanopisec Dumas napsal: »Křesťanství by rychleji vítězilo bez Marie. Ona je překážkou, já jdu ke Kristu přímo. Když jdu k němu, jdu kolem ní a pozdravuji, ale nemám jí co říci.«[1]) Tak smýšlel romanopisec; dlouholetá zkušenost dokazuje pravý opak. Neposkvrněná Panna je skutečnou jitřenkou lidského pokolení a nejkratší cestou ke Kristu. Protestantský spisovatel Max Jungnickel napsal 19. listopadu 1919 do protestantského časopisu: »Naše evangelická církev je studená, kdo ji ohřeje? Musíme se vrátiti k Matce Marii,

[1]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1936; II, 113.

potom se naše církev opět oteplí. Toužíme po něžných mariánských písních, tak krásných, jako by byly utkány ze samých paprsků měsíčních. Chybí nám Matka Marie, musíme se k ní vrátiti, potom i u nás rozkvetou růže.«[1])

II. Neposkvrněná Panna nebyla jen jitřenkou celého lidstva, je dosud jitřenkou každé duše.

Smutno bývá v duši, kterou ovládl hřích. Slunko milosti Boží v ní pohaslo a s ním zhasl i měsíc ostatních ctností; všude se rozhostila hluboká tma. Blaze duši, září-li na jejím nebi aspoň jitřenka úcty mariánské. Je to dlouholetá zkušenost, potvrzená dějinami: nemusíme zoufati nad nikým, kdo si uchoval úctu k neposkvrněné Panně neb aspoň ji počal uctívati. Rodička Boží se jistě postará, aby Ježíš Kristus vešel opět do této duše a svým božským světlem zaplašil její temnoty. Kde je Maria, bude brzy i její milovaný Syn; nesla jej kdysi v náručí, vnese ho opět do duše, která ji neopustila. To nejsou jen planá slova, to je skutečnost. Uchystala mu v Betlemě první jesličky, uchystá mu i příbytek v lidské duši. Nebyla jen Matkou Ježíšovou, stala se i matkou našich duší. Dosud nezapomněla, jak velikou cenu zaplatil Spasitel za naši spásu, proto jí tolik záleží na naší záchraně.

Učený protestantský bohoslovec a universitní profesor, Dr. Hugo Lämmer četl kdysi v knize Albána Stolze slova: »Milý protestante! Možná, že cítíš v srdci jakousi touhu po úctě mariánské. Nemůže přece býti hříchem pozdravovati tu, kterou kdysi pozdravil anděl jménem samého Boha. Začni se proto modliti denně andělský pozdrav! Zkus to jeden měsíc, uvidíš, že nepřestaneš až do smrti.« Tato slova dojala hluboce profesora Lämmera. Sám o tom vypravuje: »Začal jsem se modliti »Zdrávas Maria«, a modlitba rozluštila všecky moje pochybnosti. Když jsem zaklepal na bránu katolické církve, mohl jsem odpovědětí, že souhlasím s celým jejím učením.«[2])

Veliký význam mariánské úcty pro duchovní život uznávají dnes i jinověrci. V Německu konala se kdysi porada vychovatelů; uvažovali, jak zabrániti vzrůstající zkáze mezi mládeží. Jedni navrhovali to, druzí ono. Tu povstal protestantský pastor a pravil: »Co vlastně hledáte? Vždyť přece máte úctu mariánskou!«[3]) Ano, chceme-li přivésti nějakou duši ke Kristu, veďme ji napřed k Panně Marii; ona je jitřenkou, která ohlašuje východ Slunce.

Je pravda, někdy nakupí rozpoutané vášně v duši tolik mraků, že jitřenku úplně zahalí. Ale stačí mocný náraz větru, často jediné utrpení, aby se mraky protrhly a jitřenka opět zasvitla. Víte, co tím chci povědětí? Člověk napáchá mnohdy

[1]) Hanss: Maria, Limburk, 1935, 28.
[2]) Životem, čís. 25, str. 15.
[3]) Životem, čís. 85, str. 15.

tolik hříchů, že odpuštění se mu zdá již nemožné. V takové chvíli pomůže nejjistěji Neposkvrněná. V Pasově je oblíbený poutní chrám s milostným obrazem Panny Marie. Ať bylo počasí jakékoli, za horka i zimy, za deště i mrazu přicházel tam pravidelně bývalý universitní profesor, dvorní rada Brüll. Kdysi se tomu divil jeden z jeho přátel; dvorní rada vzal ho za ruku a pravil: »Můj milý, stojím již blízko hrobu a mám za sebou hrozný život. Za Montgelasa byl jsem navržen zednářskou lóží za profesora práv na universitě v Landshutu. Mým úkolem bylo odvrátiti mladé duše od křesťanství a získati je pro zednářství. Kolik mladých životů jsem tak zničil svými přednáškami, co vše musím odpovídati před soudnou stolicí Boží. Nepomůže-li ona« — při tom ukázal na milostný obraz — »jak dojdu slitování?« Při tom mu vstoupily do očí slzy a stékaly mu po tváři.[1])

Po celý život provází nás tato jasná hvězda a ukazuje nám cestu, což divu, že nejjasněji zazáří v hodinu smrti. V době, kdy se rozhoduje o naší věčné spáse, neopouští nás nikdy tato dobrá matka. Sv. Jan viděl kol hlavy Neposkvrněné korunu z dvanácti hvězd; v nebesích spatříme kolem ní miliony duší, které zachránila před peklem, často v posledním okamžiku.

Kněz Guillaumet cestoval 1855 do Arsu, kde působil svatý farář Jan Vianney. Ve voze seděla černě oděná dáma, ale ustavičně mlčela. Bylo viděti, že její duši tíží veliká starost. Teprve v Arsu poprosila kněze, aby ji zavedl k farnímu chrámu. Splnil ochotně její přání a čekal v zástupu ostatních poutníků mezi kostelem a farou na příchod Vianneyův. Po malé chvíli vyšel z kostela. Všichni poklekli a svatý kněz jim dával požehnání. V tom přistoupil k černě oděné dámě, sklonil se k ní a zašeptal jí do ucha: »Je spasen.« Neznámá překvapením vyskočila, ale Vianney opakoval ještě jednou: »Je spasen.« Odpovědí cizinky byl odmítavý posunek. Nato řekl světec pomalu a vážně: »Pravím vám, že je spasen. Je v očistci, ale musíte se za něho hodně modliti. Mezi zábradlím mostu a hladinou řeky měl ještě tolik času, že vzbudil dokonalou lítost. Milá Matka Boží vyprosila mu tuto velikou milost. Pamatujete se ještě na měsíc květen ve vaší světnici? Ačkoli nevěřil ničemu, přece se s vámi někdy společně modlil. To mu zasloužilo lítost nad hříchy a smilování.«

Této odpovědi nerozuměl z posluchačů nikdo, nerozuměl jí ani P. Guillaumet, který stál hned vedle neznámé dámy. Teprve druhého dne vyložila cizinka, co se stalo. Pravila: »Lékaři mi doporučili, abych cestovala. Ve skutečnosti trpěla jsem zoufalými obavami o posmrtný život mého manžela. Byl

[1]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1935; I, 141.

nevěrcem, a marně jsem se pokoušela přivésti ho k Bohu. Skončil sebevraždou, skočil s mostu do řeky. Byla jsem přesvědčena, že je v pekle, to mne tak rozrušovalo. Nyní jste slyšel sám od svatého kněze, že byl spasen na přímluvu Panny Marie. Opět se tedy v nebi shledáme.«[1])

Drazí křesťané! Panna Maria nebyla jenom jitřenkou celého lidstva, je záchrannou hvězdou každého z nás. I kdybychom Boha opustili a zapřeli, kdybychom se dopustili nejhroznějších hříchů, nemusíme zoufati, máme-li upřímnou vůli se polepšiti a uctíváme-li vroucně Neposkvrněnou. Nikdy neopouští svých ctitelů, neopustí nás ani v poslední hodince.

Právem pěje o ní kostelní píseň:

»Vzpomeň, ó Královno milá,
že nebylo slýcháno,
že bys koho opustila,
když k Tobě jest voláno.
Královno nebes milá,
celý svět to dosvědčuje,
že kdo ti důvěřuje,
nadarmo Tě nevzývá.« Amen.

[1]) Hanss: Maria, Limburk, 1935, 79.

NAŠE MATKA

Čím je matka rodině, poznáme nejlépe, když jsme ji ztratili. Lidové přísloví to vystihlo větou:

»Odešel tatíček,
odešel chlebíček,
odešla matička,
zapadla hvězdička.«

Pěkně to popisuje naše národní píseň:

»Osiřelo dítě
o půldruhém létě.«

S počátku si veliké změny ani nepovšimlo;

»Když však rozum bralo,
na matku se ptalo.«

Jakmile zaslechlo, kde odpočívá její zlaté srdce, nemělo pokoje. Chvátalo na hřbitov,

»prstíčkem hrabalo,
špendlíčkem kopalo«

a neustalo, dokud nenašlo, po čem tak dlouho toužilo.

My katolíci jsme šťastnější než toto dítě. Máme dosud matku, máme Pannu Marii, a dnes slavíme její narozeniny, o kterých pěje církev: »Tvoje narození, blahoslavená Boží Rodičko, ohlásilo radost celému světu.« Budou jí blahopřáti andělé, kterým je královnou, nezapomeneme ani my lidé. Půjdeme jí také blahopřát, půjdeme jí poděkovat za její starostlivou lásku a odprosit za vše, čím jsme ji zarmoutili. Abychom našli správná slova, zamysleme se napřed nad její dobrotou. Je naší matkou, dokud jí věrně sloužíme, ale zůstává nám matkou, i když ji rmoutíme a na ni zapomínáme.

I. Maria je naší matkou, dokud jí věrně slouží me.

Byly to bolestné hodiny, které prožívala Panna Maria na Kalvarii. Stála vedle kříže, na kterém umíralo její milované Dítě. Jak ráda by mu byla ulehčila a splnila každé jeho přání; ale Ježíš neprosil o nic. Oči byly zavřeny, ústa oněměla. A přece tam nestála nadarmo. Jak popisuje svatý evangelista Jan, otevřel Spasitel pojednou oči, pohlédl prosebně na svoji Matku, potom na učedníka, kterého v životě tolik miloval, a pravil zmírajícím hlasem: *»Ženo, hle, syn tvůj!«* (Jan 19, 26). Panna Maria pochopila dobře hluboký význam těchto kratinkých slov. Tělesnou matku Jan nepotřeboval, ta stála nedaleko kříže. Maria měla mu býti matkou duchovní a s ním matkou všech učedníků Ježíšových. Na tuto poslední vůli

svého božského Syna nezapomněla nikdy. Poslední slova Ježíšova zůstala jí vždycky svatým odkazem; proto vždy se osvědčila starostlivou matkou všech katolíků.

Její lásku nesmíme si představovati příliš po lidsku; církev jí klade do úst slova Písma svatého: »*Já jsem matka krásného milování*« (Sir. 24, 24). Je matkou duchovní, proto jí především záleží na naší duši. Dosud nezapomněla, jak strašnou cenu zaplatil její milovaný Syn za naši záchranu; krev Ježíšova a jeho bolestné rány to byly, které nám otevřely nebe. Naše spása je proto také její starostí a dějiny nám vypravují, co vše již učinila, aby zachránila svoje ctitele.

Mladý vojín byl střelen do hlavy, nebylo pomoci. Ležel bezvládně na lůžku, ošetřující sestra modlila se za něho ustavičně sv. růženec, ale raněný k vědomí nepřicházel. Zdálo se, že skoná bez kněze. Teprve k půlnoci otevřel oči a jeho první pohled padl na obraz Matky Boží, který mu u lůžka zavěsili. Usmál se radostně; když uviděl ošetřující sestru, pravil k ní: »Jsem členem mariánské družiny a v každém nebezpečí jsem se modlíval: Matko, nezapomeň na mne, já na věky nezapomenu na tebe.« Poprosil o kněze, vyzpovídal se a klidně odešel k té, kterou tak vroucně miloval.[1])

Je pravda, přední starostí nebeské Matky je spása lidské duše; při tom však nezapomíná ani na tělo a jeho potřeby. Kde stačí lidské síly, pomáhá požehnáním, kde třeba božské pomoci, vyprosí i zázrak. Městský lesník ve Wehrheimu byl upřímným obdivovatelem Panny Marie, při tom však svědomitým úředníkem. Kdysi zpozoroval, že v jeho revíru řádí pytlák, po několika dnech se dověděl i jeho jméno. Byl jím obávaný a surový zahaleč Robert.

Jednou k večeru zašel si Robert opět na čekanou a skryl se u pěšinky, na které našel čerstvé stopy jelena. V tom spatřil lesníka, který přicházel právě k onomu místu, a hned se rozhodl, že se zbaví nepohodlného rušitele. Položil se pohodlně na zem a namířil právě na srdce lesníkovo. Již chtěl stisknouti kohoutek, v tom zaletěl do lesa hlas večerního klekání. Lesník sňal čapku, poklekl a začal se modliti »Anděl Páně.« Pohled na tento dojemný obraz naplnil pytláka hrůzou. Sklonil pušku, tiše se odplížil a již nikdy nepropadl osudné vášni.[2])

Matce nestačí, dá-li dítěti jen, co nutně potřebuje; hledí mu osladiti mládí a způsobiti mu radost. Ani na to nezapomíná Matička Boží.

Řeholník P. Charoppin byl slavným hvězdářem. Dne 1. ledna 1890 chtěl pozorovati zatmění slunce, proto odejel do San Francisca. S ním tam přijeli ještě čtyři hvězdáři, všichni

[1]) Fattinger-Soukup: Katecheta vypravuje, Olomouc, 1935; I, 141.
[2]) Lüttwitz-Silva-Taroucová: Košile šťastného člověka, Praha, 1910, 14.

protestanté. Nadešel první leden, ale obloha byla zakryta hustými mraky. Protestantští hvězdáři byli zdrceni, všechna námaha se zdála marná, jen P. Charoppin zůstal klidný a usmíval se jako jindy. Když se ho tázali po příčině, pravil: »Tolik roků sloužím Panně Marii, myslíte, že by mi udělala takovou bolest? Tak vroucně jsem ji o to prosil, proto jsem přesvědčen, že mne vyslyší. Aspoň při zatmění se mraky rozestoupí.« Všichni se dali mimoděk do smíchu, jen P. Charoppin zůstal vážný a pravil: »Nežertuji. Chcete-li, vsaďme se! Vyslyší-li mne Panna Maria, slibte mi, že se stanete katolíky.« Všichni ochotně přisvědčili. Blížil se okamžik, kdy mělo nastati zatmění, ale mraky nemizely. Pojednou, jako by je rozhrnula neviditelná ruka, se rozestoupily a ukázalo se slunko. Sotva bylo po zatemnění, zahalily opět celou oblohu. Snad nemusím ani dodávati, že všichni hvězdáři stali se opravdu katolíky.[1])

Panna Maria je tedy naší matkou, dokud jí věrně sloužíme, a l e n e o p o u š t í n á s a n i, k d y ž j i z a r m u c u j e m e a n a n i z a p o m í n á m e.

Balzámové listí nevyniká navenek ničím; ale rozetřete je, hned vás ovane příjemná vůně. Mateřské srdce podobá se zdánlivě každému jinému srdci; její láska zazáří nejjasněji, byla-li zraněna nebo vidí-li v nebezpečí dítě, pro které žila a pracovala. Viděli jste již matku, které umíralo dítě? Celé noci probděla u jeho kolébky, na sebe ani nevzpomněla. Právě tak Panna Maria. Vidí-li, že některé duši hrozí věčné peklo, nemá pokoje, dokud ji nezachrání. Platí-li o každé matce slovo Boží: *»Může-li zapomnít na své dítko žena, bez citu s plodem své krve býti?* (Iz. 49, 15), nemůže-li již lidská matka zapomenouti na své dítě, tím méně se toho smíme domýšleti o Rodičce Boží! Kdyby tak směly promluviti zpovědnice našich poutních míst, o kolika zázracích mateřské lásky Mariiny bychom se dověděli!

Sv. Petr Forerský byl výtečným zpovědníkem. Mezi jeho kajícníky byla i dívka, která vedla dlouho svatý život, ponenáhlu však ochabovala, konečně nechala všeho. Oslepil ji svět; chtěla také okusiti jeho radovánek. Měla ještě tolik odvahy, že pověděla o svém úmyslu svému zpovědníkovi. Snad čekala, že ji bude přemlouvati; proto byla velice překvapena, když ji vyslechl bez jediné poznámky. Na rozloučenou podal jí zalepený dopis se slovy: »Jděte ještě jednou do kostela Rodičky Boží, kde jste se tak často modlívala. Tam si klekněte a přečtěte Panně Marii toto psaní!«

Jenom s nevolí přijala dívka dopis, ale přání zpovědníkovo, který ji tak dlouho vedl, nechtěla přece odmítnouti. Šla do kostela, otevřela dopis a četla: »Moje milovaná Matko!

---

[1]) Buetti: Ricca miniera di esempli Mariani, Turin, 1930, 364.

Přišla jsem na toto posvátné místo, abych se s tebou rozloučila. Děkuji ti za všecku lásku, kterou jsi mi prokazovala po mých 22 roků. Nyní však zalíbil se mi svět a jeho radovánky více než ty a tvůj Syn, proto tě opouštím a přestávám býti tvým dítětem. Buď, dobrá matko, s Bohem, na věčnosti se již neuvidíme.«

Dívka dočetla a zamyslila se. Ruce jí klesly, list jí vypadl na zem, z očí jí vyhrkly slzy, byla zachráněna.[1])

Drazí křesťané! Naše nebeská Matka slaví dnes svoje narozeniny. Nemůžeme rozmnožiti její slávu, o ní platí slova písně:

»Ty jsi po Bohu ta nejprvnější,
Tobě čest a chválu nejpřednější
andělé a svatí vzdávají.«

Nemůžeme tedy zvětšiti její slávu, potěšme aspoň její mateřské srdce! Pojďte k ní tedy, dítky, vás milovala nejvíce, slibte jí dnes poslušnost a lásku! Pojďte k ní, hoši a dívky, poproste o sílu, abyste si uchránili ctnost, které si vaše nebeská matka tolik vážila! Pojďte k ní, mužové, a slibte věrnost jejímu božskému Synovi! Pojďte k ní, matky, od ní se učte, jak máte plniti vznešený úkol, který vám svěřil Bůh! Pojďte sem, starci a stařenky, poproste o sílu v posledním boji a šťastné shledání na věčnosti! Ale pojďte i vy, hříšníci, pro které se již Maria tolik naplakala, potěšte kajícími slzami matku sedmibolestnou! Pojďme k ní dnes všichni, poklekněme u jejich svatých nohou a zvolejme slovy kostelní písně:

»Kdyby tebe, dobré matky,
kdyby tebe nebylo,
bylo by své věčné statky
lidské plémě ztratilo.
Proto s duší celou
pějme chválu vřelou!
Děkujem ti, matko milostivá,
děkujeme tisíckrát.« Amen.

---

[1]) Kazatelna, XXVII, 1928—1929, str. 242.

VZNEŠENOST JMÉNA MARIINA

Již často slyšel jsem vás zpívati:
»Maria, ó jméno plné slasti,
buď ode všech ctěno po vší vlasti!«
Jindy říkáte:
»Poslední ať jsou slova má:
Ježíš, Josef, Maria!«

A přece se mi usťavičně vtírá do duše pochybnost, věříte-li opravdu tomu, co zpíváte. Povím vám, proč. Sečtěte si jednou, kolikrát jste za den vyslovili zbytečně, neuctivě tato svatá jména! Stačí nepatrná maličkost, a z vašich úst vyletí: »Ježíš, Maria«; někdo nedovede promluviti ani jediné věty, aby aspoň jednou neřekl tato vznešená slova. Nemělo by to býti, a moje dosavadní upozornění vyzněla na prázdno. Nevidím v tom zlou vůli, je to spíše jen nepěkný zvyk, proti kterému jste až dosud jen málo bojovali. Proto používám dnešního svátku, abych opět varoval, burcoval. Slavíme Jména Rodičky Boží. Zamysleme se jednou nad jeho velebností! Je slavné, protože je uctil sám Bůh; proto je máme míti v uctivosti též my.

I. Jméno Panny Marie je slavné, p r o t o ž e j e u c t i l s á m B ů h.

Již mnoho učenců se tázalo, co znamená jméno »Maria«, hebrejsky Mirjam. Jejich odpovědi vyzněly různě; to proto, že nepamatovali na zvláštnost tehdejší řeči. Dnes je překládáme »Bohumilá« neb »od Boha milovaná«. Bylo to jedině vhodné jméno pro vyvolenou matku Spasitelovu. Celý její život byl vyplněn vroucí láskou k Bohu, proto »Bohumila«; Pán ji zahrnul většími dary než ostatní tvory, proto »od Boha milovaná«.

Jméno Maria je vzácné již pro svůj původ; nedali je lidé, můžeme se domnívati, že je dal dítku sám Bůh. Je pravda, z Písma svatého se o tom nedovídáme, a přece nikdo o tom nepochybuje. Bylo-li zvěstováno jméno Jana Křtitele, tím spíše se toho můžeme domýšleti o Matce Spasitelově. Tímto jménem nazýval svoji snoubenku sv. Josef, tímto sladkým jménem volával svoji Matičku vtělený Bůh.

Myslíte opravdu, že Pánu Ježíši je lhostejno, jak se chováme ke jménu jeho drahé Matky? Kdysi poručil: *»Nevezmeš jména Božího nadarmo!«* (Ex. 20, 7). Hříšníkům hrozil: *»Jméno bezbožných bude vyhlazeno«* (Sir. 41, 16), za to sliboval zbožným duším:

»Moudrý zjedná si v lidu čest
a jméno jeho živo bude na věky« (Sir. 37, 29).

Abrahamovi přísahal Pán: *Zvelebím tvé jméno, a budeš*

požehnaným« (Gen. 12, 2). Tolik péče věnoval tedy Bůh dobrému jménu svých věrných služebníků; smíme se domnívati, že zapomněl na čest své milované Matky? Ostatním dětem kladl na srdce: *»Cti otce svého i matku svou!«*; proto vidí urážku a neúctu u každého, kdo vyslovuje zbytečně a bez důvodu jméno Mariino.

Slávu jejího jména dokázal Bůh nesčetnými zázraky, které vykonal. Vedlo by mne daleko, kdybych vám je chtěl vypočítávati; o jednom zmíním se přece, protože je vzat z domácích dějin. Roku 1619 přepadli protestantští stavové na pražském Hradě císařské místodržící Martinice a Slavatu. Protože nechtěli splniti jejich přání, rozhodli se, že je vyhodí z okna do hradního příkopu, hlubokého 20 metrů. Když se chopili Martinice, vzýval svaté jméno Matky Boží. Protestanté se mu dali za to do smíchu: »Uvidíme, pomůže-li mu Maria.« A Maria pomohla! Ačkoli padl z takové výše, nestalo se mu nic. Okamžitě povstal a pomáhal svému druhovi, který se pádem poranil. Sami protestanté byli tím překvapeni a doznali: »Maria mu opravdu pomohla.«[1])

Ještě mocnějším ukazuje se toto jméno v boji s peklem. David porazil pěti kaménky obávaného obra Goliáše; jménu Maria neodolá ani celé peklo. Svatá Panna zjevila sv. Brigittě, že není na světě hříšníka tak ztraceného, aby od něho ďábel neodstoupil, vzývá-li její svaté jméno. Ctihodný Tomáš Kempenský napsal krásná slova: »Tato krátká modlitba: Ježíši a Maria! dá se snadno pamatovati, sladce rozjímati a vítězně užíti proti všem nepřátelům naší spásy.«

Katolická církev je dosud vedena Duchem svatým, kterého jí kdysi slíbil Spasitel. Aby nám ukázala, jak si váží tohoto jména, zavedla roku 1683 svátek Jména Panny Marie. Stalo se to na památku velikého vítězství nad Turky, kterého dobyl u Vídně polský král Jan Sobieski.

Byly to hrozné okamžiky, které tehdy prožívala křesťanská Evropa. Turci se zmocnili již celého Balkánu, obsadili i Uhry a část alpských zemí a Kara Mustafa oblehl se 200.000 muži Vídeň. Pádem tohoto města byla by se jim otevřela cesta i do naší vlasti a do ostatní Evropy. Vojsko křesťanské čítalo jen 84.000 mužů, mělo však za sebou Boha a přesvatou Pannu, kterou prosilo vroucně o pomoc. Dne 12. září, v neděli po Narození Panny Marie, došlo k rozhodné bitvě. Než bylo dáno znamení k boji, sloužil svatý kněz Marco d'Aviano polní mši svatou, při které mu ministroval sám polský král; on i všichni vůdcové přistoupili společně ke stolu Páně. Po mši svaté doporučilo se celé vojsko znovu do ochrany Panny Marie a král dal znamení k bitvě. Skončila strašnou porážkou Turků. Tisíce a

---

[1]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 198.

tisíce jich zůstalo na bojišti, ostatní prchali v hrozném zmatku do Uher. Král byl tak přesvědčen o zázračné pomoci Panny Marie, že od té doby nosil na prsou její obraz. Na památku této události, která zachránila Evropu před půlměsícem, zavedl papež Innocenc svátek Jména Panny Marie.[1])

II. Tak velice oslavil tedy Bůh jméno své svaté Matky; proto se sluší, abychom je oslavovali i my.

Drahé je nám jméno matčino, protože nám připomíná její velikou lásku a ztrestali bychom každého, kdo by se odvážil je zneuctíti. Ještě dražší musí nám býti jméno Panny Marie. Neobětovala za nás jen svoje slzy, obětovala svého vlastního Syna.

Proto bývalo světcům tak drahé toto nebeské jméno. Blah. Jindřich Suso volával: »Ó, Maria, jak jsi asi krásná, když již tvé jméno je tak milé a půvabné!« Proto církev odměňuje odpustky každého, kdo je zbožně vyslovuje; proto ukládá knězi, aby umírajícímu předříkával po nejsv. jménu Ježíšově i sladké jméno jeho bolestné Matky.

Dne 19. září 1846 zjevila se Panna Maria dvěma prostým dětem na francouzské La Salettě. Seděla na kameni, hluboce schýlená, s lokty opřenými o kolena, s hlavou vloženou do dlaní a plakala. Její slzy kanuly zvolna, slza za slzou padala k zemi. Děti byly jaty hlubokým soucitem k neznámé Paní. Ta pojednou povstala a pravila: »Pojďte blíže, moje děti, nebojte se; jsem zde, abych vám oznámila velikou novinu.« Na to si stěžovala, jak lidé přestupují třetí Boží přikázání a znesvěcují neděli služebnými pracemi, potom pravila: »Ti, kteří jezdí s vozíky, nedovedou promluviti, aby do řeči nemísili jméno mého Syna.« Matka Boží tedy naříkala na znesvěcování jména Božího; stejně by plakala i nad zneuctíváním svého vlastního jména.[2])

Co z toho pro nás následuje? Buďme především apoštoly sami u sebe! Kdykoli se přistihneme, že jsme zbytečně vyslovili svatá jména, hleďme chybu napraviti! Buď se něco pomodleme nebo si uložme nějaké pokání. Kdybychom po každé dali nějakou almužnu, nebo si odřekli cigaretu nebo vypili kávu bez cukru — ujišťuji vás, do měsíce bychom odložili tento nepěkný zvyk. Stálo by to za to; Matka Boží by se nám bohatě odměnila.

Buďme však také apoštoly u druhých! Někdy stačí jen zvážněti, bylo-li svaté jméno zbytečně vysloveno; druhý si toho povšimne a dá si lépe pozor. Jindy bude třeba upozornění; nemusí to býti zrovna kázání, mnohdy stačí i žert. U někoho je

---

[1]) Weiss: Weltgeschichte,[4]) Štýrský Hradec, 1898; X, 509.
[2]) Stříž: La Saletta, Praha, 1932, 64.

zvyk tak zakořeněný, že bude třeba prostředků silnějších. Rozmarný příklad vypravuje spisovatel Spirago.[1])

Jakýsi pán přijal do svého domu svou tchýni; bohužel, měla nepěkný zvyk vyslovovati při každé maličkosti svatá jména. Zetě to mrzelo, několikrát ji napomenul. Bránila se: »Vždyť já při tom nemyslím nic zlého« — ale vše zůstalo při starém. Kdysi seděla stařena v zahradě a cosi pracovala. Zeť přišel a sbíral nedaleko ní housenky na kapustě. Kdykoli našel housenku, volal: »Paní tchyně! Zase jedna.« Stařenu to s počátku bavilo; když však ji volal ustavičně, rozlobila se, aby prý si z ní netropil posměch. Odpověděl jí: »Vždyť já tím nemyslím nic zlého.« Po několika okamžicích volal však opět: »Paní tchyně! Zase jedna.« Stařena vstala a rozzlobeně odešla. Zeť šel za ní a pravil: »Vy jste jen smrtelným tvorem a přece se hněváte, jestliže vás kdo bez příčiny ustavičně volá. Myslíte, že Pánu Bohu je to lhostejné, vyslovujete-li tolikrát zbytečně za den jeho svaté jméno?« Stařena si dala říci a úplně se změnila. A jestli se přece někdy zapomněla, stačilo jen říci: »Paní tchyně! Zase jedna« — aby se zarazila a byla pro budoucnost ještě opatrnější.

Snad si pomyslíte: »Co je mi po druhých?« Mýlíte se. Čest Boží a čest jeho svaté Matky je povinností každého z nás. Protože jsme o ni nedbali, trestá nás Bůh všecky. Četné doklady máme v Písmě svatém. Izraelité neporušovali všichni sobotní klid, a přece trestal Pán celý národ. Proč? Protože měli učiniti vše, aby zabránili znesvěcování svátku.

Drazí křesťané! Pověděl jsem vám, jak velice vyznamenal Pán Bůh svaté jméno Panny Marie a hleděl vás povzbuditi, abyste je nikdy nevyslovovali bez úcty a zbytečně. Jednou bude nám je kněz předříkávati na smrtelném lůžku; hleďme, aby nám potom nebylo výčitkou, nýbrž útěchou, posilou, radostí. Končím slovy ctih. Tomáše Kempenského: »Chcete-li útěchu ve všelikém utrpení, utíkejte se k Marii, vzývejte Marii, uctívejte Marii, poroučejte se Marii! S Marií se radujte, s Marií lkejte, s Marií kráčejte, s Marií hledejte Ježíše! Učiníte-li tak, Maria bude za vás ráda orodovati a Syn jistě vyslyší svou Matku.« Amen.

[1]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 199.

DOKONALÁ OBĚŤ

Boha uctíváme nejlépe obětí. Zříkáme se jí toho, co jsme měli, nebo toho, co jsme dosud směli. Všechny oběti nejsou stejně čestné; čím vzácnější dar, tím dokonalejší oběť. Nejlépe uctil Boha Ježíš Kristus, protože mu nabídl oběť nekonečnou, po něm to učinila nejdokonaleji Panna Maria.

Dnešní svátek nám připomíná první velikou oběť Rodičky Boží: jako malé dítě opustila otcovský dům a zasvětila se chrámové službě. Církev jí klade proto do úst slova: »Blahopřejte mi všichni, kdo milujete Boha; když jsem byla ještě maličká, zalíbila jsem se Nejvyššímu.« Byla to první její oběť, nebyla však obětí poslední. Celý její život byl vonným zápalem, který se ponenáhlu stravoval před Boží velebností. Tuto myšlenku jsem si zvolil za předmět dnešního kázání.

I. Panna Maria obětovala Bohu především s v ů j r o z u m. Rozum je nejvzácnější dar, kterým obohatil Bůh naši lidskou duši. Stále bádá, stále přemýšlí, a otázka: »Proč?« je nám tak přirozená jako let ptáku nebo rybě voda. Proto jen těžko se sklání tam, kde nechápe; nejraději by pronikl každou záhadu, rozluštil každé tajemství. Proto bývá tak málo víry právě mezi vzdělanci.

Ani Rodičce Boží nebylo vše jasné, právě naopak. Žila mezi tajemstvími, nechápala jich, nerozuměla jim, ale její víra nezakolísala. Všimněte si spoň několika úskalí, kterými musela proplouti.

Duch svatý ji učinil Matkou, ale dlouho se nepostaral, aby se také sv. Josef dověděl o zázraku; proto ji chtěl propustiti. Nebránila se, nehájila se, vše ponechala Boží prozřetelnosti. Anděl jí sliboval Syna Božího, a v Betlémě nemohla pro něho sehnati ani kolébku. Bůh jí oznámil, že její Syn bude králem celého světa, a v jesličkách před ní plakalo a zimou se třáslo chudičké Dítě. Slyšela, že Ježíš bude Vykupitelem, a brzy byl nucen prchati do Egypta, aby zachránil aspoň holý život. Proroci líčili nádhernými barvami krásu říše mesiánské, a Ježíš umíral na kříži, ode všech opuštěn a zrazen. Nepřátelé jásali, učedníci ho opouštěli, apoštolové kolísali — kdo nikdy nezapochyboval, byla Matka Boží. Také nechápala, nerozuměla, a přece nikdy nevyšlo z jejích úst osudné slovo: »Proč?« Sklonila pokorně hlavu, věřila, obětovala cele svůj rozum.

Křesťane drahý! Zamysli se jedenkrát nad touto obětí! Jak ti bývá těžko pokořiti se před Bohem, kdykoli nechápeš jeho řízení! Umřelo ti dítě, na kterém jsi budoval svoje štěstí. Potkala tě nehoda, přišel jsi o majetek, ztratil jsi zdraví, a

v duši ti bouřila otázka: »Proč?« Nehloubej! Bůh je moudřejší než ty, proto vidí dále než ty! Jednou vzejde přece den, kdy se ti rozjasní všecka tajemství, a tehdy s obdivem uznáš nekonečnou jeho moudrost. Aspoň jeden doklad.

Dne 7. května 1868 vyhořela v Berlíně největší továrna na mýdlo, několik lidí přišlo o život, ostatní byli poraněni. Poslyšte, co vypravuje jedna z dělnic: »Ráno jsem byla poslána také do továrny. Cestou jsem šla vedle kostela, v tom mi šlehla hlavou myšlenka: »Vrať se a pomodli se »Zdrávas Maria!« Udělala jsem to a pomodlila se. Když jsem se přiblížila až k samé továrně, nastal výbuch a pochoval vše pod svými troskami. Kdybych byla přeslechla volání Boží, nebyla bych již dnes mezi živými.«[1])

II. Panna Maria obětovala Bohu c e l o u s v o j i v ů l i.

Je snadno sloužiti Pánu Bohu, dokud jde vše po našem přání; pravá poslušnost pozná se teprve v utrpení. Job nebyl velikým, dokud mu Pán žehnal a zahrnoval ho bohatstvím a blahobytem; velikým se ukázal teprve, když přišel o všecko.

Ani svou Matku nevedl Bůh po růžích. Je pravda, byla Rodičkou Boží, ale každá její radost byla smíšena s hořkou bolestí. Nemluvíme jen o sedmi radostech, známe i sedm bolestí, a těžko povědět, které byly větší. Kolikrát stal se pravý opak toho, po čem toužila a co si přála; nereptala nikdy. Její jedinou odpovědí bylo pokorné: *»Aj, já dívka Páně, staniž se mi podle slova tvého!«* (Luk. 1, 38.)

Všimněme si aspoň několika událostí z jejího života! Toužila zůstati pannou, a Bůh rozhodl, aby se provdala. Tolik se těšila na klidný Nazaret, a Bůh ji poslal do neznámého Egypta. Dychtila po každém slově z úst Ježíšových, a Spasitel si přál, aby zůstala doma. Její mateřská láska ji nutila, aby se zastala tupeného Syna a Bůh ji odsoudil k tomu, aby byla němou účastnicí jeho bolestí na kříži. Ve výpočtu bych mohl pokračovati ještě dlouho. Pán Bůh vedl i svou Matku po cestách temných, kterých nechápala, a z jejích úst nevyšlo jediné slovo nářku a nespokojenosti. Byla dívkou, služebnicí Páně, jemu zasvětila celou svoji vůli, proto byla spokojena se vším, co na ni poslal.

Drazí křesťané! Možná, že ani nechápete velikost této oběti. Vzpomeňte, jak nám bývá těžko podrobiti se úplně Boží vůli, zříci se svého zamilovaného plánu, odpovídati na vše slovy trpělivého Joba (1, 20):

»Hospodin dal a Hospodin vzal,
jak se mu líbilo, tak se stalo,
buď za to jménu Hospodinovu žehnáno!«

Světci to dovedli. Svatá Gertruda upadla kdysi do vleklé

[1]) Hanss: Maria, Limburk, 1935, 47.

nemoci a trpěla strašnými bolestmi. Jednou zjevil se jí Spasitel a tázal se: »Chceš býti zdráva?« Světice mu krásně odpověděla: »Pane, nechci býti ani zdravá, ani nemocná, nechci žíti ani umříti, chci jen to, co chceš ty.«

Tak hrdinné duše nevidíme jen mezi světci, jsou často i tam, kde bychom se jich nadáli nejméně. Jan Tauler vypravuje o muži, který se ustavičně modlil, aby mu Pán Bůh poslal někoho, kdo by mu ukázal nejkratší cestu k svatosti. Kdysi zaslechl v duši hlas: »Jdi ke chrámovým dveřím, tam najdeš, po čem toužíš!« S pochopitelnou nedočkavostí chvátal muž ke kostelu. Tam seděl žebrák, plný bolestných ran, pokrytý jen bídnými cáry. S počátku se domníval, že se zmýlil. Přece však pozdravil žebráka slovy: »Dobrý den, bratře!«

»Neměl jsem ještě nikdy špatného dne.«

»Tak ti přeji, aby ti dal Bůh ještě lepší.«

»Můj osud byl vždy nejlepší.«

»Jak to? Vždyť jsi jedna rána a jeden vřed?«

»To je pravda, ale to mi poslal můj dobrý Bůh.«[1])

Tak mluvil žebrák a měl pravdu. Úplná odevzdanost do vůle Boží je nejkratší cestou ke svatosti a dokonalosti.

My to tak nedovedeme; hleďme přijmouti aspoň klidně z rukou Božích kříž, který na nás poslal. Možná, že tvé oko zalije se při tom slzami; hleď jen, aby duše opakovala celým srdcem prosbu Spasitelovu: *Otče můj, je-li možno, ať odejde kalich tento ode mne, ale ne, jak já chci, nýbrž jak ty.«* (Mat. 26, 39.) Snad mi odpovíš: »Na Boha si nestěžuji, mně ubližuje můj bližní.« Mýlíš se velice. Zlý člověk je pouze nástrojem, kterého použil Bůh. Byli to hříšní lidé, kteří prodali Josefa do Egypta, a přece pravil bratřím: *»Ne vaším záměrem, nýbrž vůlí Boží byl jsem poslán sem.«* (Gen. 45, 8.) *»Vy jste sice měli se mnou zlé záměry, Bůh však to obrátil v dobré, aby mne povýšil a zachránil četné národy.«* (Gen. 50, 20.) I tebe zkouší a tříbí, aby tě jednou tím více vyznamenal a povýšil! A bude-li se ti někdy zdáti tvůj kříž nesnesitelný, vzpomeň si na slova kostelní písně:

»Neztrácej mysli, nezoufej si,
žije Maria, důvěřuj v ni!«

III. Panna Maria neobětovala Bohu jen rozum a vůli, obětovala mu i své srdce a svoji lásku.

Právě tuto oběť pokládám za nejtěžší. Snadno se přesvědčíme, že Bůh může věděti více než my, vždyť je vševědoucí; může nás vésti jinou cestou, než kterou jsme si přáli, protože je naším Pánem, my jeho služebníky. Ale jak těžko bývá poručiti srdci, aby se zřeklo toho, co si jednou zamilovalo, odloučilo se od toho, komu se věnovalo, zapomnělo na to, k čemu přilnulo!

---

[1]) Životem, čís. 8, str. 4.

Ani této oběti neušetřil Pán svoji vyvolenou Matku. Jako dítě milovala něžně své stařičké rodiče, Bůh rozhodl, aby se od nich odloučila a prožila své mládí v dalekém chrámě. Když dospěla, chvátala s radostí pod rodný krov, netrvalo to dlouho, a vynášela otce a brzy po něm i matku. Zasnoubila se po vůli Boží se svatým Josefem a milovala vroucně jeho čistou duši, ale právě on způsobil jí nevědomky největší bolest, protože neznal tajemství, které v ní učinil Bůh. Sotvă Spasitel dorostl, doprovázela k hrobu muže, kterého po Bohu nejvíce milovala. Uplynulo jen několik roků, a loučila se i s Pánem Ježíšem.

Opravdu, její srdce nezůstalo ušetřeno jediné rány, která může stihnouti člověka. Ale Matka Boží rozuměla dobře slovům Spasitelovým: »*Kdo miluje otce nebo matku více nežli mne, není mne hoden, a kdo miluje syna nebo dceru více nežli mne, není mne hoden*« (Mat. 10, 37). Proto obětovala Bohu všecku svoji lásku, každé přání svého srdce, každý jeho úder.

Drazí křesťané! Od nás nepožádá Pán Bůh takových obětí, jaké uložil své milované Matce — ale bez kříže nenechá nikoho z nás. Od Panny Marie se učme, jak je máme přijímati! Slavnost jejího Obětování připomíná nám i naše sliby křestní. Odřekli jsme se ďábla, jeho skutků i jeho pýchy. Neodvolávejme své oběti! Pán nám odplatí všechno, co pro něho učiníme. Amen.

MODLITBA „ANDĚL PÁNĚ"

Vánoce slavíme v roce jen jednou, zvěstování blah. Panně si připomínáme každý den třikráte. Bývalo to tak krásné, když z kostelní věže zahlaholil zvon a všude ustala práce. Rolník zastavil potah, řemeslník odložil nástroj a z tisíců srdcí letěla k nebi chvála Rodičky Boží.

Nevěra neušetřila ani této krásné pobožnosti. Čím dále tím více ubývá katolíků, kteří ji konají. Byli to mužové, kteří si první navykli zanedbávati »Anděl Páně«, a jejich špatný příklad nakazil i děti.

Konáme dnes slavnost Zvěstování blah. Panně Marii. Používám této vhodné příležitosti a promluvím o modlitbě »Anděl Páně«. Vyložím vám její původ, popíši způsob, jak ji konáme, a udám důvody, proč bychom si ji měli zase zamilovati.

I. P ů v o d modlitby »Anděl Páně« sahá do dávného středověku. Nepovstala najednou, měla dlouhý a pestrý vývoj. Nejdříve — asi v polovině 13. století — zvonívalo se jen večer a účel byl úplně světský. Protože většina domů byla jen ze dřeva, hrozilo ustavičně nebezpečí požáru; proto byli obyvatelé upozorněni znamením zvonu, aby uhasili v kamnech oheň. Kdo neuposlechl, býval potrestán. Náboženský ráz vtiskl tomuto zvonění teprve veliký ctitel Panny Marie, sv. Bonaventura. R. 1269 konal řádové shromáždění. Při něm povzbuzoval členy řádu, aby všude šířili vzpomínku na Zvěstování blah. Panně; za tím účelem měli povzbuzovati věřící, aby se při večerním zvonění pomodlili třikrát Zdrávas Maria. Myšlenka se velice líbila a rozletěla se brzy po celé Evropě.

O něco později počalo se zvonívati i ráno. Věřící se modlili také tři Zdrávasy; vzpomínali však při tom na bolesti Matky Boží. Jejím příkladem chtěli se povzbuditi, aby trpělivě nesli kříže a práce dne, který počínali. Proto konávali tuto modlitbu nejraději před křížem.

Teprve v 15. století připomíná se po prvé zvonění v poledne. Je pro nás velikou ctí, že nejstarší zmínka o tomto zbožném zvyku pochází z r. 1413 z Olomouce. Původně se zvonilo jen v pátek, věřící při tom rozjímali o bolestech Spasitelových. Teprve papež Kalixt III. nařídil r. 1456, aby se zvonilo denně. Tehdy padlo do tureckých rukou slavné město Cařihrad; proto křesťané měli se modliti tři Zdrávasy a svolávati Boží požehnání ve válkách proti Turkům.

Jak vidíte, nebylo až do té doby jednotného způsobu a byly to vlastně tři různé pobožnosti. Teprve v 16. stol. splynuly všecky tři v pobožnost jedinou. Zvonilo se ráno, v poledne a večer, a věřící se modlili tři Zdrávasy, nic více. Dnešní

podobu dostala pobožnost teprve za papeže Pia V.; ještě přesněji ji vymezil papež Benedikt XIV. Stalo se to r. 1742. Nařídil, aby se modlitba konala kleče; odtud i její české jméno »klekání«, a udělil odpustky 100 dnů všem, kdo se ji zbožně pomodlili. V době velikonoční modlili se místo »Anděl Páně« stoje »Raduj se, nebes Královno!«[1]) Ale již tehdy bylo rozhodnuto, že odpustky získává i ten, kdo pro nemoc nebo z jiného důvodu nemůže pokleknouti.

Od té doby stalo se »Anděl Páně« modlitbou světovou. A protože slunko vychází a zapadá na různých místech v nestejnou dobu, vznáší se k nebesům ustavičně andělský pozdrav. Jakmile umlkl u nás, počíná zníti v Americe a jinde.

II. To je původ modlitby »Anděl Páně«. Všimněme si způsobu, jakým se koná.

»Anděl Páně« skládá se v podstatě ze tří Zdrávasů a z modlitby, kterou k nim přidáváme. Při jednotlivých Zdrávasech připomíná nám církev tři nejdůležitější okamžiky Zvěstování; abychom na ně nezapomněli, klademe před každý Zdrávas několik slov.

První, čemu se při Zvěstování divíme, byla slitovná láska nekonečného Boha. Dnes otevřelo se po prvé nebe, které bylo zavřeno od pádu Adamova. Jeden z nejvyšších duchů sestoupil k zemi. Nepřicházel trestat hříšné lidstvo, přinášel mu radostnou zprávu o Vykupiteli. Proto říkáme: »Anděl Páně zvěstoval Panně Marii poselství, a ona počala z Ducha svatého.«

Bylo to veliké vyznamenání pro chudičkou Pannu nazaretskou, když anděl ji velebil jako milostiplnou a požehnanou mezi ženami. Proto tím více překvapuje její neobyčejná pokora. Eva toužila výše, Maria se snížila co nejhlouběji; proto nás naše první matka zničila, Maria znova oživila. To je smysl slov, která následují: »I řekla Maria: Aj, já dívka Páně, staniž mi se podle slova tvého!« A plni vděčnosti říkáme druhý Zdrávas.

Tím nejsou ještě vyčerpána všechna tajemství této modlitby; o největším jsme se dosud ani nezmínili. Nekonečně velebný Syn Boží stal se pro nás člověkem. Všemohoucí stal se slabounkým, bohatý stal se chudým, Bůh stal se člověkem. Na to myslíme při větě: »A Slovo tělem učiněno jest, a přebývalo mezi námi.« Byli jsme ubohými hříšníky, nezasluhovali jsme slitování; proto se bijeme kajícně v prsa. Víme, kdo nám zasloužil tuto velikou milost; byla to blah. Panna Maria, proto přidáváme třetí Zdrávas.

Zvěstováním stala se dcera sv. Jáchyma Matkou Boží, proto v jakémsi smyslu u svého Syna všemohoucí. Což divu,

---

[1]) Vacant-Mangenot: Dictionnaire de théologie catholique, Paříž, 1903; I, 1277.

že při této myšlence derou se nám z úst slova: »Oroduj za nás, svatá Boží Rodičko, abychom hodni učiněni byli zaslíbení Kristových.«

Nejvznešenějším ze slíbených darů byla posvěcující milost Boží a jednou blažené nebe. Proto následuje modlitba: »Milost svou, prosíme, Pane, rač v mysli naše vlíti, abychom, kteří jsme andělem zvěstujícím vtělení Krista, Syna tvého, poznali, skrze umučení jeho a kříž ku slávě vzkříšení přivedeni byli. Skrze téhož Krista, Pána našeho.«

To je způsob, jakým konáme modlitbu »Anděl Páně«. Ještě několik slov o vnějším chování. »Anděl Páně« se máme modliti kleče; právě proto mu říkáme také »klekání«. Klečení je nutnou podmínkou, chceme-li získati udělené odpustky. Jen v době velikonoční modlíme se »Anděl Páně« stoje. Abyste mi však správně rozuměli. Ani církev od vás nežádá, abyste poklekli na ulici, na cestě nebo ve společnosti; tam se můžete klidně modliti i v chůzi. Ale doma měli bychom tuto modlitbu konati po každé jenom na kolenou.

Při »Anděl Páně« mají mužové hlavu odkrytou. Je-li zima nebo prší-li, možno nechati klobouk na hlavě. A přece vidíme, že většina mužů dnes ani nesmekne — i když se potichu ještě modlí. Proč? Matičko Boží, chceš věděti, proč? Naši mužové se za tebe stydí, hanbí se pozdraviti tě veřejně jako Matku Boží, stydí se přihlásiti se mezi tvé dítky. Co byste řekli o dítěti, které by před svou matkou ani nesmeklo? Proto se nedivte, že taková neúcta bolí i naši Matičku nebeskou. Jistě nevyslyší toho, kdo k ní nemá ani tolik lásky, aby smekl.

III. Vyložil jsem vám vznik této pobožnosti a pověděl způsob, jak ji konáme. Ještě se zmíním o důvodech, proč nemáme tuto modlitbu vynechávati. Myslím, že se vám stane »Anděl Páně« ještě dražším a milejším, budete-li věděti, jaké myšlenky vás mají při něm oživovati.

Ráno. Slunko ještě ani nevzešlo, celý kraj se halí ještě v tajemné šero, když zaznívá po prvé mariánský zvon. Připomíná nám dlouhou noc hříchu, která ležela tísnivě nad celým světem; andělské zvěstování bylo prvním paprskem, který pronikl s nebe a přinesl lidstvu radostnou zprávu o blízkém vykoupení. Při ranním »Anděl Páně« děkujeme proto Bohu za velikou milost svaté víry!

Poledne. Slunko nemilosrdně praží, vše touží po stínu a odpočinku; v tu chvíli zalétá k tobě z kostelní věže opět hlas zvonu a volá tě k modlitbě. Sepni zbožně své upracované ruce a vzpomeň na Spasitele, který kdysi pravil: *»Pojďte ke mně všichni, kteří se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím.«* (Mat. 11, 28.) U Ježíše Krista hledej pomoc ve svých pracích, ve stínu jeho svatého kříže ulož svoji znavenou duši. Polední »Anděl Páně« je tedy prosbou o Boží požehnání!

Večer. Denní dílo je dokonáno, práce ustává, země se ukládá k nočnímu odpočinku. V tu chvíli rozhlaholí se zvonek po třetí a volá k modlitbě. I tvůj den schýlí se jednou ke konci, i pro tebe nastane noc, i nad tebou zakvílí jedenkrát umíráček. U koho budeš tehdy hledati posilu? Bude to Matka Ježíšova. Proto sepni zbožně ruce a pomodli se za šťastnou hodinku smrti!

Po večerním klekání zavolá z věže umíráček a připomene ti všecky, kdo tě již předešli. Snad dosud úpí v plamenech očistcových a těší se na šťastný okamžik, kdy též oni spočinou v náručí Božím.

Drahý křesťane! Nepohne-li tě ani láska k Matce Boží, aby ses modlíval »Anděl Páně«, udělej to aspoň z lásky ke své vlastní duši! Budeš-li konati svědomitě tuto pobožnost a navykneš tomu i své děti, nezapomenou ani na tebe. I pro tebe bude pak znamenati večerní zvonění úlevu; nebudeš mezi těmi, na které na světě nikdo nevzpomene. Hlas umíráčku probudí v tvých dětech vzpomínku na tebe a z jejich úst poletí k nebi vděčná prosba: »Odpočinutí věčné dej mu, ó Pane, a světlo věčné ať mu svítí!«

Vyložil jsem vám původ modlitby »Anděl Páně«, vysvětlil způsob, jak ji máme konati, a napověděl, jaké myšlenky nás mají při ní provázeti. Obnovme svatý zvyk, který jsme zdědili po svých zbožných předcích a předejme jej zase svým dětem! V každé vesničce máte kostel nebo kapli, a kde jich není, postavili jste si aspoň prostinkou zvoničku. Nedovolte, aby shon za skývou chleba nebo touha po bohatství přehlušily hlas vašeho zvonu! Pozdravujte třikrát za den přesvatou Pannu, odpoví vám svým mateřským požehnáním. Amen.

MARIA NAVŠTĚVUJE SVÉ VĚRNÉ

Dnešní svátek nám připomíná dojemnou událost ze života Panny Marie. Jakmile zaslechla o veliké milosti, jaké se dostalo její svaté příbuzné, neměla stání. Chvátala přes hory a doly, aby jí blahopřála a jí pomáhala. Nepřišla sama. Spolu s ní vešel do domu Zachariášova i vtělený Spasitel a s ním radost a štěstí. To vše nám připomíná dnešní svátek.

Ještě z jiného důvodu slavme rádi Navštívení Panny Marie. Je to svátek, který se těšil u našich předků veliké oblibě. Zavedl jej roku 1385 pražský arcibiskup Jan z Jenštejna, od nás se šířil dále.

Dnešní svátek připomíná mi však ještě jinou myšlenku, kterou bych rád vám vložil na srdce. Matka Boží navštěvuje dosud ráda své ctitele: navštěvuje nás, dokud se nám vede dobře, navštěvuje nás, když trpíme, navštěvuje nás, když umíráme.

I. Panna Maria nás navštěvuje, d o k u d s e n á m v e d e d o b ř e.

Dějiny nám vypravují mnoho dojemných příkladů o mateřské lásce. Krásný výjev udal se u vrchního soudu v Novém Yorku. V ulicích tohoto velkoměsta bylo před více roky nalezeno nemluvně, které bylo uloupeno paní Amoryové. Dítě přišlo do nalezince, ale matka pátrala tak dlouho, až se jí podařilo objeviti útulek milovaného dítka. Chtěla si je odvésti — ale nemohla nijak dokázati své mateřství, proto ústav se zdráhal dítě jí vydati. Paní Amoryová žalovala. U soudu měla spatřiti své dítě po prvé. Byla předvedena ještě s několika jinými ženami. Jakmile uviděla maličkou, zvolala: »To je mé dítě. Poznávám je. Zde to cítím« — při tom si položila ruku na srdce. Potom přišla řada na dítě. Maličká prohlížela si pozorně jednu ženu po druhé, až její zrak spočinul na paní Amoryové. Najednou vyhrkly jí z očí veliké slzy a s výkřikem: »Matičko« vrhla se do jejího náručí. Přítomní neubránili se hlubokému dojmu a za všeobecného pohnutí uznal soud mateřské právo paní Amoryové.[1])

A přece i největší láska pozemské matky je pouhým stínem proti lásce, jakou miluje každého ctitele blah. Panna. I kdyby svět sebe více zhanobil její věrné dítě, kdyby je oloupil o všechno a přioděl je žebráckými cáry, přece je pozná její mateřské oko. Nedivme se tomu! Pozemská matka trpěla pro své dítě jen několik hodin, Sedmibolestná nosila v prsou bolestný meč celých 33 roků.

---

[1]) »Čech«, 13. října 1908.

Církev klade Panně Marii do úst slova Písma svatého: *»Kdo mne najde, nalezne život a dojde požehnání od Hospodina* (Přísl. 8, 35). Maria Panna se ujímá každého, kdo se k ní utekl, ale s největší láskou objímá své dítky, které ji nikdy neopustily. Dojemně krásný příklad čteme o tom v životě sv. faráře Jana Vianneye; prozradila jej teprve po jeho smrti jeho stařičká hospodyně, Kateřina Lassagne. Kdysi se domnívala, že pan farář je ještě v kostele, proto vešla bez zaklepání do jeho pokoje, aby tam cosi upravila. Sotva vstoupila, spatřila nebesky krásnou paní, oblitou zázračným světlem — byla to Rodička Boží, a pan farář s ní rozmlouval tak důvěrně a tak prostě, jako mluvívá dítě se svou matkou. Kateřina chtěla prchnouti, ale jakási neviditelná ruka ji zadržela. A tak vyslechla tento rozhovor:

»Moje dobrá Matko, prosím tě, dej mi uzdravení toho a toho nemocného!«

Přesvatá Panna se usmála a řekla: »Dávám ti to.«

»Díky, moje dobrá Matko! Ty mi nikdy nic neodepřeš. Slituj se proto nad oním zatvrzelým hříšníkem a dej mu tak mocnou milost, aby se vrátil do náručí tvého Syna.«

»I to ti dávám.«

»Díky, moje dobrá Matko! Dovol, abych ti přednesl ještě jednu prosbu. Sám jsem chudý, a proto nemohu nic odkázati své stařičké hospodyni. Prosím tě, uzdrav ji od její choroby a udělej to ještě před mou smrtí.«

Po třetí odpověděla svatá Panna: »I to ti dávám« a zmizela. V tom zpozoroval farář Kateřinu. Začervenal se, potom se tázal: »Jak je vám?«

»Jsem uzdravena.«

»Poděkujeme za to Panně Marii, ale nyní mi přísahejte, že nikomu nepovíte, co jste viděla.« Kateřina přísahala a svědomitě mlčela až do smrti svatého kněze. Teprve potom prozradila celé zjevení.[1])

Láska nečiní však Pannu Marii slepou; vidí-li, že její ctitel by mohl zajíti na scestí, dovede i citelně potrestati, aby ho vyburcovala z nebezpečného spánku. Zajímavý doklad čteme v dějinách vesničky Obořiště.

Bylo to ve svátek Navštívení Panny Marie r. 1732. V klášterním kostele mělo býti odpolední požehnání, ale z Obořiště nepřišel ani jediný. Někteří spali, jiní se bavili na ulici, jiní si vyšli do polí, aby se pokochali pohledem na bohatou úrodu. Kněz zavřel smutně svatostánek, požehnání se nekonalo. Po malé chvíli zatáhlo se dosud jasné nebe temnými mraky. Přišla bouře a s ní takové krupobití, že na polích nezůstal jediný klásek, v oknech jediná tabulka. Ještě dlouho vzpomínali

---

[1]) Buetti: Ricca miniera di esempli Mariani, Turin, 1930, 185.

v Obořišti na toto Navštívení Rodičky Boží a opět si vážili odpolední pobožnosti.[1])

II. Panna Maria nás navštěvuje, dokud se nám vede dobře, ale nezapomíná na nás ani, k d y ž t r p í m e.

Dovedete si představiti matku, která by zůstala klidná, když její dítě se svíjí bolestí? Obyčejně trpívá více než samo nemocné dítě. Ani Matka Boží není lhostejná k našemu utrpení a všemožně se snaží, aby je předešla. Vidí-li, že rozhněvaný Bůh vztahuje již své rámě, aby trestal neposlušného hříšníka, hledí je zadržeti. Je pravda, někdy se jí to nepodaří. Lidské hříchy bývají často tak zlé, že ani Rodička Boží nemůže zachrániti duši, která se jich dopustila. Sama si na to stěžovala v památném zjevení dne 19. září 1846 na La Salettě. Tam pravila: »Nechce-li se lid můj podrobiti, jsem nucena nechati naň dopadnouti rámě svého Syna; je tak těžké a tolik váží, že ho již nemohu udržeti. Nechci-li, aby můj Syn vás opustil, musím ho prositi neustále; a vy lidé na to nedbáte.[2])

K panu faráři přišel voják, který byl právě na dovolené a sliboval: »Již nikdy nezakleji.« Na otázku knězovu, co ho pohnulo k takovému slibu, vypravoval: »Byl jsem na vojně s jedním kamarádem, který ustavičně klel a se rouhal. Mrzelo mne to, ale dlouho jsem se nemohl odhodlati k ráznému kroku. Až jednou jsem mu řekl: »To musí přestat! Zakleješ-li ještě jednou, nejsem tvým přítelem.« Nešťastník se mi dal do smíchu a pravil: »Po osmi měsících války jsi zdráv ty, který nekleješ, a jsem zdráv i já, který kleji.« V tom okamžiku vybuchl vedle nás granát a utrhl mu hlavu.«[3])

V tomto případě dostoupila zloba již takového stupně, že ani Rodička Boží nedovedla zadržeti rámě svého rozhněvaného Syna. Dlouholetá zkušenost dokazuje, že Spasitel strpí i svoji vlastní urážku, ale nenechá se posmívati své Matce. Tu tedy Panna Maria pomoci již nemohla. Ale kolikráte potěšila duši, která již zoufala, pomohla, kde se již všecko zdálo ztraceno. Aspoň jediný doklad.

Byl to otec rodiny. Na jeho hlavu shrnulo se tolik neštěstí, že si zoufal. S provazem v kapse odcházel do lesa, aby učinil konec utrpení. Doma se ani nerozloučil; obával se, že pohled na děti, které tolik miloval, vzal by mu všecku odvahu. U lesa uviděl na cestě jakýsi papírek. Zvedl jej. Byl to obrázek Panny Marie, který tam kdosi ztratil. Na něm četl modlitbičku: »Maria, bez poskvrny hříchu počatá, oroduj za nás, kteří se k tobě utíkáme!« Četl znova a znova, a v jeho duši se počalo rozjasňovati. Již nešel dále. Odhodil provaz, chvátal domů, objal svoji ženu a zlíbal své děti. Potom jim vypravoval, co

[1]) Z rukopisné kroniky pavlínského kláštera v Obořišti.
[2]) Stříž: La Saletta, Praha, 1932, 48.
[3]) Buetti: Ricca miniera di esempli Mariani, Turin, 1930, 151.

se stalo. Byl zachráněn, ale brzy pominula i bída a šťastná rodina chová dodnes obrázek jako vzácný poklad.[1])

III. Panna Maria nás navštěvuje, dokud se nám vede dobře; nezapomíná na nás ani, když trpíme; ale jistě nás neopustí v hodinu smrti.

Rodička Boží zná velmi dobře cenu každé lidské duše, protože na každé vidí krůpěj předrahé krve Ježíšovy. Ví také, oč se jedná v tomto okamžiku. Duše zachráněná pro nebe bude na věky opěvovati milosrdnou lásku jejího Syna; duše ztracená bude se na věky rouhati svému Vykupiteli i jeho Matce. Proto ví dobře, že v tuto chvíli napíná peklo všecky své síly, aby se zmocnilo pokladu, jakým je každá duše. Proto umírající může býti jist, že ho Panna Maria neopustí, bude-li se k ní utíkati.

Kněz byl povolán k nemocné do čísla 28. Přehlédl se, a vešel do čísla 18. Tam našel nemocnou ženu, u jejího lůžka seděl muž asi padesátiletý. Na otázku knězovu: »Jak se daří vaší paní?«, odpověděl: »Po tom vám nic není. Co tu máte co dělat? A kdo vás sem zavolal?«

»Někdo mne volal k nemocné. Možná, že jsem přehlédl domovní číslo, ale vidím, že i tu je mne velice třeba. Bylo to jistě řízení Boží, že jsem přišel k vaší nemocné paní.« V tom zašeptala umírající: »Sám milý Pán Bůh vás sem přivedl, chci se vyzpovídati.«

»Nikdy«, rozkřikl se muž. »Od desíti let nevkročil sem žádný kněz. Nechte nás, pane faráři, na pokoji a nemíchejte se do našich věcí!«

»Příteli«, odpověděl farář, »duše vaší paní nepatří vám. Proto ji vyzpovídám. Nechejte nás tu chvíli o samotě.« Muž ještě cosi zabručel, ale po chvíli přece odešel. Když jsme byli sami, ukázala mi umírající svůj růženec a pravila: »Ten mne zachránil. Před desíti roky odpadla jsem z bázně před mužem od náboženství, ale ani jediný den jsem nevynechala růženec.«[2])

Panna Maria navštěvuje dosud ráda své ctitele a po každé jim přináší milost a požehnání. Nezavírejme své srdce před touto matkou, otevře nám jednou svou přímluvou bránu nebeskou. Amen.

---

[1]) Hanss: Maria, Limburk, 1935, 48.
[2]) Hanss: Maria, Limburk, 1935, 73.

ÚVOD KŘESŤANSKÝCH MATEK

Dnešní slavnost Rodičky Boží připomíná mi zbožný zvyk křesťanských matek. Jakmile se zotavily, nesou své děťátko samy do kostela; lid říká, že jdou »k úvodu«. Škoda jen, že ani tento posvátný obřad neušel pozornosti nevěreckého světa, a již často jsem slyšel námitku, kterou pověděl Jiří Hlava slovy: »Dosud nikdo neurazil tak hluboce matku jako křesťanství, považujíc ji po porodě za nečistou a žádajíc na ní očištění se po šestinedělí před oltářem.«[1]) A nemyslete, že takové útoky zůstávají bez účinku. Lidská bázeň je veliká; snad právě proto ubývá tolik matek, které jdou se svým děťátkem do chrámu.

Z toho důvodu jsem se rozhodl, že vám vyložím obřady, které zachovává církev při úvodu matky. Sami se přesvědčíte, jak jsou vznešené a krásné; potom udám několik pohnutek, proč byste neměli nikdy tento svatý zvyk opomíjeti.

Matičko Boží! Dnes jsi šla po prvé s Ježíškem do chrámu; osviť i naše křesťanské matky, aby se řídily tvým vznešeným příkladem!

I. Všimněme si napřed obřadů a modliteb, kterými provází církev úvod šestinedělky.

V úřední knize církevní sluje tento obřad »požehnáním« a je velikou výsadou poctivé matky. Proto je nesmí dostati dívka, která porodila za svobodna; je z něho vyloučena i žena, která uzavřela tak zv. občanské manželství. K tomuto posvátnému úkonu přichází tedy křesťanská matka, v loktech nese své pokřtěné dítě, v ruce drží hořící svíci a poklekne na práh kostela. Kněz je oblečen v rochetu a štolu bílé barvy. Pokropí matku svěcenou vodou a v krátkém proslovu ji upozorní na význam posvátného obřadu. Přeje jí od Boha požehnání, pro které si přišla; povzbuzuje ji, aby poděkovala Bohu za ochranu, které se jí dostalo v její těžké hodince; konečně ji napomíná, aby vyprošovala dítku Boží pomoc a lásku pro celý život. Teprve potom počíná vlastní modlitby slovy:

»Pomoc naše ve jménu Páně,
který stvořil nebe i zemi.«

Říká krásný žalm 23. Svatopisec v něm prohlašuje, že Bůh je Pánem všeho; od něho pochází tedy i dítě, které porodila:

»Hospodinova souš jest i s tím, co ji plní,
pevnina a všichni, kteří sídlí na ní.
Neboť on nad moře položil základ její
a nad proudy pevně ji udržuje.«

---

[1]) Problém prostituce.

Bůh přebývá ovšem na nebi, ale na zemi má svoje chrámy, kde rozdává své dary nejraději. Škoda jen, že každý není hoden, aby se objevil před jeho svatou tváří. Proto žalmista klade si otázku:

»Kdo smí vstoupit na horu Hospodinovu
a kdo smí stát na svatém místě jeho?« A sám si odpovídá:
»Kdo má nevinné ruce a čisté srdce,
ten, kdo nepozdvihuje k modlám mysli své,
aniž přísahá lstivě bližnímu svému.
Tomu se dostane požehnání od Pána,
a milosrdenství od Boha, spásy jeho.«

Takovou duší je také křesťanská matka, která poslechla církve a klečí na prahu kostelním; proto kněz jí podává konec štoly a vede ji před oltář. Při tom praví: »Vejdi do chrámu Božího a pokloň se Synu blahoslavené Panny Marie, který tě učinil šťastnou matkou!«

Když došli až k oltáři, poklekne matka na první stupeň, kněz vystoupí na nejvyšší. Po několika kratších prosbách pokračuje: »Všemohoucí věčný Bože, který jsi porodem blahoslavené Panny Marie bolesti věřících rodiček obrátil v radost, shlédni milostivě na tuto svou služebnici, která s radostí přichází do svatého chrámu tvého tobě poděkovat, a dej, aby pro zásluhy a na přímluvu téže blahoslavené Panny Marie byla hodna po vezdejším životě i se svým dítkem dojíti věčné blaženosti. Skrze Krista, Pána našeho.«

Nato vezme kněz dítě na svoje lokty, vystoupí s ním až ke svatostánku, pozvedne je k nebi a modlí se: »Všemohoucí věčný Bože, který jsi jednorozeného Syna svého ve svém svatém chrámě ukázal, aby tam byl přijat na lokty svatého Simeona, pokorně svoláváme tvé milosrdenství na toto dítko, aby vstoupivši již křtem do tvé svaté církve, hodno bylo po tomto životě vejíti také do svatého chrámu tvé věčné slávy. Skrze Krista, Pána našeho.«

Potom vrátí dítě matce, kropí je svěcenou vodou a říká: »Pokoj a požehnání všemohoucího Boha, Otce i Syna i Ducha svatého sestup na vás a spočívej na vás vždycky! Jděte v pokoji!«

To jsou obřady a modlitby, které koná církev nad matkou a jejím dítětem. Nikde tedy ani slova o poskvrně a očišťování; všude jen dík Bohu a prosba o jeho požehnání. Tím však již přecházím k druhému dílu kázání.

II. Proč nemáme tento obřad nikdy vynechati? Jinými slovy: Jaké myšlenky mají v tu chvíli oživovati křesťanskou matku?

Jsou to hlavně dvě věci, které ovládají v tom okamžiku matku. Je to především vděčnost k Pánu Bohu. Křesťanská matka zná dobře slova žalmu:

»Ano, dar Páně synové jsou,
odměna jeho potomstvo jest« (126, 3).

Zná ve svém nejbližším okolí mnoho rodin, které by zlatem vyvážili první dítko, a nedostali je. Proto přichází poděkovat za velikou milost, jakou jí udělil. Ale šťastná matka ví velmi dobře, kolik rodiček zaplatilo již příchod dítěte vlastním životem. Tato vzpomínka ji sráží na kolena. Proto jde do chrámu, proto volá slovy žalmistovými:

Čím se odplatím Hospodinu
za všecko, co prokázal mi? (115, 12).

A plna hluboké vděčnosti připovídá:

»Sliby své Pánu dané splním
před veškerým jeho lidem« (115, 14).

Věrná služba Boží, zbožný křesťanský život je nejkrásnějším díkem za každé dobrodiní, kterého se nám dostalo.

Je tu však ještě jiná myšlenka, která volá křesťanskou matku do chrámu. Dala život novému dítku, ale nemůže mu zaručiti zdraví, štěstí, spokojenost; to může jen Bůh. Ne nadarmo slýchávala: »Bez Božího požehnání marné lidské namáhání« a »S Bohem počni každé dílo, podaří se ti až milo.« Proto chvátá do chrámu, aby svolala Boží ochranu a Boží lásku na svého miláčka, by posela jeho životní dráhu — pokud možno — samými růžemi.

O to všecko připravuje se matka, která se dala zlákati moderní nevěrou a zameškala »úvod«. Možná, že bude jednou velice překvapena, až pozná na Božím soudu, o kolik požehnání oloupila své vlastní dítě. Je pravda, Bůh je milosrdný, a dovede odpustiti mnoho, ale velmi těžko promíjí tam, kde se jeho dary pohrdá, kde o ně nestojí, kde si z nich ještě tropí posměch.

A ještě na něco důležitého musím upozorniti. Je mnoho matek, které pochovaly své dítě hned po křtu svatém. Ani na ně nezapomněla církev, i pro ně má »úvod«. Jeho účelem není ovšem svolávati požehnání na zesnulého miláčka, ten se již raduje mezi anděly; proto útěchy nepotřebuje. Zato tím více jí potřebuje matka. Proto přichází k Bohu, kterého nazývá sv. Pavel tak krásně *»Otcem milosrdenství a Bohem veškeré útěchy«* (2. Kor. 1, 3). Poslyšte aspoň krátce postup těchto posvátných obřadů!

Matka pokleká na kostelní práh, kněz jí podává hořící svíci a kropí ji svěcenou vodou. Na to říká dva žalmy. V prvním připomíná kněz ubohé matce bolestné okamžiky, které prožila. Činí to slovy žalmu (114, 5):

»Obklíčily mne úzkosti smrti,
hrobové hrůzy se převalily,
strasti a muky zastihly mne.«

To všecko prodělala. Dnes na to vzpomíná již klidněji.

Její víra v Boží prozřetelnost činí jí snesitelnější ránu, kterou přetrpěla. Proto se těší slovy žalmu (114, 7):

»Obrať se, duše má, ke svému pokoji,
neboť Hospodin dobře mi učinil.«

Ještě jasněji vyslovuje své myšlenky ve druhém žalmu:

»Důvěru v Boha mám, a proto mluvím,
ačkoli jsem velmi sklíčena.«

Ani bolestná ztráta ji neodvrátí od Boha, kterému dala celou svoji duši. Její oči zalévají se snad ještě slzami, ale přece prohlašuje slovy žalmu (115, 5):

»Sliby své Pánu dané splním
před veškerým jeho lidem.«

Nato podává kněz matce konec štoly a vede ji před oltář, kde přebývá Ježíš Kristus, který prohlásil: *»Pojďte ke mně všichni, kteří se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím.«* (Mat. 11, 28). Při tom říká: »Vejdi do chrámu Božího a pokloň se Synu blahoslavené Panny Marie, který ti chce dáti nebeskou útěchu a požehnání.« Když došli až k oltáři, poklekává matka na jeho první stupeň. Kněz odříká několik kratších proseb, načež pokračuje: »Všemohoucí věčný Bože, rač potěšiti tuto zarmoucenou matku a dej milostivě, aby byla přesvědčena o tvém neskonalém milosrdenství, pro které nechceš, aby kdo zahynul, aby prospívala ve všelikých ctnostech a byla hodna dojíti života věčného. Skrze Krista, Pána našeho.«

Nakonec kropí kněz matku svěcenou vodou a říká: »Pokoj a požehnání všemohoucího Boha, Otce i Syna i Ducha svatého sestup na tebe a zůstaň s tebou stále!«

Drazí křesťané! Vyložil jsem vám obřady toho, co jmenujeme »úvodem«. Je pravda, dnešní kázání týkalo se na prvním místě matek — ale ani pro nás ostatní není bez hlubokého významu. Křesťane drahý! Kdykoli přijdeš do chrámu a spatříš hlavní oltář, vzpomeň si: »Tam se mnou klečela kdysi moje drahá matka, tam svolávala na moji hlavu Boží požehnání. »Zůstal jsi věrný jejímu odkazu? Či snad jsi již dávno zapomněl na svého Boha a jeho svatou Matku? Tvé svědomí ti dá nejlepší odpověď. Nepřeslechni jeho hlasu! Jeho výčitkami nemluví k tobě jen tvoje — snad již zesnulá matka; jeho výčitkami volá tě k sobě i Panna Maria. Odpros ji za svou nedbalost, obnov sliby, které tu tvým jménem šeptala kdysi tvoje matka. Tak se ti stane dnešní den pramenem požehnání. Amen.

TŘI HVĚZDY

Mluvil jsem kdysi s jinochem, který měl již nejvyšší čas, aby si založil rodinu; na moji otázku, proč se nežení, mi odpověděl: »Kdyby tak člověk věděl, koho si uváže na krk.« Mluvil jsem s jiným, také již přestárlým, o podobné věci, a dostal odpověď: »Myslíte, že je to dnes tak snadné se oženiti?« A nebyly to jen nahodilé výjimky, takových případů jsem zažil na sta.

Není to již žádné tajemství, že moderní rodina stůně, a nejbystřejší hlavy pátrají, kdo je příčinou. Někteří svalují vinu na muže, většina obviňuje ženy, nejméně jich dává vinu dětem a mládeži. Drazí křesťané! Chceme-li býti spravedliví, myslím, že musíme obžalovati všecky. Jak mužové, tak ženy opustili dráhu, kterou jim předepsal Bůh; chtěli býti moudřejší než sám božský zakladatel rodiny, proto se octli ve slepé uličce a nevědí, kudy kam. Chceme-li vyváznouti z dnešní bídy, musíme se vrátiti tam, odkud jsme vyšli; musíme vytvořiti rodinu podle zásad, které stanovil Bůh.

Dobrotivé nebe nám úkol usnadnilo. Ve svaté Rodině nazaretské září nám jasně tři hvězdy; půjdeme-li v jejich blahém světle, vybředneme z bahna, do kterého jsme zapadli. Všecky ostatní pokusy ztrokotají právě tak, jako zklamal zákon rozlukový. Věc, o které mluvím, je příliš vážná a důležitá, proto si zaslouží naší pozornosti. Učiňme to v dnešním kázání!

I. První hvězdou je svatý Josef, vzor katolického muže.

Od muže čeká rodina především chléb. Pěkně to vystihlo lidové pořekadlo: »Odešel tatíček — odešel chlebíček.« Životním cílem muže nesmí býti jen honba za požitkem, nýbrž poctivá práce a starost. Zadívejme se v tomto světle na sv. Josefa!

Pocházel z královského rodu Davidova, jeho předkové ovládali kdysi rozsáhlou říši a četní poddaní jim poskytovali v nadbytku, čeho potřebovali. Škoda jen, že to vše patřilo již minulosti, přítomnost byla docela jiná. Královská rodina přišla o všecko, ale sv. Josef nesložil nečinně ruce v klín. Chopil se řemesla tesařského. Nebylo lehké, ukládalo mnoho obětí, ale sv. Josef se jich nelekal. Den co den odcházel se svými nástroji a vracel se pozdě na večer, aby vydělal chléb pro svatou snoubenku a milované Dítě.

Křesťanský muži! I do tvých rukou vložil Bůh starost o výživu rodiny. Proto pracuj! Nejdeš po stopách světcových, vyhýbáš-li se práci jen proto, že je obtížná a namáhavá. Bohu

nezáleží na tom, jsi-li profesorem či snad vysokým úředníkem; zato se tě jednou otáže, jak jsi plnil své stavovské povinnosti a konal dílo, které ti svěřil.

Zadívejme se ještě jednou na svatého Josefa! Ani na světce neusmívalo se ustavičně štěstí, prožil i mnoho trpkých chvil. Přišel na př. útěk do Egypta a s ním i ztráta celého majetku. Budoucnost zdála se v tu chvíli úplně temná, skoro bych řekl, beznadějná. Sháněl-li se těžko denní chléb v rodné Palestině, co bude teprve v cizím Egyptě? Ale světec nemalomyslněl a nezoufal. Pevně věřil, že nad námi bdí dobrotivá Boží prozřetelnost a spoléhal na její pomoc. Nezklamal se nikdy. Kdykoli se zdálo, že není východu, zazářila pojednou jasná hvězda a osvítila cestu. Bůh pomohl.

Vzpomeňte na Betlem! Matka před porodem a lidská srdce tvrdší než okolní skály. A přece vše dobře skončilo! Vzpomeňte na mocného krále Heroda! Celá státní moc povstala, aby zničila Dítě, které žilo v nedalekém Betlemě. Netrvalo dlouho, a nebeský posel mohl zvěstovati: *»Vstaň a vezmi dítě i matku jeho, a jdi do země izraelské; neboť zemřeli ti, kteří ukládali o život dítěte.«* (Mat. 2, 20).

Křesťanský muži! I tvůj životní obzor zdá se ti někdy úplně zachmuřený a do tvé duše se vkrádá záhubná mlha malomyslnosti. Neklesej, důvěřuj, Bůh je dosud mocný a pomůže i tobě. A zdá-li se ti, že tvé síly na vše nestačí, popros o pomoc svatého Josefa. Jistě ti porozumí, sám prožil mnoho a má na nebi dosti vlivu, aby svolal na tvé práce opět Boží požehnání. Jdi k Josefovi, odejdeš potěšen!

II. Druhou hvězdou je blah. Panna Maria, vzor křesťanské ženy.

Od ženy očekáváme v rodině lásku a obětavost. Je-li úkolem mužovým práce a starost, jest úkolem ženy, aby milovala a svou obětavou láskou uhlazovala životní kříže. Chceš věděti, jak to máš dělati! Zahleď se na Pannu Marii!

Jedinou její snahou bylo zpříjemniti těžkou práci sv. Josefu a býti slunkem domácnosti. Představte si proto hodně živě den v domku nazaretském. Nebylo tam jen světlo, byly i stíny, nebyly tam jen radosti, byla i starost. Ani sv. Josef se neobešel bez ústrků a mrzutostí. Nebyli všichni s jeho prací spokojeni; vytýkali to ono a neplatili všichni, kolik zasluhoval. Unaven a utrmácen vracíval se k večeru ke svému domku, ruce i záda bolely po celodenní námaze. Víte, kde bývala v tu chvíli přesvatá Panna? Čekávala již na prahu a s milým úsměvem vítala drahého muže. A vyčetla-li z jeho tváře, že jeho duše jest opět rozbolněna, hleděla potěšiti, uklidniti. Svatý Josef cítil z každého jejího slova, z jejího zájmu, jak je mu vděčná za všecko, co pro ni vykonal. Jí si směl postěžovati, jí mohl povědět všecko, nemusel se báti,

že bude oslyšen; dovedla by poslouchati celé hodiny. Se světce jako by spadla v tu chvíli všecka tíže. Zlý svět zmizel a z očí Mariiných zářila mu vstříc jen oddaná láska. Ruce přestávaly boleti a v duši se rodilo nové předsevzetí pro novou práci.

Křesťanská ženo! I ty máš býti slunkem v domácnosti! Vezmi slunko, a všecko hyne, vadne, umírá; zapomeň na obětavou lásku, a rozvrátila jsi rodinu. Nedovedeš-li přivítati s úsměvem na rtech muže, který se vrací po denní lopotě, unavuješ-li ho ještě svými malichernými křížky, vyháníš ho z domu. Bude jinde hledati lásku, po které touží; tvoje tvrdost stane se záhy hrobařkou rodinného štěstí.

A ještě jedna ctnost září na přesvaté Panně. Nechtěla míti všude vrch a říci po každé poslední slovo. Myslíte, že Panna Maria nevycítila na př. starost Josefovu? Stala se matkou a její svatý snoubenec neznal zázraku, který v ní způsobil Bůh. Viděla na jeho tváři těžký boj, který zmítal jeho duší, a mlčela. Bylo by stačilo jediné slovo, a Maria je přece neřekla. Složila vše na Boha — a stejně tomu bylo jistě po každé. Rozhodování přenechala sv. Josefu, sama jen poslouchala.

Křesťanská ženo! Stěžuješ si na svého muže a jemu dáváš vinu, že u vás není klidu a míru. Dovedeš také ustoupiti? Jsi-li tvrdou, nepoddajnou skálou, nediv se, že se kolem pění a bouří voda mořského příboje. Muže neovládneš násilím, nad mužem zvítězíš nejsnáze láskou.

Vím, že se to neobejde bez obětí — ale právě obětavost je nejkrásnější ozdobou každé ženy a matky. A zdá-li se ti někdy tak těžké skloniti hlavu, zadívej se na svůj nebeský vzor, zadívej se na Pannu Marii! Jí si postěžuj, od ní se nauč trpěti, obětovati i svoji zálibu, žíti pro jiné. Snad se nedočkáš odměny za života, dostane se ti jí jistě po smrti. Aspoň potom pozná muž, co v tobě ztratil, a tvoje památka mu zůstane drahou a milou.

III. Třetí hvězdou je sám Pán Ježíš, nejkrásnější vzor křesťanského dítka.

Od dítěte čekáme poslušnost; právě tato ctnost září na Spasiteli nejjasněji. Víš, jak popsal evangelista celých třicet let jeho života v Nazaretě? Třemi slovy: *»Byl jim poddán.«* (Luk. 2, 51).

Zamysli se jednou nad touto větou. Kdo poslouchal? Jednorozený Syn Boží, o kterém platí slova žalmu (32, 9):

»On řekl, a všecko tu bylo,
on dal rozkaz, a všecko tu stálo.«

Poslouchal Bůh, o kterém napsal prorok Baruch (3, 14n):

»Hvězdy dávají světlo,
jsou-li (jím) zavolány, řeknou: Tu jsme,
a s veselostí svíti tomu, jenž učinil je.«

Koho poslouchal? Lidí! Svatých lidí, ale přece jen lidí, o kterých volal kdysi žalmista Páně (8, 5):

»Co je člověk, že si ho všímáš,
nebo smrtelník, že o něj pečuješ?

A přece poslouchal bez odmluvy! Kolikrát viděl svým božským rozumem, jak jejich rozkaz je nedokonalý, a neodmlouval!

Křesťanské dítě! Uč se od Ježíška poslušnosti! Snad se ti někdy zdá, že tvůj starý otec již dobře nevidí, rádo bys to udělalo jinak; pamatuj, co ti praví Bůh v Písmě svatém (Sir. 3, 14n):

»Synu, zastaň se ve stáří otce svého
a nezarmut ho za celý život jeho!
Zeslábne-li mu rozum, měj slitování
a nepohrdej jím ve své síle!
Neboť milosrdenství s otcem nebude v zapomenutí
a za hříchy matčiny odplaceno bude tobě dobrým!«

A ještě jednou se zadívej na Pána Ježíše! Dovedeš si představiti, že by Pán Ježíš odmlouval svým rodičům nebo jim odpověděl neuctivě? Prohraješ po každé, kdykoli se vzepřeš otci nebo matce. A již často ztrestal Bůh citelně takového syna, který chtěl býti moudřejší než jeho rodiče.

Byl to hoch, ale náruživý footbalista. Konala se u nás pouť a matka ho prosila, by aspoň toho dne nekopal. Neposlechl, po malé chvíli odváželo ho auto do nemocnice. Při hře mu přerazili nohu. Kolik bolestí, kolik slz si mohl ušetřiti, kdyby dbal Božího přikázání: *»Cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl a dobře ti bylo na zemi.«*

Drazí křesťané! Moderní rodina stůně a vinu mají obyčejně všichni její členové. Nehřešili jen rodiče, hřešily i děti. Zadívejte se proto často na svatou Rodinu nazaretskou! Od svatého Josefa učte se, mužové, nésti ochotně starosti, které na vás vložil Bůh, proto radostně pracujte! Od Panny Marie učte se, křesťanské ženy, rozsévati kolem sebe jen lásku, a kde můžete, povolte a ustupte! Dosáhnete tím více než vzdorem a tvrdostí. Od poslušného Ježíška učte se, děti, uctivé poslušnosti! Uvidíte, že brzy ozdraví naše rodiny a užitek budeme míti všichni. Spokojená rodina odchová spokojené dítky, dobrá rodina odchová dobré dítky, svatá rodina odchová svaté dítky. Amen.

MATKA TRPÍCÍ MATKOU TRPÍCÍCH

Bolest a utrpení je tak staré jako lidstvo. Zrodilo se již v ráji a neopustí svět, dokud bude žíti jediný člověk. Jenom nezkušené mládí si dovede ještě namluviti, že půjde po samých růžích; vy, kterým již zešedivěla hlava, zakusili jste často jeho strašnou trpkost. A marně hledáte lék, kterým bychom se ho zbavili. Pohanství znalo jediný prostředek, sebevraždu, moderní doba smýšlí podobně.

Ani křesťanství nemohlo zaplašiti se světa utrpení, a přece dalo lidstvu mnoho. Postavilo mu před oči Krista na kříži a jeho svatou Matku vedle kříže. Pohled na trpícího Spasitele, pohled na trpící Matku Boží dovede osladiti každé lidské utrpení.

Konáme dnes památku Sedmibolestné; proto vás jistě potěším, budu-li mluviti jen o ní. Sama Bible napomíná každého z nás: »*Na bolesti matky své nezapomínej!*« (Sir. 7, 29). Platí-li to již o matce tělesné, tím spíše o matce duchovní. Obsah dnešního kázání mohu tedy pověděti slovy: »Matka trpící matkou trpících.«

I. Pannu Marii jsem nazval matkou trpící, a právem.

Mnoho lidí se obyčejně domnívá, že Rodička Boží trpěla jen v sedmi okamžicích svého života; proto tak rádi mluvíváme o sedmi bolestech Panny Marie. To by nebylo správné. Její bolest počala proroctvím Simeonovým a hlodala v její duši celých 33 roků; na Kalvarii bylo jen poslední zastavení.

Přiznej se, drahá matko! Když jsi stála nad kolébkou, v které dřímalo tvoje dítě, kolikrát ses zahleděla do jeho tvářičky a v duši se ti ozvala otázka: »Čím bude toto dítě?« A tvoje láska ti kreslila jeden obraz krásnější než druhý. Viděla jsi v duchu, jak dorůstá, dospívá, postupuje výše a výše. Věděla jsi, že jsou to jen výtvory tvého srdce, a přece tě naplnily blaženým štěstím. Maria ani této útěchy neměla. Slova proroka Simeona byl úplně jasná: »*Hle, tento jest ustanoven k pádu a k povstání mnohých v Izraeli a na znamení, jemuž budou odpírati; a tvou vlastní duši pronikne meč.*« (Luk. 2, 34). A co jí neřekl svatý stařec, to jí dopověděli ostatní proroci. Budoucnost jejího dítěte jí byla úplně jasná; věděla, že je vychovává pro bolestnou smrt. Kdykoli se zadívala na jeho něžné ručky, bodlo jí u srdce; v duchu viděla již strašné hřeby, které je jednou proniknou.

Říká se, že čas hojí všecko, a bývá to pravda. Časem pobledne hrozby, které jsme zaslechli, přebolí rány, které

jsme utrpěli, zajdou vzpomínky, pro které jsme se kdysi tolik naplakali. Matka Boží ani této útěchy neměla. Právě naopak; čas jitřil znova a znova bolestnou ránu, která jí hlodala v duši. Víte, proč? Evangelista napsal o Spasiteli: *»Ježíš prospíval moudrostí a věkem a milostí u Boha i u lidí«* (Luk. 2, 52). U jiných děti rostou s léty i jejich špatné vlastnosti; tak často platívá lidové pořekadlo: »Když jsou děti malé, dají hodně starostí, a když vyrostou, je s nimi starost ještě větší.« U Spasitele bylo tomu právě naopak. Jeho tělesná krása se rozvíjela, jeho svatá duše šířila kolem sebe jen teplo a lásku, a nebylo jediného stínu, který by ji kalil. Proto o něm čteme ve Velepísni (5, 10):

»Milý můj bílý jest a červený,
jediný z tisíců jiných.
Hlava jeho — ryzí zlato,
kučery jak větvičky palmy,
černé jako havran.
Oči jeho jako holoubci
u proudící vody.«

Což divu, že léty rostla i její mateřská láska a s ní i bolest ze strašného proroctví Simeonova.

Již tato jediná okolnost dovedla by učiniti z Panny Marie matku trpící. To však nebyla jediná bolest, která svírala její svaté srdce. Nebyla ušetřena opravdu ničeho, co může ztrpčiti lidský život.

Sužovala ji chudoba. Ona, dcera, královského rodu, neměla v Betlemě ani tolik, aby opatřila svému dítěti nejnutnější. Netrvalo to dlouho, a přišla i o to málo, co dosud nazývala svým majetkem, když prchala do Egypta. Jak těžko se hospodařilo s prázdnýma rukama! Kolikráte asi stála nad ohništěm a dlouho přemýšlela, co uvařiti.

Chudoba nebyla ještě největší bolestí Matky Boží; ještě více jí rmoutil posměch a nepochopení, s jakým se setkával její milovaný Syn. Tupili ho malí, ale pronásledovali ho i velcí. Každá pomluva byla jim dosti dobrá, aby snížili jeho čest a jméno. Vmetli mu do očí i strašné rouhání, že je ve spolku s ďáblem a jeho mocí koná své zázraky. Myslíte, že to vše necítila i jeho Matka?

Co jsem dosud pověděl, stačilo by, aby zlomilo každé lidské srdce, a přece to byl jen úvod k Velikému pátku. Svatý evangelista se ani nepokusil, aby nám vylíčil bolesti Matky Spasitelovy; proto jenom řekl: *»Stála u kříže Ježíšova matka jeho«* (Jan 19, 25). Její duševní utrpení vypisuje nám tak pěkně kostelní píseň:

»Matka pláče, ruce spíná:
Ach, můj Bože rozmilý!
Božského jejího Syna

kati na kříž přibili.
V této přežalostné době
chce umříti s Ježíšem,
bledá na zem klesá v mdlobě,
líto je Marie všem.«

Jsou to bolestná slova, ale přece jen slova. Jejich smysl pochopí jen matka, která stojí u lůžka, na kterém umírá její milované dítě.

II. Panna Maria byla opravdu matkou trpící; proto je dnes matkou trpících.

Říkává se: »Chudý chudému nejlépe rozumí«. Já bych to doplnil slovy: »Trpícího potěší nejlépe trpící.« To je asi důvodem, proč náš lid utíká se tak rád k Panně Marii. Věří, že Bůh je všemohoucí, ale ví, že Maria trpěla také. A těžko si představíme bolest, kterou by sama nebyla prodělala.

Přišel jsi snad o majetek. Zlí lidé tě připravili o všecko; vypukl oheň a ty jsi byl bezděčným svědkem, jak ovoce tolika prací se mění v popel a dým. V malé chvíli byl jsi žebrákem. *Hle, matka tvá!* Také přišla o vše, když na Boží rozkaz prchala do Egypta. Proto ví dobře, jak bolí taková ztráta.

Pošlapali tvé dobré jméno a možná, že to učinil ten, kterému jsi důvěřoval nejvíce. *Hle, matka tvá!* I ona prodělala podobnou bolest. Vzpomeň na trapnou pochybnost sv. Josefa, když zpozoroval, že jeho snoubenka je matkou, a neznal dosud zázračného zvěstování. Svatá Panna viděla dobře jeho rozpaky, věděla, že se o ní rozhoduje, trnula před budoucností, ale trpělivě čekala, až zakročí Bůh.

Snad vešla do tvého domu smrt a urvala ti drahou bytost: otce nebo matku, manžela nebo manželku, snad i dítě, které jsi tolik miloval. *Hle, matka tvá!* Také plakala u hrobu rodičů, také ukládala do studené země svého svatého snoubence, také viděla umírati na kříži své drahé dítě.

A tak projdi jeden kříž za druhým, každý dolehl kdysi těžce i na ramena Panny Marie. Netrpíš tedy sám, trpěla s tebou i Maria. Již tato jediná myšlenka ti dovede osladiti každou bolest, každou ránu a každé zklamání.

Tím není ještě vyčerpán úkol Matky trpících. Tvé srdce ti praví, že Maria není jen milosrdná, je také svou přímluvou všemohoucí, a v duši se ti rodí myšlenka: »Pomohla druhým, neopustí ani mne.« A dějiny ti dávají za pravdu. Zajdi na kterékoli poutní místo, všude ti budou vypravovati o slitovné lásce Matičky Boží. Poslyš aspoň několik obrázků; povzbudí tě, jako povzbudily již tisíce jiných.

Byl ještě protestantem a vyučil se stolařině. Na svých cestách setkal se často s katolickými tovaryši, od nich se naučil také krásné modlitbě »Zdrávas Maria«. Kdysi byl již dlouho bez práce, peněz rychle ubývalo, hrozila mu bída. V této

tísni vzpomněl si na Matku Boží a pomodlil se k ní »Zdrávas Maria«. Brzy potom uviděl na cestě kus novin. Zvedl je, ale byly tak pomačkány, že nemohl přečísti skoro nic. A přece aspoň malý kousek byl čitelný a právě tam bylo oznámení, že ten a ten stolař hledá tovaryše. Přihlásil se a hned byl přijat. Snad ani nemusím dodávati, že se stal později katolíkem. Přitáhla ho úcta mariánská.[1])

Ještě raději pomáhá Panna Maria v bolestech duševních. V našem kostele v Praze byl kdysi volán kněz do zpovědnice. Jaké však bylo jeho překvapení, když v kostele nenašel nikoho. Již chtěl odejíti, v tom vešla bohatá dáma. »Hlásila jste se snad ke svaté zpovědi?« — »Ne, jdu právě z procházky« — vtom se zamlčela, potom dodala, »ale již dlouho prosím Matku ustavičné pomoci, aby mi dopomohla k dobré zpovědi. Mám mnoho na svědomí, a zpovědi se hrozně bojím.« Kněz viděl v tom řízení Boží a ujal se laskavě její duše. Odcházela ze zpovědnice a její oči zářily radostí.[2])

Drazí křesťané! Panna Maria přetrpěla mnoho, proto jsem ji pojmenoval matkou trpící. Ráda se ujímá každého, kdo se k ní utekl, proto je matka trpících. Kdybych se tázal, kdo z vás je bohatý, povstalo by jich několik; kdybych se otázal, kdo z vás je chudý, povstalo by jich mnoho; kdybych se však tázal, kdo z vás již trpěl, povstali byste všichni. Proto ctěte rádi Sedmibolestnou, a často k ní volejte slovy kostelní písně:

»Chraň nás, matko nejmilejší,
na obtížné cestě zdejší,
zacel rány duše, těla,
Matko, v lásce neumdlelá!« Amen.

---

[1]) Životem, čís. 25, str. 30.
[2]) Životem, čís. 128, str. 14.

VZPOMEŇ, Ó KRÁLOVNO MILÁ!

Katolická církev užívá dnes o Rodičce Boží slov: »Panna Maria byla vzata na nebesa; proto se radují andělé a chválí a velebí Boha.« Nedivme se těmto blaženým duchům; vítali přece svoji královnu, na kterou se tolik těšili a po které tak dlouho toužili.

I pro nás, kteří dosud putujeme údolím slzavým, je dnešní slavnost pramenem hluboké radosti. Známe dobře mateřské srdce Mariino a jsme přesvědčeni, že své veliké moci užije opět k našemu prospěchu. Vím, že se k ní rádi utíkáte; učiníte to ještě ochotněji, budete-li se mnou dnes rozjímati o její moci a jejím milosrdenství.

I. Panna Maria je Královnou velice mocnou.

Světské dějiny nazývají mnoho králů a císařů mocnými; když se však podíváme po důvodech této velikosti, až nás zamrazí. Někteří jsou zváni mocnými, protože měli veliká vojska, kterými zotročovali okolní národy, bořili jejich města, olupovali pokojné občany o jejich majetek a uvrhli do bídy tisíce rodin. Panna Maria je mocná, protože je Matkou Boží.

Ve Starém zákoně čteme o dojemné události. Šalomounova matka přišla kdysi ke králi, aby se přimluvila za jeho nezdárného bratra Adoniáše. Sotva vešla, *»povstal jí král vstříc, poklonil se jí a posadil se na svůj trůn. Postavili také trůn matce králově, i posadila se po pravici jeho. A řekla: Za jednu maličkost žádám tebe, nezamítej mne! I řekl král: Žádej, matko má, nebo nemohu tebe zamítnouti«* (3. Král. 2, 19n).

Tak mluvil Šalomoun. Když však Betsabe prosbu přednesla, byla přece odmrštěna. To se nikdy nestane Panně Marii; její přímluva je u Syna všemohoucí. Dobrý Spasitel dosud nezapomněl na polibky, kterými ho kdysi vítala na svět, nezapomněl na úzkosti, které pro něho přetrpěla. Na světě se jí nemohl odvděčiti, proto jí odplácí v nebi. A činí to tím, že plní každé její přání.

Francouzské národní pouti do Lurd zúčastnil se roku 1926 také mladý muž. Byl tak nemocen, že jeho smrt čekali každou hodinu. Proto mu udělili pro jistotu svátosti umírajících. Když přišel kněz ve slavnostním průvodu s Vel. Svátostí až k jeho lůžku, modlil se nemocný: »Ježíši, Synu Marie Panny, uzdrav mne!« Ale jeho úpěnlivá prosba zůstala oslyšena. Kněz již odcházel a s ním mizela i poslední naděje na vyhojení. Tu sebral nemocný všecky své síly a hlasitě zvolal: »Ježíši, tys mne neuzdravil. Počkej, povím to tvé Matce.« Tato dětinná důvěra dojala kněze. Obrátil se a udělil ještě jednou nemocnému svaté požehnání. V tom okamžiku byl zázračně uzdraven.

Hned povstal a radostně zvolal: »Ježíši, tys mne přece uzdravil. Nyní to povím tvé Matce, aby ti se mnou za to poděkovala.«[1])

Všimněte si dobře tohoto případu, je velice poučný. Spasitel nesplnil s počátku přání ubožákovo; když se však odvolal na jeho svatou Matku, bylo mu pomoženo. Kolikráte se již opakoval tento zjev v dějinách lidských. Tak tomu bylo v Káni Galilejské, tak tomu bylo snad i v našem životě. Rozhodla teprve přímluva Panny Marie.

Někdy jsou však lidské hříchy tak veliké, že zrovna nutí Boha, aby trestal a zavrhl. A přece i v takovém okamžiku má přímluva Panny Mrie dosti síly, by zadržela trestající ruku a vyprosila odpuštění. Kdysi žaloval Antipater mocnému Alexandrovi na jeho matku. Král vyslechl obžaloby, potom se však usmál a pravil: »Antipater jistě neví, že jediná slzička mé matky dostačí, aby smazala všecky žaloby.« Podobně tomu bývá i u Pána Ježíše.

Sv. Antonín vypravuje o velikém hříšníkovi. Kdysi měl sen. Zdálo se mu, že stojí před soudnou stolicí Boží a zlý duch vypisoval všecky jeho hříchy. Aby dodal svým slovům důrazu, položil napsané jeho zločiny na vážky Boží spravedlnosti a miska hluboce klesla a převážila velice jeho dobré skutky. Zdálo se, že bude zavržen. V tu chvíli přistoupila k trůnu Božímu Panna Maria, položila svou mateřskou ruku na druhou misku a stlačila ji dolů. V tom se hříšník probudil. Pochopil napomenutí, které mu dalo nebe tímto snem, a počal konati upřímné pokání.[2])

Církevní spisovatelé nemají proto ani dosti slov, aby nám vylíčili moc, jaké se těší v nebi tato královna. Sv. patriarcha Germán praví: »Ty, Matko Boží, jsi všemohoucí, abys zachránila hříšníky. U Boha nepotřebuješ žádného doporučení, protože jsi jeho Matkou.« Sv. Brigitta zaslechla kdysi ve vidění slova Pána Ježíše: »Matko má, víš, jak tě miluji. Žádej, co chceš, žádnou tvoji prosbu neoslyším.« A je dojemné, jak odůvodnil Spasitel svoji výpověď: »Na zemi ses nikdy nevzpírala učiniti cokoli z lásky ke mně. Proto se sluší, abych nyní v nebi neodepřel ti nic, začkoli žádáš.«[3])

Končím tedy první díl svého kázání slovy kostelní písně:

»Kdož by mohl všecku slávu Tvoji
zde na světě pérem vypsati,
kterou Syn Tvůj jen pro lásku Tvoji
ráčil Tobě na nebi dáti.
Byť celého světa jazykové
chtěli chválu mluviti o Tobě,

[1]) Hanss: Maria, Limburk, 1935, 59.
[2]) Sv. Alfons-Špůrek: Vznešenosti Panny Marie, Frýdek, 1939, 69.
[3]) Sv. Alfons-Špůrek: Vznešenosti Panny Marie, Frýdek, 1939, 100.

to by vše ještě nic nebylo,
co by k Tvé chvále postačilo!«

II. Maria Panna je tedy mocnou královnou, proto může vymodliti všecko; je však též královnou m i l o s r d n o u.

Veliká moc Panny Marie by nám neprospěla, kdyby ji neprovázel upřímný soucit s naší bídou a hluboké milosrdenství. Na štěstí dal jí Bůh srdce mateřské, plné lásky a slitování.

Svoji dobrotu dokázala již na světě. Byla kdysi pozvána na svatbu v Káni. V době, kdy ostatní se oddávali veselí a na snoubence ani nevzpomněli, myslila Rodička Boží na druhé; proto první si povšimla, že počíná docházeti víno. Myšlenka, že by se mohla zkaliti radost mladých snoubenců, nedopřála jí klidu a pokoje. A když neviděla jiné pomoci, přistoupila k svému Synovi a prosila o zázrak.

Říkává se, že »pocty mění mravy«. Mnoho lidí zapomnělo opravdu na své chudé přátele a stydělo se za ně, když se dopracovali vynikajícího postavení. Neplatí to o Panně Marii. O ní můžeme užíti slov Písma svatého: »*Požehnaná jsi od Hospodina, dcero, tys první lásku poslednější láskou překonala!*« (Rut 3, 10). Byla-li Panna Maria milosrdná již na světě, je tím milosrdnější v nebi. Tam poznává mnohem dokonaleji naši velikou bídu, ale má i více prostředků, aby ji zmírnila.

Sv. Alfons přenáší proto na Rodičku Boží biblickou zprávu o královně Esteře. Je tak dojemná, že ji nemohu přejíti mlčením. Všemocnému ministru Amanovi se podařilo přemluviti perského krála Assuera, aby dal povražditi celý židovský národ. Jakmile o tom doslechl Mardochej, prosil královnu Ester, aby se za ně přimluvila. Ester se s počátku zdráhala; bylo totiž pod trestem smrti zakázáno objeviti se bez dovolení před králem. Na to jí domlouval Mardochej: »*Nemysli si, že život svůj zachováš sama ze všech židů, protože jsi v domě královském... Kdo ví, zdali jsi proto nepřišla k důstojnosti královské, abys byla pohotově k takovému času*« (Ester 4, 12).

Stejně bychom mohli my, ubozí hříšníci, mluviti k Matičce Boží, kdyby se zdráhala za nás orodovati. Vím, že se to nestane. Panna Maria dosud nezapomněla, že je Matkou Vykupitelovou; nezapomněla proto na strašné bolesti, v jakých za nás umíral, na jeho smrtelný pot a na jeho prosbu, aby nás neopouštěla a byla nám Matkou. Proto pomáhá ráda a pomáhá i tehdy, když se zdá všecko ztraceno.

Dojemný doklad vypravuje P. Jan Herolt o ženatém muži, který žil stále v nemilosti Boží. Jeho zbožná manželka se dlouho namáhala, aby ho napravila; vše bylo marné. Proto ho prosila, by počal aspoň nějakou pobožnost k Matce Boží. Dal si opravdu říci; uviděl-li někde obraz Panny Marie, pomodlil se před ním Zdrávas.

Kdysi šel opět v noci za svými hříchy. V tom spatřil světélko, hořelo před obrazem Panny Marie s Ježíškem. Zastavil se, aby se pomodlil slíbený Zdrávas. Ale tu naň čekala již milosrdná láska Boží. Pojednou spatřil, že božské Dítě na obraze je poseto ranami, z nichž tekla čerstvá krev. Tento pohled jím otřásl a mimoděk si vzpomněl, kolikrát zranil již sám svými hříchy dobrého Spasitele. Ještě více ho podesilo, když zpozoroval, že Ježíšek se k němu obrátil zády. V největší úzkosti počal se modliti: »Matko milosrdenství, tvůj Syn mne zavrhuje. Pomoz mi, přimluv se za mne!« Ale Panna Maria mu odpověděla: »Vy hříšníci nazýváte mne matkou milosrdenství, ale nepřestáváte dělati ze mne matku bolestnou.«

Ale Panna Maria neopouští ani největšího hříšníka, který se k ní s důvěrou utekl. Proto poprosila Ježíška za odpuštění. Ale Spasitel ukázal, že tentokráte již nehodlá odpustiti jeho veliké hříchy. Víte, co učinila přesvatá Panna? Položila Děťátko do výklenku, poklekla před ním a pravila: »Synu, nepovstanu dříve, dokud tomuto hříšníkovi neodpustíš.« Ježíš odpověděl: »Matko, nic ti nemohu odepříti. Chceš, abych mu odpustil? Z lásky k tobě mu tedy odpouštím. Ať přistoupí a zlíbá rány, které mi zasadil.« S usedavým pláčem zlíbal hříšník rány Ježíškovy, které se, ku podivu, hned zacelily.[1])

Tak mocná a tak milosrdná je naše nebeská královna. Proto k ní volejme s celou katolickou církví:

Zdrávas Královno, matko milosrdenství! Propadli jsme věčné smrti, ale tys naším životem; bolestně trpíme, co jsme zasloužili, ale tys sladkostí naší; zoufáme nad svou slabostí, na tvoji dobrotu dodává nám nové odvahy. I protož, orodovnice naše, obrať k nám své milosrdné oči! Hrozí nám peklo, jestli nepomůžeš; neopouštěj nás! Po tomto putování ukaž nám Ježíše, požehnaný plod života tvého! Byli jsme hříšníky, ale tys milostivá; byli jsme dětmi nezdárnými, ale tys přívětivá; nezasluhujeme již tvojí lásky, ale tys přesladká. Proto oroduj za nás, svatá Boží Rodičko, abychom hodni učiněni byli zaslíbení Kristových! Amen.

[1]) Sv. Alfons-Špůrek: Vznešenosti Panny Marie, Frýdek, 1939, 69.

NEÚNAVNÁ POMOCNICE

Ještě před padesáti lety věděl u nás málokdo o Matce ustavičné pomoci. Dnes zdobí její obraz četné rodiny, najdete jej i v mnohých chrámech a její píseň rozléhá se po celé naší vlasti. Odkud taková změna? Je to snad pouhá náhoda? Tuto proměnu si vynutila lidská bída, které ustavičně přibývá, a bolestná zkušenost, že lidské síly jsou příliš slabé, abychom vybředli z bahna, v kterém toneme. Tu nepomohou nejkrásnější hesla; jsme již tak hluboko, že nás může zachrániti jen Bůh a jeho svatá Matka. A proto, dokud bude biti na světě jediné lidské srdce, neustane ani úcta a láska k Matce ustavičné pomoci.

Vím, že vy všichni jste jejími ctiteli; právě proto přišlo vás tolik na její slavnost. Budete se k ní utíkati ještě s větší důvěrou, naplníte-li se hlubokým přesvědčením o její dobrotě a lásce. Proto rozjímejme dnes o třech větách: Maria Panna pomáhá všem, pomáhá v každé potřebě a pomáhá vždycky.

I. Panna Maria pomáhá všem.

Nikoho nepřekvapuje, že Matka Boží pečuje především o své ctitele a hledí jim pomoci v každé jejich tísni. Jsou to přece dítky, které jí nikdy nezarmoutily; právě naopak. Používají každé příležitosti, aby jí udělaly radost. Budeme se ještě diviti, že také Panna Maria hledí jim uchovati, abych tak řekl, nejlepší sousto? Proto církev jí klade do úst slova Písma svatého: »*Já těm, kteří mne milují, splácím láskou, a kdo mne pilně hledá, nalézá mne*« (Přísl. 8, 17). O tom svědčí výmluvně životopis každého světce. Ukáži vám aspoň jeden obrázek, tím krásnější, protože jeho hlavní osobou je malý školáček.

V Kolíně nad Rýnem žil ve 13. stol. zbožný hošík, blahoslavený Heřman Josef. Zbožná matka vedla jej od malička k něžné úctě k Bohorodičce a její snaha přinesla bohaté ovoce. Když mu bylo sedm roků, začal choditi do školy, ale po každé se zastavil napřed v kostele, kde byla krásná socha Panny Marie s Ježíškem. Hošík zapomněl v kostele na všecko a mluvíval se sochou, jako by byla živá. Tak pravil jednou: »Ježíšku, dnes jsem měl k snídani jenom kousek suchého chleba, mám ještě hlad. Ale budu spokojený. Tys byl Syn Boží, a přece jsi trpěl bídu z lásky ke mně.« Jednou dostal krásné jablíčko; hned s ním chvátal do kostela a nabídl je Panně Marii. A ku podivu! Socha ožila a Matka Boží přijala, co jí dávala tak upřímná láska.

Poslyšte, jak se mu za to odměnila. Kdysi přišel opět do kostela. Ač bylo venku zima, byl jenom bos. Tu se ho otázala Matka Boží: »Heřmane, proč chodíš v takové zimě bos?« —

»Nemám peněz, abych si koupil boty.« Panna Maria se nad ním smilovala a pravila mu: »Jdi tam k onomu kameni, pod ním najdeš čtyři peníze. Vezmi je a kup si za ně boty.« Heřman šel a na udaném místě našel opravdu slíbené peníze. S radostí se vrátil do kostela, aby Matičce Boží poděkoval. Ona mu však řekla: »Budeš-li zase něco potřebovati, jdi jenom k onomu kameni a vždy tam najdeš potřebné peníze.«[1])

Tak mateřsky chová se Panna ke svým ctitelům, ale při tom nezapomíná ani na hříšníky. Je pravda, jsou to děti nezdárné, které jí způsobily mnoho trpkých hodin, ale přece jen její děti. A již často se stalo, že její veliká láska získala duši, která byla až dotud hluchá ke každému dobrému slovu.

Před sto lety zemřel v Porýní stařec, který prožil svá poslední léta jen v modlitbě a dobrých skutcích. Nebylo tomu tak vždycky. Již v mládí vyrvala mu smrt otce i matku; veliké bohatství, které po nich zdědil, svedlo jej na scestí. Jeho duševní klid byl ten tam, jednu dobu pomýšlel vážně na sebevraždu. Na štěstí měl zbožnou sestru, která se za něho modlila po 15 let denně sv. růženec. Kdysi přepadly ho opět sebevražedné myšlenky; odešel na rýnský most, aby se vrhl do vody. V tom zavadil nohou o jakýsi předmět. Sehnul se, aby se lépe podíval, co to bylo. Byl to růženec, který tu kdosi ztratil. Sotva jej pozvedl, projelo jeho duší světlo jasné jako blesk — byl obrácen a změněn. Celý ostatní život zasvětil modlitbě a zbožným skutkům.[2])

Mateřská láska Rodičky Boží neobjímá jen katolíky; pomáhá i pohanům. I za ně umíral kdysi její milovaný syn. Dvouletá dceruška japonského profesora Muzuno onemocněla těžkým zánětem středního ucha. Jesuita P. Scheler dal otci lahvičku lurdské vody, ale pohanská matka nechtěla o tom ani slyšet. Když však bolesti byly již nesnesitelné, vlila přece několik kapek na nemocné ucho. V tom okamžiku se dítě uzdravilo; snad ani nemusím dodávati, že matka se stala katoličkou.[3])

II. Panna Maria pomáhá všem, dobrým i zlým, a pomáhá ve všech potřebách.

Vezměte do ruky kterýkoli mariánský časopis a pročítejte »Milostné zvěsti« v něm otiskované. Dovíte se tam o nejrůznějších potřebách lidského srdce, ve všech pomohla Maria. Jednoho soužila nemoc, jiného tísnila bída, oba děkují za vyslyšení. Matce se zkazilo dítě, jiný přišel o majetek, Maria pomohla tu i tam. Někdo se zapletl v osidla hříchu, jiný se lekal smrti. Matka Boží přispěla oběma. Mnohdy stačila jen nepatrná obět, aby vymohla velikou milost.

[1]) Životem, IX, 206.
[2]) Hanss: Maria, Limburk, 1935, 50.
[3]) Hanss: Maria, Limburk, 1935, 62.

Kaplan Utz z Griesbachu jezdíval často do Pasova. Jednou byl již na pokraji hrobu; poslyšte, co ho zachránilo. Seděl právě v nekuřáckém voze. Protože dostal několik dobrých cigaret, rozhodl se, že přejde do vedlejšího kuřáckého oddělení. V tom ho napadlo: »Nekuř! Obětuj to z lásky k Panně Marii!« Uposlechl a posadil se znova na dosavadní místo. V tom okamžiku pocítil silný otřes, který ho vymrštil ze sedadla. Světlo zhaslo, kol dokola se rozhostila neproniknutelná tma, do které zaléhalo zoufalé volání o pomoc. Co se stalo? Vlak vyjel z kolejí a zřítil se po vysokém svahu. Jeho vůz byl první, který zůstal na kolejích. Kdyby byl vešel do kuřáckého vozu, byl by snad přišel o život nebo poraněn, jako tolik jiných.[1])

III. Panna Maria pomáhá všem, pomáhá v každé potřebě, ale p o m á h á v ž d y c k y.

My lidé se hned mrzíme, máme-li pomoci častěji za sebou. Po prvé prokážeme snad dobrodiní s velkou ochotou; přijde-li prosebník po druhé, stáváme se již nervosními. Přijde-li po třetí, po čtvrté, krátce ho odbudeme. Nic nevyprchá tak rychle jako lidská ochota. Zcela jinak Rodička Boží. I kdybys prosil stokráte, bude míti po každé dosti lásky, aby tě slyšela a vyslyšela. Proto se modlíme: »Vzpomeň, ó nejdobrotivější Panno Maria, že od věků nebylo slýcháno, abys koho byla opustila, kdo se pod ochranu tvou utíkal, tebe o pomoc vzýval aneb o přímluvu tě žádal.« Jasným důkazem je nám každé poutní místo. Kdybyste je tisíckráte zakázali, přece jich neodstraníte. Proč? Protože lidé se přesvědčili, jak mocná a jak dobrotivá je Panna Maria.

Či myslíte, že dítě unaví matku svými tisícerými prosbami a potřebami? Právě naopak. Každá nová prosba je matce důkazem jeho oddané lásky. Proto by matku velice zabolelo, kdyby viděla, že její dítě ji zanedbává a hledá pomoci jinde. To bylo též důvodem, proč katolická církev dala Panně Marii jméno »Matka ustavičné pomoci.« Proto pějeme v oblíbené písni:

»Proto v každém utrpení
k tobě, Matko, chvátáme,
v každé nouzi bez prodlení
za ochranu žádáme.
Jsi-li s námi, zvítězíme
nad nepřátel přemocí,
když tě matkou zváti smíme
ustavičné pomoci.«

Drazí křesťané! Vyložil jsem vám, že Panna Maria pomáhá všem, pomáhá v každé potřebě a pomáhá vždycky.

---

[1]) Hanss: Maria, Limburk, 1935, 49.

Pomohla ostatním, čeká i na nás. Použijme vhodné příležitosti a volejme k ní často:

Pod ochranu tvou se utíkáme, svatá Boží Rodičko! Jsme jen ubohými hříšníky a nezasluhujeme tvé mateřské lásky. A přece důvěrně lkáme: v potřebách našich nezhrdej prosbou naší! Odevšad nám hrozí zhouba, proto ode všeho nebezpečí vysvoboď nás vždycky! Jsme ubožáky, kteří ztratili Boha, ale tys slavná; jsme hříšnými dítkami hříšné Evy, ale tys požehnaná; byli jsme otroky pekla, vracíme se kajícně k tobě, ty budiž opět paní naše; lekáme se trestů Božích, ty budiž prostřednice naše; abychom znova neklesli, budiž orodovnice naše. Kdykoli padneme, se Synem svým nás smiř, kdykoli sepneme ruce ve vroucí prosbě, Synu svému nás porouč, v dobrém i ve zlém, v radosti i v pláči Synu svému nás obětuj! Amen.

VÝHODY SV. ŠKAPULÍŘE

Není to tajemstvím, že většina katolíků se stydí za sv. škapulíř. Nositi na prsou zoubek nebo prasátko pro štěstí je časové; míti škapulíř pokládal by si mnohý za hanbu. I tu se plní hluboká slova apoštola Pavla: »*Co pošetilé jest podle soudu světa, to vyvolil si Bůh, aby zahanbil moudré, a co slabé jest podle soudu světa, to vyvolil si Bůh, aby zahanbil silné.*« (1. Kor. 1, 27). Oč moudřejším se osvědčil černoušek, o kterém vypravuje misionář z pohanských zemí!

Anglický důstojník potkal v Africe desítiletého klučinu. Když u něho uviděl škapulíř, pravil posměšně: »Prosím tě, co to máš? K čemu ty dva proužky barevné lásky? To si chtěl z tebe udělati velebný pán dobrý den?«

Ale hoch se nedal; zadíval se na stejnokroj důstojníkův a pravil: »K čemu máš tuto pestrou pásku na svém šatě? To si chtěl z tebe také někdo udělati dobrý den?«

»Ne«, odpověděl důstojník, »ta páska znamená, že jsem vojínem anglické královny Viktorie.« — »Dobře. A moje proužky svatého škapulíře hlásají každému, že jsem vojínem Královny nebeské.«[1])

Výborně, hrdiný hochu! Tys věděl dobře, co znamená sv. škapulíř. Škoda jen, že to neví tolik evropských křesťanů. Pro ně je škapulíř zbytkem dávných časů, který se pro moderního člověka již nehodí; nic lepšího si ze školy neodnesli. Abych jim tedy znova připomněl, co dávno zapomněli, promluvím dnes o výhodách sv. škapulíře. Jsou veliké a je jich mnoho; možno je však shrnouti ve tři slova: škapulíř chrání tělo a chrání duši, v hodinu smrti je naší nejlepší oporou. Chceme-li však dojíti těchto velikých výhod, třeba splniti určité podmínky.

I. Svatý škapulíř chrání tělo i duši.

Katolická církev přenáší na Pannu Marii chválu, kterou vzdává Písmo svaté moudré hospodyni: »*Sněhu se pro svůj dům nebojí, jeť všecek oblečen dvojmo.*« (Přísl. 31, 21). Rozumná matka nečeká, až některé její dítě onemocní; všemožně hledí, aby chorobu předešla. Proto pečuje především o teplý oděv. Ani Matka Boží nejedná jinak. Tím nechci říci, že bychom měli pokládati sv. škapulíř za všemocný amulet, který nás uchrání smrti. Sám nemá moci žádné, všecka jeho účinnost je pouze ovocem přímluvy Panny Marie. Ale dějiny nám zaznamenaly mnoho událostí, z kterých jasně vidíme, jak Rodička Boží chrání tělo a tělesný život těch, kdo nosí sv. škapulíř.

[1]) Buetti: Ricca miniera di esempli Mariani, Turin, 1930, 187.

Bylo to ve Francii, dne 8. května 1842. Za rychlé jízdy vzňal se na dráze vůz hustě obsazený cestujícími. Volali o pomoc, ale dlouho jich nikdo neslyšel. Konečně se přece podařilo vlak zastaviti, ale pohled na ubožáky byl hrozný. Všichni byli popáleni a museli býti odvezeni do nemocnice — jen jeden zůstal bez pohromy. Když se ho tázali po příčině, ukázal jim svůj škapulíř a pravil: »Od té doby, co jej nosím, poroučím se denně do ochrany Panny Marie.« Byl opravdu jediným ze všech, kdo měl u sebe škapulíř.[1])

Škapulíř chrání tedy tělo, ještě větší ochranu poskytuje však duši.

Většina katolíků žije tak, jako by jejich duši nehrozilo žádné nebezpečí. Je pravda, již často slyšeli varovná slova apoštola Petra: *»Střízliví buďte a bděte, neboť protivník váš ďábel obchází jako lev řvoucí, hledaje, koho by pohltil«* (1. Petr, 5, 8), ale již dávno odvykli viděti ve zlém duchu svého nepřítele. Ještě pro děti zdá se jim dobrý; dospělí na něho nemyslí a s ním nepočítají.

A přece jdeme po okraji hluboké propasti; stačí jediný chybný krok a padneme hlouběji než apoštol Jidáš. Kdo nás zachrání, kdo nám podá pomocnou ruku? Ještě nejspíše to učiní Matička Boží. Dosud nezapomněla, kolik bolestí stála jejího Syna každá lidská duše. Dosud vidí jeho smrtelně bledou tvář, slyší jeho bolestné stony, vidí krůpěje jeho drahé krve. Dojemně krásný příklad vypravuje sv. Alfons ve své knize »Vznešenosti Panny Marie«. Jakéhosi ptáčka naučili vyslovovati »Zdrávas Maria«. Kdysi byl pronásledován krahujcem; ve své úzkosti zvolal: »Zdrávas Maria«, a dravec padl mrtev k zemi. Bůh nám chtěl ukázati velikou moc své nebeské Matky; bylo-li nerozumné ptáče zachráněno již pouhým zvoláním jména Mariina, oč spíše ujde peklu každý, kdo nosí její škapulíř!

Peklo bojuje málokdy samo, obyčejně má četné spojence. Nejhorším z nich bývá zkažený člověk. V kinech a divadlech strojí úklady nevinným duším, rozhlasem a tiskem líčí lákavě smyslné rozkoše, nehrozí se ani násilí, aby strhl ostatní do mravního bahna. A přece ani celé peklo se svými spojenci nezmůže nic proti duši, která spoléhá na Pannu Marii, a proto nosí sv. škapulíř.

Zbožná dívka chvátala časně z rána do kostela. Cesta vedla hlubokým lesem. Znenadání ji přepadl jakýsi ničema a chtěl ji svésti ke hříchu. Volala o pomoc, nikdo ji neslyšel; bránila se, ale sil ubývalo. V tom okamžiku vyrval jí zlosyn svatý škapulíř a tento pohled ho úplně odzbrojil. Snad tu zasáhla ruka Mariina, snad si vzpomněl, jak i jemu dala kdysi

---

[1]) Hanss: Maria, Limburk, 1935, 51.

zbožná matka toto znamení mariánských dítek — prchl a zmizel v lese.[1])

Škapulíř nechrání jen tělo a duši, bývá nejmocnější posilou v hodině smrti. V Písmě svatém čteme krásná slova: *»Každého času miluje pravý přítel; zdali však bratrem je, v neštěstí se pozná.«* (Přísl. 17, 17). Pravého přítele nepoznáš, dokud se na tebe usmívá štěstí; je-li jeho láska vzácným zlatem či jenom klamným pozlátkem, ukáže se teprve v neštěstí. Proto nedivno, že i láska Matky Boží září nejjasněji ve chvíli, kdy její otitel pracuje k smrti. Ví dobře, jak důležitý je tento okamžik, rozhoduje se v něm o celé věčnosti: *»Padne-li strom na jih nebo sever, na které místo padne, na tom zůstane«* (Kaz. 11, 3). Proto zjevila se Rodička Boží kolem r. 1251 blah. Šimonu Stockovi, podávala mu sv. škapulíř a slíbila: »Kdo v něm zemře, nezakusí věčného ohně.«

Za francouzské revoluce zpronevěřil se svému vznešenému povolání i autunský biskup Talleyrand. Přidal se k revolucionářům, posadil si na hlavu krvavou čapku jakobínskou a vedl život úplně světácký. Svými mravy dával veřejné pohoršení; r. 1838 těžce onemocněl a zdálo se, že skoná nekajícně. Odmítal každého, kdo se mu zmínil o pokání, ale Matka Boží na něho přece nezapomněla. Po dlouhých duševních bojích se Talleyrand rozhodl, že se smíří s církví. Písemně odvolal svůj špatný příklad, odprosil všecky, kterým dal pohoršení a přijal sv. svátosti z rukou zbožného Dupanloupa, pozdějšího biskupa v Orleansu. Jeho obrácení vyvolalo všeobecný rozruch; když se na to tázali Dupanloupa, odpověl: »Stejnou otázku jsem předložil i já Talleyrandovi. Místo odpovědi ukázal mi škapulíř, který nikdy neodložil, a obraz Panny Marie, který se slzami v očích zlíbal.«[2])

II. Škapulíř je nám tedy mocnou ochranou, a l e z a u r č i t ý c h p o d m í n e k.

Kdo by spoléhal jen na to, že nosí u sebe škapulíř, hřešil by právě tak pověrou jako moderní člověk, který spoléhá na zlaté prasátko, na podkovu štěstí nebo podobné tretky. Ani škapulíř by nám nepomohl, kdybychom nesplnili podmínky, které stanovil Bůh a které nám ohlásila Rodička Boží.

První podmínkou je důvěra v Pannu Marii. Nechrání nás škapulíř, chrání nás sama Matka Boží, kterou nazývá církev: »Pomocnicí křesťanů, Útočištěm hříšníků, Potěšením zarmoucených« a které klade do úst slova Písma svatého: *»Ve mně je všechna naděje i život ctnosti, ve mně je všecka milost k životu pravdy«* (Sir. 24, 25). *»Kdo mne najde, nalezne*

---

[1]) Hanss: Maria, Limburk, 1935, 49.
[2]) Hanss: Maria, Limburk, 1935, 85.

život a dojde požehnání od Hospodina« (Přísl. 8, 35). Škapulíř je pouze vnějším projevem této důvěry v Matku Boží.

Všeho na světě možno zneužívati; i škapulíř mohl by se státi někomu důvodem, aby se tím směleji dopouštěl hříchu. Proto stanovila Matka Boží druhou podmínku, kterou musí splniti každý, kdo si chce zajistiti její ochranu: musí sloužiti Bohu a varovati se hříchu. Aspoň musí míti upřímnou vůli nechati zlého a vrátiti se kajícně ke Spasiteli. Bez této dobré vůle je škapulíř bezcenným hadříkem. Či se chcete domnívati, že Rodička Boží bude nám pomáhati, abychom tím více zarmucovali jejího drahého Syna? Není to jistě jen náhodou, že poslední slova, která nám dochovalo evangelium z úst Panny Marie, je výzva: *»Cokoli vám řekne, učiňte!«* (Jan 2, 5). Nejsi dítkem Mariiným a marně spoléháš na její pomoc, nekonáš-li, co ti poručil Ježíš Kristus.

Pravá láska nejsou jen plané city nebo krásná slova; pravá láska dovede přinášeti též oběti. Žádá je i Matka Boží. Proto si přála, abychom nosili škapulíř stále u sebe; abychom konali předepsané modlitby, zachovávali stanovené posty a zachovali čistotu — každý podle svého stavu. Postem krotíme chuť po jídle a nápoji, čistotou se odříkáme nedovolených rozkoší, modlitbou uznáváme svoji závislost na Bohu. A jenom tehdy, splníme-li všecky podmínky, smíme se kojiti nadějí, že Panna Maria nás zastře svým mateřským pláštěm a bude nás chrániti v každém nebezpečí.

Drazí křesťané! Vyložil jsem vám výhody svatého škapulíře a udal podmínky, kdy jich dosáhneme. Chrání tělo i duši, je mocnou záštitou v hodinu smrti, ale neopouští člověka ani v očistci. I tam se těší vroucí ctitel Panny Marie její veliké přízni. Vraťme svatému škapulíři opět místo, jaké měl v minulých dobách, a Rodička Boží vrátí nám zase svoji mateřskou ochranu. Amen.

KRÁSA SVATÉHO RŮŽENCE

Není tomu ještě tak dávno, co prohlásil rolnický synek: »Až budu svým pánem, první, co udělám, zruším ten protivný růženec v postě.« Zdali to provedl, nevím, ale myslím, že promluvil z duše mnoha dnešních katolíků. Již dávno minuly blahé doby, kdy večer klečela pohromadě celá rodina před nějakým obrazem Panny Marie a modlila se společně sv. růženec. Dnes bývá jinak. Mládež se baví raději venku, staří si zapnou radio a naslouchají hudbě. Následky vidíme jasněji a jasněji. Ubývá spokojenosti, mizí vzájemná láska, rodiny se víc a více rozkližují.

Doufám, že vy jste nedošli tak daleko a neodložili dosud svatý růženec — ale nebezpečí je veliké. Moderní mládež drží v rukou raději kopací míč nebo pudřenku. Proto používám vhodné příležitosti, abych vás povzbudil k této pobožnosti. Je modlitbou velmi krásnou, modlitbou účinnou a modlitbou cele katolickou.

I. Svatý růženec je modlitba velmi krásná.

Výborný znalec východních řečí na universitě v Münsteru, dr. Jakub Egger napsal kdysi tuto myšlenku: »Znám modlitební knihu, kterou lze velmi pohodlně nositi: není ani příliš veliká, ani silná, vejde se do každé kapsy. Při tom je tato kniha velmi laciná; kdo nemáš peníze na něco dražšího, kup si ji! Je také velmi trvanlivá, její listy se tak snadno nepotrhají a nepokrčí. Velmi dobře se hodí pro staré, v ní možno čísti bez brejlí, ano i beze světla. Chceš znáti její jméno? Je to svatý růženec.«[1])

Tak psal o růženci universitní profesor; pro mnohého katolíka je růženec nejnudnější modlitbou, jakou jen zná. Proč? Protože se jej neumí modliti.

Rád věřím, že bezmyšlenkovité odříkávání padesáti Zdrávasů musí nakonec omrzeti každého. To však není modlitba růžence, jak nás jí naučila Maria Panna a jak nám ji doporučuje církev svatá. Kdo se modlí růženec správně, nikdy se nenudí, protože před jeho duševním zrakem střídají se ustavičně nové a nové obrazy, jeden dojemnější než druhý. Ukáži vám to příkladem. Pomodleme se spolu druhý desátek bolestného růžence: Který pro nás bičován býti ráčil.

Napřed říkáme Otčenáš. V něm vzpomínáme na božskou velebnost Spasitelovu, který s Otcem a Duchem svatým kraluje od věků do věků. Tak bylo v nebi, ale co vidíme v Jerusalemě? Tento nekonečný Bůh snížil se z lásky k nám tak hluboko, že dovolil svým tvorům, aby ho bičovali. V duchu

[1]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 545.

vidíme, jak katané svlékají Pána Ježíše z oděvu; vzpomínáme na bolest jeho svaté Matky, když viděla obnažené tělo Synovo a v tomto duchu modlíme se první Zdrávas Maria. Při tom prosíme, aby peklu nikdy se nepodařilo zbaviti nás krásného šatu posvěcující milosti Boží, kterou jsme dostali na křtu svatém nebo ve zpovědnici. — Obnaženého Spasitele přivázali ke sloupu; ty svaté ruce, které kdysi s láskou líbala Matička Boží, poutal drsný provaz. Cítíme upřímnou soustrast s Pannou Marií a z duše nám letí druhý Zdrávas a v něm vroucí prosba, aby ďábel nikdy neovládl naše ruce a naše tělo. — Vojáci chápou se bičů a na přesvaté tělo Ježíšovo dopadají první rány; každá z nich zadírala se jak ostý trn do mateřského srdce Panny Marie. Je nám líto této dobré Matky a hluboce dojati voláme po třetí »Zdrávas Maria!« Při tom prosíme, abychom nikdy nezranili hříchem dobrého Spasitele. — Na Pána Ježíše dopadala rána za ranou, krev počala stékati a barvila zemi. Ta předrahá krev Ježíšova, kterou kdysi dostal od své Matičky, je šlapána nohama lidí, a jakých lidí! Slzy se nám derou do očí a v této náladě se modlíme čtvrtý Zdrávas; v něm prosíme, abychom nikdy neznesvětili Boží dary a zvláště Svátost oltářní. — Katané odvázali ruce Spasitelovy a poručili mu, aby se narovnal a počali bičovati jeho svatá prsa, prsa, ve kterých bilo nejlepší Srdce světa. Při tom vzpomínáme, kolikrát zranili jsme sami lásku Ježíškovu nevděkem a hříchem. Což divu, že v hlubokém dojetí říkáme pátý Zdrávas, a prosíme vroucně Matku Boží, aby nás chránila hříchu.

Tím nebyly ještě ukončeny bolesti Ježíšovy. Vojáci obrátili biče a silnými držadly počali bušiti do jeho svaté hlavy. A svědomí nám praví, že ani této bolesti neušetřili jsme Pána Ježíše a jeho svatou Matku. Bili jsme takřka jejich svaté tváře, kdykoli jsme zbytečně a ve hněvu vyslovovali nebeská jména Ježíš a Maria. Abychom napravili svou vinu, modlíme se zbožně šestý Zdrávas. — Konečně dozněla poslední rána a zmučený Spasitel svalil se do kaluže vlastní krve. Srdce Mariino zaplakalo a naše svědomí k nám volá: »To jest i tvoje dílo!« S upřímnou lítostí obracíme se k Panně Marii sedmým Zdrávasem a prosíme o milost, abychom nehřešili. — Ještě jednou se díváme na zmučeného Spasitele a v duchu se tážeme, pro které hříchy trpěl asi takové bolesti. Víme to dobře; církev nám připomíná šesté Boží přikázání: »Nesesmilníš!« Ano, již nikdy se nedopustíme tohoto hříchu; za to prosíme v osmém Zdrávase.

Konečně probral se Spasitel z mdloby, ale marně se snažil obléci opět svůj šat, jeho ruce byly jako bez vlády. Pohled na opuštěnost Ježíšovu rozdíral srdce Mariino; abychom ji potěšili, začínáme devátý Zdrávas. Tak skončilo bičování Páně,

ale nikdy nemá zmizeti z naší duše vzpomínka na toto bolestné tajemství svatého růžence; za to prosíme Matku Boží v desátém Zdrávase.

Tak jsem s vámi probral jediný desátek. Kolik dojemných obrazů, kolik hlubokých myšlenek, kolik vroucích proseb vystřídalo se za tu chvíli v naší duši! Tak se modlívejte svatý růženec, a nikdy vám nezevšední! Kdokoli si stěžuje, že ho růženec nebaví, prozrazuje, že se dosud nenaučil rozjímati o jeho patnácti tajemstvích.

II. Růženec není jen krásnou modlitbou, je také modlitbou velmi účinnou.

Sílu modlitby neměříme ani délkou proseb ani krásou slov, která pronášíme; síla modlitby záleží na důvěře, s jakou ji konáme. Modlitba lotrova obsahovala jen několik slov, a otevřela mu nebe, protože vycházela ze srdce plného důvěry a lásky.

Právě proto je růženec modlitbou tolik účinnou. V něm si připomínáme nekonečnou Boží lásku, která se pro nás nezalekla ani největších obětí; každý desátek vypravuje nám o jednom takovém důkaze a mimoděk rozněcuje v nás důvěru v nekonečnou Boží dobrotu. Dosud platí slova apoštola Pavla: *»Ten, jenž ani vlastního Syna neušetřil, nýbrž za nás všecky ho vydal — kterak i s ním nedá nám všecko?«* (Řím. 8, 32). Obětoval-li pro nás Bůh, co měl nejdražšího, dá nám i drobnosti, za které prosíme.

Účinnost svatého růžence dokazují nám jasně dějiny; snad právě proto byl růženec modlitbou tolik oblíbenou u největších duchů katolického světa. Zamilovali si jej, protože se přesvědčili o jeho výbornosti. Ukáži vám aspoň několik obrázků.

Proslulý hudební skladatel Kryštof Gluck zpíval kdysi v mládí ve františkánském kostele. Za odměnu dal mu kněz růženec se slovy: »Modli se na něm, přinese ti štěstí.« Mladý Gluck uposlechl, a brzy se přesvědčil o pravdě jeho slibu. Cokoli podnikl, vše se mu dařilo. Byl-li později tázáván, odkud čerpal své překrásné skladby, ukazoval svůj růženec. Po každém úspěchu říkával: »To mi zase pomohla Matička Boží« — a hned se pomodlil růženec, aby jí poděkoval.[1])

Nejslabším cítí se člověk na bojišti. Když kolem dokola hřmí děla, praskají granáty a nad hlavou hvízdají kulky, zachvěje se i nejodvážnější. Snad právě proto modlívalo se tolik vynikajících vojevůdců rádo sv. růženec. Princ Evžen Savojský byl velikým ctitelem Panny Marie. Když vojáci viděli, že chodí s růžencem v ruce, říkávali: »Bude asi bitva; náš starý se zase mnoho modlí.« A neprosil nadarmo; jeho vojsko šlo od vítězství k vítězství a jeho zbraním děkujeme, že Evropa se ne-

[1]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 543.

stala mohamedánskou. Neohrožený bojovník za práva irského národa, poslanec Daniel O'Connel modlíval se růženec v anglickém parlamentě, a podařilo se mu osvoboditi svůj ujařmený národ.[1])

III. Svatý růženec je modlitbou krásnou a účinnou, je však též modlitbou katolickou.

Růženec nemá žádná jiná církev; kdo jej nosí, vyznává veřejně svoji příslušnost ke katolické církvi, i kdyby neřekl ani slova. V Japonsku byly kdysi kvetoucí křesťanské obce; později byli misionáři násilně vypuzeni a katolíci ponecháni svému osudu. Teprve po několika stoletích vrátili se opět kněží. Jaké však bylo jejich překvapení, když našli několik obcí, v kterých se víra ještě udržela. Byli však přijati velice chladně; věřící jim nedůvěřovali, protože se o ně pokoušelo již několik protestantských duchovních. Když uviděli jejich růžence, uvěřili, že mají před sebou katolické kněze.

Tak nebylo jen kdysi, tak je dodnes: po růženci pozná se hned katolík. Po světové válce obsadili Angličané část Porýní, mezi jiným i město Kolín. A tehdy se stala událost, o které vypravuji. V elektrickém voze vypadl děvčátku z kapsičky svatý růženec, když vytahovalo kapesník, a hned se našlo několik lidí, kteří se počali potouchle usmívati. Vedle děvčátka seděl anglický důstojník. Aby je uchránil před posměchem, vytáhl z kapsy svůj vlastní růženec a pravil: »Hleď, já mám také růženec, ale ten je až z Jerusalema. Ukaž mi svůj!« Pozorně si je prohlédl, pochválil jej a daroval dítěti kus čokolády. Nikomu ve voze nebylo již do smíchu ni do řeči; hrdinná odvaha důstojníkova je odzbrojila.[2])

Drazí křesťané! Vím, že pro mnohé katolíky je svatý růženec pokladem, kterého neznají; takovým jsem hleděl ukázati jeho krásu a sladkost. Ani celé peklo nezmůže nic proti duši, která se brání svatým růžencem, proto jsem se zmínil o jeho účinnosti! Kdokoli se modlí růženec, nikdy není sám; s ním jej říkají 300 milionů katolíků celého světa; proto jsem jej pojmenoval modlitbou katolickou.

Ke konci zmínil bych se rád ještě o jedné přednosti. Kdo se modlívá zbožně sv. růženec, jistě nepropadne hříchu; a měl-li takové neštěstí, brzy povstane. Zajímavý doklad čteme v životopise Napoleonově. Kdysi šel do divadla a vzal s sebou i mladého prince Rohana Chabota z Lyonu. Představení císaře příliš nezajímalo; jeho pozornost upoutal princ Rohan, který seděl vedle. Měl pravou ruku pod pláštěm a cosi tam dělal. Císař se dlouho tajně díval — náhle se chopil jeho pravice a pevně ji sevřel. Princ se s počátku domníval, že bude propuštěn — ale přece bez bázně ukázal růženec, který se potají modlil.

---

[1]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 543.
[2]) Soukup: Mluvil v podobenstvích, Olomouc, 1932, 357.

Císař se mile usmál a pravil: »Vidím, že máte dobrého ducha. Zachováte-li si jej, bude z vás jednou řádný muž. Jen se domodlete, já vám překážeti nebudu.« Císař měl pravdu; z prince Rohana stal se později svatý kněz.[1])

Drazí křesťané! Také my jsme ve velikém divadle, které jmenujeme světem. Blaze nám, najde-li ďábel v naší ruce po každé svatý růženec. Projdeme šťastně životem a spočineme jednou na dobrém srdci své nebeské Matky. Amen.

---

[1]) Životem, I, čís. 20, str. 10.

ZPĚT NA SRDCE MATEŘSKÉ!

Dne 31. října 1942 zasvětil nynější papež Pius XII. celé lidské pokolení Neposkvrněnému Srdci Panny Marie. Od této pobožnosti sliboval si obrodu lidského srdce a s ní i návrat lepších a klidnějších časů. Tímto, řekl bych, úředním zasvěcením nebylo ještě vykonáno všecko. To byl jen počátek. Úcta Neposkvrněného srdce Panny Marie musí nás cele proniknouti, teprve potom budeme se těšiti z jejího blahého ovoce.

Dnešní svátek poskytuje mi vhodnou příležitost, abych k vám promluvil o této věci, tolik časové a tolik důležité. Proto vám vyložím původ této úcty, zmíním se o povinnostech, jaké nám ukládá, a udám způsob, jak je můžeme vykonati.

I. Bylo to v roce 1917. Světová válka dostoupila svého vrcholu, na bojištích tekla krev v proudech, a jak se zdálo, nekynula odnikud naděje, že bude lépe. A přece! Dne 13. V. zjevila se Panna Maria třem chudým dětem v portugalském městečku Fatimě. Nepřišla jen jednou, ukázala se celkem šestkráte. Slíbila, že bude zase útočištěm hříšníků a vrátí světu pokoj, bude-li svět uctívati její Neposkvrněné Srdce. Předpověděla, že vypukne ještě hroznější válka, nepřestanou-li lidé urážeti Boha a šlapati do bláta jeho svatá přikázání. Proti moderní zvůli a snaze o naprostou nezávislost postavila dětinnou poslušnost a poddajnou úctu k náměstku Ježíše Krista, k římskému papeži.

To bylo v Portugalsku. A téhož dne a v tutéž hodinu světil v Římě v Sixtinské kapli tehdejší papež Benedikt XV. dnešního papeže Pia XII. na biskupa.

Od té doby uplynulo 25 let. Lidstvo přeslechlo varovnou výstrahu své nebeské Matky. Nepoužilo darovaného míru ke cti a slávě Boží, hříchů nenechalo; proto přišla ohlašovaná válka, stokrát horší, než byla první. Opět krvácely statisíce na bojištích a veliká města se proměnila v hromady trosek a zřícenin. Kdo by se ještě divil, že v této těžké době vzpomněl si svatý Otec na radu Bohorodičky. Proto 31. října 1942 zasvětil celé lidstvo Neposkvrněnému Srdci Panny Marie. Ani to mu ještě nestačilo; 8. prosince téhož roku obnovil slavnostně toto zasvěcení v basilice sv. Petra v Římě a po jeho přání máme je vykonati každý ve své vlastní duši.

Nemyslete, že svatý Otec nám radí něco nového a nikdy nebývalého. Úcta k Neposkvrněnému Srdci Panny Marie je tak stará jako sama církev. Již evangelista Lukáš upozornil své čtenáře dvakrát na toto panenské Srdce a připomněl ochotu, s jakou v něm uchovávala každé Boží slovo. Církevní spiso-

vatelé užívali každé vhodné příležitosti, aby velebili ctnosti tohto sv. Srdce. Sv. Jan Damašský vymyslil pro ně krásné jméno: »hořící ohnisko lásky«.

V pozdějších stoletích zapomnělo se na tento vzácný odkaz starověku. Přibývalo hříchu, proto mizela úcta k Neposkvrněnému Srdci Panny Marie. Zdálo se, že víra pohasne a lidstvo propadne nové mravní zkáze. V této smutné době vystoupil apoštolsky sv. Jan Eudes a počal hlásati světu návrat k Neposkvrněnému Srdci Panny Marie, které nazýval »zrcadlem andělské krásy.« Lidstvo unavené odpadem od Boha s nadšením se vinulo k dobrému Srdci své nebeské Matky, začínala obroda lidského pokolení. Bylo založeno arcibratrstvo Neposkvrněného Srdce Panny Marie a za 50 let zdobilo jeho ústředí v Paříži na 14.000 zásvětných darů. Patnáct řeholních družin postavilo se pod ochranu tohoto čistého Srdce a přes 200 biskupů žádalo sv. Otce, aby znova zavedl svátek Srdce Panny Marie.

II. To jsou jen zhuštěné dějiny této něžné úcty, a přece jste si jistě všimli zajímavého zjevu. Kdykoli sténalo lidstvo v otroctví hříchu a nepravosti, kdykoli úpělo pod ranami trestající Boží spravedlnosti, obracelo se jako mimoděk k Neposkvrněnému Srdci Panny Marie a u něho hledalo pomoc a ochranu. Jaký má tedy význam tato úcta? Čemu se máme naučiti od přesvatého Srdce Mariina?

Jako kdysi apoštol Pavel, volá k nám i dnes Matička Boží: »Buďte mými následovníky, jako já jsem byla následovnicí Kristovou!« Od Neposkvrněného Srdce Panny Marie máme se naučiti hluboké pravdě: Bůh jest jediným dobrem, které zasluhuje celé naší lásky, hřích jest jediným zlem, kterého se máme opravdu báti. Pánu Bohu na tom nezáleželo, bude-li jeho Matka bohatá či chudá, vážená před světem nebo pohrdaná, vzdělaná či prostá venkovanka. To u Boha nerozhodovalo. Nikdy však nemohl dopustiti, aby jeho budoucí Matka propadla hříchu. Srdce, pod kterým chtěl odpočívati po devět měsíců, nesmělo býti ani na okamžik v područí ďáblově. Proto je uchránil poskvrny dědičného hříchu, proto je střežil před každým osobním hříchem, proto je ozdobil tolika ctnostmi, že mohl říci o Panně Marii nadšená slova: *»Jak jsi krásná, přítelko má, jak jsi krásná!«* (Píseň 4, 1). A jinde: *»Všecka jsi krásná, má přítelko, poskvrny na tobě není!«* (Píseň 4, 7).

To je první naučení, které nám dává Srdce Mariino. Žijeme v době, která se koří jen tělu a hmotě. Zbožňovali jsme sport, ale zanedbávali jsme duši; honili jsme se za rozkošemi, které lahodily smyslům, a zapomínali na chléb s nebe, který v sobě obsahuje všecko potěšení; klaněli jsme se prorokům vědy, a umírali jsme pod jejími bombami a děly. A přece

zůstávají věčně pravdivá slova Ježíšova: »*Co prospěje člověku, byť celý svět získal, život věčný však ztratil?*« (Mat. 16, 26). Nejvzácnějším pokladem jest Bůh a jeho svatá milost; největším neštěstím hřích a ztráta Boha.

Tím není ještě plně vyčerpán obsah nové pobožnosti. Neposkvrněná Panna nebyla jen Matkou Ježíšovou, byla též spoluvykupitelkou a svými bolestmi pomáhala zachraňovati lidské duše. Není to bez hlubokého významu; ani tobě, drahý křesťane, nesmí býti lhostejná záhuba jediné lidské duše. Prozrazoval bys ducha Kainova, kdybys dovedl složiti nečinně ruce v klín a nestaral se o svého bližního. Jen tento bratrovrah dovedl odpověděti Bohu na jeho otázku drsná slova: »*Jsem já strážcem svého bratra?* (Gen. 4, 9). I ty musíš býti apoštolem a burcovati ze smrtelného spánku duše svých bližních. Neříkej, že to nedovedeš. Láska ti poradí; povím ti několik praktických příkladů.

Jsi svědkem, jak divadlo a kino šíří zkázu v řadách mládeže. Varuj své známé, aby do nich nechodili. Jediné slovo, pronesené v pravý čas zmůže často více než dlouhé kázání. Špatná četba, nemravná kniha neb obrázkové časopisy otravují tisíce mladých duší; domluv, kde můžeš, poraď jinou zábavnou knihu, a zabráníš mnoha hříchům. Někdo počne ve tvé přítomnosti mluviti, jak se na katolíka nesluší; převeď hovor na jiné pole. A nemůžeš-li nic jiného, dávej aspoň dobrý příklad svému okolí!

A ještě jedno naučení nám dává Neposkvrněné Srdce Panny Marie. Matička Boží byla bez hříchu, a přece trpěla více než kdokoli jiný. Netrpěla za sebe, trpěla za nás; svými bolestmi splácela božské spravedlnosti dluhy ostatních lidí. Následuj jí v tom! Každý hřích jest urážkou nekonečného Boha a volá po zadostiučinění. Buď je dá svět dobrovolným pokáním, nebo si je vynutí Pán Bůh tresty a metlami. A nejčastěji trestá Bůh lidstvo tím, čím hřešilo. Viděli jsme to za poslední války; lidstvo, jak to řekl Pius XII., stalo se obětí svých vlastních nepravostí. podkopná práce nevěrecké vědy, zvrhlý tisk, spiknutí tajných proticírkevních společností, hmotařské pojetí celého lidského života a mnoho jiných příčin rozdivočily lidské pudy a vášně do té míry, že se vzepřely nejen sladké nadvládě Boží, prolomily i nedotknutelné hráze přirozeného řádu. Převážné většině lidstva nebylo již nic svaté; proto vznikl na zemi zmatek, nesvár a vše ničící nenávist. Chceme-li, aby se nad námi opět klenula líbezná duha míru, nahraďme upřímným pokáním hříchy, kterých se lidstvo dopustilo.

III. Vyložil jsem vám dějiny úcty k Neposkvrněnému Srdci Panny Marie, udal ovoce, jaké v nás má způsobiti; všimněme si ještě způsobu, jakým můžeme zasvěcení vyko-

nati. Není třeba žádných obřadů; ani matce nemusíte dlouho vykládati, že ji máte rádi a litujete, čím jste ji zarmoutili. Vykonejte si napřed dobrou zpověď, smyjte kajícími slzami každou poskvrnu se své duše a učiňte upřímné předsevzetí! Potom přijměte zbožné tělo Spasitelovo a po sv. přijímání vykonejte své zasvěcení! Učiňte to buď svými vlastními slovy neb odříkejte modlitbu, kterou složil papež Pius XII. Na jedno při tom nezapomeňte! Nerozhodují krásná slova, hlavní podmínkou je nový život, život v duchu a podle zásad Marie Panny. Aby nám vzpomínka na tento okamžik nevybledla, obnovme rok co rok svoje zasvěcení. Nebude to trvati dlouho, a také my doznáme slovy Písma svatého: »*Spolu s ní přišlo mi všecko dobré, a nesčíselné bohatství skrze ruce její.*« (Moudr. 7, 11).

Drazí křesťané! Poslední světová válka nás poučila, jak draho platí člověk za každý hřích, kterého se dopustil. Protože se nám znechutilo sladké jho Ježíše Krista, upadli jsme v porobu pánů tvrdých a necitelných. Vraťme se k Bohu, Neposkvrněné Srdce Panny Marie ukazuje nám cestu. Amen.

Sv. Josefa, Pěstouna Páně.

NEJKRATŠÍ CESTA K BOHU

Tři jména jsou na světě nejznámější. Umí je malé dítě, s důvěrou je šeptá umírající a jejich sláva nepobledne nikdy. Dokud bude na světě jediný člověk, nezajde ani památka Pána Ježíše, jeho panenské Matky a svatého Josefa.

Naši světci jsou jako hvězdičky na nebi, nesvítí sobě, svítí lidem; ukazují nám cestu k nebeskému městu, a nikdo si nemůže stěžovati, že by nenašel mezi nimi pro sebe vzor. Ani dva nejsou úplně stejní. Každý z nich vynikal v jiné ctnosti, proto také každý z nás najde mezi svatými vzor, kterým by se řídil. Na sv. Josefu obdivujeme se jeho veliké čistotě, hluboké pokoře a nezlomné důvěře v Boží Prozřetelnost, kterou nedovedlo otřásti žádné utrpení. A přece nebudu dnes mluviti o žádné z těchto ctností. Svatý Josef bývá nazýván učitelem duchovního života, života podle Boha, a tohoto čestného jména si plně zasloužil. Ukazuje nám nejkratší cestu do nebe a při tom cestu tak pohodlnou, že po ní můžeme jíti všichni. Možno ji vypsati slovy: Modli se a pracuj! To bude také obsah dnešního kázání.

I. Modli se!

Mnoho lidí má nesprávný pojem o svatosti. Podle nich je světcem jen ten, kdo vykonal veliké zázraky, ukládal si neobyčejné pokání nebo šel cestou, po které ostatní lidé nechodí. Sv. Josef, pokud víme, neučinil na světě žádného zázraku, nikde nečteme, že by svůj život prožil na poušti — a přece patří mezi největší světce. Proč? Protože se ustavičně modlil.

Abyste mi však správně rozuměli. Svatý Josef byl chudým řemeslníkem a jen usilovnou prací sháněl pro svatou Rodinu potřebnou obživu. Proto mu jistě zbývalo velice málo času na ústní modlitby. Skoro bych řekl, že ústy se modlil jen ráno a večer, před jídlem a po jídle. Ani do kostela nemohl choditi tak často, jak si přál. Jediný izraelský chrám byl v Jeruzalémě a cesta trvala celé tři dny. Proto světec se musel spokojiti jen několika návštěvami do roka. Jak jsem tedy mohl tvrditi, že se modlil ustavičně?

Pamatujete se ještě z katechismu, co jmenujeme modlitbou? Mnoho lidí tomu neporozumělo; podle nich modlí

se jenom ten, kdo klečí nebo říká nějaká slova. To není katolické. Podle katechismu je modlitbou každé pozdvižení mysli k Bohu, tedy každá vzpomínka, každá myšlenka na Boha. Proto jsem řekl, že sv. Josef se modlil ustavičně. Uvažujte! Čím byla provázena každá jeho práce? Myšlenkou na Pána Ježíše. Pro něho pracoval, pro něho trpěl, pro něho strádal, na něho myslil ustavičně, proto stále se modlil.

Drazí křesťané! Nepřeslechněte naučení, které vám dává dnes sv. Josef! Bez modlitby není spásy. Proto říkával veliký misionář, sv. Alfons Liguori: »Kdo se modlí, bude spasen, kdo se nemodlí, bude zatracen.« A ještě vážněji zdůraznil nutnost modlitby Pán Ježíš: *»Potřebí jest vždycky se modliti a neustávati«* (Luk. 18, 1), protože *»beze mne nemůžete činiti nic«* (Jan 15, 5). Snad mi namítnete: »Musíme pracovati.« Rozumím vám dobře. Dělejte to jak svatý Josef a provázejte svou denní práci vzpomínkou na Boha a budete se modliti také ustavičně.

Kdysi jsem četl poučný příběh, povím vám jej, velice vám usnadní cestu k nebi. V egyptské poušti žil dlouhá léta poustevník, který se mnoho modlil a konal přísné pokání, a přece se mu zdálo, že není na dobré stezce. Proto prosil Boha, aby mu poslal učitele, který by mu ukázal nejkratší cestu k dokonalosti. Bůh splnil jeho přání. Jaké však bylo překvapení poustevníkovo, když spatřil, že tímto učitelem má býti prostá služka. Neviděl na ní nic mimořádného. Na jeho otázku: »Co děláš celý den?« odpověděla: »Co dělám? Ráno, když se probudím, obětuji hned celý den Bohu a prosím ho, aby mne chránil hříchu. Když se oblékám, myslím na to, jak Herodes dal odíti Pána Ježíše potupným rouchem. Když zatápím, prosím Boha, aby ve mně rozžehl oheň své lásky. Když nesu dříví, představuji si, jak Kristus Pán nesl za nás svůj těžký kříž. Když nosím jídlo na stůl, uvažuji o poslední večeři a děkuji za ustanovení nejsv. Svátosti oltářní. Když piji, myslím na žízeň Kristovu na kříži. Tak po celý den rozjímám o Pánu Ježíši a o tom, co pro nás vytrpěl.« Tak mluvila služka, a poustevníkovi se otevřely oči; viděl, jak tato prostá duše pochopila hluboce Ježíšovo slovo o ustavičné modlitbě.[1])

Drazí křesťané! Nikdo na vás nežádá, abyste prokleče denně celé hodiny v kostele — a není toho ani třeba. I při práci můžeme pamatovati na Boha, i při práci se můžeme modliti. Pro vás, kteří jste rolníky, je to velice snadné. Skoro celý den jste na poli, odevšad vidíte na svůj farní kostel a nikdo vám nemůže zabrániti, abyste nezalétali ve svých vzpomínkách ke Spasiteli, který vás pozoruje ze svatostánku. Jemu si postěžujte ve svých obtížích, jemu požalujte své neúspěchy,

[1]) Životem, čís. 9, str. 23.

jemu poděkujte za své radosti! Způsobů je mnoho. Někdy stačí zbožná píseň, kterou si zazpíváte, jindy kratičký povzdech, který pronesete, jindy zbožná myšlenka, kterou vzbudíte.

Oč by byl náš život plodnější pro nebe, kdybychom se řídili příkladem sv. Josefa. Pracovalo by se nám radostněji, kříže by nás tolik netlačily, starosti tolik nesoužily. Nenesli bychom je sami, staral by se s námi i dobrý Bůh.

II. Modlitba je jednou povinností, která nás vede k Bohu, druhou je p r á c e.

Žijeme v době, kdy se ustavičně chválí a velebí práce. Noviny přinášejí oslavné články, na schůzích vám líčí její požehnání; práce je prý nad zlato, práce je podkladem moderního blahobytu atd. atd. Ve skutečnosti nebyla práce ještě nikdy tak těžkou, tak neradostnou, tolik nenáviděnou jako dnes. Odtud snaha vyhnouti se práci neb aspoň si ji ulehčiti.

Zadívejte se na sv. Josefa! Myslíte, že jeho řemeslo mu nepřinášelo žádných obtíží? Ani v duši svatého Josefa nebylo po každé slunno a jasno. Přičinil se ze všech sil, aby uspokojil, ale dočkal se často jen nevděku. Mnozí nebyli s odvedeným dílem spokojeni, mnozí je kritisovali a haněli, jen aby nemuseli zaplatiti, kolik žádal. A potom, jaká práce! Světec byl potomkem slavného rodu Davidiova, a musel dělati pluhy, a co si kdo poručil. A přece si nestěžoval, vše konal s největší péčí. Nepracoval pro lidi, pracoval na prvním místě pro Boha.

Vstupme ještě jednou do dílny svatého Josefa a zadívejme se pozorně na náš nebeský vzor! Nepracuje sám, vedle něho stojí Spasitel světa. Spolu s Ježíšem Kristem práci počínal, s ním v práci pokračoval, s ním práci končil.

Drahý křesťane, od svatého Josefa uč se pracovati! Bohu nezáleží na tom, jsi-li učeným profesorem či jen prostým řemeslníkem; Bůh nehledí, robíš-li ze vzácného zlata či jen z bezcenné hlíny. Na co se dívá Bůh, je tvoje srdce a úmysl, s jakým pracuješ. Konáš-li své všední práce s myšlenkou na Boha, jsi mu milejší než největší učenec, který si na Boha ani nevzpomene. Konáš-li třeba nejnižší práce, které ti uložil Bůh tvým stavem, jsi mu dražší, než kdybys proti jeho vůli konal zázraky a budil obdiv světa. Od svatého Josefa se nauč dívati se na práci očima Božíma!

A ještě jedno naučení ti dává sv. Josef: pracuj s Ježíšem! Vzpomínkou na Boha posvěcuj své denní dílo, a vykonal jsi mnoho — i kdyby tě svět neuznal za hodna ani jediného pohledu. Neboj se, na Božím soudu bude již pro práci jiné měřítko. Jan Kollár napsal kdysi slova:

»Často chudá pastuchova chýška
více pro vlast může dělati
nežli tábor, z něhož válčil Žižka.«

Co řekl básník o práci pro vlast a národ, můžeme přenésti i na práci pro čest a slávu Boží. Často prostý rolník, neuznaný řemeslník je před Bohem vzácnější nežli stavitelé a inženýři, kterým tleskaly davy. Konáš-li svědomitě drobné povinnosti svého stavu, bude tvá posmrtná odměna větší než u tolika velikánů, kteří pracovali pro sebe a pro svět.

A nezáleží, doděláš-li se úspěchu čili nic. Svatý Josef také nezbohatl a sotva si trochu pomohl, přišel anděl a poručil mu, aby prchl do dalekého Egypta. Všecko, čeho se již dopracoval, zůstalo v Betlemě — v Egyptě musel začínati znova. Když se tu dodělal jakéhos takéhos blahobytu, musel nazpět do Palestiny, všecko zůstalo v Egyptě. Opět začínal s holýma rukama, ale neklesal, nezoufal, nenaříkal; nepracoval pro výdělek, na prvním místě pracoval pro Boha a pro Pána Ježíše. O tuto zásluhu ho nemohl připraviti nikdo.

Křesťane drahý, snad se ti vede někdy podobně jako svatému Josefovi. Pracuješ, dřeš se, a nemáš stále nic. A možná, že do duše se ti vtírá myšlenka, že to Pán Bůh nerozdělil spravedlivě. Neztrácej odvahu, Bůh počítá každý tvůj krok, každou krůpěj potu a dá ti jednou stejnou odměnu jako těm, jejichž práce byla na světě požehnána.

Pták letí dvěma perutěmi, naše duše vznáší se k Bohu modlitbou a prací, modlitbou a věrným plněním drobných stavovských povinností. Snad se ti bude někdy zdáti, že vše je nadarmo. Nedej se mýliti! O svatém Josefovi nevěděl na světě skoro nikdo, dnes ho zná každé dítě. Snad ani tebe si nikdo nevšimne, jednou se ti budou diviti, až i tobě řekne Spasitel: »*Dobře, služebníče dobrý a věrný, že jsi nad málem byl věrný, nad mnohem tebe ustanovím. Vejdi v radost Pána svého!*« Amen.

KŘESŤANSKÁ STATEČNOST

Co jste vyšli na poušť vidět? Třtinu-li, větrem se klátící? (Mat. 11, 7.)

Svatopisec se kdysi tázal: *»Statečnou ženu kdo nalezne? Nad skvosty z daleka cenu má.«* (Přísl. 31,10). Dnes, myslím, museli bychom jeho otázku pozměniti: »Kdo nalezne statečného muže?« Je pravda, mnoho mužů dovede statečně bojovati, vzdorovati i největším nebezpečím, rváti se takřka s osudem, to dovedou; ale vyznati své náboženství, přihlásiti se veřejně ke Kristu, zastati se své napadené víry, plniti svědomitě své náboženské povinnosti i tam, kde se jim dostane posměchu, to nesvedou. Nemají křesťanské statečnosti.

Dnes připomíná nám církev takového muže, českého muže, který se nebál, i když mu hrozila smrt. Král Václav se snad domníval, že umlčí nepohodlného svědka v hlubinách vltavských, roznesl jen jeho slávu do celého světa. Proto používám vhodné příležitosti, abych vám ukázal na sv. Janu Nepomuckém zářný příklad křesťanské statečnosti.

V katechismu jsme se učili: »Statečnost je ctnost, kterou konáme dobro přes všecky obtíže a raději všecko trpíme, než bychom se dopustili hříchu.« Zastavme se na chvíli u těchto slov!

I. Statečnost je ctnost, kterou konáme dobro přes všecky obtíže.

Nemyslete, že světci byli lidé bez masa a krve, a proto necítili obtíží, které nám tolik ztěžují dobro. Apoštol Pavel byl veliký světec, a přece doznal pokorně: *»Libuji si v zákoně Božím podle člověka vnitřního, ale vidím jiný zákon v údech svých, který bojuje proti zákonu mysli mé a jímá mě pod zákon hříchu, jenž jest v údech mých«* (Řím. 7, 22). Někdy byla pokušení tak mocná, že apoštol zvolal: *»Já nešťastný člověk! Kdo mě vysvobodí z těla smrti této?* (Řím. 7, 24). Ani světcům se nekráčelo lehce po cestě Božích přikázání; čím nad nás vynikali, byla statečnost a odvaha, s jakou přemáhali každou překážku.

Zadívejme se na sv. Jana Nepomuckého! Zastával vysoké církevní úřady v době, kdy král Václav opustil již dávno zlaté zásady svého otce Karla IV., a oddal se pustým radovánkám. Divoké, celé týdny trvající hony v lesích žebráckých a křivoklátských byly mu milejší než starosti a povinnosti vladařské. Ještě hůře bylo, když se král začal opíjeti a celé noci prohýřil v krčmách s nevázanou dvorskou chasou.

A v této smutné době řídil sv. Jan jménem arcibiskupovým celou rozsáhlou diecési. Kolikrát srazil se tu s králem, kterému

nebyl již posvátný žádný církevní zákon, u kterého rozhodovala okamžitá nálada! Světec mohl povoliti, mohl zavříti oči, a byl by se stal miláčkem Václavovým. Neučinil to, poslušnost k Bohu byla nade všecko. Konal dobro, i když se mu stavěly v cestu největší překážky.

Drazí křesťané! Srovnejte s tímto hrdinstvím nepatrné oběti, jaké nám ukládá služba Boží! Nám nehrozí hněv králův a ztráta majetku, nás nikdo nemučí a nežalářuje — a přece se krčíme, ustupujem i tam, kde nás váže Boží přikázání. Stačí jediná posměšná poznámka, jediný posměšný pohled, často jen planá obava, abychom zapřeli své pravé přesvědčení a mlčeli tam, kde bychom měli hlasitě mluviti. Nemáme křesťanské statečnosti! Omlouvá nás to? Nikdy! Připomeňme si jen, co pověděl božský Spasitel o těchto duševních zbabělcích: *»Kdo by však mne zapřel před lidmi, toho zapru také já před Otcem svým, jenž je v nebesích«* (Mat. 10, 33).

U jiného není třeba ani pronásledování; stačí jen trochu lepší kabát, několik škol, které vychodil, nebo pěknější dům, který si postavil. Skoro bych řekl, že lidé dovedou spíše vzdorovati pronásledování, nemají však dosti síly, aby zůstali Bohu věrní, když zbohatli. Zadívejte se jen kolem sebe, najdete tolik příkladů, že se až zhrozíte. Dokud byl někdo chudý, dokud musel počítati, jak se říká, s každým halířem, modlil se a chodil do kostela. Jakmile si trochu pomohl, zdála se mu Boží služba již zbytečnou. Protože se mu lidé kořili, žádal, aby též Bůh měl pro něho jiné měřítko a nezdůrazňoval tolik svoje Desatero. Všem, kteří štěstím zpyšněli, vzkazuje neomylné Písmo svaté (Moudr. 6, 8):

»Nebojít se Bůh nižádné osoby,
aniž ostýchá se jakékoli veličiny;
neboť malého i velkého on učinil
a jednostejně pečuje o všecky.«

Právě naopak! Protože boháč neměl tolik starostí o živobytí, mohl a měl sloužiti Bohu horlivěji. Proto čteme v Písmě svatém (Moudr. 6, 7n): *»Člověk nepatrný (chudý) zasluhuje milosrdenství, ale mocní mocně muky trpěti budou.«*

II. Křesťanská statečnost nekoná jen dobro tam, kde se stavějí v cestu veliké překážky; strpí raději všecko, než by se dopustila hříchu.

Zadívejme se opět na sv. Jana! Protože nechtěl splniti hříšné přání královo a prozraditi zpovědní tajemství, byl strašně mučen. Jeho svaté tělo bylo násilně napjato, jeho boky páleny pochodněmi a jejich plameny nezůstaly jen na povrchu; dodnes vidíme jejich stopy na opálených žebrech. Bylo by stačilo jediné slovo, vyzrazení zpovědního tajemství královnina, a Václav byl by ho propustili právě tak, jako propustil jeho ostatní druhy. To slovo Jan promluviti nesměl, protože

mu to zakazoval Bůh! Raději skončil ve vodách Vltavinách, než by se dopustil hříchu!

Drazí křesťané! Nám nehrozí nikdo smrtí, zachováme-li Boží zákon, a přece jej přestupujeme. Stačí nepatrná obtíž, často jen choutka, které se nechceme zříci, abychom zašlapali do bláta i největší Boží přikázání. Aby se vyhnula nepohodlnému dítku, neváhá mnohá matka zavražditi plod svého života ještě dříve, než spatřil světlo světa. Jinému není třeba ani tolik. Půlhodinka cesty do kostela zdá se mu již přílišnou obětí, odříci si v pátek kousek masa je mu nemožností! Připomeňte mu strašnou smrt Ježíšovu na kříži — jen se vám usměje. Nestojí mu za to, aby se v pátek postil. A tak bych mohl ve výpočtu pokračovati ještě dlouho, a obraz byl by čím dále tím smutnější. Není křesťanské statečnosti, není odvahy jíti po úzké stezce, která vede k nebi.

Co všecko dělají lidé, aby se domohli bohatství! ani největší obtíže jich neodstraší! Když se rozlétla světem zpráva, že na Aljašce bylo objeveno zlato, hrnuli se tam se všech stran mužové i ženy, aby se zmocnili drahého kovu. Tisíce jich pomřelo cestou, jiné tisíce podlehly strašným útrapám, ale to neodstrašilo nikoho. A titíž lidé si omluvili nedělní bohoslužbu, osvobodili se od pátečního postu, to se jim zdálo přílišným požadavkem. Ne, nedivím se ctihodnému Janu z Avily, že chtěl takové ubožáky pozavírati do blázinců!

III. Domůžeme se nápravy? Jistě, půjdeme-li cestou, kterou nám ukázal svatý Jan Nepomucký. Byla to bázeň před Bohem, úcta k vel. Svátosti a dětinná láska k Panně Marii.

Bázeň Boží je první podmínkou zbožného života. Budeš-li živě přesvědčen o velikosti a moci Boží, neodvážíš se nikdy přestoupiti jeho přikázání. Proto se modlíval zbožný žalmista (118, 120): »*Protkni tělo mé bázní před tebou!*« Svatého Efrema sváděla kdysi žena ke hříchu. Světec odpověděl: »Dobře, ale musíš jíti, kam já chci.« — »A kam?« — »Na náměstí.« — »Co? Ty by ses nestyděl před tolika lidmi?« — Světec jí pravil: »Lidí se bojíš, a nebojíš se Boha, který vidí i nejtajnější záhyby našeho srdce a který v den soudu odplatí každému podle jeho skutků?«[1])

Někdy je však pokušení tolik lákavé a lidská síla tak slabá, že by neodolala a podlehla. Ani vzpomínka na Boha nezaplaší někdy svůdného hlasu hříchu a rozkoše; tu třeba prostředků účinnějších. Pán Ježíš se o ně postaral, je jím svaté přijímání. O tom se přesvědčil anglický ministr, který navštívil kdysi proslulé vychovávací ústavy svatého Dona Bosca. Byl uchvácen vzorným pořádkem, jaký tam našel. Při od-

[1]) Životem, čís. 148, str. 3.

chodu tázal se světce: »Rád bych věděl, jakého prostředku jste užil, abyste ovládl mládež, která vyrůstala dříve tak nevázaně. Myslím, že tu měla hlavní slovo metla.« Světec se jenom usmál a pravil: »Excelence, tělesných trestů vůbec neužíváme. Nejdůležitějším prostředkem je častější svatá zpověď a hlavně svaté přijímání.«[1]) Ano, kam zavítá častěji svátostný Ježíš, tam brzy zmizí slabost a hřích!

A ještě jeden prostředek nám radí svatý Jan: něžnou úctu k Neposkvrněné Panně. Na Rodičce Boží si ho vymodlila jeho zbožná matka, k ní ho vedla od útlého mládí, o ní kázal nejraději. A když tušil, že se schyluje k rozhodnému zápasu s králem, u jejího obrazu ve Staré Boleslavi hledal sílu a pomoc. Hledal, a nalezl!

Drazí křesťané! Od svatého Jana se naučme křesťanské statečnosti! Nebuďme třtinami, které se kloní brzy na tu neb onu stranu. Nezraďme Desatero, i když se nám budou stavěti v cestu největší překážky, nezraďme Boha a jeho svatou vůli, ani kdyby nám hrozila smrt. A cítíme-li, že naše síly slábnou, vzpomeňme na Boha, který vše vidí, přiviňme se tím těsněji ke svému Spasiteli ve svatostánku a volejme důvěrně: »Svatá Maria, Matko Boží, pros za nás hříšné nyní i v hodinu smrti naší!« Jděme v jasných stopách našeho národního světce, a také kolem naší hlavy zazáří jednou koruna z nebeských hvězd, koruna křesťanských ctností. Amen.

---

[1]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 465.

TROJÍ POHLED KRISTŮV NA PETRA [1])

Za svých římských studií stával jsem často ve velechrámu sv. Petra a s úžasem pohlížel na smělou kopuli, která se klene nad jeho hrobem. A viděl jsem tam poklekati zástupce všech národů a odříkávati zbožně Věřím v Boha. A nad nimi jsem četl obrovský nápis: *»Ty jsi Petr — to je skála — a na té skále vzdělám církev svou a brány pekelné jí nepřemohou«* (Mat. 16, 18). A přiznám se vám, že jsem se často hluboce zamyslil. Víte, co mi tanulo na mysli? Povím vám to.

Kdysi tázal se apoštol Petr Spasitele: *»Hle, my jsme opustili všecko, a šli jsme za tebou; co tedy za to dostaneme?«* (Mat. 19, 27). Dobrý Ježíš zadíval se s láskou na věrného učedníka a slíbil mu velikou odměnu; ale apoštol sotva tušil slávu, jaké se mu dostane. I v tomto případě smíme užíti hlubokých slov Písma svatého: *»Ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani lidské srdce nepomyslilo, co připravil Bůh tomu, kdo ho tak upřímně miloval.«* Nádherný velechrám je pouze nepatrným zlomkem oné odměny. Petr měl býti na věky základem církve Ježíšovy, a dokud bude svět světem, bude jmenován s úctou od milionů katolíků. A všecka tato sláva byla ovocem trojího pohledu Ježíšova, o nichž chci se dnes zmíniti podrobněji.

I. Po prvé pohlédl Pán Ježíš na Petra u jezera Genezaretského a proměnil chudého rybáře ve svého apoštola.

Evangelium nám popisuje povolání Ondřejovo a pokračuje: *»Ondřej vyhledal nejprve bratra svého Šimona a řekl jemu: Nalezli jsme Mesiáše. I přivedl ho k Ježíšovi. Ježíš, pohleděv na něho řekl: Ty jsi Šimon, syn Janův; ty budeš sloužiti Kefas to jest v překladu: Petr, Skála«* (Jan 1, 41 n.).

Zastavme se na chvíli u tohoto pohledu Spasitelova a zamysleme se nad jeho zázračným účinkem. Rozhodl opravdu o celé budoucnosti sv. Petra. Před Pánem Ježíšem stál v tu chvíli prostý rybář Šimon; ale Spasitelovo oko hledělo do budoucnosti. Viděl světovou budovu katolické církve, které nezdolají ani pekelné brány, a jejím základem měl býti muž, kterého mu právě přivedli. Aby naznačil jeho úkol, pozměnil jeho jméno a nazval jej Petrem-Skálou. O něm poví později u Cesareje Filipovy: *»Ty jsi Petr — to jest Skála — a na té skále vzdělám církev svou a brány pekelné jí nepřemohou«* (Mat. 16, 18).

Tím však nebyly ještě vyčerpány blahé účinky pohledu Ježíšova; se změnou jména počal i vnitřní vzrůst a vnitřní pro-

[1]) Podle Brettevillea.

měna apoštolova. Petr vyznal první ze všech apoštolů velikou důstojnost Ježíšovu; pravil: *»Ty jsi Kristus, Syn Boha živého«* (Mat. 16, 16). Spolu s tímto poznáním rostlo i přesvědčení o vlastní bídě a nicotě; proto doznal po zázračném rybolovu: *»Pane, odejdi ode mne, neboť jsem člověk hříšný«* (Luk. 5, 8). A z této pokory rodila se i láska, která se nebála pro Spasitele ani smrti.

Drazí křesťané! I na nás pohleděl kdysi Kristus jako na apoštola Petra; bylo to na křtu svatém. Tehdy určil každému z nás místo, jaké máme míti v jeho církvi, určil nám stupeň nebeské slávy, kterého máme dosáhnouti, a míru milostí, kterými nás chtěl podporovati. Jaké ovoce přinesl u nás jeho pohled? Šli jsme opravdu cestou, kterou nám vykázal? Či snad musel brzy litovati velikých darů, kterými nás obohatil? Zamysleme se každý sám nad sebou; na odpovědi na tuto důležitou otázku bude záviseti jednou naše věčné štěstí či neštěstí. Jak by zněl Boží rozsudek, kdyby nás povolal v tuto chvíli před svoji soudnou stolici? Přivítal by nás radostným: *»Dobře, služebníče dobrý a věrný, že jsi nad málem byl věrný, nad mnohem tebe ustanovím; vejdi v radost pána svého?«* (Mat. 25, 21). Či snad by poručil svým svatým andělům: *»Služebníka neužitečného uvrzte ven do tmy; tam bude pláč a skřípění zubů?«* (Mat. 25, 30.) Naše svědomí dá nám nejlepší odpověď.

II. Po druhé pohleděl Spasitel na Petra na dvoře velekněžově a tento bolestný pohled učinil z hříšného Petra velikého kajícníka.

Apoštol nedbal výstrahy Ježíšovy a vmísil se mezi vojáky, kteří se zhřívali v paláci velekněžově. Tato neopatrnost se mu krutě vymstila. Zapřel Mistra, kterému před několika hodinami sliboval lásku až za hrob; přísahal dokonce, že ho ani nezná. K tomu dodává evangelista: *»Pán se obrátil a pohleděl na Petra. Petr rozpomenul se na slova Páně . . . i vyšel ven a plakal hořce«* (Luk. 22, 61).

Zamysleme se i nad tímto pohledem a všimněme si jeho blahého ovoce. Kněz Hasslacher vypravoval kdysi na kazatelně: »Znal jsem mladého studenta, který to svým pustým životem přivedl tak daleko, že ho četníci odvedli do pevnosti Ehrenbreitsteinu. Otec byl již mrtev; zbývala jen matka, ale na ni působila zpráva tak, že na smrt onemocněla. Když cítila, že se blíží její poslední hodinka, poprosila, aby k ní přivedli uvězněného syna. Její prosba byla vyplněna a voják přivedl spoutaného studenta k lůžku umírající. Nepromluvila jediného slova; jenom se na syna dlouho dívala, potom pokynula hlavou, aby ho opět odvedli. Syn byl zase v žaláři — ale marně se snažil zapomenouti na smutné oči své matky. Co všechno četl v jejím pohledu: výčitku, napomenutí, prosbu, starost, ale i mateřskou lásku a odpuštění. Tento jediný pohled změnil

celý jeho život. Obrátil se, vstoupil do kláštera, stal se knězem a dnes ho vidíte před sebou na kazatelně.«[1])

To bylo ovoce jediného pohledu matčina; ještě hlouběji působil na Petra bolestně smutný pohled Pána Ježíše. Co všechno mu pověděl tento jediný pohled? V duši Petrově jako by se vyjasnilo. Poznal strašnou zlobu hříchu, kterého se právě dopustil; zapřel nejlepšího přítele, jakého kdy měl. Poznal i bolest, kterou způsobil drahému Mistrovi, a stále se mu zdálo, jako by slyšel němou výtku: »Petře, to jest odměna za všecku lásku, kterou jsem tě zahrnoval?« Ale nezůstalo jen při tomto poznání, hned po něm následovalo upřímné pokání. Petr se dal do hořkého pláče; ani to mu ještě nestačilo. Bez meškání prchl s nebezpečného místa, opustil společnost, která ho strhla do pádu, odešel do samoty a tam plakal, až mu oči zkrvavěly.

Jeho obrácení nebylo jenom chvilkové, vytrval v něm po celý život. Jako apoštol vzpomínal často ve svých kázáních na svůj pád a vypravoval o něm věřícím; chtěl je tak ochrániti před podobným hříchem. A kdykoli zaslechl kohouta, vytryskly z jeho očí bohaté slzy.

Drazí křesťané! I tento pohled Kristův spočinul kdysi na nás; bylo to ve sv. zpovědi. Snad jsme propadli těžkým hříchům, ale naše duše zůstávala při tom úplně lhostejná — až pojednou pohlédl na nás Ježíš. Někdy to bylo spasitelnou bází, která zlomila naši vrozenou pýchu; jindy to bylo výčitkami svědomí, které nám nedopřály klidu a pokoje; jindy úmrtím duše, kterou jsme upřímně milovali a která nám připomněla, co čeká nás. Ježíš tedy na nás pohlédl, ale jaké bylo ovoce? Zanechali jsme hříchu? Opustili jsme blízkou příležitost? Vytrvali jsme v dobrém? Či jsme po několika dnech na všecko zapomněli? Nežertujme s Bohem! Je milosrdný, ale je také spravedlivý! I na nás mohla by se splniti vážná slova Boží Moudrosti:

»Za to, že volala jsem a odpírali jste,
že jste pohrdli všelikou mou radou
a mých domluv jste si nepovšimli:
také já se smát budu, až budete hynout,
posmívat se, až na vás přikvačí hrůza« (Přísl. 1, 24 n.).

III. A ještě o jednom pohledu Spasitelově zmiňuje se Písmo svaté; b y l o t o u j e z e r a T i b e r i a d s k é h o a tento pohled učinil z kajícího Petra velikého světce.

Po zmrtvýchvstání zjevil se Pán Ježíš apoštolům, když lovili ryby. Evangelium vypravuje (Jan 21, 15 n.): *Když posnídali, řekl Ježíš Šimonu Petrovi: Šimone, synu Janův, miluješ mě více než tito? Dí jemu: Ovšem, Pane, ty víš, že tě miluji. Řekl jemu: Pasiš beránky mé! Řekl mu po druhé: Šimone, synu Janův, miluješ mě? Dí jemu: Ovšem, Pane, ty víš, že tě*

[1]) Oberhammer: Beispiele aus dem Leben, Innomostí, 1931, 185.

miluji. Řekl mu: Pasiž beránky mé! Řekl mu po třetí: Šimone, synu Janův, miluješ mě? Petr se zarmoutil, že mu řekl po třetí: Miluješ mě? I řekl mu: Pane, ty víš všecko, ty víš, že tě miluji. Řekl mu Ježíš: Pasiš ovce mé!«

Co znamenal tento třetí pohled a troje otázka Ježíšova? Pád apoštolův nebyl jen ranou zasazenou do Srdce Ježíšova, byl také velkým pohoršením pro ostatní učedníky. Proto i jeho náprava měla býti dvojí. Troje zapření odvolal apoštol trojím vyznáním lásky; pohoršení dané ostatním měl napraviti horlivou snahou o jejich spásu.

Sv. Petr porozuměl dobře přání božského Srdce a celý svůj život věnoval záchraně lidských duší. Pro ně pracoval, pro ně trpěl, za ně též umíral. Za spáchaný hřích žádal Ježíš náhradu, žádal oběti, a Petr je přinesl. Tento třetí pohled Spasitelův učinil z kajícího apoštola velikého světce.

Drahý křesťane! I od tebe žádá Spasitel náhradu za každý hřích, kterého ses dopustil. Je to velice málo, myslíš-li, že zpovědí jsi již vykonal všecko. Zpověď je pouze počátek toho, co má následovati; zpověď je pouze nutný předpoklad, praktické pokání se má projeviti ohnivější láskou ke Kristu a neúnavnou starostí o spásu druhých. A k tomu nestačí zpověď, k tomu je třeba svatého přijímání.

Teprve při této hostině lásky učíš se oceňovati nekonečnou dobrotu svého Spasitele; brzy ani nepochopuješ, jak jsi ho mohl tolik zarmoutiti a tak bolestně zraditi jeho věrnou lásku. Ale sv. přijímání ti ukazuje i velikou cenu každé lidské duše. Jedině Bůh byl vhodným pokrmem a tato myšlenka tě nutí k její záchraně. Láska ti již poví, jak to učiniti. Někdy stačí jen vroucí modlitba, jindy bude třeba prostředků silnějších. A dostoupí-li tvá láska svého vrcholu, nezalekneš se ani smrti, jen abys získal duši, za kterou kdysi umíral Ježíš.

Zamysli se v tomto světle nad svým dosavadním životem! Co jsi již učinil, abys napravil urážky nekonečného Boha? A tvoje snaha o spásu druhých? Nebyl jsi ještě svůdcem, kde jsi měl být vůdcem, a nemařil jsi ovoce vykupitelské smrti Kristovy? Běda nám, jestli se sami nelepšíme a nekonáme nic pro spásu druhých!

Drazí křesťané! Mluvil jsem k vám o trojím pohledu Pána Ježíše na sv. Petra: prvním pohledem učinil z prostého rybáře apoštola; druhým proměnil velikého hříšníka v upřímného kajícníka; třetím učinil z kajícího hříšníka obětavého světce. Tyto pohledy neplatily jen Petrovi, platily i nám. Na křtu svatém určil Bůh každému z nás úkol, kterého máme dosáhnouti; když jsme hřešili, volal nás ve zpovědi opět na své Srdce a svatým přijímáním nás sílil a posvěcoval. Jestli jsme šli za Petrem v jeho pádu, jděme za ním i v jeho pokání a v jeho apoštolátě! Amen.

JEDNOTA V CÍRKVI

Před odchodem z tohoto světa modlil se božský Spasitel: »*Neprosím toliko za ně* (za apoštoly), *nýbrž i za ty, kteří skrze slovo jejich uvěří ve mne, aby všichni byli jedno*« (Jan 17, 20). O jednotu v církvi prosil tedy Pán Ježíš v posledních okamžicích svého pozemského života. Na jednotě, na svornosti a na lásce mu záleželo nejvíce; tuto jednotu prohlásil za známku své církve: »*Po tom poznají všichni, že jste učedníci moji, budete-li míti lásku jedni k druhým*« (Jan 13, 35).

A přece slyšíme čas od času volání po národních církvích, volání po rozkolu a po oddělení. Nepamatujete se již, jak se u nás zrodilo heslo: »Řím musí býti souzen a odsouzen?« Tak nejednali naši svatí apoštolové Cyril a Metoděj. Ačkoli přicházeli z východu a sloužili mši svatou slovansky, přece šli do Říma a tam se dali posvětiti na biskupy. Odřekli se Fotia, který právě tehdy trhal posvátný svazek víry, a chvátali k papeži; od něho si chtěli vyprositi požehnání pro své dílo. Jim děkujeme, že jsme neutonuli v rozkolu, že jsme nepropadli zaostalosti jako naši východní bratři. Jejich svátek dává mi proto vhodnou příležitost promluviti k vám o zázračné jednotě církve Kristovy. Jeví se trojím způsobem: jednotou učení, jednotou nejvyšší viditelné hlavy a jednotou oběti mše svaté.

I. Církev jest jednotná svým učením.

Nepřátelé nám rádi vytýkají zkostnatělost a ztrnulost; ulpěli prý jsme na několika větách, kterým říkáme články víry, a nechceme připustiti žádnou změnu a žádný pokrok. Je to pravda, jenom že nepřátelé se mýlí, vidí-li v tom nějakou pohanu; je to největší přednost a nejkrásnější ozdoba naší církve. Každá pravda je neměnitelná a věčná. »Dvakrát dvě jsou čtyři« neříkáme jenom dnes; tak mluvil již Adam, a kdybyste přišli na svět po dalších dvoutisíci letech, slyšeli byste, že lidé to budou říkati právě tak, jako to říkáme dnes. Proč? Je to snad zaostalost? Ne, je to jen známka neklamné pravdy. Pravda se nemůže měniti podle toho, jaký právě vane vítr. Proto ani církev nemění články víry a nemůže je měniti, protože jsou pravdivé.

Chceme-li plně pochopiti dosah tohoto zázračného zjevu, zadívejme se na církve, které se od Říma odtrhly. Martin Luther naříkal roku 1521: »Dnes je tolik věr, kolik je hlav.« Tak mluvil čtyři léta po vzniku protestantismu, dnes jest obraz ještě chmurnější; dnes čítáme na 20 velkých a 500 malých protestantských církví, a dělení pokračuje dále. Dějiny nám o tom dochovaly rozmarnou historku; byla by k smíchu, kdyby nešlo o věc tak vážnou. Protestantský vévoda saský hledal pro svůj dvůr kazatele. Když se představil první, tázal se ho vévoda:

»Kolik je svátostí?« Uchazeč odpověděl: »Dvě: křest a slovo Boží.« Vévoda ho propustil a předvolal druhého. Na otázku: »Kolik je svátostí?« dostal odpověď: »Tři: křest, slovo Boží a večeře Páně.« I ten byl propuštěn a předstoupil třetí. Na stejnou otázku: »Kolik je svátostí?« odpověděl: »Tolik, kolik jich Vaše královská Výsost poroučí.« Unesen touto odpovědí zvolal vévoda: »Vy budete mým kazatelem, vy umíte přivésti náboženství v souhlas s přáním své vrchnosti.«[1])

Srovnejte s tímto bolestným obrazem jednotu učení v katolické církvi! Jako věříte vy, stejně věří i v Americe; jako vy poučujete své dítě, právě tak to činí i katolická matka v Číně nebo kdesi v temné Africe. Jako se zpovídáte vy, stejně to dělá Eskymák v krajinách věčného sněhu neb obyvatel Ohnivé země na jihu Ameriky. A kdo by se odvážil věřiti něco jiného, přestává býti členem katolické církve a stává se odpadlíkem. Právě tato jednota působila tak přitažlivě na jinověrce a získala již církvi tolik nových členů. Právem si stěžoval 1913 protestantský časopis »Reichsbote«: »Zůstává smutnou zkušeností, že katolická církev pracuje s větším úspěchem než evangelická. Proč? Nevíme jiné odpovědi než, že to zaviňuje vnitřní rozháranost evangelické církve. Co jeden kazatel hlásá, druhý popírá.« Tak naříkal list protestantský. Proto buďme vděčni svým svatým apoštolům, že nám přinesli celou a neporušenou katolickou víru!

II. Jednota učení je krásnou ozdobou katolické církve; ještě důležitější je jednota hlavy.

Kdysi pravil Spasitel: »*Každé království proti sobě rozdělené zpustne a žádné město, žádný dům proti sobě rozdělený neobstojí*« (Mat. 12, 25). Proto se postaral, aby jeho církev měla jedinou hlavu, která by uváděla v pohyb všecky její údy. Touto hlavou měl býti po jeho vůli svatý Petr a jeho nástupci, římští papežové.

Mnoho králů se již pokusilo přerušiti spojení biskupů a kněží s papežem; dosud se jim to, bohudíky, nepodařilo. Jedním z nich byl i holandský král Vilém I. (1814—1843). Kdysi pravil posměšně jednomu biskupovi: »Divím se, že biskupové poslouchají tak otrocky papežských nařízení. Což by nebylo možné, aby se dobří biskupové obešli bez papeže?« Neohrožený biskup odpověděl: »Ano, právě tak jako dobří ministři by se obešli bez krále.« Panovník pochopil a již nenaléhal.[2]) Oddělte větev od stromu, počne vadnouti; oddělte úd od zdravého těla, počne odumírati; oddělte církev od papeže, počne hynouti. O tom se přesvědčili na Východě. Opustili kdysi Řím, protože spoléhali na svůj Cařihrad; netrvalo to dlouho, a pravoslavná

---

[1]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 95.
[2]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 94.

církev začala upadati, duchovně slábnouti, až se stala snadnou kořistí světských panovníků.

Byl jsem v Římě na misijní výstavě r. 1925. Bylo tak dojemné pozorovati lásku katolického světa k římskému papeži. Vedle darů, které mu poslali z bílého severu Eskymáci, kupily se dary a dárky z Evropy, Asie, Afriky, Australie. V Indii vytvořili papežovo jméno z duhově krásných křídel motýlích, indiánské děti ze severní Ameriky ho překvapily krásnými tkaninami. A přece nic mne nedojalo tolik jako víko z bedny, která byla poslána sibiřskou drahou z Japonska. Ruští železničáři, tedy nekatolíci, připsali na ni vroucí dík papeži, který hleděl tehdy zmírniti jejich bídu a hlad v Rusku.

Co znamená papež, pochopili byste teprve, kdybyste viděli statisíce římských poutníků ze všech krajů a národů. A všichni klečí v hluboké úctě a s balkonu svatopetrského chrámu jim žehná bílá postava náměstka Kristova. Pak byste teprve pochopili, jak pravdivě pějeme v papežské hymně:

»Sedmi chlumů báně zlaté,
vatikánské síně svaté,
hroby svatých v širém kraji
ozvěnou se otřásají:
Bože, Pia dvanáctého
žehnej a nám zachovej!«

III. Krásnou ozdobou církve jest jednota učení, ještě krásněji ji zdobí jednota hlavy, největším pokladem jest jednota oběti čili mše svatá.

Viděl jsem kdysi zajímavé hodiny. U každé číslice bylo napsáno místo, kde se v tu chvíli slouží mše svatá. A protože slunko vychází na různých místech v různou hodinu, slouží se ustavičně někde na světě mše svatá. Jakmile uhasínají oltáře u nás Evropě, rozsvěcují se v Americe, po té v Asii a tak po celý den. Ustavičně prochází Kristus světem a žehná církvi, kterou založil. Tak se plní slavné proroctví Malachiášovo (1, 11 n.): »*Od východu slunce až na západ veliké jest jméno mé mezi národy; na každém místě bude obětováno a podávána bude jménu mému oběť čistá; neboť veliké jest jméno mé mezi národy, praví Hospodin zástupů.*«

A tato oběť je na všech místech a ve všech dobách úplně stejná. Ať ji slouží bílý kněz v Evropě nebo černý kněz v Africe, oba svolávají na oltář téhož vtěleného Syna Božího, oba ji slouží stejnou řečí a stejným obřadem. A pokleknu-li před svatostánkem, všude se cítím doma a věčné světlo mluví ke mně právě tak dojemně jako v mé rodné vesničce. Kolikráte jsem to zakusil na svých cestách po cizině! Bývalo mi někdy tak smutno, protože kolem mne zněla cizí řeč, které jsem nerozuměl, a neměl jsem duše, které bych si postěžoval, u které bych se vyplakal. V takových hodinách jsem chvátal ke svato-

stánku, a nikdy jsem se nezklamal. Tam bilo totéž srdce, které mi doma tak dobře rozumělo; tíseň mizela, po každé jsem odcházel spokojenější, klidnější, veselejší.

Velebná Svátost oltářní je největším pokladem katolické církve; z ní čerpá svou nerozbornou sílu a jednotu. Před svatostánkem mizejí rozdíly, které mezi lidi nasel svět a hřích; u stolu Páně jsme si všichni rovni, ať jsme ve světě králem či jenom prostým pastýřem. Před svatostánkem klečí svorně všech 300 milionů katolíků a volá společně:

»Svátosti té neskonalé
čiňme vroucně poklonu!«

Drazí křesťané! Ukázal jsem vám na zázračnou jednotu katolické církve: je jedna svým učením, jedna svou viditelnou hlavou, římským papežem, jedna obětí mše svaté a velebnou Svátostí oltářní.

»A ten poklad tisíce let již máme« a dobře víme, komu zaň děkujeme. Získali nám jej svou prací, svým potem a svým utrpením solunští světci Cyril a Metoděj. Zadíváme-li se na své dějiny, derou se nám z duše slova:

»Kolik to bouří nad vlastí se sneslo,
o život bylo zápasit nám v boji,
mohutné sídlo Svatopluka kleslo,
Velehrad víry bez pohromy stojí.«

Stojí, a bude státi i nadále, zůstaneme-li věrnými odkazu svých svatých apoštolů. Pěkně nám to praví naše kostelní píseň:

»Velehrad náš, ten rozkvétá vždy znova,
nižádná moc už nám ho nerozboří,
pokud náš národ v hloubi srdce chová
důvěru k Matce, která divy tvoří:
Maria za nás prosit nepřestane,
dědictví otců zachovej nám, Pane!« Amen.

NÁŠ VZOR

Smutno jest u nás v Čechách a na Moravě. Jindy tak krásnou a slunnou vlastí svatého Václava fičí dnes ledově studený severák; není vzájemné lásky, není vzájemné důvěry. Odcizili jsme se jeden druhému, honba za penězi ubila v nás i vědomí národní pospolitosti. Dovedli jsme zavříti dveře i před bratrem, protože nemohl dáti tolik, kolik nám nabízel druhý.

To nelkám jen já, tato bolestná slova zaslechnete dnes všude, a mnozí se táží, zda je možno dodělati se ještě nápravy. Není ještě pozdě, ještě máme svatého Václava; škoda jen, že jsme na něho tolik zapomínali! Vzpomeňte si na dojemně krásnou událost z jeho života. Šel kdysi se svým věrným služebníkem Podivenem. Nesli chudým almužnu, ale kolem dokola byl jen sníh a mráz. A věrný sluha si postěžoval svému dobrému pánu, že ho zebe v nohy. Světec se mile usmál a pravil: »Stoupej do mých šlépějí!« Sluha uposlechl a ku podivu, šlépěje Václavovy ho ohřály, již mu zima nebylo.

Drazí křesťané! Není to jenom pohádka, co jsem vypravoval; je to pravda dokázaná dějinami. Vždycky nám bylo blaze, kdykoli jsme kráčeli ve šlépějích Václavových; bolest se u nás zahnízdila, kdykoli jsme je opustili. Řiďme se dnes zase příkladem Podivenovým! Jděme ve šlépějích sv. Václava a uvidíte, že se u nás v Čechách zase oteplí láskou a vzájemnou důvěrou. Zvláště na tři ctnosti světcovy chci vás dnes upozorniti: na jeho lásku k Bohu, na lásku k bližnímu a na lásku k vlasti.

I. Svatý Václav miloval vroucně Pána Boha.

Pán Bůh stal se modernímu člověku opravdu cizincem. Snad na nikoho nemyslí dnešní člověk tak málo a tak bez zájmu, jako na Boha. Proto mu vyšla modlitba ze zvyku; že by měl Boha také milovat a svoji lásku mu dokázati nějakou obětí, ani ho nenapadne. Mnohý se dokonce domnívá, že již unikl Boží ruce, jakmile poslal na hejtmanství lístek, že vystupuje z církve. Tak hluboko sklesl u moderního člověka Bůh, před kterým se třesou andělé a na kterého pohlížejí jen s největší úctou a bázní archandělé.

Nuže, zadívejme se na svatého Václava! Studujme jeho lásku k Bohu, řiďme se prakticky jeho zářným příkladem a naše srdce rozhoří se brzy jasným plamenem této krásné lásky.

Láska k Bohu nebyla sv. Václavu jen prázdným slovem. Protože Boha tak upřímně miloval, hleděl, aby ho poznali i jeho krajané, kteří dosud sloužili modlám. Proto jim volal kněze, kteří by je učili pravé víře; proto vykupoval dítky prodané

do otroctví a staral se o jejich náboženskou výchovu. Nemyslete, že v tomto nemůžete sv. Václava následovati. Nikdo na vás nežádá, abyste šli do cizích krajů a šířili tam víru; doma, pod vlastní střechou máte duše, které vám svěřil Bůh. Starejte se svědomitě o náboženské vzdělání svých dítek, posílejte je každou neděli do kostela, a udělali jste mnoho pro Pána Boha a jeho říši.

Ale nejkrásněji zářila láska sv. Václava před velebnou Svátostí oltářní. I jako vladař našel vždy dosti času, aby šel denně na mši svatou nebo kněži u oltáře přisluhoval. Kolikráte se stalo, že našel kostelní dveře ještě zavřeny; nedal se tím mýliti. Poklekl venku a klaněl se Spasiteli přítomnému ve svatostánku. Právě tato láska k velebné Svátosti oltářní proslavila sv. Václava po celém světě. Mnoho lidí neví ani, kde je Praha, ale znají dobře našeho svatého knížete; pověděl jim o něm sv. Alfons ve svých »Návštěvách velebné Svátosti«, které se rozletěly v milionech výtisků po celém katolickém světě.

Drazí křesťané; To je také jeden ze způsobů, jak můžeme dokázati svoji lásku k Pánu Bohu. Hleďme, aby jeho svatostánky nebyly u nás tak opuštěné a tolik zapomenuté; Choďte rádi na mši svatou, při které sestupuje sám Syn Boží na naše oltáře! Nevymlouvejte se na svoji práci; dlouholetá zkušenost dokázala, že mše svatá ještě nikoho neochudila. Boží požehnání, které si z kostela odnášíme, je cennější nad všecky poklady, volá k nám sv. Václav.

A ještě na jeden důkaz lásky k Bohu nesmíme zapomenouti. Ani svatý Václav nebyl bez chyby, byl také jenom člověkem, proto se také mýlil — ale chybu hned napravil, jakmile ji poznal. Aspoň jeden doklad. Špatní rádcové mu namluvili, že jeho matka mu ukládá o trůn a život; proto ji kázal zavříti na hradě Budči. Později se přesvědčil o její nevině. Hned chybu napravil, matku uctivě odprosil a s velikou slávou ji zase přivedl na svůj hrad.

Drazí křesťané, milujme Boha, jako ho miloval sv. Václav, vážme si svatostánku, jako si ho vážil náš svatý kníže, napravujme pokorně chyby, kterých jsme se dopustili!

II. Z lásky k Bohu zrodila se v duši sv. Václava *upřímná láska bližeňská.*

Snad ještě nikdy nemluvilo se tolik o lidskosti, o humanitě jako v naší době; a přece nebylo na světě nikdy tak málo upřímné lásky bližeňecké jako dnes. Vzpomeňte na poslední světovou válku, prožijte v duchu ještě jednou všecky její hrůzy, a dáte mi za pravdu. Neobyčejně přesně vykreslil nám dnešní dobu Bohem osvícený apoštol Pavel; píše ve svém druhém listě k Timoteovi (3, 1 n): *»Toto pak věz, že v posledních dnech*

nastanou časy těžké. Lidé totiž budou sobečtí, hrabiví, chlubní, pyšní, rouhaví, rodičů neposlušní, nevděční, bezbožní, nelaskaví, nesmiřliví, utrhační, nezdrželiví, neurvalí, dobrému nepřízniví, zrádní, lehkomyslní, nadutí, více rozkoší nežli Boha milovní, majíce sice tvářnost pobožnosti, moc její však zapřevše.« Tak líčil apoštol Pavel před 1900 lety poslední doby lidstva, a myslím, že nikdo z nás by se neodvážil mu vytknouti, že nanášel barvy příliš černé.

Zadívejme se na lásku sv. Václava! Nebudu vám vypočítávati, co činil pro chudé; nezmíním se ani darech, které sám donášel v noci do jejich chaloupek — o jednom projevu nemohu pomlčeti: jak miloval svého největšího nepřítele. Když jeho zrádný bratr Boleslav místo pozdravu ťal ho mečem, vyrval mu sv. Václav vražednou zbraň, ale hned mu ji zase vrátil se slovy: »To ti Bůh odpusť, bratře!« Drazí křesťané, zamysleme se někdy nad tímto zázrakem blíženecké lásky! O krvi Abelově pravil Bůh, že k němu volala o pomstu; Václavova krev volala o slitování. Svatý Václav splnil opravdu příkaz Pána Ježíše: *»Milujte nepřátele své, dobře čiňte těm, kteří vás nenávidí, a modlete se za ty, kteří vás pronásledují, abyste byli dětmi svého Otce, jenž je v nebesích, jenž slunci svému velí vycházeti na dobré i na zlé, a déšť dává na spravedlivé i nespravedlivé!«* (Mat. 5, 44.)

Svatý Václave, nauč nás vzájemné lásce, nauč nás i těžkému umění odpouštěti, bylo-li nám ublíženo. Dotkne-li se nás kdo nešetrně jazykem, připomeň nám meč, který jsi vrátil Boleslavovi; Potom rozklene se nad námi krásná duha míru a splní se slova kostelní písně:

»Nikdy nezahyne plémě věrných Čechů,
dokud bratr bude bratru odpouštět!«

III. A ještě jedné ctnosti učí nás sv. Václav: *obětavé lásce k vlasti.*

Žijeme v době, kdy se ustavičně mluví o lásce k vlasti a smrt za vlast se velebí jako vrchol občanských ctností. Často jsem slýchal podobné řeči, ale nikdy jsem se nemohl ubrániti myšlence, že je tu mnoho pozlátka a málo zlata, mnoho klamného zdání, ale málo opravdivosti. Skutečná láska k vlasti může kvésti jen v duši, která hoří láskou k Bohu a láskou k bližnímu, protože jen tehdy je schopna obětí, jaké jí ukládá blaho vlasti.

Zahleďme se opět na svatého Václava! Nemohu vypočítávati všechno, čím hleděl prospěti svým krajanům; víme na příklad, že se chtěl zříci i trůnu ve prospěch bratra Boleslava. Proto vybírám zase jen jediný obrázek z jeho bohatého života; jediný, ale tak krásný a tolik dojemný, že vyváží celé knihy.

Zlický kníže Radislav slýchával o sv. Václavovi chválu;

velebili před ním jeho zbožnost a jeho lásku k pokoji a míru. A protože se domníval jako tolik dnešních lidí, že pokora je zbabělost, a zbožnost že je duševní slabostí, chtěl z toho pro sebe kořistiti a odtrhnouti kus české země od knížectví Václavova. Sebral tedy vojsko, vtrhl do pražského kraje a oblehl hrad Žitomíř. Jestli se těšil na laciný úspěch, velmi se přepočítal.

Také sv. Václav sebral vojsko a vytáhl proti zpupnému vévodovi Zličanů. Ale světec učinil ještě cosi, čím zmátl úplně sobecké plány protivníkovy. Poslal k němu se vzkazem: »Protože se jedná o užitek nás dvou, nesluší se obětovati cizí životy. Rozkažme tedy vojsku, aby klidně stálo; jenom my dva budeme spolu bojovati a Božím soudem ať se rozhodne, kdo bude vítězem.«

Pyšný Radislav opravdu nevěděl, co odpověděti. Jistě litoval svého nerozvážného kroku, ale již bylo pozdě, proto přijal výzvu Václavovu. Víte, jak boj skončil. Radislav poklekl před Václavem, ale světec ho pozvedl se země a propustil se slovy: »Měj dosti na svém, já tvého nežádám.«[1])

Drazí křesťané; To byla opravdu láska k vlasti: aby ušetřil druhých, sám se obětoval, aby zachránil ostatní, sám se vydal v nebezpečí, aby prospěl krajanům, zříkal se vlastního štěstí. Vím, že nám katolíkům předhazují ustavičně nenárodnost a nelásku k vlasti. Je pravda, nemluvíme o ní tolik jak ostatní; ale zachováváme Boží Desatero, plníme svědomitě své občanské povinnosti a tím konáme pro blaho vlasti více než mnohý mluvka.

Ukázal jsem vám na zářný příklad sv. Václava. Žil jen krátkou dobu a přece se vepsal hlouběji do duše českého lidu, než všichni ostatní velikáni. K němu se zvedaly české dlaně, kdykoli bylo u nás nejhůře. Vzpomeňme na něho i dnes, kdy u nás hasne pravá láska k Bohu a s ní mizí též obětavá láska bliženecká i láska k rodné zemi. K němu se obraťme vroucí prosbou, on nedá zahynouti nám ni budoucím. Odpustil i bratru, který na něho tasil meč, odpustí i nám, kteří jsme na něho tolikráte zapomněli, ale kajícně se k němu vracíme. Amen.

---

[1]) Životem, číslo 60, str. 10.

ANDĚLE BOŽÍ, STRÁŽCE MŮJ

Slyšeli jste již někdy o lučavce královské? Je to kyselina, ale tak silná, že rozpustí i zlato. K takové lučavce bych přirovnal moderní nevěru; ničí vše, čím sladká víra obetkala náš pozemský život. Což divu, že sáhla i na postavu anděla strážce, o kterém nám dovedla vypravovati matka tolik krásného, potěšujícího a povzbuzujícího. Moderní člověk již nevěří v anděly a v jejich ochranu nedoufá; snad si myslí, že tím vykonal hrdinný čin, zatím se dopustil největší pošetilosti. Odmítl pomocnou ruku, kterou mu nabízel Bůh. A přece ho dobrý anděl neopustil. Chrání ho dále, i když v něho nevěří, miluje ho, i když naň nemyslí, stará se o jeho časné i věčné blaho, i když mu splácí nevděkem.

Drazí křesťané! Doufám, že nikdo z nás neklesl ještě tak hluboko; ale snad přece již někdo na svého anděla zapomněl, snad ho zarmoutil, jeho rad nedbal. Použijme dnešní slavnosti, napravme, v čem jsme pochybili, sami tím získáme nejvíce. Svatý Augustin napsal o andělech strážných: »Pomáhají nám, když pracujeme, ochraňují nás, když odpočíváme, pomáhají nám, když bojujeme, korunují nás, když vítězíme.« Zastavme se poněkud u těchto krásných slov!

I. Pomáhají nám, když pracujeme.

Od té doby, co byl na světě spáchán první hřích, stala se těžká práce nerozlučnou průvodkyní lidského pokolení. *»V potu tváře jísti budeš chléb, dokud se nevrátíš do země, ze které jsi vzat«* (Gen. 3, 19), řekl Bůh Adamovi a v něm každému z jeho potomků. Braňme se jakkoli, vzpírejme se sebe více, práci se nevyhneme. A někdy bývá tak těžká, že sráží člověka k zemi, že pro ni zapomíná i na Boha i na svou duši. Proto nám dal milosrdný Bůh strážného anděla; není jen ochráncem, je také pomocníkem, když umdléváme, těšitelem, když ochabujeme, rádcem, když kolísáme. Teprve na Božím soudu poznáme všecka dobrodiní, která nám prokázal, a po celou věčnost mu budeme děkovati za lásku, s jakou nás provázel.

Hošík měl jíti do lesa, kde jeho otec porážel s několika pomocníky veliký dub. Před odchodem vykonal ještě s matkou ranní modlitbu; když chtěla již povstati, zvolal: »Maminko, ještě k andělu strážci;« Rozloučili se a brzy se blížil k místu, kde pracoval otec. Nešťastnou náhodou počal se dub káceti právě v tu stranu, odkud přicházel hošík. Volali naň, bylo již pozdě; v několika okamžicích zřítil se mohutný velikán a chlapec zmizel v jeho větvích. Otec, bledý na smrt, počal hned s druhy záchranné práce. Jaké však bylo jejich

překvapení, když našli hošíka bez nejmenšího úrazu, ani větvička ho neporanila. Tak se mu odměnil strážný anděl za lásku, s jakou naň pamatoval.[1])

Nám se to, možná, nestane tak zázračným způsobem, jako tomuto dítěti, a přece se nám bude pracovati radostněji, bude-li s námi anděl strážný. I pro nás pověděl žalmista Páně blahá slova:

»Andělům svým o tobě kázal,
aby tě ostříhali na všech tvých cestách.
Takřka na rukou budou tebe nosit,
abys o kámen nohou svou nezavadil« (Žalm 90, 11 n).

II. Andělé nám pomáhají, když pracujeme, ale *chrání nás, i když odpočíváme.*

Lidský duch nemůže býti ustavičně napjatý, ani lidské tělo nedovede stále pracovati. Nutně potřebujeme klidu, odpočinku, abychom načerpali nových sil. Takovým odpočinkem nemusí býti právě nečinnost; odpočíváme, i když konáme lehčí práci, která nás tolik neunavuje. Škoda jen, že právě těchto okamžiků užívá peklo, aby rozestřelo své sítě a strhlo nás do pádu. Vzpomeňte na zbožného krále Davida; odpolední odpočinek, procházka po střeše královského paláce, a dopustil se hříchu, který ho pronásledoval až do konce. Znesvětil manželství Uriášovo; aby hřích utajil, kázal nevinného manžela v boji usmrtiti. Odpočinek stal se mu osudným. Proto varoval apoštol Petr první křesťany před přílišnou bezstarostností a bezpečností; proto k nim volal: *»Střízliví buďte a bděte, neboť protivník váš ďábel obchází jako lev řvoucí, hledaje koho by pohltil«* (1. Petr. 5, 8). Blaze nám, navykneme-li si posvěcovati i chvíle oddechu vzpomínkou na anděla strážce!

Papež Pius IX. vypravoval často událost ze svého mládí. Byl právě v domácí kapli a protože měl volno, přisluhoval knězi u oltáře. Najednou se ho zmocnila veliká úzkost, srdce mu počalo prudce bušiti, sám nevěděl proč. Mimoděk pohlédl na druhou stranu kaple. Tam spatřil krásného jinocha, který ho k sobě přivolával. Chvíli otálel, ale postava kynula ještě důrazněji. Proto pospíšil, aby se otázal, co si neznámý přeje. V tom okamžiku tajemná postava zmizela, ale současně skácela se s oltáře s ohlušujícím rachotem veliká socha a dopadla právě na místo, na kterém hošík klečel. Kdo ho zachránil před jistou smrtí neb aspoň před zmrzačením? Ještě jako papež vypravoval Pius IX. rád o této události a viděl v ní ochranu svého anděla strážce.[2])

III. Andělé Boží nám pomáhají, když pracujeme; chrání

---

[1]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 69.
[2]) Fattinger: Predigt des Lebens, Innomostí, 1940, 82.

nás, když odpočíváme, *napomínají nás, když bojujeme a chybujeme.*

Prvním úkolem anděla strážce není bezpečnost těla; především hledí spasiti duši. Proto je nazval svatý Pavel *»služebnými duchy, kteří jsou posíláni ke službě pro ty, kteří mají dědictvím obdržeti spásu«* (Žid. 1, 14). Teprve na Božím soudu se dovíme, kolik učinil náš anděl strážný pro naši spásu. Mluvil k nám hlasem svědomí, když jsme hřešili, varoval před nebezpečím, do kterého jsme se vydávali, povzbuzoval k dobrému, kterého jsme se snad báli.

Spisovatel Fr. Vencl vypravuje dojemně krásný příklad o svém otci. Byl vychován velice zbožně, ale špatnými knihami přišel ponenáhlu o víru. V jeho duši nastal zoufalý boj: víra a nevěra, oheň a voda stály tu proti sobě. S počátku se bránil, později podlehl úplně a důsledky byly hrozné. Počal zanedbávati hospodářství, za to jezdil po schůzích a řečnil a doma plakala hodná žena a plakaly děti nad ztrátou kdysi tak dobrého otce. Modlili se a nebe se smilovalo a použilo k tomu anděla strážce. Kdysi dělal otec na zápraží šindel a nad ním bylo na trámcích narovnáno aspoň 30 metráků dříví. Pojednou zaslechl v duši varovný hlas: »Vstaň!« Bezděky uposlechl — jakási neviditelná síla vtlačila ho mezi boční trámy — v tom se ozvala strašná rána, všecko dříví nad ním narovnané se sesulo, jemu se mezi trámy nestalo nic. Od té doby byl však jako proměněn a velmi často vypravoval, jak anděl strážný mu zachránil život časný, s ním i duši.[1])

Nezapomínejte na to vy, kteří vychováváte dítky, a modlete se často k jejich andělům strážným. Vypravovala učitelka: »Měla jsem ve škole děvče vzdorovité, neposlušné a zatvrzelé. K tomu ještě mi sváděla jiné, nevěděla jsem si rady. Začala jsem devítidenní pobožnost k jejímu anděli strážci, a hle, jednoho dne děvče samo ke mně přišlo, prosilo za odpuštění a slíbilo polepšení. Svému slibu též dostálo, již nikdy jsem neměla příčiny k stížnostem.«[2])

Drazí křesťané, pamatujte na to; chcete-li koho získati pro Boha, modlete se k jeho andělu strážci, bude se vám snáze pracovati.

IV. Andělé nám pomáhají, když pracujeme; chrání nás, když odpočíváme, napomínají nás, když chybujeme, ale *neopouštějí nás ani po smrti a korunují nás, když vítězíme.*

Provázel-li nás nebeský duch od kolébky až ke hrobu, neopouští nás ani po smrti. Provází duši k soudné stolici Boží a je blažený, může-li ji pochváliti, jí se zastati, za ni přimluviti. Ale jen těžko pochopíme jeho zklamání, musí-li býti jejím žalobcem a svolávati spravedlivý trest na toho, pro koho tolik

[1]) Životem, čís. 6, str. 19.
[2]) Kazatelna. X, str. 459.

učinil. A přece dočká se mnoho andělů tohoto zklamání. Vidí, jak odchází do věčných plamenů duše, pro kterou tolik udělali, kterou tolikrát varovali, ale která si jejich hlasu nevšímala. Je pravda, anděl nemůže plakati — ale kdyby to bylo možné, puklo by mu v tu chvíli srdce bolestí.

Drazí křesťané! Pověděl jsem vám, čím jsou nám strážní andělé. Zbývá mi ještě důležitá otázka: »Co jim za to dáme? Čím se jim odvděčíme?«

Nečekají od nás nic hmotného, nic pozemského, mají vše od Boha, kterého milují a kterému slouží. A přece po něčem touží: po vděčnosti a uznalosti. Nezarmucujme je tím, že bychom jejich radou pohrdali, jejich slov nedbali, před jejich svatým okem hřešili. Sám Bůh nás napomíná v Písmě svatém: *»Hle, já pošlu anděla svého, který bude kráčeti před tebou ... Nemysli, že smíš jím pohrdati!«* (Ex. 23, 30 n). Milujme své nebeské ochránce, modleme se o jejich pomoc a nikdy nás neopustí. Amen.

JDĚME ZA JEJICH PŘÍKLADEM!

Konáme dnes slavnost Všech svatých. A přece bych vás, myslím, uvedl do velikých rozpaků, kdybych se otázal, koho vlastně oslavujeme. Nevědí to všichni. Většina křesťanů se domnívá, že dnešní svátek je pouze pro ty duchovní velikány, kterým říkáme v obyčejném životě světci. To není správné. Dnes vzpomínáme na všecky, kteří jsou v nebi, a k poctě jich všech přináší dnes církev mše svaté. Mezi těmito světci jsou tedy i vaši příbuzní, kteří vás již předešli: snad je tam otec, který se pro vás tolik napracoval; snad pečlivá matička, která si nedopřála ani chvilku klidu a oddechu; snad dobrá sestra nebo laskavý bratr. Také k jejich poctě konáme dnešní svátek, protože také o nich platí nadšená slova apoštola Jana: »*Potom jsem viděl zástup veliký, jehož počítati nikdo nemohl, ze všech národů a pokolení a kmenů i jazyků, ani stojí před trůnem a před Beránkem oděni v roucha bílá a mají palmy v rukou svých; a volali hlasem velikým řkouce: Spása Bohu našemu!*« (Zjev. 7, 9 n.)

Proč nám připomíná církev tento překrásný obraz? Aby nás povzbudila k účinné snaze o vlastní posvěcení. Nikdo nemusí zoufati, že by se do nebe nedostal, má-li jen dobrou vůli; svatost jest opravdu možná a zaslouží si celého našeho úsilí. To jsou dvě myšlenky, které vám chci dnes připomenouti.

I. Svatost je možná.

Vypravoval mi kdysi zkušený šofér o příhodě, která se mu stala. Jel po prvé dosti odlehlou horskou krajinou a velmi mu záleželo na tom, aby nezbloudil. Proto se řídil mapou i orientačními tabulkami, které byly na každém rozcestí. A přece pojednou pozoroval, že mapa nesouhlasí s krajinou, kterou projížděl; konečně mu bylo jasno, zbloudil. A nebyl sám; dohonil několik šoférů, kteří zbloudili stejně jak on. Víte, co se stalo? Kluci-darebáci zaměnili orientační tabule u silnice, takže i nejlepší řidiči dali se zlákati na scestí.[1])

To byl kousek, který provedli kluci. Ale vím o jiném, osudnějším kousku, který neprovedli nerozumní kluci, ale velmi studovaní lidé, kteří se dokonce nazývají učiteli lidstva. Také podél naší životní dráhy nastavěl Pán Bůh tabulky, které nám měly ukazovati nejkratší cestu k nebi a ke svatosti. Ale přišli samozvaní učitelé lidstva a zločinnou rukou tyto tabulky zaměnili. Namluvili lidstvu, že svatost je čímsi nepřirozeným, nelidským, skoro bych řekl, nemožným, a svedli mnohé; přestali se starati o posvěcení duše, protože již předem byli

[1]) Horák: Otčenáš, Praha, 1938, 41.

přesvědčeni, že svatosti nedojdou. Sedmnáctiletý jinoch prohlásil kdysi v důvěrném hovoru s knězem, že chce míti duši v pořádku, ale nechce býti »takovým svatouškem«. Na otázku, jak si takového »svatouška« představuje, odpověděl: »No, takový hledí jen neustále do země, nejraději by jen seděl za kamny, aby se mu nic zlého nestalo, ve všem vidí samou špatnost, který se sotva srdečně zasměje, který si netroufá provésti nějakou švandu. Proto si dávám pozor, abych neplatil za nábožného.[1])

To byl také jeden, kterému přeměnil svět orientační tabulky na cestě životem. Svatost není žádné škarohlídství, žádný útěk před světem a nevinnou radostí; svatost je život podle Božího Desatera. Více od nás Bůh nežádá.

Katolický prelát Hettinger šel kdysi polem a dohonil školáčka. Dal se s ním do řeči. Rád by věděl, rozumí-li dítě náboženským pravdám, kterým se ve škole učilo. Proto mu dával různé otázky; brzy se přesvědčil, jak hluboko vniklo dítě do ducha náboženství. Zvláště ho dojaly dvě odpovědi. Na otázku: »Přijdou bohatí lidé do nebe?« řeklo dítě: »Ano, když dobře činí chudým.« — »A přijdou chudí do nebe?« — »Ano, jestli své kříže trpělivě nesou.«[2]) Prelát Hettinger vypravoval často o této události a upozorňoval posluchače, jak přesně vystihlo dítě pojem svatosti. Více od nás Pán Bůh nežádá. Boháč, který pomáhá rád chuďasovi a mírní jeho časnou bídu, zachoval jistě i Boží Desatero; právě z lásky k Bohu vypučela jeho účinná láska k bližnímu. Chuďas, který odevzdaně do vůle Boží nesl svůj životní kříž, čerpal jistě svoji sílu z Boha a z kříže Kristova.

Nedejme se proto zlákati falešnými učiteli lidstva, nedejme si zaměniti orientační tabulky u své životní cesty. Řiďme se věrně Desaterem, poslechněme moudrých rad své církve, a dojdeme jistě krásného nebe.

II. Svatost je možná, protože Bůh nekáže nic nemožného; a nebe je tak krásné, *že si opravdu zaslouží celého našeho úsilí.*

Svatý apoštol Pavel povzbuzoval kdysi korintské křesťany k téže věci, o které vám káži i já. Aby je nadchl k větší horlivosti, připomněl jim světské závodníky, kterých bývalo tolik v Korintě: *»Nevidíte, že ti, kteří běží o závod, všichni sice poběží, ale (jenom) jeden dostává cenu vítězství?* (1. Kor. 9, 24.) Všichni se snažili, ale jenom jeden býval korunován. Tak bylo v Korintě a tak bývá dosud ve světě. My jsme šťastnější. Kristus odmění každého, kdo se poctivě přičinil. I kdyby jich závodili miliony, Spasitel má pro každého přichystanou odměnu. Řečtí závodníci ukládali si tolik obětí, aby své síly neoslabili a svoje vítězství neohrozili — a přece dostávali jen

[1]) Soukup: Mluvil v podobenstvích, Olomouc, 1932, 409.
[2]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 127.

olivový vínek, který brzy uvadl a který jim konečně vyrvala najisto smrt. Co teprve máme obětovati my, věřící katolíci, kterým slibuje Bůh korunu nevadnoucí, korunu věčné slávy?

Bohužel, právě tato okolnost podlamuje mnohým odvahu. Zápasník viděl aspoň vínek, kterého hleděl dosíci; z nás dosud nikdo nebe nespatřil, proto nás neláká, proto po něm netoužíme.

A přece to není pravda, že nikdo nebe neviděl. Svatý apoštol Pavel byl tak šťasten, že spatřil blažené sídlo nebeských duchů. Ale když se ho tázali jeho učedníci po jeho kráse, oněměl; nenašel opravdu slov, kterými by vylíčil, co viděl. Proto jen řekl: »*Čeho oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské nevstoupilo, to připravil Bůh těm, kteří ho milují*« (1. Kor. 2, 9).

Čeho oko nevidělo! Kolik krásy rozsel Bůh po tomto světě! Vidíme krajiny, které nás okouzlují, květiny, které nás poutají, lidi, kteří se nám líbí. Je to již nebe? Apoštol praví: »*Čeho lidské oko dosud nespatřilo, to připravil Bůh těm, kteří ho milují.*«

Čeho ucho neslyšelo! Často se nám zdálo, že krásnější hudby si snad nelze již ani představiti. Zmýlili jsme se. Apoštol nám praví: »*Čeho lidské ucho dosud neslyšelo, to připravil Bůh těm, kteří ho milují.*«

Co na lidské srdce nevstoupilo! Kolikrát jsme se již zadumali a malovali si své budoucí štěstí, bez jediného mráčku, bez jediného stínu. Všecko to nebylo ještě nebem, jak svědčí apoštol: »Na lidské srdce nikdy ani nevstoupilo, co připravil Bůh těm, kteří ho milují.«

Sv. apoštol Jan byl také tak šťasten, že spatřil nebe; ani se nepokusil je popisovati. Zato nám pověděl, co v nebi není, a tato jediná okolnost by stála za to, abychom se o ně snažili. Apoštol napsal: »*Bůh setře všelikou slzu s očí jejich a smrti nebude již, ani zármutku, ani křiku, ani bolesti nebude již, neboť první věci pominuly*« (Zjev. 21, 4 n).

Drazí křesťané! Vzpomeňte si v tuto chvíli, kolik slz vyteklo již z vašich očí! Apoštol vás ujišťuje, v nebi slz nebude. Setře, osuší Bůh všelikou slzu. Vzpomeňte, kolikrát jste již stáli nad otevřeným hrobem a ukládali do něho svoji naději nebo svoji lásku! To všecko přestane, v nebi bude život bez konce, život beze smrti. Vzpomeňte, kolikrát se vám sevřelo srdce úzkostí a strachem, nejistotou a starostí; kolikráte se chtělo rozskočiti bolestí — to vše přestane. Ani jediný zármutek, ani jediný stín nepadne již do duše, která vkročila do nebe. Vzpomeňte konečně na bolesti, nebo ještě lépe, zajděte si v duchu do některé nemocnice, pozorujte ubožáky, kteří se tam svíjejí a trpí — to vše v nebi přestane, praví vám apoštol.

A ještě na něco musím upozorniti: nebe je věčné, nebe nikdy nepřestane, nikdy člověka neznudí. Mysli si tisíce a miliony roků a nebe bude pro tebe stále nové a svěží, jako bylo v první den, kdy jsi do něho vkročil. Na světě nás unaví i nejkrásnější hudba, nebe nás neomrzí nikdy. Vždy bude krásné, vždy nové, vždy nevadnoucí.

A co za to žádá od tebe Bůh? Abys mu sloužil dvacet, třicet, čtyřicet, padesát roků, zkrátka celý život, který ti daroval. Když o tom přemýšlel apoštol Pavel, zvolal v hlubokém obdivu: »*Utrpení nynějšího času nejsou ničím proti budoucí slávě, která se zjeví na nás*« (Řím. 8, 18). Tak lacino neprodává žádný pozemský obchodník, tak velkomyslný je pouze náš dobrý Bůh!

Drazí křesťané! Ukázal jsem vám, že svatost je možná; zachovej svědomitě Boží Desatero a také před tebou se jednou otevře nebeská brána. Je pravda, cesta k nebi není dlážděna asfaltem. Pán Ježíš o ní řekl: »*Jak těsná je brána a úzká cesta, která vede k životu, a málo je těch, kteří ji nalézají!*« (Mat. 7, 14). Těsná je brána k nebi, protože omezuje naše vášně a ukládá nám oběti; ale viděli jste, že nebe stojí za to, abychom se přičinili.

Dnes vzpomínáme na všecky, kteří nás předešli. Jsou tam i naši známí, naši přátelé, naši druhové, a těší se na shledanou. Přičiňme se, abychom se cílem neminuli.

»Až i nás tam povoláš
z pozemské té pouti,
rač nad námi, Bože náš,
též se ustrnouti;
spoj nás s všemi přáteli
ve sbor jeden stálý,
bychom tobě s anděly
pěli věčné chvály!« Amen.

NA DUŠIČKY VZPOMÍNEJME!

Dojemnou událost nám dochoval zpravodaj ze světové války. Právě pochovali své padlé kamarády a slunko zapadalo krvavě nad čerstvým hrobem. V tom vystoupilo asi padesát českých vojínů a tichým večerem nesla se dojemně píseň: »Kde domov můj?« A válečný zpravodaj dodává: »Nikdy na mne nepůsobila naše hymna tak silným dojmem jako v těchto chvílích.«[1])

Tato událost mi připomíná jinou, ještě bolestnější skutečnost. Vím o smutném místě, kde sténají miliony duší a v každé z nich ozývá se tesklivá otázka: »Kde domov můj?« Jistě již tušíte, koho vám připomínám. Jsou to ubohé duše v očistci, které touží po věčném, krásném nebi. Konáme dnes jejich památku, nepropasme nečinně tak vzácnou příležitost! Uvažme proto, proč jim máme pomáhati a jak to můžeme činiti.

I. Na světě se mnohdy dějí věci nepochopitelné; k nim počítám i snadnost, s jakou lidé zapomínají na svoje zemřelé. Když jsem vídával projevy smutku při některých pohřbech, myslíval jsem si, že tu nemožno zapomenouti. Teprve zkušenost mne poučila, kolik zemřelých mohlo by si posteskouti slovy našeho českého básníka (Sládka):

»Za moře nám neodešli,
nejsou ani za horami,
jen ta hrstka polní trávy
roste tady mezi námi.
Přes to moře ptáček letí,
přes ty hory vítr táhne,
ale zde tou hrstkou trávy
ruka ruky nedosáhne.«

Je pravda, odešli od nás, ale proto přece neměli jsme na ně zapomenouti. Právě naopak, tím častěji si na ně máme vzpomenouti. Proč? Především proto, že jsou tak ubozí.

Matko! Dokud bylo tvé dítě na světě, hleděla jsi mu splniti každé jeho přání. Celé noci jsi proseděla u jeho smrtelného lůžka, modré s nebe bys mu byla snesla — a dnes? Jakmile tvé dítě skonalo, jakmile je zakryl hrob, jako by zašla i tvoje láska. A tak tvé dítě úpí snad v plamenech očistcových, volá slovy Jobovými: »Smiluj se nade mnou aspoň ty, moje matičko, neboť ruka Páně dotkla se mne« — ale matka již nedbá, již neslyší volání svého dítěte, jeho duše prosí z očistce nadarmo.

---

[1]) Kazatelna, XIII. str. 527.

Umíral otec, kolem jeho lůžka stály jeho děti. Stály a plakaly, až srdce usedalo. Kdybychom věřili jejich slovům, myslili bychom, že na něho na věky nezapomenou. Uplynulo jen málo dní, hlína na jeho hrobě se ještě ani nesesedla, a již nikdo si na něho ani nevzpomene. A zatím sténá otec v plamenech očistcových a volá slovy starozákonního trpitele: »Smilujte se nade mnou, smilujte se aspoň vy, moje děti, neboť ruka Páně dotkla se mne« — ale jeho děti nevzpomenou, již mají jiné zájmy a jiné starosti.

Právě tato bezmocnost ubohých duší a jejich opuštěnost nás nutí, abychom jim hleděli pomoci. Ještě více by nás měla pohnouti délka očistcového utrpení. Kde by na světě byla stačila chvilková bolest, je v očistci potřeba bolesti, která trvá dny, měsíce i léta. Víte, proč? Utrpení ztratilo v očistci mnoho na své ceně; již to není vzácné zlato, jen to jen laciné pozlátko, protože utrpení v očistci již není dobrovolné, jako mohlo býti na světě. Očistcové pokání je již nucené, proto nemá zásluž-nosti. Proto trvá často tak dlouho, tak nepochopitelně dlouho.

Stalo se tak v Neuzelle u Frankfurtu nad Odrou a není tomu ještě ani tak dávno. Za jasného poledního světla, zatím co na věži zvonilo »Anděl Páně«, vyšla z klášterní hrobky postava opata, přešla ulici a stanula u dveří, v kterých bydlila zbožná dívka. Postava nepromluvila ani slova, jen prosebně hleděla na dívku, potom se zase vrátila do hrobky. Zrakový klam byl vyloučen, bylo přece jasné poledne.

Polekaná dívka chvátala ke knězi a pověděla mu, co se jí stalo. Kněz ji zavedl do velikého pokoje, kde visely na stěnách podobizny dávných opatů kláštera, a tázal se, zda by postavu poznala. Dívka prohlížela pozorně obraz za obrazem, pojednou zvolala: »To je on, dobře ho poznávám.« Kněz sňal obraz se stěny a četl jeho nápis. Opat skonal již před sto roky a byl velice chválen pro péči, jakou věnoval klášteru. Kněz byl hluboce dojat a sloužil za zemřelého mši svatou. Netrvalo to dlouho, a dívka uviděla tutéž postavu, ale tentokráte zářil její obličej nebeským jasem a radostí — duše jí přišla ohlásiti svoje vykoupení.[1])

Pomáhejme dušičkám v očistci, protože jsou tak ubohé, že samy pro sebe nemohou nic a protože utrpením očistcovým splácí se dluh u Pána Boha tak pomalu.

II. Ještě důležitější je však druhá otázka: jak jim pomáhati. Nemyslete, že všichni lidé to vědí správně. Vídával jsem nádherné pohřby, stály jistě tisíce korun; věnců bývalo tolik, že pokrývaly celou rakev, někde je vezli na zvláštním voze. Všecka ta nádhera byla pro nebožtíka úplně nadarmo, neochladila ani o jediný stupeň plameny očistcové. Jiný ozdobí

[1]) Oberhammer: Beispiele aus dem Leben, Innomostí, 1931, 98.

o Dušičkách hrob nebožtíkův, rozsvítí na něm sta světel. Je to krásný projev lásky — ale duši nebožtíkově se tím neprospěje. Chceme-li pomoci ubohým duším, musíme platiti mincí, která se uznává i na věčnosti, a to je modlitba, a zvláště almužna.

V druhé knize Machabejské (12, 46) čteme krásná slova: »*Svatá a spasitelná jest myšlenka za mrtvé se modliti, aby hříchů zproštěni byli.*« Modlitba, vroucí modlitba je první, co máme obětovati za duše v očistci. A tu vás musím upozorniti na blud, jaký nacházíme i mezi katolíky. Muž, který si velice zakládal na svém vzdělání, pravil kdysi: »I v očistci vládne kapitalismus. Kdo má mnoho peněz a dá na mše svaté, je brzy vysvobozen, zato ubohý chuďas musí tam tak dlouho zůstati, až všechny časné tresty odtrpí.«[1])

To by se měli opravdu boháči velice dobře, protože si mohou odkázati tolik na mše svaté. Na štěstí, nic není bludnějšího nad tuto domněnku. Takoví ubožáci předpokládají, že moc církve sahá i do očistce a že církev určuje, kdo má dostati ovoce jejích přímluv a modliteb. To však není pravda; církevní moc za hrob nesahá. Kněz při mši svaté nabídne sice Pánu Bohu zásluhy církve a zásluhy božského Syna, a jmenuje i duši, které by si přál ulehčiti — ale v očistci rozhoduje již jediný Bůh. A tak se může státi, že ze všech mší svatých, na které někdo odkázal peníze nebo které dali druzí za něho sloužiti, nedostane v očistci ani jednu; možná, že všechny dá Bůh chudému sluhovi, který mu v potu tváře pracoval a který si nemohl nic na mše svaté odkázati. V očistci již nevládne kapitalismus ani bohatství; v očistci rozhoduje život, jaký kdo vedl a horlivost, s jakou sloužil Bohu.

Proto nespokojujme se jen mší svatou, kterou jsme dali za někoho sloužiti; nepřestávejme se za něho modliti, protože nikdy nevíme, jak dlouho potrvá jeho očistcová zkouška.

Modlitba není však jediným způsobem, jak můžeme pomoci dušičkám v očistci; právě tak účinnou jest i almužna a jiné skutky milosrdenství, které za zesnulé obětujeme. Ke sv. Klimentu Hofbauerovi († 1820) přišla starší vdova; ve snách viděla již několikrát svého zesnulého manžela a dobře si všimla, jak se třásl zimou. Světec jí odpověděl: »Dejte oděv chudým a obětujte tento dobrý skutek za svého muže!« Po nějakém čase přišla ke světci opět; zase spatřila svého manžela, tentokráte však rozradostněného.[2])

Velice by se proto mýlil, kdo by se domníval, že mrtvým možno pomáhati jen modlitbou. Almužna je často ještě účinnější. A k této almužně počítám i odpustky, které za zemřelé obětujeme. Právě proto otvírá dnes církev své poklady a na-

---

[1]) Životem, čís. 7, str. 5.
[2]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 130.

bízí nám tolik odpustků. Použijte jich, nedopusťte, aby snad vaši zesnulí zůstali opuštěni.

Nebudete se modliti nadarmo. Nikdo není tak vděčný jako tyto ubohé duše. Zajímavý doklad vypravuje o tom spisovatel Rosignoli; stalo se roku 1817. Jedna služka měla ve zvyku, že dávala každého měsíce na mši svatou za zemřelé; obyčejně přišla též do kostela a vroucně se při tom modlívala. Po nějaké době onemocněla; když se zotavila, zbývalo jí z dosavadních úspor jen 8 grošů. A právě tehdy si vzpomněla, že toho měsíce nedala ještě na mši svatou za zemřelé. Dlouho kolísala, konečně se rozhodla pro mši svatou a dala na ni poslední peníze. Při tom prosila dušičky, aby na ni nezapomněly. Když vyšla z kostela, přistoupil k ní mladý muž a pravil: »Hledáte službu. Jděte k té a té paní« — a udal jí přesně číslo domu, a zmizel v zástupu. Odpoledne vyhledala služka udanou adresu a byla opravdu přijata. Mezi vypravováním spatřila na stěně velikou podobiznu; ukázala na ni a pravila: »Milostivá paní, tento mladý pán to byl, který mne k vám poslal.« — »To je můj syn, ale již dvě léta mrtvý, ten vás poslati nemohl.« A přece to byl on, který tak přišel dívce poděkovati za mši svatou, kterou mu pomohla z očistce.[1])

Modleme se proto rádi za duše v očistci, i na nás se splní slova kostelní písně:

»Na dušičky vzpomínejme,
z očistce jim pomáhejme,
budou na nás vzpomínat,
až my budem umírat.« Amen.

[1]) Spirago-Červinka: Sbírka příkladů, Olomouc, 1911, 132.

POMÁHEJ DUŠÍM V OČISTCI!

Katolická církev vedla nás včera v duchu do nebeského Jerusalema, kde podle slov apoštola Jana *»setře Bůh všelikou slzu s očí jejich a smrti nebude již, ani zármutku, ani křiku, ani bolesti nebude již, neboť první věci pominuly«* (Zjev. 21, 4). Podíváme-li se po šťastných obyvatelích této blažené říše, nevidíme tam jenom světce, jejichž jména čteme v kalendářích; shledáváme se tu i s těmi, které jsme dobře znali, s nimi tolikrát mluvili, snad s nimi žili pod jednou střechou. A na počest všech těchto duší, které jsou v nebi, konali jsme včera slavnost všech svatých.

Dnes zalétá náš duch do jiné říše. Také tam žijí duše svaté, duše Boha vroucně milující, ale z jejich úst neslyšíme dosud radostný zpěv. Místo něho zaznívají k nám bolestná slova: *»Smilujte se nad námi, smilujte se nad námi aspoň vy, přátelé naši, neboť ruka Páně dotkla se nás!«*

Budu mluviti o duších v očistci. Připomenu vám, že jsme opravdu povinni jim pomáhati, a naznačím několik způsobů, jak to můžeme činiti.

I. Jsme povinni pomáhati dušičkám v očistci.

Zajděte se mnou v duchu dnes na katolický hřbitov! Uvidíte tam hroby, krásné i opuštěné, ozdobené kříži i bez nich, hroby osvětlené, ale i takové, na kterých nehoří ani jediné světélko. Zastavujete se, pročítáte nápisy na jednotlivých pomnících a vzpomínáte. Znali jste snad každého, kdo tam odpočívá, a mohli byste mi o něm dlouho vypravovati.

V tom, ani nevíte, jak, ozve se vám v duši otázka: »Kde jest asi nyní?« Odpověď nemůže vám dáti na světě nikdo; co je za hrobem, zastřel Bůh neproniknutelným tajemstvím. Neví to ani církev. Možná, že je již v nebi. Ale vlastní zkušenost nám dokazuje, jak bývá těžko uchrániti se každého hříchu; tak těžko, že apoštol Jan mohl napsati vážná slova: *»Řekneme-li, že hříchu nemáme, sami sebe klameme a pravdy v nás není.«* (1. Jan 1, 8). Jen málo duší bylo tak šťastných, že šly rovnou do nebe; veliká většina přichází napřed do očistce. Jak dlouho tam zůstanou? Nevíme, ani to nám Bůh nepověděl. Právě tato nejistota je prvním důvodem, proč se máme za zemřelé modlívati; právě tato nejistota vedla církev k tomu, aby ustanovila památku všech věrných zemřelých.

Druhým důvodem je bezmocnost duší v očistci; za všechny se mohou modliti, všem mohou vyprošovati milosti, sobě samým již pomoci nemohou; zaplatiti jejich dluh u Boha může jen milosrdná láska druhých.

V evangeliu sv. Jana dočítáme se o dojemné události. V Jerusalemě byl tajemný rybník, jmenoval se Betchesda.

Občas sestoupil do něho anděl Boží a rozvlnil vodu. Nemocný, který v tu chvíli sestoupil první do vody, byl uzdraven, ať trpěl jakoukoli chorobou. Snadno se domyslíte, že kolem rybníka čekalo stále mnoho nemocných a pozorovali vodu. Vystavěli pro ně dokonce patero podloubí, aby tolik netrpěli povětrností.

Do tohoto místa lidské bídy, ale též Božího milosrdenství přišel jednou i Pán Ježíš. Procházel se mezi nemocnými, konečně uviděl ubožáka, který trpěl již 38 roků. Dal se s ním do řeči a soucitně se ho tázal: »*Chceš být zdráv?*« Nemocný si bolestně povzdechl: »*Pane, nemám člověka, aby mne spustil do rybníka, když se pohne voda; když pak já jdu, jiný sestoupí přede mnou.*« Tato opuštěnost dojala Spasitele, že ubožáka uzdravil.

Na tuto dojemně krásnou událost jsem si vzpomněl, když jsem si chystal dnešní kázání. Znám jiný rybník, není to však místo Božího milosrdenství, je to místo Boží spravedlnosti; a není v něm chladící voda, je v něm palčivý oheň. Je to očistec. Také do očistce sestupují občas andělé a přinášejí úlevu a potěchu ubohým duším; sestoupí tam zvláště dnes a pro mnohého bude dnešní den dobou vysvobození. A přece i dnes zůstane tolik duší úplně opuštěných a zapomenutých, i dnes posteskne si mnohá z nich: »Nemám na světě nikoho, opravdu nikoho, kdo by se pomodlil.«

Nemyslete, moji drazí, jenom na cizí, může to platit i pro naše známé. Snad nám odešel otec nebo matka. Pro samé starosti snad i na Pána Boha někdy zapomněli, dnes za to trpí v očistci. A jejich děti, pro které se tolik napracovali, si snad ani nevzpomenou. A z očistcových plamenů bude i dnes zníti dojemná prosba: »Smilujte se nade mnou, smilujte se aspoň vy, moje děti, neboť ruka Páně dotkla se mne« — ale vyzní naprázdno, děti, kterým snad odkázali statisíce, si ani nevzpomenou.

Snad odešel muž, odešla manželka. Kdysi u oltáře slibovali si věčnou lásku, dlouho šli spolu svorně životem, a když je rozdělila smrt, zapomněli. A snad i dnes bude tato opuštěná duše volati z plamenů očistcových: »Smiluj se nade mnou aspoň ty, můj manželi, moje manželko, neboť ruka Páně dotkla se mne« — a snad bude volat nadarmo. Jeho bývalá manželka, její bývalý manžel již dávno zapomněl.

Snad vám odešlo dítě; když jste je pochovávali, zdálo se vám, že ztráty nepřežijete. A snad uplynulo jen málo měsíců, a vše bylo zapomenuto. A možná, že i dnes bude volati toto dítě z ohně očistcového: »Smilujte se nade mnou aspoň vy, tatínku, maminko, neboť ruka Páně dotkla se mne« — a snad bude volati zase nadarmo.

A ještě na jedny se tolik zapomíná, bývají to duše kněží.

Celý život věnoval se osadě, z lásky k ní odřekl se i vlastní rodiny, a když dokonal, skoro nikdo si nevzpomene. O kolika kněžských hrobech mohl bych říci, co jsem kdysi četl o hrobech vojenských:

»Hrob, v němž spíte věčný sen,
smuten jest a opuštěn,
málokdo tam prodlí;
nikdo na něm nekleká,
za cizího člověka
se tam nepomodlí.«

A právě kněžská duše potřebuje tolik a tolik pomoci. Těžké povinnosti vložil Bůh na její ramena, snad je po každé dobře nenesla. Dnes volá z plamenů očistcových: »Smilujte se nade mnou aspoň vy, moji bývalí farníci, neboť ruka Páně dotkla se mne« — volá nadarmo, nikdo si nevzpomněl, nikdo mu ani hrob neozdobil.

A ještě třetí důvod by nás měl pohnouti, abychom duším v očistci rádi pomáhali; je to vděčnost těchto ubohých duší. Ne nadarmo zpíváte:

»Na dušičky vzpomínejme,
z očistce jim pomáhejme,
budou na nás vzpomínat,
až my budem umírat«.

Na světě se často zklameme, prokážeme-li druhému milosrdenství, duše v očistci nám jistě nezapomenou, co pro ně vykonáme.

Abych tedy pověděl všecko krátce: nejistota, co je za hrobem, bezmocnost duší v očistci a jejich veliká vděčnost jsou důvody, proč jim máme rádi pomáhati.

II. Jak to můžeme činiti?

Někdo se domnívá, že vykonal již všecko, dal-li na hrob krásný věnec a zapálil tam četná světla. Nehaním to, ti drazí zesnulí si tento projev lásky jistě zasloužili, ale nebožtíkům bychom tím neprospěli. Boží spravedlnost můžeme usmířiti jen pokáním, které za zesnulého dobrovolně převezmeme, nebo dobrými skutky, které za něho obětujeme. Způsobů je mnoho, zmíním se proto jen o několika nejlepších:

a) Modleme se za své zemřelé! Jediný Bůh může ulehčiti bolesti, které jim uložil; modlitbou můžeme jeho otcovské srdce nejsnáze udobřiti a obměkčiti.

b) Přijímejme za duše v očistci sv. přijímání a nabídněme nebeskému Otci jako náhradu jeho nejmilejšího Syna! Jistě nebudeme volati nadarmo.

c) Přičiňme se, abychom získali pro duše četné odpustky! Aby nám úkol usnadnila, otevřela dnes církev všecky své poklady: kdo přijal svaté svátosti, může získati tolikrát plno-

mocné odpustky, kolikrát přes den navštíví kostel a pomodlí se 6 Otčenášů, Zdrávasů a Sláva Bohu Otci.

d) Konečně buďme dnes přítomni aspoň jedné mši svaté! Právě proto dovoluje církev každému knězi, aby dnes sloužil tři mše svaté, peníze smí ovšem vzíti jen za jedinou. Byl by to opravdu důkaz velice malé lásky, kdyby někdo nebyl dnes ani na jedné mši svaté.

Na konec ještě jednu myšlenku. Za rok bude zase Dušiček, a kněz bude opět povzbuzovati věřící, aby na ně pamatovali. Je však možné, že někdo z nás nebude již mezi živými, snad bude také v očistci a bude volati slovy Jobovými: »Smilujte se nade mnou aspoň vy, moji přátelé, neboť ruka Pána dotkla se mne«. Nechcete potom volati nadarmo? Buďte milosrdní a velkomyslní letos k dušičkám! »*Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou*«, pravil Pán Ježíš. Amen.

PROČ MUČEDNÍCI?

V naší víře je mnoho věcí, kterých nechápeme, a již často jsem slyšel povzdech: »Kdybych já byl Pánem Bohem, zařídil bych to jinak.« Mnoho nechápeme, s jedním se snad nespřátelíme nikdy: s utrpením. Jsme spokojeni, trestá-li Pán Bůh hříšníka, ale proč dopouští utrpení na svaté a nevinné? A proč dovolil, aby tolik lidí muselo prolíti krev pro jeho víru? Proč mučedníci? Nebylo by krásnější, kdyby je byl zachránil a takřka se vysmál všem jejich nepřátelům a katanům?

Slavíme dnes památku prvního z křesťanských mučedníků. Vzpomínáme na muže, který v největších bolestech dovedl se modliti za své katany: *»Pane, nepokládej jim toho za hřích!«* (Skutky 7, 60). Proto používám vhodné příležitosti, abych vám odpověděl na otázku: Proč dopouští Bůh mučednictví? A jaký význam měla mučednická smrt v dějinách církve? Sami se přesvědčíte, že mučednictví bylo největší oslavou velebnosti Boží.

I. Mučednictví je především n e j v ě t š í m p r o j e v e m v í r y.

Je snadno jíti za druhým, dokud vidíme, kam nás vede, dokud chápeme každý jeho krok a každý jeho skutek, dokud takřka cítíme jeho ruku. Jestli mu opravdu věříme, pozná se teprve, když se nám cesta ztrácí, když sami již nevidíme nic, když jsme úplně odkázáni jen na vůdce.

Z toho důvodu je právě mučednictví největším projevem víry. Mučedník neobětuje pouze svůj majetek; dává i život, a to proto, že věří a spoléhá na slova Kristova: *»Kdo ztratí život svůj pro mne, nalezne jej«* (Mat. 10, 39).

Tak mluvil jeden ze sedmi bratří Machabejských; *když od něho žádali jazyk, hned jej vyplazil, ruce mužně vztáhl a neohroženě řekl: »S nebe tyto údy mám, ale pro zákon Boží neváţím si jich nyní, neb naději mám, že je od Boha zase dostanu.« I podivil se král a družina jeho zmužilosti mládencově* (2. Mach. 7, 10 n.)

Ale tak nebylo jen před Kristem nebo v dobách dávno minulých; takové hrdiny rodí i dnešní církev. Viděli jsme je na příklad za občanské války ve Španělsku. Aspoň jeden obrázek. V osadě Totonlanu zastihla tlupa revolucionářů kněze Sabu Reye. Přivázali ho k plotu před farní budovou a počali zabodávati své nože a bodla do jeho těla, až krvácel z nesčíslných ran. Tři dni a tři noci mučili tak bezbranného kněze, pokrmu a jídla nedostal. Když několik soucitných žen ho chtělo nasytiti, byly odehnány. Konečně poručil důstojník, aby kněze popravili; neobešlo se to bez ďábelské krutosti.

Napřed mu stáhli kůži s nohou, rány polili benzinem a zapálili; ubožák svíjel se ve strašných bolestech, ale své víry nezradil. Potom ho zavlekli na hřbitov a rána z pušky ukončila jeho pozemský život.[1])

Všimněte si, moji drazí, veliké víry takového člověka! Nepodává jen majetek, který konečně možno nahraditi; obětuje život, kterého mu nedá na světě již nikdo. A tato ztráta je viditelná, hmatatelná, slíbená odměna však v daleké budoucnosti. A mučedník? S neochvějnou vírou v Boží pravdomluvnost obětuje i život; proto jsem řekl, že mučednictví je největším projevem víry.

II. Mučednictví je však též n e j v ě t š í m p r o j e v e m d ů v ě r y v B o h a.

Již sama odvaha, s jakou na sebe bere muky a bolesti, je dílem a darem Božím. Mráz nám běží po těle, když si na tyto muky jen vzpomeneme nebo když o nich čteme; a což, kdybyste teprve spatřili v některém museu mučednické nástroje, kterými je trápili! A tito svatí se jich nezalekli, ještě o nich dovedli žertovati. Odkud čerpali tuto nadlidskou sílu? Z důvěry ve slib Pána Ježíše: *»Já vám dám výmluvnost a moudrost, které veškeří protivníci vaši nebudou moci odolati ani odmlouvati.«* (Luk. 21, 15). Slyšte aspoň jeden případ z bohatých dějin našich mučedníků. Úmyslně vybírám dvanáctileté děvčátko z Koree. Jmenovala se Anastazie Ni; do žaláře byla uvržena pro víru spolu se svou matkou. Když ji soudce vyzval, aby zapřela víru, odpověděla: »Do sedmi let jsem o Bohu nic nevěděla; od té doby mu sloužím, a nyní bych se ho měla zříci? To raději tisíckrát zemru.« Soudce ji zatím odeslal opět k matce do žaláře. Ta ji povzbuzovala, jak jen mohla. Jednou jí pravila spíše žertem než do opravdy: »Ty jistě odpadneš. Jakmile ti ukáží mučidla, ztratíš všecku odvahu.« Ale maličká odpověděla: »Spasitel mi pošle anděly a ti mi budou pomáhati.«

Konečně nastal den, kdy měla býti mučena i malá Anastazie. Sami katané se zdráhali týrati slaboučké dítě; proto jí radili, aby aspoň na oko zapřela víru. Odmítla a začalo mučednictví. Její útlé tělíčko bylo tak krutě rozdrásáno, že již na něm nebylo zdravého místečka — ale malá Anastazie nepovolila. Proto byla na rozkaz soudcův zardoušena.[2])

Již tato nadlidská důvěra v Boha nás překvapuje; ještě více žasneme nad jistotou, s kterou čekali od Boha splnění jeho slibů, nad jistotou, s jakou se odříkali všeho pozemského, aby získali poklady v nebi. Opět jen jeden obrázek, tentokrát z Japonska. Otec byl veden na popraviště; jeho čtrnáctiletý synáček Tomáš přiběhl až k jeho vozu a volal: »Tatínku, to není správné, že mě činíš dědicem svých pozemských statků,

[1]) Oberhammer: Beispiele aus dem Leben, Innomostí, 1931, 341.
[2]) Kubeš: Sbírka homiletických příkladů, Olomouc, 1940, 252.

ale vylučuješ mě z nebeského dědictví. Chci jíti s tebou do nebe.« A nepovolil, dokud jeho prosbu nesplnili; skončil pro Krista zároveň se svým milovaným otcem.[1])

III. Mučednictví není jen velikým projevem víry a důvěry, je také největším důkazem lásky.

Byl to veliký projev lásky k Bohu, když stařičký Abraham chtěl obětovati svého jedináčka. Uznal to sám Bůh; proto pravil: »*Poněvadž jsi toto učinil a neušetřil jsi k vůli mně jednorozeného syna svého, budu ti žehnati a rozmnožím tvé potomstvo jako nebeské hvězdy*« (Gen. 22, 16 n). A přece známe ještě větší projev lásky; naznačil jej Spasitel slovy: »*Větší lásky nemá nikdo nad tu, aby kdo položil život svůj za své přátele*« (Jan 15, 13). Spasitel tuto lásku měl a za jeho vzneseným příkladem jdou i mučedníci. Kladou Bohu na oltář opravdu, co mají nejdražšího, svůj vlastní život; více mu již nabídnouti nemohli. Proto každý mučedník je hrdinou lásky k Bohu a podle katolického učení omývá krev duši mučedníkovu právě tak jako svatý křest.

Nemohu se zdržeti, abych vám neukázal aspoň na jednom příkladě, čeho je schopno lidské srdce, když je ovládla láska k Bohu. Na počátku dubna 1927 byl uvězněn pro svoji katolickou víru otec desíti dětí, Salvador Huerta, z mexického města Guadalajara. Když nechtěl svou víru zraditi, byl zaveden o půlnoci na hřbitov a postaven k otevřenému hrobu. Vojáci ho napřed bili řemeny, ale marně; proto měl býti zastřelen. Když vojáci již nabíjeli, prosil Salvador, aby mu splnili poslední přání. Prosil o svíčku. Zapálil ji; potom si rozhalil prsa, ozářil je svíčkou a zvolal: »Tu bije srdce, které jest ochotno umříti za svého Boha, protože ho tolik miluje.« Sotva domluvil, zahoukly rány, a mučedník se skácel mrtev k zemi.[2])

Co jsem vám právě pověděl, je pouze několik slov — ale kolik lásky, kolik obětavé lásky k Bohu skrývá se v těchto několika slovech! Naši mučedníci nemilovali jenom slovy a jazykem, milovali skutky, proto si zaslouží našeho obdivu. Jsou hrdiny víry, pro kterou položili i život; jsou hrdiny důvěry v Boha, pro kterého se zřekli všeho, co měli; jsou konečně hrdiny lásky, protože se pro Boha nezalekli ani smrti. My nemáme tolik odvahy a Pán Bůh nežádá od nás takových obětí; přinášejme mu rádi aspoň ty maličkosti, které nám poroučí, plňme přikázání, která nám ukládá, a dobrotivý Bůh dá i nám odměnu, jako ji dal dnes sv. Štěpánovi, jako ji dal ostatním mučedníkům. Amen.

---

[1]) Kubeš: Sbírka homiletických příkladů, Olomouc, 1940, 252.
[2]) Oberhammer: Beispiele aus dem Leben, Innomostí, 1931, 137.

STUPNÍ MODLITBA

Slýchával jsem od starého kněze: »Chcete-li poznati, jakou víru mají vaši osadníci, podívejte se, jak se chovají při mši svaté.« Měl pravdu. Snad nikde nebylo třeba tak hluboké víry jako na Kalvarii a u katolického oltáře; na Kalvarii, kde byla sloužena první mše svatá, a u oltáře, kde se kalvarská oběť opakuje. Plným právem začíná proto jedna kostelní píseň slovy:

»Pozdvihni se, duše, z prachu,
zaleť k rajským končinám!«

Proč? Protože teprve víra nám prozrazuje tajemství, jaké se děje na oltáři. Proto nedělní mše svatá je neklamným barometrem víry.« Chcete-li poznati, jakou víru mají vaši osadníci, podívejte se, jak se chovají při mši svaté!«

Uposlechl jsem rady tohoto zkušeného kněze, a víte, co mi tento pohled pověděl? Mnoho katolíků nechápe, nerozumí mši svaté; proto je jim dlouhá, proto se při ní nudí. A nebývají to jenom malé děti; i mnohým dospělým je mše svatá nepochopeným tajemstvím.

Abych vám usnadnil nedělní povinnost, abyste s větší radostí přicházeli do domu Božího, chci k vám dnes promluviti o mši svaté. Nebude to ovšem v jednom kázání, věnuji této důležité věci několik nedělí. Přicházejte pilně, nevynechejte žádnou část, abyste si odnesli ucelený obrázek. Dnes si všimneme počátku mše svaté, říkáme mu stupní modlitba, protože kněz ji koná pod stupni oltářními.

Kněz přichází k oltáři. Jest oblečen v posvátné roucho, které mívá různou barvu podle toho, jaký je právě svátek. V bílé barvě slouží mši svatou, je-li svátek Boží: na př. vánoce, velikonoce, Srdce Páně a podobně; bílou barvu má také, je-li toho dne svátek Panny Marie, svátek některého anděla nebo památka světce, který nezemřel smrtí mučednickou, na př. sv. Josefa, sv. Terezie Ježíškovy a pod.

V červené barvě, v barvě prolité krve, slouží kněz, kdykoli je svátek některého mučedníka, na př. sv. Václava nebo sv. Jana Nepomuckého. Červené roucho má také kněz na svátky svatodušní, protože Duch svatý sestoupil v podobě ohnivých, červených jazyků. Fialová barva byla vždy znamením pokání; proto ve fialové barvě slouží se mše svatá v době

adventní a svatopostní, též o křížových dnech, kdy prosíme za polní úrodu, a kdykoli si připomínáme svoji hříšnost.

Každá neděle má nám býti vzpomínkou na věčný den odpočinku, který nás čeká v nebesích. Proto v obyčejnou neděli slouží se mše svatá v barvě zelené, v barvě radostné naděje. Bylo to pro Noema krásným znamením, když po dlouhé potopě vrátila se k němu holubička a přinesla v zobáčku zelenou ratolístku. Každá neděle je nám takřka takovou holubičkou, která nám přináší pozdrav od našeho nebeského Otce.

Černé barvy užívá kněz na Veliký pátek nebo při mši sv. za zemřelé, ale dny, kdy je černá barva dovolena, jsou knězi určeny církevními předpisy. Proto se zbytečně rozčilujete a zlobíte, nemůže-li vám kněz vyhověti a sloužiti v černé barvě, kdykoli byste si přáli.

Kněz přijde tedy k oltáři a připraví si všechno ke mši svaté: doprostřed postaví kalich, v mešní knize si najde mši svatou, která na ten den připadá, ale hned nezačíná. Protestant Jörgensen byl ještě před svým obrácením na mši svaté. S napětím pozoroval kněze; viděl, jak otevřel mešní knihu, ale nezačínal. Sestoupil co nejníže a hluboce se poklonil. Tehdy tomu ještě nerozuměl, teprve později pochopil hluboký smysl tohoto obřadu.[1])

Mše svatá jest úkonem posvátným, proto se sluší, aby ji kněz začal připravovat modlitbou. Sestupuje tedy až pod stupně oltářní a hluboce se sklání před Bohem, kterému chce přinésti oběť. Počíná znamením svatého kříže a slovy: »*»Přistoupím k oltáři Božímu, k Bohu, který byl mou radostí od mého mládí.*« Potom odříkává spolu s ministranty jeden ze žalmů, jehož základní myšlenka je velice hluboká. Žalmista prosí Boha za ochranu; proto volá k němu pln důvěry: »*Ty jsi, Bože, moje síla! Proč jsi mne tedy opustil? A proč mám chodit smuten, když mne souží můj nepřítel?*« Kněz zná svoji slabost, ví proto dobře, že by se sám neubránil, ale zná také nekonečnou Boží sílu, proto dodává: »*Sešli svoje světlo a svoji pravdu! Ty mne povedou a ty mne uvedou na tvoji svatou horu a do tvých stánků.*« Tuto modlitbu končí slovy: »*Vejdu k oltáři Božímu, k Bohu, který byl mou radostí od mého mládí.*«

V tu chvíli vzpomíná si kněz, že k Bohu smí přistoupiti jenom duše úplně čistá. I kněz je člověkem, člověkem hříšným; i o něm platí slovo apoštola Jana: »*Řekneme-li, že hříchu nemáme, sami sebe klameme, a pravdy v nás není*« (1. Jan 1, 8). Proto každý kněz, ať je papežem či jenom prostým farářem, sklání se hluboce před oltářem, spíná prosebně ruce a modlí se: »Vyznávám se Bohu všemohoucímu, Marii, jeho důstojné

---

[1]) Životem, čís. 38, str. 19.

Matce, sv. Michalu archandělu, sv. Janu Křtiteli, sv. apoštolům Petru a Pavlu, všem svatým a vám, bratři, že jsem zhřešil, myšlením, řečí a skutkem.« Bije se kajícně v prsa a volá: »mou vinou, mou vinou, mou největší vinou.« Ale neztrácí odvahy, nekonečné milosrdenství Boží je mu zárukou, že zase dojde odpuštění.

Teprve po této kající modlitbě odvažuje se kněz k oltáři. Odprosil již Pána Boha, ale vzpomínka na spáchané hříchy provází ho přece ustavičně. Vystupuje po stupních oltářních, ale při tom se modlí: »Odejmi od nás, prosíme, Hospodine, naše nepravosti, abychom byli hodni vejíti s čistým srdcem k tvému oltáři. Skrze Krista, Pána našeho.«

Zatím došel kněz až doprostřed oltáře, kde jsou v posvěceném kameni uloženy ostatky svatých mučedníků. Tam se zastavuje, spíná ruce, líbá posvátný kámen a vroucí modlitbou obrací se k těmto miláčkům Božím. Při tom říká: »Prosíme tě, Pane, pro zásluhy tvých svatých, jejichž ostatky jsou v tomto oltáři, a pro zásluhy všech ostatních světců, abys mi ráčil prominouti všechny moje hříchy.« Tím končí příprava, hned potom začíná vlastní mše svatá, o té vám povím až příště.

Čemu nás učí stupňová modlitba? Jsou to hlavně dvě myšlenky, které nám církev připomíná: pokání a důvěra v přímluvu svatých.

Pokání! Přicházíme před oltář nekonečně svatého Boha, potřísněni prachem svých četných nedokonalostí, snad i poskvrněni nějakým hříchem. Chceme-li přece dojíti slitování, napravme, čím jsme se provinili. Proto se pokropme zbožně svěcenou vodou, poklekněme pokorně před svatostánkem, bijme se v prsa a volejme: »Bože, buď milostiv mně hříšnému!« Tak se modlil kdysi pokorný publikán a sám Spasitel nás ujišťuje, že mu bylo odpuštěno. Je to velice špatná příprava na mši svatou, jestli kdo v kostele ani nepoklekne. Tak to udělal pyšný farizej a z vypravování Pána Ježíše se dovídáme, že odešel z kostela nevyslyšen.

Ale i druhá myšlenka je velice důležitá: důvěra v přímluvu svatých. Nespoléhejme pouze na svoje modlitby, dovolávejme se především Matičky Boží, které Spasitel nic neodepře, modleme se ke svým národním světcům a Bůh shlédne s láskou na naše prosby. Amen.

INTROIT — KREDO

V prvním kázání jsem vám vyložil počátek mše svaté, tak zvanou stupní modlitbu. Říkáme jí tak proto, že kněz ji koná pod stupni oltáře. Je krátká, a přece nás učí dvěma důležitým věcem: Chceš-li míti ze mše svaté užitek, chceš-li si odnésti z kostela domů Boží požehnání, lituj především spáchaných hříchů a pros světce za jejich přímluvu.

Pokračujme dnes ve výkladu a proberme část od introitu až do kreda, čili, jak říkáme, mši katechumenů. V první církvi nebyli totiž ještě všichni pokřtěni. Mezi opravdovými věřícími bylo i mnoho lidí, kteří se na křest teprve připravovali, chodili teprve na katechismus; dnes bychom je nazvali čekateli, tehdy jim říkali katechumeni.

K čekatelům musela býti církev velice opatrná; mezi duše, které hledaly upřímně pravdu, přimísilo se tu i tam několik jidášů, kteří chtěli jen vypátrati různá tajemství, na příklad kdo je členem církve, kdo je biskupem, kde se věřící scházejí a podobně. Jakmile se jim to podařilo, udávali vše úřadům, které církev tehdy ještě krutě pronásledovaly. Proto byla církev velice opatrná k těm, kdo nebyli ještě pokřtěni; neprozradila jim celé své učení, zvláště před nimi skrývala velebnou Svátost. Zmínka o těle Spasitelově a jeho krvi zavdala dokonce podnět k hnusné pomluvě, že prý křesťané zabíjejí malé děti a z jejich tělíček si chystají hostinu. Proto církev ani nedovolovala, aby katechumeni byli na celé mši svaté; směli zůstati jen do konce evangelia. Proto říkáme této části mše katechumenů a právě tento oddíl vám chci vyložiti v dnešním kázání.

Úkolem bylo především náboženské poučení čekatelů; podle toho jsou i obřady, které kněz koná. Jakmile tedy kněz dokončil stupní modlitbu, kterou se k bohoslužbě připravoval, a políbil ostatky svatých mučedníků, přistoupil k mešní knize a četl z ní slova, která měla shromážděnému lidu připomenouti krátce svátek toho kterého dne. Tato slova jsou takřka vstupem k celé mši svaté, proto jim říkáme latinským slovem introit, vstup.

Introity bývají velmi různé, povím vám několik příkladů. Na štědrý večer začíná kněz mši svatou slovy: »Dnes poznáte, že přijde Bůh a spasí nás, a zítra ráno uvidíte jeho slávu.« Je to krásné upozornění na význam Štědrého večera. Na slavnost Nanebevzetí Rodičky Boží povzbuzoval kněz přítomné: »Radujme se všichni v Pánu a slavme svátek na počest blahoslavené Panny Marie, z jejíhož nanebevzetí radují se dnes andělé a spolu s námi chválí Božího Syna.« Na slavnost sv. Jana Nepomuckého počíná kněz slovy Bible: »Pán Bůh dal mi můj jazyk jako moji odměnu, tím ho budu chváliti.« Je to krásná

narážka na neporušený jazyk světců, který se stal jeho největší chválou. Měl-li kněz obětovati mši svatou za zemřelého, oznamoval to slovy: »Odpočinutí věčné dej jim, ó Pane, a světlo věčné ať jim svítí!«

V dřívější době následoval ještě nějaký žalm; dnes z něho zůstal jediný verš, aby se mše svatá příliš neprodlužovala.

Kněz připomenul tedy lidu světce, jehož svátek se slavil nebo tajemství víry, o kterém měli uvažovati. Ale kněz věděl, právě tak jako dnes, že šel k oltáři, aby se tam především modlil za všechny věřící, aby jejich starosti a kříže připamatoval dobrému Bohu. Proto opouští mešní knihu, jde do středu oltáře a volá třikrát ke každé z božských osob: Pane, smiluj se nad námi! Kriste, smiluj se nad námi! Pane, smiluj se nad námi! Ve starší době modlil se kněz tato zvolání střídavě s celým kostelem, dnes je odříkává jenom s ministrantem.

Po Kyrie zapěl kněz andělský hymnus: »Sláva na výsostech Bohu!« a spolu s ním jej zpíval celý kostel. Vynechávali jej pouze při kajících mších svatých nebo při mši svaté za zemřelé. Gloria je vlastně společná modlitba; přejeme v ní Pánu Bohu, aby dosáhl cti a slávy, jaké zasluhuje. Zároveň doufáme, že Bůh shlédne s větší láskou na prosby, které mu budeme přednášeti.

Poslyšte aspoň několik myšlenek tohoto krásného hymnu. Počíná slovy, kterými velebili kdysi Boha andělé u jesliček: *»Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle!«* Připomínáme tak Bohu Otci nepochopitelnou lásku, o které pravil později Pán Ježíš: *»Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby nikdo, jenž v něho věří, nezahynul, nýbrž měl život věčný«* (Jan 3, 16). Tak nás miloval Bůh, dokud jsme ho neznali, ho nectili a nemilovali. Dnes se k němu hlásíme; proto celý kostel se rozhlaholil slovy, která dnes zpívá aspoň chrámový sbor: »Chválíme Tebe, dobrořečíme Tobě, klaníme se Tobě, oslavujeme Tebe, díky Tobě vzdáváme pro velikou slávu Tvou.« Co následuje, je krásným rozvedením modlitby: »Sláva Otci i Synu i Duchu svatému!« Napřed vzpomínáme na Boha Otce, který je králem nebe i země; potom velebíme Beránka Božího, který sňal hříchy celého světa, a prosíme ho za smilování. Zmínkou o Duchu svatém končí tento krásný hymnus na nejsv. Trojici.

Po zpěvu líbá kněz oltář, obrací se ke shromážděnému lidu a přeje všem Boží ochrany slovy: »Pán s vámi!« V první církvi odpovídal mu celý kostel: »I s duchem tvým!« — dnes to činí ministrant jménem věřících.

Potom následovala modlitba, obyčejně jedna, při větších potřebách bylo jich několik. V této modlitbě obracel se kněz ke světci, jehož památku právě konali, a prosil ho o pomoc a přímluvu. Tak na svátek sv. Cyrila a Metoděje říkají kněží

po celém světě modlitbu: »Všemohoucí, věčný Bože, který jsi prostřednictvím svých svatých vyznavačů a biskupů, Cyrila a Metoděje, přivedl slovanské národy ku poznání svého (svatého) jména, uděl nám, abychom došli společnosti těch, z jejichž svátku se dnes radujeme.«

V neděli navazuje modlitba obyčejně na evangelium; aspoň jediný obrázek. V osmou neděli po sv. Duchu čteme evangelium o nespravedlivém vladaři, který se hleděl uchrániti před trpkou budoucností. Proto zní denní modlitba: »Prosíme tě, Bože, uděl nám ducha, abychom vždy správně smýšleli a jednali; a protože bez tebe býti nemůžeme, abychom podle tvé svaté vůle opravdu dovedli žíti.«

Po společných modlitbách následovalo v první církvi náboženské poučení katechumenů; dochovalo se dosud v každé mši svaté. Napřed čte kněz úryvek z listu některého apoštola, říkáme mu epištola, po něm část některého ze čtyř evangelií. Evangelium je slovo samého Syna Božího a lidská ústa nejsou ani hodna, aby je pronášela. Mimoděk vzpomíná tu církev na starozákonního proroka Izaiáše. Spatřil kdysi Boha obklopeného anděly, kteří volali v hluboké pokoře:

»Svatý, svatý, svatý
(jest) Hospodin, Bůh zástupů,
plná jest všecka země slávy jeho« (Iz. 6, 3).

A Bůh posílal proroka, aby jeho jménem oznámil celému světu jeho svatou vůli. Což divu, že prorok váhal; proto přiletěl k němu jeden ze serafů, v ruce držel ohnivý uhel a tím očistil rty prorokovy. Na tuto událost vzpomíná církev, proto klade knězi do úst tuto modlitbu: »Očisť srdce mé i rty moje, všemohoucí Bože, jenž jsi očistil žhavým uhlem rty proroka Izaiáše; podobně očisť i mne svým milým slitováním, abych mohl hodně zvěstovati tvoje svaté evangelium.«

Po této modlitbě čte kněz mešní evangelium, při kterém věřící stojí. Ctějí tak projeviti úctu k Božímu slovu, ale také ochotu je věrně zachovávati a podle něho žíti. Po evangeliu býval dříve výklad, někde se zachoval dodnes. Ke konci vyzval kněz přítomné, aby se společně pomodlili vyznání víry; říkáme mu kredo. Po něm odešli katechumeni z kostela a zůstali jen pokřtění věřící; začínala tak zvaná mše svatá věřících, o té až jindy.

Čemu nás učí mše svatá katechumenů? Jsou to zase dvě myšlenky, které vám připomenu.

První bych vyjádřil slovy Pána Ježíše: *»Ne samým chlebem živ je člověk, nýbrž každým slovem, které vychází z úst Božích«* (Mat. 4, 4). My lidé jsme již takoví, že pro samý shon po statcích pozemských zapomínáme rádi na Boha; proto hlavním předmětem našich modliteb bývá chléb a vše, čeho potřebujeme pro tělo. Každou mší svatou volá k nám takřka

církev: »Vzhůru srdce! Nejste pro svět, jste tu především pro Boha! *Co prospěje člověku, byť celý svět získal, život (věčný) však ztratil? Aneb jakou dá člověk výměnu za (věčný) život svůj?*« (Mat. 16, 26). To je první myšlenka, kterou v nás budí dnešní výklad.

Druhé poučení vidím v uctivé bázni, s jakou skrývala církev svoje tajemství před nezasvěcenci. Nejednala lehkovážně, řídila se jen napomenutím Pána Ježíše: »*Nedávejte věci svaté psům, aniž házejte perly své před svině, aby snad jich nepošlapaly, a obrátíce se, neroztrhaly vás*« (Mat. 7, 6). Je pravda, Kristovo učení a Kristova církev je pro všecky. Ale mnoho lidí je tak nízkého smýšlení, je tak hmotařských, že učení Kristova nechápou. Otevřete nemocné oko plnému světlu slunečnímu, a oslepíte je; povězte hmotařskému člověku sebekrásnější pravdy naší víry, jen ho odpudíte. Je třeba vyčkat vhodné příležitosti, hledat vhodná slova, vytrhnout napřed duši z hříšného spánku, povznést ji k Bohu, teprve potom vám porozumí. A kde nestačí lidská síla, třeba se utíkat k modlitbě a svolávati na duši Boží požehnání. Někdy jest opravdu lépe nemluviti s lidmi o Pánu Bohu, zato tím více mluviti o nich s Pánem Bohem čili za ně se modliti. Snad budeme čekati dlouho, konečně zazelená se i úhor jejich duší a rozkvete krásnými ctnostmi. Amen.

OBĚTOVÁNÍ

Ve výkladu mše svaté probrali jsme dosud stupní modlitbu a onu část, na které směli býti i nepokřtění katechumeni. Jakmile se pomodlili hlasitě vyznání víry, odešli z kostela; na bohoslužbě zůstali jen pokřtění katolíci, před kterými neměla již církev žádných tajností. Tomu, co následovalo, říkalo se proto mše svatá věřících. Po těchto úvodních poznámkách pokračujme ve svém výkladu.

Když odešli z kostela katechumeni, obrátil se kněz k věřícím a přivítal je slovy: »Pán s vámi!« odpověděli mu: »I s duchem tvým!« a začínalo tak zvané obětování. Jáhen přikryl celý oltář bílým plátnem; hned potom počali věřící přinášeti své dary. Jak mužové tak i ženy drželi je v bílém rouchu a podávali je knězi, který je kladl na oltář. Těmito dary býval především pšeničný chléb, zadělaný jen vodou a víno. Mezitím zpíval kostelní sbor vhodnou vložku buď ke cti světce neb o svátku, který právě konali. Když byla oběra dokončena, vybral kněz tolik chleba a tolik vína, kolik bylo třeba ke mši svaté a ke společnému sv. přijímání; ostatek se uschoval ve zvláštní skříni. Na památku toho všeho sbírá se dodnes při obětování na světlo a na kostelní potřeby. Časem nastaly určité změny; všimněme si tedy posvátných obřadů, jak je konáme dnes.

Místo vložky, která se kdysi zpívala při oběře, říká kněz úvodní slova, tak zvané ofertorium (obětování). Obyčejně v něm bývá zmínka o svátku, který se právě koná; církev tak chtěla povzbuditi věřící, aby s větší ochotou podávali své dary. Povím vám aspoň několik příkladů. O velikonocích připomínal kněz slavné zmrtvýchvstání slovy žalmu (75, 9):

»Země se třásla a oněměla,
když Bůh povstati ráčil, aby soudil.«

Na svátek Karmelské Panny Marie říkal vroucí prosbu: »Vzpomeň si na nás, panenská Matko, před očima Božíma, aby ses za nás přimluvila a Bůh odvrátil od nás svůj hněv!« Velmi dojemně volá kněz při mši svaté za zemřelé: »Pane Ježíši Kriste, králi slávy, vysvoboď duše všech věrných zemřelých od trestů pekelných . . ., aby neupadly do temnosti, nýbrž ať praporečník sv. Michal uvede je do svatého světla, které jsi kdysi slíbil Abrahamovi a jeho potomkům. Přinášíme ti, Pane, oběti a modlitby; přijmi je za ony duše, jejichž památku dnes konáme!«

Potom začíná obětování. Kněz odkrývá kalich, který byl po celou mši katechumenů zahalen; ministrant na to upozorňuje věřící znamením zvonku. Obětními dary jsou podle příkazu Pána Ježíše chléb z čisté pšeničné mouky, zadělaný jen vodou, a víno.

Kněz bere do rukou zlatou patenu, na níž je bílá hostie, pozvedá patenu oběma rukama k nebesům, při tom říká tato krásná slova: »Přijmi, svatý Otče, všemohoucí věčný Bože, tuto neposkvrněnou obět, kterou já, nehodný Tvůj sluha, obětuji Tobě, Bohu svému, živému a pravému, za své nesčetné hříchy, urážky a nedbalosti, a za všechny přítomné, za všecky věrné křesťany, živé i zemřelé, aby mně (samému) i jim všem prospěla ke spáse a k životu věčnému.«

Všimněte si, drazí křesťané, dobře slov: »za všecky přítomné«, a pochopíte, proč vám tolik doporučujeme, abyste podle možnosti přicházeli i ve všední dny do kostela. Je pravda, mše svatá je za všecky, ale přece několikráte připomíná kněz Pánu Bohu všecky, kdo jsou na bohoslužbě.

Hned potom dělá kněz patenou veliký kříž a klade hostii na posvěcené plátno, kterému říkáme korporale. Bere do rukou kalich, vlévá do něho trochu vína a přidává několik kapek vody. Tak to bylo zvykem v době Pána Ježíše, tak to udělal Spasitel při poslední večeři, tak to zachovává církev dodnes. Ale církev vidí v tomto smíchání vína a vody hluboké a krásné tajemství. Ježíš Kristus není jen Bůh, je také člověk, abych to řekl v obraze, není jen vínem, je také vodou. Proto leje kněz do vína několik kapek vody. Spasitel stal se člověkem z lásky k nám, aby nás, ubohé dítky Adamovy, učinil dítkami Božími. To je smysl krásné modlitby, kterou říká kněz, když žehná vodu a leje ji do kalicha: »Bože, který jsi člověka podivuhodně stvořil a ještě podivuhodnějším způsobem vykoupil, dej nám tu milost, abychom pro tajemné spojení této vody a tohoto vína měli podíl na božství Toho, který ráčil na sebe vzíti lidskou přirozenost, totiž Ježíše Krista, Syna Tvého a Pána našeho.«

Při mši svaté za zemřelé kněz vodu nežehná; duše zesnulých nemohou si již zasloužiti žádnou novou milost, nemohou pro sebe získati nic. Jak skonaly, tak zůstanou na věky.

Potom bere kněz kalich s vínem, zvedá jej oběma rukama k nebesům a obětuje Pánu Bohu slovy: »Obětujeme Ti, Pane, kalich spasení a prosíme Tvoji dobrotu, aby se vznesl před Tvou božskou velebnost pro spásu naši a pro spásu celého světa.« Ale kněz ví dobře, že chléb a víno jsou příliš nepatrnými dary pro nekonečného Boha, který jediným slovem stvořil tento svět. Proto spíná ruce, sklání se hluboko a pokorně prosí Boha, aby přijal tuto nepatrnou obět. Praví: »V duchu pokory a se srdcem zkroušeným přijmi nás, Pane, a dovol nám vykonati tuto obět tak, aby se ti zalíbila!« Nato zvedá ruce k nebesům a svolává na obětní dary milost Ducha svatého; činí to slovy: »Přijdi, Posvětiteli, všemohoucí věčný Bože, a požehnej tuto obět Tvému svatému jménu přichystanou!«

Již jsem se zmínil, že v první církvi konala se při obětování oběra a kněz vybral z přinesených darů část chleba a vína pro mši svatou a společné svaté přijímání. Potom šel na epištolní stranu a umýval si ruce, které si snad při oběře poněkud pošpinil. Památka na tento obřad dochovala se dodnes. Kněz myje si ruce a při tom říká žalm, který počíná slovy: »Umyji mezi nevinnými své ruce a budu sloužiti, Pane, u Tvého oltáře.«

Potom vrátí se kněz do prostřed oltáře, sklání se hluboko a obětuje Pánu Bohu všecko, co věřící darovali; obětuje mu tedy i to, co dáváte při obětování. Při tom říká slova: »Přijmi, svatá Trojice, tuto oběť, kterou ti přinášíme na památku umučení, zmrtvýchvstání a nanebevstoupení Ježíše Krista, Pána našeho, a ke cti blahoslavené Marie, vždy Panny, sv. Jana Křtitele, sv. apoštolů Petra a Pavla a těchto (jichž ostatky jsou v oltářním kameni) a všech ostatních svatých, aby jim byla ke cti a nám ke spáse, oni aby za nás orodovali na nebi, jejichž památku konáme na zemi. Skrze Krista, Pána našeho.«

Ale kněz nedůvěřuje sám svým modlitbám; proto se obrací ke všem věřícím a volá: »Modlete se, bratři, aby moje i vaše oběť stala se milou Bohu, Otci všemohoucímu.« A celý kostel mu odpovídal modlitbou, kterou dnes říká vaším jménem ministrant: »Ať přijme Pán obět z rukou tvých ke cti a slávě svého jména, k našemu užitku a k prospěchu celé své svaté církve!«

Následovala ještě jedna modlitba, která se měnila podle svátku, jaký právě konali; nejčastěji byla v ní narážka na obětní dary a na velikou změnu, která se s nimi měla státi při pozdvihování. Abych vám pověděl aspoň nějaký příklad; na svátek Narození Jana Křtitele praví kněz: »Tvoje oltáře, Bože, plníme dary a slavíme tak po zásluze narození toho, který předpovídal příchod Spasitele světa a prstem na něho ukázal.« Na den sv. Aleše zní tato modlitba: »Bože, přinášíme ti obět chvály na památku Tvých svatých a doufáme, že na jejich přímluvu budeme zbaveni utrpení vezdejších i budoucích.«

Touto modlitbou končí obětování a také já končím svůj dnešní výklad. Doufám, že jste zase vnikli poněkud hlouběji do mše svaté a že tím radostněji budete plniti svoji nedělní povinnost. Amen.

Naposledy jsem vám vyložil tak zv. obětování. Viděli jste, s jakou úctou chystá církev na oltáři bílý pšeničný chléb a v kalichu víno s několika kapkami vody. Konečně obrátil se kněz k lidu a volal: »Modlete se, bratři, aby moje i vaše oběť stala se milou Bohu, Otci všemohoucímu!« A celý kostel mu odpovídal modlitbou, kterou říká dnes vaším jménem u oltáře ministrant: »Ať přijme Pán oběť z rukou tvých ke cti a slávě svého jména, k našemu užitku a k prospěchu celé své svaté církve!«

Obětní dary jsou tedy připraveny a blíží se nejdůležitější okamžik celé mše svaté: proměňování, nebo jak říkáte vy, pozdvihování.

Kněz počíná překrásným chvalozpěvem; při obyčejné mši svaté říká jej potichu, při slavné bohoslužbě jej zpívá. Latinsky mu říkáme preface, po česku předmluva; jest opravdu úvodem k pozdvihování. Je to chvalozpěv na nepochopitelnou dobrotu Boha, který nám prokázal již tolik milostí a který se znova chystá sestoupiti v malé chvíli na oltář. Když vjížděl kdysi Pán Ježíš do Jerusalema, vítaly ho nadšené zástupy a jejich slova opakuje církev i v tomto okamžiku, kdy má přijíti do chrámu mezi své věřící milosrdný Spasitel — tentokrát v pokorné podobě chleba a vína.

Kněz zazpíval: »Pán s vámi!« a věřící mu odpověděli: »I s duchem tvým!« Kněz je povzbuzoval: »Sursum corda! — Vzhůru srdce!« a celý kostel volal jako jedněmi ústy: »Máme je k Pánu.« Kněz pokračoval: »Díky vzdávejme Hospodinu, Bohu svému!« a lid mu odpověděl: »Je to slušno a spravedlivo,« načež kněz pokračoval: »V pravdě hodno a spravedlivo jest, slušno a spasitelno, abychom Ti vždy a všude vzdávali díky, Hospodine svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože, skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Pro něho chválí Tvoji velebnost andělé, koří se jí archandělé a svatí Serafové. K nim rač laskavě připojiti i naše hlasy, kteří pokorně vyznáváme a voláme: »Svatý, svatý, svatý Pán Bůh zástupů! Plná jsou nebesa i země slávy Tvé! Hosana na výsostech! Požehnaný, jenž přichází ve jménu Páně! Hosana na výsostech!«

Tato poslední slova říkal kněz hluboce skloněn a ministrant při nich třikráte zazvonil. Chtěl tak věřící upozorniti, že se blíží nejposvátnější okamžik celé mše svaté: proměňování. Proto vidíme, že zbožní katolíci, kteří mši svaté opravdu rozumějí, při tomto zvonění poklekají a zůstávají klečeti až do sv. přijímání.

Jistě jste si již všimli, že na konci preface byla po prvé zmínka o příchodu Pána Ježíše na oltář a církev mu pěla tatáž slova, kterými ho kdysi vítaly nadšené zástupy v Jerusalemě:

»Požehnaný, jenž přichází ve jménu Páně! Hosana na výsostech!«

Ale dříve než pronese kněz nad chlebem a vínem zázračná slova a promění je v Tělo a Krev Spasitelovu, používá církev těchto posledních okamžiků, aby připomněla Pánu Bohu tři důležité prosby. Proto koná kněz tři delší modlitby a bude to pro vás velikou útěchou, když budete věděti, zač se modlí v tu chvíli církev svatá a které prosby klade takřka Pánu Ježíši na oltář.

První modlitba je za celou církev katolickou a zní ve volnějším překladu: »Nejlaskavější Otče, skrze Ježíše Krista, Syna Tvého a Pána našeho pokorně Tě prosíme a žádáme, abys milostivě přijal a požehnal tyto dary, tyto pocty, tyto svaté a neposkvrněné oběti, které ti přinášíme, na prvním místě za tvou svatou církev katolickou. Rač jí dáti pokoj a mír, chraň, sjednocuj a řiď ji po celém světě, spolu s Tvým služebníkem a naším papežem Piem, spolu s naším biskupem ... a spolu se všemi věřícími a oddanými ctiteli katolické a apoštolské víry.«

První modlitba je tedy za celou církev, od papeže až do posledního katolíka, a kněz jí vyprošuje čtyři veliké milosti: vnější pokoj, který bývá porušován útiskem a pronásledováním; ochranu proti všem, kdo by jí chtěli škoditi a její blahodárnou práci mařiti; jednotu, která má svůj základ ve společné víře a lásce; konečně, aby Duch svatý církev řídil, vedl a spravoval. Ale z toho poznejte i hrůzu trestu, kterému říkáme vyloučení z církve a kterému propadá na př. matka, která si zločinně pomohla. Nepatří již k církvi Kristově, proto také žádný kněz světa ji Bohu nepřipomíná, nikdo jí nežehná; sama jde se svou kletbou životem.

První modlitba byla tedy za celou církev; druhá jest ještě krásnější a dojemnější. Teprve při ní pochopíte, proč vás tolik povzbuzujeme, abyste přicházeli podle možnosti i ve všední den do kostela. Církvi takřka nestačí, že připamatovala Pánu Bohu všecky katolíky; chce mu zvláště doporučiti ty, kteří stojí kolem oltáře. Druhá modlitba počíná slovy: »Rozpomeň se, Pane, na své služebníky a služebnice!« Tu kněz na chvíli umlká, spíná ruce, sklání hlavu a vypočítává Pánu Bohu jména těch věřících, kterým slíbil modlitbu nebo kteří ho o to výslovně požádali. Na prvním místě vzpomíná na své rodiče, kteří ho vychovali, a na dobrodince, kteří mu studie umožnili. Potom pokračuje, a tohoto pokračování si dobře všimněte! Praví doslova: »Rozpomeň se také na všechny, kteří jsou tu v kostele přítomni! Ty znáš nejlépe jejich víru a víš o jejich zbožnosti. Rozpomeň se i na ty, za které ti přinášíme nebo kteří ti přinášejí tuto oběť chvály za sebe a všecky svoje drahé, aby jim byla ke spáse a na vykoupení.«

Vidíte, moji drazí, jak je to krásná myšlenka, jste-li na mši svaté. Díváte-li se po Sanktus na kněze, víte určitě, že v tu chvíli modlí se i za vás a připomíná vás výslovně Pánu Bohu a svolává na vaše práce Boží požehnání. O to všechno se připravuje katolík, kterému je líno ráno si trochu přivstati.

Třetí modlitbou obrací se kněz k celému nebi; svolává takřka svaté a světice Boží, aby obstoupili oltář, na který má sestoupiti Syn Boží, a svojí mocnou přímluvou posílili a podporovali naše slabé prosby. Proto praví ve volnějším překladu: »Spojujeme se v duchu se slavnou vždy Pannou Marií, Rodičkou Boha a Pána našeho Ježíše Krista, se svatými apoštoly a mučedníky: Petrem a Pavlem, Ondřejem a Jakubem, Janem a Tomášem, Jakubem a Filipem, Bartolomějem a Matoušem, Šimonem a Tadeášem; se svatými papeži Linem a Kletem, Klimentem a Xystem, se svatým Korneliem a Cyprianem, Vavřincem a Chrysogonem, Janem a Pavlem, Kosmou a Damianem, a se všemi svatými. Pro jejich zásluhy a přímluvy rač nám dáti, abychom ve všem byli chráněni Tvojí mocnou záštitou. Skrze Krista Pána našeho.« Jména, která tu kněz vypočítává, jsou jména nejstarších a nejoblíbenějších římských světců. Původně se jich jmenovalo více, pozdější papežové jejich počet omezili, aby se mše svatá neprodlužovala.

Hned po této modlitbě začíná proměňování, čili, jak vy říkáte, pozdvihování; o tom v některém jiném kázání.

Dříve, než ukončím, vracím se ještě jednou k myšlence, kterou jsem již napověděl. Mnoho lidí zapomíná tak rádo na Pána Boha, dokud se jim vede dobře. Teprve, když je kruší kříž a utrpení, vzpomínají si na Otce v nebesích a dožebrávají se jeho pomoci. Je to jednání velmi nepěkné a prozrazuje ducha sobeckého, nízkého, hmotařského. Je mnohem lépe plniti svědomitě nedělní přikázání a přicházeti pravidelně každý týden na služby Boží. Až na nás dolehne utrpení, budeme moci s důvěrou pohlédnouti na kříž Spasitelův a kněz bude moci říci i o nás Pánu Bohu před pozdvihováním: »Rozpomeň se, Pane, i na všecky, kteří jsou tu v kostele přítomni! Ty znáš nejlépe jejich víru a víš o jejich zbožnosti!« Tak bude moci o nás mluviti kněz a dobrotivý Pán pohlédne s láskou na vaše utrpení a ulehčí kříž, který na vás poslal. Amen.

POZDVIHOVÁNÍ

Naposledy jsem k vám mluvil o třech dlouhých modlitbách, které koná kněz před proměňováním. V první se modlí za celou katolickou církev a prosí Pána Boha, aby ji chránil a opatroval; ve druhé modlitbě připomíná Bohu všecky, kdo jsou v kostele, a dojemně prosí: »Ty, Pane, znáš nejlépe jejich víru a víš dobře o jejich zbožnosti.« Ve třetí modlitbě volá takřka všecky svaté a světice Boží, aby obstoupili oltář, na který má sestoupiti nevinný Beránek Boží, a svojí mocnou přímluvou doporučili Pánu Bohu všecky naše prosby.

Konečně se přiblížil nejdůležitější okamžik z celé mše svaté: proměňování, nebo, jak vy říkáte, pozdvihování. O tomto okamžiku zpíváte ve známé kostelní písni:

»Co Pán konal v oné síni na oltáři Církev činí
k věčné jeho paměti.
Plníc věrně jeho slova, chléb a víno světí znova
v spasitelné oběti.«

Ve Starém zákoně bylo zvykem, že obětník kladl ruce na hlavu zvířete, které chtěl obětovati; přenášel takřka svoji vinu na oběť, ta ji měla svou krví smýti a smazati. Tentýž obřad koná až dosud katolická církev; proto kněz klade ruce na obětní dary chleba a vína, při tom říká modlitbu: »Prosíme Tě, Pane, abys dobrotivě přijal tuto oběť svých služebníků a celé své církve, abys naše dny řídil ve svatém pokoji, uchránil nás od věčného zavržení a připočetl nás ke sboru svých svatých vyvolených. Skrze Krista, Pána našeho.«

Potom žehná kněz třikráte obětní dary chleba a vína, při tom se modlí: »Tuto oběť rač, Bože, sám učiniti nade vše požehnanou, tobě milou, drahou a příjemnou, aby se nám stala Tělem a Krví nejmilejšího Syna Tvého a Pána našeho, Ježíše Krista.«

V tu chvíli umlkají varhany a ministrant dává krátkým zazvoněním znamení, že začíná proměňování. Církev přestává u oltáře mluviti vlastním jménem; co následuje, říká kněz jménem samého Pána Ježíše, kterého v tu chvíli zastupuje. Jistě se ještě pamatujete, jak při poslední večeři proměnil Spasitel chléb ve své svaté Tělo a víno ve svoji přesvatou Krev; potom pravil apoštolům, těmto prvním kněžím katolické církve: »Tak to dělávejte na moji památku!« Proto kněz koná při pozdvihování totéž, co činil kdysi Pán Ježíš při poslední večeři. Říká při tom slova: »Ty sám, Bože, požehnej tuto oběť, aby se nám stala Tělem a Krví nejmilejšího Syna Tvého a Pána našeho, Ježíše Krista — který den před tím, než trpěl, vzal chléb do svých svatých a ctihodných rukou — a také kněz bere do ruky hostii — pozdvihl oči k nebesům, k Tobě, Bohu, Otci svému všemohoucímu, díky ti učinil, požehnal,

lámal a dával svým učedníkům, řka: Vezměte a jezte z toho všichni, neboť toto jest Tělo mé.«

Drazí křesťané! Kdybychom měli v tu chvíli andělské oči, spatřili bychom, jak na oltáři stal se veliký zázrak. Bílá hostie v rukou knězových přestala býti chlebem a stala se Tělem Spasitelovým. Ten Ježíš, který kdysi chodil po Palestině, který jediným slovem uzdravoval nemocné a křísil mrtvé, který volal: *»Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a se lopotíte, a já vás občerstvím«* — ten Ježíš je v tu chvíli na oltáři. To ví dobře i kněz, který slouží mši svatou; proto kleká až na zem a klaní se uctivě svaté Hostii. Potom ji pozdvihuje oběma rukama k nebesům, aby také věřící vzdali jí úctu, jaké zasluhuje, klade ji zbožně na oltář a znova se klaní Spasiteli přítomnému pod způsobou chleba. Ministrant při tom třikrát zazvonil, aby upozornil ostatní věřící na význam okamžiku.

Potom odkrývá kněz kalich a říká: »Podobně, když povečeřeli, vzal i tento přeslavný kalich do svých svatých a ctihodných rukou, zase Tobě díky učinil, požehnal a dal učedníkům svým, řka: Vezměte a pijte z toho všichni, neboť toto jest kalich mé krve, nové a věčné úmluvy, která bude vylita za vás a za mnohé na odpuštění hříchů. Kdykoli to budete činiti, čiňte to na mou památku!«

Kněz postaví kalich na oltář a první se klaní přesvaté Krvi Spasitelově. Potom kalich pozdvihuje, aby také ostatní věřící se jí poklonili, znovu jej staví na oltář a ještě jednou padá před ním na kolena.

Při pozdvihování lid klečí. Drazí křesťané, kdo ani v tuto posvátnou chvíli nepoklekne, nebo se jen poněkud skloní, aby si snad šaty neumazal, prozrazuje, že má velice malou víru nebo že již nevěří vůbec. Povězte mi! Choval by se tak neuctivě, kdyby byl opravdu přesvědčen, že v tu chvíli jest na oltáři Spasitel, který za něho kdysi umíral v takových bolestech na potupném kříži a který ho bude jedenkrát souditi? Při pozdvihování se v našich krajinách hluboce skláníme, bijeme se v prsa a říkáme: »Bože, buď milostiv mně hříšnému!« Je to krásný zvyk, a přece není úplně v duchu církve; církev by si to přála jinak. Mnohem lépe by bylo pokloniti se hluboce, když kněz kleká u oltáře, ale potom zadívati se na svatou Hostii nebo na kalich, vzbuditi víru v přítomnost Pána Ježíše, a když kněz položil svatou Hostii nebo kalich na oltář a kleká po druhé, znova se hluboce pokloniti. Tak by si to přála církev; proto zvedá kněz svatou Hostii a kalich. Církev uděluje každému, kdo se při pozdvihování podívá na sv. Hostii nebo kalich a řekne zbožně: »Pán můj a Bůh můj!« odpustky sedmi roků. Dělá-li to tak po celý týden, může získati jednou za týden plnomocné odpustky, byl-li u sv. přijímání.

Oba způsoby jsou tedy dobré — druhý je však prospěšnější a katoličtější. Zvolte si, který se vám více zamlouvá.

Vám jistě nemusím teprve vysvětlovati, odkud jsou malé hostie, které vám podává kněz při sv. přijímání. Je-li jich třeba, obětuje je kněz spolu s velkou hostií při obětování, při proměňování říká i nad nimi slova Spasitelova, potom je uschová ve svatostánku pro sv. přijímání.

A ještě jednu poznámku. Co máme dělati, je-li v kostele zároveň několik mší svatých? Jsme opravdu povinni vstávati při každém evangeliu a bíti se v prsa při každém pozdvihování? Ne, k tomu nás nikdo neváže. Vyvolte si jednu mši svatou, kterou chcete sledovati, na př. u hlavního oltáře a na tu dávejte pozor! Mějte úmysl býti též na ostatních mších svatých, které se v kostele slouží, všimněte si pozdvihování, ostatní projevy úcty vynechejte!

Dnešní výklad končím myšlenkou, kterou jsem kdysi četl a která mne tehdy velice dojala: Mnohdy se bojíme, jaké bude naše setkání se Spasitelem, až přijde na konci světa. Jestli jsme ho často a zbožně vítali při jeho příchodu na oltář, nemusíme se lekati jeho příchodu na konci světa. Amen.

Pokračujeme jen zvolna ve výkladu mše svaté; chci vám ponechati dosti času, abyste si látku lépe promyslili a ji hlouběji pronikli.

Naposledy jsem k vám mluvil o proměňování, nebo, jak vy říkáte, pozdvihování. Je to nejdůležitější okamžik celé mše svaté: bílá hostie přestává býti chlebem a mění se v Tělo Spasitelovo, víno v kalichu přestává býti vínem a mění se v předrahou Krev Syna Božího. Kněz pozdvihuje sv. Hostii i kalich k nebesům, aby také věřící vzdali úctu Spasiteli přítomnému v tu chvíli na oltáři.

O tom jsem k vám mluvil v posledním kázání. Dnes si všimneme, co činí kněz po pozdvihování. Jistě se ještě pamatujete, že před pozdvihováním konal tři delší modlitby: první svolával Boží ochranu na celou církev od papeže až do posledního věřícího; ve druhé modlitbě prosil kněz především za ty, kdo přišli na bohoslužbu; ve třetí prosbě volal všecky svaté a světice, aby obstoupili oltář, na který měl v malé chvíli přijíti sám Syn Boží.

Tak bylo před pozdvihováním, stejně je tomu po proměňování. Opět koná kněz tři modlitby, první je zase za celou církev. Kněz prosí Pána Boha, aby přijal s láskou oběť, kterou mu církev podává; vždyť dosud nezapomněla na přání Spasitelovo: »To čiňte na mou památku!« Proto kněz staví se takřka v duchu před kříž Pána Ježíše a praví: »My služebníci Tvoji a Tvůj lid vzpomínáme, Hospodine, na utrpení a zmrtvýchvstání a slavné nanebevstoupení Ježíše Krista, Syna Tvého a Pána našeho, a přinášíme Tvé božské velebnosti z Tvých vlastních darů a z Tvých vlastních dobrodiní oběť čistou, oběť svatou, oběť neposkvrněnou, svatý chléb života věčného a kalich ustavičné spásy.«

Je pravda, Tělo a Krev Pána Ježíše jsou nejvzácnějšími dary, které můžeme nabídnouti božské velebnosti; ale církev ví dobře, jak ubohá bývá často lidská ruka, která mši svatou přináší. Proto přidává prosbu: »Shlédni na tuto oběť s milostivou a vlídnou tváří a rač ji přijmouti tak, jako se ti líbila kdysi oběť spravedlivého sluhy tvého Abela, oběť praotce našeho Abrahama a zvláště ona svatá oběť, kterou ti podal tvůj nejvyšší kněz Melchisedech.«

Kněz sklání se potom hluboko a říká: »Pokorně tě prosíme, všemohoucí Bože, rozkaž, aby tato naše oběť byla přenesena rukama tvého svatého anděla na vznešený oltář, který je před obličejem tvé božské velebnosti. Kdokoli z nás přijme z tohoto oltáře svatosvaté Tělo a Krev Syna tvého, ať je naplněn všelikým nebeským požehnáním a každou milostí! Skrze téhož Krista, Pána našeho.«

To je první dlouhá modlitba, kterou koná kněz po pozdvihování; všimněme si ještě jednou hlavních myšlenek. Kněz připomíná Pánu Bohu Spasitelovu oběť na kříži a prosí nebeského Otce, aby shlédl na tuto mši svatou s takovou láskou, s jakou se díval kdysi na oběť nevinného Abela; aby přijal mši svatou se stejnou láskou, s jakou přijímal kdysi Izákovu oběť na hoře Moria a oběť velekněze Melchisedecha. A kněz svolává Boží požehnání na každého, kdo půjde ke svatému přijímání a bude požívati z Božího oltáře.

Druhou modlitbu koná kněz za všecky zemřelé. Církev nezapomíná ani na ty, kteří od nás již odešli. Den co den nařizuje knězi, aby na ně vzpomněl při církevních hodinkách; aspoň sedmkrát klade mu do úst slova: »Duše věrných zemřelých ať odpočívají pro Boží milosrdenství ve svatém pokoji!« Ani to ještě nestačí této milující matce. Protože při mši svaté má na oltáři samého Spasitele, který je soudcem živých i mrtvých, používá vhodné příležitosti, aby mu připomněla všecky své drahé zemřelé. Proto kněz praví:

»Rozpomeň se také, Pane, na své služebníky a služebnice, kteří nás předešli se znamením víry a spí spánkem pokoje.« Kněz spíná ruce, sklání hlavu a vypočítává Pánu Bohu jména zemřelých, za které se chce výslovně pomodliti. Snad ani nemusím připomínati, že jeho první myšlenka platí zemřelým rodičům a dobrodincům, kteří ho vychovali; jmenuje i známé, kteří ho za modlitbu poprosili. Potom pokračuje: »Prosíme tě, Hospodine, abys těm (které jsem vyjmenoval) a všem v Kristu zemřelým popřál místa občerstvení, světla a pokoje. Skrze téhož Krista, Pána našeho.«

K této modlitbě musím připojiti důležitou poznámku. I pro každého z nás udeří jednou poslední hodina; pro mnohého z nás bude to zároveň hodina zapomenutí. Zapomenou příbuzní, zapomenou známí; kdo nezapomene, bude katolická církev. Den co den budou všichni kněží celého světa modliti se i za nás a svolávati na nás v očistci Boží smilování. Chápete již, jak pošetile jedná katolík, který se zříká takové pomoci? A je takových pošetilců více, než si myslíte. Kdokoli se dal na př. spáliti, zřekl se modliteb církve, zřekl se milosrdné lásky své duchovní matky, zřekl se její pomoci. Bývá mi tak smutno, kdykoli čtu v novinách oznámení, že ten neb onen byl zpopelněn. Je pravda, často to zavinili příbuzní a v takovém případě netrestá církev nebožtíka; ale jindy si to zavinil sám a potom nese i důsledky. Vraťme se však k výkladu mše svaté!

Kněz vzpomněl již na církev, pomodlil se za zemřelé, třetí prosba platí opět věřícím, kteří jsou v kostele. Zmínka o zemřelých připomněla církvi, že i pro ty, kteří jsou na bohoslužbě, přijde jedenkrát poslední hodinka, ve které se bude rozhodovati o jejich věčné spáse. Proto se obrací ke všem svatým

a prosí je, aby svou přímluvou pomohli do nebe i těm, kdo jsou na mši svaté. Kněz bije se v prsa a praví: »»Také nám hříšným služebníkům svým, kteří doufáme ve tvoje veliké slitování, rač jednou dáti podíl se svými svatými apoštoly a mučedníky!« Kněz vypočítává některé z nich, na př. sv. Štěpána, Ignáce, svatou Anežku a Cecilii, potom pokračuje: »Přijmi nás jednou v jejich svatou společnost, ne proto, že bychom toho sami zasluhovali, ale proto, že jsi tak štědrý a milosrdný dárce. Skrze Krista, Pána našeho.«

Všimněte si, moji drazí, kolikrát připomíná kněz Pánu Bohu lidi, kteří jsou na mši svaté. Po prvé to učinil při obětování, když zvedal k nebi hostii; tehdy se modlil: »Přijmi, svatý Otče, všemohoucí, věčný Bože, tuto čistou hostii, kterou já nehodný sluha tvůj obětuji tobě, svému živému a pravému Bohu, za své nesčíslné hříchy, chyby a nedokonalosti, za všecky přítomné, za všecky věrné křesťany, živé i zemřelé, aby mně (samému) a jim všem prospěla ke spáse a k životu věčnému.« Po druhé modlil se kněz za všecky přítomné před pozdvihováním. Tehdy říkal: »Rozpomeň se, Pane, i na ty, kteří jsou tu v kostele přítomni! Ty znáš nejlépe jejich víru a víš o jejich zbožnosti.« Po třetí modlí se za ně po pozdvihování a prosí dobrého Boha, aby jim dal jednou šťastnou hodinku smrti a blaženou věčnost. Jaký je to zisk pro duše, které si umějí ráno přivstat a přinésti Pánu Bohu nepatrnou oběť, jakou je stojí cesta do kostela! Je jim nahražena stonásobně, protože po celý den je provází Boží požehnání, které ráno tolikrát na ně svolával kněz u oltáře. Amen.

PŘED SV. PŘIJÍMÁNÍM

Již často jsem slyšel povzdech: »Šťastní pastýři, kteří směli pokleknouti u jesliček, a blažení lidé, kteří se mohli zahleděti do božsky krásné tváře Pána Ježíše.« Chápu takové přání, a přece myslím, že bychom jim záviděli zbytečně. Pastýři viděli před sebou jen chudé, prostinké dítě, které se třáslo zimou, snad si před nimi i zaplakalo — teprve víra jim pověděla, že v těchto chudičkých plenkách skrývá se vtělený Syn Boží. My vidíme na oltáři také jen prostinké způsoby chleba a vína — teprve víra nám praví, že pod těmito chudičkými způsobami tají se náš Vykupitel, Ježíš Kristus. Naším Betlemem, našimi jesličkami zůstane katolický oltář; proto právem nás povzbuzuje známá vánoční píseň:

»Místo Betlema pospěšme k oltáři,
tam na kolena padněme s pastýři!«

Právě k oltáři vás vodím již několik neděl ve svých kázáních. Naposledy mluvil jsem k vám o třech modlitbách, které koná kněz po pozdvihování. V první modlitbě prosí Pána Boha, aby shlédl na mši svatou s takovou láskou, s jakou se díval kdysi na oběť nevinného Abela nebo na oběť patriarchy Abrahama. Ve druhé modlitbě prosí kněz, aby Pán Bůh pamatoval na všecky zemřelé a dal jim věčné odpočinutí. V poslední modlitbě prosí Boha, aby přijal jednou do sboru blažených všecky, kdo jsou na mši svaté.

Mše svatá není však jenom obětí, má býti také hostinou, hostinou pro naše duše. Co tedy u oltáře následuje, je již příprava na sv. přijímání.

Kněz vzpomíná, jak ještě před malou chvilkou byl na oltáři obyčejný chléb a víno — ale jaká zázračná proměna stala se s těmito dary při pozdvihování. Bílá hostie přestala býti chlebem a stala se Tělem Spasitelovým; víno přestalo býti vínem a proměnilo se v přesvatou Krev samého Syna Božího. Ani to ještě nestačilo nekonečné Boží lásce; ve svém nepochopitelném milosrdenství chystá nám duchovní hostinu, při které máme přijmouti samo Tělo a Krev Bohočlověka. A když se tážeme, kdo nám zasloužil takové milosti, odpovídá nám katolická víra: Byl to Ježíš Kristus, který je naším nejmocnějším přímluvcem u Boha. Jeho svaté Srdce, plné dobroty a lásky, stalo se nám pramenem života a svatosti, protože je tak bohaté ke všem, kteří je vzývají. Proto kněz spíná vděčně ruce, dělá s láskou několikráte kříž nad svatou Hostií a nad kalichem a při tom se modlí:

»Bože, skrze něho, skrze Ježíše Krista, tvoříš všecky tyto dobré věci, a skrze něho je posvěcuješ, oživuješ, požehnáváš a nám podáváš!«

Ale Pán Bůh nedělá nic nadarmo, při všem měl určitý účel. Když tvořil krásné světy, které kolem sebe vidíme, když nás zrovna zahrnoval dobrodiními, chtěl, abychom mu za to byli vděčni a prokazovali mu chválu a čest, jaké zasluhuje. Proto při mši svaté následuje dojemný obřad: kněz podává jménem církve Pánu Bohu to, co máme na světě nejdražšího, totiž Tělo a Krev Spasitelovu. I kdyby naše hříchy Pána Boha sebe více rozhněvaly, nemůže odmítnouti takovou oběť; vždyť sám kdysi prohlásil u řeky Jordánu: *»Toto je Syn můj milý, v něm se mi dobře zalíbilo.«* Proto kněz odkrývá kalich a bere do pravé ruky sv. Hostii; dělá s ní třikrát kříž nad kalichem, potom dvakrát větší kříž mimo kalich. Právě kříž Pána Ježíše to byl, který nás smířil s Otcem nebeským; při tom říká slova: »Skrze Pána Ježíše, s Pánem Ježíšem a v Pánu Ježíši buď vzdána Tobě, Bohu Otci všemohoucímu, v jednotě Ducha svatého všecka čest a chvála po věky věkův.« A při těchto posledních slovech pozvedá kalich i se sv. Hostií poněkud k nebesům.

Pán Ježíš nezbavil nás svou smrtí jenom hříchu; učinil z nás milované dítky Boží. Proto nás naučil krásné modlitbě, kterou můžeme Pána Boha velice oslaviti. Znáte ji všichni, je to Otčenáš. V první církvi modlili se ji všichni věřící společně a nahlas.

Kněz vyzval všecky: »Oremus! Modleme se!«, načež říkal úvodní slova: »Spasitelným rozkazem Pána Ježíše povzbuzeni a jeho božským příkladem poučeni osmělujeme se říkati: »Otče náš — a celý kostel modlil se nahlas modlitbu Páně. Kněz držel mezitím vysoko rozpjaté ruce k nebesům a hleděl zbožně na sv. Hostii. Když věřící se domodlili: »ale zbav nás ode zlého«, odpověděl jim hlasitě: »Amen«. Dnes říká všecky tyto modlitby kněz, ministrant mu odpovídá.

Časem přibývalo pronásledování, věřící byli vystaveni ustavičným nebezpečím, nevěděli opravdu dne ani hodiny; proto církev přidala ještě jednu modlitbu. Rozvedla v ní vlastně poslední slova otčenáše: »Zbav nás ode zlého.« Modlitba se velice zalíbila a máme ji při mši svaté dosud; zní doslova: »Vysvoboď nás, prosíme tě, Hospodine, ode všeho zlého, minulého, přítomného i budoucího, a na přímluvu blahoslavené a přeslavné Panny a Rodičky Boží Marie, na přímluvu tvých svatých apoštolů Petra, Pavla i Ondřeje, a na přímluvu všech svatých uděl nám milostivě pokoj za našich dnů, abychom pomocí tvého milosrdenství uchránili se každého hříchu a byli zabezpečeni před každým soužením. Skrze téhož Pána našeho Ježíše Krista, jenž s tebou žije a kraluje v jednotě Ducha svatého, Bůh po všecky věky věkův.«

Mezitím otřel kněz patenu, požehnal se jí, zbožně ji políbil a položil na ni uctivě sv. Hostii. Potom odkryje kalich,

vezme svatou Hostii do ruky a rozlomí ji na tři části. Má se tím takřka naznačiti smrt Pána Ježíše na kříži, kde se oddělila krev a tělo a duše.

Dvě z těchto částeček položí kněz na patenu pro sv. přijímání; třetí, nejmenší vezme do ruky, dělá s ní tři kříže nad kalichem. Bylo-li rozlomení sv. Hostie památkou na bolestnou smrt Spasitelovu, při které se oddělila jeho duše od sv. Těla, má býti následující obřad vzpomínkou na jeho slavné zmrtvýchvstání. Nezůstal v hrobě; třetího dne zjevil se opět apoštolům a pozdravil je slovy: »Pokoj vám.« Proto také kněz dělá nad kalichem tři kříže a říká při tom slova: »Pokoj Páně budiž vždycky s vámi!« Ministrant odpovídá jménem lidu: »I s duchem tvým.«

Nato spouští kněz částečku sv. Hostie, kterou držel v ruce, do kalicha. Je to ještě zbytek z doby, kdy také věřící přijímali velebnou Svátost pod obojí způsobou. Když tento zvyk ve středověku ponenáhlu přestal, má obřad význam jen obrazný a značí tajemné spojení duše a těla a krve Kristovy při jeho slavném zmrtvýchvstání. Při tom říká kněz slova: »Toto spojení a posvěcení Těla a Krve Pána našeho Ježíše Krista budiž nám přijímajícím k životu věčnému.« Nato následuje sv. přijímání, které bývalo v první církvi po každé společné, o tom až jindy.

Drazí křesťané! Právě jste slyšeli, jak kněz přál věřícím: »Pokoj Páně budiž vždycky s vámi!« Co myslíte, že bude jednou na smrtelném lůžku naší největší útěchou? Co nám zajistí největší pokoj? Snad taneční zábavy, které jsme měli? Nebo divadla, která jsme viděli? Či filmy, kterým jsme se obdivovali? Možná, že vzpomínka na tyto věci naplní nás v hodinu smrti hrůzou před soudem, který nastane! Opravdovou útěchou budou nám jistě mše svaté, které jsme zbožně poslouchali. Hleďme, abychom svojí vinou nevynechali ani jedinou; potom budeme odcházeti se světa s blahou nadějí, že také Spasitel nás přijme milostivě. Amen.

SV. PŘIJÍMÁNÍ

Ve výkladu mše svaté dospěli jsme až k sv. přijímání. V první církvi bývalo po každé společné; nešel jen ten, kdo byl za trest z něho vyloučen. Proto vidíme, že všecky modlitby, které následují, koná kněz jménem všech věřících; připravoval je tak na sv. přijímání.

První vlastností, která má zdobiti naši duši při sv. přijímání, je hluboká pokora. Abraham jenom provázel Pána Boha a nazval se již prachem a popelem; kněz má přijmouti Boha do svého srdce. Proto se sklání, hledí s důvěrou na svatou Hostii, bije se v prsa a říká: »Beránku Boží, který snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi!« Beránkem Božím nazval Spasitele sv. Jan Křtitel; učinil to proto, že svou krví měl smýti hříchy celého světa a smířiti nás s Bohem. Kněz opakuje tuto prosbu třikrát, ale po třetí ji zakončuje slovy: »uděl nám pokoje!«

Pokoj byl nejvzácnější dar, který nám sliboval Bůh. O něm pěli andělé nad ješličkami, o něm mluvil tolikrát Spasitel, pokoj přál apoštolům, kdykoli se jim zjevil po svém zmrtvýchvstání. Pokoj s Bohem předpokládá však pokoj a lásku s lidmi. Proto pravil Spasitel: *»Po tom poznají všichni, že jste učedníci moji, budete-li míti lásku jedni k druhým.«* (Jan 13, 35). A nebyla to jen prázdná slova; jak velice záleželo Pánu Ježíši na vzájemném smíru, vidíte nejlépe z jeho slov: *»Přinášíš-li tedy dar svůj k oltáři a tam se rozpomeneš, že bratr tvůj má něco proti tobě, zanechej tam dar svůj před oltářem a jdi prve, smiř se s bratrem svým a potom přijdi a obětuj dar svůj!«* (Mat. 5, 23). Proč to všecko, vysvětlují nám jiná slova Spasitelova: *»Odpustíte-li lidem hříchy jejich, odpustí i vám Otec váš nebeský hříchy vaše; pak-li neodpustíte lidem, ani Otec váš nebeský neodpustí vám hříchů vašich.«* (Mat. 6, 14).

Církev zná dobře lidskou slabost, proto se sama postarala o smír před společným sv. přijímáním; za tím účelem zavedla dojemný obřad. Napřed říkal kněz hlasitě tuto modlitbu: »Pane Ježíši Kriste, jenž jsi řekl svým apoštolům: *»Pokoj zůstavuji vám, pokoj svůj dávám vám,* nehleď na moje hříchy, ale na víru své církve a rač ji podle své vůle přivésti k pokoji a jednotě!«

Po těchto slovech odpouštěli si křesťané všecko, co si snad udělali, a na znamení toho si dávali polibek míru: kněží kněžím, mužové mužům a ženy ženám. Při tom říkali: »Pokoj s tebou!«, odpovídalo se: »I s duchem tvým.« Tento zvyk předpokládal svaté lidi; proto také tehdejší biskupové velmi důrazně varovali před zneužitím. Tak volal z kazatelny sv. Jan Zlatoústý: »Co znamená: Políbením svatým? Ne políbením s přetvářkou, jako Jidáš políbil Pána. Políbení má rozní-

titi lásku, abychom se milovali, jako se milují bratří, jako otcové milují dítky, ba ještě více. Jsme chrámy Kristovými; líbáme tedy chrámový práh, když se navzájem líbáme. Kristus překročuje tento práh, když přijímáme.« Později zvyk zanikal, až zašel úplně. Jakousi památku vidíte ještě při slavné mši svaté, kdy si dávají kněží polibek míru.

Potom konal kněz dvě přípravné modlitby před sv. přijímáním; ve starší době předříkával je celému kostelu, dnes se je modlí potichu.

První modlitba zní: »Pane Ježíši Kriste, Synu Boha živého, který jsi po vůli svého (nebeského) Otce a spolupůsobením Ducha svatého dal svou bolestnou smrtí světu život, vysvoboď mne skrze toto svatosvaté Tělo a Krev svou ode všech nepravostí i ode všeho zlého, učiň, abych vždy miloval tvoje přikázání a nikdy se od tebe neodloučil.«

Pán Ježíš dal nám velebnou Svátost, abychom odumřeli hříchu a zamilovali si ctnost; právě o tyto dva účinky prosil kněz v modlitbě, kterou jsem vám pověděl. Mne zajímají nejvíce slova: »abych vždy miloval tvoje přikázání a nikdy se od tebe neodloučil.« Byla to bolestná zkušenost, která vnutila církvi právě tyto věty; skoro každý blud měl za otce některého kněze, kněžská pohoršení odvedla od Pána Ježíše tolik duší. Proto církev před svatým přijímáním kladla knězi do úst vroucí prosbu: »abych vždy miloval tvoje přikázání a nikdy se od tebe neodloučil.«

Ale i dobrý kněz zůstává stále jen ubohým slabým člověkem; i pro kněze napsal apoštol Pavel svoje varovná slova: »*Zkusiž každý sám sebe a tak z toho chleba jez a z kalicha pij; neboť kdo jí a pije nehodně, odsouzení sobě jí a pije, poněvadž nerozeznává Těla Páně*« (1. Kor. 11, 28 n.). Sv. Jan Zlatoústý napomínal proto kněze: »Jak čistý musí býti ten, kdo požívá tak vznešené oběti; Jak zářiti má ruka, která rozdává toto svaté Tělo!« Na to vzpomíná kněz, proto říká ve druhé modlitbě: »Pane Ježíši Kriste! Požití tvého Těla, které já nehodný se osměluji přijmouti, nebuď mi k odsouzení a zavržení; ať mi pro tvoji slitovnou lásku prospěje raději k ochraně duše i těla!« Tak vážně připravuje církev kněze na sv. přijímání!

Potom kleká kněz před svatou Hostií, kterou má přijmouti, a říká: »Chléb nebeský přijmu a budu oslavovati jméno Páně.« Bere sv. Hostii do ruky, bije se třikrát v prsa, při tom říká s pohanským setníkem pokornou prosbu: »Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou, ale toliko rci slovem, a uzdravena bude duše má.« Ministrant při tom zvoní, aby upozornil věřící na to, co se děje na oltáři. Potom žehná se kněz svatou Hostií a říká: »Tělo Pána našeho Ježíše Krista zachovej duši mou k životu věčnému!« Sklání se nad oltářem a přijímá zbožně sv. Hostii. Hned po té spíná ruce a tiše se modlí;

vítá Spasitele do svého srdce, lituje všeho, čím ho kdy zarmoutil a slibuje mu lásku až do hrobu.

Po malé chvíli praví: »Čím se odplatím Hospodinu za všecko, co mi učinil?« Je to bezděčný, mimovolný výron srdce naplněného vroucími díky. Kněz vzpomíná na všecka dobrodiní; bylo jich mnoho, ale největší důkaz lásky vidí ve sv. přijímání, kterého se mu právě dostalo. Proto odkrývá kalich, sbírá drobné částečky sv. Hostie, které snad zůstaly na oltáři; při tom říká: »Kalich spasení vezmu a budu oslavovati jméno Páně. Chváliti a vzývati budu jméno Hospodinovo a od svých nepřátel budu osvobozen.« Dělá kalichem kříž a se slovy: »Krev Pána našeho Ježíše Krista zachovej duši mou k životu věčnému« přijímá přesvatou Krev Spasitelovu.

Jakmile přijal kněz velebnou Svátost, podával též ostatním, kteří byli na bohoslužbě, a pokládalo se za veliký trest, nesměl-li kdo ke stolu Páně. Později tento svatý zvyk upadal — ale až dosud podává kněz těm, kdo si toho přejí.

Zbývá ještě očistiti posvátné nádobí, kterého se při mši svaté užívalo. Kněz dává si nalíti do kalicha trochu vína, aby smyl částečky přesvaté Krve, které v kalichu ještě zůstaly; při tom se modlí: »Pane! Co jsme ústy požili, ať s čistou myslí podržíme, a z daru časného staň se nám lék věčný!« Když vypil toto víno, omývá si nad kalichem prsty, kterými se dotýkal sv. Hostie; při tom se modlí: »Tělo tvé, které jsem přijal a Krev, kterou jsem pil, zůstaň navždy v mojí duši! Nedopusť, aby ve mně zůstala poskvrna hříchu, když mne občerstvily tvé čisté a svaté svátosti.« Na to utře kalich, postaví jej na oltář a modlí se s lidem díkůčinění po sv. přijímání; o tom vám povím v jiném kázání.

Již jsem se zmínil, že ministrant při sv. přijímání třikrát zazvoní; věřící poklekají, bijí se v prsa a hledí aspoň duchovně spojiti se se svým Spasitelem. Této touze říkáme duchovní sv. přijímání a světci je velice milovali a doporučovali. Svatý Alfons radíval tento způsob:

»Můj Ježíši, věřím, že jsi zde přítomen ve velebné Svátosti. Miluji tě nade všecko. Duše má touží po tobě. Poněvadž tě však nemohu nyní přijmouti svátostně, přijď aspoň svou milostí do srdce mého!« — Tu si představ, jako by Spasitel opravdu k tobě zavítal; proto ho přivítej slovy: »Již tě objímám, již se s tebou spojuji. Nedej, abych se kdy od tebe odloučil!«

Duchovní svaté přijímání je mocným prostředkem, jak rozohniti v duši lásku k Spasiteli. A možno je vzbuditi za den tolikrát, kolikrát chceme; možno to učiniti i při práci, i na poli. Stačí, že se zahledíme s touhou ke svatostánku; Spasitel nám tento projev lásky nezapomene. Amen.

KONEC MŠE SVATÉ

V několika promluvách vysvětloval jsem vám obřady mše svaté; dnes výklad dokončím.

Jakmile kněz přijal velebnou Svátost, podával Tělo Páně všem, kdož byli na bohoslužbě, tehdy se ještě pokládalo za hanbu býti na mši svaté a nejíti ke svatému přijímání. Při tom se obyčejně zpíval vhodný žalm; velmi oblíbený byl na př. žalm 41. Počíná slovy:

»Jako prahne jelen po bystřinách,
tak dychtí duše moje po tobě, Bože!
Žízní duše má po Bohu silném, živém;
kdy přijdu, abych se ukázal před Boží tváří?«

Tak zpívali, zatím co kněz rozdával svaté přijímání; když se všichni nasytili a kněz upravil oltář, bylo společné díkůčinění. Tyto obřady uchovaly se dodnes, jenom je konáme potichu.

Kněz zapěl napřed vhodnou myšlenku z evangelia nebo z Písma svatého; nejčastěji měla vztah k velebné Svátosti. Povím vám aspoň několik příkladů: O vánocích zpíval:

»Plesej, dcero Sionská,
vesel se, dcero Jeruzalemská;
aj, tvůj král ti přichází
spravedlivý a spasitel!« (Zach. 9, 9).

Bylo to krásné upozornění na první vánoce v Betlémě, tak chudičké; a stejně tajemně zavítal pravě dobrý Spasitel pod způsobami chleba a vína do jejich duší. Slušelo se, aby mu za to poděkovali.

V poslední neděli po sv. Duchu, kdy se četlo vážné evangelium o posledním soudu, připomínal kněz slova Pána Ježíše: *»Amen pravím vám: Začkoli budete prositi v modlitbě, věřte, že to dostanete, a stane se vám to«* (Mar. 11, 24). Bylo to povzbuzení, aby křesťané prosili Pána Ježíše o milosrdenství v tento den hrůzy a bázně.

Konala-li se právě slavnost některého světce, připomínal kněz jeho vynikající vlastnost, v které mohl býti ostatním příkladem. Tak na svátek velikého přítele chudiny, sv. Jeronyma Aemiliani četl úryvek z listu sv. Jakuba (1, 27): *»Nábožnost čistá a neposkvrněná před Bohem a Otcem jest tato: Navštěvovati sirotky a vdovy v soužení jejich a zachovati se neposkvrněným od toho světa.«*

Byla-li mše svatá za zemřelého, doporučoval ho kněz přímluvě věřících slovy: »Světlo věčné ať jim svítí, Pane, ve společnosti tvých svatých na věky, protože jsi tak dobrotivý. Odpočinutí věčné dej jim, Pane, a světlo věčné ať jim svítí ve společnosti tvých svatých na věky, protože jsi tak dobrotivý!«

Potom obrátil se k přítomným a pozdravil je slovy: »Pán

s vámi.« Snad nikdy nebyla pověděna tak opravdově jako v tuto chvíli, kdy v jejich duši byl skutečně sám Spasitel, kterého přijali. Odpověděli mu: »I s duchem tvým.« Na to vykonal kněz děkovnou modlitbu po sv. přijímání; ustavičně se v ní opakuje myšlenka, aby velebná Svátost stala se nám zdrojem požehnání. Povím vám opět nějaký příklad.

Na slavnost Neposkvrněného početí Panny Marie modlil se kněz: »Pane Bože! Svátosti, které jsme přijali, ať v nás zahojí rány onoho hříchu, před kterým jsi tak jedinečným způsobem ochránil neposkvrněné početí blahoslavené Panny Marie.« Na slavnost sv. Petra a Pavla modlí se církev: »Na přímluvu svatých apoštolů ochraň, Pane, před jakýmkoli protivenstvím ty, které jsi nasytil nebeským pokrmem.« Při mši sv. za zemřelého: »Dej, prosím tě, všemohoucí Bože, aby duše tvého služebníka, která odešla z tohoto světa, touto obětí očištěná a od hříchů zproštěná došla odpuštění a věčného odpočinutí.«

Touto modlitbou končilo se díkůčinění po sv. přijímání a kněz propouštěl z kostela věřící. Ale napřed se s nimi rozloučil; v tehdejší době, kdy všude zuřilo pronásledování, nikdo nemohl věděti, sejde-li se opět s ostatními. Proto se k nim obrátil ještě jednou a volal k nim naposledy: »Pán s vámi!« Když mu odpověděli: »I s duchem tvým«, pravil hlasitě: »Ite, missa est« — po česku bychom to mohli přeložiti: »Jděte, je po bohoslužbě.« Nežli se věřící počali rozcházeti, sklonil se kněz ještě jednou k oltáři a modlil se: »Kéž se ti zalíbí, svatá Trojice, služba mé poddanosti! Oběť, kterou jsem já nehodný vykonal před tváří tvé velebnosti, ať je tobě příjemná, mně pak samému, a všem, za které jsem ji obětoval, slouží pro tvé milosrdenství ke smíru.« Potom zvedá kněz ruce k nebesům, obrací se k lidu a dává mu požehnání slovy: »Požehnej vás všemohoucí Bůh Otec, Syn a Duch svatý!« Na to se modlí poslední evangelium; nejčastěji to bývá hluboké líčení sv. Jana o věčném zrození druhé božské osoby a jejím pokorném příchodu na svět.

V neděli bývá hned po mši svaté ještě požehnání s velebnou Svátostí. A je to bolestný zjev, že mládež nečeká na toto požehnání a odchází z kostela. Nenaučila se tomu sama od sebe, naučili ji tomu mužové, kteří se již nemohli dočkati konce. Drazí křesťané! Zamyslete se nad tím, je to vážnější, než se domníváte. Většina z vás přijde do kostela pouze jednou za týden, a když Bůh, přítomný ve svatostánku, chce vám dáti své požehnání, odejdete. Je to urážka pro Pána Boha. Nezahrávejte si s ním; je trpělivý, ale umí také potrestat. A možná, že budeme někdy toužiti po tomto požehnání, ale již je nedostaneme, a dosud platí přísloví: »Bez Božího požehnání marné lidské namáhání.«

Vyložil jsem vám v několika kázáních obřady mše svaté. Nešlo mi o to, abych vás ohromil učeností nebo se široce zmiňoval, kdy který obřad povstal a jak se vyvíjel. Chtěl jsem vám říci jen tolik, co jsem pokládal za praktické a pro vás užitečné.

Nakonec ještě jednu poznámku. Nedělní mše svatá nemá nám býti jenom povinností, kterou plníme, protože musíme, protože bychom se jinak dopustili těžkého hříchu. To by bylo velice málo; pravou náladu, jaká nás má plniti, naznačuje jedna z kostelních písní slovy:

»Jako dítky k otci svému
obracíme s důvěrou
k tobě, Bohu všemocnému,
zkormoucenou mysl svou.«

Nedělní mše svatá má nám býti tím, čím je hodnému dítku návštěva rodičů, od kterých je život odloučil. U nich si postěžuje a požaluje, u nich se vypláče, na jejich srdci načerpá nových sil, aby s tím větší chutí dalo se zase do práce. Tak přicházejte do kostela a nedělní mše svatá stane se vám tak drahou a milou, že ji nevynecháte nikdy. Amen.

Slavnost posvěcení chrámu Páně

ČÍM JE NÁM CHRÁM?[1])

Mladý Jakub prchal před svým bratrem Esauem, prchal, aby zachránil aspoň holý život. V osamělé krajině u Betelu zastihla ho noc. Dlouho se nerozmýšlel; *vzal jeden z kamenů, které tam ležely, položil si jej pod hlavu* (Gen. 28, 11) a brzy usnul zdravým spánkem unaveného poutníka.

Zatím co tělo odpočívalo, dostalo se duši veliké milosti. Ve snu spatřil žebřík, po kterém sestupovali andělé; nad žebříkem stál Bůh a sliboval patriarchovi pomoc a ochranu. Když se Jakub probudil, zvolal: *»V pravdě Hospodin je na tomto místě, a já jsem to nevěděl! Jak úctyhodné jest toto místo! Není tu nic jiného než dům Boží a brána nebeská«* (Gen. 28, 16 n.).

Nedivím se Jakubovi, že netušil posvátnost onoho místa; byl na něm po prvé. Ale divím se, že tolik katolíků dovede jíti lhostejně mimo svůj farní chrám nebo znesvěcovati jeho síně neuctivým chováním. Kolik mladých lidí mohlo by opakovati slova Jakubova: *»V pravdě Hospodin jest na tomto místě, a já jsem to nevěděl!«*

Abychom na to nikdy nezapomněli, zamysleme se dnes, čím je nám každému chrám. Je místem, kde se nám dostalo největších dobrodiní; na stěně farního chrámu je takřka vypsán životopis každého z nás. Záleží na nás, bude-li nám slávou či trpkou výčitkou.

I. Přemýšleli jste již, kam byla vaše první cesta na světě? Nemohli jste udělati ještě ani kroku, ale již tehdy vás donesli ke křtitelnici. Tam u křtitelnice začal váš pravý život a teprve na věčnosti pochopíte zázrak, jaký se v tu chvíli s vámi stal. Z dítka lidského stali jste se dítkem Božím, tak bohatým, že se vám na světě nikdo nevyrovnal. Kdybyste byli v tu chvíli zemřeli, věčné nebe bylo by vaším královstvím. Tehdy jste dostali právo nazývati Boha sladkým jménem »Otče«. To byla první veliká milost, kterou vám zprostředkoval katolický chrám.

Vyrůstali jsme, ale s námi rostly i hříchy. Po prvé jsme se snad zachvěli, když nám začali mluviti o zpovědi — ale pone-

[1]) Dobré »posvícenské« kázání musí býti provanuto úplně místní vůní; proto myšlenky jen načrtávám, lokální zabarvení je povinností kazatelovou.

náhlu stala se nám zpovědnice známým místečkem, kde jsme hledali pokoj, sílu, radu a útěchu.

Nebyl to katolík, který pověděl myšlenku, kterou vám chci připomenouti. Kdysi se tázal pověstný Bedřich Veliký svého lékaře, proč tak málo katolíků propadá šílenství. Zkušený lékař pravil: »To vám mohu, veličenstvo, pověděti. Katolíci nejsou lepší než my protestanté, ale mají zpověď, která s nich snímá těžké břemeno hříchů. Protestant zpovědi nemá, ustavičně nese své břímě, a to je důvodem, proč jich tolik zešílí nebo spáchají sebevraždu.«[1])

Drazí křesťané; Žilo by se nám velice těžko, kdybychom neměli sv. zpovědi. Na štěstí věříme, že Spasitel pravil apoštolům: *»Kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se jim, a kterým je zadržíte, zadrženy jsou«* (Jan 20, 23). Snad jsme také pochybili, ale smyli jsme kajícími slzami své hříchy a Bůh měl po každé dosti lásky, aby nám odpustil.

Když jste dospěli a rozhodli se, že založíte vlastní rodinu, pospíchali jste opět před oltář, aby sám Bůh požehnal a posvětil vaši vzájemnou lásku. Tenkráte se vám zdála budoucnost tak růžová, nestínil ji ani jediný mráček; tenkráte jste se snad opravdu domnívali, že se vám půjde ruku v ruce jako dvěma bezstarostným dětem. Netrvalo to dlouho, a přesvědčili jste se, jak křehké je každé lidské štěstí a jak málo stačí, aby se rozbilo. Přicházela utrpení, přicházela zklamání, a tu jsem vás vídával stále častěji před oltářem.

Tam před mlčenlivým Spasitelem ve svatostánku otvírali jste svoje sklíčená srdce, před obrazem Sedmibolestné hledali jste pomoc a útěchu. Lidské srdce nedovede na dlouho skrývati svoji bolest, nemá-li konečně puknouti; nutně potřebuje někoho, komu by si postěžovalo, u koho by se vyplakalo a se uklidnilo. Dokud žila matka, pospíchali jsme k ní; když nám odešla, zbyl nám jenom svatostánek, kříž a obraz Panny Marie. Kdyby nám katolický chrám neprokázal nic jiného, nežli že sušil naše slzy, a vracel nám odvahu k životu, zasloužil by si již proto naší úcty a lásky.

Do chrámu vedla naše první cesta na světě, do chrámu povede i naše cesta poslední. Až pokyne všemohoucí Pán života a smrti, bude to katolická církev, která nám ustele jako starostlivá matka naše poslední lůžko. A když na nás na světě již všichni zapomenou, bude to opět katolická církev, která bude z kazatelny připomínati naše jméno a den co den volati k Bohu v dojemné modlitbě: »Odpočinutí věčné dej mu, ó, Pane, a světlo věčné ať mu svítí!«

II. To jsou jen kratince dobrodiní, která nám uděluje katolický chrám; co z toho pro nás následuje?

---

[1]) Oberhammer: Beispiele aus dem Leben, Innomostí, 1931, 306.

Važme si svého farního chrámu! Hlas jeho zvonů buď nám svatým a nikdy nedovolme, aby k nám volaly nadarmo. Každou neděli a každý svátek spěchejme s radostí do svého kostelíčka a chovejme se v něm tak, aby každý viděl naši posvátnou úctu. Kdo dovede i v kostele žertovati nebo se smáti, ten ještě nepochopil význam katolického chrámu.

Nikdy si nedovolme, abychom před svými dětmi kostel snižovali neb od jeho návštěvy zrazovali. Četl jsem kdysi událost, která mnou zrovna otřásla. Otec, dnes bychom řekli pokrokový otec, potkal v neděli svého dvanáctiletého synáčka s modlitbami v ruce. »Kam jdeš?«

»Do kostela.«

»Kostel je tak dobrý pro tvoji matku a pro tvoje sestry. Ty půjdeš se mnou.«

Dobře vychovanému hošíkovi zalily se oči slzami; chvíli hleděl do země, potom řekl otci: »Ale v katechismu jsme se učili: Pomni, abys den sváteční světil!«

»Hlouposti«, odsekl otec.

»Tatínku, je-li hloupostí třetí Boží přikázání, je hloupostí také čtvrté přikázání.« Tato odpověď zasáhla otce jako blesk z jasného nebe, a příští neděli byl již s celou rodinou na mši svaté.[1])

Já vím, vy to neuděláte tak rouhavě, a přece tu a tam podkopáváte u svých dětí úctu před kostelem. Přijde neděle, a dítě místo do kostela, musí jíti pást dobytek; jindy stačí maličkost, snad nějaká pochůzka nebo jen pohodlí, abyste sami nešli na mši svatou. Tak učí se ponenáhlu dítě podceňovati kostel a neváţiti si ani nedělní mše svaté.

Ale naše úcta a láska ke chrámu Páně nesmí býti jen planým citem; váží-li si osada opravdu svého kostela, pozná se po obětech, jaké dovede přinésti. Jsem již dlouhá léta knězem a nabyl jsem této zkušenosti: Jaký kostel, taková farnost; čistý a krásný Boží chrám prozrazuje každému návštěvníku obětavost věřících; sešlý kostel a sešlá roucha hlásají lhostejnost a malou víru osady.

Nebudu vás dnes dlouho zdržovati. Připomněl jsem vám, jak katolický chrám je nám pramenem nesčetných dobrodiní; celý náš život probíhá takřka ve stínu jeho věže. Ukázal jsem vám, jak můžeme projeviti svou vděčnost a uznalost.

Mám k tomu ještě něco dodati? U lidí dočkáte se málokdy vděčnosti; Pán Bůh vám nezapomene nic, co jste pro jeho kostel udělali. Čím více jste hleděli okrášliti jeho dům na zemi, tím více ozdobí jednou váš příbytek na nebi. Amen.

---

[1]) Oberhammer: Beispiele aus dem Leben, Innomostí, 1931, 208.

MODLEME SE ZA KNĚZE![1])

Vzpomínáme dnes šedesátých narozenin vld. pana faráře a jeho třicetiletého pobytu ve zdejší farnosti. A mně připadl úkol, abych k vám promluvil o významu dnešní slavnosti.

Počínám malým obrázkem. Ctih. Janu z Avily vypravovali kdysi o novokněze, který zemřel po první mši svaté. Světec zvážněl, po chvíli dodal: »Má dosti, z čeho bude souzen.« Ano, kněžský úřad není jen vyznamenání, ukládá též vážné povinnosti, a proto i přísný Boží soud. Proto mi vld. pan farář jistě promine, nebudu-li dnes pronášeti žádné chvalořeči. Vím, že se nikdy nepachtil po lidské chvále, nikdy se nedral do popředí, právě proto zůstal mezi námi celých třicet roků. Nejlepší odměnou je mu oddaná láska, s jakou jste se sami rozhodli pro dnešní slavnost. Proto nechám chvalořečí; spíše vás chci povzbuditi, abyste mu svou vděčnost dokázali upřímnou modlitbou.

Moji drazí, mnoho se na to zapomíná, že i katolický kněz potřebuje modlitby věřících. A tak slýcháme stesky na kněze, snad jsme je i sami posuzovali a odsuzovali — ale snad ještě nikdy jsme se za svého kněze nepomodlili. Abych vám tuto důležitou povinnost připomněl, proto je dnešní kázání.

Proč se máme modliti za kněze? Mohl bych vypočítati mnoho důvodů, omezím se jen na dva.

Říká se: »Bez Božího požehnání marné lidské namáhání.« Platí to již v životě obyčejném. Názorný doklad vidíme na rybolovu v evangeliu. Apoštolé lovili celou noc, a ráno byli nuceni doznati ústy Petrovými: *»Mistře, celou noc jsme pracovali, ale nic nechytili.«* To byla práce bez Božího požehnání; všimněte si veliké změny, jakmile k lidské námaze přistoupilo Boží požehnání. Na rozkaz Spasitelův zatáhli ještě jednou, a zahrnuli tolik ryb, že se jim síť trhala. Kořist byla tak hojná, že naplnili obě lodičky, až se potopovaly. Sám zkušený rybář Petr byl tak ohromen, že poklekl k nohám Spasitelovým a pokorně zvolal: *»Odejdi ode mne, Pane, neboť jsem člověk hříšný!«*

Platí-li tedy již v obyčejném životě slova: »Bez Božího požehnání marné lidské namáhání«, platí na poli duchovním výrok Pána Ježíše: *»Beze mne nemůžete nic učiniti.«* Bez Boha, bez Božího požehnání neobrátí kněz ani jedinou duši, nenapraví ani jediného hříšníka, nezmůže nic. Všechna jeho dobrá

[1]) Vld. Jan Holý, farář ve Svatém Poli u Dobříše, slavil šedesáté narozeniny a současně třicáté výročí svého příchodu na osadu. Vděční farníci mu uspořádali velmi srdečnou slavnost; při této příležitosti bylo prosloveno i toto kázání.

slova zapadnou na skálu, nepřinesou zdárného ovoce, nebude-li žehnati Bůh!

Všude na světě je těžko obrátiti duši, která zabloudila, u nás v Čechách to bývá ještě těžší a nesnadnější. Sami říkáte, že česká hlava je tvrdá a její tvrdost pocítí velmi často i kněz. Věřte mi, je k tomu třeba veliké duševní síly, aby kněz neopustil malomyslně pole, na které ho postavil Bůh, aby znova a znova oséval půdu, která ho již tolikrát zklamala, aby znova hlásal pravdy, kterými bylo již tolikrát pohrdnuto.

Proto modlete se, často se modlete za své kněze, modlete se i za svého vld. pana faráře, aby dobrotivý Bůh provázel jeho práce svým svatým požehnáním.

Starost o jiné není však jediným důvodem, proč se máme za kněze modliti. Kněz není jen pastýřem druhých, nehledí spasit jen druhé, i sám se sebou vede často úporné boje. Abyste snáze pochopili, co vám chci pověděti, zadívejte se jednou na kněze se stránky lidské.

I kněz je člověk jako každý jiný. V jeho žilách proudí stejně horká krev a v jeho srdci bouří stejné vášně, před kterými varuje věřící na kazatelně. Svěcením nebyla uhašena ani jediná slabost, svěcením mu nebyla vlita ani jediná ctnost. Boj je tedy stejný, jen nebezpečí je větší, právě pro osamocenost, s jakou jej vede a k jaké se rozhodl svým vstupem do semináře.

A ještě o jiné bolesti lidé často nevědí, proto ani nepolitují: bývá to nejistota, je-li opravdu na svém místě, zda se ve volbě povolání nezmýlil. Snad již po maturitě pozoroval, že v jeho duši není pro kněžský stav tolik nadšení, kolik by potřeboval, snad již tehdy vážně přemýšlel, nebylo-li by lépe, kdyby zůstal doma. Snad se i rozhodl, že poví rodičům o svém úmyslu — neodvážil se to učiniti. Vroucí přání otcovo, tichá tužba matčina, aby měli syna knězem, uzavřela mu ústa. Šel do semináře, stále doufal, že čas zahojí duševní neklid, teprve pozdě poznal, že své síly přeceňoval. Hleděl zachovati, co při svěcení sliboval — ale v duši ho podlamovala myšlenka, že není na svém místě, že jinde by byl spokojenější a snad i šťastnější. Snaží se, ale toto bolestné poznání lepí se jak olovo na jeho duševní křídla. Vy můžete kdykoli napraviti chybu, které jste se dopustili ve volbě stavu — kněz se zavázal na vždycky. Těžko si představíte, kolik modlitby potřebuje právě v takových okamžicích, aby šel vytrvale cestou, kterou jednou nastoupil, a neohlížel se po svobodě, kterou kdysi v nedosti rozváženém zápalu odmítl.

Proto znova pravím: Modlete se často a modlete se mnoho za své kněze, aby milosrdný Bůh je podporoval v jejich práci a v jejich vznešeném povolání.

Vld. pane faráři! Šedesát roků je maličkostí, pomyslíme-li na věčnost, ale je to dlouhá doba v životě lidském. Je tomu již

dávno, co jste stál po prvé u oltáře a po prvé svolával do svých posvěcených rukou Syna Božího. Ještě několik okamžiků a přistoupíte znova k oltáři, tentokráte, abyste poděkoval Pánu Bohu za všecky milosti, kterými vás obdaroval. V tu chvíli spojí se s Vašimi prosbami i naše modlitby, aby Vás dobrotivý Bůh ještě dlouhá léta chránil a zachoval. Amen.

———

OBSAH

ČÁST PRVNÍ:

NEDĚLE A SVÁTKY PÁNĚ.

Neděle I. adventní: *Církev se nepřežila* 9
Neděle II. adventní: *Neodkládej s pokáním!* . . . 14
Neděle III. adventní: *Křesťanství zdrojem radosti* . . 19
Neděle IV. adventní: *Více kněží!* 24
Boží hod vánoční: *Vánoční tajemství* 29
Neděle po Narození Páně: *Proč utrpení?* 33
Slavnost Obřezání Páně: *Pokoj vám!* 38
Nejsv. jména Ježíš: *Buď jméno Páně pochváleno!* . . 42
Neděle po Obřezání Páně: *Boží Prozřetelnost* . . . 46
Slavnost Zjevení Páně: *Svěcená voda* 51
Neděle I. po Zjevení Páně: *Návštěva kostela* 56
Slavnost sv. Rodiny: *Zasvěcení rodin Srdci Páně* . . 61
Neděle II. po Zjevení Páně: *Občanský sňatek* . . . 66
Neděle III. po Zjevení Páně: *Potřeba víry* 70
Neděle IV. po Zjevení Páně: *Láska k bližnímu* . . . 75
Neděle V. po Zjevení Páně: *Láska k nepřátelům* . . . 80
Neděle VI. po Zjevení Páně: *Studuj své náboženství!* . 85
Neděle devítník: *O závisti* 90
Neděle I. po devítníku: *Tři rozsévači* 94
Neděle II. po devítníku: *Víra v tajemství* 100
Neděle I. postní: *Tři zdroje pokušení* 105
Neděle II. postní: *Je život za hrobem?* 110
Neděle III. postní: *Proč naše zpovědi působí tak málo?* . 115
Neděle IV. postní: *Křesťan a starosti* 120
Neděle V. postní: *Božství Ježíšovo* 125
Neděle Květná: *Obřady květné neděle* 130
Hod Boží velikonoční: *Troje velikonoce* 133

Velikonoční pondělí: *Spalování mrtvol* 138
Neděle I. po velikonocích: *Věřím v odpuštění hříchů* . . 142
Neděle II. po velikonocích: *Dobrý pastýř* 147
Neděle III. po velikonocích: *Nic na světě netrvá věčně* . 151
Neděle IV. po velikonocích: *Kam jdeš?* 155
Neděle V. po velikonocích: *Křížové průvody* . . . 159
Slavnost Nanebevstoupení Páně: *Dvě cesty do nebe* . . 164
Neděle VI. po velikonocích: *Láska k církvi* 168
Hod Boží svatodušní: *Duch svatý — živá voda* . . . 173
Pondělí svatodušní: *Hříchy proti Duchu svatému* . . 177
Neděle I. po sv. Duchu: *Neposuzujme!* 182
Slavnost nejsv. Trojice Boží: *Obřady sv. křtu* . . . 187
Svátek Božího těla: *Dějiny a význam svátku* 192
Neděle II. po sv. Duchu: *Proč se lidé vyhýbají sv. přijímání?* 197
Nejsv. Srdce Ježíšovo: *Proč je uctíváme?* 202
Neděle III. po sv. Duchu: *Ježíšova láska k bližnímu* . . 206
Neděle IV. po sv. Duchu: *Pracuj s Bohem!* 210
Neděle V. po sv. Duchu: *Křesťanská spravedlnost* . . 214
Neděle VI. po sv. Duchu: *Kdo nám pomůže?* . . . 218
Neděle VII. po sv. Duchu: *Varuj se špatných řečí!* . . 222
Neděle VIII. po sv. Duchu: *Lichva* 226
Neděle IX. po sv. Duchu: *Zneužívání milosti* . . . 230
Neděle X. po sv. Duchu: *Modlitba a »modlitba«* . . 234
Neděle XI. po sv. Duchu: *Zamlčování hříchů* . . . 238
Neděle XII. po sv. Duchu: *Ježíš naším Samaritánem* . . 242
Neděle XIII. po sv. Duchu: *O špatném tisku* . . . 246
Neděle XIV. po sv. Duchu: *Svěcení neděle* 251
Neděle XV. po sv. Duchu: *Obřady katolického pohřbu* . 255
Neděle XVI. po sv. Duchu: *Křesťanští farizeové* . . . 259
Neděle XVII. po sv. Duchu: *Milovati budeš Pána Boha svého!* 263
Neděle XVIII. po sv. Duchu: *Obřady svatého pomazání* . 267
Neděle XIX. po sv. Duchu: *O lži* 271

Neděle XX. po sv. Duchu: *Zázraky jsou možné* . . . 276
Slavnost Krista-Krále: *Kristus-Král* 281
Neděle XXI. po sv. Duchu: *Boží milosrdenství* . . . 285
Neděle XXII. po sv. Duchu: *Cena lidské duše* . . . 289
Neděle XXIII. po sv. Duchu: *Burcujme duchovní spáče!* 293
Neděle XXIV. po sv. Duchu: *Poslední den světa* . . . 297

ČÁST DRUHÁ:

I. SVÁTKY BLAHOSLAVENÉ PANNY MARIE.

Neposkvrněné početí Panny Marie: *Hvězda jitřní* . . 303
Narození blah. Panny Marie: *Naše Matka* 308
Jména blah. Panny Marie: *Vznešenost jména Mariina* . 312
Obětování blah. Panny Marie: *Dokonalá oběť* . . . 316
Zvěstování blah. Panně Marii: *Modlitba »Anděl Páně«* . 320
Navštívení blah. Panny Marie: *Maria navštěvuje své věrné* 324
Očišťování blah. Panny Marie: *Úvod křesťanských matek* 328
Slavnost svaté Rodiny: *Tři hvězdy* 332
Svátek Sedmibolestné Panny Marie: *Matka trpící matkou trpících* 336
Nanebevzetí blah. Panny Marie: *Vzpomeň, ó Královno milá!* 340
Panny Marie, Matky ustavičné pomoci: *Neúnavná pomocnice* 344
Slavnost blah. Panny Marie Karmelské: *Výhody sv. škapulíře* 348
Slavnost růžencová: *Krása svatého růžence* 352
Neposkvrněné Srdce blah. Panny Marie: *Zpět na srdce mateřské!* 357

II. SLAVNOSTI SVATÝCH.

Sv. Josefa, Pěstouna Páně: *Nejkratší cesta k Bohu* . . 361

Sv. Jana Nepomuckého, patrona země české: *Křesťanská statečnost* 365
Sv. apoštolů Petra a Pavla: *Trojí pohled Kristův na Petra* 369
Sv. Cyrila a Metoděje, apoštolů slovanských: *Jednota v církvi* 373
Sv. Václava, dědice země české: *Náš vzor* 377
Sv. andělů strážných: *Anděle Boží, strážce můj!* . . . 381
Všech svatých: *Jděme za jejich příkladem!* 385
Památka všech věrných zemřelých: *Na dušičky vzpomínejme!* 389
Památka všech věrných zemřelých: *Pomáhej duším v očistci!* 393
Sv. Štěpána, prvomučedníka: *Proč mučedníci?* . . . 397

III. VÝKLAD MŠE SVATÉ.

Stupní modlitba 400
Introid - kredo 403
Obětování 407
Od sanctus do pozdvihování 410
Pozdvihování 413
Po pozdvihování 416
Před svatým přijímáním 419
Svaté přijímání 422
Konec mše svaté 425

IV. KÁZANÍ PŘÍLEŽITOSTNÁ.

Slavnost posvěcení chrámu Páně: *Čím je nám chrám?* . 428
Kněžské jubileum: *Modleme se za kněze!* 431

KNIHOVNA »LOGOS«

Svazek 2.

Dr Josef Miklík C. Ss. R.

SLOVO BOŽÍ

Kniha kázání.

L. P. 1946 vydal nakladatel Bohuslav Rupp v Praze II., Jindřišská 23. Obálku s reprodukcí sousoší sv. Vincence Fer. a sv. Prokopa od Ferd. Maxm. Brokova a grafickou úpravu knihy navrhl Miloš Krejza. Vytiskla knihtiskárna Janský a Navrátil v Praze III.